

جگره او سوله

لومړی ټوک

لیف نیکولایوویچ تولستوی

ژباړن:

دوکتور لطیف بهاند

مسکو

۲۰۱۲

Ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پيژندنه:

د کتاب نوم:	جگړه او سوله
ليکوال:	ليف نیکولا یوویچ تولستوی
ژباړن:	دوکتور لطيف بهاند
ټوک:	لومړی
طرحه او ډیزاین:	سپين سهار
خپرنډوی او مالي لگښت:	د میدان وردگو ولایت والي
محمد حلیم فدایي	
چاپ شمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
چاپ کال:	۱۳۹۱ ل/۲۰۱۲ ز
د خپرونو لړ:	(۳۷)
لگښت:	د ښې حکومتداری پر بنسټ د اجرا آتو بودجه

ډالۍ

له نړيوال كاروان سره د افغانستان د يوځای كوونكو
ارمانجنو قربانيو ته: محمود طرزي ته، محمد موسى شفيق
ته او زما د فلسفي زده كړو استاد پوهاند دوكتور بهاوالدين
مجروح ته ډالۍ كېږي.

مننه

وختونه درومي، خو ويل شوي خبرې همدا سي پاتېږي.
(تولستوي)

لکه څنگه چې ددې کتاب په سريزه کې يادونه شوې ده، دا نيمگړې ژباړه زما د اوږدو کلونو د کار پايله ده.

ما د ژوند وروستي ۲۵ کاله بهر تير کړي دي. د ۱۳۹۰ کال د زمري په مياشت کې کابل ته راغلم او له هماغه وخته مې هڅه پيل کړه چې دا ستومانه او شپو خپلې ژباړه ژر تر ژره خپره شي.

له زياتو رسمي او غير رسمي ادارو سره مې د هغه د خپرېدو خبره ياده کړه، خو له بده مرغه، هيلو مې د بې پروايۍ په تتو تيارو کې رنګ بايلود.

که څه هم په دې برخه کې د بناغلي سرمحقق زلمي هېوادمل او بناغلي داکتر خوشال روحي هڅې يوې نېې پايلې ته نېږدې وي، خو په دې وخت کې ماته گران او دغوره استعداد خاوند هارون حکيمي، يو ښه زيری راوړ.

دا زيری داسې و: داکتر صاحب بهاند، د ميدان او وردگو محترم والي محمد حليم فدایي دا ومنله چې دا کتاب به خپروي.

تر هغه وروسته موله څو تنو يارانو سره يو ځای له دغه فرهنگپال والي، محترم محمد حليم فدایي سره وکتل، د کتاب په اړه يې که څه هم پوره معلومات درلودل، خو بيا مو هم د کتاب د نورو ځانگړتياو او زموږ په ژبه کې ددغه شان يو شهکار د شته والي داړتيا په اړه د زړه

جگړه او سوله

خواله وکړه.

بناغلي فدايي، په ورين تندي او خورا لېوالتيا او د زړه له کومې
ډاډ راکړ چې دا کتاب به دده په بښنې پاملرنې خپرېږي او دادی دا
کار ترسره شو.

دلته غواړم په خپل ټول احساس او د زړه له کومې له محترم محمد
حليم فدايي نه ددې لوی او ځنډني کار د سرته رسولو له امله مننه وکړم
هغه ته ددې کتاب د خپرېدو مبارکي ووايم، په رسمي ژوند کې ورته د
بري او په کورني ژوند کې ورته د روغتيا او نيکمرغۍ هيله وکړم.
دغه راز په دې کار کې هغه پيرزوينې هېرولې نه شم چې محترم آدم
خان سيرت، ددې کتاب د خپرېدو د چارو په سرته رسولو کې د زړه له
کومې تر سره کړي دي له هغه نه هم ډېره ډېره مننه.

د خيال مرغه مولور

په مينه او درنښت

دوکتور لطيف بهاند

کابل

د ۲۰۱۲ کال د جولای ۱۴ مه

يوه يادونه

فرهنگي ديپلوماسي، له نورو هېوادونو يا خلکو سره د اړيکو فن دی. په دغو اړيکو کې هغه قواعد، اصول او ارزښتونه شمېرل شو، چې په ملي او نړيواله کچه وگړي يا يو دولت ته په فرهنگي برخه کې لارښوونه کوي.

که څه هم کېدای شي د "لائوسه" په نامه چينايي يو فيلسوف د دی لارې بنسټ اېښی وي، خو وروسته له هغه چې امريکايي "جوزوف نای" پر ۱۹۹۰م کال د "Soft power" نرم واک، اصطلاح په نړيوالو سياستونو کې د بري لاره ونوموله، دغه سياست رسمي بڼه پيدا کړه او زيات پلويان يې وموندل.

اوس زياتره ملتونه د دغه واک د اغيز خبرې کوي او دا واک د فرهنگ او فرهنگي هلوځلو او فرهنگي ديپلوماسي له لارې د خلکو زړونو ته لاره موندل او پر هغو اغيز دی.

که څه هم له پخوا زمانو راهيسې او آن د ځينو هېوادونو لپاره لا تر اوسه هم د يوه ملت د فرهنگي او بنسټون او بدلون لارې، جگړه، گواښ او دهغو لاندې کول و او دي، خو نن سبا دا کار د نرم قدرت يا فرهنگي ديپلوماسۍ له لارې کېږي.

نرم واک د يوه ملت خلکو، زړه او ذهن ته لار موندل دی. د نورو هېوادونو فرهنگي پيژندنه، دهغو په کړو وړو عاداتو، دود دستور، مذهبي عقايدو او ارزښتونو پوهېدنه، او بيا د خپل فرهنگ د غوړيدا، د خپلو ملي گټو لپاره دهغو هنري کارونه، اود ورځني ژوند دښکلا له هغو گټه اخېستنه به د هر پياوړي ديپلومات دنده وي.

په دغو کارونو کې يوه هم د عملي او رسمي ديپلوماتانو له خوا فرهنگي هلې ځلې او کار دی.

جگړه او سوله

ددې چارو له ډلې نه ، په ديپلوماسي ژوند کې يوه غوره هغه يې ، د کوربه هېوادونو د ژبو او فرهنگ زده کول او په خپلو ژبو او فرهنگ کې دهغو ليکل او يا لږ تر لږه خپلو ژبو ته دهغو راژباړل دي.

کېدای شي علامه محمود طرزی (۱۹۳۳-۱۸۲۵) زموږ د هېواد د بهرني سياست بنسټ اېښودونکی لومړنی افغان ديپلومات وي چې د نورو ملتونو د هنري او علمي آثارو د ژباړې له لارې يې دهغو ملتونو د پېژندنې او د خپل ملت د خبرتيا لپاره آگاهانه کار کړی وي.

له نيکمرغه اوس زموږ مخې ته يو شهکار پروت دی. دا د روسيې د نولسمې پېړۍ د زرينو ادبياتو له ليکل شويو آثارو نه يو اثر ، د ليف تولستوی "جگړه او سوله" رومان بنسټو ژباړه ده.

دا اثر زموږ د بهرنيو چارو د وزارت د يوه فرهنگي دوکتور لطيف بهاند له خوا هغه وخت ژباړل شوی دی چې ده په روسيه کې دنده درلوده.

که لږه تر لږه د بېلگې په توگه زموږ هر ديپلومات په بهر کې د خپلو رسمي چارو په وخت کې داسې يو کار وکړي چې يا دخپل هېواد يو اثر د کوربه هېواد ژبو او يا دهغو کوم هنري يا علمي اثر زموږ ژبو ته راواړي، خورالوی کار به شوی وي.

زه په همدې هيله ، پښتو ژبې ته ددې کتاب ژباړونکي او تر هغه وروسته خپروونکو ته مبارکي واييم او د يوې ښې فرهنگي ديپلوماسي د غوړېدو په تمه يم .

په فرهنگي لېوالتيا

جاويد لودين

د بهرنيو چارو وزارت سياسي مرستيال

جگړه او سوله

((خدايه !

ما د دې بري په خبر ويده كړه او د دې وډۍ په خبر مې راپاخوه !))
(جگړه او سوله)

مور، جگړه او سوله

د سولې او جگړې په رومان کې؛ تاريخ، بشر پېژندنه، ارواپوهنه، هنر او گروهه سره اغېز شوي دي. د دې ستر رومان نامتو ليکوال غوښتل يو څه ووايي، دخپل بشري چاپيريال، الهي قدرت، انساني اختيار او تاريخي پېښو په اړه يې خپلو تصوراتو ته د فوران لاره لټوله، نو د همدې لپاره يې د تاريخي کرکټرونو ترڅنگ تخييلي کرکټرونه هم رامنځته کړل او دنړۍ دادبياتو يو ستر شهکار يې وليکه. تر دې وړاندې چې تولستوي د جگړه او سوله رومان پر ليکلو پيل وکړي غوښتل يې د ۱۸۲۵ کلونو د پېښو او ناکامه وسله والو پاڅونونو په اړه يورومان وليکي، دی د يادو کلونو په اړه دخپرنې پرمهال شاته ولاړ او له ۱۸۰۵ - ۱۸۰۶ او بيا وروسته د ۱۸۱۲ - ۱۸۱۳ کلونو پر پېښو واوښت، دفرانسې په وړاندې له اتريشيانو سره يوځای دروسانو جگړه او بيا دمسکو ترڅنډو پورې دناپيليون رارسېدل يې وڅېړل او دخپل رومان تاريخي بستري يې همدغه زمانه وټاکله، تر دې وروسته يې د دې ټولو پېښو په وړاندې دروسي ملت ژوند چارې او چارچلند رابرسېره کړل او دوه درې اشرافي کورنيو ته يې ديوه ملت رول لوبول ورپه غاړه کړل. دبېلابېلو کرکټرونو رواني سپرنې، چې ليکوال يې د رواني تجربو او انگيرنو دتمثيل لپاره ټاکي او بالاخره دبېلابېلو باورنو، فلسفي افکارو او عرفاني تړاوونو په اړه دليکوال تصورات

جگره او سوله

اواښکار لولو، چې درومان په پای کې دیوه غایب متکلم له خوا ارائیه کيږي.

جگره او سوله د فورمالیسم او ناتورالیسم د فکري قطبونو ترمنځ فضا لري، له یو شمېر اړخونو د فاوست تراژیدي ته ورته دی، مور گورو چې تولستوی هم دلرغوني یونان هوسبازه (هېلن) بیا راژوندی کوي، هماغسې چې دگويته په فاوست کې هغه د اکتراوست د تېر ایستلو لپاره داکار کوي، د تولستوی هېلن (په دې متن کې دروسي تلفظ پر بنسټ ایلن بیزا و خوف) هماغسې چې په یوناني اساطیرو کې له پاریس سره تړای ته تېستی او د بشریت د تاریخ یوه ستره او تباه کوونکې جگره دهغې ددغې سپکسری لپاره پېښیږي، په هماغه شان دگويته په تراژیدي کې ددې لامله گرځي، چې د اکتراوست دهغې د ترلاسه کولو لپاره خپل روح پر مفسستیو (شیطان) باندي وپلوري، دلته هم هېلن له پېپر سره ددې لپاره واده کوي چې دهغه له پلاره په پاتې شوې پانگه کې ورشریکه شي، خو غریزي تلو سه یې دنورو ترغیرو پورې رسوي او دیونانی هېلن په څېر په یوه پردي

شاه زوی زړه بایلي. پېپر چې د جگرې او پېښو په وړاندي حساس او بوخت دی دخپلې میرمنې په خیانت تر پوهیدو وروسته له رواني پلوه بدلیري، هېلن یو ځل بیاد هغې بنځینه اروا نښه (سېمبول) ده چې گنېمپرو بڼې تمایلات لري، د هنري - فلسفي او ادبي تاریخ په اوږدو کې د ادرېم یا څلورم ځل دی، چې هېلن د همدغسې یوه بنځینه تمایل رول لري.

ددې په وړاندي بنکلي، حساسه او شوخه پېغلوتې (ناتاشا) ده چې له خپل کوژدن اندرې سره له بېکچې مینې سره سره د بولھوسه اناتول په مکاری تیروځي او له هغه سره دمینې تاریخلوي، ددې فریب

جگړه او سوله

پایله دناتاشا دمست او خوشاله ژوند پایته رسېدل او دیوې نوې ناتاشا زیږیدل دي ، چې یو ډول عرفاني افکار و ته پناه وړي. دتولستوی په نارینه وو کې له همداسې یوې ماتې سره پېر هم مخامخ دی ، په دې توگه گورو چې هېلن او اناتول دناتاشا او پېر په مخامخ قطب کې دجلاد او قرباني اړیکه جوړوي.

ډیر ځله چې دجگړې د ادبیاتو په اړه خبرې کيږي نوله روسي ادبیاتو څخه خامخا دتولستوی جگړه او سوله دشولو خوف د(ارامه دن) تر څنګ یادېږي ، جگړه څنګه داشرافو ژوند بدلوي ؟ جگړه ، ویره ، اضطراب ، زړه ورتیا او سیاستونه څنګه قوانین ، اخلاق ، عواطف او عقاید لوبوي ؟ څنګه افراد دروحي سقوط ترڅنډو رسوي ؟ ټولنیز نظم تباه کوي ، دجنایت حس پیاوړی کوي او دمادي گټو لپاره ددسیسو او چل ول استعداد پیاوړی کوي ، تولستوی غواړي دازبات کړي ، چې دخیر او شر ترمنځ دتوپیر دغه څلور ځواکونه (عقاید ، عواطف ، قوانین او اخلاق) دکړکېچ په عصر کې ازمویل کیدای شي . دجگړې او سولې په بستر کې تولستوی یو شمېر پوښتنې رامنځته کوي او بیایې دځوابولو هڅه کوي ، ولې دهېلن پلار خپله لور ددې لپاره واده ته هڅوي چې دخپل راتلونکي زوم (پېر) شتمني خپله کړي ؟ خو ددې پروړاندې یومهمال چې دروستوف کورنۍ غواړي دجگړې له لاسه ښار پریرېږدي او وتښتي ، نوددې پرځای چې خپله شتمني له ځانه سره یوسي دټپي سرتیرو دژغورلو لپاره هڅې پیلوي او په دې توگه خپله شتمني له یوه انساني کار څخه څاروي . ولې یوځل پېر دخپلې ټولې بدمرغۍ لامل جگړه او دجگړې سرغڼه (ناپلیون) گڼي ، دکسات اخیستنې ځواک یې راوینسېږي او غواړي په یوازیتوب سره ځان ناپلیون ته ورسوي او دتاریخ دغه نامتو فاتح ووژني ، خو مخکې له

جگړه او سوله

دې چې خپلې موخې ته ورسېږي ، هغه مهال د فرانسوي سرتېرو لاس ته ورځي ، چې غواړي يوه نجلۍ له مرگه وژغوري ، ددې پوښتنو او ځوابونو په کشمکش کې د تولستوی اتلان او ضد اتلان دهماغو څلورو څواکونو په مرسته خوځېږي . مينه او عواطف ، حرص ، دوکه او چل ول ، ملي احساسات او يوه نړيواله دښمني ، اخلاقي مکلفيتونه او له خداى سره مينه ، د سختۍ پر مهال مطلق ځواک ته غاړه ايښودل او بالاخره کسات او بښنه پر رومان حاکم دي . دا ټول په يوه نارمل او ارامه ټولنه کې نه شي تشخيصېدای ، بلکې دا دکړکيچ ، جگړې او ناوړين په زمانه کې د پيژندلو وړ دي ، د همدې لپاره تولستوی دخپل عصر يوې لويې پيښې او جگړې ته پناه وړي او خپل اتلان په هماغه زمانه کې ازمويي .

تولستوی په خپلو گڼو اتلانو کې تر عقل ورهاخوا يو شمېر نور ځواکونه هم لټوي ، د جگړو او کړکېچونو دغه معاصر ليکوال په اسانه اجازه نه شي ورکولای چې په انسانانو کې د معنويت بشپړ مرگ وويني ، يوځای پيېر بزوخوف دې باور ته رسېږي ، چې په ناتاشا کې يو داسې وينس ضمير شته چې دهغې تر عقلي ځواکه ورپورته دى او ځکه يې له هغې څخه يوه محبوبه څېره جوړه کړې ده ، بل ځای د جنرال کوتوزوف هغه باور گورو چې د ناپليون پر ماته يې تر لاسه کوي ، کوتوزوف فکر کوي ، چې دروسپې خلک ، زمکه او هوا به له ناپليون څخه کسات واخلي او لښکر به يې په کنگلينو ورشوگانو کې دمرگ نظارې ته کيني . تولستوی ، که څه هم ، د بشپړ عدالت په تبليغ پسې نه دى راوتلى او دخپلو اتلانو په انځورولو کې ډېر ځله رياليسټيک چلند کوي ، پرته له دې چې د چاروله ډراماتيک يا هم خارق العاده پرمختگ او بدلون څخه مرسته وغواړي ، خو په دې ټولو کې دهغو

جگړه او سوله

باورونو او معنوي ارزښتونو شتون نه هيروي، چې په بشپړ قوت سره دده د اتلانو اروايي نړۍ تر اغيزلاندې راوړي او هغوی له دننه څخه بدلوي. ټولستوی په لويو پېښو کې د لويو نومونو او ځواکمنو څېرو پر ځای د خلکو په ارادې ډيره تکيه کوي. عجيبه ده، چې دهغه گڼ اتلان د لويو کورنيو غړي دي مگر سترې پېښې او پرمختگونه د دوی پر اوږو نه و رباروي، دغه ستر ليکوال د خلکو اراده د حماسې اصلي محور ټاکي او په دې توگه له خپل رومانتيک او شاعرانه بيان سره سره د عاج له برج څخه را کوزېږي او د خلکو په هياهو کې د بدلون څرک لټوي، د اښايي يولامل وي، چې پر ۱۹۱۰ کال مړ شوی دغه ليکوال، چې پخپله يې هم يو نيمه اشرافي ژوند درلود او په کلکه يې تر پايه خپل اعتقاد هم ساتلی و، کلونه کلونه وروسته دکين اړخه رياليسټو ليکوالو او ادبپوهانو د پاملرنې او درناوي وړ، ولس پلوی شخصيت گڼل شوی دی.

دې ټولو ته په کتنه، گورو چې، د ټولستوی کار او په تيره بيا د جگړې او سولې همدغه رومان افغانانو ته، په ځانگړې توگه، زموږ همزولي نسل ته خورا مهم دی، موږ چې درېنيمې لسيزې په جگړه کې زيږو، ژوند کوو او مرو، ايا د جگړې د داسې عالي ادبياتو د پنځولو وس لرو؟

زموږ په جگړه کې هغه معنويت چې ټولستوی يې په اړه خبرې کوي چېرته دی؟ زموږ په چاپيريال کې د خير وشر د توپير هغه څلور ځواکونه (عقيده، قانون، عواطف او اخلاق) چېرته او څنگه دي؟ ايا دهېڅ لپاره د خپل هېواد وال وژل، د پورته ارزښتونو په تله څنگه تللی شو؟ ايا موږ لاتراوسه داسې نړيوال يا ملي شهکار رامنځته کړي دی، چې د يوه جگړه مار اروايي نړۍ راوسپړي او زموږ پوښتنې ته ځواب

جگړه او سوله

ووايي چې په ظاهره يو انسان ولې دومره وحشي کيږي ، چې دخپل هېوادوال پرستوني دبېرحمۍ چاره راکاږي او ماشومان په زانگو کې يا دمور په تي پورې نښتي ووژني . دتولستوي جگړه دهېواد لپاره ده ، خو زمور دا ???

مور دجگړې نسل يو ، ادبيات هم لرو ، خو ايا په ريښتيني مانا مو دجگړې داسې ادبيات پنځولي دي ، چې په نړيواله کچه لوستونکي ولري ؟ دا ټولې پوښتنې هغه وخت ځوابدلای شي ، چې زمور ځوان ادبي کول دجگړې او سولې په څېر شهکارونه ولولي او په دې توگه دنړيوالو ادبياتو پراخه افق ته کړکۍ پرانيزي . هغه وخت چې ځوان ليکوال ، مفکر او هنرمند پښت دازده کړي ، چې څنگه دخپلو اتلانو اروايي نړۍ ته ننوتلای شو او دهغوی شخصيت ، کره وړه او ان برخليک لکه موم په خپل لاس کې واخلو ، شکل ورکړو او لوستونکي ته يې په يوه هنري - ادبي تابلو کې ځای پر ځای کړو .

نور يې نو وخت دی چې مور نړۍ ته دادبياتو پلونه جوړ کړو ، نړۍ وپيژنو او بيا ځان وروپيژنو ، دداسې پلونو جوړولو لومړۍ هڅه دلويو شهکارونو او نامتو اثارو ژباړل او دخپلو غوره اثارو ژباړل دي . په همداسې نادره او قدر وړ هڅو کې يوه ډيره ممتازه هڅه دنباغلي ډاکټر بهاند همدان ژباړه ده ، چې زه ورته په خپل وارسره مبارکي واييم . استاد بهاند په پوره حوصله ، دقت او مينه دنړۍ يوستر شهکار راپښتو کړی او څومره چې دخپلې دې ژباړې په اړه له ماسره غږيدلی دی ، دژباړې په ټول بهير کې يې درومان له اتلانو سره ژوند کړی ، دهغوی اروايي نړۍ ته ورننوتلی دی ، له هغو سره يې فکر کړی او له ښکلاوو څخه يې خوند اخیستی دی . هغه يوازې مخامخ

جگړه او سوله

ژباړه نه ده کړې ، بلکې رومان يې له فکري او معنوي پلوه هضم کړی ، ذهن ته يې سپارلی ، پيغام او ارزښتونه يې پيژندلي او دادی اوس يې مور ته رالېږدولی دی . داستاد بهاند ژبه روانه او بهانده ده ، نوموړی افغان لوستونکي ته ناول صميمي کړی دی او هڅه يې کړې ده ، چې وچه ژباړه پرې ونه زغمي ، د همدې لپاره يې زيار او هڅه د ډير قدر او درناوي وړ ده .

غواړم ډاډاکتر بهاند د همدغې سترې هڅې په زور د دې عصر ليکوال او د ژباړې صلاحيت لرونکي همزولي و ننگوم چې دسترو شهکارونو په راژباړلو سره ، نړۍ ته د افغاني فرهنگ پلونه هسک کړي ، د جگړې ادبيات راوپنځوي او په دې توگه نړيوالو ته د افغاني رنځ او درد يو داسې انځور تر مخې کېږدي چې ، که زموږ په کړاو کې يې لاس ککړوي ، ولېزېږي او بښنه وغواړي ، مور د جگړې داسې ادبياتو ته اړتيا لرو ، چې نړيوال د افغان ولس صبر ، ارادې او لوړ معنويت ته سلامي کړي او د همدغو افغاني ادبياتو په ژباړلو سره دنورو ژبو ژباړونکي داسې ونازول شي ، لکه نن چې – بسايي – مور خپل استاد بهاند ونازوو .

په تلو تلو کې زه خپل همزولي نسل د دې ستر شهکار لوستلو او له هغه څخه خوند او پند اخيستلو ته رابولم ، چې ورته د يوه سرمشق په توگه د پرمختگ او سترې ارادې يو مثال شي او په دې توگه د افغاني ادبياتو د نوموالي پر تم تاډاو په خپلو لاسونو کېښودلای شي .

په همدې هيله او ټينگار
دا تاسو او دا هم جگړه او سوله
خپړندوی عبدالغفور لېوال
۱۳۹۱ لمريز د زمري لومړۍ نيټه
کابل - د علومو اکاډمۍ

ددې ژباړې په اړه

جگړه او سوله يو شهکار دی. دا اثر يوازې په يوه ملت پورې اړه نه لري، هغه دنړۍ لسگونو ژبو ته ژباړل شوی دی، نو ځکه ما وغوښتل چې زما هم ژبې هم هغه په خپله ژبه ولولي. که هغه کت مت د هغه د اصلي ژبې په شان نه وي، لږ تر لږه د هغه روح او مانا زما ژبې ته راو لېږدول شي.

هېڅ ژباړه يا زياتره ژباړې د اصل خوند ساتلی نه شي، دا به هم استثنا نه وي، نو ځکه واييم: ما همدومره وکړای شول، که زما کوم هم ژبې يې تر دې ښه کولای شي، زه هغه ته هرکلی واييم او زما ټوله تجربه او ټولې هڅې به ورسره مل وي.

دا ژباړه د لومړي ځل لپاره په ۱۹۹۹ کال پيل شوه.

ما مخامخ ژباړه کوله، هغه مې په کمپيوتر کې ليکله. د ۳۰۰ مخونو په شا وخوا کې و چې زما د کمپيوتر هارد دسک مات شو او هر څه تالا والا شول.

يو څه موده مې پرېښوده، خو کال نيم کال نه وروسته مې بيا پيل کړه. ماته د رانېرډې ډاکټر داوود جنبش، پر له پسې ټينگار او هڅونه، د گران ايميل پسرلي دې خبرې چې هر وار به يې پوښتل: هغه ژباړه څنگه شوه؟

د گران زرین انځور ددې خبرې له کبله چې ويل به يې: په دې حوصله به د لوی کتاب خدازده چې وژباړل شي؟

جگړه او سوله

د ځينو يارانو د دې خبرې ياد چې، هغه خو په روسي نه پوهېږي، ما به زړه کې ويل: ته خو پوهېږي، دا گز دا ميدان چا دې مخه نيولې؟
زما د خپل احساس سره مل، دې او نورو ډېرو يادونو د ژباړې په کلونو کې ملگرتيا راسره کړې ده.

دوی ټولو نه د زړه له کومې مننه کوم.

د روسيې د نولسمې پېړۍ ټول آثار، هماغه شان چې د نړۍ ټولو ژبو ته تللي، زموږ ژبه دې هم وياړمنه کړي، خو په هر حال، بيا وایم که د چا دا ژباړه خوښه نه شوه، يا تيروتنه په کې دومره زياتې وي چې د کتاب او موضوع روح ته يې تاوان رسولی وي، دا کتاب په دې ارزي چې بيا بيا او د بېلو بېلو ژباړونکو له خوا وژباړل شي. د زياتو هېوادونو ژباړونکو دا کار کړی. همدا کتاب بېلابېلو ژباړونکو په وار وار خپلې ژبې ته ژباړلی دی. يا په مجموعي کې د دوی په ژبه کې د يوه غوره اثر، ژباړه وه، خو دوی بيا ژباړلی دی.

دا اثر اصلا ما له روسي ژبې ژباړلی دی، خود فارسي ژبې له هغې ژباړې نه هم گټه اخيستل شوې ده چې محترم سروش حبيبي، کړې او پر ۱۳۷۷ کال يې په تهران کې خپره کړې ده.

دغه راز په رومان کې داسې اصطلاحات، ترکيبونه، کرنې، جملې او پرگرافونه و چې د پوهېدو لپاره يې ما د جگړې او سولې، د فلم ځنې صحنې کتلي. کولای شم ووايم چې دا فلم ما په لسگونو واره ليدلی او ځنې صحنې يې تر دې هم زياتې ما ليدلې دي.

ددې اثر دا پښتو ژباړه چې اوس ستاسو مخې ته پرته ده، دهغې په ژباړه کې د ځينو روسي او افغاني دوستانو مرستې نه هېریدونکې دي.

په رښتيا به دا ژباړه نه واي که له ماسره په ژباړه کې، دلغتونو په

جگړه او سوله

شننه کې، د اصطلاحاتو په سپړنه کې، د روسي دود دستور په پوهېدنه کې، ماته د گرانې، مهرباني، خواخوږې او پرماد زړه سواندې مېرمنې وېرې ايوانوفنا يونکينا پرله پسې مرستې او ملگرتيا نه وای.

که څه هم مېرمن يونکينا خپله د اقتصادي علومو ماستره ده، خو د روس د نولسمې پېړۍ په ادبياتو کې پوره او هراړخيز لاسبری لري. هغې ته د درناوي سر تیتوم، د زړه له کومې مننه ترې کوم، نیکمرغي، روغتيا او جنتي ژوند ورته غواړم.

په روسيه کې د افغانستان د لوی سفیر، بې ساری روښان اندي، ځيرک، هېواد پال، رښتيني او صادق، د افغانستان په مينه لېوني، ښاغلی زلمی عزيز چې د درې کلنو په اوږدو (۱۳۸۷-۱۳۸۹) کې يې په خورا قدر او مهرباني زما دا کار او دا ژباړه يادوله او زه يې په پوره دوستۍ ستايلم. زه په رښتيا او د زړه له کومې دا وایم چې په پېژندگلوۍ او دوستۍ يې وياړم.

خو له بدمرغه همالته، په هماغه ځای کې، په هماغه سفارت کې داسې ديپلوماتان هم و، چې زما تر مخې يې زما ستاينې کولې، د سلگونو هېوادوالو تر مخې او آن په رسمي ليکونو کې يې ماته غوره، پوه او تر ټولو ښه ويل. خو له بدمرغه زما تر شا يې نه يوازې زما په کارونو، زما په شخصيت او زما په ناخيزه پوهې ملنډې و هلي بلکې زما د کورنۍ په نامه يې هغه څه ويل چې بازاری خلک يې هم نه وايي. دوی په دې هم بسنه نه کوله، دوی ان زما د راتلونکو رسمي کارونو خنډ هم کېدل که څه هم ما دا امکان درلود چې د دوی د دوه مخو چارو او پتو بدو رسوايو او بدناميو ډنډورې جوړې کړم، دهغو دريا پردې وڅېرم، خوبيا مي ويل، دا زما کار نه دی. (بښنه غواړم).

جگړه او سوله

سرمحقق زلمی هېوادم ل د هېواد پیاوړې فرهنګي څېره، په خپله ژبه او فرهنګ مین، په هغو لومړنیو کسانو کې و چې ددغې ژباړې پیل ته یې هرکلی و وایه او پرله پسې یې دهغې بشپړولو ته هڅولی يم او خپله فرهنګي ملګرتیا یې هېڅکله رانه سپمولې نه ده.

بناغلی غلام سخي غیرت، بل هغه افغاني فرهنګي دیپلومات و چې په رښتیا او د زړه له کومې یې زما ددې زیار او هلو ځلو درناوی کاوه او آن په رسمي غونډو کې یې له اندازې زیاته د هغه قدراني کوله. په هغو کسانو کې چې ددې کتاب د خپرېدو لپوال و، یو هم گران، مهربان اسدالله دانش لالا و. هغه به تل پوښتنه او د کار څارنه به یې کوله. ژباړه چې نیمایي ته ورسېده هغه زموږ له یوه گډ دوست نه، ماته گران داکتر، داکتر عبدالحمید بهیج، نه هیله وکړه چې دا کتاب په وار وار سره وگوري. گران دانش ان د جگړې او سولې، د رومان فارسي متن، محترم داکتر صاحب ته واخیست او هیله یې ترې وکړه چې په برتلیز ډول یې وگوري؛ خو داکتر صاحب بهیج د خپلو قاموسونو، خپل پیر او خپلې مینې ترمنځ سرگردانه و، په هغو کې ډوب و او لا تر اوسه هم په هماغه سمندر کې ډوب دی. هغه ته د قاموس او پیر افسانه زموږ تررومانه اوږده، خوږه او مینه ناکه وه.

په مسکو کې افغان خبریال، خبیر، ملي شخصیت، کارپوه (دهغې په رښتیني مانا سره) دوکتور علي احمد کریمی، چې تل یې د ژباړې په کلنو کې نه یوازې هڅولی او ستایلی يم بلکې د روسي ادبیاتو او فرهنګ او ژباړې په برخه کې یې خپله ټوله پوهه او تجربې را سره شریکې کړې دي.

د روسیې د علومو اکاډمۍ د ختیځ پېژندنې د انستیتوت د افغانستان د څانګې د غړي رسلان سیکویف، د مسکو د دولتي

جگړه او سوله

پوهنتون د فارسي دري ژبې ځوانه استاده او زما زده کړه تاتيانا، د روسيې د کيروا د پوهنتون د استادې تاتيانا او د کورسکاياد ښار د پوهنتون د استادې ويکتوريا مروزا، چې تل به يې، نه يوازې د ژباړه په برخه کې زما پوښتنو ته خورا مفصل ځوابونه لرل بلکې زما زغم، حوصله او کار به يې ستاينه.

د روسيې د علومو اکاډمۍ د ختيځ پېژندنې د انستيتوت د ادبياتو د څانگې غړې او مشرې افغان پېژندونکې، د پښتو ادبياتو، بې سارې متخصصې داکتر الفتينا گراسيموا، چې تل يې زما ځينو پوښتنو ته ځوابونه لرل او وروسته يې په خورامينه زما د ژباړې د متن لوستلو ته لېوالتيا وښوده.

د مسکو د نړيوالو اړيکو د انستيتوت د محصل او د پښتو ژبې زده کړې پاول چې له مانه يې د پښتو او فارسي دري زده کړې کولې او بيا يې له ماسره د دې کتاب د ځېنو لغاتو او اصطلاحاتو په مانا او شننه کې مرسته کړې ده.

زما گران استاد، د افغانستان او په سيمه کې د ژبپوهنې مخکښ پوهاند دوکتور مجار احمد زيار، چې د زړه له کومې يې د دې کار د بهير پوښتنه کوله او آن د يوې برخې په لوستلو کې يې مخامخ مرسته هم وکړه.

زما استاد او د معاصر نشر او کره کتنې مخکښ محترم سعد الدين چې خپل دايمي طنزې ژبې يې کاروله او تل يې، نه يوازې د فیسبوک د کوډگر مزي له لارې د کار پوښتنه کوله بلکې د تولستوی د بل اثر، اناکارينينا، د ژباړې سپارښتنه يې هم کوله.

خپل ورور پوهندوي اصف بهاند چې په مينه او لېوالتيا سره يې کتاب ولوست او د پام وړ ټکو ته يې زما پام ورواړه.

جگړه او سوله

زما مشره لور مينه بهاند، چې روسي ژبه يې لکه مورني هغه زده کړې او تل په دې ژبه کې زما استاده پاتې شوي.

زما زوي، مروند بهاند چې تل يې د ژباړې پوښتنه کوله او له دې امله يې د دغه اثر انگليسي متن واخيست او د لومړي برخې تر لوستلو يې راته وويل: پلاره، زموږ په هم ژبو کې به داسې څوک وي چې ددې اثر د لوستلو حوصله ولري؟

عارف خزان، چې يو څه موده يې، د تايپ په برخه کې خپله مرسته، زما له هلو ځلو سره ملگرې کړې وه.

الهام هوتکي، سره له هغه چې د وخت اټکل هېڅ کولای نه شي او وعده يې هر ساعت يا هېرېږي او يا يې هېره وي ددې کتاب په تايپ او کله ناکله هم د ژباړې په وخت کې له خپلو مشورو نه ښه برخمن کړی يم. د روس په پترزبورگ کې فرهنگي هېوادوال او په هغه ښار کې د افغاني فرهنگ يو ډيوه لگوونکي سيدالله ته يې چې تل يې د ژباړې په اړه نظر ورکړی او په واراړ يې ملگرتيا راسره کړې ده.

په روسيه کې مېشت استاد داکتر رحمن الدين سراجي چې له ماسره يې د روسي ژبې په زده کړه کې مرسته کړې او په دې کار کې يې نه يوازې تل پوښتنه کړې بلکې ښه مشاوري او مرستندوي پاتې شوی دی.

د روسيې په کراسنادار ښار کې مېشت فرهنگپال هېوادوال، ډگروال حسين خان چې د کتاب د کمپوز په برخه کې يې مالي مرسته کړې وه.

له څېړندوي نبي صاحبي نه چې په ورين تندي او بې پايه لېوالتيا يې دا ټول کتاب په دقت او زغم ولوست.

له حفيظ الله جلالزي نه چې په مينې يې زما هيله ومنله او د کتاب

جگړه او سوله

دوه وروستي ټوکه ولوستل.

له ټولو نه، له هريو نه، په وار وار سره د زړه له کومې مننه کوم او دا کار د دوی د زيار او هڅو پایله گڼم.

د دوی او له هغو کسانو نه چې له ماسره يې د هريو مرسته، روحي ملگرتيا او هسې هڅونې د کتاب د ژباړې يوه ستونزه آواره کړې او د دې کار په بشپړولو کې ښه مرستندويان پاتې شوي د زړه له کومې: مننه، مننه، مننه، مننه، مينه، مينه، مينه، مينه او مننه...

البته هغه کسان هم لږ نه چې زما په دې کار يې ملنډې و هلي، هغه يې دروغ گانې او په خپلو بندارونو او بزموونو کې به يې هم پر ما او هم د ژباړې پر کار د ټوکو او مسخرو بندارونه تودول.

له هغو نه هم مننه، ځکه د هغو دې کار هم په ما کې د دقت او ژور پام روحيه راپاروله.

هيله لرم دا کار، زموږ ژبې ته د نړيوالو شهکارونو د ژباړې د پيل په توگه بختور وگڼل شي او هغه دوستان چې په هره بهرني ژبه پوهېږي خپلې ژبې ته يو څه راوژباړي.

په دې لاره او تکل کې ستاسو د بري په هيله

مينه، مينه، مينه

د وكتور لطيف بهاند

کابل-افغانستان

د ۲۰۱۲ کال د جولای درېيمه

سريزه

ددې ژباړې د سريزې لومړۍ كرښې به دهغه د ليكوال د پېژندنې نه راپيل كړم:

نوم: ليف نيكولا يوويچ تولستوى

د زوكړې نېټه: د ۱۸۲۸ م كال د سپتمبر ۹مه نېټه

د زوكړې ځاى: د مسكو په ۱۲۰ كيلومترۍ كې د تولا د ښار گوټي د

«ياسنيا پلينا» سيمه.

د مرگ نېټه: د ۱۹۱۰ كال د نوامبر ۲۰مه نېټه

د خښولو ځاى: د ياسنيا پلينا» په سيمه كې دده د كور ځنگل

آثار:

۱- جگړه او سوله

۲- آنا كارنينا

۳- قزاقان

۴- رستاخيز

۵- ماشومتوب

۶- زلميتوب

۷- ځواني

۸- ابليس

۹- اعترافات او د مسكو سرشمېرنه

۱۰- د ماشومانو كيسې

- ۱۱- شيطان او پيسې
- ۱۲- هنر څه ته وايي؟
- ۱۳- درې پوښتنې
- ۱۴- تش دهل
- ۱۵- مېرټون او کوتره
- ۱۶- سپېڅلی اختر
- ۱۷- د مرگ سرود
- ۱۸- د ايوان ايليچ مرگ
- ۱۹- بېگناه محکوم
- ۲۰- ارباب او نوکر
- ۲۱- حاجي مراد
- ۲۲- د سيواستوپول داستانونه
- ۲۳- بې پايه مينه او نورې ډېرې ليکنې .

د هغه، بشپړ نوم ليف نیکولایوويچ تولستوی (۱۹۱۰-۱۸۲۸) دی. روس ليکوال، متفکر، پر خپل هېواد سربښندونکی سرتيري، گراف ليف نیکولایوويچ تولستوی، پلاريې نیکولای تولستوی او موريې مارييا ولکونسکي نومېدل تر ټولو پېژندل شوی روس ليکوال، متفکر، د روسيې د سواستوپول د جگړو سپاهي، روښان اندي، مقاله ليکونکی، مذهبي مشر، د داسې مذهبي مقالو او نظريو ليکوال و چې په دود ويزو افکارو کې د نوې لاره خاوند بلل شوی دی. دی د کورنۍ څلورم ماشوم و.

هغه د نړۍ له ډېرو سترو رومانونو نه ديوه رومان: " جگړې او سولې " ليکوال دی. هغه دا رومان د پنځو کلو په اوږدو (۱۸۲۵-

جگړه او سوله

۱۸۲۹) کې وليکه. د کتاب موضوع پر روسيې د ناپليون د يرغل د زمانې پېښې، د روسيې د څلورو بډايو کورنيو د ژوند او ددغې جگړې پر وړاندې د روسي ملت د درېدا انځورونه دي. هغه نه يوازې د روسيې امپراتورۍ د علومو اکاډمۍ غړی (۱۸۷۳) و بلکې يو ستر ټولنيز شخصيت هم و.

دهغه کورنۍ له خورا لرغونو او بډايو روسي کورنيو نه ده ليکوال، خپل کتاب تر ليکلو ۷ کالو وروسته په ۱۸۷۶ کال کې خپور کړ. دا کتاب د نړۍ د بېلابېلو هېوادونو په ميليونو ميليونو وگړو لوستلی او دادی څه کم تر يوې نيمې پېړۍ وروسته هم خورا بېشمېره لوستونکي لري.

تولستوی، دا کتاب دخپلې مېرمنې صوفيا اندرييونا، په مرسته، او ه ځله بيا بيا وليکه او په هغه کې يې بدلونونه راوستل. دې ليکوال چې د قفقاز او کریميا په جگړو کې خپله گډون کړی او د جگړې ټولې ترخې، خوږې او غير انساني اړخونو يې په خپله آزمایلي او ليدلي دي، د جگړو خورا بې ساری انځورگر گڼل کېږي، نو له دې کبله دده د کتاب پر ځانگړتياوو د ليکنې پروخت، کره کتونکي په دې ټينگار کوي او وايي:

"هغه يوازينی ليکوال دی چې د جگړې رښتینې څېره يې په خورا قوت په ليکنه کې انځور کړې ده."

که څه هم په دې ستر او بې ساري کتاب کې د ليکوال معنوي نظر دا دی چې هر څه او د پېښو تقدير له ازله په آسمانو کې دی، خودی بيا هم د پېښو لپاره ځمکنی دلايل لټوي.

تولستوی، په ټول کتاب کې د ايمان پر بنسټ، د ټولو هلو ځلو له لارې د ايمان او خدای په لټه کې دی. هغه د ايمان له برکته د ژوند

جگړه او سوله

موخه لټوي. هغه به ويل چې ايمان د ژوند رښتيني معني او له هغه نه خبرتيا ده.

دهغه لپاره ايمان ژوند دی ، د ژوند قوت دی. هغه ايمان او مينه سره وروړل.

هغه به ويل چې د خدای قدرت ستاسو په زړه کې نغښتی دی. تولستوی پېژندونکي ، په دې باور دي چې دده دغه نظر پر مهماتا گاندي (۱۹۴۸-۱۸۶۹) او مارتین لوترگینگ (۱۹۶۱-۱۹۲۹) اغيز کړی دی.

د هغه د "جگړې او سولې" په کتاب کې پېښې پر خوبلا بېلو بڼستونو راچورلي:

خدای پېژندنه ، انساني فردي شخصیت ، کورنۍ او دهغه روان ، ټولنيز کره او د هغه لوړې ژورې ، سياسي تاريخي دريغ او د ملتونو ملي غوښتنې .

دا رومان د روسيې د هغو پېښو تصوير باسي ، چې له ۱۸۰۵ کاله تر ۱۸۱۳ پورې په دې هېواد کې پېښې شوې دي. په دې پېښو کې دوه هغه يې د روس او فرانسې سترې ، خونړۍ جگړې دي:

۱- لومړنۍ جگړه "اوسترليخ" نومېږي. دا جگړه پر ۱۸۰۵ کال پر روسيې د فرانسويانو له يرغله سره سم پيل شوه او فرانسويانو وگټله. د همدې بري له برکته فرانسويان د روسيې خاورې ته ننوتل او ان تر مسکو ورسېدل.

۲- دويمه ستره جگړه د "بارادينو" هغه ده. دا جگړه پر ۱۸۱۲ کال د مسکو په څنډو کې پېښه شوه. په دې جگړه کې فرانسويانو ماته وخوړه او بېرته تېښتې ته اړوتل.

جگړه او سوله

ددې جگړو مشران: د روسیې ټولواک، لومړي الکساندر (-۱۷۷۷
۱۸۲۵) او د فرانسويانو هغه ستر ټولواک ناپليون بناپارت (-۱۷۶۹
۱۸۲۱) دي.

کتاب په يوې ماښامنۍ مېلمستيا کې د اناپالوفني په نامه د يوې
درباري مينځې له هغې خبرې نه چې د روس او فرانسې د
راسيدونکې جگړې اټکل کوي، پيل کېږي.
هغه د دوه ټولواکانو د سيالي، دهغو د واک دلېوالتيا، له هغو سره
دهغه د ولسونو د مينې تصوير باسي.

په کتاب کې د روس د امپراتور تصوير په بې ساري ډول ښکلی او
د فرانسې هغه په بې ساري توگه کرکجن دی.
په داستان کې د اتلانو بېشمېرتوب، د ديالوگونو او ږدوالي، دهغو
خوږوالي، د اتلانو بې ساري تصويرونه، د کلماتو خورا خوږه کارونه او
نور ډېر ډېر هنرونه د پام وړ دي.

دا رومان ډېرو کره کتونکو، د روسي ادبياتو د روح شعر گنلې
دی، هغه شعر چې د وياړونو او حماسو په بڼه تخليق شوی دی. د
داستان د هرې کرښې په لوستلو، لوستونکي په دې پوهېږي او دا
احساسوي چې له يوه ستر انځورگره مخامخ دي.

داليکوال د زرگونو څېرو، د بېشمېره ځايونو او د زرگونو حالاتو
په منځ کې ځان ته هغه څېرې، هغه ځايونه او هغه حالات ټاکي چې په
هنري ډول دده د داستان يوه غوټه ترې جوړه او بله پرې خلاصه شي.

هغه (تولستوی) يو لوی او بې ساری انځورگر دی. هغه چې کله يو
تصوير باسي، دومره دقت، دومره پاملرنه، دومره په هراړخيزه توگه او
دومره په لېوالتيا هغه انځوروي چې هر څوک فکر کوي، دا هغه څه دي
چې دی يې غواړي. د ساري په توگه کله چې دی يوه څېره

جگړه او سوله

انځوروي، هغه نه يوازې يوه څېره، بلکې د ليکنې په وخت کې، په څېره کې سترگې، دسترگو غټوالی، دسترگو رنگ، دسترگو خبرې، دسترگو جنګ، دسترگو زاری، دسترگو ځلا، دسترگو کتل، دسترگو غلچک، د غلچکو گوزار، په سترگو کې پراته او پټ رازونه، له سترگو راخپريدونکې کرکه، له سترگو راوريدونکې رخه، په سترگو کې ځلېدونکې عاطفه، دسترگو باڼه، د بڼو لنډوالی، اوږدوالی، د بڼو ويشتل او نور نور د ټولنيز انساني ژوند او حالاتو تصوير ايستل او دغو حالاتو ته ژوند بڼل، ټول او ټول په خورا رنگينۍ او مينې په پام کې ساتي.

تولستوی، چې هرڅه او هر حالات را اخلي، هغه د ټولنيز بار تر بڼلو وروسته، د خپلې عاطفې او تخيل په درياب کې لمبوي او بيا يې د کربنو غېږ ته سپاري.

تولستوی، يوازې په جگړه او سوله کې د ۵۰۰ په شا او خوا کې اتلان لري. که څه هم دهغه اتلان هر يو خپل ژوند، کړه او کرکتر لري، خو بيا هم په هنري انځورگرۍ کې کله ناکله سره ورته بريښي. او دا دده د هنري استعداد او تخليقي توان نښې دي.

هماغه شان چې کله کله داسې تصور کېږي چې د نړۍ زياتره حماسې څه کم او زياته سره ورته دي.

دسارې په توگه د فردوسي د شاهنامې اتلان په درې ډوله دي: اساطيري، پهلواني او تاريخي.

دلته په دې داستان کې هم اتلان درې ډوله دي: يو اولسي هغه، دويم عيني اصلي او واقعي څېرې او درېيمه ډله يې د تولستوی د تخيل زېږنده اتلان دي.

ماگسيم گورکي (۱۸۶۸ - ۱۹۳۶) د دې ليکوال په هکله وايي:

جگړه او سوله

دغه انسان، په رښتيا يو ستر کار ترسره کړ او دغه کارته يې، په خورا ښکلا او صداقت د يوې پېړۍ تجربه وروښنله.

لومړي نیکولای روس باچا، ناپليون، سردار اندري، نیکولای رستوف، ستر قوماندان کوتوزوف، پېير بېزاو خوف، ناتاشا رستوفه، ماريبا بالکونسکایا، اناتول کوراگين، ساده سرتيري کراتايوف او نور... هغه اتلان چې د دې رومان اصلي موضوع پرې راچورلي.

ليکوال د خپل تخليق د الهام د سرچينې په اړه په خپله ويل:

"يو څه مې په گوگل کې لگېدلي دي، چې تر نيکي نه هم زيات دهغه لېواله يم، هغه پرتم او لوړوالی دی."

ليف نیکولایوويچ تولستوی، لا د دوو کلو و چې موريې مړه شوه. د نهه کلو و چې پلار يې هم مړ شو.

هغه وخت د بډايانو ماشومان، بهرنيو روزونکو چې زياتره هغه يې فرانسوي وو، روزل. تولستوی هم د خپلوانو او بهرنيو روزونکو تر څارنې لاندې وروزل شو.

دهغه مور او پلار پنځه ماشومان درلودل. دی د کورنۍ څلورم ماشوم و. ده درې وروڼه، چې ټول ترده نه مشران وو او يوه خور چې ترده نه کشره وه درلوده، لکه څنگه چې مو وويل، دده مور او پلار ددوی په ماشمتوب کې مړ شول. ددوی روزنه خورا لرو خپلوانو کوله.

د تولستوی، کورنۍ پر ۱۸۳۷ کال مسکو ته راوړلېدیده. دی خپله تر ۱۸۴۰ کاله پورې په مسکو کې پاتې شو او وروسته چې د هغوی ترور مړه شوه، دا کورنۍ د کازان (دا ښار اوس د روسيې د تاتارستان د جمهوريت پلازمېنه ده) ښارته کډه شوه. هلته يې د پلار له پلوه بله ترور او سيده.

زده کړې:

د هغه لومړنۍ ښوونکې، یوه فرانسوی وه. د هغې ترور، فرانسوی روزونکې او د ښوونځیو ځینو نورو ښوونکو هغه ته بشپړې زده کړې ورکړې. لکه چې یادونه وشوه، د ۱۸۴۴ کال د اکتوبر په میاشت کې تولستوی د کازان د پوهنتون د ختیځو ادبیاتو په څانګې کې لوړې زده کړې پیل کړې.

په هغه نندارتون کې چې په دې وروستیو کلنو کې د کازان په پوهنتون کې جوړ شوی و، دا ښودنه کوله چې تولستوی، پوهنتون ته د شاملېدو کانکور په خورا لوړه درجه تېر کړی دی. هغه هلته د هغه پوهنتون د ختیځو ژبو په څانګه کې، د تاتار-ترکي ژبه پیل کړه.

په نوبتي ازموینو کې د دغه ځوان د روسیې د تاریخ، د مضمون نتایج د قناعت وړ نه و، هغه ته د دغه مضمون د تکرار سپارښتنه وشوه، نو هغه و چې ده ځان د حقوقو پوهنځي ته بدل کړ. هلته هم دی په دې مضمون کې پاتې راغی. هغه و چې پر ۱۸۴۷ کال یې پوهنتون پرېښود.

د ادبیاتو اولیکنو پیل:

تولستوی، د پوهنتون تر پرېښودو وروسته، پر ۱۸۴۷ کال، خپلې پلارنۍ سیمې ته لاړ او هلته میشت شو.

هلته یې لیکنې پیل کړې.

دغه ځوان لیکوال، له خپلو بزګرانو او نورو مزدورانو سره د حاکم او بادار پر ځای نوي اړیکې پیل کړل. او له دې سره یې هممهاله د ژان

جگړه او سوله

ژاک روسو (۱۷۷۸-۱۷۱۲) د آثارو مطالعې ته دوام ورکړ او کرار کرار يې له تمدن سره تربگني پيل شوه.

له دې سره هممهاله هغه د موسيقي زده کړې، انگريزي ژبې او د حقوقو لوستلو ته دوام ورکړ.

دده خاطرات او يونليک بنسټي چې ده خپريه کارونه هم کول او پر ۱۸۴۹ کال کې د خوارو بزگرانو ماشومانو لپاره يو بنسټونځی هم جوړ کړ.

هغه بڼه پيانو غږوله او کلاسيکه موسيقي يې ډېره خوښېده. دهغه د خوښې موزيکانت يوگين سبستيان باخ (۱۷۸۵-۱۷۵۰) و. د ۱۸۵۱-۱۸۵۰ کالونو په اوږدو کې يې خپله لومړۍ کيسه ((ماشمتوب)) وليکله او پر ۱۸۵۱ کال کې يې د ((د پروني ورځې تاريخ)) کيسه وليکله.

يو کال وروسته پر ۱۸۵۲ کال تولستوی، د ورور په بلنه قفقاز ته لاړ. هغه کومه ځانگړې هدف نه درلود، په لومړيو وختونو کې يې هلته کوم رسمي کار نه کاوه. هغه يوازې له خلکو سره کتل او خپلې څېړنې کولې.

دا هغه وخت و چې په قفقاز کې روسي پوځ په جگړې لگيا و. ترڅه مودې وروسته، هغه په روسي پوځ کې چې په قفقاز کې په جگړه بوخت و، د تانک د قواو غړی شو. تر پوځي روزنې وروسته يې په هغو جگړو کې گډون وکړ.

تولستوی، په قفقاز کې دوه کاله پاتې شو، خو کله چې هلته د کريمسکيا، جگړه پيل شوه، د خلکو او خاورې په نامه يې په جگړه کې گډون ته دوام ورکړ. دی تر ۱۸۵۵ کال پورې د جگړې په ډگر کې پاتې شو. هغه په جگړې کې آن د زپورتيا او مېړانې نښان هم واخيست.

جگړه او سوله

دد د يوه ښه افسر نوم وگاتپه.

ددغه وخت په اړه دده خيالات دهغه د "سواستوپول کيسي" په نامه په داستانونو کې خپاره شوي دي.

تولستوي، د "ماشمتوب" تر داستان وروسته د "زلميتوب" او بيا "خواني" په نامه داستانونه وليکل.

کله چې روس دا جگړه بايلوده، دى پلازميني پترزبورگ ته لاړ او هلته د روس له خورا ښو ادیبانو سره آشنا شو.

پر ۱۸۵۲ کال يې له پوځي خدمته د تل لپاره استعفا وکړه.

څومره چې دى مشهورېده او خلکو له ده سره خواخوږي ښودله، په هماغه کچه دى له خپل شهرته ستړى کېده او دا کار ددې سبب شو چې پرته له کومه دليله د هېواد د پرېښودو تکل وکړي.

تر دوه درې مياشتو وروسته يې اروپا ته مخ کړه. هغه په فرانسې، سويس، آلمان او ايتاليا کې له ليکوالو، پوهانو سره وليدل او د علمي او روزنيزو مرکزونو له کار او وگړو سره يې پېژندگلوې وشوه.

۱۸۵۲ کال و چې له پترزبورگه د "سفرمينيک" په نامه خپريدونکې مجلې چې روسي ليکوال نکراسوف نیکولای الکسيويويچ (د ۱۸۲۱ د نوامبر ۲۸ - د ۱۸۷۷ د دسامبر ۲۱) هغه چلوله، دهغه د "ماشمتوب" په نامه داستان خپرول پيل کړل.

نکراسوف، دهغه د لومړنۍ ليکنې تر ليدو وروسته وويل:

"دا يو نوی استعداد دى او خورا هيله ورته کېږي."

ليف، دا وخت کوم مسلکي، ادیب نه و. ده نه د ليکوال په توگه بلکې د وزگارۍ په وخت کې يو نيمه ليکنه کوله. هغه يو ساده محصل، معمولي هېوادوال، ښوونکى او دبېلابېلو عقايدو مطالعه کوونکى و.

جگړه او سوله

تولستوی، تر دغه وخته هېڅکله د ادبیاتو په هکله کومې ځانگړې یادونې نه لري. نوموړي به تل د عقېدې، اخلاقو، ټولنیزو اړیکو او کله ناکله هم د تاریخ په اړه خبرې کولې.

دغه استعداد، د ۱۸۵۲ کال د سپتمبر په میاشتې کې یو ناڅاپه ټولې، روښان انډې روسیې وپېژانده. هغه دا چې د سفریمینیک، مجلې، د "ماشموتوب" په نامه دهغه یو داستان خپور کړ. که څه هم هغه له دغه داستان سره، آن خپل بشپړ نوم هم لیکلی نه و. هغه یوازې په مستعار ډول لیکلي و: د ل، ن، ت، خو ډیر ژر ټول لوستونکي په دې خبر او پوه شول چې دا لیکوال لیف نیکولا وویچ تولستوی دی.

هغه اروپا ته په خپل سفر کې، په لومړي سر کې فرانسې او د هغه پلازمېنې پاریس ته لاړ. هلته د ناپلیون د شخصیت لمانځنې او بې پایه ازادۍ، حیران کړې. هغه ادبي هنري محافل، موزیمونه او کتابتونونه وکتل. په دې سفر کې یې هغه ښار هم وکوت چې ژان ژاک روسو هلته ژوند درلود.

تر لومړي سفره وروسته، ډیر ژر اروپا ته په دویم سفر ووت. هلته یې په فرانسې او جرمني کې ولسي ښوونځي، دهغه جوړښت او روزنیز نصابونه وکتل. بیا لندن ته لاړ، هلته یې له روسي پوهان الکساندر ایوانوویچ گیرخن (۱۸۱۲-۱۸۷۰) او پېژندل شوي لیکوال چارلز دیکنز (۱۸۱۲-۱۸۷۰) سره لیدني کتنې درلودې.

کله چې بېرته روسیې ته راستون شو، خپل یو شمېر بزگران یې ازاد کړل. ټول خلک یې سره برابر وگڼل. هغه د بزگرو او ساده خلکو د ماشومانو لپاره ښوونځي پرانستل. ده خپله او دهغه خواشانیانو په دغو ښوونځیو کې درس ورکاوه.

تولستوی، پر ۱۸۶۲ کال د یاسنیا پالینا په سیمه کې روزنیزه مجله

جگړه او سوله

راوويسته په دې مجله کې ده روزنيزه مقالې او داستانونه خپرول، خو دده دغه هڅې هغه وخت هومره دپام وړ ونه گرځيدې.

کورنی:

لیف تولستوی لاد زلمیتوب له کلونو د مسکو د یوه پېژندل شوي ډاکتر له کورنی سره چې په خټه جرمنه وه، پېژندگلوې درلوده. دغې کورنی درې لونیې درلودې او ده غوښتل له مشرې هغې سره چې الیزاوته، نومېده واده وکړي، خو ناڅاپه دهغه اراده بدله شوه او منځنۍ هغه یې چې صوفیا اندرییوانا (۱۸۱۹-۱۸۴۴) نومېده، خوښه شوه.

په دغه وخت کې تولستوی، څلور دیرش کلن و، خو پېغله صوفیا لاد ۱۸ کاله وه. دوی چې پر ۱۸۲۲ کال واده سره وکړ، لیف تر بنځې ۱۲ کاله مشرو.

هغوی تر ډېره پورې خورا ښه او نیکمرغه ژوند درلود. صوفیا، نه یوازې دهغه خورا ښه ملگرې، با وفا ښځه بلکې ده ته په کار او ادبیاتو کې ښه مرستندویه هم وه.

له واده سره د لیکوال نیکمرغي پیل شوه. ددغې ښځې دپوهې، علمي شتمنۍ او هنري ذوق له برکته، لیف تولستوی لومړی په روسیه او بیا به نړۍ کې ستر شهرت او ویار تر لاسه کړ، خو ددې ټولو سره سره د تولستوی او ښځې ترمنځ اړیکې تل خواږه نه و. یو نیمه خوابدي او شخړې رامنځ ته کېدې، شراو شور به پورته وه.

دغې نیکمرغې جوړې، تر ډېرو کالو گډ ژونده وروسته، ځکه ونه شو کولای خواږه ژوند ته دوام ورکړی چې تولستوی دخپل ژوند ښه او هیلي بدلې کړې، خو سره دې هم دوی ۱۳ ماشومان درلودل.

د ۲۰۱۰ کال د خپرونو له مخې اوس د نړۍ په ۲۵ هېوادونو کې د

جگړه او سوله

تولستوی نه وروسته دده د کورنۍ د دویم او درېیم نسل تر ۳۵۰ پاتې شونکي ژوند کوي. دده دغه لمسیان، کروسیان او پردیان هر دوه کاله وروسته د مسکو په خنډو کې، دهغوی په بلارنۍ مېنه کې، په یاسنیا پلینا کې راټولېږي.

دوی نه یوازې لیدنې کتنې او د زړه خواله کوي بلکې کنفرانسونه او علمي غونډې هم جوړه وي.

تولستوی، له صوفیا سره د گډ ژوند په لومړیو لس د ولسو کلنو کې "جگړه او سوله" او د "انا کارنينا" ستررو مانو نو ولیکل.

دغه ستر استعداد ددغو آثارو په کرښو کې خپل نبوغ و مروره. همدا آثار و چې ده ته یې نړیواله پېژندنه او ویار ور په برخه کړ او نن یې مور خپلو هم ژبو ته وړاندې کوو.

هغه د جگړې او سولې، رومان په ۱۸۲۵ کال کې پیل او ۱۸۲۹ کال کې یې بشپړ کړ.

لیکوال، دا وخت د ۳۲ کلونو و د ځوانۍ، د ښه توان او تفکر غوره شېبې.

د داستان لومړې درې برخې یې، بر ۱۸۲۸ کال په روسکي ویستنيک، نومې مجله کې خپاره کړل. دغو برخو بې شمېره مینه وال پیدا کړل او د پرژر یې نورې برخې هم کرار کرار خپرې شوې.

لیکوال، په دې اثر کې د ټولني ټول وگړي، له ساده سرتیري نه نیولي بیا تر ټولو اکه پورې انځور کړي دي .

هغه ستر کشش او جاذبه چې د روسي متن په لوستنه کې لوستونکي احساسوي، هېڅ ژباړې ته ځکه لېږدیدی نه شي چې تولستوی هغه، د روسي روح خورا وړو ځانگړتیاو ته په پام کې لیکلي دي.

جگړه او سوله

د جگړې او سولې د داستان ځانگړتیاوې: هغه اثر چې د کلونه گوزراونه، نه هغه زړولي شي، نه يې هېرولی شي بلکې د هرې ورځې په تېریدو سره د هغه د پرتم ویاړ لاپسې زیاتېږي.

په دې اثر کې د یوه ملت د روان، دهغه ویاړنې او غرور او دهغو ستاینې او ویرنې، داسې غوټه او سپرل شوي دي چې هغه یې په یو ستره تکراریدونکي او بې سارې اثر بدل کړی دی.

د خورا وړو غوټو سپرل، هنري شننه او رواني ځانگړتیاوو ته په پام سره دتاریخی پېښو، انځورونه ددې اثر غوره نښې دي.

ځینې نورې ځانگړتیاوې داسې یادولې شو:

۱- د لیف نیکولاوویچ تولستوی دالیکنه، هنر، فلسفه، تاریخ او

اخلاق سره رامروړي.

۲- د روسیې او نړۍ او تر غوره نه غوره رومان دی.

۳- دا یو شاعرانه رومان دی. نشر نه دی، شعر دی. ددې کتاب لپاره

باید روسی ژبه زده کړل شی.

۴- هغه د رواني سپرنې یو بشپړ جونگ دی.

۵- هغه یو ستره، نه هېریدونکی حماسه ده.

۶- له فرانسویانو سره د روس دملت د دوو جگړو، یوه د استرلیخ

(۱۸۰۲-۱۸۰۵) او بله د برادینو او مسکو ته د فرانسویانو له خوا د اور ورته کول (۱۸۱۲-۱۸۱۳) تاریخ او انځورونه دي.

۷- دا رومان له جگړې سره هممهاله د څلورو روسي کورنیو د

رستوف، بالکونسکي، بیزاو خوف او کوراگین د ژوند بهیر دی.

۸- تولستوی اصلا د څو کالونو په اوږدو کې ددې لپاره خپرنې

وکړې او مواد یې راټول کړل چې د روسیې د یوه انقلابي غورځنگ

جگړه او سوله

د يکابريستانو په اړه يو کتاب وليکي، خو همدا مواد وروسته د دې کتاب د ليکنې اساسي سرچينې شوي.

(د يکابريستانو پر ۱۸۲۵ کال د پادشاه په وړاندې پاڅون وکړ. دغه پاڅون په کلکه وټکول شو او خپله انقلابيان سايبيريا ته وشړل شول. دا ډله ځکه د د يکابريستانو په نامه يادېږي چې هغوی د سامبر په مياشت کې چې په روسي ژبه کې د د يکابري په نامه ده يادېږي، پاڅون کړی و.)

۹- دا کتاب لکه چې و مو ويل څوک يو شاعرانه، څوک يو تاريخ او څوک هغه يو فلسفي اثر گڼي.

په دې اثر کې وياړنه او رواني هڅې او لېوالتياوې په يوه خورا هنري بڼه له عرفاني هغو سره مروړل شوي او د بنکلي هنري نشر او کولای شو و وايو په شاعرانه انداز پييل شوي دي.

تولستوی، د تاريخی اضا د او سپرونکی دی.

هغه په دې رومان کې هرڅه داسې انځوروی چې هر لوستونکی يې په لوستلو داسې احساسوي چې دا پېښې پرده تيرېږي.

۱۰- سره له هغه چې دا رومان دسترو نړيوالو سياليو، د جگړې او روسيې د طبقاتي اخ او ډب انځور دی، خو هغه تر هرڅه لومړی د ځانگړو برخليکو او په کورني ورځنی ژوند کې د ځانگړو وگړو د مينې، وير، غم، مينتوب، وفا، بې وفايو په تيره بيا مېړه او بنځې، د ماشومانو او مور او پلار رواني او ورځنی بيان دی.

دغه کورنی تصوير د کتاب د دوو بنځو: ناتا شارستوا او مارييا بالکونسکايا په څيرو کې تر ټولو نه په غوره بڼه انځورېږي.

دغه دوه نجونې، لونيې، بنځې او ميندې، سره له هغه چې په داستان او ژوند کې خورا توپير سره لری، خو بيا هم هر يوه په خپل ډول د کورني ژوند تر ټولو غوره او په زړه پورې بېلگې دي.

جگړه او سوله

ناتاشا د داستان له پيله خوشاله او لاد تنکی ځوانۍ نه د ټولو پام ځانته وراړوي او په بې ساري توگه مينه ناکه برينبي، خو مارياسره له ټولې تقوا او پرهيزه دچا مينه او پام وراړولی نه شی. مارياتل غمجنه، آرامه، په خيالو کې ډوبه او خدای ته په زاريو کې ده. ناتاشا ديوې شېبې لپاره هم يوازې نه پاتيرې، هغه له دې سره رږدې شوې ده چې تل دټولو ورته پام وي، ټولو ته گرانه وي، خو ماريا ځانته وايي:

"زه تل باخاره وم، زما خوښېرې چې يوازې و اوسم، زه نه بل ژوند غواړم، نه بې غوښتی شم او نه بې هيله لرم او ځکه چې زه بل هېڅ ډول ژوند نه پېژنم."

بلې خواته د ناتاشې مينه ناک والی برید نه پېژني. پرسردار کوراگين تر مټينيدو پورې دهغې ژوند د خوښيو يو بې پايه سمندر دی، تر هغه پورې ددې په ژوند کې داسې شېبه نه شته چې په يو چا مينه نه وي، هغه تر ډېرو سختيو او ذهني سرگردانۍ وروسته خپلې رښتینې مينې ته رسېږي. مارياتل د خدای دربار ته گوري او په هرڅه کې د خدای مرستې ته سترگه په لاره وی، مينه په زغم کې لټوي. که ناتاشا د ښکلا او ادا نښه ده، ماريا هم له ښکلا بې برخې ده او هم له ادا، خولیکوال کرار کرار هغه په داسې دوو ميندو بدلوي چې په ټولنه کې يې ساری نه شته. که تولستوی په دې ټينگار کوي چې انساني رښتینې ښکلا نه په خېره بلکې د ننه په زړه کې ده. ناتاشا د ژوند په پيل کې په کراره له يوه خياله بل او له بله بل ته دانگي، خو ماريا تر هرڅه لومړی هرڅه، تر خدايه، بيا تر پلاره، بيا تر بې وزلو خلکو او د ژوند په پای کې تر خپلو ماشومانو ځار کړي دي. ماريا وايي:

"که چاله ما پوښتلي وای چې په ژوند کې زه تر ټولو زيات د څه شی هيله لرم، ما به ويلې وای چې هيله لرم تر ټولو بېوزلو، بېوزله و واسم."

جگړه او سوله

۱۱- د دې کتاب یوه بله ځانگړتیا او پرتم دهغه په ستروالي کې دی. کتاب په څلورو ټوکونو کې خورا اوږد لیکل شوی او پښتو متن یې هم تر ۲۵۰۰ مخه اوږي.

۱۲- لیکوال د خپل اثر له ټول ستروالي سره سره موضوعات: هنري، فلسفي، خیر او شر، مرگ او ژوند، مینه او کرکه، تمدن او فرهنگ، کلی او ښار هېواد پالنه او دوکماري په خورا ماهرت انځوروي او دا کار د یوه ښه انځورگر په توگه تصویروي.

۱۳- یو لیکوال وایي:

جگړه او سوله د ټولې هستۍ یو داسې انځور دی چې خلک په هغه کې هرڅه: نیکمرغي، پرتم، ماتم، غم خوښي، خوشالي او حماسه موندای شي.

"سامرست موام (۱۸۷۴ - ۱۹۲۵) انگریزي لیکوال داسي وایي: "زه په دې باوریم چې تر اوسه پورې، انوره دو بالزاک (۱۷۹۹ - ۱۸۵۰) د نړۍ تر ټولو پیژندل شوی رومان لیکونکی دی، خو دا هم وایم چې د تولستوی د جگړې او سولې، رومان د نړۍ تر ټولو ستر رومان دی.

زه فکر کوم داسې یو رومان چې د جگړې په اړه دومره هراړخیز او د داسې یو کرکیچن دوران په اړه لیکل شوی وی، دومره بېشمېره اتلان ولري. پخوا تر دې لیکل شوی نه دی او گمان کوم چې بیا به هېڅکله و نه لیکل شي. دا یې په رښتیا او پرځای ویلي چې: «جگړه او سوله» یوه حماسه ده.

استراخوف، روسي کره کتونکی او د تولستوی دوست، د کتاب په اړه دا څو کرښې لري:

"جگړه او سوله، د بشري ژوند یو بشپړ تصویر دی. دهغې زمانې د

جگړه او سوله

روسيې يو بشپړ تصوير، دهغو ټولو څيزونو يو بشپړ تصوير چې په هغو کې خلک خپله نیکمرغي، پرتم، غم او خواري پيدا کولای شي. هوکې دا جگړه او سوله ده.

خو خپله بل نېروايې پر ۱۹۰۸ کال چې د تولستوي، شهرت نړيوال شوی و، په خپله يې د ځان په اړه په خپلو خاطراتو کې ليکلي دي: "خلکو ته زه د اپلتو له امله گران يم د جگړې او سولې او نورو داسې اپلتو له امله، هغوی ته دغه اپلتي خورا غوره څه بريښي."

هغه د روسيې د بدو ورځو، هغو ورځو چې فرانسې دده خاوره او سپېڅلې مېنه لاندې کړې ده، انځورگر دی، خو د تولستوي نیکمرغي په دې کې ده چې هغه بيا د خبل هېواد د وياړ ورځې د فرانسې ماته، د هغې د وياړمن لښکر ماته، دهغې د هغه امپراتور تېښته چې ټولو اروپايي لاندې کړې وه، هم وليدل. او دده د کتاب تر ټولو نه غوره وياړونه دادي، چې ده ته گران انځورونه او دهغه گټندوی اتلان هم دده په دې پاڼو کې انځور شوي دي.

د اتلانو ځانگړتياوې:

که څه هم په رومان کې د ۵۰۰ اتلانو خبرې کېږي خو که په دقيقه توگه هغه وشمېرل شي، هغه د ۵۸۰ تنو په شا او خوا کې وي. د کره کتونکو د وينا له مخې د دغه شمېره، ۴۰۰ يې تخيلي او ۱۸۰ تنه رېښتيني او تاريخي هغه دي.

بله ځانگړتيا يې داده چې هغه ټوله روسيه په يوه رومان کې انځور کړې ده: خدای، خاوره، مېنه، ټولو اک، زوکړه او مرگ، خلک، ايمان، کرکه، خير او شر، مينه، کشش، جگړه او سوله...

د رواياتو له مخې د جگړې او سولې په رومان کې اصلي اتلان زياتره تولستوي، دهغو کسانو له مخې انځور کړي چې ده پېژندل: با

جگړه او سوله

تقوا او خدا پالونکي ماريادخپلې مور له مخې، مشر او مېلمه پال رستوف د نيکه له مخې، نيکولای رستوف د پلار، اندرې بالکونسکي او پيیرد خان له مخې ددې دواړو، هېواد پالنه، د مرگ او ژوند پوښتنې او دده روحي او رواني حالت ته ډیر سره ورته دي. او د اتلانو په اړه نور تفسیر:

۱- مشر بالکونسکي، د ايکاترينې د زمانې ستر سردار او پوځي مشر چې د هېواد مينه يې اډونه سوځي او په ژوند کې سخت سختگير دی.

زما (بھاند) د خوښې اتل او کردار په خاوره مين، خورا بوډا، خو سخت ځيرک، په ژوند او په کور کې ديکتاتور، مستبد خود يوه پياوړی نظم پلوي، هر څه ته په شک گوري او غواړي هر څه په خپله لاس جوړ کړي، په تيره بيا خپل هېواد، هغه پر خپله خاوره او هېواد دلپونتوب تر کچې مين دی. سره له دې خبرو په بې ساره توگه ټوکمار دی.

۲- دهغه زوی سردار آندري. دا ځوان، پياوړی، مستعد، په خاوره مين، لوړ، دنگ، پر ټولو اشرافي ادا بو پوه، زړور، د مستبد پلار زوي، پر کار او واک مين. لږ لږ پر ځان مين، مغرور.

بنځه او آرام ژوند پرېږدي او جبهې ته ځي، دده جبهه ماتې خوري، دی ورک کېږي او پلار ته يې د مرگ خبر راځي. خودی يوه ورځ راستنېږي، د راسنيدو سره سم يې بنځه پر اولاد مري او دي هر څه پرېږدي.

لکه چې وويل شول، هغه په لومړۍ يعنې په استريليخ نومې جگړه کې چې په ۱۸۰۲-۱۸۰۵ شوه ټپی کېږي، خو بيرته رغېږي او په دويمه هغه کې چې په ۱۸۱۲ کال کې د مسکو په برادينو نومې سيمه کې

جگره او سوله

وشوه، داسې ټپې کېږي چې د رغېدو تمه يې نه شته.
دوه واړه مينېږي. د لومړې جگرې په بهير کې يې ښکلې ښځه مري
او کله چې له جگرې راستنېږي، په سر کې مايوسه او ژونده ستړي
وي، خو وروسته هغه درستوف په لور ناتاشا چې د مينې او ښکلا
غوره بېلگه او د پېغلنوب مسته نښه ده مينېږي.

دغه مينه ناکامېږي او خپله په دويمه جگره کې تر ټپې کېدو
وروسته په دې پوهېږي چې د ژوند اصلي موخه د خدای مينه ده .

۳- او شهزادگۍ مارييا د دغه مشر سردار (بالکونسکي) لور چې
خپل ټول ژوند يې له پلاره چې له مسکو لرې په خپلو بې پايه
جايدادونو کې ژوند کوي، څار کړی دی، يوه مذهبي او با ايمان پېغله
ده چې له تقوا سره سره غواړي غوره کورنۍ ولري.

هغه په څېره بدرنگه خو کوډگرې ښکلې سترگې او سپېڅلې روح
لري. شپه او ورځ د پلار په چوپړ او د خدای په لمانځنه لگيا وي.

۴- ناتاشا رستوا

د دغه رومان د شعر او مينې ژبه او د ليکوال د مينې ټول مينه ناک
انځورونه دهغې د ښکلا د انځورلو او په کلماتو کې د هغود مروړلو
په چوپړ کې دي.

دهغې ښکلا کوډگره او په ليدو يې هرڅوک له حيرته گوته په غاښ
وي.

هغه د ساده مينې او پاک زړوالي او پر نورو د باور هغه څېره ده چې
ليکوال د خپل دغه ستر او اوږد رومان د ښکلا مالگه کړې ده. دناتاشا
هر غلچک د کوډگره او ژوند بڼونکې مينې سر چينې دي.

دهغه يو مين (پېپر) خو بيا وايي چې: دهغه ځلېدونکې ضمير په
هغې کې د عقل کار کوي.

جگړه او سوله

دهغې ماشمتوب او تنکی پېغلتهوب د روس او فرانس د جگړې له پیل سره هممهاله دی.

هغه لومړی پر سرداراندرې مینې، بیا د یوه دوکه مار، جوارگر خوښکلي ځوان اناتول کوراگین دوکه خوري. دغه دوکه دا له ژونده بیزاره کوي او دومره له ځان او خلکو نه ځان گوښه کوي چې له ژونده په مرگ خوشاله ده او له دې چې د سرداراندرې مینې ته یې سپکاوی کړی دی، په هېڅ ډول ځان بښلی نه شي. دا نوعی او په جگړه کې د ځوان ورور پیتیا مرگ دا په بشپړه توګه د بدمرغۍ منګلو ته ورا تېږي او ښکلا یې هم دغه غم او ماتم ترې اخلي.

له دې ټولو سره هممهاله د بډای پلار دیوالي کېدل او خواری هغه بل گوزار دی چې ددغې کورنۍ پر بدمرغیو ورزیاتېږي.

د ورور (پیتیا) مرگ د هغې مور تر لېونتوبه رسوي، خو همدا د مور پالنه هغه دې ته هڅوي چې مور ته او د هغه له امله ژوند ته پام وکړي.

تر جگړې او دغه غمه وروسته پېیر پر دې (ناتاشا) مینېږي او دا هم د هغه مینې ته په مینه ځواب وايي. هغه ښکلا بښونکې، ژوند بښونکې او دانساني سرکشه مستۍ ښه ده چې غږېدا، خوځېدا، خدا، موسکا، کتل او آن غم یې په هر چا کوډې کوی او بې ارادې پر هغې مینېږي.

۵- مشر گراف، ایلیا اندریوویچ، درستوف د کورنۍ پلار، یعنی دناتاشا پلار دی. یو ډوډی، مار، مېلمه پال او خورا بډای سړی دی چې ټول ژوند یې په خورا لویو بندارونو، مېلمستیاوو او جرگو مرکو او دخپلو جايداونو په ساتنه او ښکار تېرېږي.

۶- پېیر بیزا و خوف، د روسیې د یو ستر بډای نامشروع زوی

جگړه او سوله

دی پلار یې د زده کړو لپاره بهر ته لېږي. د پلار شتمنۍ ته یې په زرگونو خلک تمه لري، خو هغه هر څه همدې نامشروع زوی ته پرېږدي. د میراث د تر لاسه کولو مخکې ټول هغه ته په سپکه گوري خو کله چې میراث تر لاسه کوي د روسیې ټول اشراف یې په ستاینو لگیا وي او د دغه خلکو ټولې پېغلې له هغه سره د واده خوبونه ویني.

پېیر، خورا ساده، مهربان، سخي، سربښندونکی، تل له نورو سره مرستندوی او سره له هغه چې ژوند یې په فرانسه کې کړی، د ناپیلون د وژلو تکل کوي.

هغه د کوراگین د کورنۍ له ښکلی لور ایلین سره واده کوي، خو دا واده خورا بدمرغه وي. دی له خپلې دغې ښکلې ښځې نه چې ټوله روسیه په تېره بیا اشراف دهغې د لیدو هیله لري، کرکه لرلي. د ژوند لاره ترې ورکه وي، نو هغه ده چې د فراماسون د ډلې غړی کېږي خو دهغې ډلې د غرو تمه او دوکې هم دی حیرانوي... په آخره کې له ناتاشې سره واده کوي او نیگمرغه کورنۍ جوړوي....

۷- کوتوزوف:

تولستوی د جگړې د انځورولو یو بې ساری ماهر دی. هغه په خپله جگړه لیدلې، گډون یې په کې کړی او په ټولو لوړو ژورو یې ښه بلد دی. هغه د جگړې له ویر، درد، سوز، د بایلو ده له غم او د بري له خوښۍ سره ښه آشنا دی.

داسې بریښي چې لیکوال، د کتاب د لیکلو په وخت کې د هر ډز او چاودنې غږ خپله اوري او هر اتل او ډارن په سترگو ویني. په هغو اتلانو کې چې دی پرې ویاري، یو هم کوتوزوف دی. هغه له دښمنه د خپلې خاورې ژغورونکی، یعنی کوتوزوف داسې

جگړه او سوله

انځوروي چې په رومان کې راغلي یو شمېر زیاتې ښکلې حماسې کلمې او خبرې هغه ته پیرزو کېږي، دا اتل، دی د هغه له ټولو ځانگړتیاوو سره، ښو او بدو، گټونکو او بایلونکو شپږو، زپورتیاوو او بې پروایي سره، چې ساری یې په تاریخ کې نه شته انځوروي.

هغه، کوتوزوف، دپوخ، لوړو پوړو ته رسوي، له هغه ځایه راپرزوي، قومانداني پردي قوماندان ته سپاري، خو بیا یې د ولس په مرسته او د امپراتور له خوښې پرته د ټول پوځ قوماندانه وي. تولستوی دلته دا په ډاگه کوي چې یوازې دخپلې خاورې بچیان خپله خاوره ژغولای شي.

تولستوی کوتوزوف د آزادي سردار گڼي. کوتوزوف که څه هم ناپليون ته مسکو تسلیموي او ځان د خلکو غندنو ته سپاري، خو دی نری، موسکا پر شونډو وایي: "دمسکو اشغال د فرانسویانو د بري پای دی او همداسې هم کېږي."

دا قوماندان، د فرانسویانو د تېښتې په وخت کې بیا هم نه پرېږدي چې څوک پر هغو برید وکړي او وایي:

"هغوی هسې هم تېښتي، نو زموږ ستړي پوځ ولې په داسې یرغل کې مرگ ژوبله وکړي، هریرغل مرگ ژوبله لري."

هغه خپل هېواد او خلکو ته بری راوړي او د خپلې ملي دندې د سرته رسېدو وروسته په کراره مري.

آنتول کوراگین، د لوخوف، سردار واسیلی شهزادگی آنا میخاییلونا، ساده سرتیري کراتایف او نور.... هغه څېرې دي چې په رومان کې زیات راڅرگندېږي.

تولستوی ځینې شیان د شخصیت زوال گڼي او له هغه ډلې نه دی زندان د انساني شخصیت د سپکاوي، تباهی او پرزیدو ځای گڼي او

جگړه او سوله

غواړي چې هرڅه اخلاقي بڼه ولري. تولستوی د خپلې ټولنې د هغې زمانې د تضادونو سپړونکی دی. تولستوی له دوو شیانو ډېر و بریده: خپل نانبکتوب او مرگ.

هغه، خپله د ځان په اړه لیکي:

"بڼه پوهېدم چې ښکلی نه يم، څېره مې بدرنگه ده، ډېر ځله ناهیلې کېدم. داسې مې انگېرله چې په نړۍ کې دهغو کسانو لپاره چې داسې غټې، بدرنگې شونډې او داسې خړې برنډې سترگې ولري، هېڅ ډول نیکمرغي نه شته. تل مې خدای ته زاری کولې چې کومه معجزه تر سره او زه ښکلی شم. زه دې ته چمتو وم، ټول هغه څه چې لرم او یا به په راتلونکې کې ولرم، هغه ورکړم او ښکلی شم."

خو هغه لاپه دې نه پوهېده چې تر دې نانبکتلې څېرې او غټې پوزې لاندې څه ستر معنویت او په دې خړو سترگو کې څه زړه رابښکونکي جذابیت ویده دی.

ټول روایت په یوه خوله وایي او انځورونه هم دا څرگندوي چې تولستوی، له روغتیا نه برخمن، پیاوړي او خورا حساس و. په بې پایه کشش او جذبې کې ډوب او په نه تمامېدونکې ډول یې د زده کړې او ویلو لپاره یو څه لرل. داسې څه چې نه زړیدونکي او نه تکراریدونکي و.

څېره یې تر بېرو وینستو لاندې وه، هغه د گڼو وینستو خاوند او خدای اوږدې څنې او په بې ساره توگه خورا اوږده ډبره ورکړې وه. او داسې ویل کېږي چې کیدای شي د گڼو ورځو، جگوبڼو، او دوو بریتو او ورېښمنې اوږدې ډبرې لاندې به یې د خپلې څېره کومه نیمگړتیا پتوله.

جگړه او سوله

خوږ ژبې او د کوډگري وينا خاوند و. بڼه اروا پوه، پياوړې او ماهر
 ښکاري، زيارمن بزگر، لوگری، آس زغلوونکی او د خلکو او کورنۍ بڼه
 خدمتگار و. په وخت او وعدې ډېر ټينگ و.

تولستوی د خپلې هغې نيمگړتيا (نابنکلتوب) د پتولو لپاره چې ده
 له ځان سره انگرېله، خورا ښکلي او قيمتي جامې اغوستې. هغه چې لا د
 معنويت ژوند نه و پيل کړې او شپه او ورځ يې، ښکلا او ښکلو پسې
 ورکه وه، سخت په خپل ټولنيز اشرافي دريځ نازيده. نو له همدې کړو
 وړو نه و چې ځينو هغه ځانغوښتونکي گانه او بد يې ترې راتلل.
 هغه وروسته د کليوالو په څېر کالي اغوستل او له پرتيمين ژونده
 يې کرکه پيدا شوه.

ټوکمار، ژور، ځيرک، د زياتې مطالعې خاوند، په هر حال لکه چې
 يادونه وشوه، هغه له يو بل خيژه هم ډېر ډاريد او هغه مرگ و.

***

د جگړې او سولې، رومان يو پرتم دی، يوه څوکه ده، يو هسک دی
 او يو ژور سمندر چې هره څپه يې يو زيری لري، يوه خوښي لري، يا
 خوښي يا ويريا کوم غم، خو خبره په دې کې ده چې ددې کتاب
 ترلوستلو وروسته دا پوښتنه پيدا کېږي چې تولستوی ددې کتاب له
 ليکنې نه څه موخه درلوده؟ آيا ده غوښتل يوازې د روسيې د ۱۸۰۵-
 ۱۸۱۳ کلنو د پېښو، د جگړو، د ماتو او بريو تاريخي انځور و باسي او
 يا هسې خپل نا آرام روح آرامه کړي؟ هغه که له يوې خوا خپل کتاب ته
 د جگړې او سولې نوم خوښوي، په هغه کې پر روسيې د ناپليون د پوځ
 يرغل انځوروي، د مسکو ماتې او سوځېدل تصويروي او بيا د
 ناپليون د دغې نه ماتيدونکې لښکر رسوا ماتې ښکاره کوي. له بلې

جگړه او سوله

خو دا اخلاقو او ايمان درس ورکوي. دا ټول د څه لپاره دي؟
ځيني منتقدین د جگړې او سولې داستان د روسیې د اشرافو تاریخ گڼي. هر لوستونکی په هغه کې ویني او لولي چې په دې رومان کې د روسیې د دغو بډایانو لوړ ژوند، خواږه او خوب، کورنۍ اړیکي، مېلمستیاوې او نڅاوې، ناندري او پتې مینې او په خپل مینځ کې د دغو څو کورنیو سیالۍ ښيي. دغه کورنۍ په خپله د روسیې د ټولواک، بالکونسکي، رستوف او بیزاؤ خوف کورنۍ دي. که سړی لږ پام وکړي د روسیې د نولسمې پېړۍ د پیل تاریخ د همدغو څو کورنیو تاریخ دی. تولستوی هڅه کوي په خورا حماسي - ادبي بڼه د دغو کورنیو د ژوند روح بیان کړي. هغه روح چې ايمان یې بایلی یا یې هېر کړی او پر روسیې د رارسېدونکي او کېدونکي بهرني يرغل له وېرې د عیش او نوش، د نڅاوو بندارونو، د شرابو او مینو تر پردې لاندې خپل ژوند تېروي .

بله ډله بیا وايي چې جگړه او سوله، د روسیې د ملت د ناسیونالیستي روح بیان دی. هېواد پالنه ده. د روس د ساده پوځ ویاړ دی او د روسیې پوځ د قوماندانو کوتوزوف او اندرې بالکونسکي او د دوی د ټولواک هغه پرتمین احساس دی چې ټوله اروپا باید د هغه سپېڅلوالی ته گونده ووهي. د همدې ناسیونالیستي روح ځانگړتیا ده چې د روسیې ټولواک الکساندر د خپل ملت لپاره د خدای سیوری، د عدالت استازی او د ملت پلار گڼل کېږي. هلته وینو چې ټولواک الکساندر ته د روسیې پوځ، د روسیې بډایان، د هغو بزگرد یوه ستر آسماني الهام په توگه گوري او د ښمن ناپليون ته د یو دوکه مار، ډارن، ځان غوښتونکي او شیطان په بڼه کتل کېږي. د روسیې یو ناقد په دې اړه لیکي:

جگړه او سوله

"داسې بریښي چې لیکوال په دې اثر کې د روسي ملت روح لکه د انګورو د یوه وړې په توګه نښتییځلی او دخپل ملت د غرور په جام کې یې څاڅکې څاڅکې خڅولی دی ."

ده به کله کله د خلکو د حال او دټولني د ژوند د ښو پلټنو لپاره ځانګړې تجربې کولې، لکه دا:

هغه په هغې سرشمیرنه کې چې پر ۱۸۸۲ کال په مسکو کې تر سره شوې ګډون کړی دی. ده په دې اړه چې ولې یې په دې سرشمیرنه کې ګډون کړی لیکلي دي:

"ما ددې لپاره په دې سرشمیرنه کې ګډون وکړ چې په دې پوه شم چې په مسکو کې څه شمېر وګړي یې وزلي دي. ما هیله لرله چې یو ډول نه یو ډول له هغو سره، که د پیسو ورکول هم وي، ددې لپاره مرسته وکړم چې په مسکو کې خوار پاتې نه شي ."

کله ناکله د کتاب د ځینو کرښو له لوستلو وروسته (دغه شان کرښې کمې هم نه دي) داسې بریښي چې ټولستوی، د روس د ملت د پرتم او هېواد پالنې هسکې څوکې ایلوي او ددغه ملت ناسیونالستي روح آسمان ته هسکوي.

په هغه کې د کوتوزف نه ماتیدونکی روح او دهغه پرتمین پرتم، په هغه کې د روس د ټولواک، د لومړي الکساندر خواخوږي، مهرباني او د اروپا د ژغورنې ویاړ، د روس د بزګرو کلیوالو، اشرافو، اعیانو او هسې ټولو وګړو نه ماتیدونکی غرور، په هغه کې د هر فرانسوي تالانګره څېره او دوکه مارناپلیون د بېلابېلو دوکو او ناځوانیو انځورونه، په هغه کې د اشرافي ژوند او پر هغو د ویاړ ښکارونه، ټول هغه څه دي چې هر یو، د هېواد پالنې، له خدای سره د مینې، دانساني اخلاقو او بشري ښیګڼو غوره بېلګې جوړوي.

جگړه او سوله

د کتاب دهرې کرښې په لیکنه کې د تولستوی، ټوله عارفانه پوهه، دهغه اشرافي دریغ، دهغه ناسیونالیستی احساس چې د مشر سردار بالکونسکی په ژړاو او د کوتوزف په زغم او له هېواد، شاه او خدای سره د هر روس کلیوال به مینه کې نغبتل شوي دي او دده د روح په حماسې گانه گانېل شوي دي، څنگ په څنگ درومي او د کتاب د حماسه والي سندري غږوي.

خود کتاب تر لوستنی او پلتنې نه وروسته داسې څرگندېږي چې لیکوال نه یوازې د روسي ملت هېواد پالنې، دروسي اشرافیت، دروسي نهلیزم، دروسي کلیوال ژوند بلکې د خیر او شر، د مرگ او ژوند موضوع هم د خپلو اتلانو په چارو کې لټوي او دې پوښتنو ته ځواب پیدا کوي:

ژوند څه شی دی؟ مینه څه ده؟

مرگ څه شی دی؟

ولی له ژوند سره مینه او له مرگه ویره لرو؟

گناه څه شی دی؟ او گناه څه ده؟

له څه شی سره باید مینه ولرو او له څه شی کرکه؟

مور د څه لپاره ژوند کوو؟

زه څوک یم؟

هغه څوک یا څه شی دی چې نړۍ او فلک یې په فرمان

چلېږي؟

او لنډه دا چې هغه مور د ته مینه را زده کوي مینه له ټولو سره، له هغو سره چې له مور سره مینه لري او له هغو سره چې له مور سره کرکه کوي، مینه له دوستانو سره او مینه له دښمنانو سره، هغه څه چې خدای یې مور ته رابښي.

جگړه او سوله

جگړه د تولستوی لپاره جگړیزه پیاوړتیا یاد سرتیرو لېوالی یا زیاتوالی نه دی، جگړه دهغه لپاره یوازې ماتې او بري نه دي بلکې جگړه دهغه لپاره، د پراخو پرگنوروحي پیاوړتیا او دهغوی د ارادې یووالی دی.

دغه راز د جگړې ویر، د جگړې ماتم، د جگړې غم، د جگړې وړانۍ او تالان، د جگړې اور او ایره کول، د جگړې کرکه، د جگړې غیر انساني خپره، د جگړې دماتې ویر، د جگړې وینې او د جگړې تر ټولو چور بل اړخ: د جگړې دگتلو ویاړ او غرور دا هغه شه دي چې مورېبې دلته لولو.

هغه په دې اثر کې رښتیا نې او خیالي اتلان دواړه لري. هغه نه یوازې د دغو اتلانو ورځنی ژوند انځوروي، بلکې هغه له هغو سره د انسان، تاریخ، ژوند، شر او خیر، عدالت او انساني برخلیک په اړه عرفاني او فلسفي خبرې کوي.

د ۲۰۱۰ کال په یوې ښکلې باراني ورځې وچې نړیوالو آژانسونو خبر ورکړ:

"د روسیې د ستر لیکوال لیف تولستوی ستر شهکار جگړه او سوله د نیوزیک مجلې د نړۍ د ټولو ملتونو او د ټولو زمانو تر ټولو ستر اثر غوره کړ.

ددې لیکنې له مخې دغه اثر د سلو آثارو په منځ کې لومړی ځای گټلی دی .

ددې خبرې لامل د تاریخ په اوږدو کې پر نړیوال فرهنگ ددې اثر اغیزه او د لوستونکو زیاته لېوالتیا. "

د مرگ د سفر پیل

بڅې ته وروستی لیک

له دې کبله ډېر خواشینۍ یم چې هر څه داسې شول، خو ما احساس کړه او دا ومنه چې همداسې ده، ما وینه چې بل ډول مې نه شو کولای. زما حالات، نور نو په کور کې خورا نه زغمېدونکي شوي و. په دې او نورو دلایلو زه نه شم کولای په هغو شرایطو کې ژوند وکړم، په هغو خورا بډایو او خورا اصراف کوونکو شرایطو کې لکه چې تر اوسه مې ژوند کاوه.

اوس به زه خپله ټوله هڅه وکړم هسې ژوند وکړم چې ټول پاخه عمري او زما په شان زاړه وگړي یې په دودیزه او معمولي ډول کوي.

هغوی پرتمین ژوند پریږدي. هغوي یوازې، په آرامه، په کراره او له نورو نه لرې ژوند کوي.

مهرباني وکړه، که زما له تگه خبره او پوه شوې چې زه چېرې یم، مایسې به نه راځي. ستا دغه راتگ به ستا او زما حالات لاسپې خراب کړي، ته به راشې، خو زما په پرېکړې کې به هېڅ بدلون نه ولې.

له تانه دهغو ۴۸ سپېڅلو کلوگه ژونده چې له ماسره دې کړې دی، مننه کوم، او هیله لرم ما د هغو ټولو گناهانو په خاطر وبنسې چې ستا پروړاندې ما ملامتوي دغه راز زه هم تاد ټولو هغو گناهونو له امله د زړه له کومې بنسې چې تا زما پروړاندې ملامتوي .

جگړه او سوله

تاته مشوره درکوم له هغو نويو حالاتو سره ځان برابر کړې چې زما تگ به تا ورسره مخامخ کوي. که غواړي ماته څه ووایي یا کوم خبر را کړي، هغه زموږ لور ساشا، ته ووایه، هغه به خبره وي چې زه چېرې يم. هغه به هر څه چې لازمه وي ماته راو لېږي، خو دا خبره چې زه چېرې يم، تاته ویلی نه شي، ځکه هغې له ماسره ژبه کړې ده چې هېڅ چاته ونه وایی چې زه چېرې يم.

لیف تولستوی

داکتوبر ۲۸

زما کالي او خطي نسخې به ټولې ټولې کړې او ماته به یې راو لېږي، ما په دې اړه لور ته، ساشا ته سپارښتنه کړې ده.
ل.ت.

د ۱۹۱۰ کال د نوامبر په لسمه لیف تولستوی، خپله دا وعده چې د خپل ژوند وروستی کلونه به د خپلو عقایدو له غوښتنو سره سم په کراه، یوازې او آرام ژوند کوي، پرځای کړه.
هغه له خپل ډاکتر د.پ. ما کوفیشکي، سره مل په پټه له خپل کلي یاسنیا پلینا نه ووت.

لیکوال د ژوند وروستی منزل پیل کړ. د دوه ورځو په اوږدو کې له خپلې سیمې ووت، هلته یې د شامور دینو په سیمه کې له خپلې خور ماریا تولستوی سره وکتل، همدلته یې یوه لور الکساندره هم ورسره یو ځای شوه، دا د نوامبر ۱۳ مه وه او د کزوفسکي ریل تمځای و.

تولستوی او ملگري په چټکۍ په رارسېدونکي ۱۲ شمېره ریل کې

جگړه او سوله

کېناستل داسې چټکۍ چې ټکټونه يې هم اخېستي نه و. ټکټونه يې په بل تمخای کې واخيستل. که څه هم دغه سفر کومه ځانگړې موخه نه لرله، خو د هغه تکل دا و چې د نوافچر کاس بنار ته به ځي، هلته به پاسپورت اخلي او بيا به بلغاريا ته روانېږي او که دا کار ونه شي، نو قفقاز ته به ځي.

خو له بد مرغه په لاره کې پر تولستوی سخته تبه راځي، ناروغه کېږي او د سختې ناروغې له امله له ريل نه بنکته شي.

دا د استاپوا، ريل تمخای و. د نوامبر شلمه نېټه وه. د دغه تمخای مشر هغه وپېژاند او دا ناروغ يې خپل کور ته يوړ. تولستوی هاملته مړ شو. د ۱۹۱۰ کال د نوامبر شلمه ورځ و.

د نوامبر په ۲۳ يې د خپل وصيت له مخې د خپل کور د باغ په څنډو کې، همالته د ياسنيا پلينا په سيمه کې خښ کړ.

دهغه په ځنازه کې له رسمي چارواکو نه چاگېدون کړی نه و او آن ويل کېږي چې مذهبي مراسم هم ترسره شوي نه دي، خو دهغې دمېرمنې صوفيا تولستوی په هغه ليک کې چې پر ۱۹۱۲ کال ليکل شوی او د ۱۹۱۳ کال د دسامبر پر ۲۲ خپور شوی راغلی دی:

"د دې په حضور کې يو مذهبي مشر د تولستوی ځنازه وکړه."

دغه راز هغې ليکلي دي:

غواړم دا څرگنده کړم چې تر مرگ دمخه يې هېڅ کله دا هيله نه ده څرگنده کړې چې دده ځنازه دې ونه شي، که څه هم لا پر ۱۸۸۵ کال کې يې په خپل وصيتليک کې ليکي و:

که امکان لري، خښ مې کړي، خو له ملايانو او مراسمو پرته، که دا

جگړه او سوله

کار د خښوونکو لپاره ستونزمن او گران وي، نو پرېږدې چې په معمولي ډول مې خښ کړي، مگر چې خومره ارزان او بې خرڅه وي، هومره به ښه وي.

د لیکوال په اړه د نورو نړیوالو څېرو ویناوې:

دیمتیري میریژکوفسکي:

• د هغه څېره د بشریت څېره ده. که د کومې بلې نړۍ اوسېدونکو زموږ له نړۍ پوښتلي وای، ته څوک یې؟ بشریت کولای شو، تولستوی ته اشاره وکړي او خواب ورکړي: دا زه یم.

مهماتا گاندي:

تر هرڅه نه زیات په تولستوی کې زه دې خبرې حیران کړی یم چې هغه خپلې ویناوې په عمل مدللې کړي او د رښتیا په خاطر یې هر ډول قربان زغملې ده... هغه دخپلې زمانې تر ټولو نه سپېڅلی انسان و. د هغه ټول ژوند پرله پسې هڅې وې، هغه د رښتیا د موندلو په هڅو کې خپل ژوند بایلودې.

تولستوی هېڅکله دا هڅه نه ده کړې چې رښتیا پټه کړي، هغه بدله کړې، هغه پرته له هغه چې له ټولنیز او معنوي واک ته وډار شي، له هر ډول سازشه پرته په ډاگه رښتیا غوښته.

الکساندر مان:

تولستوی لا تر اوسه هم د وجدان غږ گڼل کېږي. هغه د هغو کسانو لپاره یوه ستره پناه ده چې په اخلاقي معیارونو ژوند کوي.

جگړه او سوله

"وختونه درومي، خو ویل شوې خبرې همدا سې پاتېږي." "

تولستوی

د کتاب څلور غوره کورنۍ:

لومړۍ کورنۍ:، د رستوا

۱-گراف الیا اندریوویچ، د کورنۍ پلار.

۲-گرافینه نتالیا رستوا، د الیا بنځه د کورنۍ مور.

۳-گراف نیکولای ایلیچ رستوف، د کورنۍ مشر زوی.

۴-ویره الینینچنیا رستوا، د کورنۍ مشر لور.

۵-گراف پیتر ایلیچ رستوف، پیتیا، د کورنۍ کمکی زوی.

۶-نتالیا رستوا، د کورنۍ کمکی لور، د اندرې مینه او د پېپر

دویمه بنځه.

۷-سونیا، د گرافینې خورځه، په دې کورنۍ کې لویه شوې ده.

۸-اندريوشه رستوف، د نیکولای زوی.

دویمه: د بالکونسکي کورنۍ:

۱-سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي، مشر سردار، د روسیې

د سترې ټولواکې ایکاترینې زمانې جنرال، د کورنۍ پلار.

تولستوی، په هغه کې د مور له خوا دخپل نیکه تصویر باسي .

۲-سردار اندرې نیکولایوویچ بالکونسکي، د کورنۍ زوی.

۳-شهزادگی ماریا نیکولایوویچ، د بالکونسکي لور او اندرې

خور. هغه وروسته د نیکولای رستوف سره واده وکړ.

وايي چې تولستوی، په هغې کې دخپلې مور انځور کړی دی.

۴-لیزا، د سردار اندرې بالکونسکي لومړنۍ بنځه، چې پر ماشوم

جگړه او سوله

(نيكولای) مړه شوه.

۵- كمكى سردار، نيكولای اندريوويچ بالكونسكي، د اندري زوى.

درېيمه: د كوراگين كورنى:

۱- كوراگين واسيلي سرگيوويچ، د كورنى پلار، د پېير لومړنى خسر.

۲- كوراگين اناتولي (اناتول) د كورنى زوى.

۳- كوراگين ايپوليت، دويم زوى.

۴- كوراگينه الينه، د واسيلي مېرمن.

۵- كراگينه ايلنا، ايلين گرافينه بېزاو خوفه. د پېير لومړنى ښځه.

څلورمه: د بېزاو خوفى كورنى:

۱- گراف كيريل ولاديميريويچ بېزاو خوفه. د روسيې تر ټولو لوى

بډاى، د پېير بېزاو پلار.

۲- گراف پېير بېزاو خوف، پيتر كيريليوويچ.

د مامونو تافوفه:

۱- مامونو توا، كاتويشه، كاترينه سيميونووا، د گراف بېزاو خوف

پېير، خورځه.

۲- مانوتوا، ولگا، د گراف بېزاو خوف پېير، خورځه.

۳- مانوتوا، صوفيا، د گراف بېزاو خوف پېير، خورځه.

كاراگين:

۱- ژوليا، كاراگين. د ماري لوفوفنا لور.

۲- ماري لوفوفنا كاراگين.

ټولو اكان:

- ۱- لومړی الکساندر، دروس څار او ټولواک.
  - ۲- ناپلیون بناپارت، د فرانسې ټولواک.
  - ۳- فرانس، د اتریش ټولواک.
  - روسی او بهرني مشرپوځيان:
  - ۱- پتر ایوانوویچ بگراتیون.
  - ۲- بارکلي دوټولي.
  - ۳- بېرگ الفون کارلوویچ، د وېرې رستوي ځاوند.
  - ۴- دینیسوف واسیلي دیمتریوویچ.
  - ۵- کوتوزوف، میخایل ایلاریوونوویچ.
  - ځینې نور اتلان:
  - ۱- ژارکوف، د کوتوزوف د سواره پوځ افسر.
  - ۲- الین، د پاولگراد د پوځ افسر.
  - ۳- ماک، جنرال، د اتریش د پوځ عمومي قوماندان.
  - ۴- میشو، ډگروال، د پترزبورگ او مسکو ترمنځ استازي.
  - ۵- نیسفیخکي، د کوتوزوف د قومانداني افسر.
  - ۶- پوفول، جنرال.
  - ۷- تلیانین، د پوځ بریدگی.
  - ۸- تول، د استرلیخ په جگړه کې، بریدگی.
  - ۹- توشین، د تانک د پوځ تورن.
  - ۱۰- شویبرت کارل بگدانیچ، د پاولگراد د غنډ افسر.
- پارتیزانان:
- ۱- لیخاچوف، د دینیسوف، د قزاقی ډلې نه.

جگړه او سوله

۲- لوفایسکي، د دینیسوف، د پارتیزاني ډلې نه..

۳- تیخون شیرباتي، یو بزگر پارتیزان.

د رومان نوري غوري خپري:

۱- انا پاولوفنا شیریر، د روس د ملکې خورا نېرېډې

خورلنډه.

۲- انا میخایلو فنادروبخوکیا، پخوانۍ مخوره او د لویې

کورنۍ خاوند. هغه اوس خواره شوې ده او د خپل زوی

باریس دربخوکیا، غمخوري کوي.

۳- باریس دربخوکیو، د انا میخایلو فنادروبخوکیو.

۴- پلټون کاراتایوف، روسي ساده سرتیري. هغه له پییر

بیزاو خوف سره په بنديخانه کې آشنا شوی دی.

۵- تورن توشین، د تانک د قواوو تورن.

۶- فیدر دولو خوف، د سیمینوفسکي دگار د افسر. هغه د

پارتیزاني غورځنگ مشري کوله.

۷- واسیلی دیمیتريوویچ دینیسوف، د نیکولای رستوف

ملگری.

۸- ماریا دیمیتروفنا اخیووا، د رستوف د کورنۍ

خورلنډه.

د کتاب ځېني غوره ویناوې:

ټولې هغه معناوي چې سترې اغیزې لري، تل خورا ساده وي .

زموږ بڼې ځانگړتیاوې تل زموږ تر بدو هغونو نه، زموږ

جگړه او سوله

ژوند ته زيات تاوان رسوي.

ټولې هغه معناوي چې سترې اغيزې لري، تل خورا ساده وي .

نيکمرغه هغه څوک دی چې په خپل کور کې نیکمرغه وي.

وختونه درومي، خو ویل شوې خبرې همدا سې پاتېږي.

ټولې نیکمرغې کورنې یو بل ته سره ورته دی، خو هر

بدمرغه کورنۍ په خپل ډول بدمرغه ده.

که ټولې جگړې د عقېدو لپاره وای، اصلاً به جگړې نه

کېدای.

دا ټول ننگ او شرافت هسې خبرې دي.

-کله چې ستا ټول ژوند، د ابدیت په وړاندې له یوې شپې

نه زیات نه دي، نو ولې ددغې شپې له امله دومره عذاب په

ځان زغمی؟

--هېڅ بشر نه څه موندلی او نه یې څه جوړ کړی دی. مور په

هېڅ شې پوهېدای نه شو، یوازې په دې پوهېدای چې نه

پوهېږو. او دا د انساني پوهې تر ټولو لوړه پوله ده.

-زه هېڅکله نه شم کولای دا دعوا وکړم چې حقیقت ته

رسېدلی یم، هېڅوک په یوازې ځان نه شي کولای حقیقت ته

ورسېږي. هغه معبد چې د خدای د ستاینې او لمانځنې وړتیا

پیدا کوي خښته په خښته لوړېږي او ودانېږي، دغه

لمانځتون، له آدame تردې دمه، د ډېرو انسانانو په هڅو پور

پر پور لوړ شوی او لا اوس هم لوړېږي.

جگړه او سوله

-آسماني حكمت او حقيقت لكه رانه انگبين داسې دي چې مور غواړو خپله تنده پرې ماته كړو، آيا مور كولاى شو، په خپل ناولې ځان كې دغه شان رانه انگبين راواخلو او قضاوت پرې وكړو؟ يوازې د خپل ځان او روح د سپېڅلتوب له لارې تريوې اندازې پورې د دغو څكل شويو رهنو انگبينو سپېڅلتيا وساتو.

-د دې پوهې او علم زده كړې او منلو لپاره، انسان بايد خپل زړه هر ډول ناولتيا نه سپېڅلى كړي، هغه نوى كړى او د دې كار لپاره تر پوهې نه مخكې بايد ايمان ولرو او د هغه د كمال هڅه وكړو. دغه ارمان ته د رسېدو لپاره، بايد د خداى ځلا چې مور يې وجدان نومو و په ځان كې ځاى او ونغاړو.

-زموږ په لمانځتونو او معابدو كې د تقوا او گمراهۍ د كچو او درجو نه پرته، بله درجه نه شته. هر كله كه امتياز رامنځ ته كېږي، هلته ده چې د انسانانو تر منځ د برابري زړې او بنسټ ړنگېږي.

-د بنسټان دې بنسټ او له خوا خوږى نه پرته، په بل ډول، له هغو نه غچ مه اخله. هر وخت چې په دې توگه لوړ آسماني قوانين مراعات كړې، د لرغوني پرتم وركې شوې نښې به بيا پيدا كړې.

-هر هغه اصلاحات چې د زور له لارې ترسره شي، هغه د درناوي وړ نه دي، ځكه تر هغه پورې چې انسانان خپله

جگړه او سوله

اصلاح شوي نه وي، هېڅ توان نه شي کولای د اهریمن د ناولتیاو او بدیود مخې خنډ شي، نو ځکه عقل زور زیاتی ته اړتیا نه لري. - ۱۹۲مخ

- په تاریخ کې تقدیر ته ځان سپارل د غیر منطقي پدیدو (یعنې هغه پدیدو چې عقل سره اړخ نه لري) د سپړنې لپاره حتمی برېښي. څومره چې هڅه کوو د تاریخ دغه شان پدیدې د عقل په تله وتلو، په هماغه اندازه هغه زموږ لپاره غیر منطقي او ناپېژندلي پاتې کېږي.

بس همدومره

په مینه او ادبي تلوسې

د وکتور لطیف بهاند

کابل-افغانستان

د ۲۰۱۲ کال د جولای څلورمه

لومړۍ برخه

- گرانه (سرداره)! ژنیو او لوکا، د بنا پارت دکورنۍ له شتمنیو پرته بل څه نه دي، خو په هر حال، زه غواړم لادمخه تاسوته ووايم، که تاسو لا تراوسه هم دا ونه منئ چې، جگړه را روانه ده، که تاسو نور هم ځان ته دا اجازه ورکړئ چې، ددغه بې ایمانه (زه په رښتیا په دې باور یم چې هغه بې ایمانه دی) له هر ډول بېلابېلو بېولالو او هر وحشت نه ملاتړ وکړئ، نور نوزه تاسو نه پېژنم، نور نو تاسو، خپل ملگری نه شم گڼلی، نور نولکه هغه شان چې، تاسو یې انگېرئ، زما وفادار مریې نه یاست. ښه ده، ښه ده. سلام - سلام، هر کله - هر کله، وینم چې زما له خبرو مو گڼې په زړه درننوته، وډار شوی، مهرباني وکړئ، کېنئ او دزړه خواله پیل کړئ.

د ۱۸۰۵ ز. کال د جون په میاشت کې، دملکې مارینا فېدروفنا خورا گرانې، همرازې، مخورې، څېرکې او نېرېدې خورلنډې اناپاولوفنا په دغې یادې شوې وینا، د خپلې مېلمستیا لومړني راغلي مېلمه او یو ډېر اغېزمن چارواکي سردار واسیلی ته، هر کلی ووايه اناپاولوفنا، چې له څو ورځو راهیسې تو خېده او ددې د وینا له مخې، په والگي - گریپ (گریپ چې په هغو ورځو کې نوې کلمه وه او له څو تنو مخورو پرته، لا د بل چا په ژبه نه یادېده) اخته شوې وه. په هغه بلنلیک یې چې په سره رنگ لیکل شوی و او نن سهار یې، بې له توپیره د ټولو مېلمنو په نامه لېرلی و، لیکلي وو:

جگړه او سوله

گران سردار (گرانې سردارې) که تاسو نن ماښام کوم خورا ښه څه نه لرئ او که تاسو له یوې خواړې او ناروغې سره د ماښامنی تېرول نه چاړوي، نو د ماښام د اوو او لسو بجو ترمنځ به ستاسو په لیدو، په بې ساري توگه خوشاله شم.

انا شیریر

نوي را رسېدلي سردار چې، ښکلې، گنډل شوي، پرتمبني درباري جامې يې اغوستې وې، اوږدې جورابې، سگک لرونکي بوت يې په پښو او ټټري يې په ځلېدونکو ستورو گانلې و، بې له هغه چې د کوربني، د دغه تاوده هرکلي نه ځان بايلي، په ورين تندي يې وويل:

- اې خدايه څه اورنۍ برید!

هغه په روانه، خوږې فرانسوي ژبې خبرې کولې. هغه ژبه چې زموږ نیکونو او غور نیکونو نه یوازې ویله، ان فکريې هم پرې کاوه. د هغه له ژبې او د کلمو له ادا او پرتمینوالي نه داسې څرگندېده چې، د دربار او لویو مخورو کورنیو په ترانو کې رالوی شوی دی. هغه انا پاولوفني ته ور نېرېدې شو، خپل خریلی، عطر جن، بې وېستو سريې د هغې په وړاندې ټیټ او د هغې د لاس تر ښکلولو نه وروسته، پریوې څوکۍ ډوله کټ کېناست. بې له هغه چې خپل غږ بدل کړي، په داسې حال کې چې په سره ژبه کې یې د خواخوږۍ او نزاکت تر شا، د پېغور ښې څرگندېدې، وويل:

- گرانې! تر هر څه دمخه د خپلې روغتیا په هکله راته وغږېږئ، په دې اړه زما ټولو اند پښو ته اورو نه ورته کړئ او ارام مې کړئ.

انا پاولوفنا وويل:

- کله چې د انسان روح نا ارامه وي، څنگه کېدای شي د هغه حال ښه وي؟ په دې وخت او زمانه کې آن دیوه لږ احساس لرونکی هم نه شي

جگړه او سوله

کولای ارامه پاتې شي. ښه ورك يې كه، هيله لرم چې تر شومه دمه پورې زما په مېلمستيا كې پاتې شئ.

سردار وويل:

- نو دانگريز د سفير مېلمستيا به څنگه شي؟ نن خو چار شنبې ده، زه بايد هلته هم ځان ورنېكاره كړم، زما لورد همدې لپاره، په ما پسې دلته راتلونكې ده، چې ما هلته له ځان سره بوزي.

- ما داسې تصور كاوه چې، د نن ورځې مېلمستيا بدله شوې ده. زه داسې انگېرم چې، دغه مېلمستيا وې او دا اور لوبې، نور نو د زغملو نه دي.

سردار واسيلي بې له هغه چې په دې ډاډه وي چې، څوك يې خبرو ته غوړ دي او كنه، د كوك شوي ساعت په څېر په پرله پسې توگه غړېده او ويل يې:

- كه په رښتيا سره چا دا تصور كولاى شو، چې تاسو دهغې مېلمستيا د ځنډولو هيله مند ياستئ، چا به په هغه كې بې خيالي نه واى كړې.

- نور مې نومه ځوروى، تاسو خو په هر څه خبر ياست، دا راته ووايست چې، د نوو اسېلڅووف د يادښتونو په اړه مو څه پرېكړه وكړه؟

سردار په غملي لې او خواشيني غږ وويل:

- څنگه يې درته ووايم؟ چې څه پرېكړه يې كړې ده، هغوى دا جاج اخیستى دى چې، بناپارت خپلو بېديو ته اور ورته كړي او زه داسې انگېرم چې، موږ هم چمتو يو، خپلو هغو ته اور ورته كړو (يانې خپله لاره يې خپله بنده كړې ده).

سردار واسيلي، تل د يوه خورا ښه لوبغاړي په څېر چې كومه

جگړه او سوله

لرغونې ننداره لوبوي، په ډېر ځير، پام او ارامتيا خبرې کوي، مگر انا پاولوفنا شيرير، سره له هغه چې د څلوېښت کلنۍ خونه يې ړنگه کړې وه، اوس هم لکه د اور سرکشته لمبه، له شور او خوځېدا نه ډکه وه او د پاوليوو نه د ډک مړوند په شان شرنگها يې کوله.

له شور او خوځېدا نه د ډکوالي ښودنه، د انا پاولوفني د ټولنيز دريځ يوه برخه وه، ان، هغه وخت چې دې د دغه شان ښودنې تکل هم نه لاره، د دې لپاره چې ديارانو او اشنايانو د خوښۍ سره سمه وي، هغې به دغه شان شر او شور جوړاوه.

د انا پاولوفنا پر شونډو و بده موسکا، چې پرله پسې به د دې پر شونډو راوښېده او راخوږېده، که څه هم دهغې عمر وهلې څېره سره اړخ نه لگاوه، که څه هم هغه په خپلې دغې نيمگړتيا ښه پوهېده، خو هغې هم د نازولي ماشوم په څېر چې د خپلو نازونو په نيمگړتيا پوهېږي، خونه غواړي، يا نه شي کولای، له هغه نه لاس واخلي، له هغې نه لاس نه اخيست.

د تودو مرکو په لړکې چې، خبره سياست ته ورسېده، انا پاولوفني اور واخيست او سره لمبه شوه:

- اوف نور نو د اتریش نوم مه راته ياده وي. که څه هم په سياست زما سر نه خلاصېږي، مگر اتریش هېڅکله جگړه نه غوښتله او اوس يې هم نه غواړي. هغه موږ ته خيانت کوي. روسيه بايد په يوازې ځان د اروپا ژغورونکې وي. زموږ مشري په خپل دې لوړ دريځ پوهېږي او هغه ته به وفامنه وي. دا هغه يوازيني څه دي چې، زه پرې گروهمنه (عقېدمنه) يم. زموږ مهربان، پاک نيته او خير خواه ټولوک ته د نړۍ تر ټولو لوی پور او ونډه ور په برخه شوې ده. هغه دومره پوه او خير غوښتونکی دی چې، خدای به هغه هېڅکله د دغه انقلاب او د هغه د اوه سري مار په

جگړه او سوله

وژلو کي چې، د ولسونو په وژلو يې د وحشت ننداره جوړه کړې ده، يوازې پرېنږدي. يوازې مورېو چې، بايد د وينو غج او پور واخلو. اوس له تاسو پوښتنه کوم: څنگه او چاته کولای شو، په تمه شوو؟ انگلستان ته! هغه په خپل سوداگر طبيعت، نه پوهېږي او نه کولای شي، د ټولواک الکساندر د روح په پرتم پوه شي. هغه د مالټا په ماتې کې نندارچي پاتې شو. انگلستان غواړي لاس تر زني نندارچي پاتې شي او د سياسي کړو او راکړې ورکړې تر شا، خپلې پټې اندېښنې ولټوي. هغوی نو اوسيلشوف ته څه وويل؟ هېڅ، هغوی په هېڅ پوه نه شول. هغوی نه شي کولای، په دې پوه شي چې، زموږ ټولواک د ځان لپاره هېڅ نه غواړي، هغوی دا نه شي درک کولای چې، زموږ د ټولواک ټوله سربښندنه، دنړۍ د ژغورنې او دخلکو له نيکمرغۍ پرته بل څه نه دي. هغوی څه ژبه وکړه؟ هېڅ، هغوی چې څه وعده هم وکړي، هغوته يې درناوي ونه کړي. پروس خولا دمخې دا منلې چې بناپارت نه ايليدونکی او ان ټوله اروپا هم نه شي کولای، دهغه په وړاندې ودرېږي. زه اوس په دې برخه کې د هېچا په کړو او خبرو باوراو ايمان نه لرم. د پروس دا تش په نوم ناپييلتوب چې اوس... ټول د هغه په اړه ډنډورې غږوي، له دامه پرته بل څه نه دي. زه يوازې په خدای او تر هغه وروسته پر خپل مهربانه او گران ټولواک، دهغه پر بختور برخليک او روڼ تندي ايمان لرم. زه ايمان لرم چې هغه به اروپا وژغوري.

هغه ناڅاپه چپه شوه. په يوې موسکايې په خپلو تېرو اورنيو خبرو ملنډې ووهلې او پر خپل اورني طبيعت يې ولکه ټپنگه کړه..

سردار و خندل او وويل:

- زه داسې انگېرم، که زموږ دمهربان او گران شهزاده، پر ځای يې تاسو ليرلي وای، تاسو به په خپلو دې خوږو خبرو دا توان لرلای چې،

جگړه او سوله

له مور سره د يوځای کېدو لپاره د پروس د پاچا خوبنه دسترگو په رپ کې تر لاسه کړئ؟ هو، تاسو که ماته يوه پيال له چای راوړئ.
- سمد لاسه.

هغې هڅه کوله بېرته کراري او ارامي خپله کړي، هغې وويل:
- رښتيا نن، ماته، دلته دوه خورا په زړه پورې، مخور راځي. د هغو نه يو تن، سردار مور تيمار نومېږي (چې د فرانسې د يوې خورا مخورې کورنۍ چې د مونوراتنۍ له لارې د دروگانو نو کورنۍ ته رسېږي) وينه لري. هغه له هغو بنواو ډاډ وړ کېدو والوله ډلې دی او بل هغه ابات مور يوو، تاسو خود هغه د بې سارې هونبسيارتيا په اړه اور بدلې دي؟ خبرياست! هغه ټولواک هم خپل حضور ته منلی و، هرومرو به مور اور بدلې وي.

سردار وويل:

- عجيبه ده، ډېر به خوشاله شم.

او زياته يې کړه:

- وواياست.

دا يې داسې وويل ته به وايي چې همدا اوس کوم څه ورياد شوي وي. داسې چې گواکې هغه څه چې ده يې پوښتنه وکړه، دې ځای ته دده دراتگ اصلی هدف وي.

سردار وويل:

- گوره دارښتيا ده چې مورملکه هيله لري او سپارښتنه يې کړې ده چې، بارون فونکه، په وين، کې د لومړي سکرتر په توگه وټاکل شي؟ هغه خويو ډېر نالايق سړی دی.

سردار واسيلي هڅه کوله، همدا ځای چې ډېرو، د اعليحضرتې ماريانا فيدروفنا، له لارې بارون ته، دهغه د ورکولو هلې ځلې

جگړه او سوله

کولې، خپل زوی ته ترلاسه کړي.

انا پاولوفنا، خپلې سترگې او بانه په ناز وترل. دهغې دې اداء، دا مانا لرله چې، نه دا په خپله، دا علیحضرت ټولواک، دتکل او ذوق دتللو سیاله ده او نه بل څوک ددې په کچه بولي چې، دهغه په اړه وغږیږي، خو هغې په غمجن او ساړه غږ وویل:

-بناغلیه! بارون فونکه، اعلیحضرت ټولواکې ملکې ته دهغه د خور له خوا دټاکنې لپاره وریاد شوی دی او همدا چې، دا علیحضرت ملکې مور نوم یې پر شونډو شو، دهر وار په څېریې چې د اعلیحضرتې نوم یادوه، دا واریې هم د یوې بې پايه، رنستیني او ژور درناوي او سربندني نښې په څېره کې را څرگند شوې او د هر بل چا په څېر چې، دخپل بادار یا خاوند یادونه کوي، په دې هم دغم دوړو لمن وغوړوله او وې ویل:

- علیاحضرتې هیله څرگنده کړه چې، بارون فونکه ته خواخوږي څرگنده شي.

تر دې خبرې وروسته یې بیا دغم سیوری پر سترگو راخور شو.

سردار په بې پروایي، چوپتیا غوره کړه. انا پاولوفنا په خپل ځانگړي بنځینه ظرافت او نازکخیالی، چې، د درباریانو ځانگړتیا وي، هیله لرله چې، له یو پلو، د شهزاده پام له اعلیحضرتې سره دهغه دخبرو دتون او له هغې سره دخبرو د ادا بونه دسرغړونې گناه ته ور واړوي او له بله پلوه، هغه ارام کړي، خو له دې سره سره یې په خواخوږی وویل:

- رنستیا که ستاسو دکورنۍ په اړه درته ووايم، له هغه وخته چې ستاسو لور، بندارونو ته تگ راتگ پیل کړی دی، ټول یې په خپلو کړو او بنکلا میئن کړي دي، هغه خبره سمه ده چې خلک وایي، هغه پر ټولو

جگړه او سوله

لکه لمر داسې ځلېږي.

سردار، د مینې او مننې په نښه دهغې پر وړاندې د درناوي سر تیت کړي.

انا پاولوفنا، تر یوې لنډې چوپتیا وروسته نوره هم سردار ته ور نېږدې شوه، په یوې مینه ناکې موسکاسره یې چې، پر شونډو خوره وه، په دې پلمه چې د اعیانو په مېلمستیاوو کې نور نو سیاسي خبرې اترې او مرکې پای ته رسېدلې او اوس د خوږو خبرو، ټوکو ټکالو او د زړه خوالی- وخت دی، داسې دوام ورکړي:

- زه زیاتره داسې فکر کوم چې، ځینې وختونه د خدای د بندگانو تر منځ د نیکمرغۍ او بریالیتوب د وېش په وخت کې بې انصافي شوې وي. د سارې په توگه، ولې تقدیر تاسو ته داسې دوه ښکلي، خواږه او ښایسته ماشومان در په برخه کړي دي. وروسته یې خپلې وروځې پورته واچولې او په غوڅه یې وویل:

- ستاسو کشر زوی اناتولي یادوم، هغه زمانه خوښېږي، ولې نه پوهېږم چې، څنگه خدای تاته داسې ښایسته زوی در کاوه؟ هو- هو، دا د لمر په شان ښکاره خبره ده، حال دا چې تاسو د هغه په قدر نه پوهېږئ، نوله دې امله، دهغو د درلودلو وړتیا نه لرئ.

ددې خبرو له پای ته رسېدو سره سم یې په څېره کې خوښي او پر شونډو د شور او مستۍ، موسکا خوره شوه.

سردار، وویل څه وکړم؟ که لافاتر (د سویس د اتلسمې پېړۍ روحاني شاعر) ژوندی وای، ویلي به یې و:

- زما پر تندي د پلرولۍ نښې لیکل شوي نه دي.

انا پاولوفنا، بیا خبرې پیل کړې او وې ویل:

- ښه ده، راځئ ټوکې پرېږدئ، غواړم له تاسو سره څو ډانگ پېښې

جگړه او سوله

خبرې وکړم، پوهېږئ ستاسو د کشر زوی له لاسه مې لږ مون خوږین دی. خبره دې زما او ستا ترمنځ وي (بیایې پر خبرې د غم دورې راکنډک شوې) د علیا حضرتې په حضور کې، دهغه په اړه د خواخوږۍ او ستاسو په ګټه څه یادونې شوي دي.

سردار چې چپه خوله او تریو تندی ناست و، هېڅ یې نه ویل. اناپا و لوفنا هم چپه پاتې شوه، خو خبریال غلچک یې پر هغه سترګې خښې کړې او ځواب ته سترګې په لاره وي.

- تاسو څه غواړي؟ زه څه وکړم؟ ما دیو پلار په څېر هر هغه څه چې مې له لاسه کېږي، دهغو د روزنې لپاره کړي دي، مګر دهغو دواړو نه هسې یابوګان جوړ شول، خو د دوی په منځ کې توپیر دادي چې ایپولیت، آرام یابو دی او اناتولي، مست یابو.

هغه چې له اندازې لوړه او بې خونده موسکا کوله، خوله یې جینګه او د خندا وړ ګرځېدلې وه، دوام یې ورکړ:

- دهغو ټول توپیر همدا و چې درته ومې ویل. له دې خبرو سره یې یو ځای ګونځو دهغې له خولې نه غېږ تاو کړه، تندی او څېره یې لا پسې خواشینې او دنه زغم کړل.

اناپا و لوفنا، په خیالو کې ډوبه شوه، په داسې حال کې چې سترګې یې وغړولې، هغه ته یې ورواړولې او وې ویل:

- د تاسو په شان کسان ولې پلار پرې؟ که تاسو پلار نه وای، مابه نه شو کولای په تاسو کې کومه نیمګړتیا پیدا کړم.

- زه ستاسو مریي یم او کولې شم، یوازې تاسو ته د زړه له کومې ووايم چې، زما ماشومان، زما په غاړه کې ځنځیر او زولنې دي. دوی زما د ګناهانو هغه صلیب دی چې، باید په غاړه یې وګرځوم، هوزه خپل زړه ته همدا سې وایم، څه وکړم؟

جگړه او سوله

تر دې خبرو نه وروسته چپ شو او په يو خوځون يې د خپل تريخ
تقدير تسليمي څرگنده کړه.

اناپاولوفنا چې چرتونو اخیستې وه، وې ويل:
تاسو کله خپل دې بې لارې زوی، اناتولي ته د واده کولو، فکر نه دی
کړي؟ وايي چې زړې پېغلې نورو ته د واده کولو ناروغي لري، هغې
زیاته کړه:

- که څه هم ما دا ناروغي لا احساس کړې نه ده، خو یوه داسې پېغله
پېژنم چې، د پلار په کور کې، ډېره بدمرغې ده، هغه د بالکونسکي
د کورنۍ یوه شهزادګۍ ده او له مور سره خپلوی لري.

سردار واسيلي بې له هغه چې ځواب ورکړي، په خپلې ځیرکتیا او
پیاوړې حافظې سره چې، د درباریانو او اعیانو ځانګړتیا ده، د سر په
یوې خوځېدا وبنودله چې، پوه شوی او دهغه په اړه فکر کوي. هغه یوه
شېبه وروسته ناڅاپه او په بېرته وویل:

- دادې، زړه ته لوېږي چې، ددې اناتولي کالنی خرڅ څلو بېست زره
روبله کېږي.

له ورايه څرگنده ده چې سردار د خپلو غملو و خيالونو مخه نیولې نه
شوه، نو ځکه یې خبره اوږده کړه:

- که خبره همدا سې اوږده شي، نه پوهېږم، پنځه کاله وروسته به څه
پېښېږي؟ دا هم د تاسو بډایانو دیوه سردار د پلارولۍ خوند دی. دا راته
ووايه چې دهغې پلار شتمني لري او کنه؟

دهغه پلار ډېر بډای، سخت او بخیل دی. هغه په کلي کې ژوند
کوي. دا هماغه سردار بالکونسکي دی چې لا د خداي بښلي ټولواک د
واکمنۍ په وخت کې یې، د ((پروس د شاه)) نوم گټلی و. هغه ډېر
هونښیار، ځیرک او باسواده دی، مگر ډېر عجیبه عادتونه لري، نو له

جگړه او سوله

دې کبله له هغه سره ژوند کول ډېر گران کار دی. دهغه لور لکه د غره کانی خورا بد ژوند لري او بدمرغه ده.

دهغه دا لور له ده سره ډېر بدمرغه ژوند لري. دهغه ورور خو موده دمخه، له ليزا مانين سره، واده وکړ، دی اوس دکوتوزوف، ياور دی، هغه نن شپه دلته راتلونکی دی.

سردار ناخاپه د هغې په خبرو کې ورننوت، د هغې لاس يې ونيوه او معلومه نه وه چې، ولې يې هغه بنکته خواته بنکته کړ او وې ويل:

- گرانې انت! راته غورې شه! که دغه کار دې راته جوړ کړ، زه به دژوند تر پايه، ستا مريي پاتې شم. دا پېغله هم د يوې مخورې کورنۍ ده، هم بډايه ده. دا ټول هماغه څه دي، چې زه اړتيا ورته لرم. نور نو څه غواړم؟

ددې خبرې د پای ته رسېدو سره سم يې په يوې چټکې خوځېدا چې، له مينې او چوغلۍ نه ډکه وه، دملکې د مينځې لاس راونيو او بنکل يې کړ. وروسته يې غلچک بلې خواته واوښت او په داسې حال کې چې په خيالو کې زنگېده، د مينځې لاس يې يو وار بيا کېنکود او په نرمه څوکۍ کې يې ډډه ولگوله او سترگې يې په نامعلوم ټکي خښې کړې.

انا پاولوفنا، چې ځانبنودنه يې کوله، وويل:

- زغم کوه! زه به نن ما بنام، داندرې بالکونسکي له مېرمنې، ليزا سره وغږېږم، غر چې څومره لوړ وي پر سر يې لاره شته. زه پېغله به، ستاسو دکورنيو دستونزو په اوارې کې يو وار بيا خپل کار پوهنه وازمايي.

۲

د انا پاولوفنا، په مېلمستون کې کرار کرار گڼې گونې زور اخیسته مېلمستیا ته د پترزبورگ تر ټولو مخور او پېژندل شوي خلک راغلي وو. خلکو که څه هم د طبیعت، عمر او ډلو له پلوه توپیر درلود، خو د ټولنیز درېځ له پلوه، یو ډول وو. د هغو په ډله کې، د سردار واسیلی لور، ایلین چې خدای بې سارې، بنکلا وړ په برخه کړې وه، خپل پلار پسې راغلي وه چې له هغه سره په گډه، دانگریز د سفیر مېلمستیا ته لاړه شي. هغې، بنکلی، سپین اوږد کمیس چې د درباري نجونو دویار نښان یې پر ټټر ځلېده، اغوستی و. له دې سره جوخت، د پترزبورگ تر ټولو نه زړه وړونکې بنکلی ځوانه او کوچنۍ شهزادگۍ بالکونسکایا چې بنکلی او ځوانه ښځه وه هم راغلي وه. ویل کېدل چې د پترزبورگ تر ټولو نه زړه وړونکې بنکلا بلل کېږي. تېر ژمی واده شوې وه او د امېدواری له کبله چېرته نورو مېلمستیاوو ته نه ځي. د دې ترڅنګ د سردار واسیلی زوی، سردار ایپولیت چې خپل مېلمانګه کورنۍ ته ورپېژندل هم، مور تیمار سره د مېلمنو په منځ کې لیدل کېدل. ابات موریو او نور ډېر کسان هم راغلي وو.

انا پاولوفنا په داسې حال کې چې نویو راغلو مېلمنو ته هرکلی وایه، ویل به یې چې:

جگړه او سوله

-ایا تاسو زما تروریستی جان، نه ده لیدلې؟ او که له هغې سره پیژندگلوی نه لرئ؟

دې ټولو مېلمنو ته لارښوونه کوله چې، له هغې زړې، جدي او کوچنۍ بوډۍ سره سترې مشې وکړي چې، ددې مېلمستیا تر ټولو مشره او خورا درنه مېرمن گڼل کېده. کرار کرار د مېلمنو راتگ زیاتېده او هغې ټول په نامه او د کورنۍ نوم سره یادول. ټول مېلمان له هغې بوډي سره تر سترې مشې، خواره مشې وروسته، لویې کوتې ته خورېدل. هغوی له هغې زړې او نامعلومې بوډۍ سره چې هېچا نه پیژندله، تر سترې مشې وروسته له هغې لرې کېدل او ځان ته یې ځایونه خوښول. انا پاولوفنا په غمړلي او خواشیني او از مېلمنو ته هرکلی وایه.

زړې ترور، په پرله پسې او په یو ډول خوځنه بڼه او خبرو له ټولو مېلمنو سره د روغېر په ترڅ کې د هغو د روغتیا، دخپلې روغتیا چې د خدای له برکته نن بڼه وه او د ټولو اک د روغتیا په هکله غږېدله.

که څه هم له دغې بوډۍ سره سترې مشې سخته ستومانه کوونکې وه، خو هېچا هم له نزاکته په روغېر کې تلوار نه کاوه، هغوی له حیا نه هېڅ نه ویل، مگر هڅه یې کوله چې د مېلمستیا تر پایه پورې هغې ته بیا ورنږدې نه شي.

ځوانه شهزادگۍ، بالکونسکایا دخپل گنډ او بدلو سیخونه، په سرو زرو گنډل شوې گلابې کڅوړې کې، له ځان سره راوړي وو. هغه راغله.

د هغې ښکلې پاسنۍ شونډه چې نازکو وینستو توره کړې وه، داسې لڼده وه چې، تر غاښو پورې نه رسېده، مگر بیا هم څومره چې هغه په مهربانۍ خورېده او ان تر کوزنۍ هغې یې ورکوزېده. د هغې دشونډې

جگړه او سوله

دلنډوالي نېمگړتيا، لکه هغه شان چې د خورا بڼکلو بڼځو، نېمگړتيا وي، دهغو بڼکلا لاپسې بڼکلوي، دهغې پاسنۍ لنډې شونډې او نېمه وازې خولې هم دهغې بڼکلا لاپسې بڼکلې کوله ټولو هغو کسانو به چې دغې امېدواري، زغم مننونکې، پند گېډې بڼځې او پوره روغې راتلونکې مورته کتل، دخوښۍ احساس يې کاوه. له هغې سره تر خوشبېو غرېدا وروسته، سپين رېبرو او غمجنو تريو تنديو زلميانو ته داسې برېښېده چې، گواکې دوی خپله هغې ته ورته کېږي.

هر هغه څوک چې له هغې سره غرېدلي وو او له هرې کلمې سره يې، دهغې کوډگړه موسکاگۍ او ځلېدونکې سپين برېښېدونکې پرله پسې غاښونه ليدلي وو، ځان يې ترټولو نيکمرغه انگېرله او ټولو نورو هم همداسې انگېرله.

کوچنۍ شهزادگۍ په لنډو، مگر چټکو گامونو و خوځېده او کڅوړه په لاس له ميزه ورتېر شوه، په خوښې يې دخپل کميس لمنه ورتوله کړه او پر سپينې، اوږدې، کټ رنگي څوکۍ کې د سپينو زرو له سماوار سره کيناسته او داسې يې انگېرله، هر هغه څه چې دا کوي، دهغې او دټولو هغو کسانو دخوښۍ سبب کېږي چې، له دې نه چاپېره وو.

هغې چې خپله دکار کڅوړه غوړوله، شونډې پرانستې او وي وويل:

- ما خپل او بدل شوی گنډ له ځان سره راوړی دی.

دې دکور مېرمنې ته مخ ورواړاوه او وي وويل:

- گوره انا! له ماسره له کنايو ډکې ټوکې مه کوه. تا خو ماته ليکلې و

چې، ستاسو مېلمستيا به ډېره وږه وي. ته گوره! چې زما جامې په څه حال دي؟

جگړه او سوله

هغې لاسونه هسې پرانستل چې، گريوان، ټټر او لمن يې له ورايه ننداره جوړه كړه او وليدل شوه چې، ملا يې په يوه بنكلي زرين پلن دستمال تړلې ده.

انا پاولوفنا چې دهغې خبرې واورېدې، داسې ځواب يې وركړ:
-ارامه اوسئ ليزا! په هر حال، تاسو تر ټولو بڼه ياستئ.

شهزادگۍ په هماغه خوند او رنگ خپلو خبرو ته دوام وركړ او خوا ته ناست جنرال ته يې مخ ورواړاوه او وې ويل:

-تاسو پوهېږئ چې زما خاوند، ما دبيلتانه منگولو ته سپاري او خپله د مرگ غېږې ته روان دى، بيا يې سردار واسيلي ته مخ ورواړاوه:
تاسو ماته ووايئ، دا لعنتي جگړه د څه لپاره ده؟

هغې پرته له هغه چې د سردار واسيلي ځواب ته سترگې په لاره شي، دهغې له بنايسته لور، ايلين سره خبرې پيل كړې.

سردار واسيلي وروسته په ډېر ټيټ اواز، انا پاولوفني ته وويل:
- دا وړه شهزادگۍ څه بې سارې خوږه ده

تر كمكۍ شهزادگۍ نه وروسته، يو پنډ، عينكي ځوان چې نوي يې وېښته جوړ كړي وو، راووت. ځوان دهغه وخت په دود رڼې، بنكلي جامې او نرۍ كوټ اغوستى و. دا څوږب ځوان د ايكاترينې د زمانې د يوه لوړ پوړي چارواكي، گراف بېزاو خوف نومي سردار نامشروع زوى دى چې اوس په مسكو كې، په مرگنۍ حال پروت دى. دغه ځوان په همدې وروستيو وختونو كې تازه له بهره راغلى دى. هغه هېڅكله او هېڅچېرې كار نه و كړى دا لومړى ځل و چې دخلكو منځ ته راغلى و. انا پاولوفنا، يوازې د سر په بنورېدو، هغه ته داسې هركلۍ ووايه، لكه څوك چې د كلي يوه خوار او وزگار سړي ته هركلۍ وايي، خوددې ساړه هركلۍ سره سره د انا پاولوفنا په څېره كې يو داسې ډار او سخته

جگړه او سوله

وسوسه چې په چا کې ديوه لوی غير وجداني څه په ليدو، راڅرگند بڼي، راپيداشول.

پېير، د ټولو هغو نارينه وو په منځ کې چې هلته وو، د پام وړ و، نو دانا پا لوفنا، دا ويره په دې مېلمستيا کې کېدای شي، له نورو نه د داسې يو توپېرېدونکي او ځېرک ځوان او دهغه د غلچکو له کبله و.

انا پا لوفني چې هغه يې تر خپلې ترور پورې بدرگه کاوه او په پټه پټه او وېرني غلچک يې له ترور سره غلچکونه بدلول، هغه ته وويل:

-باغليبه پېيره! تاسو ډېره مهرباني وکړه چې د دغه راز يوناروغ پوښتنې گرو بړنې ته راغلي ياست؟

پېير، چې ترسترگو لاندې يې څه کتل، له هغه سره جوخت شونډو لاندې بنگېده، خو څوک نه پوهېدل چې هغه څه وايي. په پای کې يې په داسې حال کې چې د يوه ډېر نېرېدې چا په توگه په ډېرې خوښۍ او موسکا، وړوکې شهزادگۍ ته د درناوي سر تپتياوه، زړې ترور، ته ورنېرېدې شو. د انا پا لوفني ويره او ډار يې ځايه نه و، ځکه پېير، بې له هغه چې د ځان د روغتيا په هکله، دهغې معظمې، وينا ته غوږ ونيسي، له هغې لرې شو، خو انا پا لوفنا په ډېر تلوار او ډار پر هغه داسې غږ وکړ:

- تاسو! اباته موريو، نه پېژنئ؟ هغه ډېر په زړه پورې سپری دی.

- هوکې ما د تينگې سولې په هکله، دهغه د وړاندېز اورېدلي دي، دا ډېره په زړه پورې خبره ده، خو غواړم ووايم چې ايا دا، داسې امکان لري؟

انا پا لوفنا، دهغې په ځواب کې وويل چې:

- تاسو هم داسې فکر کوئ؟ خو، پېير، ته يې په خپلو ځانگړو کړو او چارو کې هرکلی پيل کړ. هغه بې له هغه چې د چا خيال وساتي، خپلې

جگړه او سوله

خبرې پیل کړې. دڅو شېبو مخکې په شان یې بیا بې له هغه چې د ترور خبرو ته غوږ ونېسي، خپلې کیسې، افسانې او پوښتنې پیل کړې. هغه په خپلو خبرو د کور مېرمن چې باید د مېلمنو هر کلی کړی وای، بوخته یې ساتلې وه. هغه، هغې ته سر تپت کړ، دهغه پر وړاندې ودرېد او غوښتل یې چې له انا پاولوفنا سره دا خبره سپینه کړي، ولې دا تصور کوي چې، اباته موریوو، د ابدې ژوند خیال لري؟

انا پاولوفنا، په موسېدو، موسېدو وویل:

-په دې اړه به وروسته وغږېږو....

انا پاولوفنا د اوبدلو د فابریکې داسې یوې مشرې ته پاتې کېده چې خپل کارکوونکي کار ته گماري، خپله هلته گرځي راگرځي، خو هممهاله بې له هغه چې هغو ته وگوري هغوی څاري او دهغو هر غږ او شراو شور اوري. هغه دهر غږ په اورېدو هغې خواته وراوړي او سمدلاسه هلته ځان ورسوي.

انا پاولوفنا، په دې مېلمستیا کې هم همداسې گرځېده او هر څه یې څارل. هغې به هر چېرې ته چې لږه چوپتیا او یا شراو شور جوړ شو، ځان نېرېدې کاوه، هغه به یې پوهول او یا به یې د مېلمنو د ځای په بدلون ټول سم کړل، خو ددې ټولو بوختیاوو او نېنگنو سره سره داسې برېښېده چې گواکې د پېیر، له کړو ډېره نا ارامه او په اندېښنه کې وه. هغه، هغه وخت او هغه شېبه د مور تیمار، ډلې ته ور نېرېدې شوه، چې پېیر، دې ډلې ته نېرېدې خبرې کولې. د پېیر لپاره چې په بهر کې روزل شوی و، د انا پاولوفنا دا مېلمستیا لومړنۍ، مېلمستیا وه چې روسیې ته د راتگ له وخته ده، په هغه کې گډون کړی و. هغه په دې پوهېده چې دلته د پترزبورگ ټول روښان اندي هم راټول شوي دي، هغه له دې ویرېده چې په دې بڼه اړ کې کومه عاقلانه وینا ترې پاتې نه

جگړه او سوله

شي، نو له دې كبله د پيپر سترگې د ماشومانو په خپر خلبدلې. هغه چې كله په دې مېلمستيا كې د راټول شويو خلكو ډاډمن حالت او نوراني خپرو ته كتل او له هغو نه يې د كومې نوې او عاقلانه خبرې انتظار لاره. په پاى كې هغه موريوو، ته حكه ورنېرېدې شو چې دهغه خبرې ورته ډېرې په زړه پورې ښكاره شوې. هغه هلته په دې تمه تم شو او ودرېد چې دى هم خپلې د زړه خبرې وكړي، داسې چې هر ځوان د هغه د ويلو هيله لري.

۳

د انا پاولوفني دغه مېلمستيا په خورا درې جوړه شوې وه. تنګ ټکور او نابرابر شر او شور له هرې خوا او بې له ځنډه او رېدل کېده. که پر ګونځمخې والا حضرتې ترور او د هغې څنګ ته ناستې بوډی، چې له دې تنګ ټکور او شور نه ډک بندار سره بې څنګ نه لگاو، سترګې پټې کړو، مېلمستيا ته راغلي مېلمان په درېو ډلو ويشل شوي وو: په لومړنۍ ډله کې چې، زياتره يې نارينه وو، ابات موريو و ته خلک غوړ غوړ وو.

دويمه هغه ډله وه چې، په هغې کې د سردار واسيلي د لور، بنکلي شهزادګۍ ايلين او سور غومبورې شهزادګۍ بالکونسکايا، په شاو خوا ځوانان راټول شوي وو، او درېيمه هغه ډله وه چې، د هغې په وړاندې مورتيمار او انا پاولوفنا ويناوې اورولې

مورتيمار (سردار)، چې ځان يو پېژندلې څېره ګڼله، د بڼې څېرې او خوږ طبيعت خاوند و، دا چې د بڼې روزنې خاوند و له خورا کمينۍ نه يې خپله پوهه پر نورو هغو کسانو پېرزو کوله چې په بندار کې راټول شوي وو. انا پاولوفنا غوښتل هغه ديوه خوږ ژبې او ځانګړې چا په توګه خپلو مېلمنو ته وروښيي. د انا پاولوفني دا کار هغه څه ته ورته و چې کوم اشپز په پخلنځي کې هغه غوښنه چې د هيچا نه خوښېږي د خوږو خوږو په څېر مېلمنو ته وړاندې کړي، انا پاولوفنا هم نن لومړي سردار، او وروسته ابات موريو و، د ځانګړو نازکخيالو وګړو په څېر خپلو مېلمنو ته وروپېژندل. د مورتيمار، په ډله کې بې له ځنډه او ناڅاپه د

جگړه او سوله

گیرڅوگه اینګینسکي (سردار) د وژنې خبرې پیل شوې، سردار ویل:
- گیرڅوگه اینګینسکي، د خپلې ځانغوښتنې قرباني شوی دی او د
بناپارت تربگنۍ دهغه پر وړاندې خپل ځانگړي دلایل لرل.
انا پاولوفني وویل:

- اه! ښه به وي چې موږ ته یې ووايي! هغه داسې وانگېرله چې د ((
ښه به دا وي چې موږ ته یې ووايي)) خبره هغې ته د پنځلسم لویي د
وختونو حال وریادوی.

(سردار)، د درناوي په نښه سر تیت کړ او په ډېرې خواخوږې یې پر
شونډو موسکا خوره شوه. انا پاولوفنا مېلمانده د سردار، شا وخوا ته
راټول کړل او هغو ته یې بلنه ورکړه دهغه خبرو ته غوږ شي، د یو چا په
غوږ کې یې وویل:

- ستر گیرڅوگه اینګینسکي، په خپله سردار، پېژانده.
بلکې هغه ته یې بیا یادونه کوله چې سردار خورا خوږ ژبی دی.
درېیم ته یې ویل چې هغه د تودې او زړه راښکونکې وینا خاوند دی.
په دې توگه هغې سردار هم دیوې الو شوي خوږې ټوټې غوښې په
شان په یوه تاوده کپړي کې چې په سبو ښکلې شوی وي په خورا بې
سارې شان بندار ته وړاندې کړ.

سردار چې خوږه موسکایې پر شونډو خوره وه، غوښتل خپله
کیسه پیل کړي. په دې وخت کې انا پاولوفني، ښکلې شهزادګې ته چې
دیوې ډلې کړې یې جوړه کړې وه، وویل:
- گرانې ایلین! ته هم موږ ته رانېرېده شه.

شهزادګې ایلین و موسېده او د خورا ښکلې ښځې د نه بدلیدونکې
، نه و بدېدونکې، مالګینې موسکا سره چې د راتګ په وخت کې یې پر
شونډو خوره وه، پاڅېده. (پاڅېدو یې، پاڅول سل افتونه) د خپل سپین

جگړه او سوله

اوږد، نازک سپين د نخا او بندارونو ځانگړي کميس له شغهار سره
و خوځېده. له ځلېد و نکو برېنډو اوږو، درمندو يو خواته خورو
ويښتو او دگنيو گانو له شرنکا، په مستو خماري سترگو، بې له هغه چې
چاته وگوري دهغو نارينو په منځ کې چې د تېرېدو لاره يې ورته
پرانسته، تېره شوه.

هو کې، هغه، د درمندگنيو، ځلېد و نکو کوڅيو، سپينو، مرمرينو، اوږد
واورينو غميو او مستو خمارو سترگو سره، دهغو نارينو له منځه
تېرېده چې دې ته يې، په بې ساري گڼه گونې کې لاره جوړوله. بې له هغه
چې چاته وگوري، خوږې موسکايې، ټوله ته، تود هرکله وايه هغې ته په
کتو سره داسې برېښېده چې دا، ټولو ته د دې د ښکلا دستاينې په بدل
کې، خپلې وتلې اوږې او د ورځني دود له مخې لوڅ او ترزياتې اندازې
برېښد شوی ټيټر، ډالۍ کوي. هغه د انا پاولوفنا خواته راغله او داسې
تصور کېده چې دگدا دغې ننۍ مېلمستيا ته يې په خپلې خوځېدا
پرتم ورو بښاه. ايلين داسې ښکلې وه چې د هغې په خوځېدا کې نه
يوازې دهېڅ ډول بې حيايي څرک نه لگېده بلکې په هغې کې
دا عيانتوب او دنورو د زړه رانېکون، ځانگړي اغېز، له ورايه څرگند
و. داسې تصور کېده چې هغه په لوی لاس غواړي د خپلې ښکلا پرتم څه
کم کړي، ولې نه کېده، ځکه هرچا به چې هغه ليدله، دهغې ښکلا ته به
گوته په غاښ و، گواکې له کومې کوډگري افسانوي ښکلا سره مخامخ
دی او ويل به يې:

- دې ته ښکلا وايي، څه ښکلې ښځه!

سردار داسې ولکه چې د يوې زړه رانېکونکې منظرې پر وړاندې
حيرت وهلی پاتې وي. هغه وروسته خپلې اوږې پورته او سترگې ښکته
اچولې وې. کله چې ايلين دهغه تر مخې کيناسته، ده هڅه کوله هغه

جگړه او سوله

د خپل يو رنگې، دايمي موسکا په منگولو کې راويسي، يو درناوي
يې وکړ او وې ويل:

-گرانې اغلې! او پرېرم چې وينا به مې ددغه شان اورېدونکو د
اورېدو بنسکلا ونه لري..

شهزادگۍ خپل لوخ، غوښن مړوند پر ميز ولگاوه، هېڅ داسې څه
يې ونه موندل چې دهغه ځواب ووايي. هغه چې نرې موسکايې پر
شونډو لوبېدلې، کوم څه ته سترگې په لارې وه. په دې ټوله موده کې به
يې کله ناکله خپلو غوښنو منگولو ته چې په کراره يې پر ميز اېښي
وې، کتل او کله خو به يې بيا تر هغه خپل بنسکلي، لوخ او برېنډ ټټر
ته کتل او هلته به يې دخپلو نورو بنسکلاوو په منځ کې، خپل د الماسو
ځلېدونکي غمي ځای پر ځای کول، څو واره يې دخپل اورېده له
پاولوډک کميس گونځې او څونډي سم او راټول کړل، خو هره شېبه به
چې د وينا والوو، مېلمنو يا کوربنو خبرو څه اغېز پرې وکړ، بې له ځنډه
به يې انا پاولوفني ته وروکتل او له کتو سره سم به ددغې مينځې
خبرې دملکې ټولواکې دخبرې بڼه غوره کړه، خو تر څو شېبونه
وروسته به يې خوږې موسکا پر شونډو د سپرلي وړمه وچلوله او ارامه
به شوله.

تر ايلين وروسته کشره شهزادگۍ هم دچای له ميزه، دې خواته
راغله هغې پر سردار غږ وکړ او وې ويل:

-لږ ځنډ شئ چې کڅوړه مې راوړم له دې سره هممهاله يې د سردار
ايپوليت خواته وکتل: يعنې څه؟ تاسو څه فکر کوئ؟ ښه به دا وي چې
زما کڅوړه راته راوړئ.

کشرې شهزادگۍ په موسېدو موسېدو هرچاته هر څه ويل، ناڅاپه
يې د بندار ارامي، نارامه کړه، خو کله چې پر خپل ځای کيناسته په

جگړه او سوله

خورا ښې ادا سره يې چې خپل کميس له هر پلوه راټولاوه، وويل:

- اوس ارامه يم.

هغې هيله وکړه چې اوس نو وياند کولى شي، خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړي. دې هم خپلو او بدلو ته دوام ورکړ.

سردار ايپوليت چې دهغې کڅوړه راوړې وه، هم هغې پسې دې ډلې ته راغى، لاس لرونکې څوکۍ يې دهغې خواته ورپورې وهله او دهغې خواته کيناست.

سردار ايپوليت، دهغه غير معمولي ورته والي له کبله چې له خپلې خور سره يې لاره، خود ورته والي سره سره بيا هم خورا شډل برېښېده، ډېر دپام وړ گرځېدلى و. د څېرې هر څه يې د خور هغې ته ورته وو، مگر همدا ټول د خور په څېره کې دهغې دمینه ناکې، ژوند بڼوونکې، له مينې ډکې موسکا، له نورو نه د توپير لرونکې ونې، دلرغونو يونيانيانود الهاوو ښکلاوو ته ورته ښکلا له برکته، په بې سارې توگه ښکلې برېښېدل، حال دا چې، د ورور په څېره کې همدا ټول د يو غم لرلي غبار په بڼه، د غم څپې خپرولې. له هغه نه د خواشینی لړې راتاوي وې. اندامونه يې خوار، سترگې او پزه يې وتلې او خوله يې داسې وه چې گواکې کړه وي. دې ټولو يو ځای په ده کې يو ناڅرگند غم رامروړلى و. د دې تر څنگ دهغه د لاسونو او پښو خوځېدا هم ځان دده له واکه ايستلي وو.

هغه دشهزادگۍ تر څنگ کيناست او په چټکۍ يې خپلې عينکې د خپلو سترگو مخې ته ونيوې، داسې برېښېده چې گواکې، له دغو عينکو پرته دى غرېداى نه شي، هغه وويل:

- وگورم چې دارواحو کيسه نه وي؟

وياند دده د خبرو په اورېدو او وړې پورته واچولې او وې ويل:

جگړه او سوله

-نه گرانه ! نه ! داسې خبره نه ده.

سردار ایپولیت وویل:

-زه له ارواحیزه کیسو نه کرکه لرم.

دهغه له غږه څرگنده وه چې دی، وروسته له خبرو پوه شوی دی چې څه یې ویلي دي. په داسې ډاډ یې خبرې کولې چې چا دا تصور نه شو کولای چې دده دا خبرې له څرکتیا او هوښیاری، دي او که د سر له کدوالي او یوچوالي نه؟....

سردار، هم هغه پېښه، چې په دې وروستیو وختونو کې ټولو هغه یوبل ته ویله، په ډېره خوږه ژبه او رو له، هغه داچې:

گېرڅوگه اینګینسکي، په پټه دپېغلي ژرژ(ممثلته) دلیدلوپاره پاريس ته تللی وه. گېرڅوگه اینګینسکي، په ناڅاپه توگه د خپلې مټینې (ژرژ، لوبغاړې) په کور کې له ناپلیون بناپارت سره چې هغه هم ددې (ژرژ، لوبغاړې) لېوال او مینه وال دی، مخامخ کېږي. دلته ناڅاپه ناپلیون دهغې ناروغۍ له کبله چې لرله یې، بېسده کېږي او لوېږي. په دې توگه هغه خدای داینګینسکي منگولو ته سپاري، مگر هغه له دې بخت نه هېڅ گټه نه اخلي. وروسته ناپلیون دهغه ددې لطف بدل، دهغه په وژلو، ادا کوي.

ددې پېښې بیان، خورا خوږ او نه هېرېدونکی و، په تېره بیا دهغې شپې انځور بیان چې دواړه سیلان یو بل پېژني. ددې پېښې دهمدې ټکي اورېدل تر ټولو زیات د بنځود پام او لمسون وړ و.

انا پاولوفنا، په یوه پوښتنېز غلچک، کمکی شهزادګۍ ته وکتل او وې ویل:

-ډېره په زړه پورې وه.

کمکی شهزادګۍ هم، خپلو او بدللو ته دوام ورکړ او په کراره یې

جگړه او سوله

وويل:

- بې درکه كيسه وه.

كمكۍ شهزادگۍ چې ستن په گنډ كې منډله، په خپل دې غږ بې، غوښتل ووايي چې دغې كيسې ته غوږ نيولو دا له كار ويستلې وه. سردار، په يوې مننيزې موسكا، ددې خاموشۍ ستاينه وكړه او غوښتل بې چې څه ووايي، مگر په دې وخت كې انا پاولوفنا چې كله كله يې پيپر ته چې ددې له نظره يو احساساتي او ډېر تود ځوان و، وركتل. دې وليدل چې هغه د كاتوليک كليسا له يو پاپ ابات سره په خورا بې احتياطي او لوړ او از غږېږي. هغې ځان هغوى ته ددې په گمان د ناڅاپي مرستو لپاره ورساوه. رښتيا هم چې، پيپر، هغه روحاني ته د سياسي انډول په اړه خبرو كې خپل نظر سپړلى و او ابات دغه تود وينى والگي وهلى ځوان ته په دې اړه خپلې شننې شنلې وې. دواړه په ډېر شوق او ذوق او بې هر ډول تكلف نه غږېدل. دواړه يو بل ته په ځير غوږ وو. دا هماغه ښه حالت او فضا وه چې د انا پاولوفنا نه خوښېده.

ابات وويل:

- د اروپا د ستونزې اواري، هلته د قواوو انډول او دخلكو حقوقوته، غاړه اېښودل دي. ددې چارې د سرته رسولو لپاره، بايد يو واكمن هېواد، لكه روسيه چې په نړۍ كې په غيچ اخېستلو، زور زياتي او په بې ساري ظلم پېژندل شوې د اروپا ديووالي په نامه مخكې شي. د ټلوالې بې ساري مشري وكړي او د اروپا انډول او نړيواله سوله وژغوري.

پيپر وويل:

- ښه، دغه شان انډول به څنگه منځ ته راشي؟

جگړه او سوله

په همدې وخت کې انا پاولوفنا راوړسېده. برنډ برنډ يې پېيرته وکتل او له ايتالوي روحاني نه يې پوښتنه وکړه:

- د پترزبورگ هوا څنگه زغمئ؟ ددغه ايتالوي څېره په ناخاپه توگه دښه والي او خوښۍ خواته، هغه شان يې چې له ښځو سره په خبرو کې بدلون کاوه، بدله شوه او وې ويل:

- ددې ښار له اوسېدونکو، په تېره بيا له مېرمنو سره له ليدو کتو نه، فضل او کمال دومره نیکمرغي را په برخه کړې ده چې له حيرانۍ نه يې لا تر اوسه ما، د هوا په هکله د فکر کولو وخت پيدا کړی نه دی.

انا پاولوفنا نه غوښتل چې آبات او پېير، يوازې سره پاتې شي، په داسې حال کې چې هغوی يې څارل، له نورو مېلمنو سره د يوځای کېدو پيلو، بدرگه کړل.

په همدې شېبه کې يو بل تن تالار ته راننوت. نوی رارسېدلی ځوان سردار اندرې بالكونسکي، دکشري شهزادگۍ خاوند و. سردار بالكونسکي که څه هم چندان جگ ونی نه و، خو هغه دښکلې څېرې، او ځانگړې تند طبيعت خاوند و. په هغه کې هر څه له ستومانه او غمړلو کتو نه نيولي تر ارام او موزونه گام اخیستو پورې، هېڅ څه، دهغې له مستې، چالاکې او خوځېدونکې ښځې سره سخت اړخ نه لگاوه. داله ورايه څرگنده وه چې هغه، د اوسنۍ مېلمستيا ټول گډونکوونکي نه يوازې پېژني بلکې له هغو نه داسې کرکه لري چې دهغو ليدل خو څه کوي چې اورېدل يې هم پر هغه خواشيني پارونکي اغېز کوي. داسې برېښېده چې ددغو ټولو څېرو په منځ کې چې په ده کې د غم او کرکې زړې کړي، هغه تر ټولو نه زيات دده دخپلې ښکلې ښځې څېره ده، نوله دې کبله هغه له دغه ښکلې سينگار شوي مخ نه، مخ واړوه او د انا پاولوفنا د لاس تر ښکلولو نه وروسته يې، په ځير او غونجو سترگو

جگړه او سوله

ټول بندار له نظره تېر کړي.

انا پاولوفنا هغه ته وويل:

ستر سرداره! اورېدلي مې دي چې جگړې ته روان ياست.

بالکونسکي ځواب ورکړ:

جنرال کوتوزف لورېپنه کړې ده او زه يې خپل ياورتاکلی يم. هغه دفرانسويانو په څېر د کوتوزف په وروستي سيلاب زوف ښه فشار راوړ.

— ليزا! مېرمن به مو څنگه شي؟

— هغه به کلي ته لاړه شي.

— دا به لويه گناه نه وي چې موږ ټول دخپلې ښکلې ښځې له ديدن نه

بې برخې کړئ؟

ښځه يې چې لکه د زړو د گونگري په شان شور کاوه او له نازه

ماتېدله، ته به وايي چې څوک له پرديو سره غږېږي، مېړه ته وويل:

— اندرې! تانه دي اورېدلي چې سردار موږ ته د پېغلي (ژرژ) او

ناپليون په اړه څه يوه خوږه کيسه واوروله؟

سردار اندرې وروځې برنډې کړې او مخ يې واړوه. پېير چې

مېلمستون ته د رارسېدو له شېبې نه سردار اندرې په مينه او مهرباني

څاره، هغه ته ورنېږدې شو او دهغه مړوند يې کلک راوښو. سردار

اندرې، بې له هغه چې وگوري، دکوم چاله خوا يې دخپل لاس په نيولو

داسې تندي تريو کړ چې گواکې وايي دا څوک دی چې دی له لاسه

نيسي، خو کله چې يې د (پېير) له موسکا ډکه خوله وليدله، پر شونډو

يې داسې د خواخوږۍ او مينې موسکا راخوږه شوه چې هېڅ چايي

تصور هم نه شو کولای. هغه پېير ته وويل:

— عجب! اوس تاسو هم دلويانو بندارونو ته تگ راتگ پيدا کړی

جگړه او سوله

دی؟

پېیر ځواب ورکړ:

- خبر شوم چې تاسو دلته راځئ.

هڅه یې کوله دهغه د خبرو خنډ نه شي، نو ځکه یې په کراره هغه ته

وویل:

- اجازه ده، ماښامنی له تاسو سره وخورم؟

سردار اندرې په خندا کې ورته وویل:

- اجازه نه شته!

او دهغه د لاس په کېښکودو یې هغه پوه کړ چې اجازې ته اړتیا نه

شته. هغه غوښتل نور څه ووايي، مگر په دې وخت کې سردار و اسيلي

له خپلې لور سره مل پاڅېدل. نارینه هم له هغوی سره یوځای پاڅېدل

چې لاره ورته پرانيزي.

سردار و اسيلي په مهرباني... مه پاڅېره، وویل:

- تاسو به ما ډېر وېښئ! دا د سفیر بدمرغه مېلمستیا، نه یوازې

ما ستاسو د دیدن له دوامه یې برخې کوي بلکې ستاسو په شیرینو

ویناوو کې هم د خنډ سبب کېږي. بیا یې انا پا و لوفني ته مخ ورواړوه او

وې ویل:

ډېر خواشینۍ یم چې ستاسو د دې لذت ښوونکي بنډار پرېښودو

ته اړ یم.

دهغې لور شهزادګۍ ایلین، چې د خپل اوږد ښکلي کمیس ګونځې

یې په کرار کرار او ناز سره راټولولې او یوه نه هېرېدونکې او له هر

وخت نه په یاد پاتېدونکې موسکایې پر شونډو خوره وه، د څو کیو تر

منځ تېره شوه. کله چې دا زړه وړونکې ښکلا د پېیر له څنگه تېرېدلې، په

داسې ډول یې هغه ته کتل چې سترګې یې د شور او مینې له لېوالتیا

جگره او سوله

او محبته وحشت وهلي برېښېدې.

سردار اندرې وويل:

-خورا ښکلې ده!

پېر زياته كړه:

-هو كې، ډېره!

سردار واسيلي چې كله د پېر له څنگه تېرېده، دهغه لاس يې

راوښو او انا پاولوفني ته يې وويل:

-دا ياغې اېرلېر اته وروزي، داده يوه مياشت كېرې چې زما په

كور كې اوسي، خودا لومړی ځل دی چې زه هغه وينم. هغه زياته كړه:

-د يوه ځوان لپاره د هونښيارو ښځو تر بنداره، بل ښه څه په دنيا كې

نه شته.

۴

اناپا و لوفنا و موسپده او وعده يې وکړه چې د (پېير) سمه پالنه او خواخوږي به کوي، ځکه دا په دې پوهېده چې هغه دپلار له پلوه له سردار واسيلي سره خپلوی لري

هغه زړه بوډی چې تر اوسه پورې د ترور تر څنگ ناسته وه، په چټکۍ او تلوار پاڅېده او ځان يې د سردار واسيلي مخې ته ور ورساوه. دهغې له څېرې هغه مخکنۍ ارامې او ځانښودنه ورک شول. دهغې پر مهربانې خو غمخپلې څېرې گڼې او ويره راخواره وو. هغې چې ځان له هغه نه مخې کاوه، وې ويل:

- گرانه سرداره!

تاسو به ماته د ما د بوريس په اړه څه ووايئ؟

هغې دخپل زوی نوم باریس، د الف، پر ځای و (و) د توري په ځانگړي فشار سره بوريس يادوو. (اصلا دا نوم باریس دی). زه نوره نه شم کولای په پترزبورگ کې پاتې شم، تاسو راته ووايست زه خپل هغه خوار، بې کسه او بې روزگاره زوی ته څه زېری رسولی شم؟

سره له هغه چې سردار واسيلي له کومې تلوسې او مينې پرته، دهغې بوډی خبرو ته غوږو، او آن د بې صبرۍ نښې يې له ورايه په څېره کې څرگندې وې، مگر بوډی، په خورا خواخوږی او مينې موسپدله او ان دا چې دهغه لاس يې راوښو، دهغه دتگ خنډ شوه او ورته وې ويل:

جگړه او سوله

-نو تاسو ته به دا څه گرانه وي، چې اعلحضرت ته يوه خبره ورسوي، هغه به سمدلاسه په گارد کې وگمارل شي.

سردار واسيلي په کراره ځواب ورکړ:

-گرانې شهزادگي! تاسو باور وکړئ، هر هغه څه چې زما له لاسه

کېږي، هغه به زه تاسو ته وکړم، مگر ماته به ډېره گرانه وي، چې اعلحضرت ته ووايم، خو که زما مشوره مني، له ټولو اکه ددغه شان هيلې لپاره به ښه دا وي چې د سردار گولڅين له لارې، روميانخوف نه غوښتنه وشي. دا کار به تر ډېره عقلي بڼه ولري.

دا بوډی، شهزادگي، روښکايا، وه. هغې د روسيې يوې ډېرې مخورې کورنۍ، پورې اړه لرله، مگر اوس ډېره بې وزلې وه. نور نو دهغې، پخوانی پرتم تللی او د اعيانو او مخورو بنډارونو او مېلمستيا ته يې لار، نه لرله. هغه اوس راغلې وه چې د خپل يوازینی زوی لپاره د امپراطورۍ په گارد کې ځای پيدا کړي. هغه د انا پاولوفني مېلمستيا ته هم بې بلنې ځکه راغلې وه چې هلته له همدې سردار واسيلي سره د کتنې وياړ پيدا کړي. د همدې کتنې په هيله يې د سردار بېولالو ته غوږ نيولی و. هغه، د سردار واسيلي داسې غوڅ او په ډاگ ځواب سرسامه کړې وه، دهغې ځلېدونکې، هيلمنده څېره، ددې ځواب په اورېدو، په خواشيني کې ډوبه شوه، مگر دې حالت خو شېبونه زيات دوام پيدا نه کړ. دهغې سرسام حالت ترخوشېبو وروسته په يوې موسکا رېدلې او له موسکا سره غبرگ يې د سردار واسيلي لاس راټينگ او په خورا نرمۍ يې هغه ته وويل:

-گوره سرداره! ما هېڅکله له تانه کومه هيله نه وه کړې. له دې نه

وروسته به هم له تانه کومه هيله ونه کړم، هېڅکله مې له تا سره دخپل پلار مينه درياده کړې نه ده، مگر اوس تاته په خداي قسم درکوم چې

جگړه او سوله

زما پر زوی رحم وکړئ، زه به تاسو خپل غمخور وگنم. هغې همدلته لاپسې ننوتې زیاتې کړې او په کرار عذریې وویل:

گورئ! خوابدي کېږئ به نه، له ماسره به هرو مرو ژبه کوي. ماله تاسو نه لا مخکې گولڅین ته ویلي و، هغه راسره مرسته ونه کړه. زما هیله داده چې تاسو د پخوا په شان مهربانه اوسئ. هغې ددې وروستیو خبرو په وخت کې هڅه کوله و خاندي، ولې او بنکويې پر سترگو کې باران جوړ کړي وو.

شهزادگی ایلن، چې دروازي ته نږدې خپل پلار ته سترگې په لاره وه، خپل بنکلی سړي، لکه دلرغونو مجسمو په څېر پخپلو بنکلو اوږو راواړوه او وې ویل:

- پلاره! ناوخته شوه!

په مخورو او اعیانو کې اغېز داسې پانگه ده چې په هڅې او هاند باید دهغه د ورکېدو مخه ونیول شي. سردار واسيلي په دې خبره ښه پوه و. دایې له ځانسره غوټه کړې وه، که د هرچا په غوښتنه او هیله لویانو، مشرانو، چارواکو او مخورو ته لمن وغوروي، ډېر ژر به داسې وخت راورسېږي چې دخپلو اړتیاوو په وخت کې به یې څوک خبره نه اوري، نو له همدې کبله هغه په ټولنه کې له خپل اغېزه زیاته گټه نه اخیسته، خود خواري شهزادگی دروېڅکایا د وروستی هیلې له امله یې په زړه کې څه نارامي احساسوله هغې، ده ته دا هم ورپه یاد کړه چې په دولت کې دده لومړنۍ دنده ترلاسه کول، په رښتیا د همدې ښځې د پلار له برکته شوي و. له دې سره جوخت دده دې ته هم پام شو چې دا د دروېڅکایا، دهغو ښځو له ډلې نه ده چې یو وار په زړه کې دیوه کار د سرته رسېدو پرېکړه وکړي، تر هغه یې چې تر سره کړې نه وي، بیا یې نه پرېږدي. ددې ترڅنګ که دداسې ښځو کار ترسره نه شي، هغوی

جگړه او سوله

چمتو دي، د ورځنۍ سرخوړې او ان خنډونو د پيدا كولو سبب شي. ددې وروستۍ خبرې په پام كې نيولو سره لږ نرم شو، په ډېر آرام او سندريز غږ يې، چې خواشيني ترې اورېدل كېدله، وويل:

-گرانې انامخاييلو فنا! كه څه هم د تاسو دهيلې سرته رسول زماله
توانه لري خبره ده، خو ددې لپاره چې وښيم، تاسو ماته څومره گرانه او
د خداي بښلي پلار ياد ته مو څومره درنښت لرم، دا نه كېدونكي كار به
ترسره كړم. ستاسو زوى به گارد ته بدل شي. دا دي ددې وعدي د سرته
رسولو دنښې په توگه، ستاسو لاس كينسكارم، څنگه اوس راضي
شوى؟

_اې ماته گرانه! ته ډېر مهربانه او زموږ يوازينى غمخور ياست. ماله
دې نه پرته، له تاسو نه بل انتظار هم نه درلود، تاسو مهربانه يئ.

سردار، نور نو غوښتل لاړ شي، مگر شهزادگۍ غږ پرې وکړ:
-يوه شېبه، يوازې دوه خبرې نورې هم لرم. وروسته له هغه چې هغه
گارد ته راشي. هغه په شك كې شوه، ځنډ يې وکړ، مگر غږېدا ته يې
دوام ورکړ:

ستاسو خو اړيكي له ميخايل الارينو ويچ، سره ډير ښه دي، ښه به
داوي چې هغه ته سپارښتنه وکړئ چې باريس خپل ياور وټاکي. زه به
هغه وخت بالکل بېغمه شم، او بيا به...

د سردار واسيلي پر شونډو يوه ترڅه موسكا خوره شوه او وې ويل:
-دا وعده نو نه شم دركولئ، تاسو پوهېږئ، له هغه وخته چې
کو تو زف د وسلوالو پوځونو ستر قوماندان ټاکل شوى دى، ټولو داسې
ځان ترې تاو کړې دى لکه منجيله، گورئ! څنگه غندل کېږي. هغه
پخپله ماته وويل چې د مسکو ټولو مخورو او چارواکو ژبه سره کړې
چې خپل نازولي به، دده ياوران او مرستندويان ټاکي.

جگړه او سوله

نه، نه داسې نه کېږي، گران او مهربانه! تر هغه پورې چې ماته
ددې وعده هم رانه کړئ، کله دې پرېږدم.
د سردار، بنکلي لور، په هماغه نرم او خواږه او ازبیا غږ وکړي:
- پلاره! نا وخته شوه.

- ښه، د خدای په امان، تر بیا لیدو...؟
- تاسو به سبا ته هر مرو، اعلحضرت سره گورئ؟
- هر مرو، ولې د کو تو زوف وعده نه کوم.
انا میخیلو فنا، د ځوانو پیغلوتې، په شان ورته موسکا سره چې یو
وخت په ځوانۍ کې په هغه ویاړېده، مگر اوس یې دهغې له پرسېدلي
مخ سره اړخ نه لگاوه، خبره اوږده کړه او وې ویل:
- ښه به دا وي چې هر مرو وعده وکړئ، واسیلي، هر مرو.

داسې برېښېده چې انا میخیلو فنا خپل عمر هېر کړی وي او
د عادت له مخې یې له خپلو ټولو ښځینه، اداگانو گټه اخیسته، خو
همدا چې هغه ووت، دهغې څېرې بیا خپلې لومړنې ښې ته
راغله، د سرو او غم څپې پرې راخوړې شوې، هغه د مېلمنو هغې ډلې ته
ورنېږدې شوه چې هلته سردار خپلې کیسې کولې. بیا د یې ښودله چې
خبرو ته غوږ غوږ ده، خو په زړه کې دې ته سترگه په لاره وه، چې څنگه
اوڅه وخت نوره پاڅېږي او لاره شي، ځکه دهغه څه لپاره چې راغلي
وه، هغه خو تر سره شول.

په دې وخت کې انا پاو لوفني وویل:

- د ایتالیا د میلان د ښار د دې تاج اېښودلو دوروستۍ کمیږي. په
هکله څه ویلي شئ؟ د دې نوو لوبو په اړه چې د ژینوا او لوکا د ښارونو
خلک راځي او خپلې هیلې ښاغلي ښاپارت ته ډالۍ کوي، ښاغلي
ښاپارت هم د شاهۍ او واک پر پالنگ ناست دی او دخلکو او ملتونو

جگړه او سوله

هیلې پوره کوي. دا په رښتیا، ډېره لویه، پېچلې او د تعجب وړ خبره ده. نه، نه، دې ته لږ څیر شئ، اخر باید لږ فکر وکړئ. سړی لېونی کېږي، داسې تصور کېږي چې ګواکې دې خلکو هسې خپل عقل له لاسه ورکړی دی.

سردار اندرې چې انا پاولوفني ته کتل، وموسېد او وې ویل:
 - دا تاج ماته خدای راکړی دی. وا دهغه چا پر حال چې هغه ته لاس وروړی. (دا هغه توري دي چې ناپليون بنا پارت، د تاج اېښوولو په شپبه کې ویلې و او ویل کېږي چې هغه ددې تورو د ادا کولو په وخت کې خورا ښکلی او پرمین برېښېده) اندرې دا خبرې یوځل بیا دهغو په اصلي یعنی ایتالوي ژبه تکرار کړې:

دا تاج ماته خدای راکړی دی، وا دهغه چا پر حال چې هغه ته لاس وروړي.

انا پاولوفنا دوام ورکړي:

- هیله لرم چې دا هغه وروستی څاڅکی و چې جام یې ډک کړي، نور نو ټولو اکان نه شي کولای، هغه څوک وزغمي چې ټول ګواښوي.

سردار، په ډېر ادب خونا هیلی. وویل:

- ټولو اکان؟ اغلې! تاسو د ټولو اکانو یادونه وکړه؟ البته زه د روسیې په اړه نه غږېږم، مګر دغه شان ټولو اکانو لکه، شپارلسم لویی، شهزادګۍ الیزابتې (د شپارلسم لویی خور)، څه وکړل؟ هېڅ!
 هغه خپلو خبرو ته په ډېرې تلوسې دوام ورکړ:

- باور وکړئ چې دا د بوربون، کورنۍ ته دهغو د خیانت د بدل ډالی ده. ټولو اکان خپل سفیران استوي چې د تخت له ښکېلاکګرو (غاصبانو) سره خواخوږي وکړي.

هغه له سپکاوي نه یو سوړ اسویلی وویست او بېرته یې پر خپل

جگړه او سوله

ځای کې څنګ بدل کې....

سردار، خبرو ته په داسې ژبه دوام ورکاوه چې ګواکې غوږونه یې دچا دخبرو د اورېدو پورې نه دي، بلکې داسې یې انګېرله چې په دې برخه کې دی تر ټولنه د ژورې پوهې خاوند دی او دی یوازې د خپلو خبرو او ذهني بهر څارنه کوي، هغه وویل:

-که ناپليون يو کال نور هم دفرانسې پر تخت پاتې شي، حالات به ډېر نازک او کړکيچن شي، دفرانسې بڼه ټولنه به په دوکو، په تېروتنو، په تېريو، شړلو او وژلو دتل له پاره نابوده شي او هغه وخت به...

هغه اوړې پورته واچولې او لاسونه هم ورسره جګ کړل. پېپر غوښتل چې څه ووايي، ځکه دغو خبرو خوند ورکړی و، خو اناپاولوفنا هغه تل تر سترګولاندې څاره، نودهغه دخبرو په منع کې ورننوته او په هغې خواشینۍ چې تل یې دامپراتور ټولواک د کورنۍ دغړو دنومونو په یادولو، په غږېدا کې پیدا کېږي، وویل:

ټولواک الکساندر فرمایلي دي چې دفرانسې دحکومت ټاکنه، خپله فرانسويانو ته ورپرېږدئ.

هغې له ټولواکپال کېوال سره دخواخوږۍ په نښه زیاته کړه:

-هر هغه ملت چې ځان له غاصب واکمن نه وژغوري، بېشکه چې

دقانوني ټولواک په پناه کې به ژوند کوي.

سردار اندرې وویل:

-په دې خبرې باور خورا ګران دی، ښاغلی سردار په رښتیا حق لري

ووايي چې خبره ډېره کړکېچنه شوې ده، زه هم تصور کوم چې پخوانو حالتو ته به ستنېدل خورا ګرانه خبره وي.

پېپر، په تریو تندي او ترڅه ژبه بیا خبرې پیل کړې او وې ویل:

-ټول مخور او درباریان دښاپارت پلوی شوي دي.

جگړه او سوله

سردار پرته له هغه چې پيیر ته وگوري، وويل:
- دا خبرې د بناپارت پلويان کوي. په دې ورځو کې د فرانسوی ټولني
د خيالاتو څرگندول او خپرېدل خورا گرانه خبره ده.

سردار اندرې په ملنډو وويل:

دا بناپارت ويلي دي. له ورايه څرگنده وه چې سردار دهغه نه
خوښېږي، که څه هم هغه ته يې نه کتل، مگر دا ويناوې دهغه پرضد وې.
له لږ څه څنډه وروسته يې بيا دناپليون د ويناوو يادولو ته دوام ورکړ:
- ما هغو ته د وياړ لاره وروښوده، هغه دوی خوښه نه کړه، ما هغوی
ته خپله سرښندنه وړاندې کړه، خو هغوی د پرگنو خبرې کولې.

نه پوهېږم چې ده تر کومه، دا حق لاره چې دا رنگه خبرې وکړي.

سردار چې دهغه خبرې نه منلې، په ځواب کې وويل:

- هېڅ، ان د گير خوگه، تر وژولو وروسته دهغه خورا نېرېدې پلويان
هم، هغه دخپل اتلولۍ وړ نه گڼي. هغه اناولوفني ته مخ ورواړوو او
يادونه يې وکړه:

- ان که کوم وخت هغه، د ځينو لپاره يو اتل هم و، خو د گير خوگه تر
وژنې وروسته په اسمان کې د شهيدانو شمېر يو تن زيات او د ځمکې د
اتلانو په شمېر کې يو تن کم شوی دی.

اناپاولوفنا او نورو لاه خپلو موسکاوواو سرښورونو د سردار د
خبرو ستاينه، نه وه کړې چې پيیر د هغو خبرو ته ورننوت.

که څه هم اناپاولوفنا لاه مخکې دا احساس کړې وه چې کېدای
شي هغه اپلټې ووايي، مگر دهغه مخه يې نيولای نه شوه.

بناغلي پيیر وويل:

- د گير خوگه اينگينسکې اعدامول (پانسي) يوه ستره دولتي
وړتيا او دملي گټو لپاره ډېره وړه، نوزما په عقېده دهغه

جگړه او سوله

وژل، د بڼا پارت د روح د پرتم، څرگندونه کوي او دا ځکه چې د دغه شان
يو مسووليت له منلو و پرېدلی نه دی.

انا پيا و لوفنا په ډېرې گڼې او وېرې تر شونډو لاندې وويل:

-يا خدايه، يا خدايه.

کمکي شهزادگي چې دا و بدلو سيخونه خپلې خوا ته را نېرېږي
کول، وويل:

-بنا غليه پېيره! يعنې څه، څنگه تاسو د خلکو په وژنه کې د روح

پرتم وينئ.

له هرې خوا شراو شور پيل او د گڼې گونې او ازونه پورته شول:

-اه، اوه، دا څه وايي؟...

شهزاده ايپوليت چې په رغو و يې خپل ځنگونه تپول په انگرېزي

وويل:

-افرين، افرين.

سردار يوازي او يوازي اوږې پورته واچولې او بس.

پېير، چې په ډېر پرتم د خپلو عينکو له شا، ټولو ته کتل او په داسې

يو غږ چې ناهيلي. ترې څرگندې وې، وويل:

-زه دا خبرې ځکه کوم چې د بورين کورنۍ له انقلابه و تنستېده او

ملت يې اړ دور ته پرېښوده، يوازي ناپليون و چې انقلاب يې درک کړ،

هغه يې بري ته ورساو، نو ځکه يې نه شو کولای، ټول ملت د يوه تن تر

ژونده څار کړي.

انا پيا و لوفنا پر هغه غږ وکړ او وې ويل:

-بڼه به نه وي چې تاسو هغه بل ميز ته لاړ شي.

مگر، پېير، بې له هغه چې دهغې خيال وساتي، ځواب يې ورکړ:

نه!

جگړه او سوله

هغه خپلې خبرې لاپسې اوږدې کړې او لایې په ډېرې خوښۍ او تلو سې وویل:

- ناپليون، له دې کبله ستر دی چې تر انقلابه هم لوړ شو، د انقلاب نیمگړتیا او بدۍ یې وځپلې، دخلکو لپاره یې دهغه بنسټگڼې راڅرگندې کړې او د بیان او مطبوعاتو ازادې یې خوندي وساتله ده یوازې له همدې کبله پرواک ولکه وکړه.

سردار وویل:

که د واک تر ولکې وروسته، هغه، له واکه دخلکو دوژلو لپاره کار نه وای اخیستی او هغه یې قانوني ټولواک ته سپارلی وای، ما به هغه وخت، هغه ستر بللی وای.

هغه نه شو کولای دا کار وکړي، ملت یوازې له دې کبله هغه ته واک و سپاره چې هغه، هغوی د بوربن دکورنۍ له ولکې نه وژغورل، دده په همدې چارې کې خلکو دهغه سترتوب ولید.

بناغلي پېیر، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- د انقلاب چاره، ستره چاره ده.

هغه په دغو لمسونکو خبرو چې په هغو کې د هغه تودې خو ناهیلې غوښتنې څرگندې وې، هڅه کوله په یو وار د زړه براس وباسي. اناپا و لوفنا وویل:

- انقلاب او ټولواک وژنه ستره چاره ده، تردې وروسته... او بیا یې خپله خبره هغه ته وریاده کړه:

نه غواړئ هغه بل میز ته لاړ شی؟

سردار چې لنډه موسکا یې پر شونډو راخوره شوه، وویل:

- د ژان ژاک روسو ټولنیز تړون.

- زه د ټولواک د وژنې خبره نه کوم، زما هدف د اندیښنو خبرې دي.

جگړه او سوله

له پېغور سره مل یوه بل غږ، دهغه خبرې ور پرې کړې:
- هوکې! دتالان، ټولواک وژنې، اودمرگ ژوبلې اندېښنې.
_ البته چې دا ټولې تندلارې چارې وې، د انقلاب ستروالی په دې
کې نه و، د انقلاب ستروالی په بشري حقوقو، دخلکو په ژغورنه او
دهغوی په برابری کې و. ناپلیون دا ټول کړه او دهغو چارې په ټول قوت
سره خوندي کړل.

سردار په ډېره سپکه او ترخه ژبه، داسې چې گواکې په پای کې یې
پرېکړه کړې، ددغه زلمي دخبرو ټول اړتوالی په غوڅه ورته په ډاگه
کړي، وویل:

_ ازادي او برابري دهغه دهل غږ دی چې بدنایمی او رسوایی لا
پخوا ټولو ته څرگندې شوي دي. څوک دي چې ازادي او برابري به یې نه
خوښېږي؟ زمونږ خپل ژغورونکی (حضرت عیسی) لا پخوا د برابری او
ازادی روزنه کوله. تاسو فکر کوئ چې تر انقلابه وروسته خلک
نیکمرغه شول، برعکس، دا موږ وو چې د ازادی غوښتونکي وو او
بناپارت هغه نابوده کړه.

سردار اندرې، چې خندل یې، کله پېیر، کله سردار او کله هم کورنې
ته سترگې اړولې.

انا پاولوفنا، د پېیر ددغو خبرو په پیل کې، دخپلو ټولو ټولنیزو
تجربو سره سره، دهغه، له وینانه وپربدلې وه، خو کله چې یې
ولیدل، دپېیر د ټولو ځیرو او تندو، ویناوو له اورېدو وروسته چې ددې
له نظره چور کفر وې، سردار بیا هم خپله ارامې ساتلې او په دې هم پوه
شوی دی چې، خبره هسې له جوړېدو وتلې ده، په سپینه او ډانگ
پېپلې یې له سرداره پلوی څرگنده کړه او وې ویل:

- گران او ښاغلي پېیر، نو دا راته ووايه څنگه هغه سړی، د ستر

جگړه او سوله

سړی په نامه یادوئ چې کولای شي گیرخوگ خو څه چې، آن بې گناه سړی هم بې له دلیل او بې محکمې ووژني. سردار وویل:

زړه مې و، وپوښتم، چې ښاغلی د برومر د اتلسمې نېټې په اړه څه ویلي شي؟ ایا دا دوک نه ده؟ دا دوکې او غولولو داسې یو دام دی چې دیوه ستر نارینه له کړو سره هېڅ نېردي والی نه لري. کمکی شهزادگی چې اوږې بې پورته اچولې غږ وکړ: ولې دهغو برمتو (اسپرانو) په هکله څه نه وایي، چې په افریقا کې هغه وژلي دي؟ دا ډېره وحشتناکه ده.

سردار ایپولیت وویل:

-هر څه چې وایي، هغه دې ووايي، هغه ډېر بې اصله او بې نسب سړی دی.

پېر نه پوهېده چې ژرکوم سیال ته ځواب ووايي، ټولته یې وکتل، و موسېده، موسکایې دنورو موسکاوو ته ځکه ورته نه وه چې ډېره تصنعی وه. کله چې یې شونډې خندا ته جوړېدې، ناڅاپه یې څېره څېرمه او حتی لېشان ته، خواشینې شوه، غم په کې راخوږېده او پر ځای یې بله څېره چې د ماشومانو څېرې ته ورته او خورا زړه رابنکوونکې وه راڅرگندېده، داسې څېره چې لېشان ته ساده او په هغې کې دننواټو نښې رابربښېدې.

سردار چې دلومړي ځل لپاره هغه لیده، په بشپړه توګه په دې پوه شو چې دغه وطني یا کویبېخ (سیاسی ډله)، هومره ګواښمن او وحشتناکه نه دی لکه دهغه ویناوې چې ګواښمنې دي. په دې وخت کې پر ټولو یوه چوپتیا راخوږه شوه. سردار اندرې وویل:

جگره او سوله

- تاسو څنگه غواړئ چې په يو وار تاسو ټولو ته ځوابونه ووايئ؟ زه داسې انگېرم چې د يوه دولتي چارواکي او د يوه ځانگړي وگړي کره بايد دي وه ټولواک او لوی سردار له کره نه جلا وگڼل شي.

پېير، چې د دغه شان يوې مرستې له رارسېدونه خوشاله شو، وويل:
- هوکې هوکې... دا هم داسې ده..

سردار اندرې، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- له دې نه سترگې پټېدای نه شي، چې ناپليون د يو ستر انسان په توگه د ارکول د پله د يافا په روغتون کې پر کولرا د يوه اخه ناروغ د لاس په کېنکودلو سره د يوه ستر سړي دريغ ترلاسه کړ. خو له بله پلوه، هغه داسې کره هم تر سره کړي چې د بښلو نه دی.

سردار اندرې چې د تگ تکل يې کړی و، پاڅېده او د خوځېدو په تکل يې خپلې مېرمنې ته اشاره وکړه او له ورايه څرگندېده چې په دې ډول يې غوښتل د سردار پېير، د بې ځايه خبرو بده اغېزه را نرمه کړي. سردار ايبوليت، ناڅاپه پاڅېد او د لاسونو په ښورولو يې د ټولو د تگ مخه ونيوله. هغوی ته يې د کيناستو بلنه ورکړه او وې ويل:

- اه، پوهېږئ نن مې يوه ډېره په زړه پورې، خوږه مسکوي ټوکه اور بدلې ده. هغه بايد هر مرو تاسو واورئ او خوند ترې واخلي.

سرداره! تاسو به ما وښئ. زه که دا ټوکه په روسي ژبه ونه وایم ټول مړچ او مالگه يې ورکېږي.

هغه دهغو فرانسويانو په لهجه داسې روسي ويل پيل کړل چې گواکې يوازې يو کال يې په روسيه کې تېر کړی و. هغه په داسې خوند اورنگ، مينې او تلوسې د اورېدونکو پام ځان ته هغه شان چې ده غوښتل ورواړوو، ټول ځای پر ځای ودرېدل او له خوځېدانه پاتې شول. ټوکه داسې وه:

جگړه او سوله

-په مسکو کې يوه مېرمن ژوند کوي، هغه خورا بخيله او موزی ده. هغې غوښتل چې دوي مينځې ولري. دهغې مينځې بايد د جگړې ونې خاوندانې وي. هغه هم ډېرې لورې، دا ددې غوښتنه او هيله وه. هغې وويل...

دلته و چې سردار ايپوليت چوپ شو. چورت کې لار، داسې بريښېده چې نه پوهېږي څه ووايي.

هغه وويل:

-ونجلی!

خپلې ځانگړې مينځې ته يې وويل:

-راشه او دمينځو دا ځانگړې جامې واغونډه او له ما سره لاره شه، زما د گاډۍ شا ته کينه چې دهغه ديدن ته لار شو.

نور نو ويکت، د اورېدونکو دخندا پر وړاندې ددرېدو توان نه لاره او له هغو مخکې ده خندل. ددې خندا په خلکو خورا بده ولگېده، خوله دې سره سره زياتره اورېدونکو او له هغې ډله نه هغې زړې بودۍ او اناپاولوفنا هم وموسېدل.

-مېرمن وخوځېده، خوناخاپه سخت باد را ولگېده، دنجلی خولۍ يې يوره او دهغه درمند وينستان هم جر جر او گډ وډ کړل.

کله چې ټوکه دلته را ورسېده، نور نو هغه نه شو کولی دخپلې خندا مخه ونيسي، هغه دخپلې خندا په څپو کې وويل:

-او ټول خلک پوه شول...

ټوکه همدلته پای ته ورسېده، خو څوک پوه نه شول چې هغه څه غوښتل. ولې يې دا ټوکه هغه هم په روسي ژبې وويله، مگر له دې سره سره اناپاولوفني او د بنډار زياترو کسانو له هغه نه ځکه مننه وکړه چې په خپلې ښکلې وينا يې د پېير نښکلې وينا هېره کړه.

جگړه او سوله

تر دغې ټوکې وروسته خبرې بلې خواته واوښتې او په پای کې
ټولو، د دغې او پخوانيو او راتلونکو نڅایزو مېلمستياوو په اړه داسې
خبرې کولې چې هغه به څنگه، چېرې کله او د چا کره وي؟

۵

مېلمنو له انا پاولوفني، دهغې له دې زړه وړونکې مېلمستيا، له تود هرکلي او په ورين تندي تر مننې وروسته، کرار کرار په وتلو پيل وکړ. پېير يو ډېر شېل ځوان و، خو ځېدا يې هم کړه وږه وه. هغه تر نورو لږ د جگړې ونې، څو رب ځان او غټو سر او لاسونو په لرلو، دخلکو په وينا نه شو کولای په عادي بڼه، بڼدارونو او مېلمېستياوو ته ورشي، په تېره بيا هغه نه شو کولای هسې په عادي توگه له هغه نه ووځي. تر وتلو مخکې د کومې ځانگړې خبرې ويل دده لپاره ډېره په زړه پورې و.

تر دې برسيره، هغه تل گڼې اخیستې او په تلوار کې و. د ساري په توگه، کله چې هغه د وتلو په تکل پاڅيد، دخپلې خولې پر ځای يې، د کوم جنرال، درې کنجه په بڼکو، گانېل شوې خولې، را اخیستې وه او داسې يې ښودله چې هېڅ څه ته يې پام نه دی. هغه له هغې خولې نه تاج ډوله بڼکې اېستلې وې. دده دې کار تر هغه پورې دوام پيدا کړ چې جنرال له هغه هيله وکړه، خوله يې ورته وسپاري. خو دهغه دا ټول تلوار، گڼې، اله گوله او کمزورتيا، بڼدارونو او مېلمېستياوو ته دهغه ښايسته ننوتل او ښکلې خبرې، هغه څه وه چې دده دلومړيو گنا هونو پورې پرې کاوه.

انا پاولوفنا، هغه ته مخ ورواړوه او په ورين تندي يې چې د رښتینو عيسويانو ځانگړتيا ده، هغه ته دا وښودله چې ټول ناوړه کړه

جگړه او سوله

بې وربښلي دي. هغې چې سر ښوراوو، وويل:

-ښه گرانه! ښاغلیه پېیره! هبله لرم چې بیا مو د دیدن نصیب وشي، خوای کاشکې چې مو په خپلو اندېښنو کې، بیا کتنه کړې وای. مگر پېیر دهغې ځواب ورنه کړ، هغې ته په درناوي، درناوي کې یې، خپله موسکا بیا پر شونډو خوره کړه، هغه موسکا چې د هېڅ شي څرگندونه یې نه کوله مگر داچې:

زما اندېښنې او عقاېد چې هرڅه وي، وي به، مگر وگورئ چې ډېر پاک زړی او رښتین ځوان او ویاړمن یم. ټول اورېدونکي او دهغو له ډلې نه اناپاولوفنا، ددې موسکا په اصلي معني ښه پوه شول.

سردار اندرې له هغه دلانه چې جامې په کې ویستل او اغوستل کېږي، ورتېر شو، خپلې اوږې یې د چوپړ خواته واړولې او ددې لپاره لږ څه ورټیټ شو چې کوټ ورواغوندي. هغه په ډېرې بې پروايۍ، دخپلې مېرمنې د پرله پسې غوښتنو له امله د سردار ایپولت خبرو ته چې د کالیو اغستلو لپاره دلان ته راغلی و، غوږ نیولی و. سردار ایپولت د ښکلې امېد واری شهزادګۍ ترڅنګه ولاړ و او دخپلو لاسي عینکو له شا یې په خوند خوند هغې ته کتل او نه یې شو کولای له هغې سترګې بلې خواته واړوي.

کشرې شهزادګۍ د خدای په امانۍ په ترڅ کې اناپاولوفنا ته وويل:
-مهرباني وکړئ انا جانې، چې ساړه مو ونه شي، او زیاته یې کړه:
-ارامه اوسئ.

اناپاولوفنا ددې مېلمستیا په لړ کې په دې هم بريالی شوې وه، له لېزې سره دخپلو هغو خیالونو په اړه چې د سردار اناټول لپاره، دهغې دمیره دخور ریباري وه، خبرې وکړي.

جگړه او سوله

انا پاولوفنا، يوځل بيا په کراره وويل:
زما ټوله هيله تاسو گرانې ته ده، هغه ته به هرومرو په دې اړه وليکئ
او وروسته به بيا راته ووايئ چې پلاريې په دې هکله څه وايي؟ دلیدو
په تمه.

هغې دا خبرې وکړې او دکالیوله کوټې نه ووته.
سردار ايپوليت، کشرې شهزادگۍ ته ورنږدې شو، خپل سريې
دهغې اوږوته ورتيټ کړ او په بنگېدو بنگېدويې هغې ته څه وويل.
دشهزادگۍ او ايپوليت چوپرانو دهغو دخبرو دپای ته رسېدو په
تمه يو شال اوبل کوټ په لاس ولاړ وو، هغوی سره له هغه چې په هېڅ نه
پوهېدل، دهغوی خبرو ته چې په فرانسوي غږېدل، غوږ نيولی وو. خو
دهغو څېرې دا بنودنه کوله چې گواکې په هرڅه پوهېږي، مگر نه
غواړي په څه شي پوه شي.

کشره شهزادگۍ دتل په شان په موسکا غږېده او په خدا، خدا يې
خبرې اورېدې.

سردار ايپوليت وويل:

څومره خوښ يم چې د سفير کره نه يم تللی، څومره ستومانه
کونکې به وه. دلته هرڅه په بې ساري توگه ښه او په زړه پورې
وو. داسې نه و؟ گوره ډېر ښه نه وه؟

شهزادگۍ خپله خوږه، نازکه لنډه پرنرو وينتوگانېل شوې شونډه
رالورډه کړه او ځواب يې ورکړ:

-وايي چې دنځاوو بندار هلته ډېر ښه دی، ټولې ښکلې ښځې
همالته راټولې شوې دي.

سردار ايپوليت چې په بد مستۍ خنډل، چوپړ يې پورې واهه، په
ډېرې شلې يې له هغه نه شال را واخيست او د شهزادگۍ پر اوږو يې

جگره او سوله

ور وغوراوه او وې ويل:

-ټولې نه، ځکه تاسو هلته نه ياست، ټولې نه.

وروسته له هغه چې يې شال، د شهزادګۍ پر اوږو وروغوراوه، دا معلومه نه شوه، چې سهواً و، که لاسي، هغه خپل لاسونه داسې نښکته واچول چې ګواکې دى هغه ځوانه نښځه کېنکاري.

شهزادګۍ، په ډېر لطافت او نزاکت او هميشنۍ موسکا پر شونډو، دهغه له غېږې ځان را وويست او خپل خاوند ته يې سترګې ورواړولې. شهزاده اندرې سترګې سره تړلې وې، داسې تصور کېده چې هغه ډېر ستومانه او خوبولى دى. په داسې حال کې چې نښځې ته يې نه کتل، له هغې نه يې وپوښتل: چمتو يئ؟

سردار ايپوليت خپل لنډ کوټ چې دده تر ځنگنو هم نه رسېده، واغوست. هغه که څه هم دده دتګ خنډ کېده، خود ورځني دود سره يې څنگ لگاوه. په زينه کې يې نښکته مخه کړه او په شهزادګۍ پسې يې چې يوې مينځې مرسته ورسره کوله گاډۍ ته وخېږي، منډه واخيسته. هغه په داسې يو ډول چې د ژبې واک يې هم لکه دپښو هغو ترې تللى و، په ډېرې سختۍ يې چيغه کړه:

-ګراني شهزادګۍ دليدو په تمه!

شهزادګۍ خپله لمن او کالي راټولول او په گاډۍ کې کيناسته مېړه يې خپله توره راوويسته او پر هغې يې لاس تېراوه. سردار ايپوليت په خپلې چوغلۍ دمرستې او چوپړ په پلمه دټولو د زورېدو او نارامۍ سبب و. سردار اندرې چې سردار ايپوليت يې گاډۍ ته دختلو خنډ شوى و، په وچه او ترڅې روسي ژبې وويل:

-اجازه را کړئ! بناغليه! چې تېر شم.

په هماغه خودا وار، په خوره او مهربانه ژبه يې، پېير، ته وويل:

جگړه او سوله

تاسو ته سترگه په لاره يم، بناغليه، پييره!
گاديوان اسونو ته متروکه ورغبرگه کړه او دگادۍ ارابې په
چورليدو شوي.

سردار ايپوليت چې سردار ته تر کوره د رسولو، وعده ورکړې وه، د
زينو پر سرورته سترگه په لار ولاړو او په ځنډ ځنډ خندا يې کوله.
سردار وروسته له هغه چې له سردار ايپوليت سره په گادۍ کې
کيناست، وويل:

دا بايد ووايم چې ستاسو دا نازولې شهزادگۍ خورا بڼکلې
ده. وييلې شم چې بې اندازې هغه دخپلو گوتو څوکې مچې کړې او وې
ويل:

کت مټ لکه دفرانسويانو په شان!
سردار ايپوليت په کبرجن او لوړ او ازو خندل.
سردار دوام ورکړ:

- ايا ته په دي پوهېږې چې هغه په هغې ساده څېرې په زړونو څه
اورونه بلوي؟ زمایې هغه خوار مېرپه ته زړه خوږېږي، هغه خوار پوځي
چې تصور کوي د واک لوړو کړيو ته يې لاس رسېدلی دی.
ايپوليت بيا خپله غير طبيعي خدا پيل کړه او دکړس کړس خدا
په منع کې يې وويل:

- ستا يادېږي چې ويل به دې چې روسۍ بنځي، فرانسويانو ته نه
رسېږي؟ نه داسې نه ده، سړی بايد په خبره پوه شی.

پيير، چې د کور تر خاونده مخکې، کورته رسېدلی و، دهغه ملگري
په شان چې دکوربانه په شان په کور کې بلد و، مخامخ د سردار اندرې
دفتر ته ورغی. پر هغه لومړي څه چې هلته دهغه سترگې ولگېدې، هغه
کتاب و چې دسزار يادښتونه نومېده. هغه يې راواخيست، پرکت اوږد

جگړه او سوله

پر پوت، څنگل يې ولگوله، کتاب يې په منځ کې پرانست او دهغه په ويلو يې پيل وکړ.

سرداراندرې خپل دفترته دنوتلو سره سم، خپل دواړه واړه او سپين لاسونه سره ومنبل او وې ويل:

- تا په دې پېغلي شيرر، څه راوستي دي، اوس نو هغه، په رښتيا ناروغه ده.

پيپر، له خپل ټول څوربوالي او دروندوالي، په ډډه واوښت، داسې چې تا ويل گواکې کټ يې هم په نواتو او زگيرويو راوستی وي. خپل مخ يې چې دمستی او شور نښې په کې راڅرگندي وې، د سرداراندرې خواته ورواړوه، وې خندل او وې ويل:

-خير، دا، ابات، ډېر په زړه پورې سړی دی. افسوس، افسوس چې په پېښو پوره نه پوهېږي. زما په عقېده، د تينگې سولې راوستل، ناشونې خبره نه ده، خوزه نه شم کولای هغه تاسو ته ووايم، يوازې، څه ووايم... شونې ده، خو نه د سياسي انډول له لارې.

له ورايه څرگنده وه چې سرداراندرې ددغه تشو خبرو لېوال نه دی، نو وې ويل:

- گرانه! دا نه کېږي چې په هرځای کې، هر هغه څه ووايي چې په زړه درځي.

هغه تر لږ ځنډ او چوپتيا وروسته وپوښتل:

- ښه ده، اوس نو ته راته ووايه، تا څه پرېکړه کړې ده؟ غواړئ چې شاهي گارډ ته راشې او که غواړې چې ديپلوماتي کارونو غوره کړې؟ پيپر، پر کټ کې کيناست، پلترۍ يې ووهلې او وې ويل:

- ته يې تصور هم نه شي کولای، لا تر اوسه هم نه پوهېږم. که رښتيا راباندي وايي نه مې دا او نه مې هغه، يو مې هم نه خوښېږي.

جگړه او سوله

-مگر ته باید په پای کې پرېکړه وکړې، پلار دې تاته سترگې په لاره
دی.

پېیر، لادلسو کالو و چې د آباته په نامه له خپل یوه روحاني
استاد سره بهر ته لېږل شوی و او تر شل کلنې پورې له وطن نه لرې پاتې
شوی و. مسکو ته تر راستنېدو وروسته یې پلار آباته رخصت کړ او
خپل ځوان زوی ته یې ویلي و:

- اوس لاړ شه، پترزبورگ ته، سترگې دې ښې پرانیزه او ځان ته دې
یوه دنده غوره کړه. هر هغه پرېکړه دې چې وکړه، هغه زه منم، دا یو لیک
دی چې سردار واسیلی ته لیکل شوی دی، د اهام پیسې، هرڅه دې چې
وکړل، ماته یې ولیکه چې زه دې له کړو وړنه خبر و اوسم. هر چېرې چې
وي، زه مرسته در سره کولای شم.

درې میاشتې کېدې چې، پېیر، دخپلې راتلونکې دندې په غوره
کولو لگیا و. هغه هر پلو، هر ځای گرځېده او هر چا ورته. خو هېڅ پرېکړه
یې نه وه کړې، دادي اوس سردار اندرې، دهمدې کار د غوره کولو په اړه
او ځانگړتیا له هغه سره غږېده. پېیر، په خپل تندي لاس تېر کړ او وي
ویل:

- هغه باید ماسون (روحاني-سیاسی ډله) وي. دده موخه هغه آبات و
چې په پرونی-مېلمستیا کې یې لیدلای و.

سردار اندرې یوځل بیا هغه په دې اړه له خبرو نه منع کړ او ورته وي
ویل:

- دا هسې تش خیالونه دي، ښه به دا وي چې دځېنو غوره خبرو په اړه
خبرې وشي. ته د سورلیو کار ته ورغلی وي؟

- نه! نه وم، خو ماته یوڅه په خیال کې راگرځېدلي دي، غواړم
دهغه په هکله له تاسو سره وغږېږم. دادي اوس له ناپلیون سره جگړه تر

جگړه او سوله

مخې ده، که دا جگړه د خپلواکۍ په لاره کې وای، زه به تر ټولو دمخه پوځ ته تللی وای، مگر اوس د نړۍ تر ټولونو د سترسې پروړاندې د انگلستان او اتریش تر څنګ درېدل به ښه کار نه وي.

- سردار اندرې د، پېیر، ددې ماشوم ډوله خبرو تر اورېدو وروسته، یوازې اورې پورته واچولې او له کړو نه یې داسې څرګندېده چې ګواکې وایې، ښه به دا وي چې دغه شان احمقانه پوښتنو ته ځواب و نه ویل شي. رښتیا هم دغه شان ساده پوښتنو ته، له هغه ځوابه پرته چې سردار اندرې ورکړې وای، بل ځواب به ګرانه خبره وه، خو سردار اندرې زیاته کړه:

- که ټولې جگړې د عقېدو لپاره وای، اصلاً به جگړې نه کېدای.
پېیر، وویل:

- دا به څومره غوره وای که داسې وای.

سردار اندرې له ملنډو ډکه موسکا وکړه او وې ویل:

- دا به رښتیا هم غوره کار وای، خو ددې کار سرته رسېدل، هېڅ کېدونکي نه دي.

پېیر وپوښتل:

- ښه نو، تاسو د څه لپاره جگړې ته ځئ؟

هغه له یوې شېبې چوپتیا وروسته خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- ولې جگړې ته ځم؟ زه نه پوهېږم. همداسې لازمه ده. له دې پرته، زه

ځکه جگړې ته ځم، دغه ژوند چې اوس یې زه دلته لرم، دا زمانه خو ښېږي..

۶

په گاونډه کوتي کې د بنځو د جامو شرهار او شور او ځوږ شو. سردار اندرې ته واگواکې له خوبه راپاڅېدلی وي، ورپرديد او څېره يې هماغه بڼه غوره کړه لکه چې د اناپا و لوفنا په مېلمستيا کې وه. پيپر، خپلې پښې، له کټه وڅړولې، شهزادگۍ، کوتي ته راننوته هغې کالي بدل او بنايسته تازه کورنۍ جامې يې اغوستې وې، خو دا جامې هم دهغو نورو جامو په شان، په بې سارې توگه بنکلې او زړه رابنکونکې برېښېدې. سردار اندرې، پاڅېد او په ډېر ادب يې هغې ته څوکۍ ور وړندې او برابره کړه.

شهزادگۍ په چټکۍ او ځانگړي تلوار پر څوکۍ کيناسته او د تل په شان يې په فرانسوي ژبه وويل:

زه تل په دې خيال کې يم چې، ترور، ولې مېره نه دی کړې؟ تاسې بناغلي که هوښيار وای له هغې سره به مو واده کړی و. تاسو ما وښئ، زه داسې فکر کوم چې د بنځو په هکله تاسو په هېڅ هم نه پوهېږئ. تاسو بناغليه پيپر! څومره ټينگار او اړود وړ کوی.

پيپر، بې له هر ډول شرمه (په دې بڼه چې يو ځوان يې په ځوانۍ کې کوي) شهزادگۍ ته وويل:

-تصادفاً مې ستاسو له مېره سره هم په دې اړه ډېرې خبرې کړي چې ولې جگړې ته ځي؟

شهزادگۍ د دې خبرو په اورېدو سره ورپرديدېده او داسې وانگېرل

جگړه او سوله

شوه چې گواکې د پيپر خبرو د دې پر زړه مالگه دوړولي وي.

هغې وويل:

-اخ! زه هم همدا وایم. زه نه پوهېږم په هېڅ ډول مې په دې سر نه خلاصېږي چې نارینه ولې نه شي کولای بې جگړې او شخړې ژوند وکړي؟ ولې مورې بڼې هېڅکله هېڅ نه غواړو او هېڅ څه ته اړتیا نه لرو؟ راشئ او تاسې پخپله قاضي شی. زه هم تل هغه ته وایم چې هغه همدا اوس د قوماندان (یاور) لاسمل دی، نور نو، تردې نه بڼه منصب څه غواړي؟ ټول هغه پېژني او درناوی یې کوي. خو ورځې دمخه مې د اپرکسیانو، په کورنۍ کې واور بدل چې یوې مېرمنې یې پوښتنه کوله:

-دا ددوی هغه پېژندل شوی سردار اندرې دی، باور وکړئ، رښتیا وایم، دا یې وویل، په خدا شوه، او زیاته یې کړه:

-د ټولو بڼه ارونو د سرتاج دی. په ډېرې اسانۍ سره کولی شي د معظم ټولواک ((یاور)) شي. پوهېږئ چې اعلحضرت، پر هغه څه مهربانی پیرزو، کړې ده. اعلحضرت دده په هکله له ترور، سره خبرې کړي. کله چې له ترور سره غږېده. هغې وویل چې، ددې کار سرته رسول به گرانه خبره نه وي. ستاسو نظر په دې اړه څه دی؟

پيپر، سردار اندرې ته وکتل، خو پوه شو چې آشنا یې ددغو خبرو په اورېدو چندان خوشاله شوی نه دی، نو ځواب یې ورنه کړ، خو وې پوښتل:

تاسو څه وخت ځئ؟

-اخ، مه مې پوښتنه! ددې تگ په هکله مې مه پوښتنه، اصلا نه غواړم په دې اړه څه واورم.

شهزادگۍ په هماغه ناز او ادا چې په مېلمستیا کې له سردار ایپولیت سره غږېدله، اوس په خپل کور او کورنۍ کې چې

جگړه او سوله

پيپر، هم دهغې غړې گڼل كېده او بايد داسې نه غږېدای، وويل:
- نن مې فكر كاوه چې ډير ژر به، دې په زړه پورې اړيكو ته د پياى
ټكى كېښودل شي، هو كې! ته پوهېږئ اندرې، له دې نه چې ورتېر
شو، اندرې پوهېږئ، په دې وخت كې يې د ميره خواته په معني داره
غلچك وكتل، هغه ته يې شا ورواړوله او په لږزېدلي نرم او ازيږي
وويل:

- زه وېرېږم، وېرېږم.
دهغې مېره هغې ته داسې وكتل چې گواكې دى له دې نه په حيرت
كې دى چې په دې كوټه كې له ده او پيپر پرته بل څوك هم شته، خو په
ساړه نزاكت يې له خپلې ښځې وپوښتل:

- ليزا، زما خو هېڅ سر نه خلاصېږي، ته له څه شي نه وېرېږئ؟

ليزا وويل:

گورئ! نارينه شومره ځانغوښتي دي ټول، هغه ټول ځانغوښتي او
كبرجن دي. خداى خبر چې هغوى په خپلو كومو هوسونو پسې روان
دي، زما هغه بې ځي او ما دژوند ټولو نادودو ته يوازې او يوازې په يوه
كلي كې بنديوانه پرېږدي.

سردار اندرې په كراره هغې ته وويل:

- په ياد دې اوسه! له خپل پلار او خور سره دې پرېږدم.

- څه توپير لري؟ بې له خپلو دوستانو چې هر چېرې يم، يوازې

يم. بيا وايي نه پوهېږي، چې ولې وېرېږم؟

نور يې نو په ژبه كې كركه له ورايه راخرگنده شوه، نورې، نو پاسنى
شونډه، څېرې ته د خوښۍ نښې نه ښلې، بلكې د ځناور رنگه كركې ښه
يې پيدا كړې وه. يوه شېبه خاموشه پاتې شوه، ته به وايي چې د خپلې
امېدوارۍ په اړه يې د پيپر، په مخكې له شرمه څه نه شو ويلای، حال دا

جگره او سوله

چې ټول راز په همدې خبره کې نغښتی و.
سردار اندرې چې خپلې ښځې ته سترگې گنډلې وې، په کراره وپو
ښتل:

-خوبيا هم زما په دې سر خلاص نه شو او پوه نه شوم چې له څه نه
وېرېږي؟

شهزادگۍ چې له ډېرې غصې تکه سره شوې وه، په ډېر مات زړه او
ناهيلى يې لاسونو پاس واچول او وې ويل:
-نه اندرې! بايد دا ومنې چې ډېر ډېر بدل شوی يې.
سردار اندرې په ځواب کې وويل:

-دا کتر دې، تاته لارښوونه کړې ده، چې بېگايي د وخته وېده
کېږه، ښه به دا وي چې لاړ شې او وېده شې.

شهزادگۍ هېڅ ونه ويل، خو ناڅاپه يې لنډه او په نرو ويښتو
پاسنۍ ښکلې شونډه په رېږدېدو شوه. په دې وخت کې سردار اندرې
پاڅېد، اوږې يې پورته واچولې او دکوتې بلې خواته لاړ.

پېير، دخپلو عينکو له شان نه، په سادگۍ او حيرت، کله شهزاده گۍ
او کله هم سردار ته کتل، ځان يې و خوځاوه، داسې خوځېدا چې تصور
کېده چې هغه هم غواړي پاڅي، مگر هغه، له خپل دې تکل نه تېر شو او
بيا په خيال کې ډوب شو.

کشرې شهزاده گۍ ناڅاپه وويل:

ښه ده! ښاغلي پېير چې دلته دی، وي دې د ښکلې او نازولې څېرې
ښه يې، ژر غونې غونډې شوه او دوام يې ورکړ:

-اندرې له ډېرې مودې راهسې غواړم، له تانه دا پوښتنه وکړم چې له
ما سره دې په کړو وړو کې ولې داسې بدلون راغلی دی؟ اخر ما له تا
سره څه بد کړي دي؟ ايا ته چې پوخ ته ځې، ما يوازې پرېږدې، په ما دې

جگړه او سوله

زړه نه خوږېږي، ووايه! دڅه په خاطر؟

سردار اندرې يوازې دومره وويل: ليزا!

د سردار اندرې په دې خبره کې هم هيله نغښتې وه او هم گواښ، خو له ټولو نه مهمه لا دا وه چې د اندرې په دې خبرو کې يو ډول ډاډ هم نغښتې و چې گواکې کېدای شي شهزادگۍ له خپلو کړو وړو نه خپله پېښمانه شي، خو شهزادگۍ په ډېر تلوار خپله خبره اوږده کړه:

- ته له ماسره داسې غږېږي چې گواکې له کوم ناروغ او يا له کوم خلور پنځه کلن ماشوم سره زه هر څه وينم، ايا ته لا شپږ مياشتې مخکې همداسې وې؟

سردار اندرې تر پخوا لا خبرې څېږي کړې او وې ويل:

- ليزا! زه له تانه هيله کوم، بس کړه.

پېير، چې د دې ناندریو په اورېدو لاسې گڼې اخېست او له واکه ووت، پاڅېد او شهزادگۍ ته ور نېرېدې شو. داسې برېښېده چې د اوبنکو د ليدو زغم نه لري او هېڅ پاتې نه وه چې خپله په ژړا شي.

- شهزادگۍ ارامه شئ، تاسو خيال کوئ چې زه... تاسو ته ډاډ درکوم، پر ما همداسې تېر شوي... ولې... ځکه چې... نه، وېښئ، زه دلته هسې پردۍ... ارامه اوسئ... د خدای په امان..

سردار اندرې، دهغه لاس راوښو. او وې ويل:

- نه، پېير، ودرېږه، شهزادگۍ دومره خوا خوږې او مهربانه لري چې نه غواړي ما نن شپه ستا د بندار له وياړه بې برخې کړي.

په داسې حال کې چې د شهزادگۍ په لېمو کې د اوبنکو باران راشپوه شو، وې ويل:

- وينئ؟ وينئ چې هغه يوازې او يوازې دخپل ځان په خيال کې دی.

اندرې په لوړه او ترڅې ژبې وويل:

جگړه او سوله

-ليزا!

دهغه غږ نور نو دومره لوړ و چې دهغه د زغم دپای ته رسېدو ونبودنه
يې کوله .

خو ناڅاپه د شهزادګۍ تريو تندي او وېرژله څېره بېرته بدلنه،
بنکلي اوله نازه راډکه شوه. دهغې ډارن حالت بېرته دخواخوږۍ او
څېره يې زړه راښکونکې شوه. تر ښکلو او وحشت ځپلو سترگو لاندې
يې خپل خاوند ته وکتل... هغې په يولاس دخپل کميس ګونځه شوې
لمن راټوله کړه، مېړه ته وروراندې شوه، هغه يې پر تندي ښکل کړ او
وې ويل:

-زما خدايه! زما خدايه!

سرداره اندرې، له خپل ځايه پاڅېده، په ډېر ادب يې ديوه پردۍ، په
څېر دخپلې ښځې لاس ښکل کړ او وې ويل:
-شپه په خیر، ليزا!

دواړه دوستان همداسې چپه خوله ناست وو. نه يوه شونډه ښوروله
او نه هغه بل ژبه خوځوله پېبیر، پرله پسې اندرې ته کتل او سردار
اندرې په خپلو ښکلو لاسونو، خپل تندي مېنه.
تر ښايسته ځنډه وروسته، هغه پاڅېد، سور اسويلی يې وويست، د
وره خواته و خوځېد او وې ويل:

-درځئ چې ما ښامنی وخورو.

هغوی یو ښکلي او پرتمین خورنتون ته ورننوتل. په دې ځای کې
هرڅه او هرڅی، له دسترخوانه نیولې، لاسپاکونو، سپینزري کپړي، تر
پيالو، چينيو او هرڅه هرڅه پورې لا تر اوسه ديوې نوې واده کړې
ځوانې جوړې شوې کورنۍ نښې څرګندولې. د ډوډۍ په نښايي برخه
کې وه چې سردار اندرې ځنگلي پر ميز کېښودې او داسې برېښېده چې

جگړه او سوله

ته به وايي له ډېرو وختونو راهسې يې کوم دروند پېټې د زړه پر سر اېښې وي او غواړي چې په يو وار هغه لري او يايې ناڅاپه لري غوڅار کړي. په ډېرې عصبې ښې او گڼې يې چې لاتراوسه هېڅکله، پېير، خپل ملگري، داسې نه وليدلي، په خبرو پيل وکړ:

— گرانه ملگريه! غواړم تاته يوه لارښوونه وکړم. هېڅکله واده مه کوه. هېڅکله! تر هغه به واده نه کوي چې پوه شوی نه يې چې خپل ټول هغه ارمانونه نه دي پوره کړي چې پوره کول يې غواړي. تر هغه وخته به ښځه نه کوي چې خپله د خوښې ښځه لا درته گرانه وي او هغه دي ښه پېژندلي او ليدلي نه وي او کنه سخت به تېروتنلی وي، داسې تېروتنه چې بيا به هېڅکله نه سمېږي. هغه وخت به ښځه کوي چې عمر دي خوړلی وي، زوړ شوی يې او بل هېڅ کار دي له لاسه نه کېږي او کنه، هر هغه درناوي او گرانست لور څه چې په تا کې شته، هغه به هسې تلا والا شي. هر څه به دي په بې معني او بېکاره کارو غوندې عبث وي. هوکې، هوکې، داسې په حيرت مه راته گوره، که دي واده وکړي بيا به په هر گام کې داسې انگېږي چې تاته هر څه پای ته رسېدلي او ټولې لاري ستا پر وړاندې تړلي، تاته به له سترو مېلمستياوو پرته هر څه پای ته رسېدلي وي، هغه وخت به ته يو دريځ لري، هغه دا چې ته به له مينځو، مرييو، چوپړانو او تشو ککړيو سره په يوه جاله کې لاس په نامه ولاړ وي... نو هغه وخت به بيا څه گټه ولري...

ددې خبرو په پای ته رسېدو هغه په ډېر قوت لاسونه او سر وښورول او داسې يې وښودله چې هر څه تېرېږي.

پېير، عينکې له سترگو لري کړي. د عينکو دلري کولو سره دهغه د مخ ښه هم داسې بدله شوه چې په هغه کې د لاسپېڅلتيا او مهربانۍ ښې څرگندې شوي. هغه په ډېر حيرت خپل ملگري ته کتل.

جگړه او سوله

سردار اندرې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- زما مېرمنه خورا ښکلې ده، هغه يوه له هغو بې ساريو ښځو نه ده چې کېدای شي له هغې سره په ښه نامه او عزت ژوند وشي. مگر اې خدایه! همدا اوس زه دې ته چمتو يم چې د دنیا هرڅه چې لرم، هغه له دې څار کړم چې بېرته یوازې او بې واده شم. هوکې پېیره! دا چې ته تر ټولو نه راته گران یې، ته لومړنی او یوازینی څوک یې چې تاته داسې د زړه داغونه راسپړم.

سردار اندرې، د دغو خبرو په وخت کې هغه بالکونسکي سردار ته چې د اناپاولوفنا په مېلمستیا کې و، هېڅ ورته والی نه درلوده، هغه سردار ته چې هلته دانا پاولوفنا پر څو کې په مینه غزېدلې و، د لرلیدو په پلمه به یې سترگې تنگولې او په غاښن چېچنې غاښن چېچنې به یې یونیمه فرانسوي خبره کوله.

د هغه د نارامې څېرې، هره مرانده او هره برخه له ډېره قهره جلا جلا، رېږدېدل. د هغه سترگې چې مخکې له هغه نه، د دوتشو او له اوره خالي ځالو ته پاتې کېدې، اوس له رڼا او لمبونه ډکې برېښېدې. داسې څرگندېده چې څومره یې د ژوند چېنه په ورځني ژوند کې سپه او له کاره لوبدلې وي، په دغو شېبو کې، رنځورو او له تبې نه ډکو شېبو کې، په خورا بې ساري بڼه اېښېږي.

هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ او وې ويل:

- ته نه پوهېږئ چې زه دا خبرې ولې کوم؟ گوره! د ژوند ټوله کیسه په همدې خبرو کې پرته ده. ته د بناپارت، د هغه د سترو چارو او کړو وړو په هکله غږېږي. (که څه هم، پېیر، د بناپارت په اړه نه و غږېدلې) ته وایي بناپارت، بناپارت چې کله دهڅو له توفانونو نه ډک و، گام په گام د هدف په لور پرمخ تلو، هغه وخت ازاد و. هغه وخته یې له خپل هدفه

جگړه او سوله

پرته، بل څه نه پېژندل، نو همدا علت و چې خپل هدف ته ورسېد. اوس راشه يوه ښځه هم ځان پورې وځړوه، په خپلو لاسو او پښو کې کړې واچوه او ځان له ازادۍ نه بې برخې کړه. هر هغه هيله، هڅه او توان دې چې په زړه کې وي، هغه به لکه د يو دروند پېټي په شان ستا په اوږو و دروندوالی کوي او د پېښمانۍ لمبې به دې په عذابوي. دا مېلمستياوې، د اېنډارونه او په هغو کې ويل کېدونکې غيبتونه، بېولالې، دانځاوې، ټپتوالی، پاسوالی او په هغو کې ځانغوښتنې د داسې کوډو، کړې دي چې نه شي کېدای له هغه نه ځان وژغورم. زه اوس جگړې ته روان يم، داسې سترې جگړې ته چې د تاريخ نه يادېږي، حال دا چې زه په هېڅ نه پوهېږم او د هېڅ چا په درد نه خورم، هسې بېولالې غروم او يو ښه لاپو يم او د انا پاولوفنا په مېلمستيا کې هم خلک زما خبرو ته غوږ غوږوي.

سردار اندرې وروسته خپلو خبرو ته داسې دوام ورکړ:

- دا احمقه ټولنه، چې له هغې پرته زما ښځه ژوند نه شي کولای. توبه، توبه، له دې ښځو توبه، ای کاشکې ته په دې پوهېدای چې دا نيکې ښځې يا تش په نوم ښځې يعنې څه؟ زما پلار رښتيا ويل چې کله د ښځو رښتینه څېره برالاشي، له ځانغوښتنې، ځانستايښې او بربادۍ پرته هلته بل څه نه شته، هو دادې ښځې. کله چې په ورځني ژوند کې هغو ته گورې، داسې برېښي چې په دې راز کې يو څه نغښتي، يو څه شته، مگر نه، کله چې لږ ښه ورته ځير شي، هېڅ، هېڅ، هېڅ، هېڅ،...

سردار اندرې، خپلې خبرې داسې پای ته ورسولې:

- هوکې زما گرانه! ښځه به نه کوئ، هېڅکله به ښځه نه کوئ.

پېير، وويل:

ډېره د خدا وړ ده، تاسو خو بلکل په ځان ملنډې وهئ، تاسو ځان

جگړه او سوله

ناوړه او بېکاره گڼئ، خپل ژوند له لاسه وتلی او بایلی بولی. نه، نه، داسې نه ده، ستاسو راتلونکې په مخکې ده. او تاسو...

هغه خپلې خبرې نیمگړې پرېښودې او ونه یې ویل چې تاسو؟ څه؟ خو د ژبې له خوږوالي نه یې داسې څرگندېده چې تر کومې اندازې پورې خپل ملگری ورته د درناوي وړ دی او دهغه راتلونکې ته څنگه سترگې په لاره دی.

پېیر له ځان سره وویل:

- هغه څنگه کولای شي دا خبرې وکړي؟ پېیر، سردار اندرې ځکه د ټولو نښمنو غوره نښه باله چې هغه، هغه نښمنې درلودې، چې پېیر دهغو له لرلو نه بې برخې و. هغه نښمنې چې دستاینې په غوره بڼه د وینایز هنر او ارادې نښمنې بلل کېدې پېیر، تل د بېلابېلو خلکو د کړو پروړاندې د اندرې د آرامۍ، د حافظې د توان، دهغه د پراخې او هر اړخیزې مطالعې (هغه هر څه لوسته، په هغو پوهېده او دهر څه په اړه یې معلومات لرل) او له هر څه زیات دهغه دکار کولو او زده کولو ځانگړتیاوو ته په حیرت کې و. که څه هم زیاتره وخت پېیر، په سفسطه او خیالباغۍ کې (چې دی یې ډېر لېواله و) د اندرې له ناتوانۍ نه تعجب کاوه، خو بیا هم دغه ځانگړتیا هغه، دهغه نیمگړتیا نه بلکې د پوهې لوړتیا گڼله.

آن په خورا نږدې او ساده دوستانه اړیکو کې لږه خوږ ژبې او ستاینې په کار دي، لکه هغه غوړ چې د کوم څرخ دښې خوږېدا لپاره په کاروي.

سردار اندرې وویل:

-زه یو تباه شوی یم. د ما په اړه څه غږېږئ؟ راځه د تا په هکله وغږېږو.

جگړه او سوله

هغه چې چپه خوله و، زغمبښوونکو خيالونو يې موسکا پر شونډو راخوړوله، هغه موسکا چې په شېبه کې يې بيا اغېز د پېپر په مخ راڅرگند و.

د پېپر شونډې چې يوې خوبښوونکې او ژغورونکې موسکا نه خلاصېدې، وويل:

-زما په اړه به څه ووايي؟ زه څوک يم؟ يو ارمونى زوى.
ددې وروستې خبرې په ويلو سره ناڅاپه هغه ځيگري ډوله سور شو. داسې بريښېدل چې دا ويناوې په اسانۍ دهغه پر ژبه جاري شوي نه دي:

-نه نوم او نه شتمني. ښه ده، نو څه کولای شو؟ رښتيا خبره داده چې... خو هغه دا ونه ويل چې رښتيا خبره څه ده. سمدلاسه زه ازاده او ښه يم، خو په دې مې په هېڅ ډول سر نه خلاصېږي چې څه پيل کړم؟ نو ځکه غواړم په غوڅه او سپينه له تاسو سره مشوره وکړم.
سردار اندرې، په خوږو او مهربانو سترگو هغه ته کتل. سره له هغه چې کتل يې دوستانه او له خواخوږۍ سره مل و، خو په هغو کې تر پېره د ځان ښه گڼلو انځور له ورايه بريښېده، هغه زياته کړه:

-ته ما ته له دې کبله هم ډير گران يې چې دمور د ټولې او غوره ډلې په مينځ کې يو ژوندى سړى يې. په خپله وايې چې کوم شکايت نه لري. دا نو ډيره ښه ده، هر کار دې چې خوبښېږي، هغه درته غوره کړه. دا مهمه نه ده چې څه کار، مهمه دا ده چې هر څه او هر چېرې وي چې ته هلته او په هغه کې خوبښ و او سي. مگر، مگر يو کار وکړه او هغه دا چې: ددغه کوراگين له کورنۍ سره دې خپل تگ راتگ پای ته ورسوه.. بل دا چې، د ژوند او سنى لاره دې لږه بدله کړه. دغه ډول ژوند چې ته يې کوي، دا عياشې، د امستې او د سواره پوځ له افسرانو سره ناسته

جگړه او سوله

ولاړه، له تاسره هېڅ نه ښايي.

پيیر، اوږې پورته واچولې:

- نوڅه وکړم گرانه! ښځې، ښځې...

اندرې ځواب ورکړ:

- پوهیږم، ښې ښځې خو ښځې وې، خو هغه ښځې چې د کوراگین

کورته تگ راتگ لري،... ښځې او شراب نه، په دې نه پوهیږم.

پيیر، د سردار واسيلي کوراگین کره مېشت و. او د هغه د زوی

اناتول په ټولو بې باکیو، عیاشیو او مرداریو کې ورگډ و. دا هماغه

اناتول و چې د په لار کېدو په هیله یې د سردار اندرې د خور ریبیاري

ورته کېده.

پيیر لکه چې کوم ډېر مهم او بختور خیال یې په تصور کې را

ژوندی شوی وی، وویل:

- پوهیږئ! سپینه یې درته ووايم، له ډېرو وختونو راهیسې په

همدې چرت کې يم، هېڅ نه شم کولی، د دې ژوند په اړه څه پرېکړه او

کوم سم فکر وکړم. سرسامه يم او له ټولو نه بد تره چې جیب مې هم تش

دی. اناتولي، همدا نن ما بنام یې مېلمه کړي يم، خو زه نه غواړم هغه ته

ورشم.

- نو له ما سره ژبه وکړه چې نه ورځئ.

- بس ژبه ده، سمه د میرانې ژبه.

*****

وخت د شپې له یوې نیمې بجې نه اوښتی و چې پيیر، د خپل

انډیوال له کوره ووت. د پترزبورگ د جون د میاشتي یوه سپینه شپه

جگره او سوله

وه. او د پترزبورگ له رڼو شپو نه، هغه شپې چې تيارې نه شي کولای لمن وغوروي. پيپر، يوه گاډۍ يې ونيوه چې کورته لاړ شي. خوهرخومره چې کورته نه نږدې کېده، په دې ډاډه کېده چې په دې شنه سهار يا قضا مازديگرته ورته رڼې شپې کې وېده کېدل ناشوني دي. ډېر لري لري په تشو واټونو کې، هر څه بڼه ليدل کېدل. د لارې په اوږدو کې ورپه زړه شول چې د کوراگين د کورنۍ په ننۍ ماښامنۍ مېلمستيا کې به له دود سره سم، د جوارۍ (قمار) بندار بڼه جوړوي. هغه کسان چې په جوارۍ او شراب څکلو کې به رږدي وي، هغه به ټول راټول وي. د مېلمستيا په پای کې به دا بندار د ده د زړه د خوبې په لوبې پای ته رسېږي.

په زړه کې يې وويل:

- بڼه به دا وي چې يو وار کوراگين ته ور تېر شم. خو ناڅاپه يې ور په ياد شول چې له سرداره اندرې سره يې ژبه کړې ده چې نور به د گوراگين کورته هېڅکله نه ورځي، خو هماغه شېبه لکه چې د نا ژبو وگړو عادت دی، په خورا ضعيف النفسۍ وغوښتل يو ځل بيا، د اشنا هوسناک او هرزه ژوند خوند وڅکې. په دې يې زړه ته ډاډ ورکړ چې دا هېڅ پروا نه لري چې اندرې ته يې د خلکو په څېر په مېړانه ژبه کړې ده، ځکه هغه په دې دليل ځان قانع کړ، مخکې له هغه چې زه د سرداراندرې سره ژبه وکړم، ما سرداران اتول ته وعده ورکړې وه چې کورته ورځم. وروسته يې دا هم په زړه کې ور وگرځېدل چې دا وعده يې، دا ژبې او دا قولونه هسې تش نسبې ورځني خيالونه دي چې هېڅ معنی نه لري. هغه له ځان سره وويل:

- بله خبره دا ده چې، ژوند هېڅ اعتبار نه لري، کېدای شي، سبا ته ورم، يا له کومې ناوړه بدمرغه پېښې سره مخامخ شم، بيا به نه

جگړه او سوله

شرافت پاتې وي، نه ژبه او نه وعده. په دغه شان بېلا بېلو دلايلو يې
 ځان قانع کړ، د هغه لپاره د دغه راز د ليلونو او بهانو جوړول چې د هغه
 و عدې هسې تشې خبرې کړي، ورځنۍ خبرې وې. ده دا وار هم خپلې
 ټولې و عدې، هېرې کړې او بالاخره، د کوراگين کور ته ورسېد.

دی، د هومره نه سترې ماني د وتلې څنډې مخې ته ورسېد. دامانۍ
 د سورو پوځونو د يوې قطعې تر څنگ پرته وه. هلته اناتول ژوند کاوه.
 هغه کرار کرار په زينو د ماني هغه پلو ته چې رڼا وه ور و خوت او په يوه
 پرانتي دروازي ورننووت. هلته هېڅوک نه ليدل کېدل، هرې خواته تش
 کنډولي، نري کوټونه او کلوشې، خواره واره پراته وو، د شرابو بوی او
 لرې لرې د خلکو د گڼه گوني غږونه او شرو شور اورېدل کېده.

ډوډۍ او لوبې پای ته رسېدلې وې، مگر مېلماننه لانه وو تللي.
 پېر خپل کوټ وارتېره او لومړنۍ کوټې ورننووت. دسترخوانونه لا
 غوړېدلې وو. يوه چوپړ په دې هيله چې څوک يې نه وينې نيم پاتې
 جامونه پر سر اړول. له درېيمې کوټې د شهبانې زگيريو، مستې
 خدا، آشنا ډوله آوزونه او د يوه اېر غږ مبارې اورېدل کېدې. د اتو تنو
 په شاوخوا کې ځوانان د کړکۍ مخې ته راټول او گڼه گونې يې جوړه وه.
 درې تنه نور پر اېر اخته وو، يوه يې اېر له خنځيره نيولی او داسې يې
 هغه کشاوه چې بل يې پرې ډار او.

يوه نارې وهلې:

- ما په ستيفن سل روبله کېښودل.

بل يې نارې وهلې:

- پام چې څوک يې و نه ساتي.

درېيم چغې وهلې:

- زه شرط وهم، چې دولو خوف يې گټي، کوراگينه! ته خو خپله

جگړه او سوله

قاضي اوسه.

ښه مېشکا نور يې نو پرېږده، شرطونه وو هل شول.
څلورم بيا نارې وهلې، چې يو گېز وکړه، او کنه باي دې لوده.
د کور خاوند چې جگه ونه او ښکلې ځواني لرله، نازک کميس په
غاړه، پرانستې ټټر ددغې گڼه گونې په مينځ کې ولاړ و او نارې يې
وهلې:

- ياکوفه! راوړه، يو بوتل راوړه.

وروسته يې وويل:

- ښاغلو صبر وکړئ، دخداي لپاره!

بيا يې مخ پېير ته ورواړاوه، او وې ويل:

- دا هم پتروشا، زما گران ملگري!

ددغو ټولو مستو نشئيانو دشر و شور په منځ کې ديوه
منځوني، روڼ شين سترگي سړي، لوړو نارو او نشه والي ځانته پام
ورواړوه. هغه دکرکې له څنگه نارې وهلې:

- دې خواته راشه او په دې لوبه کې منځگړي اوسه!

ددې غږ خاوند دولو خوف و. د سيمينوفسکې د قطعې افسر. هغه
چې له اناتول سره اوسېده. په جوارۍ او توره وهلو کې يې خورا لوی
نوم لاره.

پېير چې مוסېده او په خوبسۍ يې شاوخوا کتل، وپوښتل:

- په هېڅ مې سر نه خلاصېږي، څه خبره ده؟

اناتول غږ وکړ:

- ودرېږئ، هغه لانشه شوی نه دی، راوړئ، يو بوتل راوړئ.

هغه له ميزه يو جام را واخيست، هغه يې ډک کړ، پېير ته ور

وراښودې شو او هغه يې څکلو ته وروبوله.

جگړه او سوله

- لومړی باید جام پورته کړی.

پېیر، پیل وکړ، یو جام، بل جام او بل، تر سترگو لاندې یې هغه مست مېلمنانه څارل او د هغو خبرو ته یې غوږ نیولی و چې بیا یې د کړکې خواکې گڼه گڼه جوړه کړې وه. اناتول، پر له پسې هغه ته جام ډکاوه او ورته ویل یې چې:

- دولو خف له انگریزي سټیفنس نومي ماڼو سره چې په دې مېلمستیا کې گډون لري شرط تړلی دی چې هغه یعنې دولو خف، به ددغې کړکې نه چې د ودانۍ په درېیم پوړ کې دی، په داسې حال کې یو بوتل تر پایه څکې، چې دواړه پښې به یې د باندې ځړولې وي. هغه چې وروستی جام ورته ورکاوه، وې ویل:

ژر، ژر، بنوره! په سړیې واړواه، تر هغه چې کنډول تش نه کړې، کله دې پرېږدم.

پېیر وویل:

-نه، نوریې نه غواړم، اناتول یې له مخې لرې پورې واهه او د کړکې خوا ته وروړاندې شو.

دولو خوف، چې انگریز له لاسه نیولی و، په داسې حال کې چې زیاتره وخت یې اناتول او پېیر ته کتل، د شرط، ټول شرایط یې په لوړه او خوږه ژبه، بیان کړل.

دولو خف، منځنۍ ونه، غوټه غوټه وینسته او شنې سترگی لرلې. هغه د ۲۵ کالو برېښېده. ده هم د ځمکنی پوځ د ټولو افسرانو په څېر بریت څریل. نوله دې کبله د هغه خوله چې د هغه په ټول بدن کې د پام وړ وه، له ورايه بنکارېده. د هغه د شونډو کرښه ډېره ښایسته او د هر لیدونکي پام یې ځان ته ورگرځاوه. د هغه د پاسنې شونډې منځنۍ برخه چې د ټونگې بڼه یې پیدا کوله داسې پر لاندنۍ هغې را پرېوتې وه چې

جگړه او سوله

گواکې د خولې دواړو کنجونو کې يې د دوو موسکاوو دايمي تصوير جوړاوه. دغې خولې او شونډو، په تېره بيا خماري، څير او ژور، دهغه خبرې ته هغه شان يو حالت وربانښه چې هېڅ امکان يې نه لاره، پام ځان ته وروا نه پوي.

دولوخف، بډای نه و او نه يې کوم ځانگړي اړيکي او يا ټولنيز اغېز لاره. که څه هم هغه له اناتول سره چې د کال تر لسو زرو پورې روبله يې هسې خرڅول، اوسېده، مگر هغه داسې ژوند کړی و چې ټولو آشنایانو او نا آشنایانو، له اناتوله هغه ته زيات درناوي کاوه. هغه دهرې لوبې، لوبغاړی او دټولو لوبو گټونکی و. هغه به چې هر څومره ځکل، عقل يې له لاسه نه ورکاوه. کوراگين او دولوخف، په دې پړاو کې د سن پترزبورگ په عياشانو کې، تر ټولو پيژندل شوي نومونه يادېدل.

يو بوتل نوي شراب يې سره راوړل. دوو چوپړانو، هڅه کوله دکرکې چوکات چې دکرکې د بهرني سر، په بنسکته خواکې ناستې ته خنډ جوړاوه، مات اولرې کړي. داسې برېښېده چې دغه چوپړان هغو، نارو، سوړو او سپارښتنولا پسې ورخطا کړي و چې له هرې خوا پر دوی وربدلې. اناتول، ديوه گټندوی په څېر، کرکې ته نېرېدې شو، زړه يې غوښتل چې کوم شي مات کړي. چوپړان يې پورې وهل او چوکات يې وښوراوه، خو دره له ځايه هم ونه ښورېده. ده. ايښه ماته کړه.

هغه پېيرته مخ ورواړاوه او وې ويل:

- راځه زوروره!، وگورو چې ته څه کوي؟

پيير، چوکات ته منگولې ورته کړې، دکرکې دگوگل له تل نه خريپهاری اوچت او هغه د بلوطو له کلک لرگي نه جوړ شوی چوکات يې له بېخه را وويست.

دولوخوف وويل:

جگړه او سوله

-در لري يې كړي او كنه بيا به سره وايي چې له كوم خيز نه مې
لا سونه ټينگ كړي وو.

اناتول وويل:

-اې انگريزه! تا خو ويل چې باټې وهې، وادې وړ بدل؟ اوس څنگه
راضي شوي؟

پېير، بې له هغه چې جام په لاس له دولو خوفه، سترگې بل پلو
واړاوي، كړكۍ ته نېردي شو، هغې كړكۍ ته چې په رانه اسمان كې يې
د شنه سهار او ژيري ماز ديگر ځلا له ورايه بنكارېده، هغه وويل:

-بنكاري چې راضي شوی دی...

دولو خوف بوتل په لاس كړكۍ ته ورپورته شو، هلته ودرېد او مخ
يې مستو مېلمنو ته ورواړاوه، او په چغو چغو يې هغو ته وويل:

- غوږ شئ.

ټول چوپ شول.

-زه شرط وهم، پنځوس ايمپريالۍ شرط وهم. (هغه په فرانسوي
غږېده، ددې لپاره په فرانسوي چې انگريزي يې په خبرو پوه شي، خو
دهغه د فرانسوي چندان مزه نه وه).

مخ يې په مېلمستيا كې حاضر انگريز ته ورواړاوه:

زه په پنځوس ايمپريالۍ شرط وهم، كه غواړې سل؟

انگريز ځواب وركړ:

-نه هماغه پنځوس سم دي.

-ډېر ښه، زه په پنځوس ايمپرياله شرط وهم، زه د شرابو دغه بوتل
بې له هغه چې له شونډو لري كړم، ټول په يو وار څكم، همدلته ددې
كړكۍ نه بهر كېنم او هغه څكم. (هغه ټېټېږي او د كړكۍ د شاد ديوال
وتلځای نښي) همدلته كېنم او بې له هغه چې كوم ځای ټينگ كړم،

جگړه او سوله

کولای شم یو بوتل همداسې په یوه ساترپایه وڅکم، مني یی؟

- انگریز وویل: ډیر ښه.

اناتول انگریز ته مخ وړ و او وایه، هغه یې د کوټ له ټیټر نه را ونيو. (دا چې د انگریز ونه ډېره ټیټه وه) ته به وایې چې له پاسه هغه ته گوري، هغه ته یې په انگریزي ژبه د شرط، شرایط بیا بیا واورول. دولو خف، جام ددې لپاره په کړکۍ وټکاوه، چې د مېلمنو پام ځانه ته ورواړوي او چیغه یې کړه:

صبر وکړئ، کور اګینه، غوږ شئ، که څوک دماغوندي بوتل تش کړي، زه هغه ته سل ایمپریاله ورکوم.

انگریز سر وښوراوه، خو دا څرګنده نه شوه چې په دې نوي شرط کې هم ګډون کوي که نه؟ اناتول انگریز نه پرېښود. سره له هغه چې، هغه د سر په ښورولو دا څرګندوله: چې په هر څه پوه شوی دی، مگر اناتول هغه ته د دولو خوف خبرې په انگریزي ژباړلې. یو ډنگر ځوان چې د سورو پوځیانو له ډلې نه و، (دا په اروپا کې یوه پوځي ډله وه چې په زېور تیا کې پیژندل شوې وه) چې نن شپه یې شرط بایللی و، پاس کړکۍ ته وروخت، له کړکۍ نه یې سروویست او ښکته یې وکتل، هلته یې ښکته د پلو د لارې تیرې ولیدلې، چیغه یې کړل او وې ویل: وای، وای.

دولو خف، غږ پرې وکړ:

- دریش، او افسریې چې د خپلیو سګکونه یې یو په بل کې بند شوي وو، له کړکۍ نه ښکته کوټې ته را وارتېږه.

دولو خف، ددې لپاره چې د شرابو بوتل په آسانی را واخلي، هغه یې د کړکۍ په تادری کې کېښود. په خورا احتیاط او کراره د کړکۍ منځنۍ برخې ته وروخت، پښې یې ښکته ځوړندې کړې، لاسونه یې

جگړه او سوله

د کړکۍ دواړو خواو ته اندازه کړل، هر څه يې و آزمایل او کرار کېناست. لږنښۍ او بیا کېنې خوا ته و خوځېد او بیا يې ځان و آزمایه. لاس يې را بنکته کړ او بوتل يې را واخيست. که څه هم هوا پوره رڼه شوې وه ولې بیا هم اناتول دوه شمعې راوړې او د کړکۍ دواړو خواو ته يې کېښودې. ټول د کړکۍ خوا ته ورتول شوي وو. انگریز له ټولو وړاندې ولاړ و. پېیر، خندل، خو هېڅ يې نه وویل. د مېلمنو یو تن چې تر ټولو په حال او ځیرک بریښېده، خود وحشت او وېرې نښې يې په خېرې کې څرگندې وې، په خورا خراب طبیعت، ناڅاپه تر نورو نه ځان وړاندې کړ او په داسې حال کې چې هڅه يې کوله د دولو خف گریوان ته لاس ورواچوي، وویل:

- بناغلو، دا احمقانه چارې دي، ځان په لوی لاس وژني.

اناتول هغه ودراره، او وې ویل:

- گوره، چې لاس ورنه وړئ، که هغه وډار کړئ، پوهېږې چې

وروسته بیا څه کېږي. هو، هغه به ځان له لاسه ورکړي، پوه شوی؟

دولو خف بیا د کړکۍ دواړو خواو ته لاسونه ولگول، او په داسې

حال کې چې خپل ځان يې لاپسې ټینګاوه، او خپلې خېرې يې د خپلو

نازکو او سره مروړلو شونډو په مینځ کې ژولې، ټولو ته سر وښوراه

او وې ویل:

- آن، که یو تن هم زما ددې کار خنډ شي، یا کومه خبره په کې وکړي،

له همدې کړکۍ نه به يې لاندې وارتیږم، پوه شوی؟

دا خبره يې چې پای ته ورسوله، اورمېر يې تاو او لاسونه يې بنکته

کړل، بوتل يې را واخيست، لوړ يې کړ او شونډو ته يې ور پورته کړ،

سړيې شا خوا ته وگرځاوه، او خپل وزگار لاس يې د انډول د ساتنې

لپاره پورته کړ. له هغو چوپړانو نه یو تن چې د ماتو شویو ښښو د ټوټو

جگړه او سوله

په ټولولو لگيا و، مخامخ يې کړ کي او د دولو خوف شا ته کتل او ځای پر ځای وچ پاتې و. اناتول داسې منگ و چې ته به وي په وينه وېده دی. انگریزي د پرېر شونډي مېلمه له څنگه کتل. هغه سړی چې دولو خوف ته يې له ورنېرېدې کېدو راستون کړی و، ځان د کوټې کونج ته رسولی او په يوه کت کې مخ په دیوال پروت و. پېیر چې پر شونډو ويې موسکا ورکه شوې وه، خپله ویرژلې څېره يې په لاسو پټه کړې وه، ټول چوپ وو. پېیر یو وار لاسونه له سترگو لرې کړل. دولو خوف هماغه شان ناست و، مگر سړی دومره د شا خوا ته زیات گرځېدلی و چې جر جر وینسته يې دکمیس له غاړې سره لگېدل. دهغه، هغه لاس چې بوتل يې نیولی و، کرار کرار پسې لوړېده، مگر له ډېرې هڅې رېرېدېده. بوتل چې په کومې چټکۍ تشېده، په هماغې چټکۍ دهغه لاندې برخه پورته تله او ځکونکې (د دولو خوف) سر لاد شا خواته ځړېده.

پېیر په زړه کې وویل:

- دا څومره اوږده شوه؟ ده ته داسې وبریښېده چې گواکې نیمه گړۍ تېره شوه. په همدې وخت کې ناڅاپه، دولو خوف په ملا کې د شاپلو و خوځېد، او لاس يې په عصبي ډول وریرېدېد. دغه ټکان دې ته بس و چې د ده ټول ځان چې د کړکۍ د تادری پر یوې نړۍ درې ناست و، بې اندوله کړي ټول بدن يې ښکته خواته تکل کړی و، لاس او سړی د اندول په هڅه لاسې په رېرېدو شول. یو لاس يې چېرته د بندېدو په دې هیله پورته خواته لاړ چې کوم ځای کې ټینګ شي، مگر بې له گټې بېرته را ولوېد. پېیر، بېرته سترگې پټې او له ځانه سره يې وویل چې نور به يې هېڅکله بېرته نه خلاصوي. خوناڅاپه يې داسې وانگېرله چې دهغه گرد چاپیره هر څه په خوځېدا شوي دي، سترگې يې پرانیستې وې او لیدل يې چې دولو خوف، د کړکۍ د تادری، پر سر ولاړ دی، رنگ

جگړه او سوله

بي الوته دی، خو خاندي.

-درواخله! تش دی!

دولوخوف دا وويل او بوتل يې، انگریز ته ور وارتیږه. هغه په چټکۍ بوتل ونيو. دولوخوف چې له کړکۍ نه کوټې ته راگام کړل، د هغه د سا له څپو نه د شرابو بوی اورېدل کېده.

د افرین او خورا بنه، چپغې، له هرې خوا اورېدل کېدې، دغه ته شرط وایي، بلا کوي، بلا.

انگریز له جیبه بکس را اېستلی و او پیسې يې شمېرلې. دولوخوف، چې وروځې يې برنډې نیولې وې، آرام ولاړ و. پېیر، په چټکۍ کړکۍ ته ورگام او چيغه يې کړل:

-بناغلو، څوک چمتو دي چې له ما سره شرط ووهي؟ زه هم دا کار کولای شم. اصلا شرط ته اړتیا نه لیدل کېږي، همدا سې بې شرطه غږ وکړئ چې یو بوتل راوړي. کټ مټ، همدا چاره زه هم سرته رسولی شم، هلی- یو بوتل راوړئ.

دولوخوف په خندا وويل:

-پرېږدئ، پرېږدئ، اوس به وگورو چې څه کوي.

له هرې خوا نه هر ډول او بېلا بېل غږونه واورېدل شول:

-لېونی شوی دی، هېڅوک دې نه پرېږدي، لا به کړکۍ ته نه يې رسېدلی او په وینو کې به سرسام شوی يې.

پېیر، چې له مستۍ نه مست و، چغې يې وهلې:

-غواړم وې څنښم، هغه چې سخت نشه و، په خورا کلکه يې میز ته گوزار ورکړ او د کړکۍ پلو څښېده.

هغه يې له لاسه سره راوښو، مگر دی داسې غښتلی و، چې هر څوک به ورنږدې کېدل، هغه به يې داسې بېرته پورې وهل چې مه کوه

جگړه او سوله

پوښتنه.

اناتول وويل:

- داسې په اسانۍ يې نه شي کولې راتم کړي، پر بېردي چې په تېر
اېستو يې راتم کړو.

ده پر هغه غبر وکړ:

- گوره! زه له تا سره شرط وهم، مگر سباته، ځکه اوس ټول خلک
غواړي خپلو کورونو ته لاړ شي، اوس مور ځو د... کره.

پېرلا پسې چيغه کړه:

- ځو، خو دا اېرهم له ځان سره بيايو.

هغه اېرته غبر وکړه، هغه يې کېنکود، پورته يې کړ او له هغه سره
د کوټې په منځ کې په گډېدا شو.

۷

سردار و اسیلي، خپله هغه وعده چې د اناپالوفنا په مېلمستیا کې یې له شهزادګۍ دروېڅکایا سره د هغې د یوازیني زوی باریس د کار په اړه کړې وه، پر ځای کړه. د هغه په هکله ټولواک ته وړاندېز شوی و او هغه او د نورو هیلمندو برخلاف د دویم پرېدمن په رتبه کې د سیمونوفسکې د ګارد په یوه کنډیک کې ګمارل شوی و، خو د ټولو هڅو سره سره باریس نه د لوړ پوړو افسرانو او نه د کوتوزوف دیاورانو ډلې ته لاره پیدا کړای شوه.

انامیخیلوف د اناپالوفنا تر مېلمستیا وروسته سمدلاسه، مسکو ته راستنه او مخامخ د خپلو بډایو خپلوانو، درستوفیانو کورنۍ کره لاره. هغه په مسکو کې تل همالته او سپدل د هغې نازولی بورنکای (باریس) چې په دې لنډو ورځو کې د مور په هڅو په خورا ښه قطعې کې منل شوی و، هغه له ماشومتوبه، په همدې کورنۍ کې رالوی شوی و او له کلونو راهسې یې په همدې کور کې ژوند کاوه. دغه قطعې لا د اګست په لسمه له پترزبورګه خوځېدلې وه. باریس چې د کالیو او نورو کپرو د اخیستلو لپاره په مسکو کې پاتې شوی و، باید دلارې په اړدو کې د رادزیفیلوف، په سیمه کې هغه ته ځان رسولی وای.

په هماغه ورځ د رستوف کورنۍ د وې کالیزې لمانځلې د کورنۍ د مور او د هغود کشرنۍ لور. دا دواړه ناتالیا نومېدې. دوی، د نوم د ورځې جشن لمانځه لویه مېلمستیا وه. څو آسيزه ګاډيو، له سهاره د

جگړه او سوله

مبارکۍ ويونکو ډلې د پاورسکایا، واک ته چې د رستوا د کورنۍ مانۍ هلته ولاړه وه، رسول دا مانۍ په ټول مسکو کې خورا پېژندل شوې مانۍ وه. گاديو نه يوازې مېلمانه راوستل بلکې هغوی يې بېرته خپلو ځايو ته رسول. گرافينې رستوا او د هغې مشر لورد مېلمنو له هرې ډلې سره چې خوشې به دمبارکۍ لپاره کېناستل او بېرته يې خپل ځايونه نويو رارسېدلو مېلمنو ته پرېښودل، دهرکلي په لوی مېلمستون کې ناستې وې.

گرافينه رستوا (گرافينه او گراف - د روسيې په امپراتورۍ کې د سردارانو، خانانو، اربابانو او نوابانو په شان ټولنيز دريځونه و) پنځه يا شپږ څلوېښت کلنه برېښېده. د هغې له ډنگرې څېرې نه چې د ختيځ خلکو ته ورته وه، دا له ورايه څرگنده وه چې د پرله پسې ماشوم زېږونې له کبله (دولس ماشومان يې زېږولي وو) خورا، خواره شوې وه. د خوارۍ له لاسه کرارې خوځېدنې او نرمې غږېدا، هغې ته داسې حالت وربښلی و چې د هر چا درناوي يې ځان ته زياتاوه.

شهزادگۍ انامېخايلوفنا دروبخکایا، چې د کورنۍ غړې گنېل کېده، هم له هغو سره ناست وه، مېلمنو ته يې هرکلي وايه او په خبرو اترو يې کې گډون کاوه. تنکيو پېغلو او زلميانو چې نه غوښتل يې دمېلمنو په هرکلي کې گډون وکړي، بلې کوټې کې راټول شوي وو. گراف رستوف به نه يوازې ټولو رارسېدونکو مېلمنو ته هرکلي وايه بلکې دتگ په وخت کې به يې هغوی تر وتلو بدرگه کول او هريو به يې غرمۍ ته رابلل، او ويل به يې:

گړانه، د ځان او د خپلو دوو گړانو له خوا چې د هغو په وياړ دا مېلمستيا جوړه شوې ده، ستاسو د راتلو له امله مننه کوم. هغه ټولو ته، دهغو ټولنيز دريځ او عمر ته له پامه پرته، که به ترده

جگړه او سوله

نه په ټيټه دريځ کې و که لوړ، گران ويل. هغه همدا سې پر له پسې ويل:
- هېر مه نه شی، گرانه. که نننۍ غرمې ته رانه شی، زه به خواشینی

شم.

تاسو به له مور سر غرمۍ کوی، د ټولې کورنۍ په نامه د زړه له
کومې له تاسو نه هيله کوم چې مور ته وياړ او بښی گرانه!
د هغه خوشاله، چاغه خریل شوې څېره، د دغو یورنگه او تکراري
خبرو د ویلو په وخت کې چې ټولو ته درناوي او یو ډول ټینگ لاس
ورکولو یې ملتیا کوله، د ټولو لپاره یو ډول تکراري بڼه پیدا کړې وه
او هېڅ ډول بدلون نه په کې لیدل کېده.

گراف به چې هر وار کومه ډله مېلمانې بدرگه کړل، یو یا خو تنه
بنځینه یا نارینه پاتې مېلمنو ته په بېرته راگرځېدو سر سم به یې، لاس
لرونکې څوکی. پورې وهله، دهغه چا په شان به چې خوبسېرې او یا
غواړي وخت په خوبسۍ تېر کړي، په خوبسۍ کېناست، لینگي به یې سره
خلاصول، لاسونه به یې پر ځنگونو کېښودل، خپل لاس او پښې به یې
په انډول کې ساتل، د راتلونکې ورځې د هوا اټکل به یې کاوه، کله به په
روسي او کله به یې هم په خورا بدې خو په ډېر ډاډ په فرانسوي ژبې
دمېلمنو د حال پوښتنه کوله او له دې سره به یې په خورا ستومانیا خو
دمېلمه پالنې په روحيې، پر خپل تک شین سر، څه لږ پاتې سپین او
نري وینسته په خورا څېرتیا سمول. تر هر کلي وروسته به یې مېلمانې،
ډوډۍ ته وربلل. کله کله به یې چې دا چاره له پیل نه راپیلوله، د
چوپرانو د ناستې، له هغه دلانه چې دنارنج بڼه ورته و، تېرېده او هغه
مرمرین او لوی مېلمستون ته به ورغی چې د اتیا تنو لپاره به په کې د
ډوډۍ میز جوړېده او دهغو چوپرانو څارنه به یې کوله چې د میزونو او
پرهغو د سپین زرو، چنیو او بنکلیو د ستمالونو په جوړولو او ټولولو

جگره او سوله

به لگيا وو. هغه به ديمتري واسيلوويچ چې يو سيال سړی او دده ياور او د ټولو چارو څارونکی و، ځانته راباله او ويل به يې:

-گوره ميتنکا! پام کوه چې هر څه خورا ښه وي.

هغه چې په ډېرې مينې جوړ شوي لوی ميز ته کتل، ويل يې:

-او! هوکې! همدا ډېر ښه دی. په ميز جوړولو کې تر ټولو غوره د

جوړولو ټولول دي.

هغه چې ډاډمن اسويلي ويسته، بېرته دهرکليو کوټې خواته

و خوځېد.

په دې شېبه کې د سردار يو غټ چوپړ چې خورا پلن او څو رب او تل

به يې په تگ راتگ کې دهغه ملگرتيا کوله، د مېلمستون مخکې

رابنکاره شو او غږ يې وکړ:

-مارينا لوفوفنا کوراگينه او دهغې لور!

گرافيني تر لږ فکره وروسته، خپله زرينه تنباکو مروړه چې د خاوند

څېره يې په کې وهلې وه، بوی او په پزې کې يې د تنباکو تر اچولونه

وروسته وويل:

-دا مېلمستياوې مې نور نوله ژونده باسي. ښه، ښه! دا به يوه له

وروستيو مېلمستياوو نه وي چې جوړو ويې.

دغه ښځه چې د ځانغوښتنې يوه بې سارې ښښه وه، په غم لږلي آواز

چې گوا کې ويل يې: ښه ده... مهرباني وکړئ.

په دې وخت کې يو جگه، څو ربه د ځانگړې ادا مېرمنه، سره له

خپلې گرمخې خندنې. لور سره چې دکميسونو شغهار يې له لرې

اور بدل کېده، مېلمستون ته راننوتې.

-اه! گراني گرافيني، مودې مودې کېدې چې ناروغه وه...د

راز موفسکې دکورنې په بنډار کې... گرافينه اېره کسينه...زه خورا

جگړه او سوله

خوشاله شوم...

د نسخو د غړېدا شر او شور چې په چټکۍ يې خبرې کولې او د يو بل خبرو په منځ کې سر لوېدې، دهغوی خبرې چې د ميزو او خوکیو د وړاندې وروسته کولو سره مل وې، تر هغه به اوږدې چې دوی به سترگه په لاره وې چې په هغو کې د لومړني ځنډ نه گټه واخلي او داوږدو کميسونو د شغهار په شور کې پاڅي او ووايي:

- له ليدو نه مو د زړه له کومې... گراني مورې ستاسو روغتيا... اغلې اړه کسينه او تر دې نه وروسته بيا هم د اوږدو کميسونو په شغهار او شرو شور کې د جامې اغوستلو د الان ته ورتېر شي، خپل درانه يانري کوټونه واغوندي او د کورونو په لور و خوځېږي.

په مېلمستيا کې سخته گوڼه گوڼه، شر او شور، اړ دور او شور ماشور روان و، خود مېلمستيا ټولې خبرې، دهغې ورځې په يوه مهم خبر را تاوېدې. دا خبر د زاړه، پېژندل شوي بډای د دويمې کاترينې د زمانې تر ټولو نه د خورا ښکلي نارينه زاړه سردار، بېزاو خوف د ناروغۍ او د اناپاولوفناشرير، په مېلمستيا کې دهغه د نا مشروع زوی پيښ، د ناوړه کړو په اړه وې.

يوې مېلمنې وويل:

- څومره مې په دې خوار سردار، زړه سوځي. دهغه روغتيا هسې هم مزه نه وه، خو. اوس يې چې زوی داسې گلان کړلي، دهغه روغتيا به لا پسې خرابه شي او کېدای شي هغه له پښو وغورځوي.

گرافيني (گرافيني) وپوښتل:

- څه خبره ده؟

هغې داسې ښودله، چې گوا کې دا په دې نه پوهېږي چې دا مېلمانه د څه په اړه غوږيږي، حال دا چې، له پنځلس وارو نه يې زيات واورېدل

جگړه او سوله

چې هغوی ټول د سردار بېزاو خوف د ناروغۍ په لاملونو خبرې کوي.
گرافینې وویل:

- دا اوسنۍ ښوونه او روزنه، بالکل بل ډول ده. دا ځوان له هماغه ورځې چې بهر ته تللی و، هماغه شان په خپل حال پاتې شوی دی. اوس لا خلک وایي چې هغه په دې وختونو کې په پترزبورگ کې داسې رسوایي جوړه کړې وه چې پولیس اړوتل هغه تر څارنې لاندې له هغه ښاره وشړي.

گرافینې وویل:

- عجیبه ده، ښه غږېږئ، دا څنگه پېښه وه؟
شهزادګۍ انا میخایلو فنا، د نورو د خبرو په منځ کې ورو د انګل او وې ویل:

- هغه ډېر بد دوستان ټاکلي دي. چې بد ګرځي بد به پرزي. د سردار واسیلي زوی، هغه او بل کوم دولو خوف نومي افسر، درې واړوو، خدا زده، څه بدنامۍ پیل کړي دي. دوه تنه یې جزایي شول. دولو خوف له افسرۍ نه، د سربازۍ رتبې ته ټیټ شوی دی، د بېیزاو خوف زوی یې مسکو ته شړلی، خو داناتول کور اګین ګناه د هغه د پلار په لحاظ ورته بښل شوي ده، مګر سره له هغه هم د پترزبورگ نه ویستل شوی دی.

گرافینې پوښتنه وکړه:

- دا نو دوی څه کړي دي؟

مېلمنې وویل:

- دوی له دارمارانو هېڅ کم نه دي، خدای دې سپری ترې ساتي، په تېره بیا له دولو خفه، هغه خود ماریا ایوانوفنا دولو خوفی، زوی دی. خورا درنه مېرمن ده، خو هغه څه کولای شي. هغه درې تنو، کوم اېر خدا زده له کومې را پیدا کړی، هغه یې ځان پسې کومې کراچۍ کې کېنولی

جگړه او سوله

او بيا يې د لوبغاړو بنځو کورته وروستلی دی، جنجالونه جوړ شوي، خلک اړوتي، له پوليسو مرسته وغواړي. مگر هغوی د پوليسو سرمامور، له هماغه اېر سره شاپه شاتړي او کوم لوی مردار ډنډ ته ورا تيرې. اېر لامبي او سرمامور هم له هغه سره اوړي را اوړي.

گراف چې له خندا نه يې بدوډي کلک کړي وو، وويل:

- گرانه! دا نوعجيبه کيسه ده. د سرمامور حال ښه دنددارو و.

- اخ! داڅه وايي ښاغليه سرداره.

خو بنځو يې ارادې خندل او خندا يې درولی نه شوه.

مېلمنۍ دوام ورکړ:

- په يو ډول نه ډول هر څنگه چې و، د پوليسو سرمامور يې سره

وژغوره.

هغې دوام ورکړ:

- داهم د گراف کبريل ولاديميروويچ بېزاو خوف زوی په داسې

هوښيارۍ ننداريزې لوبې جوړوي. خومره يې دهغه د ښې ښوونې او

روزنې په اړه سره ويل چې داسې دی او هسې دی. گورئ چې د بهرنۍ

روزنې پای چپرې ورسېد! هيله لرم چې دلته څوک د هغه په بډايتوب

تېر نه وزي او خپل کور ته د هغه د تگ راتگ لاره خلاصه نه کړي. چا

غوښتل چې له ماسره يې پيژندگلوۍ وشي! هېڅکله او په هېڅ ډول به

دې پيژندگلوۍ ته غاړه کېنږدو. خدای دې نه کوي، زه پېغلي لورگانې

لرم.

- گرافينه لږه تپته شوه او له هغو نجونو نه يې چې لاتراوسه داسې

ښودل چې گواکې څه نه اوري، مخ واړاوه او وې پوښتل:

- تاسې له څه نه داسې وايي چې دا ځوان ډېر بډای دی؟ د مشر

گراف اولادونه خو ټول له بې نکاح بنځو نه پيدا شوي دي. هغوی د

جگړه او سوله

میراث حق نه لري. ویل کېږي چې پېیر هم همدا سې دی، ارمونی دی.

مېلمنی. دواړه لاسونه جگ کړل او وې ویل:

-داسې انگېرم چې ارمونی ماشومان یې له شلو اوبنتي دي...

شهادگی. انا میخیلو فنا یې بیا خبرو ته ورننوته او دا هڅه یې کوله

چې له لویانو او اعیانو سره خپله پیژندگلوې نورو ته ورنسکاره کړي،

په ډېره خوږه خوزاری، وزمه بڼه یې وویل:

- اوس به زه درته ووايم، ټول خلک پوهېږي چې گراف کېریل

ولادیمیر وویچ څه ډول سړی دی. له هغه نه په رښتیا دخپلو ماشومانو

شمېره له یاده وتلې، خو دا پېیر، هغه ته تر ټولو گران و.

گرافینې وویل:

- خورا زوړ ښایسته سړی و. ما وروستی ځل همدا پروسپکال

ولید، د هغه په رنگ ښکلی نارینه ما کله نه ولیدلی.

انا میخیلو فنا، خبره ور غبرگه کړه:

- اوس بالکل بدل شوی دی. غواړم ووايم چې

سردار واسیلی، د ښځې له پلوه د هغه د ټولو شتمنیو میراث تر لاسه

کوي. خو پلار ته، پېیر ډېر گران و. د هغه روزنې ته یې هم ځانگړې

پاملرنه کړې وه. آن ټولواک ته یې هم لیکلي و.. هېڅوک اوس نه پوهېږي

، خدای مه کوه، که هغه په رښتیا ومري (اوس د هغه حالت دومره ژوبل

دی چې هره شېبه د هغه وروستی ساته سترگې په لاره دي. آن دا کتر

لورن یې (فرانسوي طیب، چې د پتربزبورگ د مخورو دارو درمل به

یې کاوه) له پتربزبورگ نه ده ته راوستی دی، خو دا اوس لا پوره

څرگنده نه ده، که هغه ومري، د هغه دا بې پایه شتمني به چاته رسي؟

پېیر ته، که سردار واسیلی ته؟ څلویښت زره کسان او میلیونها روبله

نغدي. زه پوره له دې نه خبره يم. ځکه سردار واسیلی په خپله ما ته ویلي

جگړه او سوله

و چې کېرېل ولادیميروويچ خو زما د مور د ماما د زوی ماما کېرې. او هغې دا خبرې په داسې بې پروايۍ کولې، چې گواکې هغې ته هېڅ اهميت نه لري او زياته يې کړه:

- هغه د بوريا ديني پلار هم دی.

مېلمنې وويل:

سردار و اسيلي پرون شپه مسکو ته رارسېدلی دی، ويل کېرې چې هغه د پلتنې کوم ماموريت ته روان دی.

گرافينې وويل:

- مگر خبره دې زما او ستاسو ترمنځ وي، دا يوه هسې پلمه ده. هغه، د دې لپاره راغلی دی چې له نېرېدې نه د گراف کېرېل ولادیميروويچ حال وگورې چې په رښتيا همدا سې ژوبل دي چې خلک وايي که څنگه؟

گراف، چې کله پوه شو، چې مېلمنه د هغه خبرو ته غوږ نه نيسي، مخ يې د نجونو پلو ورو وړاوه او وې ويل:

- گرانه، مگر هغه ننداره به، خورا په زړه پورې وه. هو، زه همدا سې فکر کوم. زه داسې انگېرم، چې د پوليسو سرما مور، ښه دخندا او نندارې وړو. زه به يې اوس تاسو ته پېښې وکړم.

په دې وخت کې يې لاسونه گواکې داسې ښورول لکه سرما مور چې به له اېر سره په اوبو کې ښورولي وي. بيا يې کړس کړس خندا پيل کړه. له دې خندا سره، د هغه خورب او لوی بدن، د هغو کسانو په شان چې له ډېرو خورپو او خکلونو ټنډ شوي وي په ځانگړي توگه ريرېدېده. هغه تر خندا وروسته وويل:

مهرباني وکړئ، غرمه به له مور سره تېره کړئ.

****

۸

يوه چوپتيا خوره شوه. گرافيني مېلمنى ته كتل هغې چې خوره موسكا كوله، دا يې هم نه پتوله كه مېلمان همداسې شېبه پاڅي، لارشي او ووځي، هېڅوك به هېڅكله له هغه گيله هم نه كوي. د مېلمنى لور چې خپله لمن لادمخې راټوله كړې وه، په پوښتنيز غلچك يې مور ته كتل، په دې وخت كې ناڅاپه دڅنگ له كوټونه د نارينه اوبڅينه چټكومنه داسې آواز واورېدل شو چې د دوى خوا ته راواوړان دي. د هغو د يو تن پښه په كومه څوكې كې ونښته او ولوېد. يوې ديارلس كلنې نجلۍ چې د خپلې نازكې او نرۍ لمنې لاندې يې څه پټ كړي و، په منډه منډه تالار ته را ننوته، خو كله چې د تالار منځ ته را ورسېده، ودرېده. داسې ښكارېده چې هغې د خپل تگ اندازه نه ده لگولې او په خپل وخت درېدلې نه وه، ځكه معلومېده چې هغې دالان ته دراننوتلو هيله نه لرله. په همدې وخت كې يوه زده كوونكې چې سوربخن غاړې كميس يې پر غاړه و، دگارډ يو افسر، يوه پنځلس كلنه نجلۍ او يو ژير رنگه هلك چې د ماشومانو كرتۍ يې پر غاړه وه، د دالان د وره په خوله كې را ښكاره شول. گراف، پاڅېد، و خوځېد، غيږ يې پرانيسته او په منډه له راغلي نجلې نه يې لاسونه تاو كړل، په لورې يې وځنډل او چيغه يې كړل:

- دا هم د نننۍ كاليزې او بنډار خاونده، زما گرانه ناتاشا!

گرافيني چې د خورا سخت دريځۍ ځانښودنه يې كوله، وويل:

جگړه او سوله

- گرانې، هر کار خپل وخت لري.
هغې خاوند ته مخ ورو واراوه، او وې ويل:
-تتالي، ته هغه ډېره نازه وي.
مېلمنې کمکې-نجلی-ته وويل:
- سلام گرانې، جشن مو مبارک شه! وروسته يې گرانې ته مخ ورو
واراوه او زياته يې کړه:
- ډېره بنايسته نجلۍ ده.

تور سترگې، لويه خوله، نه چندان بنايسته نجلۍ-خو ډېره خوځنده
وه. بنکلي، ماشوم ته ورته اوږې يې چې په منډو کې کميس ترې
بنويږدلی و برېنډې شوې وې، تور، گونځې گونځې کاکل يې له تندي
نه شا ته وهلی و، مړوندونه يې نازک او لوخ وو، په لنډ پرتوگ کې يې
نري خو ډنگر ورنونه يې له ورايه برېښېدل، په داسې حال کې چې د
بوټونو بندونه يې پرانتي و، په دامنگ داسې خوږه او زړه وړونکې
برېښېدل چې نور نجلۍ ماشوم او ماشوم لا پيغله نه گڼله کېږي.
ځان يې د پلار له غېږې راوويست او مور ته يې ور منډه کړه. بې له
هغه چې د مور ويناوو ته غوږ شي، ځان يې دهغې پراوړو، په پراته
تور شال کې وروړه او په خدا شوه. هېڅ نه و بنکاره چې ولې خاندي،
خوپه خندېدو خندېدو کې يې په ژولې ژبه دهغې نانځکې په اړه خبرې
کولې چې تر خپلې گونځې شوې لمنې لاندې يې راويسته.
-گورئ، زما نانځکه، گو... ر... ئ.

ناتاشا، نور نه شو کولای خبرې وکړي، هر څه يې تر پامه زيات
خندنې برېښېدل. په مور يې ځان ورو وارتيره. او داسې په لوړ او زيات
خندل چې ټول، آن هغه وچه او غمجنه مېلمنه هم بې واکه په خدا شوه.
مور يې په يوې ترخه خوله، له ځانښودنې نه په ډک ډول هغه له ځانه

جگړه او سوله

لرې کړه او وې ويل:

- څه، څه، له دې ځايه لاړه شه. هغې چې مېلمنې ته مخ اړاوه، وويل:
- دامې کمکې لور ده.

هغې دکومه شپې لپاره د مور له تور شاله سر را وويست او تر سترگو لاندې يې د خدا او ژړا په مينځ کې هغې ته وکتل او بېرته يې ژر مخ پټ کړ.

مېلمنې، ځان اړ وگانه چې ددې کورنۍ پېښې ستاينه او دا يې ښه وگڼله چې په يو ډول نه يو ډول د هغې سره لېوالتيا ښکاره کړي، نو هماغه و چې ناتاشا ته يې مخ وړاړاوه او ورته وې ويل:
- وگوره، راته ووايه، گراني! دا ماشوم (نانځکه) ستاسو څه کېږي، داسې ښکاري چې لور دې ده.

د ناتاشې هغه څه خوښ نه شول چې دغه مشره مېلمنه په غرور خو، د ماشومانو په ژبې له دې سره غږېږي، نو ځکه يې ځواب ور نه کړ، مگر هغې ته يې بړند بړند وکتل.

په دې وخت کې، د ځوان نسل ډله، بارييس هماغه د گارد افسرد شهزادگۍ انامياخيلوفنا زوی، محصل-نيکولای د گراف مشر زوی، او سونيا - د سردار ۱۵ کلنه خور څه او د هغوی تر ټولو کوچنی زوی پتېروشه، ټول په مېلمستون کې ځای پر ځای شول. هغوی په برالا توگه هڅه کوله خپل هغه شور او خوښي چې د هغو له هر غږي نه ور بده په ډير نزاکت وساتي. دا ښکاره وه چې تالار ته له بلې کوټې نه په تلوار تر راتگه مخکې، هلته د دوی خبرې او کيسې تر هغه څه او خبرو نه چې دلته د ښارد او ازو، د هواد حالتو او د گرافينې اپرېکسني په اړه کېدې، خورا په زړه پورې وې. هغوی کله ناکله کولای شول يو بل ته ور وگوري او نه يې شو کولای د خپلو خداوو. مخه ونيسي.

جگړه او سوله

دوه زلميان، محصل او د گارد افسران وو، هغوی له ماشومتوبه ملگري، هم منگه او بنکلي وو، خو يو بل ته هېڅ ورته نه وو باریس، بنکلی، لوړ او ژیر څښي و، هر غړی یې ډېر بنکلی، یو له بل سره جوړ، بنکلي څېره او آرامه طبیعت یې درلود. نیکولای منځنی ونه او ورین تندي، وینسته یې گونځ گونځ، پر پاسنی شونډه یې د وینستو نری کرښه را پیدا شوې وه. د ځوانی شور او مستي یې له څېرې وړېده. نیکولای مېلمستون ته د رارسېدو سره تک سور شو. داسې برېښېده چې په زړه کې څه کړي او ریبی، خود ویلو لپاره څه موندی نه شي چې وې وایي، مگر باریس سمدلاسه، خپله آرامتیا بېرته پیدا کړه، په ډېرې آرامۍ او ټوکماره ژبه یې وویل:

- دا نانځکه مور، لا د ځوانی او پېغلتوب له هغه وختونه پېژني، چې پزه یې لا داسې کړه شوې نه وه، او که حافظه یې له ده سره ملگرتیا وکړي کولای شي ووايي چې په دې وروستيو پنځو کالونو کې داسې زړه او ژوبله شوې ده چې سړی، بې ارادې داخوا اخوا ترې خوځېږي. هغه چې دا خبره وکړه، ناتاشې ته یې وکتل، مگر ناتاشا له هغه مخ واړاوه او خپل کشر ورور ته چې سترگې یې د بې غږه خدا له زوره سره ورغلې وې، وکتل. هغه د هغه زور له کبله چې پر ځان یې راوړی و، ریردېده. همدا چې د زغم او توان اندازه یې پای ته ورسېده، د مور له څنگه یې ودانگل او په هغې چټکۍ چې څومره یې پښو کولای شو، له مېلمستونه د کوتې پلو ته منډه کړه، خو باریس نه خندل، په داسې حال کې چې موسکا یې پر شونډو خوره وه، مور ته یې وویل:

- مور جانې، داسې بنکاري چې تاسو هم چېرته تلئ، گاډی ته اړتیا شته؟

مور یې په موسکا وویل:

جگره او سوله

- هو، ورشه، ورشه، گاځی برابره کړی.
باریس په آرامی له تالاره ووت او په ناتاشا پسی لار. دوی پسی
غبرگ، هغه خورب وړوکی هلک چې، د مېلمستیا د پای ته رسېدو له
امله یې په تندي کې د خفگان نښې ښکارېدې، هم ورمنده کړې.

۹

د ځوانانو په ډلې کې، د گرافینې، د مشرې لور نه پرته (چې څلور کاله تر خپلې خور نه مشره وه او د چټو پېغلو چم يې کاوه)، هغه مېلمنه، نیکولای او د گراف خور څه سونیا هم په مېلمستون کې پاتې وو. تور سترگې سونیا په ملانری ډنگره، میناتوره څنوره، تر اوږدو بڼو لاندې ملال کاته، او بدل شوې دوه واړه تر سرتاو شوې تورې کوچۍ، تاند مخ، نری غاړه، په تېره بیا برېښېدونکې د نگرولا سونو او د ښکلیو مړوندو نو ژېړنګې يې، له لیمو سره سیالي کوله. په څپه ایزه تگ، دنرمو، ښکلو غړو په چټکۍ او ځیرکتیا خوځېدا، هغه پیشونگوري رایادوو چې ډېر ژر به هغه په یوه شیطاني او دوکمارۍ پشو بدلېږي. پر شونډو خوره موسکا يې په بندار کې له روانو مرکو او خبرو اترو سره د گډون دلېوالتيانېښه وه، خو هغې د پیغلټوب، اوږدو گڼو بڼولاندې غلچک، په سودايي توگه جگړې ته تلونکي د ماما زوی ته ورگڼدلی و. د هغې غولونکې موسکا، ان یو شېبه هم څوک نه غولول. ټولو ته څرگنده وه چې هغې له دې کبله پیشو له ځانسره راوړې وه چې په دې پلمه په چټکۍ هغه وټنښتي او د ناتاشا او باریس په څېر د خپل ماما له زوی سره له تالاره ووزي او دوی خپل جلا بندار پیل کړي.

گراف، مېلمنې ته مخ ورواړاوه او خپل زوی نیکولای ته يې په اشارې کې وویل:

جگړه او سوله

هوکې، گرانې! وگورئ، د هغه همزولۍ، باریس افسر شوی او له هغه نه غواړي چې د هغه ملگرتوب پرېږدي، نو ځکه اوس هیله لري پوهنتون او ما غوندې زور پرېږدي او عسکرۍ ته لاړ شي. حال دا چې که ده غوښتلای په ډېرې آسانی به هغه ته د بهرنیو چارو په وزارت کې ښه غوره او د پام وړ کار پیدا شوی وای. وروسته یې خپلو خبرو ته په پوښتنز ډول دوام ورکړ:

- آخر دا څه ملگرتوب دی؟

مېلمنې وویل: هوکې، ویل کېږي چې د جگړې دا ور بل غږ هم شوی

دی.

گراف وویل:

- هوکې، له پخوا راهیسې دا خبرې کېږي، هو، دا خبرې پر له پسې روانې دي، دا خبرې همدا سې له تشو خبرو نه زیاتې نه شوې او وروسته یې خپله خبره بیا تکرار کړه:

- هوکې، گرانه! دا څه ملگرتوب دی چې د هغه لپاره سړی د سپرو پوځ ته لاړ شي، هوکې، هوکې؟

مېلمنه مېرمن چې نه پوهېده څه ووايي، سړیې ښوراواوه او چوپه

پاتې شوه.

نیکولای، چې ددې خبرې په اورېدو، سره لمبه شو، گواکې هڅه یې کوله چې غواړي خان له دې بدنامیو وژغوري، نو غږیې وکړ:

- دا خبرې ملگرتوب پورې اړه نه لري، زه خپله داسې انگېرم چې زه

خدای پوځي خدمت ته پیدا کړی يم او له هغه سره مینه لرم.

هغه دا خبره وکړه او دوو نجونو ته، مېلمنې او د ترور لورته چې

دواړو هغه ته د ستاینې سترگې گنډلې وې، وکتل.

گراف وویل:

جگړه او سوله

- نن دگروال شو بېرته، د پاولو گارد د سواره پوځ د فرقي قوماندان د غرمڼی لپاره دلته راځي. هغه دلته خپلې رخصتۍ تېروي او بيا هغه هم له ځانه سره بيايي.

هغه خپلې اوږې پورته واچولې او بنسکاره وه چې دې خبرې سخت خواشینی کړي دی او غواړي هغه په ټوکو واړوي، هغه وويل:

- ښه نور څه وکړو؟

نيکولای وويل: گرانه پلاره!

- ما خو درته وويل، که ته په رښتيا ماته پوځ ته د تگ اجازه نه را کوي، پاتې کېږم، خو زه په دې پوهېږم چې له پوځي خدمته پرته بل هېڅ زما د لاسه نه کېږي. له ما نه، نه ښه ديپلومات جوړېږي او نه به دولتي خدمت وکړي شم، ځکه زه خپل احساسات پتولی نه شم.

ده چې دا خبرې کولې، د زلميتوب په يوه بنسکلي اندازيې، سونيا او مېلمنۍ پېغلې ته کتل....

زاره گراف وويل:

- ښه ده، ښه ورته وگورئ، سر تر پايه سره لمبه او خوټېږي، بناپارت ټول لېوني او سرسام کړي دي، ټول دې سودا اخیستي دي چې دا سپری څنگه له برېدگيتوبه امپراتوری ته رسېدلی دی.

گراف، پرته له هغه چې يې د ميلمنۍ له ملنډو ډکې موسکا ته پام شي، زياته کړه او وې ويل:

- څه ووايم، خدای دې وکړي.

مشران ټول د بناپارت په هکله غږېدل. ژوليه، د کاراگين لور چې خوږه موسکا يې پر شونډو خوړه وه، ځوان رستوف ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

- افسوس، افسوس چې تاسو د پنجشنبې په ورځ د ارخاروفو، په

جگړه او سوله

مېلمستيا کې نه وئ، بې له تاسو زه هلته خورا خفه وم.
 ځوان چې د نجلی دغو، تومارکوونکو خبرو لېونی کړی و، په
 داسې حال کې چې پر شونډو یې د ځوانۍ زړه وړونکې موسکا
 راخوږېده، ځان هغې ته ور نېردي او له نورو نه جلا یې له ژولیه سره چې
 موسېده، د زړه خواله پیل کړه. د هغه دې ته هېڅ پام نه و چې درځې هغه
 چاره چې دده همدې بې ارادې موسکا تېره کړه وه، د سونیا زړه چې
 دروغجنه موسکا یې کوله او سره لمبه شوې وه، څنگه پرهر پرهر کړ.
 هغه، د خبرو په مینځ کې سر لږ پورته کړ او هغې ته یې ور وکتل. سونیا
 چې نه شو کولای د خپلو اوښکو مخه ونیسي یو مرگنی خو هوسناک
 غلچک هغه ته ورو لیرېه او هماغه دروغجنه موسکا یې پر شونډو
 پاڅېده او له مېلمستونه ووت. د نیکولای شوق او ذوق ناڅاپه ورک
 شول. هغه په خبرو کې دلومړني ځنډ په پیدا کېدو، په گڼۍ له کوتې نه
 ووت او د سونیا په لټه کې شو.

انا میخیلوفنا، له کوتې نه وتونک نیکولای ته، اشاره وکړه او وې
 ویل:

- وای، وای، چې ددې ځوانانو راز لکه په تورو جامو کې سپینه
 بڅی، څومره له ورايه ښکاري! دماما او ترور لور او زوی تل، اور او
 اوبه دي.

گرافینې وویل: هوکې!

وروسته له هغه چې مېلمستون ته دلمر راغلي ځلا ددغو ځوانانو
 سره گډه پناه شوه، ته به وایي گرافینې غوښتل هغې پوښتنې ته چې
 دایې پرله پسې سودایي کړې وه او هېڅچا له هغې نه، نه وه کړې،
 ځواب جوړ کړی، وې ویل:

- څومره رنځونه، څومره دردونه او غمونه وزغمل شول چې اوس یې

جگړه او سوله

د ثمر خوند او خوښي ووينو، مگر رښتيا خبره داده چې اوس تر خوښۍ نه انديښنې او ويړه زياته ده. هره ورځ، ورځ تر ورځ وپره او انديښنې، ډار او ډار. هو دا د عمر هغه منگ دی چې پېغلو ټپو او تنکو زلميانو ته گواښ ورپېښوي.

مېلمنې مېرمنې وويل:

- دا ټول په روزنې پورې اړه لري.

گرافينې وويل:

- هوکې، رښتيا ده، تر ننه پورې زما ماشومانو شکر د خدای دی ما

خپل دوست گڼي او په ما پوره ډاډ او باور لري.

گرافينې، هم د نورو زياترو ميندو او پلرونو په څېر تېروتنه کوي او داسې گڼي چې گواکې ماشومان يې له دوی نه هېڅ راز نه پټوي، هغې خپلو خبرو ته داسې دوام ورکړ:

- پوهېږم چې زما د رازونو لومړی محرم به زما لوني وي او نيکولینکا که په خپل اورني او شوقي طبيعت کومه ورځ کوم شيطان وکړي، و دې کړي، کوم ځوان دی چې نه يې کوي. د هغه شيطان چې هر څه وي. خود پترزبورگ د بناغلو هغو ته به ورته نه وي.

گراف، هره جړه او سخت کړکېچ، په دې وينا چې وياړمنه ده، وياړمنه ده زلميو! آواره گڼله، په همدې پلمه چې هر څه به ښه او خورا ښه شي، د خپلې مېرمنې د خبرو د ښو گڼلو لپاره يې وويل:

- هو، ډېر ښه ماشومان دي، هېڅ ساری نه لري، گوره، هغوی غواړي

د گارد غړي شي. ډېره ښه ده، شي دي. گرانه! نو څه پروا لري؟

مېلمنې مېرمنې خبره غبرگه کړه، ستاسو کشره لور څه د ناز ټوټه او

د باروته دانه ده.

گراف وويل:

جگړه او سوله

- هو کي! د بارو ته دانه، هغه کټ مټ ماته شوې ده، که څه هم زما لور ده او زما له خوا به يې ستاينه په ځای نه وي، خو رښتيا، رښتيا دي، هغه به ژر سندرغاړې شي، يو ايتالوي ښوونکي مو ورته گمارلی دی چې ويې روزي، بله سالو موني (د نولسمې پېړۍ په پيل کې په مسکو جرمنه سندرغاړې) به شي.

- تر اوسه به لا وخته وي، وايي په دې منگ د اواز روزنه، آواز ته تاوان رسوي.

گراف ځواب ورکړ:

- څنگه وخت دی، هېڅ وخت نه دی، څنگه پخوا زموږ ميندو په دولس کلنۍ ديارلس کلنۍ کې ودونه کول.

گرافينې چې پټه موسکايې پر شونډو خوره او د باريس مورته يې کتل، وويل:

- هغه لا همدا اوس په باريس مينه ده، تاسو گورئ؟

او وروسته يې گواکې هغې پوښتنې ته ځواب لټاوه چې تل ددې خيال پرې بوخت و، خبرو ته يې دوام ورکړ:

- نو گورئ؟ که ما هغه تر سختې څارنې لاندې نيولې وای، په هغې مې بنديز لگولی وای،... خداي پوهېږي هغوی به په پټه څه نه وای کړي (د گرافينې موخه دا وه چې ښکلول به يې سره) خو اوس زه د هغې په هره خبره او راز پوهېږم. هغه به ما ښام ته راشي او هرڅه به راته ووايي. کېدای شي چې زه هغه ونازوم، دا ښه ده، ځکه ما مشره تر سختې څارنې لاندې نيولې وه.

مشري لور يې، ښکلې گرافينې، وېره، چې موسېده، وويل:

- هوکې! زه يې چور بل ډول روزلې يم، خو موسکا، هغه شان چې تل به د وېرې، څېره، ښکلوله دا واريې ښکل نه کړه. برعکس يې دهغې

جگړه او سوله

طبیعت لا پسې خټه او رنگ یې والوته. وپره، په رښتیا ښایسته، هوبښیاره، په زده کړو کې خورا ښه، دښې روزنې خاوند وه. دهغې آواز خورا خوږ او زړه راښکونکي و، هغه څه چې هغې وویل ټول رښتیا او پر ځای، مگر دا عجیبه وه چې ولې مېلمنې او گرافینې داسې هغې ته مخ ورواړوو چې گواکې، ولې وېرې داسې خبرې وکړې چې دوی یې نارامه او حیران کړي وو.

مېلمنې وویل:

- هرڅوک تل هڅه کوي، له لومړیو ماشومانو سره له ځیرکتیا او هوبښیاری. نه کار واخلي او په دې توگه کوم ستره چاره چې تر نورو توپیر لري ترسره کړي.

گراف وویل:

- غاړه به نه بندوم، گرانه! زموږ گرانې گرافینې، وپره تر سختې څارنې لاندې وروزله، نو، څه ووايو؟ او وروسته یې په داسې حال کې چې وېرې ته، په ستانیزه بڼه سترگه کېښکودله، زیاته کړه:

- نو گوره چې څومره ښه شوه.

مېلمانه پاڅېدل، لال او ژبه یې وکړه چې غرمڼی ته راستانه شي.

گرافینې د مېلمنو تر بدرگې وروسته وویل:

- داځینې هم عجب عادت لري چې یو وار کېناستل بیا دې خدای

هغوی پاڅوي.

۱۰

کله چې ناتاشا، له مېلمستونو نه ووتله، منډه يې کړه، خو له گلخانې وړاندې نه لاړه. هغه په گلخانې کې ودرېده او په کوټه کې روانو خبرو ته د غوږ نيولو په ترڅ کې، باریس ته سترگې په لاره پاتې شوه. نو ځکه يې پېښې پر ځمکه ټکولې، حوصله يې په تمامېدو بريښېده او نېرېدې و چې له دې کبله په ژړا شي چې باریس ولې سمدلاسه هغې پسې نه دی راوتلی، خو بالاخره د کوم ځوان دعادي، ارامو، خو نه چټکو گامونو غږ واورېدل شو. ناتاشا په چټکۍ د دوو گلدانو منځ ته ځان ورساوه او هملته پټه شوه.

باريس د کوټې په منځ کې ودرېد، داخوا هغه خوا يې وکتل، په گوته يې له لستونې نه خلی وواهه، هینداری ته ورنېرېدې او په هغې کې يې خپلې ښکلې خپرې ته وکتل. ناتاشې په خپل گوگل کې سا بنده او له خپل څارځي نه يې دهغه څارنه کوله. باریس، خو شپې د هینداری تر مخې ودرېد، و موسېد او دروازي ته نېرېدې شو. ناتاشا غوښتل پر هغه غږ وکړي، خو وروسته يې له ځان سره وويل:

- پرېرېده چې ما ولټوي.

همدا چې باریس له گلخانې راووت، سونیا په خورا اورني او ژرغوني حالت له بلې دروازي راووته. ناتاشا له خپل هغه تکل نه چې هغه ته ورگام کړي تېره او دا يې ښه وگڼله چې په خپل څارځي کې داسې پټه پاتې شي چې گواکې کومه کوډگره خولی يې پر سر کړي او

جگړه او سوله

ټول هغه څه ويني چې په نړۍ کې تېرېږي، خو هېڅوک دا نه ويني. هغې له دغه حالت نه کوم نا پېژندلی خوند اخیست. سونیا چې تر شونډو لاندې څه ویل د مېلمستون د دروازې خواته کتل نیکولای، په دې وخت کې له دروازې نه راوت.

نیکولای د سونیا په لیدو، هغې ته ورمندې کړل او وې ویل:

- سونیا په تاڅه شوي دي؟ د باور وړ نه دي.

سونیا چې سلگۍ وهلې، وویل:

- هېڅ، هېڅ، پرې مې ږدئ، پرې مې ږدئ.

- نه، نه، زه پوهېږم، څه شوي دي.

- ښه ده! ښه ده! چې پوهېږئ، نو ښه به دا وي چې ورستون شي.

نیکولای چې هغه له لاسه راوښو، وویل:

- سونیا یوه خبره واوره! څنگه ته کولای شي چې په تشو

خیالونو ځان او ما دواړه داسې وزوروي؟

سونیا خپل لاس هماعسې دهغه په منگولو کې پرېښود او ژپا یې

بس کړه. ناتاشا چې سایې په گوگل کې ټېنگه کړې وه، پرته له هغه چې

و خوځېږي، په ځلېدونکو سترگو یې له خپل څارځای نه هرڅه څارل

اوله ځان سره یې تصور کاوه:

- اوس به څه کېږي؟

نیکولای وویل:

زما په ژوند کې هېڅ نه دي په کار، یوازې ته ماته هرڅه یې، دا به زه

تاته وښیم.

- دغه څه چې ته وايي، زما هېڅ نه خوښېږي.

نیکولای، هغه ځانته رانېږدې او ښکل یې کړه، وې ویل:

- نه به وایم، نه به وایم، سونیا، ما به وښی. ناتاشا په دې وخت کې

جگړه او سوله

فکر وکړ او وې ويل:

-اخ! څه خوند کوي، څومره ښه.

کله چې سونیا او نیکولای له کوټې ووتل، ناتاشا هم هغوی پسې ووتله، په خورا ځیرکتیا او پام یې باریس خپلې خواته ته راوغوښت او وې ويل:

-دلته راشه!...دې خواته، دې خواته!

هغې، هغه گلخانې ته، ددوو سترو گلدانو منځ ته، هغه ځای ته چې هغه پټه شوې وه، بدرگه کړې.

باریس چې خندا یې پر شونډو خوره وه، هغې پسې روان و.

باریس له هغې وپوښتل:

-دا څه دي چې ما ته یې ويل غواړئ؟

ناتاشا یو ډول وار خطا شوه. دا خوا او هغه خوا یې کتل، نانځکه

یې چې همالته پرته وه، راواخیسته او وې ويل:

-راشه او زما نانځکه مچو کړه.

باریس په خورا ځیر، د هغې ملالو سترگو او تاندې څېرې ته

وکتل، خو هېڅ یې ونه ويل.

ناتاشا وويل:

-نه غواړي هغه مچو کړئ؟ چې داسې ده، نو په ما پسې راځه.

هغې دا وويل او د گلانو په مینځ کې وړاندې لاړه.

خپله نانځکه یې هلته لرې د گلانو په مینځ کې وارتیږله، باریس یې

بیا له لستونې راوښو او په ښکهارې یې وويل:

-ما ته را نېږدې شه، نور هم را نېږدې!

د هغې په سره شوې څېره کې، دگڼې او بري گڼې نښې څرگندې

وې، تر سترگو لاندې یې هغه ته کتل، موسکا یې پر شونډو خوره وه،

جگړه او سوله

سترگې يې د خوښۍ له اوبسکو ډکې وې، په داسې يو غږ چې متې اور بدل کېده، هغه ته وويل:

- نه غواړې ما مچ کړئ؟

باريس تک سور شو او وې ويل:

- څومره د خندا وړ يې.

هغه نور هم هغې ته ورخم شو، څېره يې لا پسې سره او پرته له چې څه وکړي، سترگې يې لا رپاتې شو.

ناتاشا ناڅاپه د گلدانو پاسني پور ته ورو دانگل، داسې چې تر هغه نه لوړه ودرېده، لاسونه يې له هغه داسې تاو کړل، چې ډنگر او لوخ مړوندونه يې د هغه په اورمېر کې سره غوټه شول، وروسته يې په کرارې خوځېدا خپلې څنې شاته واچولې او د هغه شونډې يې مچې کړې. تر مچې وروسته، د گلدانو په منځ کې، د گلخانگو او گلپانو شاته ورو خوځېده، د گلانو شا ته لاره، سريې نېکته واچواه او ودرېده. باريس وويل:

- ناتاشا، تاسو پوهيږئ، چې ماته گرانه ياست، خو....

ناتاشې ورزياته کړه: تاسو په ما مين ياستئ؟

- هو. مين يم، مگر مهرباني وکړئ، هغه څه ونه کړو چې او س... څلور

کاله نور... نو هغه وخت به ستا ريباري کوم..

ناتاشا تر لږ فکره وروسته په خپلو تاندو نړيو گوتو وشمېرل:

- ديارلس، څلورلس، پنځلس او شپاړلس، ژبه کوي. ژبه؟

همداسې؟

د خوښۍ او آرامۍ يوې نړۍ موسکا دهغې سره اېشېدلې څېره، لا

پسې وځلوله.

باريس ځواب ورکړ: ټينگه ژبه.

جگره او سوله

هو! هو همداسې! ژبه ده.
نجلی وویل: د تل لپاره؟ د مرگ تر شیبې پورې؟
خپل لاس یې د هغه په څنگل کې ورواچوه، په کراره او داسې حال
چې نیکمرغي یې له خپرې وړېدلې، له هغه سره څنگ په څنگ، د
مېلمسون په لور و خوځېده.

۱۱

گرافینه، له دې هر کلیو، داسې ستومانه شوې وه چې نور یې نو
مخامخ د هېخچا دلیدو هیله نه لرله، نو ځکه یې چوپرانو ته سپارښتنه
و کړه چې مبارکۍ ته راتلونکي را رسېدونکي مېلمانه، دې سره له
کتنې پرته، مخامخ غرمۍ ته بدرگه شي.

گرافینې، غوښتل چې دخپل ماشتومتوب دمنگ له خورلنې،
شهزادگۍ انا میخیلوفنې سره چې له پترزبورگه د راستنېدو وروسته
یې لاپه مړه کېده لیدلې نه وه، یو په یو د زړه خواله وکړي. انا
میخیلوفنا په ژرغونې او مالگینې څېرې، د گرافینې څوکۍ ته
ورنږدې شوه او وې ویل:

- غواړم له تاسره سپینې او دانگ پېپلې خبرې وکړم. ته خو
پوهېږې، چې زما او ستاسو د زړو دوستانو له ډلې نه یوازې یو څو تنه
گوته په شمار ژوندي پاتې دي، نو ځکه، ستا دوستي ماته ډیره گرانه
او په هغې داسې ویاړم.

انامیخیلوفنا، سترگې د*وېرې* خوا ته ورواړولې او چوپه پاتې
شوه.

هغې، چې دخپلې خورلندې لاس کېښکود خپلې مشرې لور، وېرې
ته چې له ورايه بریښېده، تردې نه کشره لور ورته گرانه ده، په تریو
تندې وکتل او وې ویل:

- ستا شاله په هېڅ سر نه خلاصېږي؟ ایا ته نه وینئ، چې ته دلته په

جگړه او سوله

کار نه یی؟ لاړ شه، خپلو خویندو ته ورشه! او یا...
بنکلی وېرې چې د سپک کرل شوي چا په شان موسېده، خوداسې
یې ونبوده چې د مور خبرې یې کوم سپکاوی نه دي گڼلي نو وې ویل:
- مور جانې! که دې د مخه ویلي وای، زه به هماغه شېبه وتلې وای.
وېره، تردې خبرې وروسته د خپلې کوتې په لور و خوځېدل، خود
کمکې. کوتې نه د تېرېدو په وخت کې یې پام شو چې دوه ځوانې جوړې
د دوو کرکیو مخې ته ناستې دي. هغه ودرېده او له سپکاوي ډکه خندا
یې وکړه. ژولیا د نیکولای تر څنگ ناسته وه. نیکولای هغې ته خپل
لومړنی لیکل شوی شعر ډالۍ کاوه. باریس او ناتاشا د بلې کرکۍ خوا
ته ناست وو. خو کله چې وېره کوتې ته راننوته چوپ شول. سونیا او
ناتاشې په ملامتو خو نیکمرغو غلچکونو وېرې ته کتل. دغو دوو مینو
نجونو ته کتل، خورا، زړه رابنکونکې او په زړه پورې وو، مگر داسې
وېرې پنبسېده چې وېرې، دهغو په لیدو کوم غوره اغېز احساس نه
کې، هغې وویل:
- په وار، وار مې درته ویلي دي چې زما هېڅ شي وانه اخلی،
مگر تاسو خپله کوته او خپل هرڅه نه لرئ؟ ددې وینا سره سم یې له
نیکولای نه خپله مشوانۍ راواخیسته.
نیکولای چې بنکه په مشوانۍ کې کېښوده، وې ویل:
- سمدلاسه، سمدلاسه!
وېرې خبرو ته دوام ورکړ:
- ستاسو ټول کره، ټول، بې ځایه کره دي. وگورئ! کله چې یوځای
او داسې په ډله ایزه توگه مېلمستون ته را ننوتلئ چې ستاسې پر ځای
ټول ناست مېلمانان و شرمېدل.
هغه څه چې هغې ویل، ټول رښتیا و، نو ځکه هېڅ چا هڅه نه کوله

جگړه او سوله

دهغې ځواب ووايي. هغو څلور تنو يوازې په خپل منع کې يو بل ته تر سترگو لاندې کتل. ويره چې مشوانی يې په لاس همدا سې په کوټه کې ولاړه پاتې وه، وويل:

- په دې عمر، په دې منگ د ناتاشې او د باریس يا ستاسو د دواړو تر منع به څه راز وي؟ دا ټولې بې معني او دملنډو وړ خبرې دي.
ناتاشا له ټولو نه د ملاتړ په نښه په خورا کرار او ازغږ وکړ:
- ويري! نو دا تا پورې څه اړه لري؟
داسې برېښېده، چې ناتاشا تر بل هر وخته نن پر ټولو خورا خوږه او مهربانه وه.

ويړي وويل:

- دا خبرې ډيري احمقانه خبرې دي، ستاسو پر ځای زه په دغو کارو شرمېږم. دا څه راز، دا څه خبرې دي؟
ناتاشا يو وار لکه چې اوريې اخیستی وی، وويل:
- هر څوک ځان ته يوراز لري، مور کله، ستا او بېرگ په اړیکو کې کله غږېدلي نه یو؟
ويړي وويل:

- زه داسې انگېرم، چې تاسو ځکه غږېدای نه شئ، چې زما په کړو کې هېڅ کله کوم احمقانه څه نه شته. اوس نو صبر وکړئ چې زه مې مور جانې ته ووايم، چې ته د باریس سره څه کارونه کوي.
باريس وويل:

له ماسره د ناتاليا ایلینشینه، اړیکي خورا ښکلي او ښه دي. زه نه شم کولای له هغې هېڅ ډول سر تګونه ولرم.
ناتاشا په خواشیني سپک شوي او لږېدلي آواز وويل:
- ښه دي، نور نو بس دي باریسه، تاسو نو داسې ډیپلوما سي مه

جگړه او سوله

کوي. (د ديپلوماسۍ کلمه د ماشومانو تر منځ د هغو په ځانگړې معني سره دود وه)

ناتاشا چې په چټکۍ او پرله پسې خبرې کولې، ويرې ته مخ ور واپاوه او وې ويل:

ته به په دې هېڅ کله پوه نه شي، ځکه چې تا ته هېڅوک، هېڅ کله گران نه و، ته زړه نه لري. ته پوهېږئ ته څه شي يئ؟ ته مېرمن "ديجينليس" غوندې يې. (دا نوم ډېر بد نوم و، چې نیکولای پر ويرې اېښی دی) ستا په تومنه کې تر ټولو نه د خوند چاره، داده چې نور وزوروي، اوس څه، څومره دې چې توان رسي، بېرگ ته نازونه کوه. هر څه چې وي په مېلمستياوو کې زما سترگې په بډايو ځوانانو پسې نه چورلېږي...

په همدې وخت کې نیکولای خبره واخيسته او وې ويل: بڼه ده ويرې! څه دې چې زړه غوښتل هغه دې وکړل، څومره دې چې بد او ښکېنځل زده وو، هغه دې ټولو ته وويل، ټول دې تر سپرېمو راوستي دي.

نیکولای تر يوې شېبې ځنډه وروسته ټولو ته بلنه ورکړه او وې ويل: - درځئ چې څو، نور نو خپلې کوټې ته ولاړ شو. هغوی څلور واړه، د مرغانو د يوې ترهېدلې ډلې په شان يو ځای پورته شول، و خو ځېدل او له کوټې ووتل.

د هغو د پاڅېدو سره يو ځای ويرې غږ وکړ: - دا زه م چې سپکې سپورې مې واورېدې، ما چا ته سپکې سپورې نه دي ويلې.

له کوټې نه بهر د مستو خنداوو کر سهارې په منځ کې دا غږ اورېدل کېده چې ويل يې:

جگړه او سوله

- مېرمن ديجينليس، مېرمن ديجينليس.

بنکلي وېرې، چې پر ټولو ناوړه او بد اغېز بڼندلی و، و موسپده، او بې له هغه چې ددې په اړه شويو ويناوو ته پام وکړي، د هيندارې مخې ته ودرېده، خپلې څڼې او شال يې جوړ کړل او دخپلې بنکلي بشري په ليدلو، له پخوا لا سره او آرامه شوه.

په مېلمستون کې خبرې اترې او مرکې تودې وې.

گرافيني رستوا وويل:

آه گرانې! زمونږ په ژوند کې هر څه داسې د خوښۍ او هيلو وړ نه دي، زه په ډاگه وينم، داسې خرڅونه او لويي چې موږ يې کوو، ډېر ژر به چاره اچو کو ته ورسېږي. او کله هم که کلي ته لاړ شو، فکر کوئ، ته و موږ به استراحت وکړو؟ هېڅکله! دا ټول بېخايه ځانښودنې دي، ... او خدای پوهېږي څه لوبې دي! زه هېڅ نه پوهېږم چې ولې يوازې زما په ژوند او حال وغږېږو؟ راځې چې لږ ستا په اړه، ستاد کارونو او دا چې څنگه ...، زه چې کله تاته گورم آتې، ته حيرانېږم، په داسې پاخه عمر، مسکو او پترزبورگ ته تگ راتگ کوي، دلته او هلته گرځي، ټول وزيران گوري او کتنې ورسره کوي، دا څنگه يې حوصله لري؟ زه په رښتيا نه پوهېږم، چې دا ټولې چارې ته څنگه سرته رسوئ؟ او س ماته گوره! زه خو يو هم نه شم کولای.

شهزادگۍ انا ميخيلوفنې ځواب ورکړ:

اخ! گرانې! خدای دې نه کړي چې په تاراشي، له داسې يو زوی سره چې د لمانځنې تر پولې در ته گران وي، بې پناه، بې پلاره، په غمونو او خواريو کې ډوبه، کونډه او يوزاي پاتې شي.

وروسته يې لږ په وياړ سره دوام ورکړ:

- په دغه حالت کې انسان هر څه زده کوي، د ژوند سختيو ما ته ډير

جگړه او سوله

څه رازده کړل هر کله چې د دغه لویانو نه د یوه لیدو ته اړیږم، یو یادښت ورته لیکم:

فلانی- سرداره هیله لري له تاسو سره وگوري... بیا یې خپله څارم، که یې ځواب رانه شي، دویم ځل، درېیم، څلورم ځل همدا سې تر پایه پورې لنډه دا چې دومره او تر هغه پورې لیکونه او غوښتنې لیکم، چې زما غوښتنه ترسره شي. هېڅ په دې فکر نه کوم چې هغوی څه فکر کوي.

گرافینې وپوښتل:

- ښه دارا ته ووايه چې د بورنکا (باريس) کارونه دې څنگه جوړ کړل؟ ښه، زوی خودې اوس د گارد افسر کې، خو زما نیکولای جان، همدا سې یو ساده افسر گوتې پاتې دی. هغه هېڅوک نه لري چې غمخور یې شي. له تاسو سره په دې برخه کې چا مرسته وکړه؟

شهزادگی- انا میخایلو فنا، ټول هغه سپکاوي چې دې خپل هدف ته درسېدو لپاره، لیدلې وو، چور هېر کړل او په ډېرې مینې یې ځواب ورکړ:

- سردار واسیلی! هغه له ما سره ډیر مهربانه و، زما تر غوښتنې وروسته یې سم دلاسه، پخپله له ټولو اک سره په دې اړه خبرې وکړې...

گرافینې وپوښتل:

- دارا ته ووايه چې سردار واسیلی به ډیر زور شوی وی؟ ماله هغه وخته چې د رومانخوف په کور کې مو، هغه ننداره ښودله، بیا نه دی لیدلی. داسې گومان کوم چې زه به یې چور هېره کړې یم. او په یوې موسکا یې په یاد راوړل او وې ویل:

- هغه، هغه وخت یې په ما پسې ډېرې منډې وهلې او رانه تاوېده راتاوېده.

جگړه او سوله

انامیخایلو فونا ځواب ورکړي:

نه، هماغه شان چې و، هماغه شان و. هماغه شان مهربان او مېلمه پال دی. لوړ دریځ ته رسېدلی، خود پخوا په څېر ساده او خوږ دی او غوره کې شوی نه دی. هغه ما ته وویل:

- گرانې شهزادګۍ! ډېر زور پرېم چې تاسو ته ستاسو د شان وړ خدمت نه شم کولای.

هغه تل ما ته دا خبره تکراروله:

- تاسې یوازې او یوازې ماته سپارښتنه وکړئ. نه، نه، هغه خورا ښه سپری او مهربانه خپلوان دی.

مگر ناتالیا! ته خو مې له زوی سره، زما په بې پایه مینې ښه خبره یې، گومان نه کوم چې داسې کار به نه وي چې زه یې دهغه د نیکمرغۍ لپاره ترسره نه کړم.

انامیخایلو فونا، خپل غمیزه سندریزه ښه لږه بدله کړه او په غمجن ټیټ آواز یې دوام ورکړ:

- وایې تشه لاسه ته مې د ښمن یې، تش لاس له مانه هم د بخت مرغه الوزولی دی. ما چې هر څه درلودل، په دې دعوا مې خرڅ کړل، پایله یې هم هېڅ ښکاره نه ده. ته یې تصور هم نه شې کولای. همدا اوس یوه ټنگه، یوه ټنگه دهغې په رښتیا نۍ معنی سره نه لرم. آن نه پوهېږم چې باریس ته کالي په څه واخلم. هغې خپل د شمال له جیبه را وویست او په ژړا شوه. دا اوس پنځه سوه روبلو ته اړتیا لرم، خو په جیب کې له ۲۵ روبلو نه زیات څه نه لرم. ته نه پوهېږئ چې خدای په ما څه بدمرغۍ رواستې دي، زه په دغه حالت کې یم. یوازې او یوازې یوه هیله لرم، هغه هم ټول امید گراف کیریل ولادیمیر وویچ بېزاو خوف ته دی او بس. که هغه هم د خپل دیني زوی لاس نیوی ونه کړی، دهغه د خرڅ غم ونه

جگړه او سوله

خوري، ته خو پوهيږئ چې هغه د باریس دیني پلار دی. که دا کار ونه شي، ټولې خواری او زاری به مې اوبه یوسي. ځکه ما وویل چې آن هغه ته کالي او د اړتیا وړ شيان هم را نیوای نه شم.

- گراف همداسې ژپل او په چوپه خوله یې د څه په هکله فکر کاوه. شهزادگی وویل:

- زیاتره وخت داسې فکر کوم، کېدای شي دا گناه وي، پوهېږم، اما څه وکړم؟ زیاتره وخت فکر کوم چې سردار، کېریل ولادیمیروویچ بېزاو خوف یوازې ژوند کوي... دا د دومره شتمنی... د څه په تمه ژوند کوي؟ په دې عمر، هغه ته له ژونده یو دروند پېټی جوړ شوی دی، خو زما د باریس لپاره ژوند نوی پیل کېږي.

هغې خپلې خبرې اوږدې کړې:

- کېدای شي، هغه خپل دیني زوی باریس ته یو څه پرېږدي. یو څه شتمني.

گراف پاڅېده، خدای ښه پوهيږي، زما گرانه! باور مې نه شي، دا بډای او مخور خلک ډېر ځانخوښي دي، خو سره له دې هم زه له باریس سره په گډه ورځم او خپلې ټولې ستونزې په سپینه او په ډاگه ورته وایم. پرېږده هر څه چې وایي وایي دي. که رښتیا ووايم اوس مې د زوی ژوند دې خبرې پورې اړه لري.

تر دې خبرې نه وروسته و خوځېده او وې ویل:

- اوس دوه بجې دي، دوډی په څلورو بجو خوړل کېږي، وخت شته کولئ شم ورشم.

د یوې پترزبورگی چټکې مېرمنې په توگه چې باید څنگه له وخته گټه واخلي، انامیخایلو فنا څوک خپل زوی پسې ولېږل او له هغه سره گډه دا هم ووته.

جگړه او سوله

هغې گرافینې ته چې تردروازې پورې یې دا بدرگه کوله وویل:
- د خدای په امان گرانې! او په داسې زاری ډوله یې چې زوی یې وا
نه وري ور زیاته کړه:

گرانې! دعا به راته کوی چې بری مو په برخه شي.
گراف، هم چې د خوړنتون تروره پورې بدرگې ته راغلی و، وویل:
- گرانه! تاسو د گراف کېریل ولادیمیروویچ دیدن ته ځئ؟ که یې
طبیعت جوړ و، نو زما له خوا پېیر، هم ډوډی ته را وبولی. پخوا به هغه
زموږ کره راته، له ماشومانو سره به یې د نڅا بندارونه جوړول، هرو
مرو یې را وبولی، گرانه!

اوس به نو گورو چې تاراس به نن موږ ته څه نوي راوښیئ، (یعنې
آشپز تاراس څه نوي پخوي) وایي نن موږ ته داسې ډوډی را کوي، چې
لا تر اوسه آن د گراف ارلوف په کورنۍ کې هم چا خوړلې نه ده.

۱۲

گرانه باریسه!

دا خبره انامیخیلوفنا هغه وخت خپل زوی باریس ته وکړه چې ددوی گادۍ، له سوارې (دغنمو پاتې برخه) نه په پوښلې کوڅې تېره او د گراف کېریل ولادیمیروویچ بېزاو خوف د کور لوی انگرې ته ورننوته. مور خپله خبره تکرار کړه او خپل زوی ته یې وویل:

گرانه باریسه!

بیا یې خپل لاس له نري، زاړه، پراخ باراني کوټه راوویست او په ډېرې خواخوږۍ یې د زوی پر لاس ورکېښود.

- گرانه باریسه، مهربانه او ځیرک اوسه هر څه چې نه وي، گراف کېریل ولادیمیروویچ ستا دیني پلار دی، ستا راتلونکي ژوند، هغه پورې تړلی دی. دا په یاد ولره گرانه، له هغه سره مهربانه اوسه زه پوهېږم که ته وغواړې، ته همداسې کولای شي...

زوی یې ډېر سوږ ځواب ورکړ:

کاشکې په دې ډاډه وای چې دا ټولې خبرې له سپکاي او خواری نه پرته بل څه پایله لري، ښه به وای. اوس بې غمه اوسه، ځکه ما له تا سره ژبه کړې، نو دا کار ستا د خیال د ساتنې لپاره کوم.

که څه هم ساتونکي د کوم چا پر تمینه گادۍ د وره په مخ کې ولاړه

جگړه او سوله

ولیده، مور او زوی یې چې د ځان له پېژندګلوی پرته، مخامخ له هیندارو نه کتاره شوي دهلیز ته چې دواړه خواوې یې په تاقچو کې په اېښودل شویو مجسمو ګاڼل شوې وې، ورننوتل، په څار څار وڅارل. هغه د شهزادګۍ زور کوب ته په پوښتنیز غلچک وکتل، او وې پوښتل:

- د چالیډو ته راغلي یاست؟ د شهزادګیو که ګراف؟ ساتونکی همدا چې پوه شو چې دوی د سردار دیدن ته راغلي دي، وې ویل:

- د الاحضرت حال نن ښه نه دی، هغوی هېڅ څوک نه مني. باریس په فرانسوي ژبه وویل:

- چې داسې ده، نو ځی چې بېرته ځو.

مور یې بیا لاس د هغه پر لاس ور کېښود. ګواکې غوښتل یې چې په دې ډول هغه آرام او یا پاتې کېدو ته وهڅوي. تر هغه وروسته یې په زاری وویل:

- زما ګرانه!

باریس چوپ شو، بې له هغه چې کوب و باسي، بیا یې په پوښتنیز بڼه مور ته وکتل.

انامیخایلو فنا، په ډېره نرمه او مهربانه ژبه ساتونکي ته وویل:

- پوهېږمه قربان! پوهېږمه چې سردار کېریل ولادیمیروویچ، ډېر ناروغه دی... زه اصلاً د همدې لپاره راغلي يم، زه یې خپلوانه یمه... زه نه غواړمه هغه نارامه کړمه، قربان... زه یوازې غواړم، سردار واسیلي سرګیوویچ وګورم. هغه خو همدلته ولاړ دی؟ هیله لرم چې هغه ته وواياست، مهرباني وکړئ.

ساتونکي په ډېرې بې پروایۍ، بروسه څېره او تریو تندي هغه پرې چې څه شي پورې پاس تړلی و، کش کړ، مخ یې واړوه او هغې چوپرې

جگړه او سوله

ته چې اوږدې جوراېې، بوت اولنډ کونې يې اغوستی و او له دويم پورې نه په زينو کې په چټکۍ رابنکته کېده، غږ وکړ:
- شهزادګۍ درو بتخاکيا، د سردار واسيلي سرګيو ويچ ديدن ته راغلي ده.

مور د خپل ورينمين، رنگ کړل شوي کونې ګونځې سمې او ځان يې په مخامخ ديوال کې لگېدلې لويې هينداره کې ښه وڅاره، دهغې، هغه بوتونه په پښو وو، چې پوندي يې سوليدلې وې، په ډېرې چټکۍ پورته پر هغې زينې پورته وختله چې په قالينو ښکلې شوې وه.

بيا يې دخپل زوی د آرامولو لپاره د هغه پر لاس، لاس تېر کړ. دې لاس تېرونې، نه يوازې د هغه د آرامۍ بلکې زوی ته دا هم وريادول چې:

- ګرانه! په ياده لره چې له ما سره دې ژبه کړې وه؟
زوی يې سترګې ښکته و اچولې او همداسې په کراره په هغې پسې روان و. دوی هغه دهليز ته ورننوتل چې يوه دروازه يې د سردار واسيلي کوټې ته د ورننوتلو لپاره ځانګړې شوې وه.

کله چې مور او زوی د دهليز منځ ته رسېدلي وو او غوښتل يې له هغه سپين ږيري چوپړه چې ددوی هرکلي ته پاڅېدلي و، د واسيلي کوټې ته د ننوتلو دلارې پوښتنه وکړې، د يوې دروازې يو برنجي لاستی وچورليد او سردار واسيلي چې د بخملو کورني کالي يې اغوستي، پر ټټري يې يو ستوري لگېدلی، له يو تور څنې نارينه سره مل د باندې راووت. دا سړی په پترزبورګ کې پيژندل شوي ډاکټر، ډاکټر لورن و.

سردار واسيلي وويل: نو، همداسې ده؟ آه!
ډاکټر چې لاتيني کلمات يې په فرانسوي لهجې (ر) توری يې په

جگړه او سوله

(غ) ادا کاوه، وویل:

-زما سرداره! انسان واجب الخطا دی.

-ډېر بڼه! ډېر بڼه!

سردار واسيلي، د انامیخیلوفنا او دهغې د زوی په لیدو سره دملا په خمېدو، له ډاکټر سره خدای په امانی وکړه او بې له هغه چې څه ووايي، په پټه خوله، په پوښتنیز حالت هغوی ته ورنېرېدې شو. د زوی یې دې ته پام شو چې څنگه دمور په سترگو کې، ناڅاپه د یو ژور غم نښې را څرگندې شوې، خو سره له هغه هم دده پر شونډو یوه نه خوځېدونکې موسکا رابنکاره شوه.

انامیخیلوفنا، گواکې چې د سردار واسيلي سوړ او له سپکاوې ډک کتل یې نه وي لیدلي، وویل:

-هو کې!، په څه له خواشینۍ نه ډک وخت کې موله سردار سره

دیدن په برخه شو، په هر حال د گران ناروغ روغتیا څنگه ده؟

سردار واسيلي په پوښتیونېزه څېره او د تعجب تر حده پورې لومړی انامیخیلوفنا او وروسته دهغې زوی باریس ته وکتل.

باریس، په درناوي ټیټ شو. سردار د باریس دې درناوي ته هېڅ ځواب ور نه کړ، خو انامیخیلوفنا ته یې مخ ورواړو او دهغې پوښتنې ته یې دسراوشونډو په خوځېدا داسې ځواب ورکړ، چې دناروغ حال خورا کړکېچن او وحشتناکه دی.

انامیخیلوفنا، په حیرت، وویل:

-عجبه ده؟ داڅنگه کېدای شي؟ خورا وحشتناکه ده.

تر دې وروسته یې په داسې حال کې چې خپل زوی باریس ته اشاره کوله، وویل:

-دا زما زوی دی، هغه غوښتل خپله له تاسو نه مننه وکړي.

جگړه او سوله

باريس يو ځل بيا د درناوي په نښه سر تپتته کړې.
خو مور يې يادونه وکړه:
-گرانۀ سردارۀ باور کوي او کنه؟ مور هېڅکله هغه څه هېرولئ نه شو چې تاسو زموږ لپاره تر سره کړي دي.
سردار واسيلي چې دخپل کميس غاړه جوړوله، په هغه ادا او اواز چې په مسکو کې د انامیخایلو فناد ملاتړ لپاره څرگند اوۀ او تر هغه لار زيات څه چې په پترزبورگ کې يې د اناپالوفنا په بندار کې څرگند کړی و، وويل:
-ډېر خوشاله يم، هغه څه مې کړي چې ستاسو دخوښۍ سبب شوي دي.

په دې وخت کې يې باريس ته مخ ورواړوه او زياته يې کړه:
-ډېر خوښ يم چې تاسو دلته خپلې رخصتۍ تېرولئ؟ ښه به دا وي چې په خپلو کړو کې زيارمن، بې ساری او رښتین و اوسئ.
باريس، پرته له هغه چې ياد سردار له څېرې ژبې نه خپه شي، يا په خپله وينا کې له هغه سره د خبرو کومه نښه څرگنده کړی، په خورا آرامۍ او ادب، چې آن د سردار پام يې هم ځانته ورواړوو، په ځير هغه ته کتل، ځواب يې ورکړ:
-گرانۀ والا حضرتۀ ! فرمان ته سترگې په لاره يم، چې خپلې نوې دندې ته لاړ شم.

-تاسو له خپلې مور سره اوسېدلئ؟
-نه، زه دگرافينې رستوي، په کور کې ژوند کوم. خپلې خبرې يې، بيا حضرت سردار، په ويلو پای ته ورسولې.
انامیخایلو فناد وويل:

-داهماغه ناتاليا شين شين ده، چې له ايليۀ رستوف سره يې واده

جگره او سوله

کړی دی.

سردار واسيلي په خپل هماغه نا سندريزه آواز وويل:

- پوهېږم، پوهېږم، خوزه هېڅکله په دې پوه نه شوم، چې څنگه
ناتاليا دا ومنله، چې له دغه ناولی اېر سره واده وکړي، هغه خويو
سرسامه او ورځ چاری سپری دی. ما اورېدلې، چې جواړي (قمار) هم
کوي. انا ميخايلوفنا چې يوه داسې خوږه موسکا يې په شونډو خوږه وه
چې گواکې دا ښه پوهېږي چې گراف رستوف، د همدغه شان قضاوت
وړ دی، مگر دا د خوار بوډا د خیر غوښتنه کوي، وويل:

- هو، مگر هغه ډير مهربانه سپری دی، گرانه! سرداره!

گرافيني، ترڅو شېبو چوپتيا وروسته، په داسې حال کې چې دهغې
په ژرغوني څېره کې د يو ژور غم نښې را څرگندې شوې، وويل:

- اوس ډاکټران څه وايي؟

سردار وويل:

- دومره هيله نه لري.

- ما غوښتل يو ځل بيا دهغې مهربانۍ له امله مننه وکړم، چې له ما

او باریس جان سره يې لرله. هغه خو دهغه ديني پلار دی.

هغې دا خبره په داسې يوه ژبه وکړه چې گواکې دا خبر به سردار

واسيلي خورا خوشاله کړي.

سردار واسيلي چې په درنو خيالونو کې ډوب و، وروځې لږ څه

برندې کړې. انا ميخايلوفنا داسې وانگېرله چې سردار له دې وډار شو

چې په هغې کې د سردار بېزاو خوف په ميراث کې د بل سيال نښې

ويني، نو ځکه يې دهغه د خيال د آرامولو لپاره په تلوار وويل:

- که له ماما جان سره زما د زړه له کومې مينه او خواخوږي نه وای)

هغې د ماما جان کلمه په ډير ډاډ او ښه وويله... زه دهغه په طبيعت ښه

جگړه او سوله

پوهېږم، مهربانه، مخامخ مگر له شهزادگانو پرته او س بل څوک دهغه په شا او خوا راټول نه دي، هغه ټول ځوانان او بې تجربې دي... خپل سر يې سردار ته وروړاندې کړ، او په زگېرويز غږ يې وويل:

- سرداره، دا راته ووايه چې وروستني ديني مراسم يې پر ځای کړي دي؟ دا وروستی شيبې خورا درنې او دپام وړ دي. که رښتيا يې حال دومره خراب وي، بايد هرو مرو هر څه په ځای او چمتو شي. مورښځې بايد، سردار... تر يوې خوږې او مالگينې موسکانه وروسته دوام ورکړ: - گرانه سرداره! دا مورښځې تل پوهيږو چې دا خبرې څنگه وويل شي. دا پر ما پورده چې هغه بايد ووينم، که څه هم دا کار به زما لپاره خورا دروند او گران وي، خوزه د ژوند د ترخود زغملو سره روږدې شوې يم.

سردار دهغې په نيت ښه پوه شوی و او په دې هم پوه شوی و چې بيا هم لکه دانا شيرير دمېلمسيتا په شان دا وار هم له انامیخا يلو فنا نه ځان ژغورل څه اسانه خبره نه ده. هغه وويل:

گرانې! انامیخا يلو فنا! تاسو فکر نه کوئ چې ددغه شان يوي کتنې زغم به هغه ته ډير گران نه وي؟ ښه به دا وي چې تر ما ښامه پورې صبر وکړو، ډاکټران د ښه حالت اټکل نه کوي.

- گرانه سرداره! په دغه شان شېبو کې بايد د صبر خبرې ونه شي. لږ فکر وکړئ، خبره دهغه د روح په ژغورنه کې ده، اخ، دا د يوه مسيحي لپاره يو پور دی.

د کوټې په هغې کوزنۍ خوا کې يو ورپرانيستل شو، د سردار د خوړځو نه، يوه ترې راووتله. دې شهزادگې غمجنه او سره څپره درلوده. دهغې ټټير خورا لوړ او دهغې اوږدې ملا له پښو سره هېڅ انډول نه درلود.

جگړه او سوله

سردار واسيلي هغې ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل: هغه، څنگه دی؟

شهزادگي، انامیخیلوفنا ته داسې وکتل لکه یوې پردې ته چې گوري، خو وې ویل:

- حال هماغه شان دی چې و، خو له هغه شراو شور نه چې دلته دی تاسو څه انتظار لرئ؟

انامیخیلوفنا چې یوه نالیدونکې موسکایې پر شونډو خوروله، په کراره د سردار خورځې ته ورنږدې شوه او وې ویل:

-آخ گرانې! هېڅ مې و نه پېژندلې.

تر هغه وروسته یې دسترگو په یوې ادا او خواخوږۍ وویل:

-زه له تاسو سره د بابا په چوپړ کې د مرستې لپاره راغلي يم، زه

تصور کولای شم چې تاسو څومره زغم گاللی دی.

شهزادگي، بې له هغه چې ځواب ورکړي، آن کومه موسکایې هم پر شونډو ونه لیدل شوه، هماغسې سمدلاسه ووته.

انامیخیلوفنا، دستکش له لاسه وویستل، دیو گتندوی په شان پر لاستي لرونکي څوکی کې کېناسته او سردار واسيلي ته یې بلنه ورکړه چې ددې تر څنگه کېني.

هغې په خندا خپل زوی ته وویل:

-باريسه، زه گراف ته ورځم او ته به پيېر، ته ورشي. گرانه! هغه ته

درستوف دکورنۍ دمېلمستيا خبر هېره نه کړئ. بيا يې مخ سردار ته ور واراوه، او وې ویل:

هغو غرمۍ ته وربللی دی، خو فکر نه کوم چې ورشي.

سردار چې ښکارېده طبیعت یې خورا گړوډ شوی، وویل:

برعکس ډېر به خوشحاله شم چې ما له دې ځوانه وژغورئ، هغه چې

جگره او سوله

اورې پورته اچولې زياته كړه:
ټوله ورځ دلته راته ناست وي، گراف يې هېڅكله پوښتنه نه ده كړې.
ځوان چوپړ، ښكته خواته و خوځېد او له بلې زينې نه يو پور پورته
لاړ او پيتر كبريلو ويچ يې بدرگه كړ.

۱۳

پېير، ونه شو کړای ځانته په پترزبورگ کې دريغ پيدا او خوښ کړي او په رښتيا دکومې وژنې په تور، مسکو ته وشړل شو. هغه کيسې چې دده په اړه، د سردار رستوف په کور کې شوې وې، ټولې رښتيا وې. هغه په هغې ډله کې گډون درلود چې د پوليسو سرمور يې له اېر سره تړلی و. دی دا خو ورځې کېدې چې مسکو ته راغلی او د تل په شان د پلار کره مېشت او استوگن و. که څه هم ده تصور کاوه چې په پترزبورگ کې دده له کړو او کيسو ټول مسکو خبر او هغه ښځې چې ده ته په ښه سترگه نه گوري او له پلاره يې راتاو دي، له دغو ټولو نېمگړتياوو نه به په گټې اخيستو سره پلار دده پر وړاندې ولمسوي، مگر بيا هم مسکو ته په رارسېدو، مخامخ د پلار کور ته لاړ. هغه کوټې ته چې په دوديزه توگه به هلته شهزادگانې يعني د سردار خورځې ناستې وې، ورننوت. ده له هغو سره يې ستړې مشې وکړه. هغوی درې تنه وې او درې واړه په او بدل او د کتاب په لوستلو بوختې وې. مشره هغه يې چې انا ميخايلوفنا ته وروتلې وه، په لور او از نورو ته کتاب لوست. منځنۍ هغه يې، چې نرۍ ملالره، د سپېڅلتيا لېواله او چټه څېره پېغله وه، دوو کوچنيو خويندو څه او بدل، دواړه ښکلې او زړه راښکونکې وې، خو ددوې يوازينی توپير هغه خال و چې د يوې پر شونډو وېده و.

دې خال د هغې څېرې ته مالگينه او زړه وړونکې ښکلا ښېله له

جگره او سوله

پيپر سره دهغوی ليدنې داسې حالت درلود چې گواکې څوک له اديرې نه کوم راتبنتېدلې مړي او يا دکوم نري رنځ له ناروغ سره مخامخ شوی وي. مشرې شهزادگۍ، دهغه په ليدو، له لوستلو پاتې او له وېرې نه په ډکو سترگو يې هغه ته په وحشت کتل. کمکې خور چې پر شونډو يې خال نه لاره، کت مت د مشرې خور په شان حيرانه وه، مگر تر ټولو ځوانۍ خور چې خال او موسکا يې پر شونډو وو، ددې لپاره چې خپله خدا پته کړي، سريې لا پسې تيب کړې، هغې ځکه خندل، چې تصور يې کاوه، راتلونکې رارسېدونکې شيبې به ډېرې خندنۍ وي... په دې وخت کې پيپر وويل:

- سلام! د ترور لور، اوس مې شاله، نه پېژنئ؟

- زه تاسو ډېر ښه پېژنم، خورا ښه.

پيپر په نارامۍ خود تل په شان بې تلو سې وويل:

- ډگراف روغتيا څنگه ده؟ زه کولای شم هغه وگورم؟

- گراف له ځاني او روحي پلوه ډېر ناآرامه دی او داسې ښکاري چې

تاسو هم اوس پوره هڅه کړې ده، هغه روخالا پسې په عذاب کړي.

پيپر، تکرار کړه:

- زه کولای شم، سردار ووينم او کنه؟

- هو، که تاسو غواړئ هغه ووژنئ، بېخې يې ووژنئ، يعني تکل

موکړی چې هغه ووژنئ، هو کولای شئ.

او ددې لپاره چې هغه ته څرگنده کړي چې هغوی بوختې دي او

بوختيا يې هم دهغه دپلار لپاره له چوپړه پرته بل څه نه ده، او دی غواړي

په خپلو کړو هغوی وزوروي.

هغې خور ته وويل:

- ولگا! ته لاره شه، وگوره، چې د ماما جان شوروا چمتو ده او

جگړه او سوله

کنه، ځکه دهغه د ډوډۍ وخت دی؟

ولگاله کوټې نه ووتله پېیر، چې په دې خویندو سترگې خنښې کړې وې، همداسې ولاړ پاتې شو او تردرناوي وروسته یې وویل:

-بڼه! چې نوداسې ده، زه مې خپلې کوټې ته ځم، هر وخت یې چې د لیدو امکان پیدا شو، ما ته خبر را کړی.

هغه ووت، خود خال دارې خور د خندا کړسهارۍ، هغه پسې انگازې جوړې کړې.

یوه ورځ وروسته، سردار واسیلي راوړسېد او د سردار په کور کې استوگن شو. هغه پېیر، راوغوښت او ورته وې ویل:

-زما گرانه! په دې پوهېږئ؟ که ته دلته هم وغواړئ خپلو هغو د پترزبورگ کیسو او ډنډورو ته دوام ورکړې، پای به یې تاته ډېرناوړه تمام شي. د سردار ناروغي خورا بده ناروغي ده، دهغه لیدو ته هېڅ اړتیا نه شته.

له دې نه وروسته، هېڅ چاله پېیر سره څه کار نه لاره، ټوله ورځ به یوازې همالته په دویم پوړ کې په خپله کوټه کې، مېشت و.

کله چې باریس د هغه کوټې ورغی، هغه په خپله کوټه کې گرځېده، خو کله کله به کوم کونج کې ودرېد، دیوال ته به یې داسې گوانبونه کول چې گواکې، د تصور شوي د بڼمن ټیټر په توره توره وهي.

خو کله به یې چې د عینکوله شانه برنډ وکتل، بیا به یې په گام وهلو پیل وکړ، اوږې به یې پورته واچولې، لاسونه به یې وښورول، داسې به غږېده چې څوک به نه پرې پوهېدل، چا ته به یې گوته نیوله او ویل به یې:

-د انگلستان خبره پای ته رسېدلې، بناغلی پیت، ملت او خلکو ته په خیانت تورن دی. هغه لاد پیت، د محکومیت حکم بشپړ کړی نه و

جگړه او سوله

چې په دې شېبه کې يې ځان دناپليون پر ځای داسې تصور کړې، چې له خپلو اتلانو سره يوځای د (پادوکاله له تنگۍ دفرانسې او انگلستان ترمنځ پروت سمندرگي) نه اوبستي او لندن يې لاندې کړې دی. دی دخيالونو په همدې ټال کې زنگېده چې په دې وخت کې يې خپلې مخې ته يو ډنگر، لور، ځوان افسر وليد، دهغه په ليدو ودرېد، پېير، باريس، له څورلس کلنۍ نه وروسته نه وليدلې اوچور يې هغه په ياد هم نه و، خو سره له دې يې هم، هغه په خپلې ځانگړې مهربانۍ له لاسه راونيو او په خوږه موسکايي دهغه هرکلی وکړ.

باريس په خوږه موسکا او آرامه ژبه وويل:

-زه مو په ياد يم! له ادې سره د گراف ليدو ته راغلی يم. مگر بنکاري چې روغتيا يې خورا دانديبنې وړ ده.

پېير چې هڅه کوله، داځوان ورپه ياد او هغه وپېژني، ځواب يې

ورکړ:

-هو، هو، وايي چې حال يې ښه نه دی او دهغه خپل خپلوان هم هغه په کرار نه پرېږدي.

باريس احساس کړله چې پېير هغه ونه پيژاند، خوده هم دا ورونه گڼله چې ځان ور وپېژني. مگر بې له هغه چې وشرمېږي مخامخ يې د پېير سترگو ته وکتل. تريوه پوره ځنډه وروسته يې چې د پېير د گڼۍ او تلوسې سبب شو، وويل:

-گراف رستوف ورته وويل:

-تاسو ته بلنه ورکړم، نن غرمه دهغو مېلماننه ياست.

پېير په خوښۍ ځواب ورکړ:

-او هو، هوکې! گراف رستوف، نو تاسی د هغه زوی ياستی؟! ايليا؟

تصوريې کوي، تاسو مې لومړی هېڅ ونه پيژاندئ، ياديرئ مو، چې له

جگړه او سوله

مېرمن ژاکو سره، ((د مرغیو غرونو)) ته تلو، له هغه وخته، ډېره موده تېره شوې ده.

باریس چې کراره او له ملنډو ډکه موسکا یې کوله، وویل:
- تاسو تېروتي یاستی، زه باریس نومېرم او د شهزادګۍ انا
میخیلوفنا دروېڅکایا زوی یم، ایلیا، درستوف دپلار نوم دی. د هغه
زوی نیکولای نومېږي او مېرمن ژاکو خوزه هېڅ نه پیژنم.
پېیر، خپل سر او لاسونه داسې بسورول چې ګوا کې، غومبسو یا
میاشو په هغه یرغل کړی وي.

- آه، دا څه وشوه! زه په هر څه کې تېروتلۍ یم، په مسکو کې خپل
او خپلوان دومره ډېر دي چې سپری په کې سرسامه کېږي. ښه نو تاسې
باریس یاست... ښه ده چې اوس هر څه روښانه او مور سره پوه شوو. ښه!
تاسو د فرانسې په شمال کې د بولونسکې د بندرد عملیاتو په اړه څه
وايئ؟ که ناپلیون له سمندرګي نه واورې، د انگلستان حال به ډېر بد
شي، داسې نه ده؟ زه داسې انگېرم چې دا یرغل کېدونکی دی، په دې
شرط چې فیلانوف تېر نه وزي.

- باریس، نه دپولونسکې د یرغل په اړه په څه پوهېده. نه یې
ورځپانې لوستې چې په دې پوه شي او د لومړي ځل و چې د فیلانوف
نوم اورې. په هماغه آرامه او له ملنډو نه، په ډکه ژبه یې وویل:
- مور دلته په مسکو کې تر سیاست نه زیات په مېلمستیا و او
غیبتونو اخته یو. هغه څه چې تايې یادونه وکړه، زه هېڅ نه پرې پوهېرم
او دهغو په هکله فکر کوم، ده خپلې خبرې اوږدې کړې:
- په مسکو کې خلک په چغلیو او اپلت ویلو لګیا دي. په دې ورځو
کې خوتول ستا او سردار په اړه خبرې کوي.
پېیر، دخپل اوږدوونکي د خیال دساتنې په سودا کې، یوه خوږه

جگړه او سوله

موسکا وکړه، په دې وېرېدې چې داسې څه یې له خولې ونه وزي چې وروسته یې د پېښمانۍ سبب شي، مگر باریس چې مخامخ د هغه دوو سترگو ته کتل، په ځیر، څرگندې او لوړې خبرې کولې، هغه زیاته کړه:

- هوکې، مسکو پرته له غیبه بل کار نه لري او ټول په دې سودا کې دي چې سردار به خپله شتمني چا ته په میراث پرېږدي. که څه هم کېدای شي، هغه له مور ټولو نه زیات ژوند وکړي، هغه څه چې زه د زړه له کومې له خدای نه ورتله غواړم.

پېیر، دا ومنله او وې ویل:

- هوکې، دا ټول د نه زغم او د خواشینۍ وړ دي.

خو، له دې ویرېدې چې دا ځوان افسر داسې کومو خبرو ته ورپرې نه وزي چې بیا خپله په کې بند شي

باریس، چې لږ سور شوی و، بې له هغه چې خپل غږ بدل کړي تر لږ

ځنډه وروسته یې، وویل:

- تاسو داسې تصور کوئ چې اوس ټوله مشغولتیا په همدې کې ده چې هر څوک، هڅه کوي، له دغه بډایه یو څه میراث ترلاسه کړي.

پېیر، په زړه کې وویل:

- دا همدا سې دي.

- او ما د ناسم تصور د څرگندولو لپاره په لوی لاس غوښتل تاسو ته ووايم چې تاسو ډېر تېروتلې یاست، که تاسو ما او زما مور په دغه ډله کې شمېرئ، سخت تېروتلې یاستې. مور خورا بې وزله خلک یو، لږ تر لږه د خپل ځان په اړه درته ویلی شم، زه په تېره له همدې کبله چې ستا پلار بډای دی، نه غواړم ځان ستاسو خپلوان وگنم. زه او مور مې له هغه نه د څه شی هیله نه لرو. اونه د څه شي د منلو په خیال کې یو.

پېیر، تر ډېره وخته نه پوهېده، خو کله چې پوه شه، له څوکۍ نه

جگړه او سوله

راپاڅېد، په هغې چټکۍ چې دده ځانگړتیا ده، له قهره په ډکې او تر باریسه لا په سرې شوې څېرې په شرمېدلي او ازو ویل:

- عجیبه خبرې دي! ایا زه... ښه! چا کولای شو تصور وکړي... زه ډېر پوهېرم...

خو باریس بیا د هغه خبرو ته ورمنډه کړه:

- ته به ما وښی، خو زه خوشحاله یم چې د زړه خبرې مې درته وکړئ... دا زما عادت دی او هغه دا چې هر څه په ډاگه او سپینه وایم. اوس راته ووايه چې سردار رستوف ته څه ووايم؟ تاسو د هغه مېلمستیا ته راضی او کنه؟

باریس ته وېرېښېده چې یو لوی باریې له خپلو اوږو ارتېرلی او بل ته یې سپارلی وي، بیا یې د پوره آرامۍ او خوښۍ احساس وکړ.

پېر، چې کرار کرار آمېده، وویل:

- غورځو، ته عجیبه سړی یې، هغه څه چې تا اوس وویل، ډېر په زړه پورې و، ډېر، داسې بریښي چې ما نه پېژني. ډېر کلونه وشول چې موږ یو بل نه دي لیدلي... له ماشمتوبه... تاسو کولای شئ په ما ډاډه اوسئ... زه ستاسو په تکل ښه پوهېرم، ډېر ښه پوهېرم. ما به دغه کار نه وای کړای، زه د داسې یوه کار زړه هم نه لرم، خو ښه ده زه ډېر خوشحاله یم چې له تاسو سره مې وپېژندل. تریوې شېبې چوپیدو نه وروسته یې موسکا پر شونډو خوره شوه او وې ویل:

- عجیبه ده، تاسو زما په اړه عجب تصور او انگېرنه لرله.

وې خندل او وې ویل:

- نوښه؟ په راتلونکې کې به یو بل ښه وپېژنو. د باریس لاس یې کېښکود او وې ویل:

- په دې پوهېږئ کنه؟ ما لا تر اوسه یو وار هم سردار نه دي لیدلي،

جگړه او سوله

هغه زه غوښتی نه يم... دیوه انسان په توگه مې، ډېر زړه پرې سوځي، نه پوهېږم، څه باید وکړو؟

باريس چې موسېده، وپوښتل:

- تاسو فکر کوئ چې ناپليون به وکولای شی چې خپل پوځ له سمندرگي واړوي؟

پېیر، پوه شو چې باريس غواړي خبره بدله کړي، ده چې هم دا غوښتل، نو د بولونسکې د عملياتو د گټو او تاوانونو په اړه يې خبرې پیل کړې.

کوم چوپړ راغي او باريس ته يې وويل چې مور دې غواړي شهزادگي غوښتل ستنه شي. پېیر، چې په ډېرې مينې د خپلو عينکو له شا باريس ته کتل، دهغه لاس يې په کلکه کېنکوده او ژمنه وکړه چې له ده سره د زياتې آشنایې لپاره د رستوف مېلمستيا ته ورشي... پېیر، د باريس تر وتلو وروسته ډېر وخت په خپله کوټه کې دا خوا آخوا گرځېده، نور يې خيالي دېښمن په تورو نه وپشت، بلکې د هغه، مهربان، هوښيار او مېړني ځوان له يادو سره موسېده.

هغه شان چې د ځوانی په پیل کې، په تېره بيا چې کوم ځوان يوازې وي، داسې پېښېږي دهغه هم، د دغه ځوان پر وړاندې په زړه کې يوه مينه پيدا شوې وه او پرېکړه يې وکړه چې له هغه سره دوستي پیل کړي. سردار واسيلي، شهزادگي بدرگه کوله شهزادگي په يو د ستمال، خپلې اوښکې پاکولې او ويل يې:

- وحشتناکه ده، هېڅ تصوري يې نه شي کېدای، اما زه په هر شېبه کې چې کېږي، خپل پور ادا کوم. راحم او هره شېبه تر سهاره پورې د هغه پر پالنگ کېنم. هغه باید يوازې پرې نه ښودل شي، هره شېبه ډېره ارزښمنه ده. زه پوهېږم چې سرداران ولې په دې پوهېږي، هيله لرم چې

جگره او سوله

خدای به خپله رحم و کړې او زه به وکولای شم کومه لاره پیدا او هغوی به قانع کړم. خدای مو مل او مرستندوی اوسه د خدای په امان گرانه شهزاده.

سردار واسيلي ځواب ورکړ:

- خدای په امان گرانې!

هغه دا وويل او بېرته ترې راستون شو.

کله چې دوی دواړه په گاډۍ کې کېناستل، مور زوی ته وويل:

- اخ، اخ، خورا بد حالت کې دی، هغه هېڅوک نه پېژني.

زوی يې وپوښتل:

- زه په دې نه پوهېږم، چې له پېير سره يې اړيکي څنگه دي؟

- وصيت ليک به هر څه روښانه کړي، گرانه! زموږ ژوند هم په هغه

پوري تړلی دی.

- مگر ته ولې داسې فکر کوئ چې هغه به موږ ته هم يونيم څه را

پرېږدي؟

- اخ! اخ! گرانه! دا ځکه چې هغه داسې شتمن او موږ داسې بې

وزلي يو.

- مگر، دا خو پوره دليل نه شو، خو مور جانې.

مور يو اسويلی وويست او وې ويل:

- ای زما خدايه، زما خدايه، څنگه هغه په عذاب دی.

۱۴

کله چې انامیخایلو فنا له زوی سره یوځای د گراف ولادیمیروویچ بېزاو خوف، کورته لاره، گرافینه (سرداره) رستوا، ډېر وخت یوازې پاتې وه، شېبه په شېبه یې په سترگو د شمال تېراوه. خو په پای کې یې زنگ کېنکود، په خورا ترخه ژبه یې هغې چوپړې ته چې په ډیر ځنډه یې د دې زنگ ته ځواب ورکړی و، وویل:

- وگورم گرانې، څه شوي دي؟ نه غواړئ دلته خدمت وکړئ؟ بل ځای درته پیدا کړم که څنگه؟.

- د خورلنډې، ډېرې او د سپکاوې ترکچې خوارۍ، د گرافینې خوا، خورا ورشنه کړې وه، د دغې خواشینۍ اغېز دهغې په حالت کې داسې راڅرگندېده، چې هغې به د چوپړانو سره په خبرو کې د «گرانه» په ځای «تاسو» ویل.

چوپړې ځواب ورکړ:

- ډېره بښنه غواړم.

- له گرافه نه هیله وکړئ چې ماته راشي.

گراف، په درنو چټکو گامونو، د تل په شان، د یوه ملامت او

گنډه کار په څېر خپلې بښنې ته ورغی او وې ویل:

- بښه نازولې گرافینې! ته پوهیږې گرانې چې قره قوش به له «ستو له

مردیو» سره پاڅه کړئ (هغه خواړه چې په شرابو کې پخپړي) ما یې مزه

ځکلې ده. پېښمانه نه یم، تاراسکا (ددوی اشپز) مې په زر روبله

جگړه او سوله

واخيست. ((په هغه زمانه کې چې دغه پېښې انځورېږي په روسيه کې بزگر له ځمکو سر يو ځای خرڅېدل او بډايانو هر څوک په پيسو اخيستلای شول-ژباړن)) ارزي! ارزي!

هغه د خپلې مېرمنې څنگ ته کېناست او د ځوانانو غوندې يې لاسونه پر زنگنو کېښودل، خپل ماش وېرېږ خپې يې په يو ټکان سره گډې وډې کړې او وې ويل:

- زما گرانې گرافينې، سپارښتنې کوه!

- هغې چې دهغه پر واسکت تور داغ ته گوته نيوله، په موسکا يې

زياته کړه:

- دا څه شي دي، گرانه؟ دا کېدای شي «ستوله مريو» سره وي.

هو کې، گرانه سرداره!، ته را غور شه! زه پيسو ته اړتيا لرم. د دې خبرې سره سم د گرافينې په خبرې کې دغم خپې را خورې شوې.

- ای زما شهزادگی. په دواړو سترگو... په خورا مينې او خواخوږۍ

يې له خپل جيبه لوتونه را وويستل.

گرافينې، خپل نازک دستمال را وويست، هغې چې دميره د

واسکت، داغ پاکوه، ويل يې:

- نه گرانه گرافه!، زما زياتې پيسې په کار دي. زه پنځه سوه روبله

غواړم.

سمدلاسه، سمدلاسه. آها، کوم يو څوک دلته شته، ده په ډېر ډاډ

دهغه چا غوندې داسې غږ وکړ چې گوا کې د شونډو په ښورېدو به

سمدلاسه څوک ورته لاس تر نامه شي، او بيا يې غږ وکړ:

- ميتينکا ته ووايئ چې دلته راشي.

ميتينکا چې دکومې لويې درنې کورنۍ ماشوم او د سردار په کور

کې روزل شوی و او اوس يې د ټولو چارو مشري کوله، په ارامو گامونو

جگړه او سوله

کوټې ته راننوت.

گراف دغه درانه ځوان ته چې کوټې ته راننوتلی و، وویل:

- گرانه، غوړ ونیس، زما لپاره به ...

اولر ځنډ وروسته یې دوام ورکړ: هوکې! اوه سوه روبله راوړه، هو! هو! مگر، پام کوه چې هغه د تېرو وار په شان زاره او خپرې لوتونه رانه وړې. زما د گرافینې لپاره نوي لوتونه په کار دي.

گرافینې چې په خواشینۍ اسویلي ویستل وویل:

- هوکې، میتینکا! مهرباني وکړه چې لوتونه نوي او پاک وي.

میتینکا وویل:

- د گراف حضور ته! سپارښتنه وکړئ، دڅه وخت لپاره وړاندې

شی؟

- بښنه غواړم، هیله لرم ووايم... په دې وخت کې یې پام شو چې د سردار سا په تنگېدو شوه، دا تل د هغه د خواشینې کېدو نښه وه، میتینکا زیاته کړه:

- تاسو بېخي آرامه اوسئ. که وغواړئ همدا اوس به چمتو شی؟

- هوکې! هو. همدا اوس یې راوړئ. او گرافینې ته یې وسپارئ.

کله چې هغه ځوان له کوټې ووت، گراف په خدا وویل:

- زما دا میتینکا د سرو زرو ټوټه ده او جوړه نه لري، هغه ډېر پوه سپری دی. د هغه ژبه د «نه کېږي» خبره نه پېژني. زه هېڅکله د «نه کېږي» د کلمې د اورېدو زغم نه لرم، ځکه غر چې هر څومره لوړ وي، پر سر یې لاره شته.

گرافینې وویل:

اخ، گرانه! پیسې! گرافه! څه غمونه دي چې په دې نړۍ کې د دې پیسوله لاسه په زړونو منگولې نه لگوي، زه دغو پیسو ته ډېره اړتیا

جگړه او سوله

لرم

گراف وويل:

- زما نازنينې گرافينې جانې! ټول پوهيږي چې تاسو څومره لوی لاس او پراخ زړه لرئ.

هغه د خپلې بڼې د لاسونو تر ښکلولو وروسته، د خپل کار کوټې ته ستون شو.

کله چې انامیخیلوفنا د بېيزاؤ خوف له کوره بېرته راستنه شوه، د گرافينې مخې ته پر ولاړ میز، تریوه نازک دستمال لاندې، پیسې پرتې وې. ټول نوي لوټونه، خو د انامیخیلوفنا دې ته پام شو چې د گرافينې خواپه کوم شي خورا شنه ده.

گرافينې ویونستل:

- ښه گرانې! وایه څه خبرې دي؟

- اخ، نه پوهېږم چې په څه وحشتناک حالت کې دی، نور نو بې سده دی، حال خورا خراب دی، هېڅوک نه پېژني، زه یوازې یو څو شیبې ورسره کېناستم، دوه خبرې مې هم و نه کړې...

گرافينې، پیسې له دستمال لاندې را وویستلې، په داسې یو حالت کې چې سره شوه او دغه حالت، ددې ددغه منگ سره، نه ځوانی او نه ډنگرمخ سره اړخ نه لگاوه، وويل:

- ترورې جانې! ته او خدای چې زما دا سوغات به اخلی.

انامیخیلوفنا، سمدلاسه په خبره پوه او لږ ددې لپاره ورکړه شوه چې په یوه غوره شېبه کې په خواخوږۍ له گرافينې غیږ راتاو کړي.

- دا زما له خوا باریس ته ورکړه، پرېږده ځانته دریشي پرې وگنډي.

انامیخیلوفنا چې ژړل، له هغې نه غیږ تاو کړې وه، گرافينې هم ژړل، دواړو ژړل. هغو دواړه ځکه ژړل چې دوی دواړو ملگري او دواړه

جگره او سوله

مهربانې دي، چې دوی دواړه دخوانۍ ملگرې دي، دوی ځکه ژړل چې
دوی دواړه پر یوه سپک څیز لکه پیسو خپل سپېڅلي زړونه اخته کړي
دي او له دي کبله یې هم ژړل چې د دواړو دخوانۍ تللې دي، خود
اونکو دې باران دواړو ته خوند ورکاوه.

۱۵

گرافینه رستوا، له خپلو لونیو او یو شمېر ډېرو مېلمنو سره په مېلمستون کې ناست وو. گراف، ځینې نارینه مېلمانه دخپل دفترکوټې ته بوتلل او هلته یې هغه خپل ترکي (پییونه-د تنباکو خښولو پیپ) چې په ډېر خوند او رنگ یې هلته راټول کړي وو، د هغوی مخې ته کېښودل. کله کله به ووت، او پوښتنه به یې وکړه:

-راغله کنه؟

ټول د ماریا دیمتروفنا اخرو سیمو، راتگ ته چې، د اعیانو په ټولنه کې (د گوانبمن ښامار) نوم گټلی و، سترگې په لاره وو. دغې مېرمنې ته، نه د بډایتوب یا ټولنیز دریځ له کبله، بلکې دهغې له ساده گۍ او په ډاگ و یلو له امله درناوي کېده. د څار کورنۍ ماریا دیمتروفنا پېژندله، ټول مسکو او پترزبورگ له هغې سره آشنا وو او دواړه ښارونه دهغې، کړو ته په حیرت کې وو. ټولو به په پټه دهغې په سپین سترگیو خندل او دهغې په اړه به یې ټوکې ټکالې او ملنډې جوړولې، مگر ددې سره سره له یو مخې ټولو دهغې درناوي کاوه.

د گراف، له لوگیو نه په ډک دفتر کې ټولې خبرې دهغې جگړې په اړه راچورلیدې چې تگلاره یې لا د نوامبر په میاشت کې خپره شوې وه. که څه هم دغه خبرتیا، لا چالوستې نه وه، خو دهغې له خپرېدو ټول خبرو وگراف د داسې دوو تنو په گاونډ کې پر څوکۍ ناست و چې ډېر

جگړه او سوله

غږېدل او پرله پسې بې پېیونو دودل خپله گراف چې نه یې څه څښول او نه یې خبرې کولې، خپل سر کله یو خوا او کله بله خوا ته تاو او ده دخپلو هغو مېلمنو له خبرو نه چې ده خبرو او مرکو ته هڅولې وو او د هغو له پېپ څښولو نه یې، چې ده خپله ورته لگولې وو، خوند اخیست.

له دغو دوو تنو مرکچیانو نه، یو تن، یو غیر پوځي، نری، ږیره خریلی، ژیر رنگی، گونځمخی سړی و چې زږښت یې پر ځوانۍ لاسبري کاوه، خو په کالیو اغوستو کې تر ټولو ځوانانو نه مخکې برېښېده. ته وا، داسې چې په خپل کور کې ناست وي، پر څو کی یې پلتری وهلې وې، کهربایي پېپ یې د شونډو په کونج کې منډلی و او بې له هغه چې گوتې وروړي، هغه یې څښاوه، دود یې دود او ژوره یې سایې ویسته.

دابد ژبی سړی، دگرافینې ترورزیي و، زور مجرد او شیشین نومېده. د هغه د ترخې ژبې کیسې د مسکو په مېلمسنونو کې هر چا اورېدلې وې. هغه له خپلو اوریدونکو سره په ویاړ او کبر غږېده.

هغه بل سړی، تازه او تاند د گاردپوځي و، چې څېره یې ځلېده، دکالیو تنې یې تړلې او وینسته یې په ډیر ځیر سره ښخ شوي وو. کهربایي پېپ یې، دخولې په منځ کې اېښی، په سرو شونډو یې هغه په لنډه، لنډه سا څښاوه او کړی، کړی، لوگی یې له ښکلي خولې پو کاوه.

داهماغه د سیموفسکې د فرقي ساتمن و چې باريس باید له هغه سره فرقي ته لاړ شي. داهماغه څوک و چې ناتاشې، پرخپلې مشرې خور گرافینې ویرې، دملنډو لپاره دهغه کوژدنې نومولی و. هوکې دا بېرگ و. گراف، ددواړو تر منځ ناست و او په ډېر ځیر یې دهغو خبرې اورېدې. که د بوستون له لوبو سره دهغه پرلپوالتیاوو سترگې پټې شي، گراف، تر ټولو نه زیات، دده او هغه دخبرو له اورېدو سره لیونۍ.

جگړه او سوله

مینه لرله. دده به داسې خبرې هغه وخت لا پسې ډېرې خوږېدې چې ويناوال به يې ناندريو ته سره ورسول. شينشين، له ملنډونه په ډکه ژبه چې د هغه د خبرو دود و، غږېده، هغه چې په روانه فرانسوي ژبه خبرې کولې، د روسي ژبې خورا کليوالي ترکيبونو او اصطلاحاتو به يې خپلې وينا ته ورگډول او ويل به يې:

-بڼه، پلارکه! بڼا غلښه! حضرت الفونس کارليچ، تاسو تکل کړی دی چې د دولت له خرڅونو نه ځان ته گټې او د خپل جيب پر سولو ته کومه لاره پيدا کړئ؟

-خير، پيتر نيکولايوويچ، يوازې غواړم دا په داگه کړم چې د سپاره پوځ د گټو کچه تر پليو هغو ډيره لږه ده. اوس تاسو خپله زما د حالت اټکل وکړئ، پيتر نيکولايوويچ.

بېرگ، تل، خورا ځيرې، رښتې، آرامې او په پوره پام خبرې کولې. هر وخت به چې خبرې او اتري د داسې څه په اړه وې چې په ده پورې به يې اړه نه لرله، دی به چې پاتې کېده. هغه، په ساعتونو ساعتونو، بې له هغه چې ناآرامه شي يا د بل چا د ناآرامۍ سبب شي، کولای شول چې پاتې شي، مگر په هره هغه شېبه کې چې به، بيا خبرې ده پورې اړه پيدا کړه، بېرته به يې په خبرو پيل کاوه او له هغو نه به يې سخت خوند اخیسته.

-نيکولای پتروويچ، زما حالت هم تصور کړئ، که زه په پوځي سپور ټولې کې سرتېری يا ان د بريدگي په رتبه کې هم وای، اوس به مې په هرو دريو مياشتو کې له دوو سوو رولونو نه لږې پيسې اخیستې، خو اوس دوه سوه ديرش گټم.

هغه، په خوږې او له خوښې سره مل موسکا، شينشين او گراف ته داسې کتل چې گواکې دی داسې انگېري چې دده بری، دنورو پاتې

جگره او سوله

وگړو لپاره تل د ژوند بنسټيزه برخه جوړوي.

بېرگ خپلو خبرو ته دوام ورکړي:

-خو اوس چې گارد ته رابدل شوی يم، تر هر څه دمخه مشرانو ته نېرېدې يم. په ځمکنې پوځ کې خالي بستونه خورا پرېمانه شوي دي او تر ټولو لا دا تصور کړئ چې څنگه مې په دوسو وديرش رولوبو هم گوزار کړي او هم مې زېرمه کړې ده. هغه چې له خولې کړي، کړي لوگي ويست زياته کړه:

-له دې پيسو نه مې لا پلار ته هم يوڅه ورلېږم...

گراف، په کرس کرس وځنډل، دنورو مېلمنو چې کله دې ته پام شو چې شينشين غزيرې، رانېرېدې او غورغورې شول. بېرگ چې نه يې دشينشين په خبرو کې پتو ملنډو ته پام و او نه يې خپلو خبرو ته دنورو بې پروايي احساسوله، خپلو کيسو ته دوام ورکړ او وې ويل چې څنگه دې گارد ته په رابدليدو سره، تر خپلو ټولو همربنو نه مخکې تر فيع کړي ده. هغه دا هم ويل چې په جگره کې کېدای شي ددوی کوم قوماندان ووژل شي او هغه يې په ډېرې اسانۍ ځای ونيسي، دغه راز څنگه ددوی په کنډک کې، دی ټولو ته گران او پلار يې هم ترې خوشاله دی.

داسې برېښېده چې بېرگ ددغو ټولو کيسو له ويلو بڼه خوند اخلي، هغه دخپلو ټولو کيسو په وخت کې دا گمان نه کاوه چې دنورو خلکو هم کېدای شي دې ته ورته گټې وي، خو هغه ټولې دا کيسې دځانپالنې او سادگۍ په داسې خوند او رنگ کولې چې، ټول اورېدونکي له حيرته ورته گوته په غاښ وو.

شينشين چې پښې له څوکۍ نه ځورندې او هغه يې په اوږو ډباوه، ورته وويل:

جگړه او سوله

-ښه پلاره! هېڅ باک يې نه شته چې تاسو چېرې واوسئ، پلي او که سواره پوځ کې، زه تاسو ته يو اټکل کوم، هغه دا چې تاسو هر چېرې خپله لار موندلی شي.
بېرگ له خوښۍ نه و موسېد، گراف مخکې لاړ او نور ټول مېلمانې هغه پسې مېلمستون ته لاړل.

***

نور نو تر غرمۍ نه مخکې، هغه وخت رارسېدلی و چې مېلمانې ټول راټول وو، هغوی د بسم الله بلنې ته سترگې په لاره وو، سره له هغه چې په دغه شان شېبو کې څوک اوږدو مرکو او خبرو ته زړه نه ښه کوي، خو له دې سره هم هاله چا د چپ پاتې کېدو هڅه هم ددې لپاره نه کوله چې وښيي، هغوی ډوډۍ ته دناستې لپاره تلوار نه لري. کورښو هر هره شېبه د دروازې خواته کتل او کله ناکله به يې يو بل په سترگو کې پوښتل. مېلمنو هڅه کوله په دغو کتنو کې دې پوښنې ته ځواب پيدا کړي چې:

- ايا کوم خپلوان ته سترگې په لاره دي چې ناوخته کړې يې ده او يا کومو خوږو ته سترگه په لاره دي چې لا پاڅه شوي نه دي.

پېير، د غرمۍ د پيل په درشل کې راوړسېد او دمېلمستون په منځ کې داسې يو ځای پر څو کې کېناست چې دتگ راتگ لاره يې چور بنده کړه.

گرافينې، غوښتل هغه خبرو ته اړ کړي، خو هغه د عينکو له شانې په داسې سادگۍ خپل شا وخوا ته کتل چې گوا کې دچا په لټه کې دي. د گرافينې، پوښتنو ته يې هم په ډيره سختۍ، په يو ډول او لنډ ځوابونه

جگړه او سوله

ويل. هغه بې له دې نه چې ځان ته يې پام شي، شرمناکه او يوازې و. زياتره مېلمانه چې له اېر سره دهغه له كيسې نه خبر وو، په ډېر ځير او شوق دغه لوی، خورب او ارام سپری ته کتل او دې ته حيرانه وو چې څنگه هغه د پوليسو له سرما مور سره هغه شان ټوکه کړې ده؟

گرافينې له هغه نه وپوښتل:

- تاسې تازه مسکو ته راغلي ياست؟

پېير، چې دا خوا او خوا يې کتل، ځواب ورکړ:

- هوکې! اغلي!

- زما مېړه موندلی دی؟

پېير، په هسې بېخايه خدا وويل:

- نه اغلي!

- داسې بنکاري چې څو موده مخکې په پاريس کې وئ؟ گومان

کوم، هغه په زړه پورې ښار دی؟

- هوکې، ډېر په زړه پورې دی.

گرافينې، انامیخایلو فنا ته وکتل. انامیخایلو فنا پوه شوه چې

ملگري يې ددې هيله لري چې له دې ځوان سره خبرې اترې پيل کړي.

هغه د پېير، څنگ ته کېناسته او دهغه د پلار په اړه يې غږېدا پيل کړه.

خو هغې هم د گرافينې، په شان، له لنډو ځوابونو هو او نه، نه پرته بل

څه له هغه نه وانه ورېدل مېلمانه ټول پخپل منځ کې په تودو خبرو

اترو بوخت وو. هرې خوا ته يې داسې خبرې، لکه، راز موفسکې

همداسې دی، ... تاسو نه پوهېږئ، څومره په زړه پورې وه، ... دا ستاسو

ورده، ... اورېدې.

په پای کې گرافينه پاڅېده او لويې خونې ته چې دمېلمنود انتظار

کوټه وه لاړه، خو ژر يې غږ واورېدل شو:

جگره او سوله

- ماريانا ديميتروفنا له خيره سره راغله؟
يوه زړه زورونکې بنځينه آوازي يې په ځواب کې وويل:
- هوکې، زه په خپله يم! او له دې غږ سره جوخت، ماريانا ديميتروفنا
په خپله را څرگنده شوه.

له خورا زړو کسانو پرته، ټولې پيغلې او آن مېرمنې هم، له ځايه
پاڅېدې.

ماريانا ديميتروفنا، د وره په خوله کې ودرېده، پر پراخو او ږويي،
د سپينو وينستو پر کرپو خپل پنځوس کلن سينگار کړې سر لا پسې
لوړ او ټول مېلمانې يې وڅارل او په ډېر تلواري يې دخپل کوټ پراخ
لستونې چې گواکې پورته کوي يې، بډ وهل. هغه يې له هغه چې خبروته
يې فرانسوي ورگډه شي، تل په سوچه روسي ژبه غږېدله.

هغې په لوړ، درانه او پر نورو غږونو اغېز من غږ، وويل:

- د جشن گرانې خاوندې! جشن مو مبارک شه! ستاسې سيوري دې
د ماشومانو له سره لرې نه وي.

هغې، گراف ته چې د دې لاسونه يې مچول، مخ ورواړاوه، او وې
ويل:

- ای گنهگاره بوډا! په مسکو کې خو به په تنگ شوی نه يې دلته
داسې ځای هم نه شته چې سپي و جنگوئ؟ ښه، نو څه کولای شئ، گرانه
پلاره! هغې پېغلو ته تر اشارې وروسته وويل:

- غواړئ نه غواړئ، بايد مېړونه ولټول شي.

هغه چې له ډاره پرته او په خونې د ناتاشا د لاسونو ښکلو ته
ورنږدې شوې وه، هغه يې د لاس په تېرولو، ونازوله، او وې ويل:

- ښه، نو، زما قزاقې؟ (ماريانا ديميتروفنا ناتاشې ته قزاقې نوم
ورکړی و.) زه پوهېږم چې هغه د اور لېمه ده، خو سره له هغه هم ماته

جگره او سوله

گرانه ده.

هغې له خپلې لويې کڅورې نه، يو جوړ يا قوتي او بنسکي، چې ناک ته ورته جوړې شوې وې، راويستلې او هغه يې ناتاشا ته چې له خوبسۍ نه ځلېدله، ورکړې. مگر سمدلاسه يې له هغې نه مخ واړاوه. په نازک او نرم غږ يې، چې د دوکې نښې په کې څرگندې وې، پبیر، ته وويل:

- اي، اي، مهرباني وکړئ، دلته راشئ! ځنډ مه کوئ، تاسو ته وایم، هیله کوم دلته راشئ!

هغې په گواښمن ډول، لستونې لا پورته بد و هل.

پبیر، چې په ساده گۍ د عینکو له شان په هغه سترگې خښې کړې وې، ورنږدې شو.

- راځه، راځه مهرباني وکړه! زه یوازیني څوک وم چې ستا پلار ته مې، کله به چې یو نیم امکان پیدا شو، هر څه په ډاگه وویل، تاته خولا وایم چې وایم.

هغه چپ و، ټول چوپ وو، ټولو یو څه احساسول او یو څه ته سترگې په لاره وو، ټولو دا د کومې پېښې پیل انگېره.

- ډېر ښه! څه به ووايم، ښه ځوان دی... پلار يې د ځنکندن په حال پروت دی او هغه لا هماغه شان خپلو بې لاریو ته دوام ورکوي، د پولیسو مشر په اېر پېسې تړي د شرم او بېحیايۍ خبره ده. د دې پر ځای چې جگړې ته تللی وای، ښه به و.

ماریا دیمیتروفنا، مخ واړاوه، گراف ته یې چې له خندا یې بدوډي نیولې و، لاس ورکړ او وې ويل:

- ښه، اوس د دې وخت را رسېدلی دی چې میز ته لاړ شو.

گراف او ماریا دیمیتروفنا مخکې، تر هغه وروسته گرافینه او د سورو پوځونو هغه ډگروال روان و، چې نیکولای باید له هغه سره خپل

جگړه او سوله

غونډ ته تللی وای. انا میخیلو فنا له شینشین سره روانه وه، بېرگ وېرې ته لاس ورکړی و او موسکایې پر شونډو خوره وه، ژولیه کاراگین له نیکولای سره میز ته نېرېدې شول، هغو پسي نورې رنگارنگې جوړې روانې او کتار یې د مېلمستون تر بلې خوا پورې غځېده، بیا ماشومان چې جلا جلا وړاندې تلل او تر هغو وروسته بیا د کورنیو ښوونکو او روزونکو کتار جوړ کړی وو.

د څو کیو او میزونو د وړاندې وروسته او بېخایه کېدو غږ چې چوپړانو او مینځو په خورا لېوالتیا سمول، په مېلمستون کې انگازې جوړولې، په همدې شېبه کې و چې ساریانو هم خپلو نازولو ته گوتې وروړې او د خوږې نغمې غږ یې پورته کړ. مېلمانې کرار کرار سره ځای پر ځای شول. لا څو شېبې تېرې نه وې، چې د مېلمنو د خبرو اترو، ټوکو ټکالو، دهغو کاشوغو او چرو او د چوپړانو د تگ راتگ او منډو غږ په ساز او اواز لاسبری وکړ.

د میز، یوې برې خواته گرافینه ناسته وه. دهغې ښې خوا ته ماریانا دیمتېرتو فنا او چپې هغې ته یې انا میخیلو فنا او یو شمېر نورې مېلمنې ناستې وې.

د همدې میز بل سر ته گراف، د هغه کین لاس ته د سواره پوځ ډگروال او ښې لاس ته یې شینشین او نور نارینه مېلمانې لیدل کېدل. د اوږده میز یو خواته د پاڅه عمر ځوانانو ځای نیولی وو، وېره د بېرگ تر څنگه او پېیر د باریس خواته او د همدې میز بلې خواته ماشومان او ښوونکي، ځای پر ځای وو.

گراف، د گڼو لوړو خمونو، کرسټال جامونو او د میوو د ډکو شاکاسو له منځه، خپلې مېرمنې ته چې لوړه نیغه شنه پتیاره خولۍ یې په سر وه کتل او په ډېره لېوالتیا یې خپل څنگ ته ناستو مېلمنو ته چې

جگړه او سوله

ځان يې هم نه هېراوه جامونه ډکول. گرافيني، هم يې له هغه چې دمېلمه پالنې دندې هېرې کړې، د انا ناس د لور او غټ بوتل له شان په تلو سې او گڼې او ځانگړې معني لرونکي ډول خپل ميړه ته کتل. هغې ته داسې برېښېده چې دمېړه د مخ سوروالی او د سپينو وينتو څنگ ته د ځلېدونکي سر ځلېدل يې له دوديز ډول نه زيات شوی وي. د ميز په هغه سر کې چې بنځې دېره وي، شر او شور يو رنگ او ارام، خوپه هغه بل سر کې چې نارينه ټول وو، د غږېدا او خدا او ازنه شېبه په شېبه په زياتېدو وو. په تېره بيا د سواره پوځ ډگروال دې سارو خوړلو او ځکلو نه داسې سور شو چې گراف، هغه دنورو مېلمنو دهڅونې لپاره، د خورا بېلگيز مېلمه په نامه ونوموه.

بېرگ چې مينه ناکه موسکا يې پر شونډو خوره وه، وېرې، ته دميني رازونه سپرول او ويل يې چې:

- مينه، نه ځمکنی بلکې، يو اسمانی احساس دی.

باريس چې مخامخ ده ته له ناستې ناتاشې سره سترگې جنگولې، خپل نوي ملگري پېير، ته نوي رارسېدونکې څېرې ورپېژندلې.

پېير، ډېر لږ غږېده، نو يو څېرو ته يې کتل او زيات يې خوړل...

ناتاشا چې مخامخ ده ته ناسته وه، په پرله پسې توگه يې سترگې په باريس څښې کړې وې. باريس ته د هغې کتل، دهغې ديارلس کلنې نجلۍ غلچک ته ورته و چې څو شيبې د مخه يې د لومړي ځل لپاره له دغه هلک سره مچو کړي وي او زړه يې پرې بايللی وي. ناتاشې، دغه شان غلچک، کله کله هم پېير، ته ورلېږه. پېير، غوښتل د دغه خدا وړ نجلۍ، خندانيزو غلچکو ته وځاندي، خو نه پوهېده چې پر څه وځاندي. نیکولای چې له سونیا نه لرې، د ژولي کاراگين خوا ته ناست و، بيا

جگړه او سوله

بې له هغې سره په يوه نابللي موسکا خبرې کولې. که څه هم سونیا په ظاهره خندل، خو له خبرې يې دا څرگنده وه چې، په زړه کې يې د تېرېدونکې رځې د زهر د خوټېدو کيسه روانه وه. کله به يې رنگ وټنښته او کله به سره شوه. هغې په ټول قوت سره غوږونه لا پسې، تېره کول چې واورې، نیکولای او ژولیا د څه شي په اړه غږېږي. د ماشومانو بڼوونکو په ډېرې ناقراری، شا و خوا څارل او دهغو کسانو پر وړاندې يې ځان غبرگون ته چمتو کاوه چې ماشومان ازاروي.

جرمن بڼوونکي هڅه کوله چې د ټولو خوړو او شرابونو نومونه د دې لپاره یاد ته وسپاري چې بیا يې په خپل ليک کې خپلو خپلوانو ته وليکي، نو له دې کبله که کوم وخت به یو نیم چوپړ دده د ميز له څنگه د تېرېدو په وخت کې، له ده سره ونه درېده، سخت به خوابدي شو. هغه به تندي تريو او وروځې په يې برندي برندي کړې، دا به يې بنودله چې دی د شرابو د لاس ته راوړلو لپوال نه دی، خودی په دې خوابدی دی چې، هېڅوک په دې نه پوهېږي، چې شراب ده ته نه د تندي د ماتولو، نه د بخيلۍ بلکې ددې لپاره د پام وړ دی چې په رښتيا هغه غواړي دهغو په کيفيت او توپير پوه او په دې اړه خپله پوهه زياته کړي.

۱۶

د نارینو د میز په کوزنی برخه کې خبرې دم په دم تود پدې ډگروال ویل چې د جگړې تگلاره په پترزبورگ کې خپره شوې او د هغې یوه ځانگړې گڼه چې د ډاگي په لاس ستر قوماندان ته لیږل شوې وه، ده هم لیدلې ده.

شینشین وویل:

- نه پوهېږم کومه بلا موږ له ناپلیون سره جگړې ته هڅوئ؟ هغه په یو گوزار د اتریشیانو غرور مات او له دې ویرېږم چې اوس زموږ وار نه وي.

دغه روسي الماني ډگروال، چې غټ، جگه ونی، تند مزاجه، ویاړمن پوځي او هیوادپاله و، د شینشین له خبروخوا بدي غوندې شو. هغه چې، لکه د بهرنیو په څېر (یه) په (ا) او نرم توري یې سخت ادا کول، وویل:

- پوهېږئ ولې؟ ځکه چې ټولو اک تر ما او تاسو نه ښه پوهېږي. گرانه ښاغلیه! هغه ښاغلي په خپلې وینا کې یادونه کړې ده، نه شي کېدای هغه گواښ ته بې تفاوته وگوري چې روسیه گواښوي، هوکې امنیت ته، د هېواد نوم، دامپراتوری، دریغ او سپېڅلي ټلوالو ته... خودا هېڅ څرگنده نه وه چې ولې یې د ټلوالو په کلمې ټینگار وکړ. داسې ټینگار، چې گواکې دهغه ټوله موخه په همدې کلمې کې نغښتې وه، د خپلې نه اشتباه کونکې حافظې د ځانگړتیا له مخې یې چې رسمي

جگره او سوله

يادښتونه يې له يادو، يادول، د جگرې د اوربل د خبرتيا لومړې کړنې بيا تکرار کړل:

... «د ټولو اک هيله او يوازينی او نه بدلیدونکې موخه په دې کې ده چې، په اروپا کې د سولې د پوره ټينګښت لپاره، همدا اوس د پوځونو يوه برخه له پولونه بهرته و خوځول شي او د دې پرېکړې د سرته رسولو لپاره نورې هڅې پيل کړي».

هغه خپل جام په سرواړه او د خپلو خبرو د تاييد لپاره يې د گراف خواته وروکتل او د يوه نصيحت کوونکي په توګه يې وويل:

- هوکې، درنه بناغليه! له دې کبله

شينشين تندي تريو کړ او په داسې حال کې چې موسکايې پر شونډو خوره وه، په فرانسوي او روسي ګله ژبه يې وويل:

ګرانه سرکاره، دا عالي متل دی اورېدلی دی:

- ناست به وې په کور کې خپلې زغني به دې اوبدلې.

شينشين خبرې اورېدې کړې او وې ويل:

دا متل زموږ له حال سره ښه برابر دی. سوروف يې له خپل ټول واک سره، تری تالان کړ، زه له تاسو نه پوښتنه کوم، هغه سوروفان مو چېرې دي؟

ډګراوال چې ميز يې په سوک واهه، وويل:

- موږ بايد د خپلې وينې تروروستي څاڅکې پورې جگره وکړو او خپل ژوند تر خپل ټولو اک نه څار کړو. هغه وخت به هر څه جوړ شي. موږ خو کولای شو بايد خبرې کمې وکړو. د "کولای" شو ټکې ته يې ښه زور ورکړي، بيا يې گراف، ته مخ وړاړاوه، او وې ويل:

- موږ د سپاره پوځ زاړه ياران، پېښې داسې خپرو.

په دې وخت کې يې مخ نيکولای ته چې د جگرې د خبرو په اورېدو

جگړه او سوله

بې له بل چا سره مرکه پرېښې وه او په ټولې ځيرکتيا يې ده ته کتل او په شرو شور کې ده ته غوږ غوږو، مخ ورواړاوه او وې ويل:

-بڼه زلميه! تاسو ځوان سواره يې څنگه خپرئ؟

نيکولای چې له گڼې نه يې اور اخیستی و، قاب يې په لاس کې چورلاوه او د شرابو کنډولي يې په داسې غوڅه خو مایوسۍ برابرول چې گواکې همدا اوس له يوه سترگو انښ سره مخامخ دی، ځواب ورکړ: -په پوره توگه ستا خبرې منم، دی، په دې باور دی چې روسان دوه لارې لري، يا بايد ومري او يا بريالي شي.

تر دغې خبرې وروسته دی هم دنورو په څېر په دې پوه شو چې، په دې وخت کې دده، دغه وينا خورا رسمي او دده تر کچې لوړه ويل شوې، نو ځکه بې ځايه او بې وخته وه.

ژوليا، چې د هغه له څنگه لږ هغه خوا ناسته وه، يو سوږ اسويلی وويست او وې ويل:

-ستاسې خبرې خورا ښکلې وې، خورا ښکلې.

سونيا، دنیکولای د غږېدا په وخت کې ټوله ورېدېده او تر غوږو تکه سره شوه له غوږو نيولې تر غاړې او اورمېړه پورې.

پېپر، چې د ډگروال خبرو ته په ځير غوږ غوږو د مننې سر يې ښوراوه او وې وويل:

-دغه ته وياړ وايي.

ډگروال بيا ميز په سوک وواهه او چيغه يې کړه:

-افرين ځوانه! د سواره پوځ رښتيني افسر بايد همدا سې وي.

په دې وخت کې دمیز له هغې ځوانه، ناڅاپه د مارينا ديميتروفنا، ناولی آواز واورېدل شو چې ويل يې:

-دا څه خبره ده چې داسې شراو شور مو جوړ کړی دی؟ هغې د

جگره او سوله

سواره پوخ پوځي ته مخ ورواړاوه او وي ويل:
په تاڅه شوي چې دومره ميزه ويوئ؟ داڅه داسې ميزونه ټكوي؟
چاته داسې اور اخیستي یئ؟ څه فکر کوي د فرانسې پوځيان دي مخې
ته ولاړ دي،، چې داسې گوانبونه کوي؟
د سواره پوخ پوځي، په موسکا غږ وکړ:

-زه، رښتيا وایم.

گراف، د ميز له بلې خوا را چغې کړې، ټول يوازې او يوازې د جگرې
خبرې کوي، گوره، مارينا ديمتروفنا! زما زوی جگرې ته روان
دی. جگرې ته!

د ميز له بلې خوا نه بياد ماريا ديمتروفنا، آواز بې له هغه چې
کومه لېوالتيا په کې احساس شي، را اوچت شو:

-زما څلور زامن پوخ ته تللي دي، دا خود زورېدو خبره نه ده، څه
چې خدای کوي، هغه به کېږي. که دخپل کور په پرستن کې هم پروت
وي، د مرگ نه هېرېږي. د جگرې په ډگر کې هم خدای مهربانه دی
- سمه ده، رښتيا وايي.

او په بېلابېلو ډلو کې بيا خبرې تودې شوې. دمیز په یو سر کې د
بښو ډله او د میز په بل سر کې د نارینو ډله.

د ناتاشا، کشر ورور، هغې ته وويل:

- وينئ! ولي پوښتنه نه کوي؟ گوره! نه، پوښتنئ؟

ناتاشا ځواب ورکړ:

- پوښتم، پوښتم.

دهغې خبره چې ناڅاپه لکه اور تکه سره شوې وه، په کې د مایوسی
او خوښۍ نښې څرگندې وې. هغه، پاڅېده، پېیر ته یې چې دې ته
مخامخ ناست و، په کتوکې د غوږ نیوو بلنه ورکړه او خپلې مور ته یې

جگړه او سوله

وويل:

- مورجانې!

پر ټول ميز د هغې له گوگل نه را پورته شوي ماشومانه غږ، انگازې

خپرې کړې.

گرافينې په ډېر ډار وپوښتل:

-خه وايئ؟

خودا چې د لور په خپره کې يې د شیطاني نښې وليدې، په گواښمنه

او دنه مننې په توگه يې سر او لاس وښورول.

پر بڼډار چوپتيا خوره شوه.

د ناتاشې او ازلا پسې زغرد شو او نگاهه يې وکړه:

-مورجانې! کوم شير يخ به وي؟

گرافينې غوښتل تندي تريو کړي، خو ويې نه شو کولای، ماريانا

ديميرتوفنا خپله د شهادت گوته، د گواښ په توگه ناتاشې ته وښوروله

او وي ويل:

- اې قزاقې!

زياترو مېلمنو چې په پوښتنيز ډول يې د هغې مور او پلار ته کتل،

نه پوهېده چې د ناتاشې ددې کړو په بدل کې خه وکړي.

گراف وويل:

- اوس به له تاسره گورم.

ناتاشې په دې ډاډمنه وه چې د هغې د کړو به په خوښۍ هرکلی

کېږي، په لانا، زوررتيا او خوښۍ يې چيغه کړه:

-مورجانې، خه فکر کوئ، شير يخ به راوړي؟

سونيا او خورب پيتيا چې له خندانه يې بدوډی خور شوي وو،

ځانونه پټ کړل.

جگړه او سوله

ناتاشا چې بيا پېیر او خپل کشر ورو ته وروکتل، په بنگهاري يې
وويل:

- وډې ليدل چې ومې پوښتل.

ماریانا ديميتروفنا وويل:

- شیريخ شته، خو، تاته يې څوک نه درکوي..

ناتاشا چې نور، له چانه، نه ډارېده، له ماریا ديميتروفنا نه هم و نه

ډار شوه، هغې ته يې وويل:

ماریانا ديميتروفنا کوم شیريخ به راوړي، زما خو، غور رنگه هغه نه

خوښيږي.

- د گازرو له خوند سره.

ناتاشې، چې اوازيې چيغوته ورته کېده، چيغه کړل:

- نه!

ماریا ديمتروفنا راته ووايې کوم شیريخ، زه غواړمه پوه شم، کوم؟

ماریا ديمتروفنا او گرافيڼې وخنډل او له هغوی سره ټول نور مېلمانه

هم په خدا شول. ټولو خنډل، خو نه د ماریا ديميتروفنا ځواب ته، بلکې

دهغې نجلی. حيرانوونکې زړورتيا او ځيرکتيا ته چې داسې د ماریا د

يميتروفنا په وړاندې درېدلې وه.

ناتاشا، ترهغه پورې په کرار نه شوه چې د انانس (ميوه) لرونکي

شيريخ د راوړلو زېری يې وانه ورېد.

د انانس لرونکي شيريخ تر راوړلو مخکې شامپاين راوړل شول،

سازيانو بيا سازونه وغږول، گراف، له گرافيڼې سره ښکلول، مېلمنو

چې گرافيڼې ته مبارکې ويله، دمیز پر سر يې گراف او خپل منځ کې

جامونه جنگول. چوپړانودميزونو-څوکیو او په نورو ځايو کې د

ډوډۍ په جوړولو کې تلوسه او لېوالتيا زياته کړه او مېلمانه له پخوا

جگړه او سوله

په لا تاندو شويو، لا سرو شويو او لا خوښو شويو خپرو بېرته
مېلمستون او د گراف کويې ته راستانه شول.

۱۷

د قطعو د پاڼو او لوبو لپاره ميزونه سم شول. د لوبو د سيالي ډلې جوړې شوې د گراف، مېلمانې خوک په لوی مېلمستون، خوک په کمکې مېلمستون او خوک هم په کتابتون کې ځای پر ځای شول.

گراف، چې ټولو ته موسېده، په چټکۍ يې خپلې قطعې په لاس کې اړولې راړولې او په خوراسختۍ يې له هغه خوب سره منگولې نرمولې، چې له ډوډۍ وروسته دی ورسره روږدی و. د گرافينې په خوبه او بلنې، ځوانان د وړې بيانو او چنگ شا و خواته ورتول شول. تر هر چا دمخه ژوليا د ټولو په بلنې له چنگ سره کېناسته او ... بېلا بېلې نغمې يې وغږولې. تردې وروسته، هغې د نورو پېغلو په مرسته، له ناتاشې او نیکولای نه چې د ټولو په منځ کې د موسيقۍ د ښه ذوق د خاوندانو په نامه پېژندل کېدل، غوښتنه وکړه چې يو خوسندرې ووايي. ناتاشې، چې نور نو هغې ته نه د پروني ماشوم بلکې د يوې پېغلې، په توگه کتل کېدل او په دې هغه وياړېده هم، په ډېرې ځان غوښتنې وويل:

- ووايئ، څه ووايم؟

نیکولای ځواب ورکړ:

- د کلوج، په نامه دمینې سندرې.

ناتاشې وويل:

- نور اځئ، ژر کوئ. باریسه! دې خواته راشه، او رښتیا، سونیا

جگړه او سوله

چېرې ده؟

هغې، دې خوا هغې خوا وکتل، خو چې خپله ملگرې يې تر سترگو نه شوه، په منډه د باندې ووتله، ځان يې د سونیا کوټې ته ورساوه، هلته يې هم پيدانه کړه، نو د ماشومانو د لوبو کوټې ته يې مخه کړه، سونیا هلته هم نه وه. ناتاشا، پوه شوه چې سونیا، به په دهليز کې د ولاړ صندوق تر شا وي. دا دلاري په څنگ کې ولاړ صندوق، د رستوف د کورنۍ د تنکو پېغلو د زړه خوالي ځای و. دوی هرکله هلته کېناستل او خپلې کيسې به يې کولې. په رښتيا هم سونیا گلابې کميس په غاړه چې نازک او ښکلي لاسونه يې تر مخ تاو کړي وو، پر صندوق يې خیرنه او خپرې توشکه غوړولې او دا پر هغې، پر مخ پرته وه. داسې يې ژړل، چې برېښې نازکې اوږې يې د ژړا له زوره ريرېدې. د ناتاشې مخ چې په هغه ورځ، د دې د نامه د جشن په وياړ، په خوښو او شراو شور کې ډوب او تاند و، ناڅاپه بدل او مات شو. د خوښۍ ځلا يې له سترگو ورکه او له نڅا ودرېده. اورمير يې ورپرېد او شونډي يې پروسې شوې.

- سونیا ووايه څه شوي؟ څه خبره ده؟

ناتاشې، خپله لويه خوله جينگه کړه، د خولې له جينگېدو سره د هغې خبره لا پسې بد رنگه شوه. په همدې شېبه کې، بې له هغې چې پوه شي، يوازې له همدې کبله چې سونیا ژاړي، د ماشوم په شان يې په ساندو پيل وکړ. سونیا غوښتل سر پورته او هغې ته ځواب ووايي، مگر وس يې نه کېده او خپل مخ يې پټاوه. ناتاشا، هسې د پښو پر سر په هماغې شين رنگې توشکې ناسته او خپله خورلنده يې په غېږ کې کېښکودله او ژړل يې. په پای کې سونیا، زړه او قوت راټول کړل، پاڅېده له سترگو نه يې اوښکې پاکې او په خبرو شوه:

- نيکولای، تريوي اونۍ وروسته ځي، دهغه دلېرډولو فرمان.. لا

جگړه او سوله

وخته لاسلیک شوی دی... هغه خپله ما ته وویل...

هو کې، ما به نه ژړل (هغې، هغه کاغذونه چې په لاس کې یې وو، راوغورول، هغه د نیکولای شعرونه وو) ما به هر څه زغملي وای، ما به هېڅ نه ژړل، مگر نه پوهېږم... هېڅوک نه پوهیږي، چې دهغه په زړه کې څه دی...

او بېرته په ژړا شوه. د هغې ژړا، د هغې د پاک، سپیڅلي او روڼ روح څرگندونه و.

بیا یې هڅه وکړه چې دخپلو ساندو مخه ونیسي او وې ویل:

- سخ په تا... کېدای شي ته داسې وانگیږي چې زه له تا سره رخه لرم... ته ما ته گران یی... باریس هم راته گران دی... هغې په زړه کې وویل:

- هغه خورا خواخوږی دی... هېڅ څه ستاسو د نیکمرغۍ خنډ نه دي، خو نیکولای خوزما د ترور زوی دی... (په روسانو کې د کاکا، ماما او ترور له زامنو او لوڼو سره نکاح ناروا ده) باید خپل سترپاپ اجازه ورکړی... کله اجازه نشته له دې که تېرشو فکر نه کوم، مور جانه (سونیا، گرافینه خپله مور گڼله او دمور په نامه یې یادوله) ونه وایې چې زه د نیکولای راتلونکې نه بریادوم. یا به وایې چې زه سخت زړې یم او یا دچا بنه هېږوم، هغه به حق ولري، خو رښتیا خبره دا ده چې په خدای قسم (پر تېټر بې صلیب انځور کې) هم هغه او هم تاسې ټول را ته گران یاستی. ولې یوازې ویره... هغه هم نه پوهیږم ولې؟ نه پوهیږم ما هغه ته څه بد رسولي؟ زه له تاسو ټولو مننه کوم. زړه مې غواړي هر څه تر تاسو څار کړم، مگر هېڅ نه لرم، وایې، تشه لاسه ته مې د بنمن یې.

سونیا، نور نه شو کولای وغږېږي، سړیې په لاسونو او بیا په سرو پردې کې پټه کړې. ناتاشا هغه د لاسا کره، خود هغې له څپرې، له ورايه څرگنده وه، چې هغه د زړه له کومې دخپلې خورلنډې په درد او

جگړه او سوله

غم، پوهېږي.

ناڅاپه يې چيغه کړه:

- رښتيا ده، رښتيا ده.

ته به وايې چې دسونيا د ټولو اورنيو غمونو رښتيني علت يې
موندلی دی:

_ هرو مرو تا ته له غرمې وروسته، ويرې، څه ويلى دی؟ همدا سې نه
ده؟

- هو کې، دا شعرونه نيکولای په خپله ليکلي دي او نور ما په خپله
ليکلي. ويرې، هغه زما پر ميز پيدا او وې ويل:
- هغه به مورجانې ته وښيي.

او دا يې هم وويل چې، دچا دښو درناوي نه کوم، دا چې مورجانې به
هېڅکله اجازه ورنه کړي، هغه له ماسره واده وکړي، هغه به له ټوليا سره
واده کوي. ته خو گورئ! هغه ټوله ورځ، له هغې سره... نو ناتاشې! نو
ولې؟ دڅه لپاره؟

تر دې خبرو وروسته ژر لا پسې زياته شوه. ناتاشا هغه را پورته، په
غېږکې يې ټينگه، له خدا نه په ډکې خولې او له اوبڼکو په ډکوسترگو
يې دهغې خواخوږي کوله:

- گرانې سونيا! ته دهغې خبرې مه منه، د زړه سره! دهغې خبرې مه
منه. ستا په ياد دی چې مور دواړه له نيکولای سره دڅوکۍ پر سرڅه
وويل؟ ستا په ياد نه دی کنه؟ يو ماخوستن ناوخته شومه دم و، گوره!
مور ټولو پرېکړه وکړه چې څنگه به کوو؟ زما له ياده وتلي چې
څنگه؟ خو دومره مې په ياد دي چې، هرڅه ښه او دهرڅه اجازه شته. ته
وگوره! چې شينشين لالا، د خپلې ترور له لور سره واده کړی دی او
مورڅو، د ترور د ترور لوني کېږو. او باريس خو ويل چې دا هېڅ خنډ نه

جگړه او سوله

لري. ناتاشې، دوام وركړې:

-ته پوهېږئ، ما هرڅه هغه ته وويل، هغه خورا پوه او ښه هلك دى.
هغه له هرڅه نه خبر دى. ته مه ژاړه، مه ژاړه، زما گرانې، مهربانې د زړه
سرې سونيا.

بيا يې په خدا هغه مچو كړ او دوام يې وركړ:

- ويره خورا بدنښته نجلۍ ده. بلا دې په پسې وي. توكل په خداى
وكړه. ټول كارونه جوړېږي. مورجانې ته هم هغه نه وايي، نيكولاى به
خپله ورته ووايي. هغه، د ژوليا په خيال كې هم نه دى.

هغه يې پر سر مچ كړه. سونيا، پاڅېده، پيشونگورى، بيا مست
شو، سترگې يې وځلېدې، داسې برېښېده چې چمتو ده، لكۍ وښوروي
او دپخوانى عادت په څېر، هرڅه په خپلو منگولو وچورلوى.

په چټكۍ يې خپل كالي جوړ او څنې برابرې كړې او وې ويل:

- ته همداسې فكر كوى؟ رښتيا وايئ؟ ته او خداى همداسې ده؟

ناتاشې چې دخپلې خورلنډې له كوڅيو نه را وتلي وښسته سمول،

وې ويل:

-رښتيا وایم، په خداى باور وكړه، رښتيا وایم.

او دواړو په گډه وخنډل.

-ښه، نو درځه اوس به د چپنې، سندرې وبولو.

-درځه

ناتاشا ناڅاپه ودرېدېده او وې ويل:

-پوهېږئ، هغه خورب پيیر، چې دمیز پر سر زما مخې ته ناست و،

دېر دخندا وړ سړى دى، هغه چې هر وار رايا دېږي، خدا راځي.

دا خبره لا پای ته رسېدلې نه وه، چې ناتاشا، دهليز ته منډې كړې.

سونيا، هغه ښكې وځنډلې چې جامو پورې يې نښتې وې، د

جگړه او سوله

شعرونو کاغذونه يې لوړ پر ډنگر تهر وټومبل، په ارامو او له خوښيو په ډکو گامونو او گلابي انگو، ناتاشې پسې، د دهليزله لارې مېلمستون ته ننوتله د مېلمنو په پرله پسې غوښتنې، ځوانانو هغه (کلوچ) يا چينې په نامه سندره وويله، سندره په بې سارې توگه د ټولو خوښه شوه. وروسته بيا نیکولای، هغه سندره چې نوې يې زده کړې وه، وويله:

د روسي متن ۸۴مخ

بنکلي شپه، د سپوږمۍ تر رڼا لاندې

د نيکمرغۍ تصويري کولي شي

چې لارې کې يو څوک پاتې،

چې خيالو کې د تا ډوب دی

په نازکو نرمو گوتو

بياد چنگ په اور بل لوبې کوي

په زړگي کې مينه او لېوالتيا را خوټيري

او تا ځان ته ور غواړي،

خو افسوس، افسوس چې دا وصل دسترگورپ دی

افسوس چې سپرلی او لمر دواړه بې وفا دي

هغه، لادسندرې وروستی بند، پای ته رسولي نه و چې په مېلمستون

کې ناستو زلميانو، سمدلاسه د پښو د ډېډو له زوره ځمکه په ريردېدا

راوسته او د سازيانو د غاړو د تازه کېدو انگازه هم خوره شوه.

پېير، په حجره کې کې ناست و. شينشين، په دې پلمه چې پېير تازه

له بهر نه راغلی دی، د پېير لپاره بې خونده، سياسي خبرې اترې له هغه

سره تودې کړې. ځينې نور هم له هغوی سره يو ځای شول.

جگړه او سوله

د موسيقۍ د پېلېدو سره سم، ناتاشا حجرې ته را ننوتله او مخامخ
پېپر ته ورغله، په خدا مگر په سپين سترگۍ يې وويل:
- مورجانې وويل چې تاسو نڅا ته را وبولم.
پېپر وويل:

- ډايرېم چې دنڅا، په خوځېدا کې تېر نه وزم، خو که ته ماته
لارښوونه کوي هغه بيا بله خبره ده.
هغه خپلې شدلې منگولې ورتيټې او تنکۍ پېغلې ته يې ور
وراندي کړې.

پېپر، په دې هيله چې نورې جوړې هم جوړې او سازيان سازونه سر
کړي، دخپلې کوچنۍ تنکۍ جوړې تر څنگ سترگې په لار
و درېد. ناتاشا له دې کبله له خوښۍ نه په جامو کې نه ځايېده چې له
ځانه مشر، هغه هم له بهره راغلي يو چاسره، د ټولو مخکې غږېږي او
نڅېږي.

دهغې په لاس کې هغه ببوزي (پکه) وه چې په بنډار کې يوې ښځې
د ساتنې لپاره هغې ته سپارلې وه، هغې يه يوه ځانگړې توگه پکه
ښووله (خداي خبر چې هغې دغه ښورېدا چېرې زده کړې وه) او دهغې
له شانې يې خپل دنڅاله جوړې سره خبرې کولې.
مشره گرافينه چې کله له تالاره تېرېدلې، دهغې په ليدو يې په
موسکا، موسکا وويل:

- وگورئ! وگورئ!

ناتاشا، تکه سره شوه، و موسېده او وويل:

- ته څه وايي مورې؟ څه شوي دي؟ دلته! څه د تعجب وړ دي؟

په هغې حجرې کې چې، ماريما ډيميتروفنا او گراف نڅېدل،
(ايکوسز) د چټکې نڅا د درېيم وار په نيماي کې، د څو کيو د پخوا

جگړه او سوله

آخوا کولو شروسور پاڅېد، زيات شمېر مېلمانه، په تېره بيا گران او پاڅه عمري، ترڅه ناستې وروسته سره وښور بدل، د پيسو کڅورې يې په جيبو کې ځای پر ځای منډلې (هغوی خو قطعي په پيسو کولې) او د ډبرې خواته خوځېدل. د ټولو مخکې، په ډبرې خوښۍ او ورين تندي، مارياديميتروفنا او گراف روان وو. گراف، د بالتد نڅاگر په شان په داسې يوې ادا چې د خوښۍ او ټوکې نښې په کې څرگندې وې، ملا کړه او مارياديميتروفنا ته لاس ورکړ. هغه چې ټټير ډالۍ کړې و او يوې موسکا چې رندانه او د خوښۍ ځيرکتيا ترې ورېده، د هغه څېره ځلوله. همدا چې د (ايکوسز) چټکه نڅا پای ته ورسېده، د سازيانو د پام راپرولو لپاره يې، لاسونه سره وپړکول، په لومړني ويلن غږونکي يې غږ وکړ او وې ويل:

-سيمون! ته د دانيلو کيوپر، نغمه غږولۍ شۍ؟

دا هغه نغمه وه چې د گراف خورا خوښېده او په ځوانۍ کې هغه دې نغمې ته ډير نڅېدلې و. (دانيلو کيوپر، د چټکۍ خوځېدا نڅا ده).

ناتاشا داچور هېره کړې وه چې له ځانه مشره سره ناڅي، داسې په ملا ماته شوه چې سر او تاو شوې کوڅۍ يې ځنگونته ورسېدې، د هغه دلورې خندا کړسهارۍ په ټول سالون کې انگازې گډې کړې او خپله يې تر هغه نه په لور او از په پر مېلمنو چيغه کړل:

-وگورئ! پلار ته مې وگورئ! غواړي و ناڅي!

په رښتيا هم، ټول هغه کسان چې په سالون کې وو، په خورا خوښۍ او لېوالتيا، د خوشاله بوډا لورته سترگې اړولې وې. گراف، په نڅا کې دخپلې محترمې جوړې، مارياديميتروفنا تر څنگ، چې ترده لوړه، ولاړ وه، هغه خپل مړوندونه د نڅا نغمې ته ښورول، په داسې حال کې چې

جگړه او سوله

اورې يې هسکې نيولې وې، په ځانگړي اندازې يې چورلولې، پښې يې دنځا نغمې ته په پام سره په ځمکې وهلې او په هغې موسکا، چې دده خپره يې لا غور ووله، نندار چيان هغه څه ته چمتو کول چې راتلونکو څو شپبو کې پېښېدل. همدا چې د ترپاچکا (يو ډول نخا ده) ته ورته، د دانيلو کيوپر سندر يزه او نخال مسونکې نغمه وغږېده، د دېرې، د دروازو دواړه خواوې، يو خوا له نارينو او بله خوا له بنځينه چوپړانو را ډکې او ټولو له موسکا نه په ډکو خولو د کوربانه ننداره کوله.

د چوپړانو له ډلې نه يوې مينځې په لور او از غږ وکړ:

- نوز مور بابا، باز دی! باز!

گراف، خورا ښه، نخېده، دی خپله هم په دې پوهېده چې ښه ناڅي، خود نشا جوړې يې نه شو کولای او نه يې غوښتل چې ښه و ناڅي. هغه جگه ونه ولاړه او خپل درانه او قوي لاسونه يې ښکته ځوړند کړي وو (خپله وره کڅوړه يې گرافينې ته ورکړې وه) خو يوازې د هغې څېره، خو ښکلې خپره نخېدل. هغه څه چې د گراف، په ټوله لنډه ونه کې ښکار بدل، د ماريانا ديمتر فنا، يوازې په خندنې خپره او خوځېدونکې مخ پورته پزه کې را څرگند بدل، خو هغه څه چې گراف، که گراف به دخپلې احساس ښونکې لېوالتيا او دخپلو پښو په چټکتيا، ښکلې خوځېدا، پاڅېدو او کښېناستو کې نندار چيان د ځان لېواله کول، ماريانا ديمتر و فنا هم دخپلې ټولې حيا او جديته سره، په کراره خوځېدا، نرۍ نرۍ او روښورولو او په نخا کې د لنډو کښناستو او پاڅېدو او زړه ورو نکو نرمو چورلکونو د مېلمنو په زړه تالان جوړ او... ټولو مېلمنو په لېوالتيا او مينې، گراف او ماريانا ديمتر و فنا ته سترگې گنډلې وې. ناتاشې، د ټولو حاضرينو لستونو ته چې هسې هم بې دهغې له سپارښتنې نه په دغې نخېدونکې جوړې سترگې څښې

جگړه او سوله

کړې وې، لاس وړاچاوه چې ددې دپلار نخاته وگوري. گراف، د نخا په ځنډنيو شپو کې ژوره سا بدلوله او د لاسونو په پرکولو يې سازيان لاد چټکو نغمو غږولو ته هڅول. دی پخپله لا په چټکۍ، لا پسې چټکۍ او لا پسې چټکۍ، په خورا مينې او مستۍ دلپونټوب ترکچه نخېده او د گوتو او پوندو پر سر به د مارياديمتروفنا ترشا او خوا وچورليده. هغه، خپله جوړه د نخا ترپاي ته رسېدو وروسته دهغې د ناستې تر ځايه بدرگه کړه. دهغې پر وړاندې يې درناوي وکړ... په خولو کې لوند لوند، د نندارچيانو په تېره بيا د ناتاشې د لاس پرکولو په شر او شور کې يې خپل بنسې مړوند پرانست او کړۍ رنگه يې وبنسور او ه. دواړه نخاگر ودرېدل، ژورې سا يې ووبستلې او په دسما لونو يې خپلې خولې پاکولې. په دې وخت کې گراف وويل:

- هوکې گرانو! او زموږ په وخت کې ټول دغه شان نخېدل.

مارياديمتروفنا، چې لستوني بدو هل او په سختۍ يې اوږده او ژوره سا ويسته، وويل:

- بچک دې مړشه، دانيلو کيو پر.

۱۸

په هغې شېبه کې چې، درستوف، د کورنۍ په سالون کې،
 سازيانوله له ډېرې ستومانۍ يې د شپږم انگلزي په نامه د ناسمې
 غږېدونکې کمپوز نوې ناسمې نغمې ته مېلمانۀ نخېدو ته، هڅول او
 سترو اشپزانو او چوپړانو د مابنامنۍ چمتوالی نیوه، پر گراف
 بېزاو خوف، د زړه د ناروغۍ شپږم گوزار راغلی و. داکترانو، نور نو
 دهغه درغېدو، تمه نه لرله. ناروغ د پټې خولې دعا ته هڅول شوی
 و، پر هغه د دعا ويل پيل او هغه يې وروستي منيځلو او هغه پورې
 اړوندو دعاگانو ته چمتو کاوه. په کور کې هغه گڼه گونۀ او گڼې پيل
 شوې وه چې د دغه شان يوې پېښې د درشل په وخت کې رامنځ ته
 کېږي له کوره بهر د گور او کفن او تدفين کسانو چې هڅه يې کوله ځان
 په گاډيو کې له رارسېدونکو ویرجنو نه دلويو دروازو تر شاپت کړي
 ، د گراف دخښولو لپاره د يوه قيمتي تابوت او کفن د جوړولو د فرمايش
 د ترلاسه کولو لپاره سترگې په لاره وو. د مسکو پوځي لوی قوماندان
 چې د ټولواکې دويمې ايکاترينې په وخت کې لوی او نامتو سپرې و او
 په پرله پسې ډول يې د گراف د حال دخبرتيا لپاره خپل ياوران يو په بل
 پسې رالېږل، دا وار خپله راغلی و چې د گراف بېزاو خوف، جاج واخلي
 او بښنه ترې وغواړي. د هرکلي په پرتمينه کوټه کې سخته گڼه گونۀ
 وه. پوځي قوماندان له نيم ساعته وخته وروسته چې يو په يو يې له

جگره او سوله

ناروغ سره تېر کړې و، راووت، ټول ناست کسان يې درناوي ته پاڅېدل، قوماندان چې هغوی ته د درناوي سر بنسټ او هڅه يې کوله چې شومره ژر کېږي د اکتراڼو، روحانيونو او دنارغ دخپلوانو له سترگو نه چې ده ته يې سترگې وړ او بنسټې وې، ځان پناه کړې. سردار واسيلي چې په دې څو ورځو کې ژير او ډنگر شوی و، د بدرگه کېدو په حال کې يې څو واړه په پټه د پوځي قوماندان په غوږ کې څه وويل.

هغه د پوځي قوماندان تر بدرگه کېدو وروسته، په سالون کې يوازې پر څوکۍ کېناست، پنبه يې په پنبه واړوله، څنگلې يې په څنگنو کېښودې او سترگې يې په لاسونو پټې کړې، سردار واسيلي، يو څو شپې په همدې حال پاتې شو، پاڅېد او وروسته دده د دوديز حال برخلاف، په چټکو گامونو، گېڼۍ حالت، له وحشت نه په ډکو سترگو دا هغه خوا، له اوږده دهليزه او بنسټ او د ودانۍ دنيمايي شاته د مشرې شهزادگۍ کورته لاړ.

په تنه او نيمه تياره کوټه کې ناست کسان، په نابرابر بنگهاري خپل منځ کې يو له بل سره غږېدل او هر وار چې به دروازه په کراره خلاصېده، هغې ته به څوک ورننوتل او يابه ترې راوتل، په خورا انتظار او پوښتنيز غلچک به يې دهغو خواته کتل.

يو سپين ږيری چې له روحاني څېرې نه يې نور وړېده، هغې بودۍ ته چې تر څنگه يې ناسته وه او په خورا حيرانۍ او سادگۍ يې ده ته غوږ نيولی و، وويل:

-هر بنده ته يو برید ټاکل شوی دی او له دې بريده تېری ناممکنه

دی.

بودۍ چې گواکې د روحانيت په اړه يې هېڅ معلومات نه لرل او د روحاني، د روحانيت درجه يې په پام کې ساتله، وويل:

جگړه او سوله

- فکر نه کوي چې پر هغه د شهادت ويل څه ناوخته شوی دی؟
روحاني په خپل شنه سر چې څو تاره ويسته يې پرې خورا سم کړي
وو، لاس تېراو وي ويل:

- دغه دعا، دکليسا يې مراسمو خورا مهمه برخه ده.

د صالون په بله خوا کې کوم يوه وپوښتل:

- دا څوک و؟ پخپله پوځي قوماندان؟ خپله راغی، څه ځوان دی، آه؟
- هوکې له شپيتو يې عمر اوښتی او خلک يې ځوان بولي. داسې
ويل کېږي چې گراف نور نو هېڅوک نه پېژني، سره غواړي پر هغه
شهادت وويل شي.

- زه يو څوک پېژنم چې اوه واري يې شهادت پرې ويلی دی.

منځنۍ شهزادگۍ، په ساندو او ژړا د ناروغ له کوټې راووته او د
داکتر لورن څنگ ته چې په خورا پرتم د دويمې ايکاترينې تر تصوير
لاندي ناست او څنگلې يې پر ميزا پښې وې، کېناسته.

داکتر ددې پوښتنې په ځواب کې چې هوا څنگه ده، وويل:

- خورا ښه! خورا ښه هوا ده! خورا ښه هوا ده شهزادگۍ او بله خبره
خو داده چې مسکو خويه کلي ته ورته دی.

شهزادگۍ يو سوړ اسويلی وويست او وي ويل:

- همداسې ده! ايا هغه ته اوس کوم شربت ورکولی شئ؟

داکتر لورن، لږ په چرت کې لاړ.

- هغه خپله دوا خوړلي ده؟

- هو.

داکتر، خپل بريگه نومی ساعت ته وکتل او وي ويل:

- په يو گيلاس ايشېدلو او بوکې دپزې ديو وار نوارو په اندازه،
کرمو تاري، نومه دارو واچوي.

جگړه او سوله

يو الماني ډاکټر چې ځيني تورې يې په خپله لهجه ناسم ويل، يوه
ياور ته وويل:

-لا تر اوسه هېڅکله داسې نه دي شوي چې څوک دې، د زړه له
درېمې حمله نه ژوندی راوتلی وي.

ياور، وويل:

-خو را ژوند زړی او مست سړی و، خو په زگيروي يې وويل:

-اوس به دهغه دا شتمني او جايدادونه چاته رسي؟

-الماني ځواب ورکړ:

-سودا يې مه کوئ؟ ميراث خواره يې پيدا کېږي.

ټولو بيا دروازې ته وکتل. منځنۍ شهزادگۍ هغه شربت چې د لورن
په سپارښتنه جوړ کړی و، نارغ ته ورور. الماني ډاکټر، لورن ته نېرېدې
شو او په خپلې ناسمې فرانسوي لهجې يې وپوښتل:

-کېداى شي تر سبا سهاره پورې ژوندی پاتې شي؟ همداسې نه ده؟
ډاکټر لورن، چې شونډې سره کېښکودې، خپله گوته په خورا غوڅه
بڼه دخپلې پزې پر وړاندې د نه په نښې وښوروله، په کراره، خو په داسې
موسکا چې په هغې کې له ځانه د هسې رضایت نښې څرگندې وې چې
گواکې د ناروغ په حال خورا بڼه پوهېږي، وويل:

-همدا نن شپه او بس!

هغه ددې خبرې سره سم ووت.

په دې وخت کې سردار واسیلی، د شهزادگۍ د کوټې دروازه بېرته
کړه. کوټه تته غونډې وه، هلته د سپېڅلو شماليو پر وړاندې دوه شمعې
لگېدلې او دننه د کوټې نه، د گلانو او څکول شويو تنباکو بوی
راته کوټه له ښکلو الماریو، څوکیو او کټونو ډکه وه. د پاسته او لوړ
کتې پر سر، يوه سپينه روجايي ليدل کېده. په دې وخت کې د يوه

جگړه او سوله

کونگري د غيا غرهم واورېدل شو.

- او هو! دا ته يې دکاکا زويه!

هغه پاڅېده او خپلې څنې يې چې تل آن همدا اوس، داسې رېمنځ، جوړې او په غوړو غوړې شوې وې چې ويلې به دې، هغه له ککرې سره يوه ټوټه دي، سره بيا جوړې او وې پوښتل:

- څه پېښه ده؟ څه شوي دي؟ زه لاد وخته داسې ډاره شوی وم.

ستړې شهزاده چې د شهزادگۍ پر ځای پر څوکۍ کېناست، ځواب يې ورکړ:

- نه! نه! هېڅ نه دي پېښ شوي، حال هماغه دی چې وکاتپوش! (دکاترينې د نوم لنډه بڼه) زه راغلم چې له تاسره وغرېږم. دا کوټه دې څنگه توده کړې ده، مگر په هر حال، راځه کينه چې سره وغرېږو.

شهزادگۍ چې ځان د خبرو اورېدو ته چمتو کاوه. په نه بدلېدونکې، حيرانۍ او منگ شوې بڼې د شهزاده مخې ته کېناسته او وې ويل:

- ما تصور کاوه چې څه پېښ شوي نه وي، دکاکا زو! غوښتل مې وېده شم، خو نه کېږي.

سردار واسيلي دهغې لاس راونيو او دعادت له مخې يې، ښکته کېښکود او وې ويل:

- ښه نو! راته وايه گرانې!

داسې برېښېده چې دغه خبره (ښه نو! راته وايه) د نورو ټولو هغو خبرو په شان ده، چې آن دهغې له يادونې پرته، دواړه ښه پرې پوهېدل، چې څه دي.

شهزادگۍ، له خپل بې ډوله ځان، نړيو اوږدو لينگيو، وچې ملا، په مړاوو، پرسېدلو او خړو سترگو، برنډبرنډ کتو، مخامخ شهزاده ته ځير وه. بيا يې سر وښوراوه، اسويلی يې وويست او سپېڅلي شمایل ته يې

جگره او سوله

وکتل. دهغې دغه حالت هم کېدای شو ناروغ ته د خواخوږۍ او لېوالتیا نښه او هم د خورا ستومانتیا او ژر استراحت ته دهیلې نښه وگڼل شي. سردار واسیلي چې دهغې دغه حالت د ستومانتیا نښه گڼله، وې ویل:

-تصور کوئ چې زما حال ښه دی؟ دیوه بار وړونکي آس په څپر سا نه شم اېستلي، ټوټه، ټوټه يم، خو بیا هم غواړم کتویشا! له تاسره وغږېږم.

هغه هم خورا سپین او په ډاگه غږېده.

سردار واسیلي، چې شو او دهغه غومبوري، کله یوې او کله بلې خواته په رېږېدېدو شول. دهغه بشری ته یې داسې ناخونده، ښه ورکړه چې، هېڅکله، په هېڅ مېلمستیاوو کې د سردار واسیلي مخ هسې چانه و لیدلې. دهغه سترگې هم هغه خپل همیشنی حالت نه درلود، کله به یې حیا ټوکېده او کله به له ډاره ډکې د پخوا اخوا غږېدلې.

شهادگی، چې خپلو ډنگرو وچو منگولو کې خپل سپی په ځنگنو نیولی و، په خوراخیر یې د سردار واسیلي سترگو ته کتل، خو داسې برېښېده که تر سهاره هم سترگې په لارې پاتې شي، خو بیا به هم په پوښتنه چوپتیا ماته نه کړي.

سردار واسیلي، چې ښکارېده د خپل گوگل داخ او ډب تراغېز لاندې یې خپلې خبرې را جوړې کړې، زیاته کړه:

-کاترینې سیمینوفنې! په دغه شان شپو کې لکه همدا اوس، باید د هر څه په اړه هر اړخیز فکر وشي، باید دراتلونکې په اړه فکر وشي، دتاسو په اړه...ته خو په دې پوهېږئ چې تاسو ټول ماته لکه د خپل اولاد په شان گران یاستئ.

شهادگی، همدا سې په ځیر، خو بې احساسه هغه ته کتل.

جگره او سوله

سردار واسيلي، پرته له هغه چې هغې ته ور وگوري، په خورا
خوشيني، ميز له خانه پورې واهه او خپلې خبرې يې اورېدې كړې:
- اوبلاخره، زما د كورنۍ په هكله هم بايد فكر وشي، ته پوهېږئ،
كاتيوشي!، تاسې درې خويندې، د مامنتوف لوبې، بله زما بنسحه، مور،
د گراف يوازيني وارثان يو. پوهېږم، پوهېږم، د دغه شان شيانو په اړه
تاته فكر كول او غږېدا څومره گرانه ده، څو ماته هم تر تانه اسانه نه
ده. مگر گراني، زما چې اوس عمر شپيتو ته نېرېدې دى، د هر ډول پېښې
د پېښو او امكان شته دى. پوهېږئ دا زه وم چې پېږ، پسې مې سړى
ولېږه، خپله گراف، د هغه تصوير ته مخامخ اشاره كوله او هغه يې ځانته
ورغوښت.

سردار واسيلي، چې په پوښتنزه، شهزادگۍ ته كتل، خو په دې پوه
نه شو چې دهغې په دې خبره سر خلاص شو چې ده هغې ته وكړه او يا
هسې دا ده ته گوري...
هغې ځواب وركړ:

- د كاكازو! زه يوڅه له خدايه غواړم، پاك الله دې زموږ پر ناروغ
رحم وكړي او دهغه سپېڅلي روح ته دا توان وركړي چې په ارامه له
دې...

سردار چې په خپل شنه سرلاس تېراوه او له خورا خوشيني نه يې
هغه ميز چې پورې وهلې و، بېرته ځانته ورنېرېدې كړ، په تاو تريخوالي
وويل:

- هو كې همداسې ده! همداسې! خو بالاخره... بالاخره... خبره په دې
كې ده چې ته هم پوهېږئ، هغه دا چې گراف، پروسې كال ژمى،
وصيتليک ليكلى او په هغه كې يې اصلي وارثانان چې موږ يو، بې
برخه كړي او ټوله شتمني يې پېږ، ته ور كړې ده.

جگړه او سوله

شهزادگۍ، په کراره ځواب ورکړې:

- پر پرېده چې لیکلې یې وي، هغه نه شو کولای شتمني د پېیر، په نامه کړي، هغه خو د هغه نامشروع زوی دی.

سردار واسيلي چې گڼۍ اخیستی و، ځان یې میز پورې ونښلاوه، خپلې خبرې یې لاتودې او چټکې کړې او ناڅاپه یې وویل:

- خو که هغه ټولواک ته لیک لیکلی وي او په هغه کې یې هیله کړې وي، چې پېیر، د هغه مشروع زوی وگڼل شي، بیا به څه کېږي؟ ته پوهېږئ؟ د گراف خدمتونو ته په پام سره د هغه غوښتنې ته درناوی کېږي.

شهزادگۍ، و مسېده، د هغه چا غوندې و موسېده چې انگېري، له هغه چانه زیات پوهېږي، چې ورسره غږېږي.

سردار واسيلي، د هغې لاس راوښو او وې ویل:

- راشه چې له بلې دې خبر کړم، لیک لیکل شوی و، که څه هم هغه ټولواک ته استول شوی نه دی، خو ټولواک له هغه نه خبر دی. اوس خبره په دې کې ده چې لیک له منځه وړل شوی دی او کنه؟ که له منځه وړل شوی نه دی، هر هغه شېبه چې دا کار پای ته ورسې - سردار واسيلي اسویلی وویست او په دې توگه یې غوښتل دا څرگنده کړي چې دده دا خبره "چې دا کار پای ته ورسې" نه یې موخه څه وه...

هغه خبرې اوږدې کړې:

- د گراف کاغذونه به سره لاندې باندې کړي، وصیتلیک او لیک به ټولواک ته واستول شي، د هغه لیکل شوې هیلې ته په درناوي هرڅه منل کېږي او پېیر به، لکه مشروع زوی ټوله شتمني ترلاسه کوي. شهزادگۍ په ملنډو و موسېده، داسې چې گواکې له دغې خبرې پرته هرڅه کېدای شي، وې ویل:

جگړه او سوله

- او زموږ برخه؟

- ماته گرانې کاتيو شې! خبره داسې سپينه ده لکه لمر. خبره چې داسې ده، هغه د ټولې شتمني يوازينی وارث دی او تاسو ته هېڅ هم نه رسېږي. ماته گرانې! ته بايد په دې پوه شي چې ايا وصيتليک او ليک، ليکل شوي وو او کنه! که ليک، ليکل شوی و، هغه له منځه وړل شوی او کنه؟ او کنه هغه ولې هېر شوی، ته بايد هر ورو پوه شي چې هغه چېرې دی او بايد پيدا يې کړې، ځکه چې...

شهزادگی - له درده په ډکې موسکا، بې له هغه چې ملال کاته بدل کړي، دهغه خبرې پرې او وې ويل:

- يوه دا لا پاتې وه، تاسو فکر کوي زه بنځه يم او بنځې په څه نه پوهېږي، خو هر څه چې وي، دومره پوهېږم، چې نامشروع زوی وارث کېدای نه شي، هغې زياته کړه:

- يواړمونی.

هغې چې دارموني کلمه په فرانسوي وييلې، داسې وانگېرله چې په دې توگه يې د سردار دخبرو بابېزوالي پوره ثابت کړې دی.

- گرانې کاتيو شا! اخر ته ولې نه پوهېږئ؟ ته داسې هونبیاره او بيا نه پوهېږي. که گراف، ټولوک ته ليکلي وي او په هغه کې يې دا غوښتنه کړې وي چې دهغه زوی دی مشروع وبلل شي، نور نو، پېير، پېير، نه، بلکې هغه به گراف بېزاو خوف او دوصيت ليک له مخې به د ټولې شتمنی اصلی وارث وي.

او که وصيتليک او ليک، له منځه وړل شوي نه وي، تاته پرته له دې چې ته ښه او د ثواب وړ بنځه يې بل هېڅ نه پاتېږي، هغه څه چې زه درته وایم، يوه رښتيني خبره ده.

شهزادگی... په يوې ادا سره زياته کړه:

جگره او سوله

- زه، پوهېرم چې وصیتلیک، لیکل شوی، خو په دې هم پوهېرم چې هغه اعتبار نه لري، خو زه خپه په دې يم چې تاسو پر ما د احمقې گمان کوي، دکاکا زو.

سردار واسيلي په خورا تلوار وويل:

-ماته گرانې، کاترينې سيمينوفنا! زه دلته ددې لپاره نه يم راغلی چې یو بل ته کړې او زړه زورونکې خبرې وکړو، بلکې ددې لپاره راغلی يم چې له یوې خپلې، بسې، مهربانې، رنستینې او په رنستیا خپلوانې سره، دهغې دگټو په اړه وغږېرم. دا لسم وار دی چې درته وایم، که د ټولواک په نامه لیک او د پیر، په گټه لیک شوی وصیتلیک، دگرافد کاغذو په منځ کې پیدا شي، نه ما احمقگوټي، نه تا او نه دې خویندو ته، هېخچا ته هم، هېڅ ډول میراث نه رسېږي. که زما خبرې نه منئ، دهغو کسانو خبرې ومنئ چې په دې کار پوهېږي، هغه دیمیتري انوفریوویچ، چې، دهغو دکورنۍ مدافع وکیل دی، یادوم هغه هم داسې وويل.

داسې وېرېښېده چې دشهزادگۍ، په خیالاتو کې ناخاپي او ژور بدلون راغلی وي، تاندو شونډو یې رنګ بایلود (سترگې یې په خپل حال پاتې شوې) کله چې یې خبرې پیل کړې، ژبه یې داسې بنده بنده کېده چې دې ته خپله هم د نه منلو وړ نه و. دې زیاته کړه:

-دا به ډېره ښه وه، ما نه څه غوښتل او نه څه غواړم.

هغې له ځنگنو نه، خپل وړوکی کونگری ښکته کړ، دخپل کمیس

گونځې یې سره سمې کړې او وې ويل:

-دې ته وایي مننه، دې ته وایي شکریه، هغه هم له هغه چانه چې خپل ټول ژوند یې له هغه نه څار کړی و. ډېر ښه! ډېر! گرانه سرداره غواړم ووايم چې زه خپله خو هېڅ شي نه غواړم.

جگړه او سوله

سردار واسيلي ځواب ورکړ:

-سمه ده! خو ته يوازې نه يې، ته خو يندې هم لرې.

مگر شهزادگي، دهغه دا خبره نه منله هغې وويل:

-هو کې زه لاله پخوا نه پوهېدم، خو هېره کړې مې وه چې په دې

کور کې له سپکاوي، دوکې، رخې، لمسون، ناشکري او تربگنۍ پرته

د بل څه تمه نه کېږي...

سردار واسيلي چې غومبوري يې له پخوا نه لزيات رپېدل، وويل:

-ته په دې پوهېږئ او کنه چې هغه وصيتليک چېرې دی؟

-هو کې، خو زه احمقه وم، په خلکو مې باور درلود، له هغو مې

ځان، څاراوه، خو گټه هغه څوک کوي چې دوه مخي او په زړه ناپاکه

وي، زه پوهېږم، پوهېږم چې دا دچا لمسون او لاس دی.

-شهزادگي دپاخېدو تکل وکړ، مگر سردار هغه له لاسه راو نيوه.

شهزادگي، دهغه چا حالت غوره کړی و چې ناڅاپه له ټول بشريت نه

ناهيلا شوې وي، هغې په ځير، ځير خپل مرکچي ته کتل.

-تراوسه پورې لاناوخته شوې نه ده، زما گرانې! ته پوهېږې،

کاتيو شې! دا ټول نه په لاسي بلکې په بې پروايۍ کې، د قهر او

د ناروغۍ په شېبو کې ترسره شوي او بيا يې له ياده وتلي دي. د زړه

سره! زموږ دنده داده چې دهغه دا تېروتنې راسمې او دهغه د ژوند

وروستۍ شېبې ورته داسې آرامې کړو چې هغه ته ددغو تېروتنو د

سرته رسېدلو اجازه ورنه کړل شي، هغه بايد په داسې خيالو کې مړ نه

شي چې فکر وکړي، ځيني هغه کسان يې بدمرغه کړي...

شهزادگي دملاتړ په توگه، دهغه خبره پرېکړه:

- هغه کسان چې خپل هرڅه يې ترده څار کړي و.

شهزادگي دا خبرې دهغه دخبرو دلاپخوالي لپاره وکړې او بيا يې

جگړه او سوله

هڅه وکړه چې پاڅی، مگر سردار دهغي مخه ونيوه، دې وويل:
- خو هغه هېڅکله دهغو په قدر پوه نه شو، یو سوړ اسويلی يې
وويست او زیاته يې کړه:

- زه په دې پوه شوم چې په دې دنیا کې باید بنو ته سترگې په لاره نه
شو، په دې دنیا کې نه شرافت شته او نه حقیقت. په دې دنیا کې باید
چالاکه او ظالم واوسئ.

- ښه ده! ښه ده! ته اوس په کراره شه، زه پوهېږم چې ته څومره پاک
زړه لرې.

- نه! نه! زما زړه له کرکې ډک دی.
سردار خبره اوږده کړه:

- زه په دې پوهېږم چې ته پاک زړه لرې، زه دتا دوستی په قدر
پوهېږم او له تانه هم دا هیله لرم چې ته هم ماته په دې سترگې وگورې تر
اوسه لا وخت شته، کېدای شي دیوې شپې ورځې په اوږدو کې، کېدای
شي یو ساعت، ښه به دا وي چې ته ماته هرڅه ووايي، پر هر هغه څه چې
ته د وصیتلیک په اړه پوهېږې، په تېره بیا په دې باید پوه شي چې هغه
چېرې دی؟ مور به اوس هغه را واخلو او گراف ته به يې وښیو. هغه
هر ورو هغه هېر کړي او دی هم غواړي هغه له منځه یوسي. ته پوهېږئ
زه یوه هیله لرم چې په خورا رښتیني ډول دهغه ټولې سپارښتنې تر سره
شي. زه دهمدې هیلې د تر سره کولو لپاره دلته راغلی يم. زه دلته ددې
لپاره راغلی يم او هغه دا چې له تاسو سره مرسته وکړم.

شهزادگی وويل:

- اوس زه په ټولو پوه شومه، زه پوه شومه چې دا دچا دوکې دي.

- خو خبره په دې کې نه ده، د زړه سره.

- هوکې! خبره ستاسو په هغې سن پطرزبرگوالي، ستاسو په هغې

جگره او سوله

گراني انا ميخاييلوفنا کي، په هغې شيشکې کي ده...
-ننه به داوي چې وخت له لاسه ورنه کړو.

-اخ! څه ووايم همدا پروسرکال ژمی و چې دلته راغله او دگراف په غورږو کي يې زموږ په اړه هغه مردارې ببوللې، په تېره بيا د سوفيا په اړه هغه ډنډورې وغږولې، نه، نه، زه نه شم کولای، هغه دلته رايا دې کړم چې دگراف ناروغي يې لاپسې دوچنده کړه او تردوه او نيو خويي له موږ سره خبرې څه چې بېخي يې موږ ته نه کتل. دا همهاغه وخت و چې دغه دکرکي وړ او مردارليک وليکل شو، ما داسې تصور کاوه چې دغه کاغذ کوم اعتبار نه لري.

-خبره په همدې کي ده، نو تا ولي پخوا په دې اړه ماته هېڅ نه ويل؟

شهزادگي يې له هغه چې پوښتنې ته سترگه په لاره شي، وويل:

-دالیک دهغه، په هغې بنکلي کخوږه کي دی چې تر خپل بالنست لاندې يې کلکه ساتي. اوس زه پوهېږم هغه، داسې گڼی اخیستې وه چې ببواکه يې چيغه کړه:

-که کومه گناه لرم، هغه به همدې مکارې او دوکمارې ښځې پر

وړاندې دکرکي گناه وي. زه نه پوهېږم، هغه ولې دلته داسې له دوکونه ډکه ښکته پورته کېږي؟ زه به ورسره گورم. وخت به يې راشی.

۱۹

په هغو شېبو کې چې د هر کلي او د شهزادګۍ په کوټې کې دغه خبرې اترې روانې وې، هغه ګاډۍ چې پېير (اېرېسي لېرېل شوې وه) او انا ميخايلوفنا (خپله يې ښه ګڼلې وه چې ورسره راشي)، په کې سپاره وو، د ګراف بېزاو خوف، دانګر منځ ته راننوته. کله چې تر کړکيو لاندې پر پرتو سوارو، د ګاډۍ د تايرونو غږ نرم شو، انا ميخايلوفنا، هڅه وکړه چې خپل مل، په خوږو، پستو او هيلمندو خبرو ارام کړي، هغه ته يې منځ ورواړوه، خو وې ليدل چې هغه د ګاډۍ په کنج کې وېږدې، نو راوېښ يې کړ. راوېښ شوی پېير، انا ميخايلوفنا پسې غبرګ له ګاډۍ نه رابښکته شو او رابښکته کېدو سره سم له خپل نامشروع پلار، زنګندن په حال کې پلار سره د کتنې چرت يوړ. دې ته يې هم پام شو چې دوی نه دمانۍ له مخکنۍ لويې دروازې نه، بلکې د ودانۍ د شا له دروازې نه ننوتلي دي.

له ګاډۍ نه د رابښکته کېدو په وخت کې يې هغو دوو تنو ته پام شو چې جامې يې ددې کور او سپدونکو ته ورته نه وې (د خوارانو جامې) او د دروازې له خوا نه يې، د ديوال سيوري ته ځان پناه کړ. پېير، خو شېبې ودرېد، دا خوا هغه خوا يې وکتل او د ديواله د دواړو خواوو په سيوري کې يې، دغو دوو تنو ته ورته نور څو تنه وليدل، خو نه انا ميخايلوفنا، نه دهغې ګاډيوان او نه له دوی سره مل چوپړ چې نه شو

جگړه او سوله

کولای هغوی ونه ویني، یوه هم هغو ته پاملرنه ونه کړه. پبیر، له ځان سره وویل چې د دې خلکو شتوالی به دلته یوه عادي خبره وي او باید همدا سې وي. هغه انا میخایلو فنا پسې و خوځېد. انا میخایلو فنا په چټکو گامونو، پر هغو له تېرو نه جوړو نړیو زینو چې په تنه رڼا، رڼې شوي وې، پورته وخوت او پبیر ته یې چې له دې نه شاته پاتې شوی و، غږ وکړ، چې چټک شي. پبیر، اصلاً نه پوهېده چې دی ولې گراف ته ورځي او له هغه نه زیات چې په دې بېخي نه پوهېده چې ولې دوی ودانۍ ته د شا د زینو له لارې ننوتل، خو د انا میخایلو فنا ډاډمن حالت او چټکو هڅو ته یې چې کتل، له ځان سره به یې وویل:

- دا باید همدا سې وشي.

لا د زینو نیمايي ته ورسېدلې نه وو، چې څو تنه چوپړان سطل په لاس، په خورا چټکۍ، داسې چې د تېرو پر زینو د هغو د بوتو آوازونو انگازې کولې، رانښکته کېدل او نېرېدې و چې له دوی سره ټکر شي. چوپړانو چې د دغې مور او زوی له لیدلو هېڅ تعجب نه و کړي، دوی ځانونه، د دې لپاره د دیوال خواته کړل چې مور او زوی ته لاره پرېږدي.

انا میخایلو فنا، د دغو چوپړانو نه دیوه نه وپوښتل:

- دشهزادگیو دکوتولاره همدا ده؟

چوپړ، په داسې لور او زړورتیا چې گواکې اوس نو دهرڅه او هرکار اجازه شته، هغې ته ځواب ورکړ:

- دلته ده ادکې، دچپ لاس دروازه.

پبیر، چې کله د زینو گرځني ته ورسېد، له ځان سره یې وویل:

- کېدای شي چې گراف به زه نه یم غوښتي، بڼه به دا وي چې زه خپلې کوتې ته تللی وای.

جگړه او سوله

انا ميخاييلوفنا، د دې لپاره تم شوه چې پيېر، هغې پسې ورورسېږي، بيا يې خپل لاس، دهغه پر لاس وركېښود او د سهار په خپر يې بيا وويل:

-گرانه! بايد ووايم، چې تر تانه زه زياته زورېږم، خو ښه به دا وي چې مېړنی او ټينگ واوسئ.

پيېر، چې د عينكو له شان نه په خورا مهرباني انا ميخاييلوفنا ته كتل، وپوښتل:

-رښتيا، ښه به دا نه وي چې زه لاړ شم؟

انا ميخاييلوفنا يو سوړ اسويلی وکړ او وې ويل:

-ته بايد ټول هغه بد هېر کړې چې له تاسره په ژوند کې شوي دي. فکر وکړه چې هغه ستا پلار دی... کېدای شي هغه د زنکندن په حال وي، خو ماته تل د زوی په شان گران وي، پر ما ډاډه اوسه، زه ستا گټندويه يم.

د پيېر، سر په هېڅ نه خلاصېده، له پخوا نه ده ته لا په ډاگه وېرېښېده چې دا ټول بايد همداسې شي چې وايي او همداسې غوږ غوږ يې انا ميخاييلوفنا پسې چې نوره يې نو دروازه پرانيستې وه، روان و.

دروازه، د ودانۍ د شا سرای ته ور خلاصېده. هلته په يوه کنج کې، يو بوډا چوپړ ناست و او جورابې يې او بدلې پيېر، د ودانۍ، دغې نيمايي ته هېڅکله نه و راغلی او آن د دې تصور يې هم نه شو کولای چې هلته څه شته. انا ميخاييلوفنا، له هغې مينځې نه چې په ډېر تلوار يې هڅه کوله، له هغو نه مخکې شي (او دې له نازه هغه زما گرانې کوترې وبلله) د شهزادگيو د روغتيا پوښتنه وکړه او پيېر يې په هغه دهليز کې چې په تېرو گانېل شوی و، وړاندې تگ ته هڅاوه. په دهليز کې، لومړنۍ چپه دروازه د شهزادگيو، کوټې ته ور خلاصېده. هماغې، مينځې چې په

جگړه او سوله

تلوار تر دوی نه مخکې شوې وې (په دغه وخت کې ټول کارونه په تلوار سره کېدل) دغه دروازه هم ځان پسې نه وه پورې کړې، پېیر او انا میخیلو فنا دهغې له مخې نه د تېرېدو په وخت کې هسې په ناخبره توګه دننه دغې کوټې ته ورپام شو او وې لیدل چې مشره شهزادګۍ او سردار واسیلي سره ناست او خبرې کوي. سردار واسیلي، دهغو په لیدو، په تلوار او خواشینۍ و خوځېد او د شا خواته یې ځان پر څوکی ورواچوه. شهزادګۍ له خپله ځایه پاڅېده، په بې ساري قهر یې دروازه ووهله او کلکه یې وتړله. د شهزادګۍ دغه کره دهغې همیشنی ارامۍ ته هېڅ ورته نه و او هغه وحشت چې د سردار واسیلي په بشره کې راڅرګند شوی و، دومره دهغه له ورځني حالت سره توپیر درلود چې پېیر، ودرېد او دخپلو عینکو له شانه یې خپلې لارښوونکې ته وکتل. خو انا میخیلو فني، هېڅ تعجب ونه کړ، یوازې یوه نری موسکا یې پر شونډو راخوره شوه، سوړ اسویلی یې وویست، ګواکې غوښتل یې ووايي چې، له دې پرته یې بله هیله نه درلوده.

هغې، د پېیر، دکتو په ځواب کې وویل:

-ښه ګرانه! ښه به داوي چې مېړنی او تینګ و اوسئ. دا زه یم چې ستا دگټو ساتونکې یم. ددې خبرو سره جوخت یې، خپل ګامونه لا چټک کړل.

پېیر، نه پوهېده چې څه خبره ده او له دې نه لا مهمه دا چې په دې خو یې هېڅ سر نه خلاصېده چې (ستا دگټو ساتونکې یم)، څه معني لري. خو په زړه کې به یې ویل، دا لازمه ده چې دا ټول باید همداسې شي. هغوی ددهلیز له لارې، یوه تنې کوټې ته، د ګراف، دهرکلیو کوټې ته

جگړه او سوله

ور رسېدل او ورننوتل. دا يوه له هغو پرمينو، سړو کوټو نه يوه کوټه وه چې پيپر ددې ودانۍ پر دروازي تر راننواته، سمدلاسه يې پېژانده، ځکه هغه به تل ددغې ودانۍ دلويې دروازي له لارې هلته راته ددې کوټې په منځ کې يو تشاب ليدل کېده، د تشاب شاوخوا ته پرته قايليني لمدي وې. چوپر چې مجمر په لاس کې و، د کشيش لاسمل چې دوی ته يې پاملرنه نه کوله، د گوتو پر سر روان وو، دوی ته مخامخ له کوټې راووتل پيپراو انا ميخايلوفنا، پيپر، ته اشنا دهرکليو هغې کوټې ته ورننوتل چې په ايتالوی دود يې دوه کرکې او باغچې ته يوه وتلې دروازه لرله. په کوټه کې د دويمې ايکاترينې (د روسيې ستره ټولواکه) لوی تصوير چې دهغې له سره تر پښو ښودنه يې کوله، ځورند و.

په سالون کې، هماغه مخکني خلک چې تقريبا په هماغه حالت ناست وو، په پټه پټه يو له بل سره غږېدل. سالون ته دهغوی په راننوتو سره ټول چپ شول. هغوی، د انا ميخايلوفنا ژيرې څېرې او له اوبڼکو ډکو سترگو او څورب لور پيپر ته چې سريې ښکته اچولی او په خورا اطاعت هغې پسې روان و، وکتل.

د انا ميخايلوفنې، په څېرې کې له ورايه څرگندېده چې خورا ټاکو و نکې شپې رارسېدلې او ديوې څير کې سن پترزبورگي ښځې په څېر په ټينگه او پوهې، پرته له هغه چې پيپر، له ځانه لري کړي، په خورا زړورتيا، داسې زړورتيا چې تر سهارنۍ هغه نه لاپسې زياته شوې وه، کوټې ته ننوته.

هغې دا احساسوله چې تر شا يې هغه څوک را روان دی چې د زنکندن په حال کې ناروغ يې دليدو هيله لري، نوځکه، له هغه سره په کېدونکې ديدن ډاډه وه. په يوه چټک غلچک يې په کوټه کې ناست

جگره او سوله

ټول کسان وڅارل، دگراف، ځانگړي کشیش ته یې پام شو، پرته له هغه چې درناوی یې کړی وي، تابه ویل چې گواکې په ملاماته شوه، په ارامو او لنډو گامونو هغه ته ورنږدې، لومړی یې دهغه او وروسته یې دهغه څنگ ته د ولاړ بل کشیش دعا واخیسته او هغوی ته یې وویل:

- دخدای شکر دی! دخدای شکر دی چې راوړسېدو، مور، نږدې خپلوان یې ډېر ویرېدو. هغې په کراره زیاته کړه:

- دغه ځوان، دگراف زوی دی، هی هی څه سخت ساعت دی.

تر دې خبرو وروسته، هغه ډاکتر ته ورنږدې شوه او وې ویل:

- مهربان ډاکتره! دغه ځوان دگراف زوی دی... څه هیله شته او کنه؟

ډاکتر پرته له هغه چې څه ووايي، آسمان ته یې وکتل او اوږې یې پورته واچولې. انامیخایلو فنا هم ډاکتر ته ورته اوږې پورته واچولې، سترگې یې وتړلې او د ډاکتر له خوا نه، پېیر ته ورنږدې شوه. په ډېر درناوي، په خورا خواخوږۍ او له خواشینۍ نه په ډکه ژبه یې، پېیر، ته وویل:

- دخدای رحم ته امید ولره. هغه ته یې یوه کوچنۍ څوکۍ وروښوده

چې پرې کېښني او سترگه په لارې پاتې شي، خپله په کراره دهغې دروازې خوا ته ورو خوځېده چې ټولو په ځیر څارله او دروازه یې په داسې یو غږ چې په سختۍ تر غوږو رسېده، ورپسې پورې شوه.

پېیر، چې په خپلو ټولو چارو کې یې، دخپلې لارښودې سپارښتنې منلې، دهغې څوکۍ خواته چې هغې ورته ښودلې وه، وخوځېد. همدا چې انامیخایلو فنا، د دروازې شاته پناه شوه، دهغه دې ته پام شو چې په کوټه کې ناست کسان په خورا ځیر او له خواخوږۍ نه په زیات پام ده ته سترگې گڼدلي دي. هغه، احساس کړه چې ټول له یوبل سره په پټه پټه څه وایي او ده ته یې تر سترگو لاندې کله په وېرې او کله په درناوي

جگړه او سوله

اشارې کولې. هغه ته يې داسې درناوي کاوه چې تر دې دمخه هغه ته چا نه و کړي. يوې، ناپېژندل شوې مېرمن چې له روحانيونو سره غږېده پاڅېده او هغه ته يې بلنه ورکړه چې دهغې پر ځای کېږي. يوه ياور، په چټکۍ هغه دستکش چې له ده لوبدلې و، راپورته او هغه ته يې وړاندې کړ، هغه وخت چې د داکترانو له څنگه تېرېده، ټول دوی ته د درناوي په نښه چې او ددې لپاره چې پېر ته لاره پرېږدي لږ په څنگ شول. پېر خو لومړی غوښتل په بله څوکۍ کېږي چې ددغې مېرمنې ځنډ نه شي، غوښتل يې خپله دستکش راپورته او داکتران خو اصلاً دده دلارې ځنډ نه و، چې لاره بدله کړي، خو ناڅاپه يې له ځان سره وويل چې نه، ښه نه ده. هغه داسې وانگېرله چې نن شپه دی داسې څوک شوی دی چې اړ دی، ټولو هغو نادودو، دودونو او تشریفاتو ته درناوي وکړي چې دا خلک يې له هغه نه دهغو د سرته رسولو هیله لري، نو له دې کبله دی باید ټول هغه څه ومني چې خلکو ده ته د درناوي په نښه کول. بې له هغه چې څه ووايي، له ياور نه يې دستکش واخيست او پر هغې څوکۍ کېناست چې هغې مېرمنې ورته ښودلې وه. خپل غټ لاسونه يې په خلاصه بڼه لکه دمصر مجسمه په خورا سادگۍ پرزنګونو کېښودل او په زړه کې يې بيا تېره کړه چې ترده نه به دا نور خلک ښه پوهېږي چې دا ټول کارونه باید همدا سې چې کېږي، ترسره شي. که هغه غواړي چې دی په دې اله گوله کې ځان ورک نه کړي... نو ښه به دا وي، هغه څه به کوي، چې نور يې ده ته لارښوونه کوي.

لادوي دقيقې تېرې نه وې چې درې ستوري په ټټر ستر قوماندان، سردار و اسيلي، په لوړ سراو شاهانه خوځېداکوټې ته راننوت. هغه له سهاره، لاندگر برېښېده، کله چې يې په کوټه کې دا خوا هغه خوا وکتل او هلته يې پېر وليد، داسې ښکارېده چې سترگې يې ترورځني

جگړه او سوله

بڼې غټې او پراخې شوي دي. هغه ته ورنېرېدې او دهغه لاس يې راوښو (هغه څه چې پخوا يې هېڅکله نه کول) دهغه لاس يې داسې بنکته کېښکود چې گواکې غواړي، دهغه زور وازمايي او وي ويل:

- غم مه کوئ! غم مه کوئ! زور ورشه گرانه! ته يې راغوبستي يې... ښه ده، ښه ده... دا يې وويل او غوښتل يې چې لاړ شي، مگر پېير، ښه وگڼله له هغه نه وپوښتي:

- د... روغتيا څنگه ده، شک يې درلود، ځکه نه پوهېده چې د زنکندن په حال ناروغ گراف، وبولي او کنه؟ ځکه هغه ته پلار ويلو نه هم، هسې شرمېده.

سردار ځواب ورکړ:

- نيم ساعت دمخه يې هم يوه حمله تېره کړه، هوکې يوه بله حمله، غم مه کوه! زړه ورشه گرانه!

پېير، په داسې پرېشاني کې ډوب و چې د حملې د کلمې په اورېدو سره يې تصور وکړ چې کوم چا په بل چا برېد کړی دی. حيران حيران يې سردار واسيلي ته کتل او وروسته په دې پوه شو چې ناروغی. ته حمله وايي. سردار واسيلي په تگ تگ کې داکتر لورون، ته خو خبرې وکړې او د پښو د منگولو په سر کرار کرار دروازې ته نېرېدې شو. هغه د گوتو په سر تگ نه شو کولای، نو ځکه يې د منگولو په سر تگ، گام اچولو ته ورته کېده. هغه پسې مشره شهزادگۍ، بيارو حانيون او دهغو مريدان، چوپړان، مينځې او نور خلک دروازې ته نېرېدې شول. د دروازې له شا نه د اله گولې او گڼه گونې غږ اورېدل کېده، خو په پای کې انا ميخايلوفنا، هماغه شان رنګ الوتې چې دعا يې ويله له دروازې راووته او لاس يې د پېير پر لاس کېښود او وي ويل:

- دخداي رحم بې پايه دی، اوس شهادت ويل پيل کېږي، راځه!

جگړه او سوله

راځه!

پېير، په پاسته فرش و خوځېد له دروازي تېر شو او وې ليدل چې
ددې لارښودونكې، هغه ناپېژندلې ښځه او د مينځو او چوپړانو نه هم
خوتنه ټول داسې ده پسې را روان دي چې گواکې دې کوټې ته نور د
راننوتلو لپاره اجازه په کار نه ده.

۲۰

پېير، دغه لويه كوته چې لوړو دايروي ستنو او دهغه په سر دايروي قوسونو په دوو برخو ويشلې وه او ديوالونه يې په ښكلو پارسي قايلينو گانېل شوي وو، ښه پېژندله.

د ستنو شاته چې يوې خواته يې له سره لرگي نه، په ورينمنو پر دو كې مروړ شوي، جوړ لوړ كټ ولاړ و او بلې خواته يې هغه لويه هينداريزه طاقچه وه چې سپېڅلي شمائل په كې ځای پر ځای شوي وو، په سره رڼا داسې روښانه شوي و، لكه كليسا چې د مانښماني عبادت په وخت كې روښانه كېږي. تر سپينو ځلېدو نكو سپېڅلو شمائلو لاندې د والتروفسكې يوه څوكۍ ولاړه وه. پر هغې څوكۍ (تكيه لرونكې څوكۍ) واورين سپين بې گونځو بالښتونه چې ښكاريدې، نوي بدل شوي، اېښودل شوي وو او دهغه پر سر، پېير، ته اشنا، دهغه پلار گراف بېزاو خوف ناروغ بدن چې تر ملا پورې د شنه رانه څادر لاندې پټ و، پروت و. هغه له خپلو هماغه سپينو او زمري غونډې او ږدو څڼو سره چې تندي يې ورته سينگار او وه، هغه له خپلو هماغه پر سور ژرې مخ ژورو گونځو سره چې دهغه څېرې ته يې ځانگړې ښكلا ښېله، مخامخ د هماغه سپېڅلو شمائلو لاندې ځای پر ځای شوی و. دهغه دواړه څوږب او شډل لاسونه، له څادره راوتلي او پر څادر پراته وو. يو زوړ بوډا چې د څوكۍ له شانې ددې لپاره راخښ شوی و چې

جگړه او سوله

دگراف، دسر چپه لوېدلي دښي لاس د غټې او شهادت گوتو ترمنځ موميایي شمع کېږدي. روحانيونو چې پاک او خورا ښکلې قيمتي جامې يې اغوستې او اوږدې څښې يې پرې راپرتې وې، شمعې په لاس په کرارۍ، خو په ډېر پام او ځيرکتيا سره دعاگانې لوستي. دهغو نه لږ شا ته دوه ځوانۍ شهزادگۍ چې دستمالونه يې سترگو ته نيولي وو، ولاړې وې، دهغو تر ټولو مخکې مشره شهزادگۍ، هماغه کاتيشا، چې کرکجنې او برنډې سترگې يې يوه شپبه يې هم له سپېڅلو شماليو نه، نه شلولې ولاړه وه، ځکه هغې گواکې غوښتل ټولو ته دا څرگنده کړي، که يوه شپبه هم هغه له هغو سترگې واپروي، دابه دخپلو کړو ځواب ونه شي ويلاي. انا ميخايلوفنا، چې څېرې يې ديوه ژور غم او خواخوږۍ څرگندونه کوله، له وره سره د ناپېژندل شوې ښځې تر څنگ ولاړه وه. د دروازي بل څنگ ته، سردار واسيلي، لاس لرونکې څوکۍ ته نېږدې، دهغې بخمل شوې څوکۍ شاته چې، شايې ځان خواته راگرځولې وه، ولاړو. هغه دخپل چپ لاس څنگله، چې شمعه يې په لاس کې وه، پر څوکۍ اېښې وه، په ښي لاس يې پر تندي او ټټير د عيسوي صليب په اېستلو درناوي پرځای کاوه او هرځل به يې چې گوتې تندي پورې رسېدلې، سترگې به يې داسمان پلو تلې. دارام متقي او الهې ارادې ته د تسليم ښې يې په څېره کې څرگندې وې. بشري او خوځېدا يې دا ښودل، په هره کچه چې تاسو دغه احساسات درک کولي نه شي، هومره به تاسو ته گرانه تمامېږي.

دهغه شا ته، ياوران، بيا داکتران او تر هغه وروسته نارينه چوپړان ولاړو، نارينه او ښځې لکه په کليسا کې چې وې، جلا جلا ولاړو. که څه هم ټول په پټه خوله پر ځان د صليب ښې ويستلې، خو د کليسا د زنگونو او روحانيونو د دعا او ازونو انگازې جوړې کړې وې. هر وار به

جگړه او سوله

چې د کلیسا زنگونه او د دعاگانو او ازونه په کرار شول، دخلکو د گامونو د جگېدو او ځای پر ځای کېدو غږونه به اورېدل کېدل. انا پاولوفنا، په خورا ځانښودنې، داسې ځانښودنې چې گواکې نښې چې په دې پوهېږې چې څه کوي، د کونې له بر سره په ټولې کونې کې تېره او پېرته ورغله او هغه ته یې شمع ورکړ. هغه شمع ولگاوه، خو دا چې خلکو ته د زیات پام له امله یې خیال گډ وډ شوی و، په هماغه لاس کې یې چې شمع نیولې وه، د صلیب اېستل هم پیل کړل.

کمکۍ شهزادگۍ، سوفیا، سره انتگي، خال په شونډو چې خنډل یې، هغه ته کتل. هغه چې موسېده، مخ یې په دستمال کې مروړلی او تر ډېرې پورې یې نه لوڅاوه، خو همدا چې بیا یې پېر، ته وکتل په خندا شوه. هغه ځان کې دا توان ونه لید چې دهغې په لیدو، ونه خاندی، خو دا یې هم نه شو کولای چې هغه ته ونه گوري، نو ځکه یې دا ښه وگڼله چې د لویې ستنې شاته ځان پناه کړي. د مراسمو په منځ کې ناڅاپه، درو حانیونو د دعا او ازونه بند او په بنگهاري یې یوبل ته څه وویل. بوډا چوپر چې د گراف لاس نیولی و، پاڅېد او ښځو ته یې څه وویل. انا میخایلوفا، وړاندې شوه، په ناروغ ورځمه او د گوتې په اشارې یې داکتر لورن ځان ته وروباله. فرانسوي داکتر (چې ستنې ته ډډه لگولې وه، سره له هغه چې شمع یې په لاس کې نه و، خو کړو وړو یې دهغه پردی د درناوي څرگندونه کوله چې، غواړي و نښې د مذهب له توپیر سره سره، د دغو مراسمو په اړتیا ښه پوهېږي او هغه ته درناوي کوي) دیوه پاڅه تجربه لرونکي په شان، په درنو، خو بې غږه گامونو، ناروغ ته نږدې ورغی، په خپلو ښکلو او نازکو گوتو یې دهغه ازاد لاس له شنه څادره را لور، مخ یې وراوه او دهغه نبض یې ونيو او په چرت کې لاړ. ناروغ ته یې کوم شربت ورکړ، یو څو شېبې د ناروغ په شاوخوا کې

جگړه او سوله

بيا له گوله جوړه خو هرڅوک ډېر ژر پخپلو ځايونو کېناستل او د دعاگانو او ازونه پورته شول. په مراسمو کې د ځنډ راتگ په وخت کې د پيپر، دې ته پام شو چې سردار واسيلي، په داسې حالت کې چې، پوهېږم چې څه کوم او وا پرهغو چې نه پوهېږي، له خپلې څوکۍ نه پاڅېد، د دې پر ځای چې ناروغ ته ورشي، دهغه له څنگه تېر او له مشرې شهزادگۍ سره يوځای د گراف د خوب دکوټې په بر سر کې، د لوړ اېښودل شوي کټ خواته چې ورېښمينې پردې پرې راځوړندې وې، ورغی او دواړه دکوټې د شاه دروازي نه په گډه ووتل، خود مراسمو د پای ته رسېدو نه مخکې بيا يو په بل پسې جوخت، بېرته خپلو ځايونو ته راستانه شول پيپر، دې پېښې ته هم هومره پاملرنه وکړه، لکه هغه نورو ته يې چې کړې وه، ځکه هغه له ځان سره دا پرېکړه کړې وه، هره هغه څه چې نن شپه دی ويني، هغه بايد ټول د دې لپاره وي چې اړتيا يې ليدل کېږي او بايد همدا سې شي.

د کليسا د زنگونو او ازونه ارام شول او د کشيش هغه غږ دهغه په ځای انگازن شو چې ناروغ ته يې د رارسېدونکې پوښتنې او ځواب مبارکې ويلې. ناروغ هماغه شان بېسده او بې هر ډول خوځېدا پروت و. د شاه وخوا خلک ټول په خوځېدا او دگامونو او ساندو آوازونو يې چې په هغو کې د انامياخيلوفنا اواز له لرې اورېدل کېده، له هرې خوا نه پورته وو. پيپر، دهغې غږ واورېده چې هغه وايي:

-هغه بايد هرومرو کټ ته يوړل شي، دلته دهغه پرېښودل به ښه نه

وي...

داکتران، شهزادگان او چوپړان، داسې له نارغه تاو شوي وو چې نور نو پيپر، د گراف، هغه سپينې يال ډوله، سرې بخونې، ژبېرې شوې څنې چې د ټولو مراسمو په اوږدو کې، سره له هغه چې نورو خبرو ته هم

جگړه او سوله

کتل، دده له سترگو نه لرې کېدې، نه لیدې. د هغه خلکو له احتیاط چې دده د پلارڅوکۍ نه تاو شوي وو، تصویبې وکړ چې هغه پورته کوي او کټ ته یې وړي.

د یو چوپړ له گڼۍ نه ډک غږ یې واورېد:

زما لاس در کلک کړه، کنه لویږي.

یو بل نارې کړې:

-لږ ښکته!

ځینو نورو غږونو بیا تینگار کاوه چې:

-لږ نور هم، لږ نور... او یوه بل...

دهغو کسانو د سا ویستلو او پښو او ازونو لاپسې داسې درند بدل، تابه ویل چې گواکې هغهبار چې دوی وړي، دروند والي یې ددې له توانه خورا زیات دي.

ناروغ وروونکو چې انامیخیلوفنا هم دهغو په ډله کې وه د پېیر، مخې ته ورو رسېدل او هغه یوه شېبه د هغو له شا او اوږو له منځه، دناروغ، خورب پراخ ټټیر، خلاصې تنې او سورورې اوږې، سپینې، یال ډوله، سرې بخونې، ژېړې شوې څنې چې خلکو تر ترڅگ لاندې نیولې او پورته کړي یې وو ولیدل. دهغه دا څېره، پراخ تندی، وتلي اننگي، شهواني ښکلې خوله او شاهانه ساړه کتل، آن دمرگ په را رسېدو هم هېڅ بدل شوي نه و. او هماغه شان و، لکه درې میاشتي مخکې په شان، دهغه وخت په شان، چې هغه پېیر، سن پترزبورگ ته لېږه او ده هغه لیدلی و، خو دادي دهغه سر او س د پېیر، دسترگو په وړاندې، ناخوځنده او بېواکه، د لېږدونکو له گڼو اخیستو گامونو سره ټکان خوږ، رېږدېده او د هغه مړو او سړو کتو، نه شو کولای په کوم ځای ودریږي.

جگړه او سوله

هڅو او اله گولې خو د قيقې نور هم د هغه د کت په شا و خوا کې دوام پيدا کړ. د ناروغ تر ليرېدولو وروسته چوپړان خواره واره شول. انامیخایلو فنا، لاس د پيپر، پر لاسونو ور کېښود او وې ويل:

-درځه! چې ورشو!

پيپر، د انامیخایلو فنا، سره په گډه، هغه کت ته ور نېرېدې شول چې (تکيه لرونکې څوکۍ). ناروغ په يوه پرتم سره پر هغه کت پروت و چې خو د قيقې مخکنې يې (غسل) مراسمو پورې يې اړه درلود، هغه داسې پر کت غځېدلی و چې سربې لور پر سر وېرېدې تکيه و. دهغه لاسونه، پر شنه وريښمين ټوکر داسې لوبدلې و چې رغوبې ښکته پراته وو. کله چې پيپر، ور نېرېدې شو، گراف هغه ته مخامخ وکتل، خو دهغه دکتو معني، هغه معني او مفهوم و چې څوک پرې پوهېدای نه شو. يا دا چې دې کتو په پوره توگه هېڅ نه ويل، يا دا چې سترگې ددې لپاره دي چې چېرې کتل کېږي، هلته وکتل شي او يا دا چې دهغه سترگو او کتو دومره زيات ويل چې پوهېدل يې گران و. پيپر، چې نه پوهېده، څه وکړي، ځای پر ځای وچ پاتې شو. په پوښتنيز ډول يې خپلې لارښودې، انامیخایلو فنا ته وکتل.

انامیخایلو فنا، په تلوار د سترگو په اشاره د ناروغ لاس وروښود او په لپو کې يې مچه ورو ليرله. پيپر، سره له هغه چې وېرېده، پر هغه پراته څادر کې ونه ښلې، خوبيا يط هم په سختۍ اورميږور اوږد کړ، دهغې سپارښتنه يې پر ځای کړه او خپلې شونډې يې د هغه پروج او پاسته لاس ور کېښودې. خود گراف نه لاس او نه يې د څېرې کومه برخه، يوه هم ونه ښورېده. پيپر، يو ځل بيا، انامیخایلو فنا ته، په دې معنی وکتل، چې څه وکړم؟ انامیخایلو فنا، په سترگو کې، هغه لاس لرونکې څوکۍ ته وکتل چې د کت تر څنگه اېښې وه. هغه هم بيا د هغې

جگره او سوله

خبره و منله، پرڅوکی کپناست. خو سترگو یې همدا پوښتنې لرلې، ایا دا کار چې ده وکړ بڼه ده، که څنگه؟ انا میخایلو فنا، سر د هو او منې په نښه وښور او ه. پبیر، بیاد مصر دمجسمې په شان د ساده گی. بڼه غوره کړه او ظاهرا یې په دې افسوس کاوه چې په دې غټ، څورب، ناچالاکه او درانه ځان یې د کوتې دومره لوی ځای نیولی دی او خپل ټول روانې توان یې دې هڅې ته سپارلی چې څومره کبړي کمکی ښکاره شي. هغه گراف، ته کتل، خو د گراف سترگې په هماغه ځای نښتې وې چې څو شیبې دمخه پبیر، هلته ولاړو او ده ورته کتل. انا میخایلو فنا، په خپلې دې درېدا او دغه شان حالت سره غوښتل دا وښيي چې د پلار او زوی د دغه وروستی دیدن د پرتمینو شیبو له درد او ویرې نه پوره خبره ده. دغو کتلو دوې دقیقې دوام و نه کړ، خو پبیر، تصور وکړ چې څو ساعته تېر شوي دي. ناڅاپه د گراف، په ځیرې او گونځنۍ خبره کې یوه رېږدېدا پیدا شوه، رېږدېدا یې لا پسې زیاته او ښکلې خوله یې تاوارتاو غونډې شوه، (په همدې شېبه کې د لومړي ځل لپاره د پبیر، زړه و منله چې پلار یې څومره مرگ ته نېرېدې دی) د هغه، همدې تاوارتاو خولې نه، نه پوهېدونکی او پېچلی خرهاری او ورېدل شو. انا میخایلو فنا چې په خورا ځیر د ناروغ سترگې څارلې، هڅه یې کوله پوه شي، هغه څه غوښتل، یو ځل یې پبیر، بیا یې د شربت پیالې ته اشاره وکړه او که په زگیروي زگیروي یې یو وار د سردار واسیلی نوم یاد کړ او یا کېدای شي هغې پرستنې ته اشاره کړي وي. د ناروغ په سترگو او بشره کې د شک نښې څرگندې شوې، هڅه یې وکړه هغه چوپړ ته وگوري چې لا تر اوسه یې تر سر پورې ولاړو.

چوپړ په کراره وویل:

- غواړي په بل اړخ واوړي.

جگره او سوله

پېير، چوپړ سره دمرستي لپاره پاڅېد.
هغه، ددې لپاره وروړاندې شو، چې دگراف، دروند ځان مخ په
ديوال واړوي.

کله چې يې گراف، په بل اړخ اړاوه، يو لاس يې شاته ولوبد، هغه
هسې بې گتې هڅه کوله، چې هغه د ځان خواته ورتول کړي. ايا د خپل
زوی د هغه وحشتناک غلچک په معني چې دده بې ځانه لاس ته يې
کتلي و، پوه شو او کنه؟ او ياپه دې شپبه کې کوم بل څه دده په مړه
کېدونکي سر کې ورتېر شول؟ خو هغه، خپل فرمان نه وپرونکی لاس او
د پېير، څېره کې برېښېدونکي وحشت ته او بيا لاس ته کتل او پر
شونډو يې داسې دردناکه، زورزنکې موسکا چې دده طبيعت سره يې
اړخ نه لگاوه او گواکې په خپلې ناتوانۍ ملنډي وهي، راخوره شوه..
پېير، ددې موسکا په ليدو په گوگل کې رېږدېدا او په پزه کې يو سوز
احساس کړ او اوښکو د هغه سترگې تېرې کړې. دا هغه حالت و چې ده
هېڅکله د هغه تمه نه لرله. په دې وخت کې يې ناروغ په اړخ، مخ په
ديوال وروړاوه او هغه يو سوړ اسويلی وويست.

انا ميخيلوفنا، د بلې شهزادگۍ په ليدو، چې په خپل وارد ناروغ
سره د يوې شپې د تېرولو لپاره راغلې وه، وويل:

-پرېوت، ځي چې ځو.

او پېير له کوتې نه ووت.

۲۱

د هرکلیو په تالار کې، له سردار واسیلي او مشرې شهزادګۍ نه پرته چې د ایکاترینې تر ستر انځور لاندې ناست او د کوم څه په هکله یې توده مرکه درلوده، نور نوبل هېڅ څوک نه و. همدا چې هغوی پېیر او د هغه لارښوده ولیدل، چوپ شول. پېیر، داسې وپتېيله چې شهزادګۍ کوم څه پټ کړل، کېدای شي همدا سې ورته بریښېدلې وي، نو ځکه یې وویل:

- د دې بنځې د لیدلو زغم نه لرم.

سردار واسیلي، انامیخایلفونا ته مخ ورواړاوه، او وې ویل:

- کاتیبوشا، سپارښتنه کړې ده چې په کمکي تالار کې، د چای میز جوړ شي. گراني میخایلفونا! مهرباني وکړئ، یو څه وڅکې، کنه له وړې نه به ژوبله شی.

هغه، پېیر ته څه ونه وویل، خو د هغه لاس یې راوښو او د هغه مټ یې لږ په احساس ور کېښکود. پېیر او انامیخایلفونا په ګډه کمکي تالار ته لاړل.

د کمکي گرد تالار په مینځ کې ډاکټر لورن د هغه میز تر څنګ ولاړ و چې چای او ساړه خواړه پرې ټول شوي وو. هغه چې له یو ښکلې نازکې چېنایۍ پیالې نه چای څکه، په ډېره نرمه ژبه یې وویل:

- د یوې شپې تر شوګېرۍ وروسته، بیا حال ته راتګ لپاره، د دغه ښه روسي چای د یوې پیالې نه پرته بل هېڅ شي داسې ښه مرسته نه شي

جگړه او سوله

کولای. ټول هغه کسان چې هغه شپه د گراف بېزاو خوف په کور کې پاتې وو، د همدې میز شا و خوا ته راټول شوي وو.

د هر کلي دغه گرده کمکۍ کوټه، سره د هغې له بې شمېره هیندارو او وړو میزونو سره د پېیر بڼه په یاد وه. هغه وخت به چې د گراف په کور کې د نڅا او موسیقۍ بندارونه وو او دده نڅانه وه زده، هغه دا بڼه گنله چې په همدې وړه هینداریزه کوټې کې کینې او دمېلمستیا لپاره دراتلونکو هغو بڼڅو او پېغلو ننداره وکړي چې، بڼکلې جامې په غاړه، پر جگو غاړو او بر بندو او وړو پرتې مرغلرې او گانې به د همدې کوټې له لارې تېرېدې او دغو ځلېدونکو هیندارو ته په رسېدو سره به چې ددوی تصویرونه به یې څو واړه پرله پسې بڼودل د خپلو بڼکلارو په کتو بڼکلاییزه تنده ماتوله او س دغه کوټه د تل په خلاف تته وه، په نیمه شپه کې یوازې دوه مړ ژواندې شمعې په کې لگېدلې او د میز پر سرد خوړو او چایو له گډوډو پرتو قابو پرته هلته بل څه نه لیدل کېږي، هلته په بڼکلو جامو کې ناستو بېلابېلو، ډول ډول خلکو، خبرې اترې سره کولې، خو په خپلو خوځېدو او اوهرې خبرې کې یې دا نه هېروله چې د خوب په کوټه کې څه تېرېږي او څه کېدونکي دي. پېیر، سره له هغه چې ډېر وړی و، خو څه یې ونه خوړل. هغه خپلې لارښودې ته په پوښتنیزې ډول وکتل، ویې لیدل چې هغه د پښو په سرد هرکلود کوټې خواته چې هلته یوازې سردار و اسیلي او مشره شهزادگۍ پاتې وو، روانه ده، دی هم و خوځېد، له ځان سره یې وویل چې دا کار هم باید همدا سې وشي، تر لندېه ځنډ وروسته هغې پسې ورو خوځېد. انامی خایلو فنا د شهزادگۍ تر څنګ ولاړ وه، دواړه په خپل منځ کې په گڼۍ، یوځای، خو په سانديزه بڼه غږېدل.

داسې بڼکارېده چې مشره شهزادگۍ، لا د گڼۍ په هماغه حالت کې

جگړه او سوله

ده چې دخپلې کورنۍ د دراوزې د پورې وهلو په وخت کې وه، هغې وويل:

-گرانې شهزادګۍ! هيله لرم اجازه ولرم، خپله دا پرېکړه وکړم چې څه ښه دي او څه ښه نه دي. انا مي خايو فنا چې دگراف کورنۍ ته يې تلونکې لار، دهغې پرمخ وتړله، هغه يې دخوب کورنۍ ته ننوتلو ته پرېښوده، په کراره، خو ډاډمنه ژبه يې وويل:

-نو گرانې شهزادګۍ! فکر نه کوي، دغه کار به په دې شېبو کې چې کاکا جان تردې اندازې ارامۍ او خواخوږۍ ته اړتيا لري، دهغه لپاره د زغم وړ نه وي؟

دهغه لپاره ددې دنيا په اړه خبرې، هغه هم په دې شېبو کې چې دهغه روح بلې دنيا ته دالتلو چمتوالي...

سردار واسيلي، دخپل عادت له مخې، پښه په پښه اړولې، پر څوکۍ ناست و. لوبدلې غومبورې په چټکۍ رېږدېدل، خوداسې برېښېدل چې دبشړۍ کوزنۍ برخه يې تر برنۍ هغې لويه شوي ده. هغه، هغه نارينه ته پاتې کېده چې د دوو ښځو مرکې ته هېڅ پام نه کوي، مګر وې ويل:

-پوه نه شوم چې څه؟ پرېږدئ، هر هغه څه چې دکاتيو شې، زړه غواړي، هماغه وکړي، تاسو خو پوهېږئ چې گراف ته هغه څومره گرانه ده.

مشرې شهزادګۍ چې دگراف ځانگړې کڅوړه يې په لاس کې وه، سردار واسيلي ته اشاره وکړه او وې ويل:

-دا هېڅ نه پوهېږي چې په دې کاغذ کې څه ليکل شوي دي، خودا په دې پوهېږي چې رښتيني وصيتليک، له هغه سره په دفتر کې دی او داهسې کوم هېر شوی ليک دی...

جگړه او سوله

هغې غوښتل چې دانا ميخاييلوفناله څنگه تېره شي، خوانا ميخاييلوفنا، دهغې مخکې ودرېده، لاره يې بنده کړه، لاس يې وروار تېره او داسې کلکه يې کڅوړه راو نيوله چې دژر پرېښېدو هيله يې نه وه، هغې زياته کړه:

-گرانې شهزادگۍ! زه له تاسو نه هيله کوم، تاسو ته عذر کوم، عذر کوم، مهربانې وکړئ، پر هغه رحم وکړئ...

شهزادگۍ که څه هو چوپه وه، خود کڅوړې د ترلاس کولو لپاره اخ وډب روان و، داسې برېښده چې شهزادگۍ څه نه وايي او که ووايي د انا ميخاييلوفنې په زړه به نه وي انا ميخاييلوفنې، کڅوړه، سخته نيولې وه، خو سره له هغه هم دهغې او از خپل نرموالی، خواخوږي او خوږوالی ساتلی و، هغې وويل:

-پېيره! زما گرانه! دې خواته راشه، زه داسې فکر کوم چې هغه ددې کورنۍ له غړيتوب نه ويستل شوی نه دی، همداسې نه ده سرداره!

شهزادگۍ، ناڅاپه داسې چيغه وکړه چې غږ يې آن په مېلمستون کې واوړېدل شو او خلک يې په وېره کې واچول:

-واد ترور زويه تاسو، ولې چوپه خوله ياست يې! تاسو، ولې آن هغه وخت چپ ياستئ، چې خدا زده ولې هر څوک، خپل او پردي ځان ته د موږ په کورنيو چارو کې دلاسه ونې حق ورکوي او دزنکندن په حال کې سړي د کوټې تر شا ناندري جوړوي، له ځان سره يې وويل:

-نو دوکه ماره ښځه!

او په ټول قوت او کرکې يې، کڅوړه را کش کړه، انا ميخاييلوفنا، وړاندې لاره، څوگامه له کڅوړې سره ددې په هيله وړاندې لاره چې کڅوړه پرېښېدې او بل لاس يې هم تر کڅوړې تاو کړ.

سردار واسيلي، پاڅېد، په گواښمن او از او حيرانتيا يې وويل:

جگړه او سوله

-ای، های، تاسو ته وایم، دا د خندا وړ ده، د خندا، تاسو ته وایم،
پر پردی، پر پردی !
شهزادگی - کڅوړه پرېښوده.
- تاسو یې هم پر پردی !
مگرد انامیخیلوفنا غوړونه کاڼه وو.
- تاسو ته وایم، پر پردی. دا په ما، زه خپله ځم او هغه پوښتم. اوس
مو خوښه ده؟
انامیخیلوفنا وویل:

-گران سرداره ! تاسو ته وایم، د دغه شان مبارکو مراسمو تر سرته
رسېدو وروسته، ښه به دا وي چې هغه آرام پرېښودل شي.
هغې، پېیر، ته مخ ورواړه چې بېخي ددوی څنگ ته نېرېدې شوی و
او په حیرانی یې نه یوازې د شهزادگی کرکجنې څېرې ته چې نور نوله
نزاکته وتلې وه بلکې د سردار واسیلی له قهره رېرېدونکو غومبورو
ته یې هم کتل. هغه لیدل چې د سردار غومبوري څنگه الوزي، مخ یې
ورواړاوه، او وې ویل:

- راشه پېیره ! تاسو څه وایئ ؟
سردار واسیلی په غوڅه وویل:
دا په یاد لرئ چې د خپلو دې کړو ځواب به په خپله وایئ، تاسو په
خپله هم نه پوهیږئ چې څه کوئ؟
شهزادگی - ناڅاپه انامیخیلوفنا ته لاس ورواچاوه، د هغې له
منگولو یې کڅوړه راوویسته او وې ویل:
- شیشکې ! دوکه ماري ښځې !
سردار واسیلی سر ښکته و اچاوه او منگولې یې د حیرانتا په ښه
سره خلاصې کړې.

جگړه او سوله

په دې وخت کې، دروازه، هماغه دروازه چې له ډیره وخته راهسې، پېیر، هغه ته سترگې گنډلې وې او تل به په خورا نرمۍ وازه او پورې کېده، په داسې یو شوق را وازه شوه چې پر دیوال ولگېده. منځۍ شهزادګۍ په ډېر تلوار، شرو شور او گڼۍ چې لاسونه او سر یې بنورول، ترې را ووته او چیغه یې کړل:

- دا تاسو څه کوئ؟ دهغه زنکندن دی، وروستی. سا باسی او تاسو

زه یوازې پرېښې یم.

مشرې شهزادګۍ کڅوړه وارتیرله. انا میخیلوفنا، په چټکۍ ځمه او هغه شي یې چې تر اوسه، پرې لاس و گریوان و، را پورته او په خورا چټکۍ دگراف، د خوب کوتې ته ورننوتله. مشره شهزادګۍ او سردار واسیلی هم دمنځۍ شهزادګۍ چې راپه سد کړل او هغې پسې لاړل. لا څو دقیقې نه وې تېرې شوې چې تر ټولونه دمخه، مشره شهزادګۍ په الوتې رنګ چې شونډې یې ژوولې له کوتې را ووته. د پېیر، په لیدو یې، په خېره کې نه مهار بدونکې کرکه څرگنده شوه او وې ویل:

- ښه ده، اوس نو خوشحاله اوسئ، تاسو همدې شېبې ته سترګې په لاره وئ! هغې چې ساندي وهلې، خپل مخ یې په دستمال پټ کړ او په ژړا ژړا له کوتې ووتله.

تر هغې وروسته سردار واسیلی له کوتې را ووت، په لږ بدللو او ښو بدللو گامونو یې ځان تر هغې اوږدې څوکۍ ورساوه چې پېیر، ډډه پرې لگولې وه، پر هغه ورو لوبد او سترګې په لاسونو پټې کړې.

د پېیر، پام شو چې دهغه رنګ تښتېدلې او داسې برېښېده چې ژامه یې د تورې تېۍ په اور کې سوځي او سخته ریرېدي. هغه د پېیر، ځنګل را ونيوله او وې ویل:

- آه، گرانه زویه!

جگړه او سوله

د هغه په خبرو کې داسې يو رښتيتوب او ناتواني احساسېدلې چې پېير، تردې نه مخکې هېڅکله په هغه کې نه وه احساس کړې. -خه لويه گناه تر سره کوو، خومره يو بل دوکه کوو، نه پوهېږم دا ټول د خه لپاره؟ زه بې زوی، عمر مې شپيتو کالو ته رسېدلې. آخر ماته ... هرڅه په مرگ پای ته رسېږي... هرڅه... مرگ وحشتناکه دی. او هغه وژړل.

انا ميخايوفنا تر ټولو، وروسته، له کوټې را ووتې، په آرامو او بې غږه گامونو پېير، ته ورنږدې شوه او هغه ته يې وويل:

- پېيره!

پېيره په پوښتنيز ډول هغې ته وکتل.

انا ميخايوفنا دغه ځوان په تندي مچ، اوبنکو يې دهغه مخ لوند او خپله چوپه شوه.

هغې، تر لرې ځنډه، وروسته وويل:

- هغه، له مورېه لاړ.

پېيره، د عينکو له شانه هغې ته وکتل.

- راځه چې ځو، هڅه يې وکړه چې وژاري او د زړه براس په اوبنکو ښه وباسي.

هغه يې تياره تالار ته بدرگه کړ. پېيره، په دې خوشحاله و چې هلته يې چامخ نه ليد. انا ميخايوفنا له هغه نه ووتې، خو کله چې بېرته راستنه شوه، گوري چې هغه لاسونه تر سرلاندي اپښي او په کلک خوب وپډه دی.

بله ورځ سهار انا ميخايوفنا، پېيره ته وويل:

- هوکې د زړه سره! دا زموږ د ټولو په تېره بيا ستا لپاره يوه ستره ورکه ده. خو خداي به ستاسو پناه و اوسي. تاسو ځوان او دادي

جگړه او سوله

اوس، هيله لرم چې د سترې شتمنۍ خاوند ياست. لا تر اوسه وصيتليک، لا کتل شوی نه دی. زه تاسو پوره پېژنم او ډاډمنه يم چې دغه شتمني به تاسو سرسام نه کړي. خو دا هم په ياد لرئ چې دغه شتمني په خپله يو لوی کړکېچ او دروند پېټی په تاسې در اړوي. بايد زړور او مېړنی و اوسئ.

پېير، چوپ و.

-کېدای شي، وروسته کومه ورځ، تاسو ته ووايم، که زه دلته نه وای، خدای خپله بڼه پوهېږي چې څه به پېښ شوي وای. پوهېږئ خدای بښلي تره مې، تر دا درې ورځو مخکې هم، له ما سره ژبه کوله، چې باريس به نه هېره وي، خو اجل وخت ورنه کړ، د زړه سره! زه هيله لرم چې تاسو د خپل پلار نيت ته درناوي ولرئ.

د پېير، په دې خبرو هېڅ سر نه خلاصېده. هغه چې له شرمه تک سور شوی و، په چوپه خوله شهزادگی. انا ميخايلوفنا ته کتل. انا ميخايلوفنا، وروسته له هغه چې خپلې ټولې خبرې هغه ته وکړې، پاڅېده او دگراف رستوف کور ته لاړه او وېده شوه.

بله ورځ سهار چې له خوبه را پاڅېده، په ډېره هراړخيزه توگه يې د گراف بېزاو خوف د مرگ کيسه، د رستوف د کورنيو غړو او ټولو آشنا يانو ته بيان کړه، هغې ويل چې:

-گراف بېزاو خوف، هغه شان مړ شو چې دې غوښتل. د هغه د ژوند پای نه يوازې غمجن نه و، بلکې ټولو ته دپند او زده کړې وړو. د پلار او زوی وروستی ديدن داسې زورونکی، غمجن او اغېز بنسندونکی و چې بې اوښکوي يې يادېدل گران دي، دا نه شو کولای ووايو د دغو دوو نه د کوم يو کړه او حالت ددغه ویر او ماتم په وخت کې دستاېنې وړ و. د پلار کړه چې تر وروستی شېبې پورې يې ټول پيژندل او په ياد يې

جگړه او سوله

وو او زوی ته یې زورونکې خبرې کولې، که د پېر حالت چې لیدو یې په زړه کې د غم او ویرزې کرل او دی خپله گونگ او د مړي په شان و، خو سره له دې یې هم هڅه کوله چې خپل بې پایه او نه بیانېدونکې درد او غم پټ وساتي چې د حق ته رسېدونکې پلار د ازار سبب نه شي. هغې کیسه کوله چې:

د گراف او پېر، په شان د زړه پلار او گلالي زوی لیدل په دغه شان یو شېبه کې، که څه هم ډېر گران او زورېدونکې دي، اما خورا گټور او د روح د سرلوړۍ سبب کېږي.

هغې د مشرې شهزادګۍ او سردار واسیلي د کړو غندنه هم هېره نه کړه، خو دا کار یې خورا په پټه او په بنگهاري کاوه.

۲۲

له مسکوه لري سهيل ته، په لېسې گوريه، يا غرنی ځنگل کې سردار نیکولای اندرپوويچ بالکونسکي، هره ورځ ځوان سردار اندرې او دهغې مېرمنې شهزادگۍ ته د راتلولارې څارلې، خو دغه پرله پسې انتظار، د دغه بودا سردار په کورنۍ کې د ژوند دوديز نظم ته څه خنډ نه پېښاوه. ستر جنرال، سردار نیکولای اندرپوويچ بالکونسکي د اعيانو په منځ کې د ((پروس د ټولواک))، په نامه پېژندل شوی و. د پاول د واکمنۍ له وخته، چې کلي ته تبعيد شوی و، له لور شهزادگۍ ماریا او له خپلې مينځې پېغلې بوري ین، سره په خپلې غرنۍ ځنگليزه مېنه کې آرام او بې شره و شوره ژوند درلود. که څه هم هغه د نوي ټولواک په وخت کې اجازه پيدا کړې وه چې پلازمېنې ته راستون شي، مگر هغه دا ښه گڼلې وه چې همدلته گونښی په کلي کې خپل ژوند ته دوام ورکړي، هغه به ويل، دی خو هېڅکله، هېچاته اړتيا نه لري، خو که څوک د هغه د دیدن تېری وي، ځان به لږ غوندې په عذاب کړي او د مسکو په یو سلو پنځوس ورست (د اندازه کولو کچه) کې به ده پسې، په غرنیو ځنگلو کې پروت کلي ته ورشي، هغه به ويل:

- د انسان د ټولونیمگړتیاوو سرچینې یوازې دوي دي: بېکاري او په خرافاتو باور. هغه دا هم ويل چې د انساني ښيگڼو سرچینې هم دوي

جگړه او سوله

دي. يو کار بل عقل. د خپلې يوازينۍ لور ماريا روزنه يې خپله کوله او ددې لپاره چې په هغې کې د دوو اصلي نښېگنو روح وروزي، خپله يې، هغې ته الجبر او هندسه ورزده کول. دکار او هڅو په مرستې به يې دهغې د ورځني ژوند کره وړه ټول په خپله برابرول. هغه خپله هېڅکله نه وزگار بده، يا يې خپلې خاطرې ليکلې، يا به يې د الجبر پېچلي پوښتنې سپړلې، کله به يې دنصوار کوتي جوړول، يا به يې په خپل باغ او پاليز کې خولې تويولې او يا به يې دهغو بې پايه ودانيو د جوړلو څارنه کوله چې دده په جايدادو کې يې، جوړېدل پای ته رسېدونکي نه و. څنگه چې نظم دکړو اصلي جرړه ده، نو دغه نښېگنه دهغه په ژوند کې دهغې په بشپړې معني خپل ځای درلود. دسترخوان ته دهغه راتگ، نه يوازې په يو او نه بدلېدونکي ډول، نه يوازې په يوه او نه بدلېدونکي ساعت بلکې په يوه او نه بدلېدونکې او ټاکلې شپې ترسره کېدل. له ټولو هغو وگړوسره چې ده کره وړه درلودل، له لورنه نيولې او بيا ترچوپرانو او مېنځو پورې خورا ځير او سخت گيره و، نو له همدې کبله، بې له هغه چې سخت زړې اوسي، د ټولو په زړه کې يې ځان ته داسې درناوی او وحشت پيدا کاوه چې دهغه پيدا کول د ډيرو او آن د ډيرو سخت زړو او بې رحمه وگړو لپاره گرانه خبره وه. که څه هم له رسمي چارو نه پخوا لرې شوی و او اوس يې په هېڅ ډول دولتي چارو کې رسمي دنده نه لرله، دهغه ولايت چې د سردار جايدادونه هغه پورې اړوند و، هر مشر چارواکې به خپله دنده گنله چې دده درناوي ته ورشي او هماغه ډول لکه د باغوان، مهندس يا شهزادگۍ ماريه په څېر، دکار له دفتره دهغه دمبارک راوتلو ترټاکلې وخت پورې، دخوړنځي ترڅنگه، دچوپرانو او مينځو د ناستې په ځای کې، دهغه راوتلو او يا ليدو ته سترگې په لاره پاتې شي. کله به چې دده دکار د کوتي لورې او لويه دروازه وازه او ددغه

جگړه او سوله

بوډا نا لوره، عمر وهلې، خولۍ په سر، پودر هلې څنې او مخ راڅرگنده شوه، خریلې ککره، کوچنیو وچولاسونو، رالویدلو گڼو سپینو وروځو، سرې برندو ځلېدونکو سترگو چې د مستۍ او ځوانۍ کیسې یې کولې، د هر چاپه زړه کې د ویرې او درناوي یو شان احساس را پاراوه.

د ځوانانو د راتگ د ورځې په سهار، شهزادګۍ ماریا د دود سره سم په خپل وخت د سهارني سلام د مننې لپاره د چوپړانو کوټې ته ورغله، له ډاره یې پر ټټر او تندي صلیب انځور او هغه به هره ورځ په همدې ډول دې کوټې ته تلله او هیله یې درلوده، چې دعا یې قبوله او ددې دغه سهارنۍ کتنې په خیر او خوښۍ تمامې شي.

زور پودر وهلی چوپړ، په کراره خوځېدا پاڅېدا او په پسهاري یې، وویل:

- هیله کوم، مهرباني وکړئ.

د خراطۍ د ماشین یو رنگه غږ د وره له شانه اورېدل کېده. شهزادګۍ، د دروازي هغه ورچې په خورا آسانی او نرمۍ بېرته کېده، د ځان خواته را پورې کړ او دهغې تر مخې ودریده.

سردار د خپل ماشین شاته لګیا، داخوا، هغه خوا یې کتل او خپل کار ته یې دوام ورکاوه.

د کار پراخ دفتر، له شیانو ډک وو او داسې برېښېده چې پرله پسې کارول کېږي.

ستر میز او پر هغه پراته کتابونه او نقشې، لوړې کلي لرونکې، له کتابونو ډکې هینداریزې الماری، په ولاړې دلیکلو لوړ میز چې پرانستې کتابچې پرې پرته وې، د خراطۍ ماشین او پر هغه گډوډ پراته ډول ډول وسایل، دمیز شاوخوا ته دلرگو (ارې بوره او تراش شوي

جگړه او سوله

دړې (ټول د یوې پرله پسې، رنگارنگ او منظمې هڅې نښې وې. په سپینوزرو او بدل شویو تاتاري موزو کې دهغه دنه چندان لویو پښوله خوځېدا او پرکپرو او ډول ډول وسایلو، دهغه د وتلو متیو او وچولاسونو له لاسبری نه د سردار د ځوان زړښت د قوت تاند توب له ورايه ښکارېده. سردار، د ماشین د څو واړه څرخېدو وروسته، پښه له رکابه لرې، خپله چاره یې پاکه او په هغې چرمي کڅوړې کې چې د ماشین له څرخ سره تړلې وه، واچوله. د میز خوا ته لاړ او خپلې لورته یې ورغږ کړ. هغه هېڅکله خپل ماشومانو ته د خیر دعا نه کوله. اوس یې هم یوازې، خپل غومبوري چې نن خریلي نه و، هغې ته وروړاندې کړ او اجازه یې ورکړه چې هغه یې مچو کړي. د خپلې لور بشری ته ښه ځیر شو، په ډېره غوڅه مگر مهربانه او خواخوږۍ یې هغې ته وویل:

- تبه خو به دې نه وي؟... ښه ده، کینه.

د هندسې هغه کتابچه یې را واخیسته چې ده په خپل قلم لیکلې وه، په پښه یې خپله څوکۍ پورې وهله، په چټکۍ یې دخپلې خونې مخ پیدا، په کلکو نوکانو یې له یوه بند نه تر بله پورې هغه په نښه او بیا یې ماریا ته وویل:

- دادې هم د سبا لپاره!

شهزادګۍ، پرمیز پرتې، خپلې کتابچې ته سرورخم کړ. بوډا ناخپه، له هغې کڅوړې نه چې پرمیز پرته وه، یو لیک چې په ښځینه لیک لیکل شوی و، را وویست، هغه یې پرمیز وارتیږه او وې ویل:

- ودرېره، د لیک ستا لپاره دی.

د لیک په لیدو، د شهزادګۍ پربشری سره داغونه راخواره شول، په تلواری یې لیک را واخیست او پر هغه یې سرور ټیټ کړ.

جگړه او سوله

سردار، په يوې سړې موسکا چې لپاخه خو ژيربخن غاښونه يې
ترې برېښېدل، ويونېتل:
دا، د الويزې، دئ؟
شهزادگۍ په خورا حيا او لوړ سر، يوه مړ ژواندې موسکا وکړه او
وي وويل:

- هوکې، د ژولې دۍ.
سردار خپله غرېدا لا پسې ځيرې کړه او وي ويل:
- دوه نور ليکونه به نه خلاصوم، خو درېيم هغه به ولولم، ويرېرم
چې ډېرې بېوللې سره ونه وايي. درېيم هغه يې لولم.
شهزادگۍ چې له پخوانه لا پسې سره شوه، ليک يې هغه ته ونيوه
او ځواب يې ورکړ:

- دادۍ! وي لولئ پلار جانه!
سردار، ليک شاته وواځه، په لوړ مگر لنډ غرېبي چيغه کړل:
- درېيم، ومې ويل، درېيم.
ځنگل يې پر ميز کېښوده او هغه کتابچه يې چې هندسي رسمونه په
کې انځور شوي وو، ځان ته را وړاندې کړه.

خپل يو لاس يې په هغې لاستۍ لرونکې څوکۍ کېښود چې لوري يې
پرې ناسته وه، پر کتابچې داسې ور خم او سري يې ورنيرېدې کړ چې
شهزادگۍ ځان د تنباکو او دپلار دکميسه دهغه پخواني بوی، په کړۍ
کې ايسار وليد چې دا ورسره له پخوانه رېدې وه، بوډا وويل:

- ښه والا حضرتې ملکې! دا دوه دوه مثلثونه سره ورته دي، هيله
لرم پام وکړې چې دلته د ABC زاويه ...

شهزادگۍ په خورا وحشت، د خپل پلار سترگو ته چې ددې د
سترگو په وړاندې ځلېدې، کتل. دهغې په غومبورو او اتنگو کې سره

جگړه او سوله

داغونه لا پسې زياتېدل، په هېڅ شي يې سر نه خلاصېده، هغه ډېره ويرېده، د همدې ويرې له كبله و چې د پلار پر خبرو چې هر څومره به، څرگندي او سپرل شوې وې، پوه نه شي. اوس دانه وه څرگنده چې نيمگړتيا، د چا وه، د بنوونكي او كه د زده كوونكي، خويوه خبره پوره څرگنده وه چې دا پېښه او كړه وړه هره ورځ تکرارېدل. د شهزادگۍ پر سترگو يوه توره پرده را غورېده. نور يې نو، نه څه ليدل او نه يې څه اورېدل، مگر يوازې يې د زاړه، ځير او سخت زړي پلار څېره، د ځان تر څنگه احساسوله او د هغه ستما او خوشبوي يې اورېده. د هغې يوازينۍ تلو سه به همدا وه چې څنگه د پلار له كوټې ځان وژغوري او په يوازې ځان خپله كوټه كې په آرام خيال خپل لوستونه ولولي. يو ډا به په قهرېده، چغې او سورې او هماغه څوكۍ يې چې خپله پرې ناست و، په شرو شور سره وړاندې وروسته پورې وهله را پورې وهله له دې ټولو سره سره به يې هڅه كوله چې قهر يې ښكاره نه شي، مگر د دې هڅو سره سره، بيا هم د هغه بد خلق له ورايه څرگندېده، خبره به شرو شور ښكنځلو او كله كله آن د كتابچې څيرلو يا ارتېرلو ته هم رسېده او چيغه به يې كړې:

- شهزادگۍ تېروتلې ده.

سردار كتابچه پورې وهله، په قهر يې مخ واړاوه، او چيغه يې كړه:

- وای چې څومره بې عقله ده.

سمد لاسه پاڅېد، لږ وگرځېد، په دواړو لاسونو يې د شهزادگۍ څنې ونازولې، بېرته كېناست، هغې ته ورنېرېدې شو او خپلو خبرو ته يې دوام وركړ:

- نه، شهزادگۍ، نه.

كله چې شهزادگۍ، خپله، له پوښتنو نه ډكه تړلې كتابچه

جگړه او سوله

راواخيسته اونورنو وتو ته چمتو وه، سردار غږ پرې وکړې:
-زما آغلې! رياضي ستره پوهه ده، زه نه غواړم چې ته زموږ احمقو
مېرمنو ته ورته واوسي. زغم ولره، مينه به دې ورسره پيدا شي.
هغه، دهغې غومبوري ونازول او وې ويل:
-حماقت له ککړې وباسه.

هغې بيا د تلو هڅه وکړه، خو هغه، په اشارې ودروله، له لور ميزنه
يې چور نوې او لانه پرانستل شوی کتاب راواخيست او وې ويل:
-دغه دې درواخله، دادې، نه پوهېږم، اليوزې، د رازونو، کومه کلي
يې درته رالېږلې ده، مذهبي ده. زه دچا پر مذهبي اعتقاد اتوکار نه
لرم... ما هغه هسې وکوت، دروايې خله، درځه، وځه!

لاس يې پراوړې ورکېښود او خپله يې هغې پسې، ور، وروتاړه.
شهزادگۍ ماري، له هغې وېرې او خواشيني سره چې يوه شېبه هم له
هغې نه، نه لرې کېده او دهغې نانبکلې او رنگ الوتې خپره يې لا
نانبکلې کوله، بېرته خپلې کوټې ته راستنه شوه، دليک لوست، دخپل
ليک لوست د ميز تر شا چې په ميناتورې عکسونه گانېل شوی و او پر
هغه کتابونه او کتابچې پرته وې، کېناسته. د شهزادگۍ، پلار چې
خومره بانظمه و، په هغه اندازه دا بينظمه وه. هغې په تلوار دهندسې
کتابچه کېښوده او په تلوار يې ليک پرانست. د ليک دهغې
د ماشومتوب دوختونو، د خور لنډې ليک و:

د ليک، دهغې دهماغې خور لنډه ژوليه کاراگينه و، چې دگرافيني
رستوي، دکاليزي په ورځ، ددوی کورته راغلې وه، هغې ليکلي وه:
گرانې او مهربانې خور لنډې! ستا بېلتون خومره گران او زورونکی
دی. هر خومره چې زړه ته وایم چې زما نيمايي ځان اونيکمرغي له تانه
دي، دهغه لرې واټن سره سره چې موږ سره بېلوی، زموږ زړونه

جگړه او سوله

ناشليدونکي مزي سره يو کړی دی، د ټولو هغو لذتونو او خوږو سره چې زه يې چاپېره کړې يم، زړه مې د ازل په وړاندې پاڅون کوي او نه شم کولای پر هغې خواشینی لاسبری پیدا کړم چې زموږ تر بېلتانه وروسته يې، زما د زړه په تل کې جرړې کړي دي. ولې موږ د تېر اوږي په شان، ستا د لويې کوتې په شنه بخن کت کې، هغه کت کې چې زموږ درازونو ځاله وه، يو ځای نه يو؟ ولې، د درې مياشتو پخوا په شان نه شم کولای، ستا له خواږه او مهربانه غلچک نه چې له ارامۍ سره سره به يې زما د زړه تر تله لاره وهله، د زړه قوت واخلم. له هغه غلچکه چې ماته خوراگران او ددې ليکنې په شېبه کې زما تر سترگو رپي.

شهزادگۍ چې تر دې ځايه ليک ولوست، يو سوږ اسويلی يې وويست او هغې سترې هيندارې ته چې ددې بڼې خواته په ديوال کې ولاړه وه، وکتل، خو هلته يې له يوې نېکلې څېرې، خوار او ډنگر ځان نه پرته بل څه و نه ليدل. هغې پخپلو هميشنو له غمه ډکو سترگو، له پخوانه لا په زياتې ناهيلۍ په هينداره کې خپل ځان ته وکتل او وې ويل:

- هغه، داله ماسره د خواخوږۍ لپاره وايي. مخ يې له هيندارې راواړاوه او لوستلو ته يې دوام ورکړ، خو ژوليه، دخپلې خور لنډې د خواخوږۍ لپاره دروغ نه ويل. دهغې سترگې په رښتيا ملالې، لويې، ژورې او دومره بڼکلې وې چې (کله کله به له هغو نه د شغلو په شان ځلا وربدله) دهغې د بشري د نښکلتوب سره سره يې، دهغې د څېرې بڼکلا زړه رابڼکونکې کوله، خوشهزادگۍ، دخپلو سترگو بڼکلا، د خپلو سترگو هماغه طبيعي حالات هېڅ کله ليدلی نه شو چې کله به يې د ځان په اړه فکر کاوه. ددې څېره به هم دنورو ټولو هغو کسانو په شان هيندارې ته د کتو سره سم، نښکلې او لاسي برېښېده. هغې د ليک

جگړه او سوله

لوستلو ته دوام ورکړي:

په مسکو کې ټولې خبرې اترې یوازې په جگړه راچورلي. زما له دوو، وروڼو نه یو اوس بهر او بل هغې فرقې سره مل دی چې د هېواد پولو ته رسېدونکې ده. زموږ گران ټولواک، هم پترزبورگ پرېږدي او خلک وايي چې هغه تکل لري، خپل گران ژوند د جگړې له گواښ سره مخامخ کړي. خدای دې وکړي، داله کرس نه (دځای نوم دی) را پیدا شوی (دیو) چې د اروپا ارامۍ ته یې گواښ ورپېښ کړی دی، دهغې فرښتې په مرسته چې پاک الله په خپلې بې پایه مهربانۍ او کرم سره، زموږ ټولواکۍ ته گمارلې ده، را وپرزوي. زما له وروڼو پرته دغې جگړې، زه دخپل زړه له یوې بلې ټوټې نه هم بې برخې کړي يم. زه نیکولای رستوف یادوم. هغه څوک چې دخپلې ټولې ځانغوښتنې سره یې بیا هم پوهنتون پرېښود او پوځ ته لاړ. هوکې گرانې ماریا! د زړه له کومې درته وایم چې په دې کم عمر پوځ ته دهغه تگ، ماته لوی او نه هېرېدونکی ژورغم دی. دا هماغه زلمی دی چې تېر اوړی یې ماتاته ستاینه کړې وه، هغه دومره ددرناوي وړ او دهغه ځوانی هسې په سپېڅلتیا کې بې ساري ده چې دهغه ساری زموږ د زمانې ددې زړو زړونو شل کلنو په منځ کې ډېر لږ پیدا کېږي. دهغه زړه خورا خواخوږی، حساس او دټولو لپاره په رښتیني توگه لوی دی. هغه له داسې سپېڅلو او شاعرانه خیالونو نه ډک دی چې له ماسره دهغه اړیکې د عمر له لنډوالي او تاندتوب سره سره، زما دخوار او په دې ځوانۍ کې ډېر رنځېدلي زړه له خورا خوږو لذتونو نه و. زه به کوم وخت وکولای شم تاته زموږ د خدای په امانۍ د شېبې او ټولو هغو خبرو په اړه چې په هغه شېبه کې ویل شوې وې، د زړه غوټه پرانیزم. دالا تراوسه خورا تاند او تازه دي، اخ... گرانې، خورلنډې! ته نیکمرغه یې

جگړه او سوله

چې ته دغه اورنی سوځونکی لذت نه پېژني او زغملی دې نه دی، دغه سوځونکی غم، په دې ډېره بڼه پوهېږم چې گراف نیکولای، ددې لپاره خورا زلمی دی چې ماته پرته له دوست نه بل څوک و اوسي، خو دغه خوږه دوستي او دا دومره شاعرانه او سپېڅلي اړیکي زما د زړه اړتیا وه. زه له دې راضي يم، خو که له دې تېر شو، د گراف بېزاو خوف د مرگ او دهغه میراث، هغه خبره ده چې اوس ټول مسکو پرې غږېږي. تصور یې کولای شي، درې شهزادگیو ته هسې تش په نوم یو څه رسېدلي، سردار و اسيلي ته هېڅ ور په برخه شوي نه دي، خو، پېیر، پېیر ته نه یوازې، ټول میراث ور رسېدلی دی، بلکې دروسیې تر ټولو نه د زیاتې شتمنۍ او جايدادونو، گراف بېزاو خوف، د قانوني زوی په نامه پېژندل شوی دی. ویل کېږي چې سردار و اسيلي په دې لوبه کې خورا د شرم ونډه لرلې ده، نو ځکه یې اوس پترزبورگ ته سترگې پناه کړي دي.

د زړه له کومې غواړم و وایم چې ددې وصیتلیک، میراث او ویش په اړه مې په هېڅ څه، سر نه خلاصېږي، خو دومره پوهېږم له هغه وخته چې دغه ځوان چې مور ټولو هغه د تش پېیر، په نامه پېژانده، دروسیې تر ټولو نه د لویې شتمنۍ خاوند او بناغلي بېزاو خوف نوم گټلی دی، د هغه په وړاندې چې زما له نظره یو سپک او ټیټ سړی دی، د ټولو هغو میندو په خبرو او کړو کې چې پېغلي لوني لري، ستر بدلون راغلی دی او زه رښتیا وایم چې ددغه حال له لیدو نه سخته زورېږم. لکه هغه شان چې دا دوو کالو راهسې ماته د ملنډو یا د دوو کې له مخې کوژدني خوښوي، داسې ځینې کوژدني چې زه اصلاً هم هغه نه پېژنم او د مسکو د تش په نامه ریبارانو لپاره خودادي اوس شهزادگی بېزاو خوفه، هم شوي يم. خو ته پوهېږئ چې زه ددغه شان نامه د گټلو، هیله هم نه

جگړه او سوله

لرم رښتیا د ودونو په اړه. ایا تاسو په دې پوهېږئ چې څو موده دمخې
ټولو ته منل شوې ترور، انا میخیلو فنا، ماته ډاډ راکړ، هغه هم په خورا
پټه چې تاسې ته یې دکوژدنی دپیدا کولو یادونه کړې. پوهېږئ دا
څوک دی، دا د سردار و اسیلي زوی، انا ټولې دی. دهغه کورنۍ غواړي
له یوې بډایې او پوهې پېغلې سره د واده له لارې، هغه نیکمرغه
کړي. او دهغه مور او پلار، ته خوښه کړې یې. زه نه پوهېږم چې ته په دې
اړه څه وایې، خو ما دا خپل پور گانه چې تاته هغه ووايم، هوکې
رښتیا، داسې ویل کېږي چې هغه خورا ښکلی او دښځو لېواله دی. دا
هغه څه و چې ما دهغه په اړه اورېدلي دي.

نور به بېولایې بس کړم رښتیا د لیک دویم مخ هم ډک شو او مورمې
څوک راپسې رالېږلې چې د ما ښامنی لپاره د آیراکسین کره لار
شو. یو عرفاني کتاب درته دراستوم. دې کتاب دلته خورا نوم گټلی
دی، که څه هم په هغه کې داسې خبرې شته چې د انسان د ناتوانه مغزو
لپاره د هغو پوهېدنه گرانه ده، خو بیا هم یو غوره کتاب دی چې دهغه
لوستنې د انسان زړه اراموي او روان ته یې قوت ښيي. د خدای ښه دي
وي. پلار ته دې زما درناوي او پېغلې بوري یې ته زما سلامونه ورسوه. د
زړه له کومې دې کېښکارم.

ژولیه

یاد دښت: دخپل ورور او دهغې دزړه وړونکې ښځې په اړه راته
یوڅه ولیکه.

***

شهزادگۍ، لږ په چورت کې لار په او په چورت کې، موسکۍ شوه (په
دې موسکا سره یې، بشره چې د ځلېدونکو سترگو په ځلا کې ځلېدلې

جگړه او سوله

وه، بدله او ښکلي شوه) ناخاپه پاڅېده او په درنو گامونو دخپل ميزخوا ته لاړه. يو کاغذي يې راواخيست او په چټکۍ يې لاس پر هغه وچورلېده، دادي دهغې ځواب:

گرانې او درنې خورلنډې!

ستا د ۱۳مې نېټې ليک ماته خورا خوبني راوبښله. زما گرانې شاعر وزمې! داسې بريښي چې لا تر اوسه هم درته گرانه يم. له دې ښکاري، هغه بېلتون چې دومره يې تاسې، غندنه کوئ، په تاسو خپل دوديز اغېزه نه دی کړې. تاسو د بېلتون او خپلو نه دبېلیدو نه شکايت کوي، نو که ما کولای شوای څه به مې ويلې وای، زه له ټولو هغو نه چې راته گران دي، جلا شوې يم. اخ! که د دين آرامي نه وای، ژوند به خورا زورونکي وای. کله چې له هغه ځوان سره دخپلې لېوالتيا خبره کوي، نو بيا ولې زما غلچک، ويشتونکی او نه منونکی گڼي؟ په دې برخه کې زه يوازې دخپل ځان په اړه سخته يم. د نورو دغه شان احساس ته په درنښت گورم، خو له دې چې هېڅکله ما دغه شان يو احساس لرلی نه دی، مننه يې راته گرانه، مگر دهغو غندنه، نه کوم خو يو څه وایم هغه دا چې زما په گمان هغه مينه چې حضرت عيسي بنودلې ده، له خپلو سره مينه او له پرديو سره مينه، دهغې مينې تر احساسه، خورا خوږه او زړه راښکونکې ده، چې ديوه ځوان ښکلي سترگې يې د تاسو په څېر، د يوې شاعر مزاجي، نازک خيالي او گرانښت وړپېغلې په زړه کې را وښوي.

د گراف بېزاو خوف، د مرگ خبر، ستاسو د ليک تر رارسېدو نه دمخه موره ته رارسېدلې او زما پلار يې خورا خورا خواشيني کړې وه. هغه وايي چې هغه د پرتمينې پېړۍ د پای لخوا دويم استازی و چې له موره لاړ او تر هغه وروسته اوس دده وار دی، خو هغه به دده په توان کې

جگړه او سوله

ټول هغه څه وکړي چې ده ته دغه وار ډېر ناوخته ورسېږي. خدای دې مور له دغه شان غم نه په امان کې وساتي.

د پيږ په اړه ستا نظر ځکه نه منم چې هغه زه لاله ماشمتوبه پېژنم. ماته داسې برېښېده چې هغه سپېڅلی زړه لري او دا هغه څه دی چې زه یې تر ټولو نه زیات په خلکو کې غوره گڼم. او هغه څه چې ده ته دمیراث په نامه رسېدلې، په دې برخه کې دده او سردار واسيلي کړو پورې اړه لري، دواړه د خواشینی وړ دي. اه! ماته گرانې! په دې برخه کې داسماني استازي خبره ډېره په حق ده چې وايي:

-د ستنې له سوري نه د اوبس تېرېدل به تر هغه څه نه آسانه وي چې یو پلای د خدای دربار ته ورسېږي. دا خبره په وحشتناکه توگه رښتیا ده. سردار واسيلي او په تېره بیا پيږ خو بېخي درحم وردی چې په دې ځوانه ځوانۍ کې د داسې بې پایه شتمنۍ دغه دروند پېټی دده په اوږو وربارېږي. دا خوار به له څه سختیو سره لاس گریوان کېږي که چا له مانه پوښتي وای چې په دې نړۍ کې د څه شي هیله لري، مابه ورته ویلي وای چې غواړي، په ټولو بېوزلو کې، د بېوزلو، بېوزلی و اوسي.

گرانې! د هغه کتاب نه چې تاسو راته رالېږلي او وایي چې هلته یې شورشور گډ کړی دی، هم په زرگونې مننې کوم. ستاسو دوینا له مخې په هغه کتاب کې ډېرو ښېگڼو تر څنګ، ځینې داسې ټکې هم شته چې د انساني ناتوان عقل لپاره دهغو سپړل گران بریښي. زما په اند د بې مفهومه کتاب لوستنه یو بېشمه کار دی، ځکه دهغه لوستل به، لوستونکي ته هېڅ ډول نتیجه رانه وړي. هېڅکله په دې پوه نه شوم چې ځینې خلک ولې د عرفاني کتابونو د لوستلو... ښه به دا وي چې انجیل او دهغه د قدسیانو سپړنه ولولو او دهغه د اسرارو د جرړو دستونزو په سپړنې پسې ونه گرځو، ځکه مور بېنوا گنهاران، څنګه

جگړه او سوله

ددې زړه وکړو، څنگه ددې هيله وکړو چې ددې جسماني ولکې نه او دهغه اغېز نه منونکي حجاب له شانه چې ځان يې زموږ او ابدیت ترمنځ ځوړند کړی دی، دلوی خدای په اسرارو او دهغه په سپېڅلو رازونو پوه شو؟ ښه به دا وي دهغو غوره اصولو په لوستنه بسنه وکړو چې اسماني ژغورونکې يې، په دې نړۍ کې، زموږ دکړو وړو او کړنلارې دغوره والي لپاره سپارښتنه کړې ده. په دې تکل کې و او سو، دهغو په رڼا کې خپل ژوند جوړ، برابر...

پلار مې ماته پرته له دې یادونې چې د سردار واسيلي ليک يې تر لاسه کړی او ډېر ژبه يې دیدن ته راشي، دريبارانو په اړه هېڅ څه نه دی ويلي. خو زما گرانې او درنې خورلنډې! هغه څه چې واده او بيا زما د واده پورې اړه لري، غواړم ووايم چې، نکاح زما په اند يو خدايي تړون دی چې بايد هغه ته غاړه کېښودل شي. که خدای پاک اراده وکړي او ماته د ښځتوب او مورولۍ دندې راو سپاري، که هرڅومره هغه گرانې وي او دهغه چا په وړاندې، دخپلو احساساتو له پامه پرته، چې مېړه توب يې زما نصیب شوی، خپلې ټولې دندې به په خورا صداقت او ايماندارۍ سرته رسوم.

ماته مې د ورور ليک رارسېدلی دی، په هغه کې يې ليکلي چې دی به له خپلې ښځې سره يوځای ليسييه گوري، (د دوی کلي) ته راځي، خو دهغه د راتگ دغه خوښي به خورا لنډه وي، ځکه هغه ددې لپاره موږ د بېلتون منگولو ته سپارې چې په هغې سوځوونکې جگړې کې گډون لپاره لاړ شي چې يوازې خدای پوهېږي څنگه او ولې په موږ راتپل شوې ده. يوازې هلته، ستاسو، دلويانو ستر او پرتمين بنډارونه نه دي چې د جگړې خبرې په کې کېږي، دلته د بزگرو په کړو وړو کې، د صحرا په سوله ايزه او د طبيعت په ارامه غېږ کې، چې ښاريان دهغو په

جگره او سوله

مرسته، د کلي تصور کوي، هم د جگرې شخړې او تريخ درد احساس اور بدل کېږي. پلار مې د پوځونو دوراندي او يا شاه ته تگ او يا لېږدولو پرته بله خبره نه لري، هغه خبرې چې زما سر هېڅ نه پرې خلاصېږي. پرون نه هغه بله ورځ، کله چې د کلي په کوڅه کې په خپل ورځني گړځېده اخته وم، يوې ډېرې زورونکې پېښې سره مخامخ شوم. په کلي کې يې هغه زلميان راټول کړي وو چې پوځ ته لېږل کېدل، تاکه د دغو سرتېرو د ميندو، بنځو او ماشومانو حال ليدلای وای او دهغو ژړا او ساندي دې اور بدلې وای، ويلې به دې وای چې دخدای مخلوق د خپل ژغورونکي هغه روزنه او قوانين چې مينه کول او له دښمنۍ او ازار نه ځان ساتنه ده، هېر کړي دي او بله دا چې د دوي لپاره د يوبل دوژلو په فن کې مهارت او کارپوهي تر ټولو نه غوره چاره بلل کېږي.

دخدای په امان گرانې او مهربانې خورلنډې! ...

هوکي، هيله لرم چې زموږ ژغورونکي، هغه لوی پرودگار دې، تا په خپل امان کې وساتي.

ماری پېغله بوري يې، په خپل ژوندي، تند او خواږه غږ چې دشمالی فرانسويانو په شان يې د(ر) توری، په (غ) ادا کاوه، په خدا خدا، شهزادگی. ماریاته چې په خپل غم لږې دنياگی. کې ډوبه وه... وويل:

-اه، شهزادگی. ليک ليکې! ما خپل ولېږه، مور ته مې ليک وليکه. بيا يې خپل غږ لږ راټيټ کړ او زياته يې کړه:

-شهزادگی. بايد گواښمنه يادونه درته وکړم. سردار له ميشل ايوانوف سره سخته ناندري، وکړې...

هغې د ناندري. کلمه خورا غوره او په خوند ادا کړه، هسې چې گواکې غوښتل يې خپل غږ خورا سندريز کړي:

جگره او سوله

-له ميشل ايوانوف سره يو سخته ناندري. طبيعت يې خورا خرابه
دی، خورا خواشینی دی، ځانته دې پام کوه، پوهېږئ...

شهزادگی ماریا ځواب ورکړ:

-آه! گرانی! ما په وار وار سره تینګار کړی دی چې زما دپلار دښه او
یا ناښه طبیعت په اړه ماته څه مه وایئ، زه هېڅکله ځانته دهغه په اړه
دقضاوت اجازه نه ورکوم او هیله نه لرم چې بل څوک هم ځانته دغه شان
اجازه ور نه کړي.

وروسته ته یې خپل ساعت ته وکتل او وې لیدل چې پنځه دقیقې له
هغه وخته تېرې شوې دي چې دا باید د وړې پيانو ترشا ولاړه وای، په
تلوار تالار ته لاړه. سردار د خپل دودیز مهال ویش له مخې دغرمې له
دولسو نه تر دوو بجو پورې وېده کېده او شهزادگی به په دې وخت کې
وړه پيانو غږوله.

۲۳

بودا چوپړ په خپله کوټه کې ناست و، د خوب او وینستیا حالت کې
ډوب و او د سردار خرهاري ته چې دخپل کار په لوی دفتر کې ویده و،
غورځولې و. د کور له لرې لرې سالون او د تړلو دروازو له شان نه د
پیانو د غږېدا غږ، چې غږونکې، د دیونسکوف سونات، د یوې نغمې
ستونزمنې برخې، په پرله پسې تړ شلو وارو نه زیات تکرارولې،
اور بدل کېده.

په دې وخت کې، د کور مخې ته یوه گاډۍ را راوړسېده.
سردار اندرې له هغې نه را کوز شو او خپله گلالۍ او گل اندامه مېرمن
یې لاس نیولې له هغې را کوزه او ترځانه مخې یې ولېږله. تیخون نومي
سپین ډیري چوپړ د تل په شان سینگار کړی و، خپله خولۍ یې د
درناوي په نښه له سر نه لرې کړه، په ملا مات شو او وې ویل:

-حضرت سردار استراحت کوي او بیا یې په تلوار ورپورې
کړ. تیخون په دې پوهېده چې نه د سردار د زوی رارسېدل او نه به بله
کومه بېړنۍ پېښه وکولای شي د مشر سردار د ژوند په نظم کې بدلون
راولي او غوره خودا وه چې د سردار اندرې هم د تیخون په شان په
همدې خیره ښه سرخلاصېده. او ددې لپاره چې دا څرگنده کړي چې دده
د دومره نشتوالي په وخت کې یې دپلار په عادتونو کې کوم بدلون
راغلی نه دی، خپل ساعت ته یې وکتل او مېرمنې ته یې وویل:

جگړه او سوله

-شل دقيقې وروسته به راپاڅي... اوس راځئ چې شهزادگۍ ماري
ته ورشو.

کشره شهزادگۍ لږ څوږبه شوې وه خو سترگې او لاندنۍ لږ ټيټه
شوې شونډه يې چې د خندا په وخت کې يې دغه نيمگړتيا لاسپې
بنکلي کوله او په مالگينه توگه پورته راتله، هماغه شان وه، چې وه.
دې خوا ته، هغې خوا ته يې وکتل او دهغه مېلمه په توگه چې د
هرکلي په وخت کې د کوربانه ستاينه او پالنه کوي، شونډې پرانيستې
او وې ويل:

-دا خويوه ماني ده! ماني! درځئ درځئ... درځئ....

هغې، هماغه شان چې په بنکلي انداز يې هر څه څارل، خپل مېړه،
تيخون او هغه چوپړ ته چې د دوی ملگرتيا يې کوله وموسپده او وې
ويل:

-دا څوک هلته پيانو غږوئ؟ ماري؟ نو راځئ کرار کرار به ځو، چې
ناڅاپه ورننوځو.

سردار اندرې په خواشيني خوډ پر ادب خپلې مېرمنې پسې روان و.
کله چې د بوډا له څنگه تېرېدل او لاس يې ورته مچول، وې ويل:
-تيخونه زور شوی يې.

د هغې کوټې له يوه ورنه چې د کلارمن د غږېدو غږ ترې راته، يوه
ژيړ څنې، بنکلي فرانسوي راووته دا پيغله بوري يې وه چې غوښتل يې
له ډبرې خوښۍ نه والوزي، هغې وويل:

دا د شهزادگۍ لويه نيکمرغه ده. بالاخره، پرېږدئ چې خبره يې کړم.

شهزادگۍ له هغې سره د روغې او بنکولو په لړ کې وويل:

-نه، نه، هيله کوم، ... تاسو پيغله بوري يې ياستئ! زه تاسو د خپل
مېړه د خور له ستاينو او له تاسو سره د هغې له مينې نه پيژنم. مور غواړو

جگړه او سوله

چې هغې ته بې خبره او ناخاپي ورتنوزو.
هغوی، د هغه تالار وره ته ورنیږدې شول چې پرله پسې له هغه نه د غږېدونکې نعمې غږ راته. سردار اندرې تصور کاوه چې کوم بد نوعي ورپېښېدونکی دی، ودرېد او وروځې یې برنډې کړې. د شهزادګۍ کوټې ته ورننوت، سندرېز آواز په ټپه ودرېد. لومړی د یوې چپغې او بیا د شهزادګۍ ماریا درانه ګامونه او په پای کې د روغې او ښکلوو خواږه آوازونه واورېدل شول. کله چې سردار اندرې کوټې ته ورننوت، دواړه شهزادګۍ ماریا او لیزا د اندرې ښځه، چې یو واریې پخوا د لنډې شپې لپاره د اندرې په واده کې سره لیدلي و، یو بل سره غیر په غیر وې، او لکه دوه پخوانۍ خورلنډې چې له اوږدې جلاوالې وروسته یې لیدلي وې، سره ښکلول. پېغله بوري یې، د هغو تر څنګ ولاړه وه، خپل لاسونه یې سره سولول او د ښه نیت یوه داسې موسکا یې پر شونډو خوره وه چې تصور کېده، د خدا او ژړا تر مینځ ورکه وې. سردار اندرې اوږې پورته پورته اچولې او د یوه موسیقي پوهان په شان یې، سترګې او وروځې داسې برنډې کړې وې چې د غږېدونکې نعمې کوم سربې سره واورې. شهزادګیو یو بل سره پرېښودلې، خو بیا یې هم له لاسه سره نیولې وو، داسې تصور کېده، د وخت د چټکۍ تېرېدو له ویرې همداسې یو بل کېښکاري، نوځکه یې په پرله پسې لاسونه سره نیولې وو، د یو بل د ښکلو په لړ کې یې، بیا لاسونه یو د بل له لاسو راوویستل چې بیا سره ښکل کړې، تر هغه وروسته، هغوی بیا په ژړا پیل وکړ. سردار اندرې چې داسې انتظار نه درلود، هک پک و. هغوی بیا غاړه غړۍ شول. پېغله بوري یې هم په ژړا شوه. سردار اندرې نور نو آرامه و. خو داسې یې ګنله چې د شهزادګیو ژړا یوه هسې طبیعي خبره وې، داسې خبره چې دوی یې د بل ډول سرته رسېدو تصور هم نه

جگړه او سوله

شو کولای.

ناڅاپه دواړه په خندا شوې او هممهال یې خبرې پیل کړې، کمکی-
شهزادګۍ وویل:

- آه گراني ماریا! ... آه ماریا، تاسو ډنگره شوې یاستئ... نه! نه که
چاغه شوې یاستئ؟ په دې وخت کې پېغله بوري یې د هغوی په خبرو
کې رانتوته او وې ویل:

- ماله ورايه مېرمن شهزادګۍ وپېژندله.

شهزادګۍ په گڼۍ وویل:

- ماته وایه چې زه یې اصلا په فکر کې نه وم. زه اندرې، تاته مې
هیڅ پام شوی نه و.

سردار اندرې د خپلې خور لاس کښکود، له هغې سره یې ښکل کړل
او وې ویل چې هغه لا تر اوسه هماغه شان ژرغونې ده، که څنگه؟

شهزادګۍ ماریا مخ وروړته وو وپاوه او د اوبسکو د ځلېدونکې
پردي له شا یې په مینه، تاوده او خواړه غلچ وروړته کتل.

شهزادګۍ پر له پسې غږېده. پاسنۍ نازکه، نرۍ په نیمګړیتا
ښکلې شوې شونډه یې چې کومه شپبه راښکته کېده او چېرې چې یې
اړتیا لیدله، د هغې د ښکلې، نرۍ، لاندنې شونډې سره به غبرګه
شوه او بیا د غاښونوله ځلا او د سترګوله خوښۍ سره مل د موسکا په
ښه دهغې پر شونډو راخوره شوه هغې ډول ډول کیسې کولې، یو نقل
یې دا وه چې د سپاسکویه په غونډیو کې یوه داسې بده پېښه شوې وه
چې ددې امېدواری ته یې گواښ ورپېښ کړی و. دا کیسه خلاصه نه وه
چې وې ویل:

- دې خپلې ټولې جامې په پترزبوزګ کې پرېښي دي، اوس خدای
پوهېږي چې دلته به څه اغوندي. دا یې هم وویل چې اندرې چور بدل

جگړه او سوله

شوی دی، تر هغه وروسته یې یادونه وکړه چې کاتیا ادينخوې، له یوه بوډا سره واده کړی دی، خو دا یې په ډېرې مینې وویل چې د هغې یعنی شهزادګۍ ماریا لپاره مېرپه پیدا شوی دی، خو دا یې زیاته کړه چې په دې هکله به وروسته اورډې خبرې ورسره ولري. شهزادګۍ ماریا په ټول دې وخت کې په چوپه خوله او ځیر ځیر خپل ورور ته کتل او بنکلې سترګې یې، له یوې غمجنې مینې نه ډکې وې. دا بنکاره وه چې د هغې هغه ځانګړې خیالات چې د هغې د ورینداری له خبرو سره هېڅ تړاو نه لري، همدا اوس یې ددې په ذهن کې توفان جوړ کړی دی. کله چې شهزادګۍ لیزا د پترزبورګ د وروستیو جشنونو ستاینې یې پیل کړې، په همدې وخت کې شهزادګۍ ماریا خپل ورور ته مخ ورواړاوه، یو سوړ اسویلی یې وویست او وې ویل:

-اندرې، وایي چې ته غواړي جگړې ته لاړ شی؟

له لیزا نه د اور لمبې راتاو شوې، خو اندرې ځواب ورکړ:

-هو کې، همدا سبا ته!

شهزادګۍ لیزا وویل:

-هغه غواړي ما دلته یوازې پرېږدي، هېڅ نه پوهېږم؟ حال دا چې کولای شي جگړې ته لاړ نه شي او همدلته د یو لوی منصب څښتن شي. شهزادګۍ ماریا د هغې د خبرو تر پای ته رسېدو پورې څه و نه ویل، خو په خیالونو کې ډوبه شوه. بیا یې د امېدو وړې ورینداری پنډې ګیډې ته په مهربانو سترګو اشاره وکړه او وې ویل:

-په همدې وخت کې ستا تگ هرو مرو دی؟

د هغې د ورینداری څېره په یوه شېبه کې څو رنگه بدله شوه،

اسویلی یې وویست او وې ویل:

-هو، دهغه تگ هرو مرو دی، هو کې... ډېره وحشتناکه ده، ډېره

جگړه او سوله

وحشتنا که ده.

د ليزا پاسنۍ شونډه بيا راولوېده، په کرار کرار يې ځان مارياته ورنږدې کړې، خو چې لاس يې هغې ته ورسېده، شرنګ په ژړا شوه.

سردار اندرې بيا وروځې برنډې کړې او وې ويل:

- بڼه ده چې استراحت وکړئ، همداسې نه ده ليزا؟ هغه خپلې کوتې ته يوزه. زه به خپل گران پلار ته ورشم، د هغه حال څنگه دی؟ د تل په شان؟ ماريا په خوبۍ ځواب ورکړ:

- هوکې، هماغه شان چې و، هماغسې دی، خو نه پوهېږم چې تا ته به هغه څنگه وي!

سردار اندرې چې په سختۍ موسېده، وپوښتل:

- په هماغه ټاکل شويو وختونو د ټاکلو کارونو کول، د باغ په هماغه ټاکلو شويو ځايو کې گرځېدل، هماغه د خراطۍ څرخ لرونکی ماشين؟

دده دا نه ليدونکې موسکا دا معني لرله چې پلار ته د ټول درناوي او له هغه سره د ډېرې مينې سره سره، د هغه له ځينو نيمگړتياوو نه هم خبر دی.

ماريا وويل:

- په هماغه ټاکلو او نه بدلېدونکو وختونو کې، د باغ په هماغه ټاکلو ځايونو کې د چکر او څرخ لرونکي ماشين تر څنګ، زما د رياضي او هندسې ليک او لوست هم شته.

د هغه له ژبې داسې برېښېده چې د پلار لپاره د هندسې زده کړې د ژوند د خوبۍ او لذت يوه خورا لومړنۍ سرچېنه ده.

وروسته له هغې چې د هغه د پاڅېدو د وخت د رارسېدو لپاره پاتې شل دقيقې پوره شوې، تيځون راغی او ځوان سردار يې د هغه خپل

جگړه او سوله

پلار ته ورو بوله بوډا پلار د خپل زوی درار سپدو په درناوي، د خپل ژوند، په ټاکلي نظم کې لږ بدلون هم منلی و او هغه دا چې اجازه ورکړي، زوی یې هغې کوټې ته، هغه وخت ورننوزي چې ده لا وروستی جاکت نه و اغوستی. بوډا سردار، د پخوانیو دوونو سره په خپله کوټه کې کورنۍ جامې اغوستې. او سربه یې لوخ و.

(د اندرې څېره په دې شېبه کې، نه د هغه د همیشني ځانگړتیا په شان چې څېره، تونده او غمجنه به وه بلکې د هغه وخت په بڼه خوښه او د ژوند له لذتونو ډکه وه چې دی به له پېیر سره غږېده) دی په همدې بڼه د پلار کوټې ته را ننوت. پلار یې هیندارې ته مخامخ ولاړ او په لاس لرونکې چرمي څوکی ته ناست و... خپل سره یې زوی ته ورواړاوه او چيغه یې کړې:

هو، جگړه مار زویه، غواړې لاړ شې، بناپارت نسکور کړې؟ او و یې څپي؟ لږ تر لږه، ته! لاړ شه او په مېرانه د هغه سره منگولې نرمې کړه، کنه ډېر ژر به زموږ نومونه هم د خپلو وگړو او سرتېرو په ډله کې ولیکي.

خپل مخ یې هغه ته وروړاندې کړ. (ددې لپاره چې هغه مچ کړي) بوډا چې تر ورځني خوبه وروسته، ښه تازه او تاند و، هغه وویل: تر غرمې وروسته خوب سپین زر او تر هغې مخکې سره زردې. تر گڼو څوړونو وروځو لاندې یې، دسترگو له کنجه په خوښۍ او مینې خپل زوی ته کتل، سردار اندرې لږ رامخکې شو او د مخ پر هغه ځای یې ښکل کړ چې پلار یې ورته ښودلی و، په ډېرې تلوسې، خوښۍ او ډېر درناوي یې د پلار د سراو مخ، بېلا بېلو برخو ته کتل. هغه په دې توگه هڅه کوله هغه مرکه پیل شي چې په دې ورځو کې د بناپارت سره د جگړې خبرو پیدا کړي وه، هغه ځواب ورکړ:

جگړه او سوله

- هو کي، پلار جان، له خپلې امېدواري بڼخې سره ستاسو درناوي او چوپړ ته راغلی يم. ستاسو روغتيا څنگه ده؟

- ناروغتيا وروره! يوازې او يوازې د بې مغزو (احمقانو) ډير خوړونکو او عياشانو کار دی. ته خو ما پيژنئ، ټوله ورځ لگيا يم په خوړو او څکو کې هم منع لاری، نو ځکه مې حال بڼه دی.

زوی بې په خدا وويل:

- د خدای شکر دی

- دا په خدای پورې څه اړه لري، بيا هغه د خپلې خوبې خبرو ته را وگرځېد او دوام يې ورکړ:

- بڼه، را ته ووايه، څنگه دنوي پوهنې له مخې چې دستراتيژي، نوم مو پرې اېښي، جرمنيان څنگه د بناپارت په وړاندې جنگېږي، هغه مو زده کړئ؟

سردار اندرې وخنډل.

هغه په موسکا دا بنودل چې د پلار دا نيمگړتياوي، هغه درناوي ته تاوان نه رسوي چې دی بې هغه ته لري، هغه پلار ته وويل:

- گرانه پلاره! بڼه به دا وي چې لږ دمه شم، ساه وباسم، گوره چې لا ناست نه يم او خولې مې وچې شوې نه دي.

سپين ږيري خپلې څڼې ددې لپاره وخنډلې چې ډاډه شی، هغه سمې او ټينگې ځای پر ځای شوي او کنه؟ بيا يې زوی له متې راوښو او وي ويل:

- اپلټې مه وایه، بڼخې ته دې بڼه ځای جوړ شوی دی، شهزادگی ماریا به هغې ته خپله کوټه ور وښيي، دومره به سره وغږېږي چې يو بل نه به سترې شي. د بڼخو کارونه بڼخو ته پرېږده، زه خوشحاله شوم چې بڼخه دې دلته راغله، اوس کېنه! را ته ووايه چې هو، زه خود

جگره او سوله

میخلسون د پوڅ په ونډه پوهېږم، د تولستوي (د روسی پوڅ له مشرو جنرالانو نه) په برخه مې هم سر خلاصیږي. ښه ده، ښه ده، د بېلا بېلو پوځونو هم مهاله لېږدول او پلي کول، دا خبرې... مگر سهیلی پوڅ به څه کوي؟ د پروس ناپیلتوب هم نوې خبره نه ده.

له خپل چرمي لاستي لرونکې څوکی نه پاڅېد، په چټکۍ سره په کوټه کې گرځېده راگرځېده، تیخون چې ده ته یې یوه برخه کالي ور اغوستي و، ده پسې گام په گام روان و، ده وویل: اتریش یې لا څه؟ سویدن به څنگه شي؟ له پومراني نه به څنگه تېر شی؟

سردار اندرې چې د پلار تینگار ولید، لومړی څه زړه نازړه و، خو وروسته یې په ډېره مینه او زیاتېدونکې تلوسې پیل وکړ چې هغه ته د رارسېدونکې جگرې کړنلاره وسپړي، لږ وروسته یې، نه په لوی لاس بلکې د عادت له مخې، ژبه بدله او په فرانسوي ژبه یې خبرې پیل کړې او وې ویل چې:

- څنگه باید په نوي ۹۰ زریزه پوڅ، پروس ته گواښ ورپېښ کړل شي. هغه به په زور له ناپیلتوبه راجلا او جگرې کې ښکېل شي، هغه دوام ورکړ:

- د دغه پوڅ یوه برخه به د شترال زوند په سیمه کې له سویدني پوڅ سره یو ځای کېږي. ټاکل شوې ده چې شل زره اتریشي پوځیان به له سل زره روسي هغو سره د ایتالیا د ساحل په څنډو کې د راین سره پلي شي. د دې سره جوخت ۵۰ زره روسان له ۵۰ زرو انگریزانو سره په ناپل کې پلي کېدونکې دي. که په لنډه توگه ووايو، (۵۰۰) پنځوسو زره پوځیان به له بېلا بېلو خواوو نه پر فرانسې یرغل کوي.

بوډاسردار، د زوی خبرو ته هېڅ ډول پام نه وساتلی، داسې برېښېده چې اصلا یې هغه ته غوږ نه وي نیولی. هغه په کوټه کې

جگړه او سوله

گرځېده راگرځېده او کالي بې اغوستل. هغه درې ځله په ناڅاپي ډول د
زوی خبرې پرېکړې او وې ويل:

سپينه، سپينه!

له سپينې نه د هغه موخه دا وه چې تيخون نومي چوپړ، ده ته سپينه
کرتۍ، نه وه ورکړي. بل واريې د زوی خبرې په دې پوښتنه پرېکړې
چې:

- ماشوم به څه وخت دنيا ته راشي؟

هغه سمدلاسه، د ملامتۍ په نښه سر وښور او او وې ويل:

- ډېر بد حالت دی، دوام ورکه، دوام ورکه!

درېيم ځل يې هغه وخت د سردار اندرې خبرې پرېکړې چې هغه د
جگړې په اړه خپلې خبرې پای ته نږدې کړې وې. بوډا د زړښت په
لړزېدلي آواز په یونا سندريزه بڼه دا کليوالي سندره پيل کړه:

- مالبروک څي جگړې ته، خدای خبر چې کله به راستون شي؟

زوی يې پرته له هغه چې څه ووايي، وې خندل او وې ويل:

- زه نه وایم، هغه څه چې زه وایم دا منل شوې کرنلاره ده، ما یوازې

هغه څه درته وويل چې کرنلاره څه ده. او ناپليون خولا پخوا خپله

کرنلاره جوړه کړې ده، هغه کرنلاره چې تردې نه بده نه ده.

- بڼه ده، بڼه ده! خو ستا په خبرو کې مې هيڅ نوي شي پيدا نه کړل.

هغه په خپلو خيالونو کې ډوب شو، خو ناڅاپه يې تند تند وويل:

- خدای بڼه پوهېږي چې کله به بيا راستون شي؟ درځئ، ډوډۍ ته

درځئ!

*****

۲۴

سردار چې څنې يې غوړې کړې او ډېره يې خربلې وه، په خپل ټاکل وخت خوړنتون ته لاړ. هلته يې ناوې، شهزادګۍ، ماریا، پېغله بوري ین او د معمارۍ استاد ورته سترګه په لاره وو. د معمارۍ دغه استاد زاره سردار د غوښتنې سره سم اجازه پیدا کړې وه چې له ده سره د میز پر ډوډۍ کېږي. که څه هم هغه کوم ټولنیز دریځ نه درلود او هېڅکله يې دا تصور هم نه شو کولای چې داسې ویاړ ور په برخه شي.

سردار چې تل ټولنیز دریځ ته پر درناوي ټینګار کاوه آن دا چې د ځینو ولایاتو لوړ پوړې چارواکې به يې هم ډوډۍ ته نه منل، په ناڅاپي توګه پرته له هغه چې دلیل يې بنسکاره وي، دا معمار میخائیل ایوانوویچ سره له هغه چې د دربارۍ ناستې ولاړې په لومړنیو نزاکتونو هم نه پوهېده او یو وار به يې د خلکو په مینځ کې مخ و اړاوه او په خپل برگ د ستمال کې به يې پزه سوخ کړه، پر یوه میز کېږي او په دې ډول خلکو ته څرګنده کړي چې ټول انسانان سره برابر دي. هغه پر خپلې لور په وار وار ټینګار کړی و، چې میخائیل ایوانوویچ په هېڅ ډول له دوی یعنی سردار او د هغې د لور نه کموالی نه لري. سردار چې تل د ډوډۍ په وخت کې خوله ګنډله، خو له دغه معمار سره يې مرکه هېڅ پای ته نه رسېده.

په خوړنتون کې هم لکه چې د نورو کوټو په شان يې لوی پراخ تالار

جگړه او سوله

او لوړ چت درلود، د کورنۍ غړي او ټول چوپړان هر يو د يوې څوکۍ شاته ولاړ وو او د سردار د راتگ انتظار يې درلود. د چوپړانو مشر چې دستمال به يې پر مړوند پروت و او د ډوډۍ د ميز جوړېدنې ته به ځير و، که څه هم د سترگو په اشاره به يې هر چوپړ ته سپارښتنې کولې، خو د هغه سترگې د هغې دروازې نه چې بايد سردار پرې را ننوتلی وای او د هغه د يوالي ساعت ترمنځ چې په همدې دروازې ځوړند و، سرگردانه وې. سردار اندرې هم هغه لوی زرین قاب ته چې ده ته يې ډېر نوی والی درلود او په هغه کې د بالکونسکې د کورنۍ شجره د څو پوښتو په اوږدو کې په کې انځور شوې وه کتل... سردار همداسې د شجرې قاب ته کتل، موسېده او سر يې ښوراوه. د هغه موسکا، هغې موسکا ته ورته وه چې گوا کې داسې يو انځور ته گوري چې انځور يې د اصل په پرتله خورا د خندا وړ و.

هغه شهزادگۍ ماريآ ته ورنږدې شو او وې ويل:

- ستا برخه په دې انځور کې خورا غوره گڼم.

شهزادگۍ ماريآ د خپل ورور کړو ته هک حيرانه وه. هغه په دې نه پوهېده چې ورور يې ولې او څه ته موسيږي، ځکه د خپل پلار هر کار يې د داسې غوره درناوي وړ باله چې په هغه کې يې آن د خبرو اجازه هم نه لرله.

سردار اندرې دوام ورکړه:

هر څوک د آشیل (د آشیل مورخپل زوی ته، په ستيکس نومي چينې کې لامبو ورکړې وه. تر دغې لامبو نه وروسته هغه نه ايلېدونکی شوی و، خو يوازې د پښې پونده يې د لامبو په وخت کې د مور په لاس کې پاتې شوې وه. دا د آشیل عيب و) په څېر يوه نيمگړتيا لري. زه نه پوهيږم چې ولې انسان سره له هغه چې ځان اشرف المخلوقات

جگړه او سوله

بولی، بیا خان ته د دغه شان منلېو اجازه ورکوي. شهزادگی ماریا نه شو کولای د پلار په کړو، دخپل ورور دا تېری ومني. هغې خان هغه ته د خواب پیدا کولو لپاره چمتو کاوه چې د هغو گامونو د راتگ غږ واورېدل شو چې ټول هغه ته سترگې په لاره وو. سردار د تل په شان، په چټکۍ او تازه گۍ رانتوت. داسې برېښېده چې په لوی لاس غواړي په خپلو خوځېدو او آزاد تگ سره په کور سخت پوځي لاسبری نظم مات کړي. په هماغه شېبه کې په تالار کې لوی راځوړند شوی ساعت دوه زنگه وو هل او د هر کلي په تالار کې بل کوچنی او ښکلی ساعت په ښکلی غږ سره گوا کې د هغه خواب ویلی وي.

سردار ودرېد، دهغه دگڼو ځوړندو وروځو لاندې د هغه له هیلو نه ډکو سترگو غلچک، پر ټولو وگرځېد او ګرځېد او په کمکۍ شهزادگی ودرېد.

په دې وخت کې د شهزادگی احساس هماغه له وېرې او درناوي نه ډک احساس و چې درباریان یې د شاه د راتگ په وخت کې لري. دا هغه احساس و چې د ټولو هغو کسانو په زړه کې پیدا کېږي چې دغه بوډا ته ورنږدې کېږي. د شهزادگی پر سړي لاس تېر کړ او بیا یې په یوې ناخاپې خوځېدا، هغه څو ځله په کرار په اورمېر ووهله، بیا یې په ځیر ځیر خو ډیره لنډه شېبه د هغې سترگو ته وکتل او وي ویل:

-خوشحاله یم، خوشحاله یم.

تردې وروسته په چټکۍ لري شو، په خپل ځای کېناست او وي ویل:

-کېنئ! میخائیل ایوانوویچ کینئ! په خپل څنگ کې یې، خپلې

جگړه او سوله

ناوې ته يو ځای وښود او چوپړ د هغې لپاره څوکې شاته کړه. د بوډا چې د ناوې گړدې، پندې او پرسېدلې گيډې ته پام شو، وې ويل:

- هه، هه پر تلوار مو کړې دی، دا ښه کار نه دی!

هغه وخنډل، ډېره بې خونده او وچه خدا، دهغه هماغه خپله هميشنۍ خدا، چې هسې يوې خولې خدا نه بل څه نه وي، داسې خدا چې سترگې يې هغه هېڅ نه احساسوي، هغه وويل:

- بايد وگرځئ، زياته وگرځئ، ډېره زياته.

کشرې شهزادگۍ، د هغه خبرې هېڅ نه اورېدې، يا يې نه غوښتل هغه واورې. چوپه خوله وه، داسې برېښېده چې شرمېږي. بوډا د هغې د پلار پوښتنه وکړه او شهزادگۍ په موسېدو موسېدو هغه ته ځوابونه ويل. بيا يې د هغو کسانو او آشنایانو پوښتنه ترينه وکړه چې ده هم پېژندل او هغې هم د گډو آشنایانو د خبرو په لړ کې و، چې شهزادگۍ په خبرو کې توده شوه او پيل يې وکړ چې چا ده ته سلامونه رالېږلي او آشنایانو په مينځ کې څه آوازې خپرې دي، هغې وويل:

- د خوارکۍ، شهزادگۍ آپراکسين ميره مړ شو، هغې دو مړه پسې وژړل چې سترگې يې پسې ښکاري شوې.

په هره اندازه چې د شهزادگۍ خبرې تودېدې په هماغه اندازه د سردار سترگې هغې ته لا پسې ځېرېدې، مگر يو وخت په ناڅاپي توگه گواکې د ده زغم پای ته رسېدلی وي او په ټولو خبرو پوه شوی وي، له هغې نه يې مخ واراوه او ميځائيل ايوانوويچ ته يې وويل:

- ښه، ميځائيل ايوانوويچ! داسې ښکاري چې زموږ ددې بناپارت وضعه خورا کړکېچنه وي، هغه شان چې سردار اندرې را ته وويل (هغه کله چې د خپل زوی په اړه غږېده، هغه يې تل په دې نامه يادوه) ډېر ستر پوځونه د هغه په وړاندې راټول شوي دي. داسې

جگړه او سوله

ښکاري چې خورا هيبتناکه او گواښمن سړی دی، حال دا چې مورې او تاسو هغه يو ناوړه او سپک سړی گانه.

د ميخائيل ايوانوويچ هېڅ په ياد نه و چې څه وخت "مورې او تاسو" د بناپارت په اړه داسې خبرې او قضاوت کړی وي. هغه پوه شو چې سردار يوازې غواړي خبرې پيل کړي، هغه هم د خپلې خوښې خبرې، نو ځکه يې د هغه نوم ته اړتيا لرله بې له هغه چې ددې کار په پای پوه شي، حيران حيران يې ځوان سردار ته وکتل. مشر سردار معمار ته اشاره وکړه او خپل زوی ته يې وويل:

- دا سړی د تاکتيک په برخه کې خورا لوی لاس لري.

يو ځل بيا يې د جگړې، بناپارت، جنرالانو او د لور پورې چارواکو په اړه نوې خبرې پيل کړې. دې بوډا داسې ښووله چې د اوسني زماني چارواکي او سياسيون د ښوونځيو د ماشومانو په څېر دي او آن په پوځي الفبې هم نه پوهېږي او د ادارې له ټولو چارو نه بې خبره دي.

ده به وويل چې بناپارت يو خورا بېکاره سړی دی او د بري راز يې يوازې په دې کې دی چې د دويمې ايکاترينې د وخت پاتيمکين او سوروف نومي پوځي سرداران نور نو په ډگر کې نه شته. هغه سرداران چې د هغه په وړاندې جگړې ته وروانگي. د هغو پر ځای يوازې او يوازې له ملنډو ډکې لوبې دي چې اوسني کسان يې ښوونه کوي. سردار نه يوازې دا چې د پلار ټولو خبرو ته غوږو او دهغې ملنډې يې په زغم او موسکا اورېدلې، بلکې پلار يې په تلو سې او خوښۍ خبرو ته هڅاوه او په لآخر او پام يې دهغه خبرو ته غوږ نيو.

زوی يې وويل:

- ټولې تېرې پېښې، ځکه مورې ته ښې بريښي چې د مبالغې په ښکلا رنگينې شوې دي، که داسې نه وي، همدا سوروف نه و چې د مورو

جگړه او سوله

منگولو ته ورولو بد ، ځان يې ترې و نه شو ژغورلي؟

زاره سردار په چيغه چيغه وويل:

- دا خبرې چا تاته ويلي دي؟ چا ويلي دي؟ سوروف خو... دا خبره يې چې كوله، خپل قاب يې وارتيره، مگر تيخون هغه په چټكۍ له هوانه را ونيو، هغه خبرو ته دوام وركړ:

- سردار اندرې! سوروف! كه ته لږ په ژوره سوچ وكړې، ته بايد د سوروف خبرې بالكل له فرېدرېخ (فرېدرېخ د پروس پادشاه و) نه جلا كړې. فرېدرېخ يو څوك دى او سوروف بل څوك. وايي چې مورو! كه سوروف په خپلو كړو كې خپلواكي لرله، مورو به اسير شوى واى. خو مورو (ويكتور مورو د ناپليون يو ستر قوماندان)، بلې خواته هوفس كريكس (د اترېش جگړيزه شورا) د چارو واک ټول له هغه نه اخيستی و. آن كه شيطان خپله هم ووايي، كور به يې وړان و. اوس لږ زغم ولرئ، خپله به يې وگورئ. تاسې به هم له دې فوس كريكس سره آشنا شئ. كه سوروف د هغو سيال نه شو، نو كوتوزوف، به څنگه و كولاى شي دا كار وكړي. له لږ ځنډ نه وروسته يې وويل:

- نه گرانه ملگريه! تاسو له خپلو دغو جنرالانو سره، نه شي كولاى د بناپارت سيالي وكړئ. ددې لپاره چې اوس د بناپارت سره د سيالى سيال شئ، بايد فرانسويان اجير شي چې له هغه سره منگولې نرمې كړئ، الماني پالن، فرانسوي مورو پسې امريكا ته استوي چې دخپلو هېواد والو دخپلو لپاره يې، په روسي پوځ كې وگماري... عجيبې خبرې دي! ايا پاتيمكين، سوروف او اورلوف الماني وو؟ نه وروره، يا تاسې ليوني شوي ياستئ، يا ما په دې زړښت كې عقل له لاسه وركړى دى. خداى مو مل اوسه، كه عمر ياري وكړي، بيا به مو ديدن وشي. اوس نو بناپارت لوى سردار شوى دى.

سردار اندرې وويل:

- ما مخکې دا دعوا نه ده کړې چې ليکل شوي فرمانونه ټول بڼه او په ځای دي، خو په دې نو پوهېږم چې تاسو څنگه کولې شئ د بناپارت په هکله داسې قضاوت وکړئ، هر څومره چې غواړي ملنډې ووهي، ولې زه غواړم ووايم چې زه بناپارت يو مشر سردار جنگيالی گڼم.

سردار معمار استاد ته چې فکري يې کړی و، دی دنورو هېر شوی دی، او د الو شويو غونډو په خوړلو لگيا و، غږ وکړ:

- ميخائيل ايوانوويچ ما خو تاسو ته ويلي و چې بناپارت د تاکتيک له پلوه بې ساری دی؟ مهربانی وکړئ، هغه هم همداسې خبرې کوي.

استاد ځواب وکړ:

- همداسې چې وايي، والاحضرته!

مشر سردار بيا وخنډل، هماغه دوديزه سره خندا چې د ده ځانگړې ځانگړتيا وه.

- بناپارت ته خدای دويم ځل ژوند پيرزو کړ.

هغه پياوړي پوځيان لري، د دې تر څنگ هغه د نړۍ لاندې کول، له المان نه پيل کړی دی، المان تر اوسه يوازې تنبلانو لاندې کړی نه دی. له هغې ورځې نه چې دنيا، دنيا ده، المانيانو له هر چانه ماتې خوړلې ده، هغوی پر هېڅ سيال بری نه دی موندلی، نه، نه داسې نه ده. دوی هغه وخت بری تر لاسه کوي چې په خپل مينځ کې سره وهي. بناپارت هم خپل وياړونه، پر هغو د بری نه پيل کړي ده.

تر دې وروسته يې د بناپارت د هغو تېروتنو شمېر نه پيل کړه چې د هغه په اند بناپارت په ټولو جگړو او آن سياست او اداره کې کړې دي. زوی يې که څه هم د هغه د خبرو په وړاندې څه نه ويل، خو ښکاره وه

جگړه او سوله

چې هغه هم د پلار په شان په ډېرو دلایلو، که څه هم ډېر قوي وو، نه قانع کېده. هغه له خپله نظره نه تېرېده. اندرې د پلار خبرې په ځیر اورېدې، له هغه سره یې د سیالۍ نه ډډه کوله، خو په دې حیران و چې دا بوډا، دا څو کاله په یوه لرې کلي کې یوازې پروت دی، مگر څنگه د اروپا د ټولو وروستیو کلونو له پوځي او سیاسي چارو نه خبر دی او څنگه په ډېرې زوړرتیا، حیرت او احتیاط، د هغو په اړه قضاوت کوي.

زړه سردار داسې پایله واخیسته:

-ته داسې انگېرې چې زه زوړ شوي يم او له هغه څه نه چې په دنیا کې تېرېږي، خبر نه يم. ته باید پوه شي چې زما خیال یوه شېبه هم له دې خبرو یې غمه نه دی. دا خیالونه او دهغو غم په شپو شپو په ما خوب حراموي. بڼه، اوس راته ووايه چې دا ستا مشر سردار خپل هنر او ځانگړتیاوې چېرته او چاته بنوولې دي؟

زوی یې ځواب ورکړ:

-دا اوږدې خبرې دي.

-چې داسې ده، نو ولې نه ځئ د بناپارت لپاره ځان نه ځاروی؟ په روانه فرانسوي ژبه یې چیغه کړه:

-مهرباني وکړئ، دا هم ستاسو د ټولواک یو روغ لیونی!

پیغله بوري یې ځواب ورکړ:

-حضرته سرداره! تاسو خو پوهېږئ چې زه د بناپارت له پلویانو نه،

نه يم؟

بوډا سردار، په یو نا سندرېزه آواز وویل:

-خدا یې پوهېږي چې بیا به راستون شي او کنه؟ او تر هغې نه لا په

بې ډوله خدا له میزه پاڅېد او ووت.

جگره او سوله

خوانه شهزادگی د دغه ټولو خبرو او ډوډی په اوږدو کې چوپه خوله پاتې وه او په وحشت سره به یې کله شهزادگی ماریا او کله به یې هم خپل مېړه ته کتل. کله چې دوی هم له میزه پاڅېدل، د شهزادگی ماریا لاس یې راوښو، هغه یې بلې کوټې ته وبلله او ورته وې ویل:

- ستاسې پلار څه با فرهنگه سړی دی، کېدای شي له همدې امله

دی چې زه ورنه وبریږم.

شهزادگی ځواب ورکړ:

هو، تصور یې هم نه شي کولای چې څومره مهربانه دی.

۲۵

د بلې ورځې ژيری مازيگر و چې سردار اندرې خان تگ ته چمتو کاوه. سره له دې هم مشر سردار د خپل ژوند په ټاکلي ژوند کې هېڅ بدلون را نه وست او تر غرمې نه وروسته بيا هم د خپل کار کوټې ته لاړ. کمکۍ شهزادگۍ د خپل مېړه له خور سره پاتې شوه. سردار اندرې چې ساده، سفري کالي اغوستي وو، په هغه کوټه کې چې له مخې ورتته ټاکل شوې وه، د چوپړانو په مرسته د سفر کالي تړل.

تر هغه وروسته يې چې خپله گاډۍ وکتله، سپارښتنه يې وکړه چې په هغې پورې آسونه و تړي. په کوټه کې، له لويو پنډونو نه يوازې هغه څه پاتې و چې ده تل هغه له ځانه سره گرځول. هغه يوه بوخچه او صندوقچه وو چې په هغه کې به جامې، ډوډۍ، دوه تورې تمانچې او هغه توره چې پلار يې د اوچاکوف، له جگړې سوغات ورته راوړې وه، پراته وو. سردار اندرې د دغو شيانو ځانگړې ساتنه کوله. هر څه نوي او پاک وو. دا ټول شيان په سپينو پنبيزو پوښونو کې په ډبرې څيرکتيا تاو او په نازکو کلکو ريښکو تړل شوي وو.

په دوديز ډول د سفر او خوځېدو په وخت کې ټول په ځان لاسبري خلک د خپل ژوند په ورځنيو چارو، کړو وړو او انديښنو کې د ژور بدلون شاهد وي. په دې وخت کې د تېرو وختونو انداز لگوي او د راتلونکې په ټولو تاندو مزو فکر کوي. د سردار اندرې څېرې د يوې

جگړه او سوله

اندیښنې او فکر کیسې کولې. لاسونه یې تر شاسره غوټه کړي وو او په چټکۍ د کوټې له یوې خوا نه بلې خوا ته، ګرځېده راګرځېده او راتلونکې ته په اندیښنو کې ډوب و او سر یې بنور او.

ایا جگړې ته له تګ نه ویرېده؟

ایا د ځوانې ښځې یوازې پرېښودو زور او ه؟

یا کېدای شو چې هم له دې ویرېده او هم له هغه په هر حال، هغه هېڅ هیله نه درلوده چې دی په دې حال څوک وگوري، نو ځکه یې د چا د گامونو د غږ په اورېدو لاسونه په چټکۍ پرېښودل، د میز تر څنګ ودرېد او داسې یې ښودله چې گواکې، د صندوقچې د پوښ په ټولولو لگیا دی. هغه ځان آرامه کړ او څپرې ته یې همیشنی بڼه ورکړه، دا د شهزادګۍ ماریا د گامونو غږ و چې را رسېدونکې وه.

شهزادګۍ ماریا چې سا یې سوې وه او داسې برېښېده چې په ځغاسته راغلي وي، وویل:

-وامې ورېدل چې چوپړانو ته د گاډۍ د چمتووالي سپارښتنه شوې ده، ډېرمې زړه غوښتل چې له تاسره لږ او یوازې د زړه خواله وکړم، ځکه خدای پوهېږي چې بیا به تر څه وختونو پورې یو بل ونه وینو. زما په راتګ خو به دې خوا بده نه وي؟

او د خپلې پوښتنې د بشپړتیا لپاره یې وویل:

-آخر! اندروشا! (له نازه اندرې ته وایي- ژباړونکې) ته ډېر بدل

شوي یئ!

او د اندروشا د نوم په ویلو و موسېده. له ورايه څرگنده وه چې تصوریې هم نه شو کولای چې دا غوڅ او ښکلی جگ نارینه دې، هماغه د دوی د ماشمتوب د وخت ډنگر، شیطان او دده ملګري اندروشا وي.

جگړه او سوله

سردار اندرې، دهغې د پوښتنې په ځواب کې وموسېد او ځواب يې ورکړ:

- نوليزا چېرې ده؟

شهزادگۍ مارييا، په کراره، په مخامخ ولاړه څوکۍ کې کيناسته او وې ويل:

- هغه داسې ستومانه شوې وه چې همالته زما په کوټه کې ځای پر ځای پر څوکۍ خوب يووړه. اي، ورور کېه! څه بنځه، څه بنکلي بنځه لري، لال د جوا هرو ده. هغه څه کوي چې کټ مټ لکه ماشوم داسې ده. يو خوږ، خوشحاله، سپېڅلی ماشوم، پوهېرم بېخې پرې مينه شوې يم. سردار اندرې چوپه خوله پاتې شو. خو ويې نه شو کولای هغه د ملنډو او نه باور نښې چې دده په څېره او سترگو کې را څرگندې شوې وې، ونه وينې.

- اندرې، ولې وړې نيمگړتياوې او تېروتنې بايد په درناوي سره وبنښل شي. څوک دي چې دغه شان نيمگړتياوې نه لري؟ دا بايد هېره نه کړې چې هغه د پلازمېنې په يوه بډايه کورنۍ کې زيږېدلې، لويه او همالته روزل شوې ده. ددې نه چې تېر شو، دهغې اوسنی د امېدواری حالت، هم هومره ښه نه دی، انسان بايد کله کله ځان د نورو په ځای تصور کړي. په دې ټولو شيانو چې پوه شي بيا به بښل گران نه وي. بېچاره ماشوم چې له هغه ژوند سره روږدې شوې ده، اوس بايد له خپل مېړه نه جلا او د ژوند په دې گران وخت کې په کلي کې يوازې پاتې شي. اوس يې نو تصور وکړه چې بايد څه حال ولري؟ وحشتناکه ده.

سردار اندرې خپلې خور ته کتل او موسېده، هماغه شان موسکا چې د ځينو کسانو د خبرو د اورېدو په وخت کې گومان کوو چې دهغو سپېڅلي گوگل په غوره توگه وينو، هغه زياته کړه:

جگړه او سوله

- ته خپله په کلي کې ژوند کوي، خو دغه او سپدنه تاته وحشتناکه نه بریښي.

- زما بله خبره ده، ته ولې دلته زما د حالت خبرې کوي. زه د بل ډول ژوند هیله نه لرم او نه شم کولی د هغه هیله ولرم، ځکه زه بل ډول ژوند نه پېژنم. مگر اندرې، ته لږ فکر وکړه، ځوانه او با معاشرته ښځه، د هغه ژوند په خورا ښکلي منگ او کلونو کې د یوه لږې کلي په کونج کې خښوې، هغه هم یوازې. ځکه پلار جان خو تل په خپلو ځانگړو کارونو اخته دی او زه؟ ته ما پېژني او پوهېږې... زه یوې ښځې ته چې د پلازمېنې رنگین او له شر و شور نه ډکې مېلمستیا وې، نڅاوې او بندارونو یې لیدلي دي، څومره ساده، بې وزله او بې رنگه برېښم. پاتې شوه، پیغله بوري ین...

سردار اندرې په دې وخت کې د خور خبرې پرې کړې او وې ویل:

- زما د تاسې دا بوري ین، هېڅ نه خوښیږي.

- وای، داسې مه وایه! ډېره مهربانه او پاک زړې نجلی ده. له ټولو غوره لادا چې د رحم وړ ده. هېڅوک نه لري، هېڅوک، که رښتیا را نه پوښتي په دې کور کې د هغې او سپدنې ته، نه یوازې اړتیا نه لیدله کېږي بلکې زما د رنج او عذاب سبب هم ده. ځکه ته خو پوهېږئ، زه تل له خلکو تښتم، له هغوی نه ځان لرې کوم، اوس تر هر بل وخته، همدا سې يم. زه په یوازېتوب مینه يم. خو هغه پلار جان ته ډېره گرانه ده، پلار له دوو تنو سره ډېر ښه کوي. همدا پیغله بوري ین او میخائیل ایوانوویچ. د دې خبرې علت هم دا دي چې دا دوه تنه خپل ژوند، د هغه له برکته بولي. د هغه د مینې او د هغه د مینې له برکته لوی لیکوال سټېرن (په اتلسمه پېړۍ کې ایرلندی - لیکوال) به ویل:

- "مور ته زیاتره خلک، نه یوازې له دې کبله چې مور ځان د هغو د

جگړه او سوله

مینی منت بار بولو بلکې دهغو ښو له کبله گران دي چې مور له هغو سره کړي دي."

پېغله بوري یین، یوه یتیمه پیغله وه چې پلار جان چېرته په لار کې پیدا کړې وه. هغه ډېره پاک زړې او مهربانه ده او دهغې کتاب لوستنه، د پلار جان ډیره خوښیږي. هغه په شپو شپو هغه ته په لوړ آواز کتابونه لولي او ډېر ښه یې لولي.

سرداري اندرې ناخپه پر خور غږ کړ:

ښه ماریا، رښتیا راته ووايه، زه داسې تصور کوم چې کله کله د پلار جان زغمل هم تاته ډېر گران دی؟

شهزادگۍ ماریا، ددې پوښتنې په اورېدو، تعجب وکړ، خو وروسته یې په وحشت سره وویل:

- ماته؟ ... ماته؟ ماته یې زغمل ډېر گران دي؟

سردار اندرې په لوی لاس، پلار په ترخه ژبه یادوه چې خور په حیرت کې واچوي یایې و آزمایي، خو هغې وویل:

- البته، دا خبره ماته نوی والی نه لري، خود هغه د ژبې خپر والی،

تريخوالی او تېره والی، په تېره بیا اوس رښتیا هم له زغمه لرې شوی دی. شهزادگۍ په داسې ژبه غږېده چې گواکې د خپلو خیالونو لمن یې نیولې، نه د اروېدونکو، هغې وویل:

اندرې، ته له هر پلوه ښه یې، خو یوه ستره فکري نیمگړتیا لري چې زما په اند هغه لوی عیب دی. هغه دا چې څنگه څوک کولای شي، د خپل پلار په هکله داسې فکر وکړي لکه ته یې چې کوی؟ بیا هم که دغه شان فکرونو ته اجازه وای، نو دغه شان شخصیتونو لکه زموږ پلار څنگه کولای شي پرته له مینې او خواخوږۍ نه، بل څه د چا په زړه کې راوینس کړي؟ زه د هغه تر څنگه ډېره راضي او نیکمرغه یم. یوازینی.

جگړه او سوله

هيله مې داده چې ته هم زما په خبر نيکمرغه و اوسې.

ورور په ځنډني باور سر بنوراوه.

ماریا دوام ورکړ:

- اندرې، که رښتیا را نه غواړي، یوازې یو شی دی چې زغم یې زما لپاره ډېر گران دی او هغه د مذهب سره د پلار اړیکې دي. زما په دې هېڅ سر نه خلاصېږي چې په داسې ستړې پوهې، عقل او مني سمبال یو سړی، داسې یو څه چې د لمر په شان ځلېږي، ونه ویني او څنگه دا شونې ده چې داسې بې لارې شي؟ دا زما د ژوند د تريخوالي یوازینی سرچپنه ده، خو په دې وروستیو وختونو کې، په دې برخه کې هم یو څه بڼه والي راغلي، یو څه موده کېږي چې په مذهب پورې د هغه ملنډې ډېرې ترڅې نه دي او له دې نه لا غوره داده چې یو راهب هم پیدا شوی چې څو ځله پلار هغه منلی او ډېرې اوږدې خبرې یې ورسره کړي دي.

سردار اندرې په بڼه خو د پېغور په ژبه وویل:

- مگر زما د زړه سره! زه له دې وېرېم چې ستا او د هغه راهب ټولې خوارۍ د سیند په غاړه کرلي گلان نه شي.

- گرانه وروره، زما توکل په خدای دی او هیله لرم چې خدای تعالی

مې دعا ومني. یوه شېبه چوپه شوه. او بیا یې وویل:

گرانه اندرې، زه له تانه هم یوه هیله لرم.

- کومه هیله، گرانې خورې!

- نه، نه، ژر یې نه وایم. تر هر څه لومړی ته راته ووايه چې هغه یې

مني. زما هیله، نه تا ته کومه ستونزه پیدا کوي او نه کوم ناوړه کار دی،

خو که ته هغه ومني، زما له اوږو نه به یو لوی بار لرې کړې؟ ژبه وکړه او

لاس راکړه، چې منې یې.

ماریا، چې دا خبره وکړه، لاس یې جیب ته کړ، یو څه یې له جیب نه را

جگړه او سوله

واخيستل، خو بنسکاره يې نه کړل. دا بنسکاره وه چې همدا په لاس کې پټه شی، د دې هغه هيله ده چې بايد ورور يې ومني، مگر تر هغه چې له ورور نه ژمنه وانخلي، هغه به ورته بنسکاره نه کړی.

په هيله ناکو او آرامو سترگو يې ورور ته وکتل.

سردار اندرې داسې چې گواکې نور نو پوه شوی دی، ځواب يې

ورکړ:

-آن که د دې هيلې سرته رسول، زما لپاره د ډېرو ستونزو سبب هم

کېږي، هغه به د...

-ته چې هر فکر کوي، کوه يې، زه پوهېږم چې ته هم کټ مټ د پلار

جان په څېر يې. ته چې خپله هره عقېده لري، هغه لره، خودغه کار هم

زما د خوښۍ او خاطر لپاره وکړه، هيله کوم دا ومنه. دا لازموږ د پلار

د پلار، آن زموږ نيکه، په ټولو جگړو کې له ځان سره گرځاوه...

هغې، هغه څه چې له کڅوړې نه لاس کې را اخيستي و، هماغه شان

يې پټ نيولی و.

-ښه، نو ژمنه کوي چې زما هيله منې؟

-هوکې، منم يې، اوس ووايه خبره او هيله څه ده؟

-اندرې، زه تا ته دغه وړو کي شمایل د حضرت مسيح کوچنی

تصوير د تبرک په ډول درکوم، ته به لاس را کوي او ژمنه به کوي چې

هغه به هېڅکله له ځانه، نه لري کوي، څنگه ژمنه ده؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-که د هغه دروندوالي دوه پوته (۱۲ گرامه کيلوگرام زيات) په

اندازه نه وي، غاړه مې ماته نه کړي، ستا د خيال د ساتلو لپاره به هغه...

خو سمدلاسه، دهغې خوا بدي له له لاسه چې دده ددغې ټوکې له

امله د هغه د خور په څېره راخوره شوه، پښيमानه شو، خپلې پيل شوې

جگړه او سوله

خبره يې نيمگړې پرېښووه، خو وې ويل:
- په ډېره مينه يې منم... بيا يې زياته کړه:
رښتيا وایم، په ډېرې مينې... گرانې! ستاله دې تبرک نه خورا خوشاله
يم، رښتيا خوشاله يم.

د شهزادگۍ ماري اغېز چې له ډېرې گڼې نه رېږدېده، وې ويل:
- دا به ستا د ټولو بې اعتقاديو سره سره تا ژغوري، گناهونه به دې
بښي، تا به ځان ته وربولي، ځکه رښتيا، آرامي او سپېڅلوالی يوازې په
هغه کې نغښتی دی.

دا يې وويل او ددې خبرې سره يې هممهاله په يوې پرتمينې او
درنې خوځېدا يې، يو کوچنی، لرغونی، گرد، شمایل چې د زيات وخت
په تېرېدو په هغه کې د حضرت مسیح څېره تته شوې وه، په دواړو
لاسونو، د ورور تر مخې ونيو. په خپل ټټر يې صليب انځور کړ
عيسويان د لمانځنې يا د کومې پېښې په وخت کې، پر ټټر صليب
انځوروي. ژباړن) شمایل د سپينو زرو په يوه قاب يا اډانه کې ځای پر
ځای او نازک ښکلی زنجير يې هم د سپينو زرو و.
هغې شمایل ښکل کړ او اندرې ته يې د ورکولو په وخت کې وويل:
- اندرې، دا زما د زړه د خاطر په خاطر...

دهغې په غټو سترگو کې دمینې او خواخوږۍ شغلې ځلېدې دغو
سترگو دهغې په رنځپلې او وچې بشري رڼا خپروله او ښکلوله
يې. دهغې ورور غوښتل صليب واخلې، خو هغې، هغه ودراره. اندرې په
خبره پوه شو، په تندي او ټټر يې صليب انځور کړ او بيا يې خپله صليب
مچ کړ. د هغه په څېره کې هممهاله د خواخوږۍ (ځکه اغېز يې پرې کړی
و) او ملنډو نښې څرگندې وې.

جگړه او سوله

شهزادګۍ ماریا وویل:

- مننه! ګرانه!

ماریا دخپل ورور تندی میچ کړ او بېرته په څو کی کېناسته. دواړه چوپ شول.

ترلنډې چوپتیا نه وروسته ماریا، ورور ته وریاده کړه:

- ماخو تاته وویل اندرې، ښه به دا وي، هڅه وکړې چې دتل په شان مهربان او دلوی زړه خاوند واوسي.

هغې زیاته کړه:

- لیزا په خپلو نیوکو مه زوروه، هغه خورا خواخوږې او مهربانه ده، هغه په یوه کړکېچن حال کې ده.

- ماشې! (په روسي ژبه ماریا ته له نازه ماشه وایي) زما خو داسې کوم څه په یاد نه دی. چې تاته مې ویلي وي چې دکوم څه په خاطر مې خپله ښځه رتليې وي، یا مې له هغې نه چاته گیله کړې وي، نو ته ولې ماته دا خبرې کوي؟

دماریا بشره، تکه سره او خپله چوپه شوه، داسې سره او چوپه چې گواکې دملامتی احساس یې راوپارېده.

خو اندرې دوام ورکړ:

- ما هېڅ شکایت نه دی کړي، خو تاته خدازده چا څه ویلي او همدا خبره ده چې زما زړه شینه وي.

سره داغونه، دشهزادګۍ ماریا، اننگو، تندی او غاړې ته هم ورخواره شول. هغې غوښتل څه ووايي، خو نه یې شو کولای. دماریا ورور ښیا هم پوه شوی و چې خبره چېرې ده، تر غرمۍ نه وروسته کشرې شهزادګۍ (داندرې ښځه) دهغې تر مخې ژړي او ویلي یې و چې دماشوم زېږېدنې دې ته خورا سخته او له بدمرغۍ سره مل بریښي، دې

جگړه او سوله

ويلي و چې دې نه ډېره ډار پرې او له دې سره دخپل مېړه او خسرله كړو وړو نه هم گيله لري. هغه په همدې ژړا او گيلو كې خوب وړې وه. هو كې، خوداندري چې خپلې خور ته يې زړه خوړېده، وې ويل:

-گراني ماشا! ته بايد په يوه خبره پوه شي، زه هېڅكله خپله بنځه نه ملامتوم، ملامته كړې مې هم نه ده او ملامته به يې هم نه كړم او له هغې سره په كړو كې ځان هم هېڅ نه شم ملامتولای او څه به په ژوند كې نه راځي، دا به همدا سې وي. او كه ته غواړې په رښتيا پوه شي... كه غواړې په دې پوه شي، چې زه نيكمرغه يم؟ نه! كه غواړې په دې پوه شي چې هغه نيكمرغه ده؟ نه! دا ولي؟ په څه علت؟ په دې زه هم نه پوهېږم.

هغه ددې خبرې په لړ كې خور ته نېرېدې شو، سريې تيبټ كړ او هغه يې په تندي مچ كړه. دهغه بنكلې سترگې چې په هونښياري، مهرباني او غير معمولي ځلا ځلېدلې، نه خور ته بلكې دهغې د سر له شانې، د خلاصې دروازې تتي تيارې ته كتل.

هغه وويل:

-درڅه چې هغې ته ورشو، بايد خداى په امانى و كړو. يا كه ته غواړې يوازې ورشه، راوينښه يې كړه، بيا به زه درشمه. هغه ناڅاپه خپل چوپړ ته غږ وكي:

-پتروشكا! دلته راشه! دا درټول كړه.

د پتروشكا د رارسېدو سره يې هغه ته وويل:

-دغه به په گاډۍ كې دناستې په ځاى او دغه به يې بنۍ خواته

كېرېدې.

شهزادگۍ مارييا پاڅېده، د دروازې خواته و خوځېده، بيا ودرېده او

ورورته يې وويل:

جگړه او سوله

- که تا ایمان لرلای، دخدای په لمانځنه کې به دې، دهغه له دربار نه دهغې مینې هیله کړې وای چې ستا په زړه کې نه شته، پاک الله به ستا غږ اورېدلی وای او هر ورو به یې در پیرزو کړې وای.
سردار اندرې ځواب ورکړ:

- ښه! رښتیا وایئ؟ ماشي! څه لاره شه، زه اوس در ځم.
دخور کوتې ته دتگ په وخت کې یې، په لاره کې، په هغې لاره کې چې دوه ودانۍ یې سره نښلولې، پېغله بوري یې چې نری، موسکایې پر شونډو خوره وه، ولیدله پېغله هغه ته یوه خوره موسکا وکړه. دا در بیم واره چې نن دوی په دې اوږده نری لاره کې سره مخامخېدل او هر وار به همدا خوره خو ساده موسکا دهغې پر شونډو راخورېده. خودا دیو هېدو وړ نه و چې هغه ولې سره شوه او سترگې یې ښکته واچولې، مگر وې ویل:

- ما تصور کاوه چې خپلې کوتې کې یاست.

اندرې تند، تند هغې ته وکتل او ناڅاپه یې پر خېره د قهر لرلۍ راخوړې شوې. تک سور واوښت. سردار پرته له هغه چې دهغې سترگو ته وگوري، دهغې کوڅیو او تندي ته په سپکاوي وکتل، هېڅ یې ونه ویل او خپله مخه یې ونیوه. کله چې دخور کوتې ته نږدې شو، پوه شو چې کشره شهزادگی راوینښه شوې وه او دهغې له خوښۍ نه ډک خوږ غږ چې کلمات یې یو په بل پسې ادا کول، له خلاصې پاتې شوې دروازې نه اورېدل کېدل. هغه داسې ژرژر غږېده چې گواکې له ډېرې چوپتیا نه وروسته غواړي، دلاسه وتلي وخت، پور ادا کړي.

هغې ویل:

- نه نه! تصور یې نه شي کولای، دا بودی، گرافینه زوبووا، له خپلې

جگړه او سوله

مصنوعي خولۍ او له خپلو مصنوعي غاښونو نه ډکې خولې سره غواړي، په زړښت ملنډې ووهي. هاهاها! ماريا.

سرداراندرې، له نورو سره په خبرو اترو کې له خپلې ښځې نه، د گرافينې زوبوفۍ په اړه، همدغه خبرې، له همدې خدا سره، لا تراوسه پنځه شپږ ځله، اورېدلې وې. هغه په کراره کوټې ته راننوت.

شهزادگۍ، غونډه منډه، تکه سره، د او بدلو ټوکړ په لاس، په ارامه لاس لرونکې څوکۍ کې ناسته، پرله پسې غږېده او د سن پترزبورگ د يادونو په تازه کولو يې، پخوانۍ خبرې همداسې تکرارولې. سردار ورنږدې شو، دهغې څنې يې ونازولې او وې پوښتل:

- دلارې ستومانۍ دې لرې شوې او کنه؟

هغه پاڅېده او خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ.

د سردار، شپږ آسيزه گاډۍ، کور ته نږدې، دزينو مخې ته ولاړه وه. په کوڅې کې د مني تورې شپې لمن غوړولې وه. هوا داسې تياره وه چې گاډيوان د گاډۍ ريښکۍ نه ليدلې، ځينې کسان شمعي په لاس د کور مخې زينو کې ولاړ وو. دا ستره ودانۍ، دلويو کرکيو د خراغونو په شغلو کې لگېدلې برېښېده. ټولو چوپړانو، د کور مخې ته ځکه گڼه گوڼه جوړه کړې وه چې غوښتل يې له ځوان سردار سره، مخه ښه وکړي. د کورنۍ غړي او نږدې خپلوان: ميخائيل ايوانوويچ، پېغله بوريين، شهزادگۍ ماريا او شهزادگۍ ليزا، په مېلمستون کې ولاړ وو. سردار اندرې، دپلار دفتر ته، ددې لپاره غوښتل شوی و چې له هغه سره په کراره او جلا خدای په امانې وکړي. ټول دهغه راوتلو ته، سترگې په لاره وو. کله چې سردار اندرې، دپلار کوټې ته ورننوت، مشر سردار خپلې زړې پخوانۍ عينکې په سترگو کړې او سپين اوږد کميس يې اغوستی و. هغه پرته له خپله زويه، بل څوک په دې جامو کې نه منل. هغه

جگړه او سوله

دميز تر شا ناست و او كوم څه يې ليكل. هغه زوی ته وکتل او وې ويل:

-ښه ځی! او بېرته يې ليكل پيل کړل.

-دمخه ښه لپاره راغلم.

زاره سردار، خپل غومبري وروښود او وې ويل:

میچ يې کړه، میچ! -مننه، مننه.

-دڅه نه مننه؟

-داتر ټولو نه غوره کار دی چې نه تمبېرې او دنبځې خبرې نه منې، له

هغې نه مننه، ډېره مننه او بېرته يې ليكل پيل کړل. داسې ليكل چې

دلیکلو له ښکې نه يې شغهار خوت. له ليکلو سره هممهاله يې وويل:

-وايه! څه دې ويل غوښتل، دلیکلو سره يې اورېدی هم شم.

-دنبځې په اړه مې، زه داسې شرمېږم چې هغه ستاسو په اړه و، در

پېټی. کوم.

-ښنگېره مه، په ډاگه يې ووايه.

-کله چې دماشوم د زېږدېدو وخت رانېږدې شي، ښه به دا وي

مسکو ته څوک داکتر پسې ولېږل شي چې د ماشوم د زوکړې په وخت

کې همدلته وي.

مشر سردار، داسې هک پک پاتې شو چې گواکې د زوی په

خبرو پوه شوی نه وي، برنډ، برنډ، خو په ځير يې زوی ته وکتل.

سردار اندرې چې له ورايه نارامه برينېد، وويل:

-زه پوهېږم که طبيعت مرسته ونه کړي، هېڅوک مرسته نه شي

کولای، زه دامنم چې له ميليون، ميليون دغه شان پېښو نه يوازې يوه

بدمرغه وي، دا دايې خو هسې ددې او زما خيالونو دي، خداي خبر چې

هغې ته يې څه له ډاره ډکې ډنډورې سره غږولې دي، هغې خوب ليدلی

، هغه ډار يري.

جگره او سوله

بوډا سردار چې بيا ليکل پيل کړي و، تر شونډو ولا ندي و بنگېده:
-نبه ده، نبه... بېغمه او سه د قلم په چټکۍ خوځېدا يې
ليک، لاسليک کړ، بيا يې په چټکۍ مخ زوی ته ورواړه او په
خندېدا يې پيل وکړ او وې ويل:

-لويه سرخوړي ده کنه؟

-کومه سرخوړي؟ پلاره.

زاړه سردار، په لنډه خوله معنی نه ډکه وويل:

-نبځه!

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-زه نه پوهېږم.

بوډا وويل:

-نبه ده ملگریه! چې نبځه دې وکړه، همداسې وي، بيا هېڅ نه شي
کولای، له ورځه تللي او به بېرته نه راگرځي، څه ډارېږه مه... هېچاته ته به
ونه وایم، خپله پوهېږئ!

په ډنگر او وچ لاس يې دهغه څنگل راو نيوه، ټکان يې ورکړ، په
ځيږو او ژورو کتوي يې مخامخ دهغه بشری ته داسې کتل چې
گواکې، دهغه دگوگل دتل رازونه ويني او بيا يې خپلې سرې خندا ته
دوام ورکړ.

زوی يې سوړ اسويلی وويست او دده دا اسويلی ددې نښه وه چې
گواکې پلار دده د زړه له حاله خبر شوی دی. پلار د خپل عادت سره سم
په چټکۍ، د ليک د پاکتونو، ترلو او مهرولو ته دوام ورکړ.

له مهر کولو نه د اوزگارۍ په شېبه کې يې وويل:

-بڼکلې ده! زما له لاسه چې څه کېږي، هغه به ورته کوم، بېغمه

اوسه!

جگړه او سوله

سردار اندرې، چوپ و. هغه له دې چې پلاريې دده د زړه دتل په راز پوه شوی و، هم خوشاله و او هم خپه و. بوډا پاڅېد او ليک يې زوی ته ورکړ او وې ويل:

- غورښه! دښځې له خوا در بغمه اوسه، هغه څه چې بايد وشي، هغه به ټول وشي. اوس لږ ارامه شه او دا ليک به ميځائيل ايلاريانو ويچ ته ورکړي. هغه ته مې ليکلي چې تاته يوه غوره چاره وسپاري او ډېر وخت دې خپلې ياوري، کې و نه ساتې دا ياوري خورا بد کار دی. ته به هغه ته ووايي چې زما هېر نه يې او هماغسې راته گران يې چې وې هو کې! دا به راته وليکې چې څنگه يې ستا هرکلی وکړ. که يې ستا ښه هرکلی وکړ، ښه چوپړ يې کوه، د اندرې ويچ بالکونسکي زوی، هسې په منتونو دچا خدمت نه کوي، اوس نو دې خواته راشه!

هغه په داسې چټکۍ خبرې کولې چې نيمايي تورې او کلمات يې سم نه ادا کول، خو زوی دهغه له دا شان خبرو سره رږدی و او په ټولو پوهېده. زوی يې دخپل کار ميز ته ورنږدې کړ، دمميز جعبه يې راکش کړه او له هغې نه يې يوه کتابچه چې په غټو، اوږدو خو خورا نږدې تورو ليک شوې وه، راوويسته.

- په اغلب گمان چې زه به له تانه مخکې مرم، دا زما يادښتونه دي، زما ترمرگه وروسته به هغه ټولو اک امپراتور ته سپاري، بله دا چې دا د لومبار، دبانک لپاره دليک مل يوه حواله ده. دا دهغه چا لپاره يوه جايزه ده چې د سووروف، دجگړو تاريخ وليکي، دا دفرهنک ټولني ته واستوي. او دغه پاتې مې، ټول ځانگړې يادښتونه دي، زما ترمرگه وروسته به دهغو لوستنه تاته خورا گټوره وي.

اندرې پلار ته ونه ويل چې نور ډېر کلونه به عمر کوي، ځکه ددې خبرې يادونې ته يې اړتيا ونه ليده، خو دا يې وويل چې:

جگړه او سوله

- پلارجانہ! دا به ټول وکړم.
هغه خپل لاس زوی ته دمچولو لپاره وروړاندې کړ، هغه یې غږکړې
کېنکود او وې ویل:
- خو یوڅه په یاد لره، که تا ووژني، ما بوډا ته به خورا دردمنه
او گرانه وي... هغه ناڅاپه چوپ شو او بیا یې هم ناڅاپه په زگېرون او
لوړ او ازدوام ورکړ:
- او که پوه شوم چې کړه وړه دې، د نیکولای بالکونسکې د زوی په
څېرنه وی، دلته له ځان سره وبنگېده او بیا یې وویل:
- ماته به خورا... شرم وي.
زوی وموسېده او وې ویل:
- پلارجانہ! دې خبرې ته د ویلو هېڅ اړتیا نه وه.
بوډا چوپ شو، ځواندرې خبرو ته دوام ورکړ:
- نور مې غوښتل له تاسو هیله وکړم، که زه ووژل شم، که زما زوی
پیداشي، مه یې پرېږدئ چې له تاسو لرې وي، لکه هغه شان مې چې
بېگا تاسو ته وویل، ښه به دا وي چې هغه له تاسو سره لوی شي... هیله
کوم.
بوډا وخنډل او وې ویل:
- ښحې ته دې ورنه کړو.
هغوی پټه خوله یوبل ته مخامخ ولاړ وو. بوډا په ځیرمخامخ د زوی
سترگو ته کتل او ناڅاپه په دې وخت کې د بوډا د مخ په لاندې برخه
کې، څه ورپرېدل.
او په لاناڅاپي یې، هغه ته وویل:
- مخه ښه و شوه، درځه!
د کوټې دروازه یې خلاصه کړه، په خواشیني او لوړ او ازیې چیغه

جگړه او سوله

کړل:

-درځه! څه ته گورئ؟

دواړو شهزادگيو وليدل چې سردار اندرې راوت، هغوی وليدل وې ليدل چې مشر سردار چې، سپين اوږد کميس په غاړه، زړې پخوانۍ عينکې په سترگو او مصنوعي څنې يې په سر نه وې، يوه شېبه له خپلې کوټې نه راوت، دواړو وپوښتل:

-څه شوي؟ څه خبره ده؟

سردار اندرې، سوړ اسويلی وويست، ځواب يې ورنه کړ، خو خپلې بښځې ته يې وويل:

-ښه! او دا (ښه) داسې يوه داسې سره ښه په ځان کې نغښتي وه

چې گواکې غواړي ووايي:

-اوس دې نو خپلو ټوکو ته دوام ورکړه.

دکمکۍ شهزادگۍ له ډاره رنگ والوته او مېړه ته يې په کتو کتو

کې هغه ته، وويل:

-اندرې! دومره ژر؟

اندرې هغه په غېږ کې راتاو او کښېکښوده. شهزادگۍ چيغه کړې

او بېسده دهغې پر اوږو ورو لوبده.

سردار اندرې، خپله هغه اوږه چې مېرمن يې پرې سر اېښی و، په

کراره، لږ راوويسته، دهغې بشري ته يې وکتل او په نرمۍ يې په لاس

لرونکې څوکۍ کېنوله. هغه په سره سينه خورته وويل:

-دخدای په امان ماريا. دهغې لاس يې کېښکود او په مخ يې سره مچ

کړل او بيا په چټکو گامونو له کوټې نه ووت.

کشره شهزادگۍ پر څوکۍ پرته وه، پېغلې بوري يې، دهغې څنکې

ورمښلې او شهزادگۍ ماريا هغه تر ترڅنگ لاندې نيولې وه، خود هغې

جگړه او سوله

له اوبنکو ډکې سترگې، لاهماغسې په هغې دروازې کې خښې وې چې سردار اندرې ترې وتلی و. بیا یې دهغه په نامه، پر ټټراو تندي د صلیب نښه تېره کړه. د مشر سردار له کوټې نه، ډزو ته ورته، د پزې د زاړه سوغاري، پرله پسې، خو د خواشینۍ نه ډک او ازونه اور بدل کېدل. د سردار اندرې د وتلو سره سم، د مشر سردار د کوټې دروازه رابېرته او دی پخپله دیوې شیبې لپاره اوږد سپین کمیس په غاړه، په خورا تریو تندي او برندو کتو، رانېکاره شو. هغه په ملامتۍ او په خورا خواشینۍ، پر څوکی بېسدي پر تې شهزادګۍ ته وکتل، سړیې وبنواړه او وې ویل:

-لار؟ نو ډېر نښه شو!

او د کوټې دروازه یې پورې کړه.

د لومړۍ برخې پای

لومړی کتاب

دویمه برخه

۱

د ۱۸۰۵ کال د اکتوبر میاشت و چې روسي پوځ، د اتریش د ایرخگیر خوگستفا، بناراو دهغه کلي په داسې حال کې لاندې کول چې هغو ته له روسیې نه، نور تازه کنډکونه رارسېدل. د براونا د کلا د شا وخوا په کلو کې په مېشتېدو سره یې د سیمې دخلکو ژوند تریخواه. د کورتوزوف، سرقومانداني د براونا په کلا کې پرته وه.

د ۱۸۰۵ کال د اکتوبر په یوولسمه د براونا سېمې ته، نیم میله نېرېدې یو مېشت کنډک د سرقوماندان کتنې ته سترگه په لاره و. دغه کنډک د سیمې د ناروسوالي او د چاپیریال د نا اشنایۍ سره سره (د میووباغونه، د تېرو دیوالونه، د خټو بامونه، لرې پراته غرونه، غیر روسي وگړي چې په حیرت یې سرتېرو ته کتل) د بل هر هغه روسي کنډک په څېر و چې چېرته دروسیې په زړه کې یې ځان، کتنې ته چمتو کاوه.

پرون ما بنام ناوخته، داسې سپارښتنه رارسېدلې وه چې، سرقوماندان به د دغه کنډک نه صحرايي کتنه کوي. که څه هم د کنډک د قوماندان د اند له مخې، د سپارښتنې، کلمه دوی ته چندان روښانه نه وه او د شک له مخې یې دا پوښتنه رامنځ ته کوله چې د صحرايي پرېت، مراسم به ترسره کېږي او کنه؟ مگر د کنډکونو په جرگو کې پرېکړه شوې وه چې د درناوي گارډ به، پر هغه بنسټ ځکه وړاندې کېږي چې تر نه درناوي نه درناوي غوره دی. له همدې کبله و چې سرتېري د دیرش میله سفرد ستړیا سره سره بیا هم تر سبا پورې ځکه و بده نه شول چې ټوله شپه یې، په پاکولو، جوړولو او گنډلو تېره

جگړه او سوله

کړه قوماندانانو او دهغو یورانونه یوازې خپل جوړ او وړان مهمات او وسایل بلکې دروغو، ناروغو، حاضر او غیر حاضر و سرتېرو شمېرنه برابروله دهمدې هڅو پایلې داگټه وکړه چې پرونی گډوډه نوې رارسېدلې دوه زریزه ډله، سهار ته داسې یوه منظمه قطعه وه چې دهغې هر وگړی په خورا پام خپل ځای او دنده پېژنده، هرې تنې او تسمې خپل ځای موندلی و او له پاکې نه لکه لمر داسې ځلېده. د سرتېرو دغه پاکي او سپېڅلوالی، نه یوازې دهغو په جامو او څېرو بلکې که ستر قوماندان غوښتي وای، دهغو کالو لاندې څارنه او پلټنه وکړي، هغه به د هر سرتېري تر اغوستو کوټونو لاندې پاک کمیسونه او د هریو په کڅوړه کې به یې د خدمتنامې له مخې، هغه شان چې سرتېري خپله وایي (تار او ستن) هم پیدا کړي وای، خو یوه خبره چې ټول یې سوډایي کړي وو، هغه د سرتېرو بوټ و. له نیمایي نه د زیاتو سرتېرو بوټان شلیدلي وو. خو دا دکنډک د قوماندان نیمگړتیا نه وه، ځکه دهغه د وار وار غوښتنلیک او ټینگار سره سره بیا هم د اتریش، لوژستیک هغه ته دده دغه وړاندیز پوره کړای نه و. او کنډک له همدغو شلیدلو بوټانو سره، زر، ورس (د اندازي مقیاس) لاره وهلې وه.

دقطعي قوماندان، یوتند مزاجه جنرال، چې دگنوبنیو او غوږولاندې ویښتان یې سپین شوي، خورب، شډل او داسې پلن و چې ټټر او سینه یې تر اوږو هغو سورور بریښده. دقطعي قوماندان، هغه چاته پاتې کېده چې گواکې دخپل ژوند یو تر ټولو نه غوره پرمینه چاره، په نیکمرغۍ ترسره کوي. هغه چې دتیارسی قطعي په وړاندې گرځېده، له هرگام سره یې ځان رېږدېده او ملایې لږ خمېده. داسې برېښېده چې، په خپله قوماندانۍ کې نیکمرغه دی، پر خپلې قطعي خورا ویاړې او دهغه زړه دهغې دقطعي له نظم بل ارمان نه لري، خو دهغه دغه له

جگړه او سوله

غروره ډکې خوځېدا دا څرگندونه هم کوله چې دهغه په زړه کې د پوځي مشغولتياوو ترڅنګ، عيش و نوش او بنځوسره لېوالتيا هم غوره ځای لري.

هغه دخپل يوکنډک پر قوماندان غږ وکړ:

-ميخائيل ميتريچ!

(دکنډک قوماندان دغږ په اورېدو، يو گام راوړاندې شو او داسې برېښېده چې هغه هم ځان خورا نیکمرغه انگېره) او وې ويل:

-پرون شپه مو پر تې- تېره شوه، خو بنسکاري چې پایله يې خوراښه ده، قطعاً بده نه برېښي؟

دکنډک قوماندان چې دخپل قوماندان په ټوکېزه کنايي پوه شو،
وموسېد او وې ويل:

-که دخاريخن(د مسکو باغونه) په چمنونو کې هم وای، ښه به مو نيولای و.

قوماندان وپوښتل:

-دا څه وايي؟

په دې وخت کې پر هغه واټ چې ښار ته رسېدونکی او پيرې، پيرې درول شوې وې، دوه سواره رابنسکاره شول. دهغو يو تن د مشر قوماندان ياور او بل تن له هغه سره مل قزاق، چې شاته پسې روان و. دټولو قواوو قوماندانې، خپل ياور ددې لپاره رااستولی و چې د پروني فرمان ناڅرگند ټکي دقطعي قوماندان ته څرگند کړي. دا خبره په دې معنی وه چې دټولو قواوو قوماندان، دا هيله لرله، چې دغه قطعې دې بايد، دراخوځېدو او تگ دوخت په حالت کې وگوري: جامې، خولۍ او نور هر ډول چمتوالی سپيڅلیا او نور....

تېره شپه د روس د ټولو قواوو قوماندان کوټوزوف ته، د ويانا د

جگړه او سوله

دربار د پوځي شورا يو غړی له دې وړاندې سره راغلی و چې څومره ژر کېږي، بايد روسي قواووې، د ارڅگير څوگ فرديناند او ماک له پوځونو سره يوځای شي. کونزوف چې د پوځونو په دغه يوځای کېدو کې، خپله گټه نه لیده، تکل لاره چې دنورو دلايلو ترڅنگ چې دځان دقناعت لپاره يې لرل، اتریشي جنرال ته دا وښيي چې دده تر قوماندې لاندې قواو ته، په څه سختې له روسيې نه تازه قواووې رارسي... که څه هم ياور له دومره خبرو نه خبر نه و، د ټولو قواوو د قوماندان سپارښتنه يې، د قطعي قوماندان ته څرگنده او هغه دا چې سرتېرو بايد کوټان اغوستي او خولۍ يې په سر، وي او کنه له دې پرته به هغه خورانا راضي وي.

د قطعي قوماندان، د دغو خبرو په اورېدو، سر ښکته و اچوه او پرته له هغه چې ځواب ووايي، اورې يې پورته و اچولي، لاسونه يې چې د خورا خواشندانې او قهر نښه و، دواړو خواوو ته پرانستل او په گواښمنه ژبه يې د کنډک قوماندان ته وويل:

-نور يې نو ستړی کړی يم، ماخو تاسو ته ويلي و ميخائيل ميتريچ چې د سفر بری تر ټولو غوره، خبره کوټونه دي. هغه په ملامتۍ د کنډک قوماندان ته وکتل او زياته يې کړه:

-اخ! زما خدايه!

دا يې وويل، څو گامو ټينگ، ټينگ مخکې لاړ او دهغه چا په شان چې ژبه يې له قوماندانۍ سره رږدې وې، غږ وکړ:

-ښاغلو د کنډکونو قوماندانانو، د ټوليو مشرانو او برېدگيو!...

بيا ياور ته ورورسېد، له ستاينې سره مل په خورا ادب يې چې گواکې، په خپله د ټولو قواوو قوماندان سره غږېږي، وپوښتل: څه وخت به دې دليدو وياړ را په برخه شي؟

جگړه او سوله

- فکر کوم یو ساعت وروسته! داسې چې ده، نو د کالیو بدلولو ته وخت لرو؟

- نه پوهېږم، جنرال صاحب...

دغونډ قوماندان، د سرتېرو کرنسو ته ورنږدې شو او سپارښتنه یې وکړه چې ټول دي بیا خپل کالي بدل کړي. د ټولنیو قوماندانان، خپلو ټولنیو ته منډې کړې او واړه قوماندانان د لوژسټیک او تولیدارانو په لټه کې شول، ځکه په رښتیا هم د کوټونو، حالت ښه نه وو. په یوه شپه کې خوره ارامي په گټه گوڼه او اله گوله بدله شوه، څارلو نظم مات کړ، له هره پلوه شرو شور شو. او له هرې خوا سرتېرو منډې وهلې او گامونه یې اچول، تلواری یې کاوه او تلل، راتلل، پټکونه یې اړتېرل، کوټونه وو چې راویستل کېدل، لاسونه وو چې په لستونو ننوتل او کوټونه وو چې اندازه کېدل.

ترنیمې گړی وروسته، هرڅه بېرته په خپل ځای او نظم بېرته ټینګ شو، خو یوازې د سرتېرو، تور مربع ډوله درېدل، لږ څرنگه برېښېدل. د قطعې قوماندان، بیا په خپل هماغه، ټینګو او رېږدېدونکو گامونو، د قطعې مخې ته ووت، د دې لپاره لږ شا ته لاړ چې هرڅه ښه وویني، ناڅاپه یې پر یوه ځای سترگې څښې او چغې یې کړې:

- دا لاسې څه دي، وگورئ! د درېیم ټولني قوماندان چېرې دی. راشئ! دې خواته راشئ!

- د درېیم ټولکې قوماندان دې جنرال ته ورشي! د درېیم ټولکې قوماندان دې، جنرال ته ورشي!

دې غږونو په کتارونو کې انگازه جوړه کړه او یو یا ورهغه پسې داسې، پلټنه کوله چې برېښېده. دهغه له پیدا کېدو سره چندان لېوالتیا نه لري، خوبیا یې هم هغه پسې کتارونه لټول.

جگړه او سوله

کله چې دغه تلو سه بنو د ونکي غږ، له ډېرو چغو او تکراره داسې بدل شو: چې جنرال ته، درېيم کنډک ته... نو، غږ خپل ځای ونيو او راغونښتل شوي افسر د خپل ټولي له شانه رابنکاره شو، که څه هم عمر خوړلی او د منډو نه و، مگر هڅه يې کوله چې منډه کړي. د بوټونو څوکې يې سره نښتې وې او د جنرال پلو يې تلوار کاوه. د ټولې د قوماندان څېره، له خورا ډاره، د ښوونځي، هغه زده کوونکي ته ورته شوې وه چې د نازده کړو لوستو، پوښتنه ترې کېږي. دهغه په سره پزه (کېدای شي د زياتو ودکاوو د ځکلو له امله به سره شوې وه) څه داغونه راخواره وو او د خولې غږ يې داسې له واکه وتلي وو چې هېڅ نه په کرار بدل د غونډ قوماندان خپل دغه لومړي بربدمن ته چې په ستما ستما ده ته نږدې کېده لاسپسې کرارېده، سر تر پښو وکتل.

جنرال چې خپله لاندنۍ ژامه يې وړاندې کوله، د درېيم ټولي يوه سرتېري ته چې د خمتا په رنگ کوټ يې په ځان او له نورو سره يې ډېر توپير درلوده، اشاره کوله او چيغه يې کړه:

-ډېر ژر به خلکو ته پلاستيک ور په غاړه کړئ! دا څه شي دي؟ خپله چېرې وې؟ هلته د ټولو قواوو قوماندان را روان دی او ته له خپل ځايه ورک يې. زه به اوس تاته وښيم چې د ټولو قواوو قوماندان دمعاينې په وخت کې خلکو ته د فزاقې کالو اغوستل څه معنی؟ هوکې؟ د ټولي قوماندان چې په جنرال سترگې څښې کړې وې، د ښې لاس دوې گوتې يې پرله پسې، د خپلې خولې په يوې څنډې کېښکودلې او داسې يې انگېرله چې ژغورنه يې په همدې کېښکودو کې نغښتې ده.

جنرال چې د غږ او اواز يې، د زغرد او ملنډو ترمنځ و، وويل:

-ښه نو دا څوک دی چې ځان يې د هنگر يانو په شان جوړ کړی دی؟
-تاسو عالی جناب؟ تاسو عالی جناب؟ تاسو عالی جناب؟ تاسو

جگړه او سوله

عالی جناب؟ له خپل عالی جناب سره وغږېږئ... عالی جناب لاپسې څه شي وي؟...

لومړي برېدمن ځواب ورکړ:

- عالی جناب، دا د لوڅو دې چې رتبه ترې اخیستل شوې ده...

- ښه نو چې رتبه ترې اخیستل شوې ده! د فلید مارشارل رتبه خو به یې نه وي ورکړې... هغه سرتېری دی... او سرتېری؟ سرتېری، باید د ټولو په شان خپله دریشي واغوندي.

- تاسو عالی جناب، په خپله اجازه ورکړې ده چې په صحرايي عملیاتو کې...

جنرال څو شېبې آرامه شو او بیا یې وویل:

- اجازه مو ورکړې؟ اجازه مو ورکړې؟ اجازه مو ورکړې، یعنی څه؟ اجازه مو ورکړې! اجازه مو ورکړې! تاسو، افسران ټول همداسې یاستئ. اجازه مو ورکړې! تاسو ته یوه خبره لا چانه وي کړې او تاسو بیا... لږ ځنډ یې وکړ او بېرته په قهر شو او وې ویل:

- تاسو ته یوه خبره لا چانه وی کړې او تاسو بیا... دا خبرې څه معنی لری؟ اوس غوږ شه، خپلو سرتېرو ته سمې جامې ورو واغوندي.

جنرال له هغه مخ واړوه، یاوړ ته یې وکتل او په هماغه ښوونکي، رېږدېدونکي تگ، د غونډ د کتارونو خواته وخوځېد. داسې برېښېده چې خپل قهر یې خپله خوښ شوی او د غونډ د کتنې په وخت کې، د بیا قهرېدو لپاره، کومې پلمې پسې گرځي. یو افسر نه یې له دې امله پلټت راوشکاوه چې هغه یې سم نه و گنډلی او دیوه ټولې قوماندان یې په دې وښکانه چې سرتېری یې په کرنې کې کوږ ولاړو:

- دا... دا آخر دا څنگه درېدل دي؟ پښو ته یې گورئ چېرې دي؟ او

کرنه چېرې؟

جگړه او سوله

تر هغه وروسته چې درېيم ټولې ته ورسېد، هغه ځای ته چې پنځه شپږ تنه وروسته د لوڅو، هغه څوک چې خمتا رنگه کوټ يې اغوستی و، ولاړ و، ده چيغه کړه، داسې چيغه چې يورنځ يې په غږ کې نغښتی وي.

-ولي دا شين بخن کوټ؟ دلگۍ مشره! ژر نوي کالي راوړه او ددې بناغلي جامې وربدلې کړه.

دولوڅو، خپلې کږې پښې، په خورا سختۍ راسمې کړې، په برنډو او رڼو سترگو يې جنرال ته وکتل.

- شين کوټ لاسې څه وي؟ مړ دې... ورواغوندي... ده لا دا خبرې پای ته نه وې رسولې، چې زیاته يې کړه:

-جنرال! زه يوازې يوه دنده لرم چې د مشرانو سپارښتنې ومنم، خو دا دنده نه لرم چې دهغو سپکاوي...

-په جبهه کې غږېدل نه شته! غږېدل نه شته! غږېدل نه شته!...
دولوڅو په زوره چيغه کړې:

- دا دنده نه لرم چې دهغو سپکاوي وزغمم.

دجنرال او سرتېری سترگې سره ونښتې. جنرال چپ شو، له غاړې نه د سخت تاو شوي دستمال غوټه يې لږ را خلاصه، لږ يې ښکته را ښکته کړ او په لرې کېدو، لرې کېدو کې يې وويل:

- له تاسو نه هيله کوم، اجازه را کړئ، جامې بدلې کړم.

۲

په دې وخت کې له لرې نه یوه څارونکي، نارې کړې:

- را روان دي.

د غونډ قوماندان تک سور شو، د آس خواته یې ورمندېه کړې. په رېږدېدونکو لاسويې د آس رکاب راو نیو، پنبه یې هلته کېښوده او خپل دروند ځان یې په زین کې ځای پر ځای کړ، خپلې جامې یې راسمې، سم کېناست، خپله توره یې راوویسته، په ډاډمنه او خوشاله څېرې او یوې خواته پرانستې خولې، دې ته چمتو شو چې فرمان ورکړي او چیغه کړې. غونډ دهغه مرغه په څېر چې ځان وڅنډي، بڼې راټولې کړې او ارامه شو.

د غونډ قوماندان، داسې او از چې د زړه تارونه یې رېږدول، چیغه

کړل:

-غونډ...تیا...رسی..!

په دې چیغه کې په ځان ډاډمنتوب، پر غونډ د لاس بري او د پوځ

را رسېدونکې ستر قوماندان ته هر کلی څرگندېدل.

پر پراخ واټ کې چې دواړو خواته یې د ونو کتارونه ولاړ وو، په

وین کې یوه جوړه شوې شنه بڅنه ګاډۍ چې آسونه یې یو بل پسې تړل

شوي وو، په چټکۍ را روانه وه. ګاډۍ چې د څرخونو نرم آواز یې انگازه

کوله، د قوماندانانو د سپرو ساتونکو له خوا بدرګه کېده. اتریشي

جنرال چې سپینې دریشي یې د روسي پوځیانو د تورو جامو په منځ کې

جگړه او سوله

له ورايه برېښېده، د کونوزف تر څنګ ناست و. ګاډي د غونډ د راتوليدو ځای ته نېرېدې ودرېده. کونوزف چې په کراره له اتریشي جنرال سره خبرې کولې، کله چې دهغه درانه ګامونه له رکابه، ځمکې ته راتیت کړل، داسې یوه ښکلې موسکا یې پر شونډ و خوره وه چې ګواکې هغه دوه زره تنه چې سایې په ګوګلونو کې بنده کړې وه او د غونډ قوماندان ته ګوري، هېڅ نشته.

د هرکلي او از، هرڅه ولړزول، د غونډ قوماندان بیا ورپرېد، د قطعې مخې ته ودرېد او یوه مرګنۍ چوپتیا لاسبرې شوه. په دغې مرګنۍ چوپتیا کې د پوځ دستور قوماندان، تیت او از او رېدل شو. د غونډ قوماندان وغږېد او ځواب یې ورکړ:

جلالتمئاب، هر... که... له (جلالتمئاب دې هرکله) او بیا د چوپتیا لمن وغورېده. کونوزف، پخپل ټاکلي ځای کې ودرېد او د غونډ تر مخې یې پرېت تر سره کړ، تر هغه وروسته یې د سپین کالو جنرال او نورو بدرګه کوونکو سره مل ټوله قطعه، پلې کتار په کتار وکتله. د قطعې قوماندان چې د ځلېدونکې تورې په ملتیا یې، د رارسېدو په شېبه کې د پوځ ستر قوماندان ته سترګې ګنډلې وې، د ستر قوماندان د خوځېدو له خونده یې خوند اخیست. هماغسې یې خوځېد او سینه ویستلې ولاړ و، هغه ته یې درناوی وکړ او تر هغه وروسته یې، لږ سر ښکته کتار په کتار په جنرالانو پسې روان و. هغه چې په خورا سختۍ په هرګام کې د خپلو غړو د رپرېدېدو مخه نیوله، ګواکې د ستر قوماندان له هرې خبرې یا وینا سره یې غوښتل وړاندې وروانګي او داسې برېښېده چې هغه د قوماندانۍ نه د لاس لاند یټوب د دندې د سرته رسولو نه زیات خوند اخلي. دغه غونډ دهغو نورو غونډو پر پرته چې هممهاله، براوناو ته رارسېدل، دهغه د قوماندان د زیاتو هلوځلو له کبله، په خورا ښه حالت

جگړه او سوله

کې و. دهغه دنارو غانو او له کتار پاتې بنسوونکو شمېر په ټولې توگه دوسوه اوولس تنه وو. که د سرتېرو د بوټونو پیر بد حالت سترگې پټې شي، له هر پلوه منظمه او له نیمگړتیاو لرې و.

کوټوزوف، په ټولو کتارونو وگرځېد او کله ناکله به یې له هغو افسرانو سره چې له ترکیبې سره یې د جگړې له وخته پېژندل په خواخوږۍ وغږېد او کله به یې هم له سرتېرو سره د زړه خواله وکړه. کله چې یې د سرتېرو خبرو او زړو بوټانو ته کتل، خو واره یې سر و بنسور او او اتریشي جنرال ته یې دهغو د بنودلو په شېبه کې وویل چې، که څه هم په دې کې هېڅوک ملامتولی نه شي، خو دا هم هېرولی نه شي چې خورا خرابه خبره ده. د غونډ قوماندان، هر وار له دې و پرې مخې ته هڅه کوله چې خدای مه کړه د خپل غونډ په هکله دستر قوماندان د کومې خبرې اور بدل ترې پاتې شي. کوټوزوف له خپلو نورو ملگرو سره په داسې یو واټن کې روان و چې ده سره مل شلو تنو بدرگه کوونکو ان دده خورا ټیټې خبرې هم اور بدلای شوې. دغه بناغلي، یوله بل سره خپلې مرکې او د زړه داسې خواله کوله چې که ناکله به کرس کرس په خندا شول. کوټوزوف ته نېرېدې دهغه یو بنکلی یاور، روان و. دا بنکلی یاور هماغه سردار بالکونسکي و. دهغه څنگ ته دهغه نېرېدې ملگری نیسفیخکي روان و. دده ملگری، د قوماندانۍ افسر، لوړه ونه، بنسه خورب، دمهربانې، موسېدونکې، بنکلی او ځلېدونکې خپرې خاوند و. هغه، خپل څنگ ته د سواره پوځ د افسر د کړو له کتنې نه وروسته، په سختۍ سره کولای شو د خپلې خندا مخه ونیسي. د سواره پوځ دغه افسر، بې له هغه چې خپله و خاندي، یا یوه ټکې ته خپلې گنډل شوې سترگې د کتوله ځایه و بنسوروي، په خورا ځیريې د غونډ قوماندان پسې کتل او دهغه د ټولو کړو پېښې یې کولې. هر وار به چې د غونډ

جگړه او سوله

قوماندان رپرېدېده او ټټېر به يې لږ بڼکته خواته ټټېدېده، د سواره پوځ افسر به هم کټ مټ، په هماغه ډول، رپرېدېده او وړاندې خواته به ځمېده. نيسفيڅکي له خدا وړان و، په څنگل به يې، نور پورې وهل او ددغه ټوکمار خندونکو کړو نندارې ته به يې بلل.

کوټوزوف، په کرار او خورا نرمۍ دهغو زرگونو سترگو له مخې چې نېرېدې وې د کاسو نه راووزي او دده ننداره يې کوله، تېرېده. کله چې د درېيم ټولي مخې ته ورسېد، ناڅاپه ودرېد، دهغه ملگرو چې په دغه ځای کې دده د درېدو اټکل نه کاوه، يې له ارادې دده خواته ورنېرېدې شول. د پوځ ستر قوماندان، هغه سور پزی، لومړی برېدمن چې د شنه بخن کوټ د اغوستلو له امله بڼکنځل شوی و، وپېژاند او ورته وې ويل:

آ- تیموخينه!

هغه وخت چې دغونډ قوماندان، تیموخين بڼکنځلی و، داسې سم، چنگ او ځير ولاړ و چې تا به ويل تردې نه نور دسم درېدو امکان نه لري، خو اوس چې د پوځ ستر قوماندان له هغه سره غږېده، هسې مجسمه ډوله په ځای وچ ولاړ و چې تا به ويل که قوماندان لږ نور هغه ته وگوري، زغم به يې ونه کړای شي. کوټوزوف چې دهغه دا حال احساس کړی و، له هغه سره د خواخوږۍ په هيله يې په تلوار له هغه نه مخ واړاوه، له پرهر نه په پرسېدلي مخ يې پټه موسکا خوره شوه او وې ويل:

د- اهوکې! دا داسماعيل دجگړو ياردي، خورازپور افسردی! او

غونډ له قوماندان يې وپوښتل:

- څنگه؟ ته به ترې خوشاله يی؟

دغونډ د قوماندان خورا کوچنی، خو ځېد اچې، دهغه شا ته د سواره

جگړه او سوله

افسر له خوا لکه هينداره تکرار بدله، سر تر پښو ور پرېدېد، مخې ته لار او ځواب يې ورکړ:

-جلالتماب! له هغه نه خورا راضي يم.

کو تو زوف، له هغه نه لرې شو او په موسکا يې وويل:

-په موږ کې هېڅوک بې عيبه نه يو، هغه دباکوس له سر څارونکو نه

و.

دغونډ قوماندان له دې وډار شو چې دى دلته ملامت نه وي، هېڅ ځواب يې ور نه کړ. په دې وخت کې د ټوکمار افسر، هغه لومړي برېدمن، سره پزي او تنډ خېټې ته پام شو، دهغه د درېدو او څېرې داسې پېښې يې وکړې چې نيسفېڅکي هر څه وکړل، دخپلې خندا مخه يې ونه شوه نيواى او په لوړ او ازي يې وخنډل. کو تو زوف، مخ را واره، خو پېښې کونکي افسر پر خپلې بدليدونکې څېرې پوره لاس برى درلوده او کولای شو، هره شېبه چې هر څنگه وغواړي، هماغسې يې کړه کړي. هغه د کو تو زوف، دمخ اړولو په شېبه کې هم، دسترگو په رپ کې خپله څېره بېرته خورا درنه، ددرناوي وړ او ساده څرگنده کړه.

درېيم ټولى، د ستر قوماندان، دکتني وروستى پړاو و، دهغې ترکتنې وروسته، کو تو زوف په خيالونو کې ډوب شوى و، داسې ښکارېده چې هغه هڅه کوي، څه ورياد کړي. سردار اندرې دياورانوله ډلې نه راووت او په فرانسوي ژبې يې هغه ته په کراره وويل:

-تاسو فرمايلي و. هغه دولو خوف چې په دې غونډ کې خدمت کوي

او رتبه يې ترې اخيستل شوې ده، ستاسو حضور ته درياد کړم.

-کو تو زوف وويل:

-دولو خوف چېرې دى؟

دولو خوف چې جامې بدلې کړې وې او خاورين رنگه کوټ يې

جگړه او سوله

اغوستی و، دې ته پاتې نه شو چې څوک ورغږ کړي. په دې وخت کې د کونوزوف، هغه بنکلی، ژپرخنی، شین سترگی، سرتېري ته پام شو چې له کتاره یوګام وړاندې راووت او دده خواته په تلوار راغی او ودرېد.

کونوزوف، وروځې برنډې کړې او وې ویل:

- څه شکایت لری؟

سرداراندي وویل:

-دولوخوف دی.

کونوزوف وویل:

-هو! هو! هیله لرم چې دغه پېښه دې راسم کړي، خدمت کې هڅه کوه، ټولواک مهربان او بښونکی دی، که څه مېرانه وکړې زه به دې هم هېر نه کړم. ددولوخوف شني بخونې سترګې، په هغه سپین سترګې چې دغونډ قوماندان ته برنډې شوې وې، دهغه برعکس ستر قوماندان ته ځیر پاتې وې. داسې برېښېده چې دی غواړي، دحاله په ژبه غواړي، د ټاکلومراسمو او تشریفاتو، هغه دیوال ړنگ کړي چې د ستر قوماندان او یوه ساده سرتېري ترمنځ واټن جوړوي. هغه په تېره، سندریز او آرام او ازو ویل:

-له تاسو نه یوازې یوه هیله لرم او هغه داده چې، ماته وخت راکړل شي، چې خپله تېروتنه سمه او خپل ټولواک او روسیې ته خپله څارونه څرګنده کړم.

کونوزوف، له هغه نه مخ وړ او په یو ملنډیز غلچک، هماغه شان غلچک چې د تورن تیموخین نه دمخ اړولو په وخت کې یې بشره ور غوړولې وه، بیا په یوه لنډه شېبه کې بشره وروغوړوله. مخ یې وړ او په بیا یې وروځې برنډې کړې، گواکې په دې توګه یې غوښتل دا ووايي، هغه څه چې دولوخوف ده ته وویل او هغه څه چې هغه کولې شي

جگره او سوله

ده ته ووايي، ده لاخورا پخوا اورېدلي او پرې پوهېږي. دا هغه خبرې دي چې دده په گوگل کې خاورې اېرې شوې دي... هغه راستون شو او دخپلې گاډۍ خواته وخوځېد.

غونډ، ټولې، ټولې وويشل شو او سرتېرې په دې هيله چې، دوی ته دلويو او درنولارو تروهلووروسته، د براوناو په سيمه کې، ځای، خواړه، کالي او خوب چمتو دي، هغې قرارگاه ته مخه کړه چې دغه ښار ته نېرېدې دوی ته ټاکل شوې وه.

دغونډ قوماندان ددرېم ټولي له قوماندانه چې دقرارگاه پلوروان و، مخکې شو او تيموخين ته چې پلسی دخپل ټولي مخکې خوځېده، ورنېرېدې شو او وې ويل:

-پراخور ايگنانات ويچ! زه هيله لرم چې له مانه به خپه نه ياست.

هغه ترهغه بريالي، نیکمرغه پرېت او درناوي نه وروسته داسې خوشاله و چې نه يې شو کولای نښې يې په خپله خپره کې پټې کړي. خدمت، دپاچا خدمت دی... نه کېږي... که بل وار په جبهه کې هسې له حاله ووزي... پروا نه لري... زه خپله لومړی بښنه غواړم، تاسو ما ښه پېژنئ... هغه له تورن نه ډېره مننه وکړه او لاس يې هغه ته وراوږد کړ.

سور پزی تورن و موسېد او له موسکا سره يې خوله داسې خلاصه شوه چې د اسماعيل په جگره کې يې د قنډاغ له گوزاره ددوو مخنيو لوېدلو غاښونو، خالی ځای راڅرگند شو او وې ويل:

-ستاسو خوښه! زه څوک يم؟...

-هو! ښاغلي دولو خوف ته هم ووايست چې هغه زما هېر نه دی، بېغمه دې اوسي، هوکې! مهرباني وکړئ ووايئ، غوښتل مې تاسو وپوښتم چې کړه وړه يې څنگه دي؟ او بس...
تورن ځواب ورکړ:

جگړه او سوله

-توپير لري، جلالتمابه! يو ورځ يو ډول او بله ورځ بل ډول کله
ځيرک، هونبیار او مهربانه او کله خو بيا لکه ځناور داسې وي. که اجازه
راکړئ ووايم، نېرېدې و چې په پولند کې يو يهودي ووژني.
د غونډ قوماندان وويل:

- ښه نو، ښه نو! ځوان دی، د بدمرغۍ په لومه کې لوېدلی دی، بايد
زړه پرې وسوځوو، خورا مخور اشنايان لري، هدف مې دا و چې تاسو...
تيموخين وموسېد او دا يې وښوده چې د قوماندان په هيله پوه
شوی دی، نو وې ويل:
- منم يې! جلالتمابه!
- نو، ښه ده، ښه ده.

-د غونډ قوماندان د کتارونو له منځه دولو خوف پيدا او هغه ځای
ته له رسېدو سره يسمې خپل اس راتم کړ او وې ويل:
- هوکې زموږ لومړنی کار د افسرۍ پليتونو بېرته اخیستل دي.
دولو خوف، پرته له هغه چې څه ووايي، سرتريايه يې هغه ته وکتل
او د موسکۍ، خو خدا ته نارسېدلې خوله حالت يې بدل نه کړ.
د غونډ قوماندان، د ښه ده، ښه ده په ويلو سره خپلې خبرې اوږدې
کړې او داسې په لوړ او از چې سرتېري يې واورې، وويل:
- زما له خوا ټولو ته يو يو جام وډکا! او زياته يې کړه:
- دخدای شکر دی.

هغه ددغه ټولې نه تېر شو او بل ته ورغی.
تيموخين خپل څنگ کې روان افسر ته، وويل:
- هوکې! که رښتيا راباندې وایي، ښه سړی دی، له هغه سره د دندې
سرتري رسول په زړه پورې ده...
دمشرانو له خوښۍ او شوره ډډک حالت، ترکتنې

جگړه او سوله

وروسته، سرتېرو ته هم راو رسېد. ټولې په خوښۍ کې ډوب روان و. له هرې خوا نه دسترې و د غرېدا شروشور او رېدل کېده.
- نو څنگه يې ويل چې کونوزوف کور سترگي دي، يوه سترگه يې نه وينئ؟

- هوکې! همداسې، هغه چور په يوه سترگه وړوند دي.
- نه وروره، هغه په يوه سترگه ترما او تانه ښه وينئ، په يو کتو يې هم ستا بوټونه او هم د بوټو تلو نه وليدل...

- ودي ليدل چې هغه څنگه زما پښو ته کتل، تصور کوم...
- هغه بل اتريشي چې له دوی سره و، هغه دې وليد... ته واپه صابون يې مينځلی وي، لکه د وړو په شان تک سپين و، داسې بريښي چې له وسلو سره يوځای يې پاکه وي.

- فدوشا! دا راته ووايه! هغو څه ويل چې اوربل به څه وخت وي؟ ته خو نېرېدې ورته ولاړ وې. ټولې خبرې د بناپارت په اړه وې، وايي خپله بناپارت اوس جبهې ته راغلی دي.

- ته هم ليوونی يې، بناپارت دلته څه کوي؟
- اوس پروس يياغي شوی دي، اتريشيان به لومړی هغه پرځای کېږي. کله چې پروس پرځای کينول شو، بيا نود جگړې و او بناپارت ته رسېږي. تا څه ويل چې بناپارت د برن په ښار کې دي، همدلته دي چې ساده ښکارې، ښه به وي چې غوړونه ښه څک کړي.
- گوره دا پنځم ټولي ته گوره! مور لار و هو او هغوی بيا کلي ته رسېدلي او خپله شوله يې بار کړې ده.

- لږه وچه ډوډۍ، خوراکه، بلا دې پسې وي..
- تا پرون ماته تنباکو راکړه؟ ښه... ورور! راځه... راځه واخله! خداي دي خيږ کوي...

جگړه او سوله

- کاشکې بې يوه دمه سره راکړې وای، کنه په دې تشو گيډو نوره پنځه ورسته (د اندازې مقیاس) لاره وهل قیامت دي.

- بده به نه وای که المانیانو گاډی راکړې وای، دا سپورتگ هم خپل خوند لري.

- وروره دلته خلک باخاري غوندي راښکاره شول، پرون ټول پولندي او د روس رعیت وو او نن بیا له یو مخې په خټه جرمنیان دي.

د ټولي د قوماندان غږ واورېدل شو:

- سندرغاړي دې مخ ته شي!

دده له غږ سره سم، د ټولي له بېلابېلو کتارونو نه د شلو په شاوخوا کې کسانو را منډې کړې، تر ټولو مخکې ډولچي راووت، مخ بې بېرته سندرغاړو ته ورواړاوه، او د لاسونه په بنورولو يې دهغو د اوازونو لارښوونه واخيسته او دا پوځي سندرې يې وغږوله چې په دې ټکو پیلېږي:

« سپیدې وچاودې او لمر په راختو دی »

او په دې ټکو پای ته رسېده چې:

دا پرتمین ویاړ ورونو! دپلار کامینسکی تر مشرۍ... دې سندرې چې له ترکانو سره په جگړې کې خورا ویاړ گټلی، اوس دلته په اتریش کې په دې توپیر بلل کېده چې د «پلار کامینسکي» د ټکو ځای «دپلار کوتوزوف» ټکو نیولی و.

ډولچي، چې د څلویښتو کلونو په منگ او د ځانگړې ښکلا خاوند و، د سندرغاړو د لارښوونې په وخت کې يې لاسونه داسې خنډل چې ته به وایي کوم څه شی په ځمکه ولي، وروسته له هغه يې چې دا وروستي ټکي د سرتېريتوب د ژوند په مینه ادا کړل، په خورا برنډ غلچک يې سندرغاړو ته وکتل او چې پوه شو چې د ټولو سترگې ده ته ځیر شوي

جگړه او سوله

دي، خپل دواړه لاسونه يې داسې پورته كړل چې گواکې د تصور له مخې او يا په رښتيا كوم درانه څه جگړي، خو شپې يې لاسونه همالته په سر نيول او بيا يې په خورا ناهيلۍ بنسکته واچول او په سندرېز او از يې وويل:

-آخ! زما كوډلې! آخ! زما ځالې!

او شلو آوزونو په هماغه سندرېز آواز ورسره غبرگه كړه:

-آخ! زما كوډلې! آخ! زما ځالې!

او دكاچوغو (سازيانو كې كله يوتن دكاچوغو او از باسي) غږونكې، دخپلې وسلې د درنوالي سره سره، په خورا چټكې وړاندې گام كړل، دټولي د قوماندان ترمخې يې، په هماغې سندرېزه خوشالۍ او مستۍ، دخپلو كاچوغو، څنډلو ته داسې دوام وركړ چې، گواکې چاته كرنسې باسي او تر هغه وروسته په هماغو گامونو شاته لاړ. سرتېرو د ترانو د سندرېزوالي په وزن لاسونه بنورول او په لوړو او بې له ارادې نه په كلكو گامونو وړاندې روان وو. د ټولي له شا نه، د گامونو د څرخونو او د آسونو د سمونو بې شمېره تر كهارې او رېدل كېدل. دا كوتوزوف او دهغه ملگري وو چې بېرته شاته راستنېدل.

ستر قوماندان، په يوې اشارې، دا وبنودله چې دوى دې خپل ټنگ ته دوام وركړي. دده او دده د ملگرو له څېرې نه دا څرگندېده چې دوى د سندرې له اورېدو، دكاچوغو غږونكې گډاييزې خوځېدا او د سرتېرو له سندرېزې له ايز د گام اخيستو نه خوند اخلي. دټولي دښۍ خوا په دويم كتار كې، يعنې هماغې خوا ته چې گامې تېرېږي، بې له ارادې نه شين سترگې سرتېرى خورا دپام وړ دى. دا سرتېري دولو خوف دى چې په ځانگړې ادا او تمكين يې له سندرې سره گام اخيست او دوى څنگ ته په تېرېدونكو كسانو يې ځكه زړه سوځېده چې ولې نه شي كولاى له

جگړه او سوله

ټولي سره ملگرتيا وکړي. دکوتوزوف دملگرو، دسواره پوځ نه، هغه افسر چې دغونډدقوماندان پېښې يې کولې، له گاډۍ نه کوز، لږ سست او دولو خوف ته ورننېږدې شو.

دسواره پوځ دغه افسر ژيرکوف، يو وخت د پترزبورگ دهماغې ياغي ډلې غړی و چې دولو خوف يې مشري کوله. په بهر کې، هغه دولو خوف دسرتېر په جامه کې وليد، نو ځکه هغه داسې وانگېرله چې هغه نه پېژني. او اوس چې کوتوزوف له دولو خوف سره پوښتنه وکړه، هغه په خورا خوښۍ ده ته پخوانۍ اشنايي ورياده کړه، دخپل آس گامونه يې د ساز او د ټولي دسرتېرو دکامونو له آواز سره برابر کړل او وې ويل:

- دزړه سره ياره! څنگه يې؟

- دولو خوف خورا په سره سينه ځواب ورکړ:

- څنگه يم؟ راته گوره! دغه شان چې گورې مې.

دسندري، خوښۍ بښونکي حالت دژيرکوف له خوښۍ نه ډک او د

دولو خوف لاسی سپرو ځوابونو ته ځانگړې رنگ او حال وربانښه.

ژيرکوف وپوښتل:

- ښه! له قوماندانانو سره دې څنگه يې؟

- کومه گيډله نه لرم. بد خلک نه دي. ښه تا ونه ويل چې تا څنگه په

ستره قوماندانۍ کې ځانته ځای پيدا کړي.

- هلته خدمتي يم. هسې نوکريوال.

لږ شېبه دواړه چوپ پاتې شول، خو سندري داسې دوام درلود:

- خپل باز مې والوزاوه، له ښې لسټوني نه مې والوت.

دغې سندري، دهغو په زړه او گوگل کې يوه نا اشنا مينه او تلو سه

را وپېښوله. که دغه سندر نه وای کېدای شو، دهغو خبرې به خدای زده

جگړه او سوله

څه رنگ درلودای.

په دې وخت کې دولو خوف وپوښتل:

- دارښتیا ده چې اتریشیانو ماته خوړلې ده؟

- بلامې پسې، هرڅه چې وایي، همداسې یې وایي.

دولو خوف، په سپینه او لنډه، لکه چې د سندري غوښتنه وه، ځواب

ورکړ:

- خوشاله یم.

ژیرکوف وویل:

- نوڅه ووایو، هر وخت چې غواړې، یو بېگا راشه چې قطعې وکړو،

د فرعون لوبه.

- پیسې دې، پرېمانه پیدا کړي که څنگه؟

- راشه! راشه!

- نه، نه! نه شم کولای، قسم مې خوړلی، ترهغه چې مې رتبه او

پلیټونه بېرته نه وي اخیستي، نه به شراب وڅکم او نه به جوارۍ ته لار

شم.

- ښه له خیره سره، په لومړیو، عملیاتو کې به یې بیا پیل کړم.

- هماغه ساعت، هماغه خبرې.

او بیا دواړه سره چوپ شول.

ژیرکوف وویل:

- که کوم څه دې په کاروي، بېغمه راځه! په قوماندانۍ که هم مرسته

در سره کوي...

دولو خوف په ملنډو وویل:

- ښه به دا وي چې زما په خیال کې ونه اوسئ، که زما څه په کار

وي، زه سلانه کوم، خپله یې اخلم.

جگړه او سوله

- هوکې، زه څه ووايم، زه خو...

- هوکې! زه هم همدا سې...

- دخدای په امان.

- روغ او سئ.

... او هسک ته، د اسمانو پلو

د وطن او مینې په لور...

ژیرکوف، دخپلو بوټونو په څوکه، آس په ځانگړې توگه ووايه او

دهغه خولې شوی آس دوه درې واړه ځای پر ځای ځکه گامونه واچول

چې نه پوهېده، له کومې پښې گام پورته کړي، خو په پای کې و خوځېد

او هغه هم څه ځغاسته. د سندري، د سندريز او از په وزن د ټولې له څنگه

تېرشو او دگادۍ خواته ورغی.

۳

کوټوزوف، د غونډ تر کتنې وروسته، له اتریشي جنرال سره گډه د خپل کار کوټې ته راغی، خپل یوه یاور ته یې ورغږ کړ، هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې د نويو رارسېدل شویو قوتونو د حالت، د ارڅگير څوگ فيردینادا او دمخکښ پوځ د قوماندانۍ له خوا راغلي لیکونه ورته راوړي. سردار اندرې بالکونسکې له غوښتل شویو اسنادو سره د سرقوماندان کوټې ته راننوت. کوټوزوف او د جگړیز شورا غړی اتریشي جنرال دهغه میز تر شا ناست، وچې خریطه پرې غوړېدلې وه.

کوټوزوف، بالکونسکې ته وکتل او وې ویل:
 -آه!... او داسې برېښېده چې غواړي ووایي لږ تم شه او خپلو پیل شویو خبرو ته یې په فرانسوي ژبه دوام ورکړ.
 کوټوزوف، په خورا خوږه، څرگنده، سنجېده او داسې مهربانې ژبې خبره کولې چې اورېدونکې یې دې ته هڅول، دهغه د خبرو یوې یوې بې تلواره ادا شوو کلمو ته په خورا ځیر غوږ ونیسي. دا هم څرگنده وه چې ده هم خپلې خبرې په خورا خوند اورېدلې، هغه ویل:

-ښاغلی جنرال! زه غواړم یوازې دا ووایم چې که خبره یوازې زما په ځانگړې لېوالتیا پورې اړه لرلای، دا د اعلحضرت ټولو اک فرانتز(له ۱۸۰۴ تر ۱۸۳۵ پورې د اتریش پاچا) هیله به لا پخوا ترسره او زه به لا ډېر پخوا د ارڅگير څوگ فيردینادا، له پوځونو سره یوځای شوی

جگړه او سوله

وای باور وکړئ، تاسو ته په شرافت قسم خورم چې زما لپاره به دډېرې خوښۍ ځای وای چې د پوځ لویه قومانداني مې ترځانه یو پوه او پیاوړي جنرال ته چې د اتریش په پوځ کې یې بېلگې بې شمېره دي، ورسپارلې وای او دا د پور او مسوولیت پېټې مې له اوږو لرې کړای وای. ولې ښاغلیه جنرال له! څه وکړم؟ کله کله د حالتو جبر تر انساني هیلو پیاوړي وي.

و موسېد او داسې برېښېده چې گواکې غواړې څه وایې:

- تاسو پوره حق لرئ چې زما خبرې ونه منئ او ان زما لپاره باک هم نه لري چې هغه ومني او که نه یې مني، خو تاسو کولای نه شې، ماته د نه منلو علت څرگند کړي او ټولو خبره هم په همدې کې ده.

اتریشي جنرال له ورايه ناراضي برېښېده، ځونه یې شو کولای په هغه ژبه چې کولتوزوف له ده سره غږېده، هغه ته ځواب ورکړي. په خواشيني او خوابدي اواز سره چې دده چوغل ډوله ژبې ته ورته نه و، له پخوانه په چمتو شویو جملو سره یې وویل:

- برعکس! اعلحضرت ټولواک، په گډو عملیاتو کې ستاسو گډون ته په خورا درنه سترگه گوري، ولې په دې باور یو چې په عملیاتو کې اوسني ځنډونه به روسي زړور جنگيالي سرتېري او دهغو نوميالي قوماندان له هغوزرگونو زرگونو ویاړمنو نښانونو نه بې برخې کړي چې، دوی یې په هره جگړه کې په گټلو رږدي شوي دي.

کولتوزوف چې هماغه پخوانی موسکاپر شونډو وه، سريې د درناوي په نښه ټیټ کړ او وې ویل:

- ولې زه په دې ډاډمن یم او د ارڅگير شوگ فيردينادا، له وروستي لیکه چې زما په نامه یې لیکلی دا څرگند یږي، باور شته چې اتریشي پوځونه به د هغه د پیاوړي مرستیال جنرال ماک تر قوماندې لاندې

جگړه او سوله

همدا اوس ټاکونکې بریاوې ترلاسه کړي او نور نو زموږ مرستو ته اړتیا نه لري.

اتريشي جنرال تندي تريو کړ، که څه هم د اتريشي پوځونه د ماتې خبر لا په پوره توګه چا منلی نه و، خو په دې اړه بېلابېلې اوازې او زورونکې نښې نښانې هم د اتريشانو په ګټه نه وې، نو ځکه د اتريشانو د بري په هکله د کورتوزوف خبرې زیاتې ملنډو ته پاتې کېدې، خو کورتوزوف، هماغسې په سادګۍ او خوښۍ موسپده او دهغه دې موسکا ددې بنودنه کوله چې دده دا ډاډ بې ځایه نه دی، ځکه د ماګ د پوځ له قوماندانۍ نه، ده ته رارسېدلی وروستی لیک، دهغه د بري او ښه ستراتيژیک حالت خبرې کولې.

کورتوزوف، سردار اندرې ته وويل:

-ته دا لیک ماته راکړه. او جنرال ته يې مخ ورواړوه او وې ويل:

-مهرباني وکړئ دا وګورئ! په داسې حال کې چې دشونډو په يو کنج کې يې له ملنډو سره مل موسکا خوره وه، په الماني ژبه يې د ارڅګير څوګ فيردينادا، دليک لاندني برخه هغه ته ولوستله:

د اوييازوتنو په شاوخواکې، خورا ګډوډ پوځ لرو، که د دښمن پوځ، د (لخ) له سيند نه راواوړي، دا توان لرو چې پر هغه يرغل او مات يې کړو. اوس مو چې دلثيم ښار لاندې کړی دی، دا امتياز چې پر دونايه، له دواړو خوا لاسبري و اوسو، له لاسه ور نه کړو او هممهاله که دښمن (لخ) له سينده را تېر نه شي، هره شېبه دا کېدای شي موږ له دغه روده ورواوړو او دهغه پر ارتباطي کرښې وروانګو اولږ کوزييا له دونای نه راتېر او دې خواته راواړوو. که دښمن ددې تکل وکړي چې په خپل ټول قوت زموږ په پوځي ملګرو گزار وکړي، نو دا تکل به يې بې اغېزه کړو. په دې ډول به موږ تر هغه وخته په زړورتيا دې ته سترګې په

جگړه او سوله

لارې پاتې شوو چې دروسېې دامپراتورۍ پوخ په هراړخيزه ډول چمتو شي او بيا وروسته په گډه او په خورا اسانۍ ددې امکان پيدا كړو چې دښمن ته هغه څه وروښيو چې وړيې دي.

كوتوزوف ددغو كړښو ترلوستنې وروسته، يو سوډاسويلى وويست او په ځير خو مهربانۍ يې دجگړې دشورا غړى ته وكتل.

اتريشى جنرال چې دكوتوزوف ياور ته كتل، ښكارېده، دغه لوبې پاى ته ورسوي او ډانگ پېپلو خبرو ته راشي، وويل:

- تاسو عاليجناب، هغه دا احتياط قاعده چې په ټولو حالاتو كې بايد خورا بد حالت ته ځان چمتو كړو هېره كړې نه ده.

كوتوزوف دهغه خبره پرېكړه:

-ښښنه غواړم جنرال!

هممهاله يې سردار اندرې ته مخ ورواړاوه او ورته وې ويل:

-پوه شوى د زړه سره! مور ته له لومړۍ كړښې نه ټول رارسېدلي گزارشونو، ته له كزلفسكى نه واخله دغه د گراف نوستيخ دوه ليكونه او دغه د ارڅگير څوگ فيردينا دالېك، دا ټول درواخله (او هغه ته يې څه نور كاغذونه هم وركړل) په فرانسوي ژبه له هغو نه يو ښه، سپېڅلى گزارش جوړ كړه او دهغه لڼه يادښت سره چې مور يې د اتريش د عملياتو د اطلاعاتو نه لرو، يو ځاى او چې جوړ شو، عاليجناب ته يې وركړه.

سردار اندرې، داسې سروښوراوه چې، نه يوازې دكوتوزوف په ويل شويو خبرو بلکې په هغه څه هم پوه شوى دى چې هغه ده ته، دهغو دويلو تکل لاره. ټول اسناد او كاغذونه راټول او دواړو قوماندانانو ته تر درناوي نه وروسته، كرار كرار پر قايلينې و خوځېد او له كوتې نه ووت.

جگړه او سوله

که څه له هغه وخته چې سردار اندرې له روسيې نه وتلی و، خورا لږه موده وتلې وه، خو په دغه لنډ وخت کې هغه ډېر بدل شوی و. د هغه په بشپړه، په خوځېدا او تگ کې هغه پخوانۍ پېښې او ځانښودنې، ستوماني او تنبلي، یو هم نه ښکارېده. هغه، هغه چاته پاتې کېده چې په دې اړه فکر وکړي چې په نورو څه اغېز لري او د هغه کار سخت لېواله دي چې پرې اخته دي. د هغه په بشپړه کې پر ځان او دخپلې شاوخوا پر خلکو ډاډه نښې څرگندې وې. موسکا او کاته یې ترپخوا هغه نه په زړه پورې او له خوښۍ ډک برېښېدل.

هغه چې په پولنډ کې، ځان کوتوزوف ته رسولی و، د هغه لخوا په خورا مهربانۍ منل شوی او وعده یې ورکړې وه چې هېڅکله به یې نه هېروي. کوتوزوف، اندرې دخپلو نورو یاورانو په پرتله چې په پولنډ کې پاتې شول، له ځان سره ویانا ته راوست او هغه ته یې خورا غوره چارې سپارلې وې. دهماغه ویانا له ښاره و، چې خپل پخواني ملګري، داندرې پلارته یو لیک ولیکه:

ستاسو زوی دخپلې پوهې، ټینګار او د چارو په سرته رسولو کې د زغرد دریغ په درلودلو، د اهیله راپیاوړې کوي چې هغه به یو خورا بې ساری افسروي. زه ځان ډېر نیکمرغه گڼم چې ترلاس لاندې مې یو داسې څوک کار کوي...

د کوتوزوف په قوماندانۍ، د انډیوالانو او په ټولې توګه د پوځ په منځ کې، لکه هماغه شان چې د پترزبورګ په ټولنه کې و، سردار اندرې په دوو خورا مخالفو نومونو پیژندل کېده.

یوه ډله چې شمېر یې لږ و، سردار اندرې یوه ځانګړی، ترځان او تر ټولو لوړ ګاڼه، د هغه خبرې یې اورېدې، د هغه ملاتړ یې کاوه، له هغه نه یې د لوړو بریو هیله لرله او لنډه دا چې دهغو خوښېده. بله ډله چې شمېر

جگړه او سوله

يې ډېرو، سردار اندرې يې نه خوښېده. هغه يې تريو تندي، سوړ او بدنيتی گانه، خو د سردار اندرې کره وره له هغو سره داسې و چې هغوی له ده نه ډار بدل او درناوي يې کاوه.

سردار اندرې، چې دکوتوزوف له کوتې نه راوت، کاغذونه يې په لاس کې و، هغه، دانتظار کوتې ته چې نوکرایوال ملگری کزنفسکې، هلته دکرکې خواته کتاب په لاس ناست و، ورنېرېدې شو.
کزنفسکې وپوښتل:

- ښه! سرداره وايه څه خبرې دي؟

سپارښتنه شوې چې يو ياد دښت وليکو او په هغه کې دنه پرمختگ دلايل او لاملونه څرگند شي.

دانو څه لاملونه دي؟

سردار اندرې اوږې پورته واچولې.

کزنفسکې وپوښتل:

- له ماکه، کوم خبر نه شته؟

- نه.

- که دهغه ماتې حقيقت لرلای، خبر به يې هر ورو رارسېدلای وای.

سردار اندرې ځواب ورکړ:

دا کار شونى دى، او د وتلو دروازې خواته و خوځېد. په همدې شېبه کې دروازه په څرپس راخلاصه شوه او لوړ، څرنگه کوټ په غاړه، تر سر تور د ستمال تړلې او د ماري تريزې نښان په غاړه اتريشي جنرال چې ښکارېده نوى رارسېدلى، کوتې ته راننوت. سردار اندرې له تگه پاتې شو. نوى رارسېدلى جنرال چې شاوخوا ته يې کتل، په پرله پسې او بې ځنډه غږېده، په ښکاره المانى لهجه يې په چټکۍ وويل:
- جنرال! کوتوزوف؟

جگړه او سوله

کزلفسکې په تلوار دهغه جنرال مخې ته چې نه يې پېژانده، ورغی، د د کونوزوف، د دروازې خواته يې، دهغه مخه بنده کړه او وې ويل:

-جنرال بوخت دي، که مو نوم ووايست خبر به ورکړم.
ناشنا جنرال له پاسه کزلفسکې ته چې منځنۍ ونه يې درلوده، له دې کبله په سپکاوې وکتل چې، فکر يې کاوه، څنگه دا امکان لري چې دی څوک ونه پېژني.
کزلفسکې په کراره بيا وويل:

-جنرال بوخت دی. د جنرال تندې لاپسې تريو او راټولې شوې شونډې يې ورپرېدې. د یادښت وړه کتابچه يې له جيبه راوويسته، يوڅه يې هلته وليکل او ليکل شوې پاڼه يې له کتابچې راپرې او افسر ته يې ورکړه، ترهغه وروسته په چټکو گامونو د کړکۍ خواته لاړ، ځان يې په څوکۍ کې وارتېره او په کوټه کې يې ناستوکسانو ته داسې کتل ته به وايي چې غواړي په دې پوه شي چې ولې ټول ده ته گوري. بيا يې سر راپورته او داسې يې غاړه راسمه کړه چې گواکې غواړي څه ووايي، خوشمدلاسه يې دهغه چا په شان چې له خورابې پروايۍ د کومې سندرې د ويلو هيله لري، يو عجيب غږ يې له ستوني راوويست، مگر ناڅاپه يې او ازچوپ شو. د کونوزوف دروازه راخلاصه او کونوزوف په کې رانېکاره شو. د ستمال په سرتړلی جنرال دهغه چا په شان چې غواړي له کوم گواښ نه ځان ژغوري، سر بنکته، پاڅېد، د ډنگرو پښو په چټکو گاموسره د کونوزوف خواته ورغی، په مات او رېږدېدونکي غږ يې چې په سختۍ يې له ستوني راوت، وويل:

- ستاسو تر مخې بدمرغه ماک ولاړ دی.

جگره او سوله

کوتوزف چې په وره کې ولاړ و، دڅو شېبو لپاره یې خېره لکه د تېرې په شان کلکه او ناخونده شوه. بیا یې دگونځو څپه پرمخ راخوړه، خو تندي یې صاف شو، سړیې په خورا درناوي دهغه په وړاندې ټیټ، سترگې یې پټې او په چوپه خوله یې له خپل څنگه ماک ته دننوتلو لاره ورکړې او ترهغه ورسته یې ځان پسې دروازه ورپورې کړه.

دئولم، دښار په شاوخوا کې د اتریشیانو د ماتې او دهغو د ټول پوځ د تسلیمې آوازي چې مخکې خورې شوې وې، دادي رښتیا وې. نیم ساعت لا تېر نه و چې بېلابېلو قطعاتو ته یاوران ولېږل شول، هغوی دا زېری له ځان سره وړ، هغه روسي پوځیان چې لاتراوسه جگرې ته نه دي تللي، باید په خورا چټکۍ د دښمن مخې ته ورو دانگي.

سردار اندرې دسترې قوماندانۍ له گوته په شمار افسرانو نه و چې له هرڅه نه زیات یې پام د جگرې بهیر ته و. هغه د ماک تر لیدو او د جگرې د پېښو تر اورېدو وروسته په دې پوه شو چې دوی نیمه جگره بایلودې ده. هغه روسي پوځ ته په ورپېښ گواښ پوه و او په خورا ښه ښه یې دا تصور وکړ چې ددوی پوځ ته کوم برخلیک سترگه په لارې دی او دایې هم تصور کړه چې په دې پوځ کې به دده خپل دریځ څه وي. د اتریش د ځانستایونکي پوځ د ماتې له تصویره او ددې خیال نه چې څنگه به یوه اونۍ وروسته، د سوروف د زمانې نه، دلومرې ځل لپاره دروسی او فرانسې پوځونو د جگرې، داسې جگره چې دی به یې هم گډونکوونکی وي، شاهد و اوسي، په زړه کې یې دخوښۍ څپو څپې وهلې، خو د بناپارت له پوځي نوښت نه چې دروسی پوځ د بې سارې زړورتیا نه یې کچه درنه وه، خورا ډارېده او د خپل پوځ د ماتې د رسوایۍ تصور یې هم نه شو کولای.

سردار اندرې په همدې خیالانو، غم او اندیننو کې ډوب، خپلې

جگړه او سوله

کوټې ته له دې امله مخه کړه چې د عادت له مخې پلار ته لیک ولیکي. په لاره کې دخپلې کوټې له ملگري نیسفیڅکي او توکمار افسر ژیرکوف سره مخامخ شو او د تل په شان یې خبرې اترې، ټوکې ټکالي او خندا پیل کړه.

نیسفیڅکي، د سردار اندرې رنګ الوتې څېرې، تېې وهلو سترگو او له ورايه گڼې حالت په لیدو، وپوښتل:

- څه شوي چې داسې خواشینی یی؟

بالکونسکې، ځواب ورکړ:

- د خوښۍ کومه خبره نشته.

هغه وخت چې سردار اندرې په دهلیز کې له نیسفیڅکي او ژیرکوف سره مخامخ شو، له بلې خوا نه د کوتوزوف په ستره قوماندانۍ کې د روسي پوځ لپاره د لوژستیکې اړتیا د پوره کولو اتریشي جنرال، شتراوخ، او په دربار کې د جگړې دشورا غړي جنرال چې پرون شپه رارسېدلی، د دوی خواته راروان و. د لارې اړتوالی مټې دومره و چې د دغو درې تنو له څنگه هغه جنرالان تېر شي، خو ژیرکوف، په لاس نیسفیڅکي، بېرته پورې واهه او په درنې سا ویستلو یې وویل:

- راروان دي، راروان دي، مهرباني وکړئ لاره پرېږدئ.

د جنرالانو له څېرې نه داسې څرگنده وه چې غوښتل یې د دغه درناوي له درانه پېټې ځان وژغوري، خو ناڅاپه د ټوکمار ژیرکوف څېره هغې له ملنډو ډکه خوښۍ وغورولله چې گواکې دهغې د پټولو توان یې نه لاره. هغه مخکې لاړ او په المانۍ ژبه یې اتریشي جنرال ته وویل:

- جلا التما ب او یار من یم چې تاسو ته د زړه له کومې مبارکې

وايم. تر درناوي وروسته لکه دهغو ماشومانو په څېر چې نخا زده کوي،

جگړه او سوله

خپلې پښې، بې خياله کله يو خوا او کله بله خواته په گرځنده بڼه خوځولې.

په دربار کې د جگړې دشورا غړي جنرال، برنډ برنډ هغه ته وکتل، خو دا چې دهغه احمقانه موسکايې د زړه له کومې احساس کره، نه يې شو کولای يو شېبه هغه ته ځير و نه گوري، داسې هغه ته ځير شو چې گواکې غوړ يې ورته نيولی دی:

جنرال تندي تريو کرې، مخ يې واړاوه او وړاندې لاړ، خو گامه چې مخکې لاړ، په خواشداني يې وويل:

- او خدايه! څومره ساده دي.

نيسفيڅکي، چې کرېس کرېس خندل، سردار اندرې يې غېږ کې راتينگ کړ، خو دبال کونسکې له مخه الوتې رنگ، لاپسې ژير، په خورا قهر يې هغه له ځانه پورې واهه او مخ يې ژيرکوف ته ورواړاوه. دماک له ديدن او دهغه دماتي له اغېز نه پرېشانه او عصبی او هغه انديښنې چې روسي پوځ ته څه گواښونو تر مخې دي، ټول دقهر او غضب دپټ اور په څېر د ژيرکوف د ملنډو په وړاندې لمبې شوې.

لاندنۍ ژامه يې لږ ورپرېدېده او په تېره، خو درانه غږ يې وويل:

- بناغليه! که تاسو ددې لېواله ياستئ ټوکمار و اوسئ، زه ددې حق نه لرم، ستاسو مخنوی وکړم، خو غواړم تاسو ته په زغرده ووايم چې که يوځل بيا موزما په مخکې دغه شان ټوکې وکړې، بيا به زه تاسو ته وښيم چې ټوکې څه ته وايي.

نيسفيڅکي او ژيرکوف، له دغې تندي چارې نه داسې په حيرت کې وو چې په چوپې خولې او وازو سترگويې بالکونسکې ته کتل.

ژيرکوف وويل:

- څه خبره شوې ده؟ ما خو هغه ته يوازې مبارکي ورکړه.

جگړه او سوله

بالکونسکې چيغه کړل:

-زه له تاسو سره ټوکې نه کوم، اجازه راکړئ، له تاسو هيله وکړم چې
چوپ شئ.

هغه د نيسفيشکي مړوند راوښو او له ژيرکوف نه چې نه پوهېده څه
ځواب ووايي، لري شول.

نيسفيشکي د سردار اندري د کرارولو لپاره وويل:

-څه شوي دي وروره؟ ولې دې طبيعت داسې خرابه دی.

سردار اندري له ډېره قهره او تلوسې ودرېد او وې ويل:

-څنگه څه شوي دي؟ مور بايد ټول دا په خپل منځ کې په ډاگه کړو

چې څوک يو، يا هغه پوځيان يو چې د ټولواک او هېواد په چوپړ کې
يو، له خپل گډ بری نه خوشالېږو او دخپلو پوځي ملگرو په ماتې
زورېږو او خپه کېږو. يا هغه نوکران يو چې دخپل بادار په بري او نابري
هېڅ کار نه لرو، او گواکې دا چې په فرانسوي ژبه خبرو خوږوالی او
قوت وربښي په فرانسوي ژبه وويل:

-څلويښت زره سرتېري يې ټول وژلي دي. زمور د متحد، اتریش پوځ

ماته خوړلې ده او تاسې ټوکې ټکالې کوي. دغه کار ددغه شان يوه
سپک ماشوم او بېعقله سړي لپاره چې تاسو، له هغه سره ملگرتوب
کوي، د بښنې وړ دی، خو نه ستاسو لپاره، هوکې نه ستاسو لپاره. خورا
عجيبه ده... اندري بيا په روسي ژبه خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-يوازې تنکي زلميان کولای شي دغه شان ټوکې وکړي، د (تنکي

زلميان) کلمه يې ځکه په فرانسوي لهجه وويله چې تصويري کاوه
، ژيرکوف کېدای شي لا دده خبرې واورې....

هغه سترگه په لاره پاتې شو چې د سواره پوځ افسر ځواب ووايي او

کنه، خو ژيرکوف راستون شو او له هليزه ووت.

۴

د پاولوگراد سپورو غونډ، له براوناو، نه دوه ميله لرې ځای پر ځای شوی و او هغه سواره چې نیکولای رستوف په کې خدمت کاوه، د جرمني د زلیخنيک په کلي کې مېشت شوي وو. د کلي تر ټولو نه غوره کور د دغه غونډ د سپورو د قوماندان تورن دنیسوف په برخه شوی و. دی په ټول پوځ کې د واسکا دنیسوف، په نامه یادېده او. رستوف نومی افسر هم له هغه وخته چې په پولند کې ځان غونډ ته رسولی و، له ده سره په همدې کور کې او سپده.

د اکتوبر په اتمه، په همغه ورځ چې د جنرال ماک د ماتې خبر د پوځ په قوماندانۍ کې هرڅه لاندې باندې کړل او ټول تیارسی شول، خود سواره پوځ په صحرايي قوماندانۍ کې د ورځنی ژوند بهر د پخوا په شان کرار روان و. کله چې سهار د وخته رستوف پر خپل آس سپورد ونيو ټولولو له دندې نه راستون شو، دنیسوف چې ټوله پرونی شپه یې په قمار تېره کړې وه، لا کورته نه و، راغلی. رستوف پوځي جامې په غاړه، د خپل کور تر چوترې پورې وړاندې راغی، خپل آس یې په یوې خوځېد پورې واهه او خپله یوه پنبه یې د ځوانانو په څېر په چټکۍ او نرمۍ له رکابه را خلاصه او لږه شېبه پر بل رکاب وځنډېده، داسې چې گواکې کولای یې نه شو، زړه له خپله آسه وشلوی، خو په پای کې یې له هغه گام او خپل پیره دار ته ورغږ کړ.

هغه، هغه سرتېري ته چې په تلوار یې دده د آس خواته ورو وځغاستل،

جگره او سوله

په وروړگلوی، مینه ناکې او خوږې ژبې، په هغې ژبې چې ځوانان
د خوښۍ په وخت کې په خپل منځ کې پرې غږېږي، وویل:
- آه، بانداړینکه! ملگریه راشه! لږېې وگرځو.
او کرائینې ځوان چې سر یې په خوښۍ بنسوراوه، ځواب ورکړ:
- جلالتمابه! وامي ورېدل.

- گوره چې ښه یې وگرځوئ، پام پرې ساته.
بل سرتېري هم دهغه د آس خواته ورو دانگل، خو بانداړینکه لا
دوخته د آس له غاړې غاړې کې او له خولې نه قیزه لرې کړي وو. ټولو ته
څرگنده وه چې رستوف د کار په بدل کې د ودکا پیسې ورکولې او هغه
ته منډې وهلې یې بې گټې نه پاتې کېدل رستوف دخپل آس پر غاړه لاس
تېر کړ، بیا یې دهغه څنې ونازولې، دخپل کور په چوترې ودرېد او په
خندا یې له ځان سره وویل:

- خورا ښه آس دی، خورا بې ساری!

خپله توره یې لږ ښکته پورته او د زینو خواته یې منډه کړه، د بوتونو
د څوکو و سپنو یې شرنګ شرونګ کاوه. د کور جرمنختي، څښتن چې
لنډې جامې یې اغوستې او کلیوالي خولې یې پر سر وه او په شاخۍ
یې غوڅله پاکوله، درستوف په لیدو یې طبیعت
وغوړېده، و موسېد، سترګه یې کېښکوده او بیا یې په المانی ژبې
ووویل:

- سهار په خیر! سهار په خیر!

داسې برېښېده چې کوربه دغه ځوان ته له هرکلي نه خوند اخلي.
رستوف په هماغه مینه ناک او له وروړگلوی نه ډکې موسکا چې له
شونډو نه یې نه ورکېده، وویل:
- ته بیا وخته په کار لگیا یی!

جگړه او سوله

او هغه خبرې چې په پرله پسې توگه د کور د الماني خټه څښتن نه اورېدلې تکرار کړې:

-ژوندي دې وي اتریشان، ژوندي دې وي روسان او تل دې وي ټولواک الکساندر!

الماني چې له خدا نه وړان و، له غوجلې راووت، خولۍ يې له سره هسکه کړه، بيا يې هغه ترسرتا او چيغه يې کړه:

-ژوندي دې وي، د ټولې نړۍ خلک!

-رستوف، د الماني په څېر له سره خولۍ پورته کړه، هغه يې ترسر تاو او په خدا يې چيغه کړه:

--ژوندي دې وي، د ټولې نړۍ خلک!

که څه هم نه د جرمن چې خپله غوجل يې پاکوله د خوشالۍ لپاره کومه پلمه لرله، او نه د رستوف لپاره چې د شنو او وښو د راټولو نه د خپلو ملگرو سره راستون شوی و، خو سره له دې هم دواړو په خونۍ او وروگلوي يوبل ته کتل، يوبل ته يې په خواخوږۍ سرونه وښورول او سره جلا شول. جرمن بېرته خپلې غوجلې او رستوف خپل کورته چې له دنیسوف سره يې په گډه لاندې کړی و، ستانه شول.

دنیسوف د رستوف له ياور، لاروشکا، نه چې په ټول غونډ کې يې په دکماری کې نوم گتلی و، وپوښتل:

-بناغلی چېرې دی؟

لاروشکا ځواب ورکړ:

-پرون ما بنام چې وتلی، بيا نه دی راغلی، هر ورو يې جواري بايلودې ده. اوس، ددوی حساب راته څرگند شوی دی، که جواري وگتې، ژر راسانه کېږي، چې بيا خپلې اپلتي او حانستايڼې وکړي او که يې بايلي ترسهاره به راسانه نه شي، داسې يې وگڼه چې بايلودې

جگړه او سوله

يې ده او وير کورته راوړي. ښه ماته څه سپارښتنه؟ وښئ، قهوه درته راوړم؟

-ښه رايې وړه، رايې وړه، وگورو چې څه کېږي.

لاروشکا، لس دقيقې وروسته، قهوه راوړه او وې ويل:

-را روان دي، اوس نو بدمرغي پيل کېږي.

رستوف له کرکۍ نه وکتل، وې ليدل چې د نيسوف، دکور پلو را روان دی. د نيسوف، ورځانی و او د سرې څپرې خاوندو، تورې ځلېدونکې سترگې، تور بریت او تورې جرې څڼې يې لرلې. د کالو تنې يې خلاصې، د زياتو گونځو پطلون يې لرېښويېدلی او خولۍ يې هم څټ ته ورلوېدلې وه. په خورا خواشاني او ښکته لوېدلې سر، دکور دمخې زينو ته نېږدې کېده.

هغه په خورا خواشاني او قهر چيغه کې:

-لاروشکا! راشه جامې رانه دو واخله! (د نيسوف، د (ر) دتوري پر

ځای د(و) توری کاراوه.

لاورشکا ځواب ورکړ:

-ښه ده! دادی اوس يې درنه باس، نو دا ترڅه ژبه څه په کار؟

د نيسوف، کوټې ته ننوت او وې ويل:

-آه! ته بيا پاڅېدلی يې؟

رستوف وويل:

-زه خورا دوخته پاڅېدلی يم، وښو پسې تللی وم، او د ماتلید

ملگري، نجلۍ مې هم وليده.

د نيسوف، په چيغه، چيغه وويل:

- او زه د سپي بچۍ، لارم جوارۍ ته، څه مې چې در لودل، ټول مې

بايلودل، څه بدمرغي ده؟ څه بدمرغي! همدا چې ته لار يې، نور نوبخت

جگړه او سوله

هم کډه وکړه، ورکه وه بې، چای راوړئ! چای.
دنيسوف، خپله څېره داسې برنده کړه چې گواکې، موسېرې، دهغه
لنډ او ټينگ غابنونه له ورايه وېرېښېدل. د دواړو لاسوپه لنډو گوتو
بې، خپلې تورې، گڼې او جرې څنې، لاسې جرې کړې بيا يې په دواړو
لاسونو خپل تندي او بشره ومښل او وې ويل:

- هېڅ نه پوهېږم چې چا او څنگه ددې مورک کورته بوتلم (دوی په
قطعه کې يوافسرد مورک په نامه ياداوه) کولي شي تصور يې
وکړې، يو وار مې هم ترې ونه شوه گتلاي، آن يو وار هم.

دنيسوف، لگولای پيپ چې ده ته لاورشکا ورکړه په لاس کې و، هغه
بې په گوتو کې يې کېښکود، خوله ډېره قهره يې پر ځمکې وواهه، اور
هرې خواته وشيندل شو او ده چيغه کړې:

- هغه په هر ډول گتله... پر شيندل شوی اور يې پښه ور
کېښوده، پيپ يې مات کړ. اخواته يې وارتېره، بيا چوپ شو او ناڅاپه
يې تورو ځلېدوونکو سترگو، رستوف ته وکتل او وې ويل:

- کاشکې کومه يوه ښځه پيدا شوې وای، کنه پرته له دې چې شراب
وڅکو بل هېڅ کوم کار نه شته. يا کاشکې اوس دا جگړه پيل شوې
وای. په دې شېبه کې هغه د دروازي له شانې د درنو بوتو لرونکو گامونو
د درېدا او له درناوي نه ډک توخي، غږ واورېد، د غږ د اورېدو سره يې
چيغه کړل:

- آها! دا څوک دی؟

لاورشکا، ځواب ورکړ:

- د سرکار ډلگي مشر

ددې خبرې په اورېدو، دنيسوف تندي لاسې تريو او وې ويل:

- بد کار وشو.

جگړه او سوله

د خپلو پیسو وره د جیب کڅوړه یې چې د سرو زرو خو سکې په کې پرتې وې، پر میز واچوله او وې ویل:

- راشه، رستوف جانه او گوره! وې شمېره چې څومره پاتې دي او بیا یې د سرو بږدې لاندې کېږده. هغه دا خبره وکړه او له کوتې نه ووت.

رستوف پیسې را واخیستې او په دوه برخو، زړو او نویو یې وویشلې. یو پر بل یې کېښودې او وې شمېرلې.

د دنیسوف غږ له بلې کوتې نه اورېدل کېده چې ویل یې:

- آ! تلیاتینه! څنگه یاست؟ پرون شپه یې سره تالان کړم.

یوبل نری غږ پورته او وې وویل:

- چېرې؟ د بېکوف کره؟ د مورېک کره؟ پوهېدم.

دهغه پسې جوخت، د سواره پوځ وړوکی ځوان برېدگی. تلیاتین،

کوتې ته رانوت.

رستوف د دنیسوف د پیسو جیبې کڅوړه تر سرو بږدې لاندې

ننیسته او ده ته اوږد شوی په خولو لوند لاس یې کېښکود. دا چاته

څرگنده نه وه چې، تلیاتین ولې جبهې ته تر تگ نه مخې، له گارد

نه، غوندې ته را بدل شوی و. کړه وړه یې خورا ښه و، مگر د چانه

خوښېده، په تېره بیا رستوف، نه شو کولای له دغه افسره، پر خپلې بې

دلیلې کرکې لاسبری شي او خپله کرکه پټه کړي.

له رستوفه یې وپوښتل:

- ښه، ځوانه سوره! زما له گراچېکي نه خوښ یئ؟ (گراچېک دهغې

اسپې نوم و، چې تلیاتین په هغه خرڅه کړې وه).

دغه برېدگی به، هېڅکله دهغه چا سترگو نه کتل چې دی به ورسره

غږېده او سترگې به یې تل له یوڅه نه بل څه ته اوښتې.

- ما ولیدې، تاسو نن راغلی...

جگره او سوله

رستوف خُواب ورکړې:

-بڼه دی !بڼه آس دی. (که څه هم دغه آس چې رستوف په او ه سوه
روبله اخیستی و، دخپلې بېې په نیمایي نه ارزېده) خو زیاته یې کړه:

- خو دهغه چپه مخنی - پښه لږ ګوډه، ګوډه کېږي.

-دهغه سم چاودې شوی دی، زه به یې در وښیم یو میخ چې په کې
ووږي، جوړېږي رستوف وویل:

-مننه !مهرباني وکړئ، که راوې ښیئ، ډېره به بڼه وي.

-بڼه ده، در ښیښي، دا کوم راز نه دی، دعا به راته کوئ.

رستوف چې غوښتل ځان دهغه له جنجال او ډېرو خبرو نه وژغوري،

ووویل:

-نوزه لارم چې ورته ووايم، آس سره راولي او د سپارښتنې لپاره له

کوټې نه ووت.

په لاره کې، د برېدګي د دروازي تر مخې، دنیسوف، پيپ په شونډو،

پلتری، وهلي وې او برېدګي هغه ته څه نوې خبرې لرلې. دنیسوف،

د رستوف په لیدو، تندې تريو او سترګې ګونځې کړې، دخت له خوا یې

په غټه ګوته هغې کوټې ته چې تلپاتین په کې ناست و، اشاره وکړه او

بې له هغه چې د برېدګي خیال وساتي، وویل:

-آخ! چې دغه ځوانیکي مې نه خوښېږي.

رستوف هم داسې اوږې پورته واچولې، چې ګواکې رښتیا وایي:

-زما هم همداسې، مگر څه کولای شو؟ خو وروسته له هغه یې چې

سپارښتنه وکړه، بېرته تلپاتین ته ورغی.

-تلپاتین، هماغه شان چې خوشبېې مخکې، رستوف لیدلی

و، پلتری، وهلي، هماغه ناست و او خپل دواړه سپین لاسونه یې سره

منبل.

جگره او سوله

رستوف، کویې ته د رانتوتلو په درشل کې له ځان سره داسې بنگېده:

- دا ځینې خبرې هم څومره کرکجنې دي.
تلیاتین له ځایه پاڅېد او په خورا بې پروایې شا او خوا وکتل او وویل:

- سپارښتنه مو وکړه چې آس راوړي؟
- هوکې، وې ویل.

- ښه! راځئ چې څو، زه یوازې ددې لپاره راغلم چې له دنیسوف، نه د پرونی، سپارښتنې په اړه وپوښتم، دنیسوفه! تاسو ته یې سپارښتنه اورولې ده؟

- نه لا تر اوسه نه، ته چېرې ځی؟
ځم، دغه زلمی ته ورزده کړم چې آس څنگه نالېږي.
- د کور دمخې چوترې او له هغه ځایه غوډلې ته لاړل، برېدگي، رستوف ته د آس دنالولو چل وروښود او بېرته کویې ته راستون شو. کله چې رستوف، بېرته کویې ته راستون شو، پر میزیو بوتل و دکا او یوڅه کالبسه (وچه شوې غوښه) اېښي وو. دنیسوف، دمیز شاته ناست او په بڼکه یې، شغ شغ پر کاغذ څه لیکل.
هغه په تریو تندي، د رستوف مخ ته وکتل او وې ویل:

- هغې ته یې لیکم.

خپلې څنگلې یې پر میز کېښودې، له دې چې وخت یې پیدا کړی دزړه له کومې او په خوږه ژبه څه ولیکي، خورا خوشاله و، هغه دخپل لیک، د لیکنې څو ټکي رستوف ته یاد کړل.

جگړه او سوله

-گوره انديواله! تر هغه چې مين شوي نه يو، وبده يو. د اديرې خاورې ايرې يو،... خو كله چې مين شو... آسماني روح په مور كې ننوزي، سا رابنسي، د ازل د سپيدو په خپر سپېڅلي كېږو... او پر لاروشكايې، چې په بې ادب توگه هغه ته نېردي شوی و، چيغه كړه:

-دالاپسې څوك شو؟ بلا پسې يې ولېږئ...

-څوك دی؟ برېدگی دی، پيسو پسې راغلی، تاسو خپله راغونښتې

و.

دنیسوف، وروځې برنډې كړې، چوپ شو او له ځان سره وبنگېد: «بد كار وشو!» او له رستوف نه يې وپوښتل:

-دجيب په كڅوړه كې څومره پاتې شوي؟

-اوه (۷) نوې سكې او درې زړې سكې!

-نه، نه! خورا بد كار وشو! او پر لاروشكايې چيغه كړه:

-آخ بد كار وشو! نوڅه؟ ته ولې داسې ولاړيې لكه بت؟ پيره دار پسې يې ولېږه، چې دلته يې راولئ.

-رستوف، چې تك سور اوښتې و، په گڼۍ وويل:

-دنیسوف! هيله كوم، مهرباني وكړي چې څومره مو په كار وي، هغه واخلي، زه پيسې لرمه.

دنیسوف وغږمېد:

-زما نه خوښېږي چې له پېژندونه، پيسې پور كړم، نه! نه، هېڅ مې نه خوښېږي.

رستوف بيا تکرار كړه:

-كه ته له مانه پيسې وانخلي، مابه خوابدی كړې، پيسې زما دي او زه حق لرم هغه دركړم.

جگړه او سوله

-نه، ما وويل، نه!

او دکتې خواته نېرېدې شو. چې د پيسو کڅوړه را واخلي.

-رستوفه د پيسو کڅوړه دې چپرې، اېنېې ده؟

- ترسرو پرېدې لاندې.

-دلته خو نشته د نيسوف، دواړه سرو پرېدې لاندې باندې کړل، خو

د کڅوړې نښه هم نه وه.

-داڅه شوه؟

رستوف وويل:

- صبر وکړه، وې گورم، دې خواته دې نه يې اچولې.

هغه سرو پرېدې، يو يو لاندې باندې کړل، وپخندل، خادري يې را

واخيست هغه يې هم وڅانده، خو بيا هم د کڅوړې نښه نه وه.

رستوف وويل:

- چې هېر کړې مې نه وي؟ نه! داسې نه ده، زما بڼه په ياد دې چې د

کېښودو په وخت کې مې فکر وکړ چې ته به لکه خزانه هغه دسر لاندې

ساتې. کڅوړه مې همدلته کېښوده. له لاورشکانه يې وپوښتل:

-کڅوړه څه شوه؟

-زه خو هېڅ کوتې ته راغلی نه يم، هرچېرې مو چې اېنېې هلته به

مو اېنېې وي.

-خو نه شته، کنه؟

تاسو ټول همدا سې يې، هرچېرې چې رسېږئ، خپل شيان همالته

ارتېږئ، جیبونه مو وگورئ.

رستوف وويل:

-نه، نه! دا شونې نه ده، که د اېنېېدو په وخت کې مې دخزانې په اړه

فکر نه وای کړای، بيا په يوه خبره وای، مگر نه، زما بڼه په ياد

جگړه او سوله

دی، همدلته مې کېښوده.

لاروشکا، ټول کټ لاندې باندې کړې، دمیز سر یې وکوت او تر هغه لاندې ننوت، ټوله کوټه یې گډه وده کړه او دکوټې په منځ کې ودرېد. دنیسوف، هغه ښه څاره، خو هېڅ یې نه ویل. لاروشکا لاسونه پرانستل او په حیرت او خورا کمډاني یې رستوف ته وویل:

- رستوفه! د ماشومانو کارونه به نه کوی.

رستوف، ځان خوا ته د دنیسوف په ځیر کتل احساس کړل، سترگې یې پورته او سمدلاسه یې بېرته ښکته واچولې. د هغه د ټول ځان وینه، د سر او سترگو خواته را وکوچېدله او هغه نه شو کولای سمه ساه وباسي.

لاروشکا وویل:

- پرته له تاسو او برېدگي نه بل څوک په کوټه کې نه و، کڅوړه باید په همدې کوټه کې وي.

دنیسوف، ناڅاپه تک سور شو او په یو گوانښمنې خوځېدایې، دخپل چوپړ خواته ورو دانگل او چیغه یې کړل:

- ای شیطاني نانځکې! دوکماره! ژر ژر خوځېږه، هغه باید پیدا کړې، کنه تر وهلو لاندې به دې سا وباسم، هم دتا او هم دنورو.

رستوف، هڅه کوله دنیسوف ته ونه گوري، هغه دخپل جمپر د تڼیو په تړلو پیل وکړ، توره یې تر ملا وتړله او خولۍ یې پر سر کړه.

دنیسوف، د لاروشکا اوږې په سختۍ کېښکودلې، په دیوال یې وهلې او چېغې یې پورته وې:

- تاته وایم کڅوړه باید سمدلاسه پیدا شي.

رستوف، چې سترگې ښکته اچولې وې او د دروازې خواته روان و، وې ویل:

جگړه او سوله

- د نيسوفه اړ پرېرده هغه، زه پوهېږم چې کڅوړه چا اخیستې ده.
د نيسوف، خپل چوپړ پرېښود او تر يوې شپې چوپتيا وروسته
گواکې درستوف په اشاره پوه شو، دهغه لاس يې راوښو او داسې
چيغه يې وکړه چې دهغه مراندې لکه ريښکې داسې دهغه په ستوني
او غاړې راو پرسېدې، هغه وويل:

- اپلتي مه غبروه! ليوڼی شوی يې که څنگه؟ زه تاته اجازه نه
درکوم، کڅوړه همدلته ده، ددې سپک نه به پوستکي وباسم، گورې به
چې پيدا شي.

رستوف، په رېږدېدونکې آواز تکرار کړه:

- زه پوهېږم دا د چا کار دی او د دروازي خواته لاړ.
د نيسوف، دهغه مخې ته ودرېد، دهغه د وتلو لاره يې بنده کړه او وې
ويل:

- زه وایم چې دا کار به نه کوي او که هغه وکړي...

خو رستوف خپل لاس په داسې قهر د نيسوف، له لاسه را وويست
چې تا به وويل دهغه نه پخلا کېدونکي دښمن دی، هغه په بړند او
مخامخ توگه هغه ته وکتل او په رېږدېدلي آواز يې وويل:

- ته پوهېږئ چې څه وايي او کنه؟ پرته له مانه بل هېڅوک په کوټې
کې نه و، نو که دا دهغه کار نه وي، نو...

خو هغه ونه شو کولای خپله خبره تر پايه ووايي او په تلوار له کوټې
نه ووت.

- بلا دې در پسې وي، هم تا او دنورو ټولو پسې.

دا هغه وروستې خبرې وې چې رستوف واورېدې.

هغه مخامخ د تلپاتين کورته لاړ او د تلپاتين چوپړ وويل:

ارباب، په کور کې نه شته، ستري قوماندانې ته تللی دی او

جگړه او سوله

د نفر خدمت د اندیښمنې څپرې په لیدو یې زیاته کړه:

-څه پېښه شوې ده؟

-نه، څه نه شته.

-نفر خدمت وویل:

-همدا اوس ستاسو راتگ نه شېبه مخکې لارل.

ستره قوماندانې، درې ورسته لرې د زالڅېښیک، په ښار کې پرته وه. رستوف، بې له هغه چې کورته لار شي، خپل آس یې واخیست او مخامخ قوماندانې ته لار هغه کلی چې قوماندانې هلته پرته وه، یو مېلمستون درلود، د دغه مېلمستون مېلمانه افسران وو. رستوف چې کله مېلمستون ته راوړسېد، د تلپاتین آس یې د مېلمستون ترمخې ولید.

د مېلمستون په دویمه کوټه کې دیوه میز شاته برېدگی ناست و او مخې ته یې پر میز، ساسیکي (د ساندویچ په شان غوښه) او یو بوتل شراب اېښي وو.

هغه برېدگی درستوف په لیدو، و موسېد، وروځې یې پورته واچولې او وې ویل:

-ته بیا راوړسېدې، ځوانه!

رستوف، ځواب ورکړ:

-هو کې! دده له خبرو نه داسې برېښېده چې آن ددغې یوې کلمې د ویلو لپاره یې هم پر ځان خورا زور راوستی دی، لار او دهغه دگاونډی میز شاته کېناست.

دواړه چوپ وو. له دوی نه پرته په کوټه کې دوه جرمن او یو روس افسر هم ناست وو، ټول چوپ وو او په دې چوپتیا کې، پر قابونو د چرو دلگېدلو ترکهار او د برېدمن دخولې شرپهار اورېدل کېدل. تلپاتین،

جگره او سوله

چې کله ډوډوی و خوړه، یوه دوه جیبزه کخوړه یې له جیبه راوویسته او په خپلونا زکو، سپینو او څو کینډو گوتو یې دهغه غوټه خلاصه کړه او له هغې یې یوه دسرو زرو سکه راوویسته، هوتلي ته یې ورکړه او وې ویل:

- هیله کوم لږ ژر کوی.

د زرو سکه، نوې وه. رستوف پاڅېد او تلیاتین ته ورنږدې شو، په داسې یو ټیټه آواز یې چې متې او رېدل کېده، هغه ته وویل:

- اجازه راکړئ چې د جیب کخوړه دې وگورم.

هغه، ناڅاپه تک ژیر شو، هوکې! هوکې خورا ښکلې کخوړه ده او زیاته یې کړه:

- وې گوره ځوانه!

رستوف، کخوړه واخیسته، کخوړې، دهغې په منځ کې پیسو ته او بیا تلیاتین ته ځیر شو. تلیاتین، دخپل عادت له مخې شاوخوا ته وکتل او ناڅاپه پر هغه دخوښۍ څپه راخوړه شوه او وې ویل:

- که ویانا ته لاړ شو، هلته به ټولې خرڅې کړم، خو اوس به دلته په دې خوار او بدمرغه ښارگوټي کې په پیسو، څه وکړم؟ او زیاته یې کړه:

- ښه ځوانه! اوس خو دې وکوت، رایې کړه، چې زه ځم.

رستوف چوپ پاتې شو، خو تلیاتین دوام ورکړ:

- تاسو څه کوئ؟ تاسو هم غواړئ سهارنۍ و خوړئ، دلته ډوډۍ بده

نه ده، سړی ښه پرې مېرېږي، راکه! کخوړه راکړه.

لاس یې وروغځاوه او کخوړه یې په منگولو کې راتینګه کړه. رستوف هغه پرېښوده. تلیاتین هغه واخیسته او د پطلانه په جیب کې یې نښسته په خورا نه پام یې وروځې پورته لاړې او خولۍ یې داسې لږه وازه شوه چې تابه وې چې وایي:

جگړه او سوله

- هوکې! هوکې! کڅوړه مې په جیب کې ږدم، په خورا سادگۍ او چا پورې اړه هم نه لري. بیا یې سوړ اسویلی وویست او دبرندو پاس خواته تللیو وروځولاندې یې رستوف ته وکتل او وې ویل:

- بڼه! وایه څه خبره ده او څه شوي دي ځوانه؟

د تالاندې په شان شغلې د تلیاتین له سترگونه درستوف او درستوف سترگونه د تلیاتین سترگو ته وځلېدې، په نیمه شېبه کې دده نه هغه او له هغه نه ده ته، څوځله دا ځلېدل تکرار شول.

رستوف، د تلیاتین مړوند راونیو او په کراره یې ورته وویل:

- دې خواته راځه!

رستوف هغه په زور دکې کی. خواته راوست او په کراره یې دهغه په

غور کې وویل:

- دا دنیسوف پیسې دي او تا هغه اخیستې دي.

تلیاتین ځواب ورکړ:

- څه، څه؟ څنگه ته کولای شي؟ څه؟

خو دهغه دغه غند نیزې خبرې، داسې شکایت او ناهیلې ته ورته وې چې د بېښنې غوښتنې، نښې په کې څرگندې وې. همدا چې رستوف، دهغه په اواز کې، د زاریو سندریز غږ احساس کړ، د شک او گمان یو ټینگ دیوال یې په گوگل کې راوړېد. د خوښۍ او هممهاله دده په وړاندې پردغه ولاړ بد مرغه یې درحم احساس په زړه کې را وتوخوښد، خو پیل شوی کار یې باید پای ته رسولی وای.

تلیاتین، خپله خولۍ واخیسته او د وړې او تشې کوټې خواته په تگ تگ او بنده، بنده ژبه وویل:

- خدای پوهېږي خلک دلته څه فکر کوي، درځه چې هلته یې سپینه

کړو.

جگړه او سوله

رستوف وويل:

زه دخپلې خبرې په رښتینتوب ډاډه یم او هغه کولای شم ثابته کړم.
-ما...

د تلپاتین د ډار خپلې او رنگ الوتې بشري ټول غړي په رېږدېدو شول، سترگې یې دا خوا هغه خوا رغولې، چبرته ښکته به یې کتل، خو درستوف ترسترگو ورپورته کېدای نه شوې، ناڅاپه دهغه د ژړا غږ واورېدل شو، پیسې یې پر میز وارتېږلې او په زاریو یې وويل:

-گرافه! دیو ځوان ژوند مه بربادوئ، واخلي دا بدمرغه سپېرې پیسې درواخلي... ما مه رسوا کوئ... زما پر زړه مور او بوډا پلار لږ ورحمېږئ.

رستوف، چې هڅه کوله د تلپاتین سترگوته ونه گوري، پیسې یې واخیستې، بې له هغه چې څه ووايي، د دروازې پلو ته لاړ. د دروازې په خوله کې ودرېد، مخ یې راواړاوه او په ژرغوني اوزی یې وويل:

-پاکه خدایه! زه نه پوهېږم تاڅنگه کولای شول دا کار وکړې؟
تلپاتین، هغه ته ورمندې کړې او وې ويل:

-گرافه!

رستوف ځان ترې شاته کړ او وې ويل:

-ماته به لاس نه راوړې، که دې پیسو ته اړتیا لري دروايخه.
د پیسو کڅوړه یې، وروارتېږله او خپله له مېلمستونه ووت.

۵

د هماغې ورځې په ماښام، د دنیسوف، په کوټه کې د سواره پوځ د
افسرانو ترمنځ سختې تودې خبرې اترې روانې وې.

د سترې قوماندانۍ د یوه ټولې قوماندان چې جگه ونه، ماش برنج
څښې، خورا بېر بریتونه، قوي شډل غړي او گونځې گونځې بشره یې
لرله او رنگ یې له ډېره قهره تک سور شوی و، وویل:

-رستوفه! ته باید دغند له قوماندان نه بښنه وغواړې.

دا افسر تورن، کریستین، نومېده او دوه ځله یې له دې کبله خپلې
رتبې له لاسه ورکړې وې چې دخپل حیثیت نه یې په کلکه دفاع کړې وه
او دواړه واري یې دښه زیار او کار له برکته بېرته خپلې رتبې گټلې وې.
رستوف چیغه کړل:

-زه هېچاته دا اجازه نه ورکوم چې ماته دروغجن ووايي، هغه ماته
ووویل چې زه درواغ وایم، خو ما هغه ته وویل، چې هغه خپله دروغ وایي
او دا زما دزړه او وروستې خبره ده. هغه کولای شي ما هر ورځ پیږې ته
وباسي، یا مې حبس کړي، خو هېڅوک ما دې ته اړولی نه شي چې له
چانه بښنه وغواړم، که هغه دغوندې قوماندان دی وې دی، ددې تور له
امله زه هغه دوئل ته رابولم.

د قوماندانۍ افسر خبروته ورننوت، خپل بېر، اوږده او پڼډ بریتونه
یې صاف کړل او په شډل اواز یې وویل:

جگړه او سوله

-پلار که! صبر وکړئ، غوږ شئ، وگورئ څه وایم، تاسو دنورو افسرانو تر مخې د غونډ قوماندان ته وایئ چې دهغه یوه افسر غلا کړې... ۵۵

-دا زما گناه نه ده چې دا خبرې دنورو افسرانو تر مخې شوې دي، که څه هم دا به بڼه وه چې دا دهغو تر مخې نه وای شوي، خو دیپلومات نه ییم، زه د سورو افسرانو د کتار خواته راغلم، تصور مې کاوه چې دلته دغه شان نزاکتونه په کار نه دي، اوس هغه راته وایي چې ته دروغ وایي... باید هغه د دې تور بد را کړې...

-دا ټولې خبرې په ځای دي، هېڅوک نه وایي چې ته کوم ډارن افسر یې، خو خبره په دې کې ده، هو ته له دنیسوف نه وپوښته چې دا چا کله لیدلې چې یو پیردار دې، د غونډ قوماندان ته دوئل بلنه ورکړې؟
دنیسوف، چې خپل بریت ژویل او په تریو تندي یې دغو خبرو ته غوږ نیولی و، بنکار بده چې نه غواړي دغو خبرو کې ورگډ شئ، د افسر پوښتنې ته یې هم د سر په ښورولو، د نه ځواب ورکړې.

د قوماندانۍ افسر دوام ورکړ:

-تاسو د افسرانو تر مخې د غونډ له قوماندان سره، د دغې رسوایۍ په اړه خبرې کوي، نو بگدانیچ (د قوماندان نوم بگدانیچ و) دې ته اړیږي چې تا په خپل ځای کېنوي.

-هغه په خپل ځای کېنولم، هغه راته وویل، چې دروغ وایي.

-بڼه! نو، تا هغه ته څه اپلټې ويلي، باید له هغه دې بښنه غوښتي وای.

رستوف، چیغه کړل:

-آخر د څه لپاره، بښنه؟ د بښنې غوښتل ناشوني دي.

د قوماندانۍ افسر په زغرده او تینگه وویل:

جگړه او سوله

- له تاسو نه مې د اهيله نه لرله، تاسو چمتو نه ياست له هغه نه بښنه و غواړئ، حال دا چې نه يوازې دهغه بلکې د ټول غونډ او زموږ د ټولو په وړاندې گنهگار يې. بښه به دا وي چې لږ فکر دې کړی وای، له خپلو دوستانو سره دې مشوره کړې وای چې په کراره، بې شرو شوره دا چړه غوټه خلاصه شوې وای. خوته برعکس، داسې بې خياله د ټولو افسرانو په مخکې، هرڅه په ډاگه کوي، اوس نو د غونډ قوماندان څه کولای شي؟ بايد گنهگار افسر محکمې ته ولېږي؟ د يوه بدذاته په خاطر ټول غونډ بدنامه کړي؟ څنگه! ستاسو له نظره بايد همدا سې شي؟ خو موږ داسې فکر نه کوو، په بگدانيج، دې افرين وي چې هغه وويل چې ته درواغ وايي. که څه هم دا د خوښۍ خبره نه ده، خوڅه وکړو پلاره! ستا خپله گناه ده. او اوس چې، غواړي، روغه سره وکړئ، بيا ته دخپلې ځانستايښي له کبره بښنه نه شي غوښتي او د ټولو خبرو دويل تکل لري. تاته دا گرانه ده چې له يوه مېرني او سپېڅلي افسر نه بښنه و غواړي. بگدانيج، يو مشر، زړور ډگروال دی او تاته د غونډ نوم او وياړ هېڅ درنښت نه لري؟

د قوماندانۍ د افسر غږ چې په رېږدېدو کېده، وويل:

-ته په دې غونډ کې يو دوه ورځې يې که نه يې، نن دلته، سبابه خداى پوهېږې چېرې ځي او دکوم چا يا ور به يې، ته خو يې بيا څه پروا لري چې بيا به خلک څه وايي ((د پاولگرادسکې د افسرانو به منځ کې غل پيدا شوی دی)). خو موږ ته دا خبره خورا گرانه ده، هوکې! دنيسوفه! موږ ته خورا گرانه ده.

دنيسوف، چوپه خوله و او هېڅ يې نه ويل، خودهغه تورې ځلېدونکې سترگې، رستوف ته وراوښتي.
د قوماندانۍ افسر زياته کړه:

جگړه او سوله

-تاسو ته خپل غرور گران دی، زړه مونه غواړي بېنښه و غواړي، خو موږ زار په افسران په همدې غونډ کې لوی شوي یو او که دخدای خوښه وي په همدې غونډ کې به مرو، نوله همدې کبله دې چې دغونډ غرور او ویاړ موږ ته خورا گران دی او بگدانېچ په دې خبره ښه پوهېږئ. آه! یوازې خدای پوهېږي چې زموږ نوم او آبرو زموږ یواز داني پانگه ده...

دنيسوف، پاڅېد او په خورا توده ژبه یې وويل:
-رستوفه! خور بنتیا وايي، ته څه یې کې وایي؟
درستوف مخ به کله سور او کله سپین شو، کله به یې دې او کله به یې هاخوا کتل او وې ويل:

-نه ښاغلو! نه!... تاسو داسې فکر مه کوئ چې زه ډېر پوهېږم... تاسو باید زما په اړه داسې فکر ونه کړئ... زه.. زما لپاره... دغونډ ویاړ او غرور خورا گران دی،... څه فکر کوئ... زه له خپل غونډ سره مینه نه په خبرو بلکې په کړو کې په ډاگه کوم... ښه تېر به شو... تاسو په حق یاستئ، زه گنهنګاره یم. سترګې یې له اوبنکو ډکې شوې وې:

-گنهنګاره یم، ډېر گنهنګاره یم، نور نو څه غواړئ؟
دقوماندانۍ افسر راستون شو، په درنې او سورورې منګولې یې پراوړې وواهه او چیغه یې کړه:

-افرین، گرافه!

دنيسوف چیغه کړه:

-ما خو تل تاسو ته وويل چې خورا ښه هلک دی.

دقوماندانۍ افسر بیا وويل:

-دا خورا ښه شو، گرافه!... اوس به جلالتماب راشي او دی به بېنښه

ترې و غواړي، کنه گرانه؟

جگړه او سوله

رستوف په زاری، زاری، وویل:

-بناغلو هر کار چې راباندې کوي، کوم بې، خو په دې اړه واله که
خوک یوه خبره رانه واورې... خدای شاهد دی نه شم کولای، هر کار چې
کوي، کوي بې، خو څنگه به دیوه ماشوم په شان له چانه بښنه غواړم.
دنيسوف، له خندا شین شو.

کپرستن وویل:

-دابه تاته تاوان وکړي، باگدانیچ لکه اوبس داسې کرکه په زړه کې
ساتي، دا سرزوری تاته خورالوی تاوان لري.
-په واله که سرزوري وي، دا یو احساس دی چې زه بې تاسو ته
ویلي نه شم، نو نه شم کولای...

د قوماندانی افسر وویل:

-بڼه! خوښه دې او له دنيسوفه بې وپوښتل:

-هغه بل خبیث څه شو؟

دنيسوف، وویل:

-ځان بې په ناروغۍ وهلی، داسې سپارښتنه شوې چې سر له سبانه
دهغه نوم له حاضری نه هم ویستل شي.

برېدگي وویل:

-دې هلک نه باید په رښتیا رتبه واخیستل شي. کنه بل ډول نه کېږي.

دنيسوف، په خندني غږ وویل:

-ناروغ، ناروغ، خو هڅه دې وکړي چې زما مخې ته رانه شي، کنه

وژنم بې.

په دې وخت کې ژیرکوف کوټې ته راننوت.

ټولوافسرانو. هغه ته مخ ورواړوو:

-ته دلته له کومې را پیدا شوې؟

جگړه او سوله

-بناغلو د سفر بری امر ورکړ شوی دی، ماک او دهغه تر واک لاندې
ټول پوځونه تسلیم شوي دي.
-اپلټې مه غږو! ته باور لري؟
-ما په خپلو سترگو ولید.
-تا! په خپلو سترگو ماک ولید؟ روغ جوړ!
-د سفر بری امر، د عملیاتو پیل، په دې ویاړ باید هغه ته یو بوتل
شراب ورکړ شي. ته دلته څنگه او دڅه لپاره راغلي؟
-بیایې غونډ ته ولېږلم، د همدې بدمرغه ماک په خاطر! یوه اتریشي
جنرال له مانه شکایت کړی دی، هغه ته مې د ماک د راتګ مبارکې
ورکړه... په تاڅه شوي دي رستوفه؟ داسې ښکاري لکه چې په رښتیا له
حمامه راوتلی یې؟
-دلته دا دوه ورځې داسې ډنډورې غږېږي چې والله که مور خپل
زوی پیدا کړي.
د غونډ د قوماندان یا وراننوت او د ژیرکوف د خبر رښتیاوالی یې
بیا ومانه. سبا ته د سفر بری امر ورکړ شوی دی.
بناغلو! بالاخره، زموږ لپاره جگړه پیل شوه.
-شکر د خدای دی چې دا جگړه پیل شوه، کله دلته به خوسا شوي

.وو

۶

کو تو زوف، دو یانا لورته، دشاته کېدو په لړ کې، په براوناوا کې د (این)، پر سیند ټول پلونه او دغه راز په (لینڅې) کې د (تراون) د سیند له پلونه تر اوښتو وروسته، هغه پلونه ړنگ او وران کړل. د اکتوبر په درویشتمه، روسي پوځونه د (انس) له سیند نه هم واوښتل. د وسایلو د ارابو، د پیلو د ډلو، د توپونو د کتارونو او د روسي پوځونو دمهماتو، خوځېدا د ورځې په اوږدو کې د انس د ښار د پله دواړو خواوو ته دوام لاره.

د مني (خزان) یوه توده خو باراني ورځ وه، د روسي پوځونو د توپونو اور، دیوې جگې غونډې له سره، پل تر خپل چتر لاندې ساته. په هغه سیمه کې هرڅه چې د دغې غونډې په لمنه کې تر لرې لرې پراته وو، کله به د لیوني اورښت د ټال په زنگېدا کې ورک او کله به بیا ناڅاپه بېرته رابنکاره او هرڅه به تر لرو لرو د لمر تر ځلېدونکو شغلو لاندې له ورايه لکه په غوړو کې د غوړو شویوشیانو په شان ځلېدل. د کونجی ښار سپینو کورونو د سرو بامونه کورونه، د هغه کلیسا او په سیند ولاړه هغه پل به دې لیده چې له دواړو خواو گڼو روسي پوځونو د دې لپاره پرې یرغل روان کړی و چې ترې واوړي. د دانیوب د سیند په غېږه کې خو بېدې لیدل کېدې. د انس او دانیوب سیندونه مو لیدل چې له خو، وچو او په یوه پارک کې له ولاړې ماڼۍ نه خپلې خپې راتاو کړې

جگړه او سوله

وې. هلته په کين ساحل کې د دانيوب تېرو چې دنښترو نو پوښلې وې او د ونو گڼو شينوالی چې په اوږدو درو کې يې د رازونو تر غېږو لمنې غځولې وې، خان رابنکاره کاوه. د کليسا برونه مولىدل چې د وحشي ځنگله، هغه ځنگله له شانه چې تصور کېده هېڅکله دانسان لاس ور رسېدلى نه دى، سرونه راهسک کړي وو او هلته لري دانس د سيند د غاړې آه پلو، د غرو په لمنه کې پر دنښمن د بريد د لارو چارو نښې برېښېدې.

د غرو په لمنه کې د شا پوځونو قوماندان جنرال له خپلو ملگرو سره د گڼو وسلو او مهماتو په منع کې، پر لورې غونډۍ ولاړ او په خپل لرلید او دوربين کې يې شا او خوا سيمې څارلې. تر هغه نه لږ شاته نيسفيڅکي، چې دسترې قوماندانۍ له خوا، شاتلونکو قواوو ته رالېږل شوی و، د يوه توپ شاته ناست و. هغه سره راغلی قزاق ملگری يې ده ته يوه کڅوړه او پټک ورکړل. نيسفيڅکي، له کڅوړې نه پتېرې او خورا تند شراب راويستل او هغو افسرانو ته چې شا او خواته يې، څوک په گونډو او څوک هم په پلترو په لمدو شنيليو کې ناست وو، د خورلو او څکلو ست کاوه.

نيسفيڅکي، ويل:

- هوکې! دغه اتريشى شهزاده هم ساده سړى نه و چې هغه مانۍ يې هلته جوړه کړې ده، خورا ښه ځای دى. ښاغلو! مهرباني وکړئ، ولې يې نه خورئ؟

يو افسر چې د قوماندانۍ د دغې کچې له يوه استازي سره خبرې کول يې، خپل وياړ گانه، وويل:

- دنوکړۍ اطاعت په توگه يې مننه کوم شهزاده! تاسو مهرباني کوي. ښکلى ځای دى، موږ د يوه پارک له څنگه تېر شوو، هلته مو دوه

جگړه او سوله

ښکلي کبلي (آهوان) وليدې اود ماني. ښکلا خو کوډې کوي.
يو بل افسر چې زړه يې غوښتل يوه بله پتېره راواخلي، خو له شرمه
يې نه شو کولای، هغه ته داسې ښودله چې د سيمې په ننداره بوخت
دی، وويل:

-وگورئ شهزاده! لاهېڅ خبره نه ده شوې او زموږ پلي سرتېري بيا
هله ته رسېدلي دي آهغلته، دکلي تر شا په شنو کې، هغه درې تنه څه شي
وړي او د پوره باور په نښه يې زياته کړه:

-هغوی به اوس په دې ماني ولکه ټينگه کړي.

نيسفيڅکي، وويل:

-رښتيا ده! رښتيا! او په ښکلي او له اوبونه ډکه خوله کې يې د
پتيرې د ژولو سره يوځای، وويل:

-پوهېږئ! زړه مې څه غوښتل؟ زړه مې غوښتل چې ځان هلته
وروسوم، هغه، دهغې کليسا برجونو ته چې د غرونو په لمنه کې ولاړه
وه، اشاره وکړه، وموسېده او په تنگو سترگو کې يې له شوقه ځلا
وځلېده.

-او! ښاغلو! څومره به ښه و.

او افسرانو وخنډل.

-لږ تر لږه ددې راهېو ښځو د ډارولو لپاره، وايي چې ايتالوی راهېې
خويندې هلته شته او ځينې يې ځوانی هم دي، رښتيا، چمتو يم خپل
پنځه کاله ژوند وروښم.

يوه افسر چې ترنورو سپين سترگی و، په خدا يې وويل:

-کېداى شي دهغو زړه هم هلته په تنگ شوي يې.

په دې وخت کې د جنرال سره ياور چې ترنورو مخکې ولاړ و، کوم
څه يې جنرال ته وروښود او جنرال په خپل دوربين کې، هغه ځای ته چې

جگره او سوله

ده ته بنودل شوی و، وکتل او په خورا خواشندانې بې، دوربين له سترگو لري کړي، اوږې بې پورته واچولې او وې ويل:

- هوکې! څه چې دي، هغه دي، تاسو رښتيا وايئ. رښتيا هم هغوی پله ته او ورته کړی دی، خو ولې هغوی دومره ځنډ کوي؟

د رود له غاړې آ پلو د بنمن او دهغو مهمات له ورايه، په ساده کتو بې له دوربينه، ليدل کېدل. د هغو له توپ نه سپين، شودو ته ورته لوگی پورته شو. د لوگي تر ليدو نه لنډه شپبه وروسته له لري نه د توپ او از او رېدل شو او دا ښکارېده چې څنگه زموږ سرتېرو د پله خواته يرغل وروړ.

نيسفيڅکي، پاڅېد، يوه ژوره سا بې وويسته، په موسکا د جنرال خواته ورغی او وې ويل:

- جالتماب! څنگه! خوبنه مو نه ده چې يوه مړې ډوډۍ جوړه شي؟

جنرال بې له هغه چې دهغه ځواب ورکړي، وويل:

- ښه کار و نه شو، زموږ سرتېري خورا ځنډني شول.

نيسفيڅکي، وويل:

- جالتماب! خوبنه مو نه ده، که زه يو ځل هلته ورغلی وای.

جنرال هغه سپارښتنه چې په پوره توگه مخکې ورکړ شوې وه، بيا تکرار کړه او وې ويل:

- هوکې! هيله کوم د پوځ سوړو ته ووايي، لکه هماغه شان چې مې مخکې سپارښتنه کړې وه، چې دوی تر ټولو وروسته له پله نه اوږي او تر تېرېدو نه وروسته پله ته اوږ واچوي، خو تر هر څه دمخه پر پله دا وراچولو مواد په ښه توگه وڅاري.

نيسفيڅکي، ځواب ورکړ: - ډېره ښه ده، جالتماب اطاعت کېږي.

هغه، هغه فزاق ته چې دده د آس ساتونکی و، ورغړ کړ او ورته وې

جگړه او سوله

ويل چې دده كڅوپړه او تپك راټول او راواخلي. وروسته يې پخپله ، سره له ټول څوربوالي او درندوالي په چټكۍ د آس زين ته ورو دانگل او افسرانو ته يې چې په خندا يې ده ته كتل وويل:

-ځم چې په كليسا كې دنښځينو راهبانو پوښتنه وكړم. اوله دې سره يې، دغره پر لمن پر نړۍ، كږې، وږې لارې ورهه كړل.

جنرال دتوپچي قوماندان ته مخ ورواړوه او وې ويل:

-ښه سر كاره! وزگار ه مه كينئ، وزگاري سړي سترې كوي، ښه به

داوې چې توپونه بيا بيا وگورئ.

دقوماندان سپارښتنه واورېدل شوه:

-لومړي توپ، اوربل!

لومړي توپ په خور انرمۍ له ځايه وخوځېده او سپينيز كنيونكي اواز پورته شو او دغونډۍ په لمنه كې دخپلو سرتېرو د پاسه، دهغو دتوپ دگولۍ غږ لمن وغځوله او دلگېدو پر ځاى كې چې له دنښمنه لارې وه، نړۍ لوگي پورته شو او شېبه وروسته هلته دچاودنۍ غږ واورېدل شو.

دسرتېرو او افسرانو څپرې ددې غږ په اورېدو، په خوبسۍ وغورېدې ټول پاڅېدل او دخپلو پوځيانو شر او شور ته چې لكه دلاس په رغوبي كې ورته له ورايه ښكارېدل، كتل او ددښمن دپوځونو خوځېدا يې ليدله چې له لارې نه دې خواته رانېرېدې كېدونكې دي. په همدې شېبه كې لمر په بشپړه دوريوځوله غېږې راووت او دتوپ دغه يوازيني زړونكي غږ دلمر له ژوند بښوونكو ځلېدونكو شغلو سره يوځاى، خورا خوبني بښوونكي او روح پالونكي وو.

۷

د پله له پاسه د دښمن د توپ دوه گولي تېرې شوې وې او د پله په سر د سرتېرو د يرغل خورا گڼه گوڼه وه.

سردار نيسففيڅکي، د پله په نيمايي کې له آسه کوز شو او ودرېد. گڼې گونې دهغه غټ او دروند خان د پله پر کتارې ور کېنکود. کله به يې وخنډل او خپل قزاق ته چې د دوی زين کړي آسونو يې له جلوه نيولي وو او ترده خو گامه شاته ولاړ و، وروکتل او همدا چې سردار نيسففيڅکي، غوښتل وړاندې لاړ شي، د سرتېرو د گڼه گونې او دهغو دکراچيو د زور څپې پرې ورغلې او هغه يې بيا د پله پر کتارې ور کېنکود. هغه، پرته له دې چې وځاندي، بل هېڅ وړ پاتې نه و. قزاق هغه سواره سرتېري ته چې پرسرتېرو، دهغو پر يابوگانو، آسونو او گاډيو ورخوت او وړاندې ته، چيغه کړه:

-آه! وروره! صبر نه شي کولای؟ نه وينئ چې جنرال تېرېږي؟

خو سپور سرتېري بې له هغه چې جنرال، دهغه پرتم او هغو سرتېرو ته چې له هرې خوا ويې دی کېنکود او دده مخه يې نيوله، پام وکړئ، چيغه کړه:

-اې وطندارانو! له مخې لرې شئ، لږ چې خواته شئ، صبر وکړئ.

مگر وطنداران، اوږه په اوږه سره تاو شوي، نيزې يې سره گډې وږې، بې له هغه چې سره بېل شي، په ډله ايزه توگه پر پله، دوړاندې

جگړه او سوله

تگ هڅه کوله. سردار نیسفيڅکي، چې د پله له کتارې نه ښکته ښکته او بو ته کتل دانس د سیند چټکي، شرو شورونه ډکې او په اندازه او چټې یاغي خپې لیدلې چې په خورا سختۍ سره او ښتې، ښکته پورته کېدې او په گرځنو کې تر تاوېدو نه وروسته، یوله بله دمخکې کېدو هڅې کولې. خو کله به یې چې سترگې بېرته د پله سر ته را وړولې، هغه به هماغه شان د سرتېرو یو ډول او تکراري مگر ژوندې خپې لیدلې. ده دغه سرتېري چې پوښ لرونکې خولۍ یې پر سر، پټک په شا، اوږده تېره نیزه لرونکي توپک په اوږه او ترخوليو لاندې یې وچې او دکبزي بشري چې له ستومانۍ سره رږدې شوي برېښېدې، تر سترگو تېرول اولیدل یې چې هغوی یې پروا خپل سترې گامونو په هغو سرینیزو خټو کې وړاندې کشکاري چې دوی خپله د پله سر ته راوړې وې. کله به یو کوټ په غاړه افسر لکه دانس د سیند د یو ډول او تکراري خپو په منځ کې را پیدا کېدونکي ځگ غوندي، چې له سرتېرونه به یې خبرې توپیر لاره، دمخ په روانو سرتېرو د یو ډول او تکراري خپو په منځ کې ځانته لاره اېسته او کله به د پلو سرتېرو په زور ورو خپو کې کوم سپور پوځي له آسه را کوز او ...

تر هغه وروسته یو ډله خوشاله او له ورايه له شرابو مست سرتېري روان وو. له هغو نه یوتن چې دکوټ لمنه یې لوړه کړې او په گنده کې یې وهلې وه، په خورا خندا او مستۍ یې لاسونه ښورول او ویل یې:

- په پوهېږې گرانه یاره! که پوهېدای چې څنگه یې د توپک په قنداغ په غاښونو وویشت!

هلته بل سرتېري په کړس کړس و خندل او وې ویل:

- د سرکوزي خورا خوندوره غوښه وه.

هغه هم لارل او تېر شول، خو نیسفيڅکي، په دې سر خلاص نه شو

جگړه او سوله

چې چا دچا غاښونه ورمات کړي او په دې هم پوه نه شو چې دسرکوزي خوندوره غوښه چا خوړلې وه.

برېدگي په خورا قهر او غندنيزه ژبه وويل:

-هغوې داسې تښتېدل چې گواکې دمرگ سيوري پسې اخيستي او تصور يې کاوه چې ټول به اوس قتل عام شي، ځوان سرتېري چې خورا لويه خوله لرله او په ډېر زيار يې کولای شول دخپلې خدا مخه ونيسي، ويل:

-پوهېږئ چې څنگه مې گولۍ له څنگه تېره شوه کا کا!، هغه دتوپ گوله يادوم، داسې مې دغوږ په بېخ کې يو غوږ پورته شو چې ما ويل سا مې وخته، داسې چې مه کوه پوښتنه، خداى دې ما ځوانيمرگ کړي که به دروغ ووايم.

هغه، دخپل ډار دا کيسه داسې په وياړ کوله چې گواکې دغه ډار ډېر وياړ خبره ده.

هغه هم تېر شو. شاته يې داسې يوه گاډۍ را راونه وه چې نورو هغو گاډيو ته چې تر اوسه پورې تېرې شوې وې، هېڅ ورته نه وه.

يوه داسې دوآسيزه المانۍ گاډۍ وه چې تابه ويل د کور ټول کالي او کپري يې په کې بار کړي دي. ددغې گاډۍ، شاته چې گاډيوان يې يو المانى و، بنسکلې، برگه او د غټې غولانځې لرونکې غوا تړل شوې وه. دگاډۍ پر څو کيو په پرتهې توشکې يوه ځوانه ښځه چې کمکى دغېږې ماشوم يې غېږ کې و، له يوې روغې، سرواننگو لرونکو، تکې سپينې المانۍ پېغلې سره د زړې بوډۍ څنگ ته ناست وو. داسې ښکارېده چې دغو اتريشي کډوالو له ښاره د لېږدېدلو لپاره ځانگړي اجازه لیکونه ترلاسه کړي دي. ټولو سرتېرو دغو دوو ښځو ته سترگې گنډلې وې. په ټولې هغې مودې کې چې گاډۍ په آرامه دگامونو په

جگړه او سوله

واټن ددوی له څنگه تېرېدله، دهغوې ټولې ټوکې ټکالې او ملنډې یوازې ددغو دوو بنځو په هکله وې. د ټولو پر بشرو یوه داسې موسکا چې ددغو دوو بنځو په باره کې یې دناپاکۍ څرگندونه کوله، راخوړه وه...

یو، پلي افسر چې منډه یې خوړله، موسکا پر شونډو پېغلې ته کتل او وې پوښتل:
-چېرته ځئ؟

المانی سړي دسترگو په تړلو، داسې اشاره وکړه، چې نه پوهېږي.
افسر خپله منډه پېغلې ته ورکړه او وې ویل:
-غواړئ؟ او اییخله ستادې وې.

پېغله وموسېده او منډه یې واخیسته. نیسفیڅکي، د ټولو هغو نورو نارینو په شان چې پر پله وو، تر هغه چې گاډۍ پناه نه شوه، هغو بنځو ته کتل کله چې دغه گاډۍ او په هغه کې ناست کسان له سترگو پناه شول بیا سرتېري هماغه پخواني سرتېري او دهغو هماغه پخوانۍ خبرې وې، دې حال تر هغه دوام وکړ چې یو وخت ناڅاپه ودرېدل. هغه شان چې زیاتره وخت پېښېږي، دپله په وروستی برخه کې دگاډیو دکوم آس پښه بندېږي، درېږي او نور ټوله دې ته اړوزي چې ودرېږي او سترگه په لاره پاتې شي.

سرتېرو غږ وکړ:

-ولې ودرېدئ؟ هېڅ نظم نه شته.

ټول له خوځېدا پاتې وو، یوبل ته یې کتل او مخ وړاندې یې زور واهه. له هرې خوا نه شورشور جگ وو:

-مه مې کېښکاره! چېرته زور وهی؟ ولې خدای وهلې یې، یوه شېبه تم شی. که پله ته اور ورواچوي لابل څه به وگورئ... هلته گورئ چې هغه

جگړه او سوله

افسر يې پسې واخيست... پرېږده، پرېږده...
نيسفيشكي، تر پله لاندې د انس د رود اوبو ته كتل. ناخپه يې يو
داسې غږ تر غوږه شو چې ده ته خورا نوى و. د كوم ډېر لوى خيز غږ و چې
په چټكى رانېږدې كېده او گږز په اوبو كې ولوېد.
يو سرتېرى چې هلته په اوبو كې د لوېدو ځاى ته نېږدې ولاړ و، د غږ
په اورېد يې په انديښناك او ازوويل:
- فكر كوم چې اوربل شو!
يو بل سرتېرى په خواشاني وويل:
- موږ دې ته هڅه وي چې تلوار وكړو.
خلك بيا ټول په خوځېدا شول. نيسفيشكي، پوه شو چې هغه
غږ مېهارى د توپ غږ و.

هغه وويل:

آه قزاقه! آس راوله، لاړ شئ! هلته وگورئ! ژر ژر لاره خلاصه كړئ.
هغه په خورا سختۍ ځان آس ته ورورساوه. پرله پسې نارې يې
وهلې او په نارو نارو كې يې مخ ته چو كړل. سرتېرو شاته ددې لپاره زور
واهه چې هغه ته لاره پرانيزي، خو بېرته دده خواته داسې راكوت شول
چې دهغه پښې تر پښو لاندې شوې. خو په دې ټيل ماتييل كې هېڅوك
ځكه گنهنكار نه و چې هغوى خپله تر سخت زور لاندې و.
په دې وهلو ټكولو كې، دشاله خوانه يو ډډ او له تېرگنۍ غږ
واورېدل شو چې ويل يې:

- نيسفيشكي، نيسفيشكي، تاته وايم، وركېږه! خينځيره.

نيسفيشكي، شاته وكتل او لس پنځلس گامه لرې، دمخې تلونكو
پليو پرگنو د گنه گونې او شور ماشور په منځ كې يې، تور سترگې،
سور رنگې، جرڅنې او اسكا د نيسوف وليد چې خولۍ يې خټه ته كوزه

جگړه او سوله

کړې او کوټ يې لکه چې د ځانښودو ځوانانو دود دی، په خورا بې پروايۍ دا ورو پر سر اچولی و.

دنیسوف، چې له قهر او خواشیدني نه لکه اور داسې اېشپېده او دسترگو توريې، په سپینو کې د شغلو په شان لمبې وهلې، په نارامۍ يې خپله توره په نازکو او ښکلو لاسو کې نیولې او ښوروله.

نیسفیڅکي، په خوښۍ چيغه کړل:

- او هو! دا ته يې واسکا! په تا څه شوي دي؟

د خورا قهر نه د وسکا دنیسوف، خوله لاپسې خوره شوه او سپین غاښونه يې ترې وېرېښېدل. دهغه تور، ښکلی، عربي، بدوئين نومی آس، چې دنیزو په منځ کې يې سر وځانده، وشنېده او شپېده و سره يې له خولې نه څگونه باد شول. سمونه يې دپله په تختو وټکول او که دهغه څښتن هغه پرېښي وای، آس به له کتارې نه ځان وړاندې سین ته ارتېرلی وای.

هغه چغې وهلې:

- دا څه حال دی! دپسو گله د، دپسو! رښتیا، رښتیا هم لکه دپسو په شان! لرې شی، لاره وکړئ... ودرېږئ، گاډۍ ته لاره ورکړه، کله په توره به دې ټوټې، ټوټې کړم او په رښتیا يې خپله توره له غلاف نه راوويستله او په ښورېدو، ښورېدو يې وگواښوله.

سرتېري، ټول په خورا وحشت له یو بله تاوېدل، او ښتل او وړاندې وروسته کېدل. دنیسوف، هم ځان نیسفیڅکي، ته ورورساوه. دنیسوف، نیسفیڅکي، ته د ورسېدو سره سم وویل:

- څنگه دې نن شراب نه دي وهلې؟

واسکا دنیسوف، ځواب ورکړ:

- ایا دوی چاته دسر دتودولو وخت ورکوي؟ له سهاره تر بېگا پورې

جگره او سوله

دا سرتېري له دې خوانه هغې خواته او له هغې خوانه دې خواته، همدا كښول دي او بس. خو نه پوهېږم كه جگره ده، پرېږدئ چې جگرې ته شو، خو دغه څه چې موږ كوو، پرته له جگرې نه نور هرڅه ته ورته دي. نيسفيڅكي، چې دهغه نوى كوت او دآس ځل ته كتل، وويل:

-څنگه دې نن داسې ځان جوړ كړى دى؟

دنيسوف، دخپلو ښكلو جامو له جبهه په عطرو لړلى يو دستمال راوويست، هغه يې دنيسفيڅكي، پزې ته ونيوه او وې ويل:

-بله لاره نه شته، جگرې ته روان يم، ځكه مې ږيره پاكه وهلې، غاښ

مې برس كړي او ښه عطرو مې وهلي دي.

دنگ ونى نيسفيڅكي، له هغه سره مل قزاق، د دنيسوف ټينگ تكل چې خپله توره يې نڅوله او دليونو په شان يې دزړه له تل نه رмбаړې وهلې، ټولو گواكې خپل اغېز و كړ چې دواړه افسران په خورا خوارۍ ځان دپله بلې خواته ورسوي او دهغوپلو سرتېرو مخه ونيسي چې له پله نه تېرېدل. نيسفيڅكي، هغه ډگروال چې ده بايد هغه ته د جنرال فرمان سپارلى واى پيدا كړ او دخپل ماموريت تر سرته رسولو وروسته، بېرته راستون شو.

دنيسوف، چې لاره پاكه كړه، دپله په وروستۍ برخې كې ودرېد.

هغه دخپل آس قيزه دم په دم ځكه راكلكوله چې دهغه آس دنورو اسونو په ليدلو سره هغو ته زور ورواوه، سمونه يې پرځمكه ټكول او سترگې هغو ته گڼدلې وې. پرپله د سمونو سندريز غږ، داسې شرنگېده چې تا به ويل يوازې څو اسونه روان دي، حال دا چې هلته څلور، څلور تنه دسورو پوره يوټولگى روان او دپله بلې خواته ورسېدل.

دپلي پوځ گڼ سرتېري چې دپله دسر په خټو كې نښتي او له خوځېدا پاتې و، دسواره پوځ سرتېرو ته چې نوې جامې په غاړه، په

جگړه او سوله

سندرېزو گامونو د دوی له څنگه تېرېدل، په هغې رخې او کرکې کتل، لکه د تل په شان چې د پوخ دوه بېلابېلې ډلې دمخامخ کېدو په وخت کې یوبل ته گوري:

- ځوانانو داسې، بنکلې او نوې جامې اغوستي وې، ته وا چې پرېت ته روان دی.

یوبل تن غږ وکړ:

- نو تاسو څه فکر کوئ؟ نو د څه لپاره یې خوځولي دي، یوازې دندارې لپاره.

یوه سواره چې آس یې په غغاسته کې یوه پلي ته خټه ورشیندلي وه، په ملنډو هغه ته وویل:

- هلکه دورې به نه کوي.

پلي سرتېري چې په لستونې یې خټې له څپرې نه پاکولې، وویل:

- که تا دوه گړځني لاره پلې وهلې وای، پښو به دې پوټکي اچولي وای، خو تاسې لکه مرغانو غونډې الوزي، له هغو نه هم لاسه دلگۍ مشر، هغه سرتېري ته چې د پیتي له لاسه یې ملاخمه شوې وه، په ټوکه وویل:

- زیکینه! که ته چا پر آس سپور کړی وای، بیا به داسې سرسام نه وای.

سواره غږ وکړ:

- آس څه وي؟ یو لرگیز آس د لینگیو ترمنځ کېږدي، چو دې کړي او ځي دې.

۸

د پلي پوځ پاتې سرتېري هم، په چټکۍ له پله نه او بښتل او د پله په وروستۍ برخه کې يې نړۍ کرښه جوړوله. په پای کې ټولې گډاډۍ و خو ځپدې، گڼه گونډه کمه شوه او وروستۍ کنډک هم د پله سرته ورسېد. يوازې د د نيسوف، د سپرو ټولې د پله آ پلو د د نېمن په وړاندې پاتې شوي و. د غره له پاسه لرې لرې لا د نېمن ليدل کېده، له لاندې، يعنې د پله له سره لا د ليدلو نه و، ځکه مخامخ غونډۍ چې مخه يې نيولې وه، له هغې درې نه چې سيند په کې بهېده له نيم وروسته زيات واټن نه درلود، د افق مخه نيولې وه، او همدا د نيم وروست بې ونو واټن هغه ځای و چې ډلې ډلې څارونکې قزاقان په کې گرځېدل راگرځېدل. خو ناڅاپه له هغې نړۍ لارې نه چې د غونډۍ له پاسه بښکته رانېږه شوي وه، شين جاميزه سرتېري او خو توپونو رانېکاره شول. هغه فرانسويان وو. قزاق څارونکي په خورا چټکۍ له غونډې نه رانېکته شول. که څه هم د د نيسيوف، سپورو افسرانو او سرتېرو، ټولو هڅه کوله پرته له هغه څه نه چې ناڅاپه د دوی تر مخ راپيدا شوي وو، بل دهرڅه په اړه و غږېږي او وگوري، خوبيا هم دوی هغه تنې څېرې څارلي چې په لرې افقونو کې د دوی ترسترگو پيدا کېدې او ورکېدې. دوی پوهېدل چې د د نېمن سرتېري دي. له غرمې نه وروسته بيا آسمان شين او د خلبدونکي لمر شغلي د دانيوب پرسيند او پرتوربخنو ځنگلو

جگړه او سوله

مروړل شوي غرونو او دهغو پرشاوخوا لمن خوروله.
که څه هم زوروره چوپتيا خوره وه، خو کله کله به له مخامخ غره نه
د دښمن، د تروم او قوماندانانو د چغو غږ، په دې خوا کې اورېدل کېده. د
دښمن په قواو کې دله ورو څارونکو ډلو پرته بل څوک نه و. د شپږ اوه
سوه متره په واټن خالي دښتې هغه سره لرې کول. د دښمن ډزې بندې
شوي وې او دا هماغه گواښمنه، ډانگ پېپلې، له رازه ډکه او ناڅرگنده
چوپتيا وه چې، دوه دښمنې ډلې يې سره بېلوي.

دا حالت له هغه حالته يو گام لرې و، چې د مرگ او ژوند د تراژېدي
نړۍ کرښه سره جلا کوي. هغه کرښه چې د تېرېدونکو له ډلې نه يې يو هم
بېرته راستون شوی نه دي. هېڅوک په دې نه پوهېږي، چې دهغه بريد او
کرښې آيلو، څه شی دی؟ څوک دي؟، دهغې کړوندي، دهغې ونې
او دهغه بام شاته چې د لمر شغلو خپلې غېږ کې رانيولي دي، څوک دي
او څه کوي؟ هېڅوک نه پوهېږي، خو ټول غواړي پوه شي، تر دغه برېد
نه او بښتل خورا وحشتناکه دي، خو ټول غواړي چې
واړي پوهېږي! سره له هغه چې نن روغ، جوړ، مست او له هرڅه بې
پروا، د ځان په شان دنورو انسانانو په منځ کې ژوند کوو، ژروي که
وروسته، اول وي که آخر، دې ته اړېږو چې دغه لاره ووهو او په دې پوه
شو هلته څه دي، لکه هغه شان چې بايد پوه شو د مرگ آه پلو څه شي دي
او څه کېږي.

تصور کېږي هر هغه څوک چې د دښمن سره د لاس گريوان کېدو په
درشل کې دي، له دې نه پرته د بل شي په اړه فکر نه کوي او همدا
احساس د همدې شپېو د پېښو د خوښۍ د احساس ترڅنګ ځانگړی
پرتم او ځلا وربښي.

پر غونډۍ د دښمن د سورو پوځونو د کرښو په سردتوب د ويشتل

جگړه او سوله

شوي گولي د لوگي کرښه خوره شوه. راټول شوي افسران خواره واره شول او هر چا خپل ځای ته مخه کړه. سوړو هڅه کوله چې خپل آسونه سره سم او هغه په خپلو ټاکل شويو ځايونو کې وساتي. پر پوځيانو چوپتيا خوره شوه. ټولو، يا هغې غونډۍ ته چې دښمن په کې مېشت و، کتل او يا هم دخپل قوماندان، قوماندې ته سترگې په لاره وو. دويمې او درېيمې گولۍ هم د سرو نو د پاسه تېرې شوې. داسې برېښېده چې هغوی په سوړو پوځيانو ډزې کوي، خو گولۍ نه په هغو بلکې دهغو ترشا چېرته لري لږېدلې. سوړو داخوا هغه خوانه کتل، خو ټولو دهرې گولۍ په تېرېدو، ته به وايي د قوماندان په قوماندې، په ناورته خپرو، سره ورته حالت نيوه، تر هغه به چې گولۍ تېرېده، خپلې ساوې به يې په گوگل کې بندولې، هممهاله به پر رکابونو وړيا خېدل او هممهاله به بېرته خمېدل. ټول بې له هغه چې مخ و او اړوي، د سترگو له څنگه يوبل ته کتل او په خورا ځير يې دخپل انډيوال بشري او سترگې څارلې.

له دنيسوفه نيولې تر جارچي پورې د ټولو د خبرو د شونډو په شاوخوا او ژامې لاندي د گڼۍ او رېرېدېدا، يو رنگه حالت ليدل کېده. دلگي مشر، تندي تريو کړ او سرتېرو ته يې داسې ورکتل چې گواکې هغوی ته د سختې جزا گواښ کوي. د حربي بنسټونو نه راغلي ځوان ميرونوف، دهرې گولۍ له هرگزار سره ځان خورا ښکته خماوه. رستوف، چېپې خواته، په خپل ښکلی او مست گراچيک نومي اس چې گودگود کېده ناست و. هغه ته داسې برېښېده چې د يوې ډلې مخې ته د داسې ازموينې لپاره راغونډل شوی دی او دی ډاډمن دی چې بری په کې حتمي دی. هغه ټولو ته داسې په ځير او ناناتو کتل چې گواکې غواړي له هغو نه هيله وکړي چې وگوري دی څنگه دښمن گوزارونو

جگره او سوله

ته ټينگ ولاړ دی، خو دهغه په خپره کې ناخاپه هماغه دگڼې او گواښ
خرگندونکې نښې راڅرگندې شوې.

دنیسوف په خپل آس سپور، پرله پسې لري، نېرېدې او شاخوا
چورليده، هغه چيغه کړه:

- دا څوک دی چې هلته کور وړ خوځي او درناوي
کوي؟ مېرونوفه! دا ښه کار نه دی، ټول باید ماته غوږ واوسئ.

د واسکا دنیسوف خپره، دهغه له لنډې مخ پورته پزې سره، له گڼو
تورو څخه، لنډ خو ښکلي اندام سره چې په قوي، لنډو گوتواو تورو
ويښتو مروړلي لاس کې يې دخپل ځلېدونکې تورې لاستی نیولی و، د
تل، په تېره بیا دهغو شپو په خپر چې دوه بوتله يې وهلي وي، ټوله لمبه
لمبه وه. یوازې هغه په نادوده بڼه تر بل هر وخته تک سوراو داوبو
څکلو په وخت کې يې، خپل دگڼو څڼو سر لکه مرغی داسې پورته او
په وړو پښو يې په داسې بې رحمۍ له خپل بوئين نومې عربي آس نه
داسې کړس جگ کړ چې آس په دوو پښو درېدو ته اړوت او نېرېدې و چې
دی هم شا خواته له هغه نه غوڅار شي. هغه آس چو کړ او دنورو سورو
خواته ورغی او په جرغري يې پر هغو داسې غږ وکړ چې خپلې تومانچې
وگورئ. بیا د قوماندانۍ نه درالېرل شوي افسر کيرستن، خواته نېرېدې
شو، هغه پرسوروري او ارامۍ اسپې دده هرکلي ته را روان شو. بریتور
کيرستن دتل په شان خورا جدي خو سترگې يې تر بل هر وخته زیاتې
ځلېدلې.

هغه دنیسوف ته وويل:

- څه خبره ده؟ تصور کوم خبره جگرې ته ونه رسېږي، هيله ده چې
بېرته شاته لاړ شو.

دنیسوف تر شونډو لاندې، وويل:

جگړه او سوله

-والله که دشيطان هم دهغو په کارونو سر خلاص شي. او چې کله يې سترگې درستوف په خوشاله او مستې څېرې ولگېدې، چيغه يې کړه:
-وارستوفه! واخله! درواخله دادې هماغه ورځ چې تاي يې د رارسېدو هيله لرله. او دخوشال او له دنيا نه دبغمه پوځي زده کوونکي په ليدو يې دمننې موسکا پر شونډو راخوره شوه.

رستوف په زړه کې دنیکمرغی گورې ماتولې. په همدې وخت کې و، چې دپله دپاسه دکنډک قوماندان رابنکاره شو. دنیسوف په تلوار دهغه پلو ورمندې کړې او وې ويل:

-که جلالتماب اجازه وکړي، اور به بل کړو...زه به هغه درته ايل کړم. قوماندان چې دکوم مچ له آزار يې تندي تريو کړ، په خورا بې حوصلگي او خواشاني يې وويل:

-کوم اور بل! کوم يرغل! نه پوهېږم، تاسو لا تراوسه دلته ولې ولاړ ياستئ؟ نه وينئ چې نور قوتونه شاته ځي؟ خپل سواره راوگرځوئ.
سواره، بې له هغه نه چې يو مرگ ژوبله هم ورکړي، له پله نه واوبستل او د دنېمن د ډزو له گوانښه ووتل. ترهغه وروسته، دسورو دويم تولى هم د جبهې لومړی کړنې نه راپه شا او له پله نه واوبستل او ترټولو وروسته قزاقانو دپله آه پلو سيمه پرېښوده.

دپاولوگراد دغونډ دوو سپورو کنډکونو هم شاته، تگ پيل کړ او له پله نه تر تېرېدو وروسته يې يو په بل پسې غرونو ته مخه کړه.

د غونډ قوماندان، کارل بگدانېچ شوبرت، د دنیسوف سپرو ته ورنېرېدې شو او له رستوفه په لږ واټن کې له سورو سره، گام په گام همگامه و خوځېد، که څه هم تلياتين دپېښې له کبله، تر خواشاني کېدو نه وروسته د لومړي ځل و چې سره مخامخېدل، خو هغې پېښې ته يې هېڅ پام ونه کړ. رستوف چې په جبهه کې، ځان دهغه چا تراک

جگړه او سوله

لاندې احساساوه چې دې ورته ملامت دی، نو دهغه دپنډو قوي اوږو، ژيرو څڼو او سرې غاړې نه يې سترگې نه لرې کولې. کله کله يې داسې انگېرله چې بگدانېچ هسې داسې څرگندوي چې ده ته يې پام نه دی او غواړي دې وازمايي، نو ځکه به سم کېنتاست، ټټر به يې وويست او په خورا خوښۍ او مستۍ به يې هره خوا ته کتل. کله به يې بيا داسې انگېرله چې بگدانېچ په لوی لاس غواړي، هغه ته نېرېدې خپل آس ددې لپاره وزغلو چې ده ته خپله زړورتيا او مېړانه بنسکاره کړي او کله به يې په زړه کې دا راوگرځېده چې دهغه سيال رستوف به، دی او دده سواره اوس په لوی لاس دده دلاخپلو لپاره د مرگ او جگړې ډگر ته استوي او يا به يې تر خياله شوه چې دی تر يرغله وروسته ټپي شوی او قوماندان به په خورا مهربانۍ دهغه پوښتنې ته راځي او ده ته د به پخلاينې لاس ورغځوي.

ژيرکوف، چې وتلې او سورورې اوږې يې دپاولگراد دغونډ ټولو پوځيانو ته آشنا وې، ځکه ډېر موده نه کېده چې دی له هغه غونډ نه رابدل شوی و. ژيرکوف، دغونډ قوماندان ته ورنېرېدې شو. هغه دسترې قوماندانۍ نه تر لرې کېدو نه وروسته، نور نو په غونډ کې پاتې شوی نه و او ويل يې، لېونی خونه دی چې گوډگوډ په جبهه کې وړاندې لار شي، حال دا چې په لويه قوماندانۍ کې له کوم سختۍ او زيار نه پرته يې وکولای شي، هم لوړه رتبه او هم ستاينليکونه ترلاسه کړي او هم دشهزاده باگراتيون، استازيتوب وگټي او دادي اوس د وروستيو قواوو د قوماندان له خوا خپل پخواني قوماندان ته د پيام راوړونکی و. په وچه ژبه او تريو تندي يې خپل سيال رستوف ته مخ ورواړاوه او دسترگو له کنجه يې په کتو کتو کې خپلو ملگرو ته وويل:

-بناغليه ډگرواله! سپارښتنه شوې ده چې تم شی او پله ته اور ورته

جگره او سوله

کړئ.

ډگروال چې په روسي ژبه نښه نه پوهېده، په خورا خواشوداني بڼه

وويل:

-چا سپارښتنه کړې ده؟

افسر په خورا زغرده او له ډگرواله په پېښو پېښو، ځواب ورکړ:

-نه پوهېږم ډگروال صاحب! نه پوهېږم چې چا سپارښتنه کړې ده،

يو ازې شهزاده ماته وويل:

-لار شه، ډگروال ته ووايئ، چې سمدلاسه سواره پوځونه راوگرځي

او پله ته اور ورته کړي.

له ژيرکوف نه وروسته، د شهزاده له چوپړانو نه، ډگروال ته يو افسر

راغی او دهماغه فرمان خبر يې ورکړ. تردې افسره بيا وروسته، پر يوه

قزاق اس سور نيسفيڅکي، چې تر درانه اندام لاندې يې آس په خوارۍ

خوځېده، راوړسېد او لا ولاړ نه و، چې نارې يې کړې:

-دا نوڅه دي؟! يا ما تاته نه و، وييلي چې پله ته اور واچوئ...؟

ډگروال سمدلاسه غونډ دريش کړ او نيسفيڅکي، ته يې وويل:

-تاسو ماته د اور اچونکو موادو په اړه وينا کړې وه، خو پله ته د اور

اچولو مو هېڅ نه وه، وييلي.

نيسفيڅکي، ودرېد، خولۍ يې له سره لرې او په داسې حال کې چې

په خورب لاس يې، خپل په خولو لاملده شوي وينسته راجوړول، وويل:

-پوه نه شوم گرانه! څنگه مې څه نه دي وييلي... تاته مې وويل چې کله

مو اور اچونکي مواد پر پله ځای پر ځای کړل، هغه ته اور ورته کړئ.

-بناغليبه افسره! تر هرڅه لومړي خو زه ستاسو (گران) نه يم، دويم

دا چې تاسو ماته، پله ته د اور ورته کولو په اړه هېڅ نه و، وييلي. زه څه

پوځ ته نوی نه يم راغلی، دا زما عادت دی چې هره سپارښتنه په خورا

جگړه او سوله

ځيرکتيا ترسره کړم، تاوويل چې بايد پله ته اور ورته کړئ، څوک بايد پله ته اور ورته کړي؟ زه د سپېڅلو ارواحو په مرسته د چا دخبرو تصور نه شم کولای.

نيسفيڅکي، لاسونه وڅنډل او وې ويل:

- هوکې! دا تل همداسې وي.

بيا يې ژيرکوف ته مخ وروړاوه او وې ويل:

-ته دلته څه کوي؟

زه هم ستا په څېر د همدې سپارښتنې د رسولو لپاره راغلی يم.

د غونډ قوماندان په خواشدي وويل:

- تاسو وويل چې...

چوپړ افسر دهغه خبره ونيوه او وې ويل:

- ډگرواله! تاسو بايد تلوار وکړئ، کنه دښمن خپل توپچي پوخ

وړاندې راولي او موږ يې بيا تر ډزو لاندې راځو.

ډگروال چوپ پاتې شو او په ځير ځيريې چوپړ افسر، خورب

نيسفيڅکي او ژيرکوف ته وکتل او په زغرده يې وويل:

- ډېر ښه! زه به پله ته اور ورته کړم.

- هغه دا خبره په داسې يوې ادا کوله چې گواکې غواړي ووايي، چې

:

- سره له هغو ټولو نادودو چې دده په وړاندې شوي دي، دی بيا هم

هغه څه ترسره کوي، چې بايد ترسره شي.

هغه په اوږدو او غږورو پښو آس ته داسې گزار ورکړ چې تا به ويل

په دې ټولو کې گناهگار هغه دی. دی د سورو دويم ټولي ته، هلته چې

رستف د دنيسوف تر قوماندې لاندې خدمت کاوه، مخکې ورغی، او

هغه ته يې سپارښتنه وکړه چې پله ته ورستانه شي.

جگړه او سوله

رستوف په زړه کې وويله:

- هو همداسې ده چې وایم، هغه غواړي ما آزمایي. په گوگل کې یې لمبې بلې او وینې یې د مخ پلو ته هڅه کړه، بیا یې له ځان سره یاده کړه:
- پرېږده چې وگوري، څوک ډارن دي. د سواره ټولي د ټولو وگړو خوشاله څپرې بیا هغه شان برنډې، برنډې شوي لکه پر دوی د توپونو د ډزو په وخت کې چې وې. رستوف، په پرله پسې د غوندې د قوماندان څېره، چې خپل سیال یې گانه، څارله او یوازې دا هیله یې لرله چې په هغه کې دخپلو اندیښنو نښې پیدا کړي. خو ډگروال، رستوف ته، آن مخ هم وروانه راوه او د تل په شان یې، پرله پسې په غوره او ټینګه د جبهې کرښې ته کتل او دهغه د قوماندې غږ واورېدل شو:

ځونارې واورېدل شوې:

- ژر، ژر ځئ! خوځېږئ!

سواره پوځیان سره وښورېدل، بې له هغه چې څوک په دې فکر وکړي چې وروسته به دوی څه کوي، له آسونو نه د رابښکت کېدو په وخت کې یې د بوټونو او سپینیزو پوندو شرنګهاري کاوه. دوی خپلې تورې په تلوار د آسونو په افسارونو کې غوټه کولې. دوی پر تندي او ټټیر د دعا په نښه لاس تېراوه. رستوف، نور نو د دې وخت نه لاره چې دغوندې قوماندان، ډگروال ته وگوري. هغه ډاریده، د زړه له تله ډارېده، چې له نورو سورو نه شاته پاتې نه شی. کله چې یې خپل آس، آس ساتونکي سر تېری ته سپاره، لاسونه یې رېږدېدل او زړه ته یې د رسېدونکو وینو، درزهارۍ نښه احساساوه. دنیسوف، پر آس ناست، له خیاله شاته ځوړند او په خورا مستۍ او چغود هغه له څنګه تېر شو. رستوف پرته له هغو وگړو نه چې دده تر شا وخوا هرپلو ته، په منډه وو او د بوټونو اسپینیزو پوندو او تورو یې شورماشور جوړ کړی

جگړه او سوله

و، بل څه نه ليدل.

دشاله خوا يو غږ واورېدل شو:

-يوه کراچۍ!

رستوف دې ته پام ونه کړ چې کراچۍ دڅه لپاره غواړي، دهغه ټوله هڅه يوازې ددې لپاره وه چې تر ټولو نه مخکې و اوسي، خو کله چې پله ته ورو رسېد، تر پښو لاندې ځمکه نه ښکارېده، په خټو کې يې پښې وښتې، مخ وړاندې غوڅار او دواړه لاسونه يې ولگېدل، دی هم داسې په خټو کې ښستی و، خو هېچا هغه ته پام نه کاوه او ټول، په تلوار دهغه له څنگه تېرېدل.

دغوڼد د قوماندان غږ يې واورېد. هغه چې سپور تر ټولو وړاندې تللی او په غوږ پدې څېرې، پر تمين غرور او له خوښۍ نه په ډک او از پله ته نېرېدې غږېده، ويل:

- دواړو خواو ته! تورن صاحب!

رستوف چې په خټو کې لاسونه، په خپل پطلانه پاکول، خپل سيال ته وکتل او هڅه يې وکړه چې مخ وړاندې لاړ شي، ځکه تصوري يې کاوه چې، څومره وړاندې لاړ شي، هومره ښه او دده په گټه ده. خو بگدانېچ، که څه هم درستوف څېرې ته نه ځير او نه يې پېژندلای و، په خورا قهري يې پر هغه غږ وکړ:

- دا څوک دي، چې پر پله منډې وهي؟ ښي لاس ته! شا گرز دلگۍ

مشره!

تر هغه وروسته ډگروال، پر دنيسوف، چې د زړورتيا ښودنې لپاره د پله سرته تللی و، غږ وکړ:

- اې ټولې مشره! ولې په لوی لاس ځان له گواښ سره مخامخ کوئ؟ ښه به دا وي چې دې خواته را کوز شي.

جگړه او سوله

دنیسوف واسکا چې پر زین ورخم شوی و، راستون شو او وی وویل:

- له گولۍ نه څوک پېټېدای نه شي، هر هغه څوک چې برخه یې وي، خپله پیدا کوي.

په دې وخت کې نیسفیڅکي، ژیرکوف او دستر قوماندان د سپارښتنې راپونکی چوپړ افسر، د دښمن تر اور لاندې سیمې نه د باندې ولاړ وو. کله به یې دغې وړې ژیر خولو ډلې ته چې، پاڅه شنه رنگي وا سکتونه او د سورو پوځونو آسماني رنگه پطلونونه یې اغوستي، د پله څنگ ته راټول شوي او په خورا شور او مستۍ سره خوځېدل، کتل او کله به له لري نه دې خواته رانېرېدې کېدونکې، شنو جامو ډلې ته چې پر آسونو سپاره او د وسلو د ډوله نه په آسانی پېژندل کېدل، ورکتل.

دې پله ته به څوک اور ورته کوي او کنه؟ او که اور ورته کوي، هغه به څوک وي؟ ایا دغه ډله به اخر پر پله، د دغه کار د سرته رسېدو لپاره و خوځېږي او کنه؟ او یا به دوی، دومره سره دادي او هغه دي، وکړي چې فرانسویان به تر دوی مخکې او دوی به په خپلو گوليو تالان والان کړي؟

دا د هغو بې شمېره پوځیانو د هریو پوښتنې وې، چې د لمر لوېد تر زرينو شغلو لاندې د غونډۍ پر لمنه ولاړ وو او د خوښۍ له څپو نه په ډکو درزېدونکو زړونو یې تر خپلو پښو لاندې پله، دهغه پرسر ولاړو سورو او هغو شنو جامو دښمنانو ته کتل چې، نيزې په ټټير له توپخانې سره راروان و.

نیسفیڅکي، ویل:

- اوس به زموږ پر سپرو قیامت جوړ شي، اوس ټول، د دښمن تر اور

جگره او سوله

لاندې راتلای شي.

چوپړ افسرو ويل:

-هسې يې دا ټول سرتېري دې کار ته واستول.

نيسفيشکي، وويل:

-خو که رښتيا ووايم، دې کار ته دوه شازلميان بس و.

ژيرکوف، چې د پله له سورو نه سترگې نه اړولې، په هماغه خپله ساده بڼه چې نه پوهېدل کېده، ټوکې کوي او که رښتيا وايي، دهغه خبرو ته ورو دانگل او وې ويل:

-آه، جلالتمابه! دوه شازلمي ورو لېږئ، څه وړاندې پز؟ بيا به هغه وخت، کوم چا يوازې د دوو تنو د وژل کېدو په درناوي، مور ته د ولاديمير نښانو نه را کړي وای؟ پل تر اور لاندې دی؟ وي دې کارونه به سره وويشو، سواره به وړاندې واستوو او د نښانو د منلو گران کار به خپله وگالو، زموږ بگدانيج، د کارونو په نظم خورا بڼه پوهېږي.

چوپړ افسر، د فرانسويانو هغه توپونو وښودل چې له اسونو نه يې خلاصول او آسونه يې په چټکۍ وړاندې خوځول.

د فرانسويانو په خوا کې، د راتول شويو وسلو په منځ کې، يو لوگي پورته شو، له هغه سره هممهاله دويم، درېيم او په هماغه شېبه کې و چې د لومړي گولۍ د الوتو غږ هم راوړسېد، دويم غږ، درېيم او څلورم غږونه هم واورېدل شول.

نيسفيشکي، ته و، له کوم سوځونکي درده چغې کړې، اخ، اخ يې کړل او چوپړ افسر يې له څنگلې راوښو او وې ويل:

-وگورئ ولوېد، لومړي ټپي، ولگېد، ولوېد.

-ښکاري دوه ولوېدل، دوه...

نيسفيشکي، مخ راواړاوه او وې ويل:

جگړه او سوله

که زه د ټولو اک پر ځای وای، هېڅکله به مې جگړې ته غاړه اېښې نه وای.

فرانسویانو بیا په توپونو کې گولۍ کېښودې او شین جامې پوځیان په منډه منډه د پله خواته مخکې را روان وو. تر لنډ ځنډه وروسته د لوگو کرښې یو په بل پسې پورته ختي او د توپ د گوليو ډزو ډوز، غرمبهارې او دشروشور شور د پله نه لرې واورېدل شو، خود اوار نیسفيڅکي، پر پله د سخت لوگي نه د خورېدو له امله نه شو کولای وويني، چې پېښه څه ده. سواره پوځونه بريالي شوي وو، پله ته یې اور ورته کړي او فرانسویان هم هغوی د توپونو تر ډزو لاندې راوستي، خو نه د دې لپاره چې د اور اچولو مخه ونيسي بلکې له دې کبله چې نور نو دهغوی توپونه خوځېدلي وو او د موخې په لور روان وو.

مخکې له هغه چې روسي سواره پوځیان له پله نه راستانه شي، فرانسویان په دې بريالي شول، چې درې وارې پل د توپونو تر اور لاندې راولي، که څه هم دهغو دوه واړه ډزې یې ځایه لگېدلې وې، خو یوه گولۍ مخامخ د سرتېرو په منځ کې لگېدلې وه او درې تنه لوېدلي وو.

رستوف چې ټول خیال یې په دې کې و، چې قوماندان ته ځان زړور ښکاره کړي، د پله پر سر پاتې و او په دې نه پوهېده چې څه وکړي. هېڅوک نه و چې هغه یې سر پرې کړي (هغه شان چې هغه تل ويل) پله ته یې اور اچوونکو سره هم ځکه مرسته نه شوه کولای چې ځله انسره یې کوم گېډۍ واښه یا سواره نه و راوړي. هغه ودرېد، شاو خواته یې وکتل، ناڅاپه یې د پله له سره شروشور واورېد، داسې شروشور چې گواکې کوم شي راوېرېدل. یو سرتېري چې تر ټولو هغه ته نږدې ولاړ و، زگیروي وکړ او د پله له کتارې ورو لوېد. رستوف له ځینو نورو سره دهغه مرستې ته ورو دانگل او بیا چا نارې کړې:

جگره او سوله

-کراچی، کراچی، سورو، پوځیانو څلور تنه ټپیان را و نیول او هغه یې راپورته کړل.

یو ټپي سرتېري زگړی و کاوه:

-وای، وای د خدای لپاره پرې مې ږدئ... خو ددې عذر سره سره یې هغه راپورته کړ.

نیکولای رستوف بېرته راستون شو، داسې برېښېدل چې گواکې دهغه سترگې چپې لري، د دانیوب په اوبو کې، په آسمان کې او په لمر کې کوم شي لټوي. آسمان څومره ښکلی و، څنگه تک شین او بې ساری او څنگه ژور ژور. څنگه روښانه او پرتمین لوېدونکې لمر، د دانیوب لري ځلېدونکې او جړېدونکې اوبه او له هغه نه هم د دانیوب پر غاړو ولاړ ښکلي تک شنه غرونه، په هغه کې ولاړه کلیسا، له رازونو ډکې درې او دنښترو څنگلونه چې د سپوږمۍ په سیند کې لاهو وو، هلته، سوله ایز جنت و، هغه جنت چې عیش او عشرت یې په هستۍ کې ډوب شوي وو. رستوف، په زړه کې ویل:

-کاشکې زه هلته وای، که زه هلته وای، نور مې نوله خدای نه هېڅ، هېڅ نه غوښتل. یوازې زما په گوگل او په ځلېدونکې لمر کې، د نیکمرغۍ چپۍ راخوټېږي... او دلته له غم، بدمرغۍ، ویرې، عذر و زاری او له تلواړه پرته بل څه نه شته او بیا چغې اونارې او بیا بېرته ستنېدو ته منډې، منډې، هغه ده مرگ، زما په شاوخوا کې، له ماسره مل او زه له هغه سره روان... او یوه شپبه وروسته به زه، نه دا ځلېدونکي لمر او نه هغه تنگه ښکلي دره، یوه هم نور، نوزه لیدلې نه شم...

په دې شپبه کې لمر کرار کرار د اورو تر شا پناه کېده. دهغې تر مخې نورې کراچی تېرېدې او تېرېدې... د مرگ سیوري، دمرو وړونکې کراچی، له لمر او ژوند سره مینه، ټول ټول، په یوه غمجن، دردمن خیال

جگړه او سوله

کې راټول شول.

رستوف، تر شونډو لاندې وويل:

اې لويه خدايه! دا تاسو هلته په رايه آسمان کې، ومې ژغوره، ومې

بښه او ومې ساته!

سواره پوځيانو، د آس ساتونکو پلو ته مخه کړه:

-بښه وروړه! تاسو د باروت بوی او وړېد؟ څنگه و؟

رستوف، وويل:

-هرڅه تېرېږي، خو زه ډارن يم، ډارن شرم دې وې چې زه يو ډارن

ځوان يم هغه سوړ اسويلی وويست او گراچيک نومي آس يې، چې

پښه يې پر اېښې وه، له آسوانه را ونيو، پر هغه سپور شو او له دنيسوفه

يې وپوښتل:

-دا څه وه؟ د توپونو ډزې وې، که څنگه؟

-هو کې او څه ډزې؟ موږ خپله هڅه وکړه، خو خبره په دې کې ده چې

موږ څوک يرغل ته نه پرېږدي،...

دنيسوف، دا وويل او دغونډ د قوماندان، نيسفيڅکي، ژيرکوف او

چوپر افسر خواته، چې له رستوفه راتا و شوي وو، ورغی.

رستوف، په زړه کې وويل:

-ښکاري د هېڅچا، هېڅ شي ته پام شوی نه دی، ځکه له جگړې نه

ديوه پوځي زده کوونکي احساس، دلومړي وار لپاره د باروتو د بوی

اور بدل او د توپونو تر ډزو لاندې دهغه راتگ د هېڅچا لپاره نه نويوالی

درلود او نه د پام وړ و.

ژيرکوف وويل:

اوس نو د دې وخت را رسېدلی چې يو بښه راپور وليکئ، نښانونه او

جايزې واخلي او که ماته کومه ترفيع هم په کې ورسېږي بده به نه وي.

جگره او سوله

دغونډ قوماندان ډگروال، په خوشی، پرتم او غرور سره وویل:
- شهزاده ته راپور ورکړئ، چې ما پله ته اور ورته کړ.
- که دمرگ ژوبلې پوښتنه وکړي؟
ډگروال، په کبرجنه او دبری له میو په مسته ژبه وویل:
- ورته ووايي، هېڅ! دوه سواره ټپي او یو هم وژل شوی دی.
نه یوازې دهغه له خبرو نه خوښي څرگنده وه بلکې نه یې شو کولای
خپله هغه موسکا چې ددغې خوښی انځور یې ویست پټه کړي.
هغه د (وژل) کلمه داسې ادا کړه چې گواکې دهغه له ویلو نه خورا
خوند اخلي.

۹

د کوزف تر قوماندې لاندې، د روسيې پنځه دیرش کسيزه پوځ، چې دناپليون بناپارت تر قوماندې لاندې د فرانسې سل زريزه پوځ پسې اخیستی و، هغوی هر چېرې د سیمه ایزو خلکو له سختو ناندريو او تربگنیو سره مخامخ وو، نوريې پر خپلو ټولو پوځونو ډله لاسه ورکړې او د خوړو او اوبو له لږوالي سر مخامخ وو، په خورا نه اټکلېدونکو شرايطو کې په جگړه لگيا او دې ته اړ وو چې په تلوار د دانيوب پر غاړو ښکته خوا ته راشي او په هغو ځايو او سيمو کې ځای پر ځای شي چې د ښمن پسې رارسېد. دوی به په دې حالت کې خپل پوځونه په هغه اندازه له ښمن سره لاس وگريوان کول چې تر وروستې اندازې د وسلو له لاسه ورکولو او وگړو له مرگ ژوبلې پرته، شاته لاړ شي.

دغه راز جگړې په لامباخ، آمشتیتن او ميلک کې پېښې شوې. خود روس د پوځ د ټولې زړورتيا او مېړانې سره سره چې د ښمنانان هم په هغه قانع وو، دغه اخ او ډب له دې پرته چې د ښه او چټک شاته تگ لاره آواره کړي، بله گټه نه لرله. د اتریش پوځونو چې د ټولم په ښار کې يې ماته خوړلې وه، يوازې په دې بريالي شوی وو، چې د اسپر کېدو نه ځان وژغوري او د براوناو په سيمه کې له کوزف سره يوځای شي، اوس د روس له پوځه په خورا لرې واټن کې پاتې وو او د ټولو قواوو قوماندان يې له ډېر لږ او ستومانه کسانو سره يوازې پرېښی

جگړه او سوله

و. نور نو آن د ويانا د دفاع، خيال هم بې ځايه و.

دهغه پلان له مخې چې کونوزوف ته په ويانا کې داستوگنې په وخت کې د اتریشي پوځيانو له خوا ورکړ شوی و، بنسټيزه موخه دا وه چې د يرغليزې جگړې پر ځای، بايد خورا خپرل شوی او د دربار د جگړيزې شورا له خوا د جگړې دنوې پوهې، ستراتيژۍ پر بنسټ، کونوزوف بايد داسې وکړي چې ترخپل واک لاندې پوځ لکه د ماک په شان چې په ټولم کې يې خپل پوځ تباه کړ، تباه نه کړي او له هغو روسي تازه دم پوځيانو سره چې دې خواته له روس نه را روان دي، يو ځای شي.

کونوزوف د اکتوبر په اته ويشتمه نېټه له خپل پوځ سره يو ځای د دانيوب د رود کينې غاړې ته راواوښت، دغه سيند يې د ځان او د فرانسويان د اصلي قواو ترمنځ برېد کړ، د شاتگ له پيله دا لومړی وار و چې خپلو پوځونو ته يې د درېدو امر وکړ. د اکتوبر په دېرشمه يې د مارشال موتيه، فرقه چې د دانيوب د سيند په کينه خوا کې پرته وه، تر گذار لاندې راوسته او تالان يې کړه. په همدې جگړه کې و، چې دوی د لومړي ځل لپاره له دېنمنه غنايم ولکه کړل. په دغو غنايمو کې د دېنمن يو بيرغ او څو توپونه هم و، دغه راز د هغو دوه جنرال هم اسير شوي و. روسي پوځ تر دوه اونيز شاتگه وروسته، دادي د لومړي ځل لپاره ودرېد، هغوی نه يوازې د جگړې ډگر گټلی و، بلکې فرانسويان يې هم پسې اخيستي و. سره له هغه چې روسي پوځ سم کالي نه لرل او گڼې اخيستي و. سره له هغه چې د هغو يو په درېيمه برخه، څوک ناروغ، څوک ټپي او څوک وژل شوي وو، سره له هغه چې د دوی ټپيان او ناروغان د دانيوب د سيند آغاړه پاتې وو او کونوزوف، دېنمن ته د بوليک په ترڅ هغه د هغوی انسان دوستۍ ته سپارلي وو او بيا هم

جگړه او سوله

سره له هغه چې د کرمس د بنار لوی روغتونونه او زیاتره کورونه په پوځي روغتونونو بدل شوي وو، آن د ناروغانو او ټپیانو لپاره نور د بستر کولو ځای پاتې نه و، خو بیا هم په کرمس کې پاتې کېدل او په مارشال مورتيه بری دروسي پوځیانو روحيات خورا لوړ او دوی يې خورا زړور کړل. په ټول پوځ په تېره بیا په ستره قوماندانۍ کې داسې هیله بښونکې، خوناسمې او ازې او ډنډورۍ خپرې وې، چې له روس نه تازه پوځونه رارسېدونکي دي، اتریشیانو هم، خدای پوهېږي فرانسویانو ته چېرې ماته ورکړې او د بناپارت پوځونه په گڼۍ او تلوار سره شاته درومي.

سردار اندرې، په دې جگړه کې د وژل شوي اتریش جنرال شمیت، تر څنگه جنگېده. آس يې ټپي او خپل لاس يې هم د گولۍ په لگېدو لږ خوړ شوی و. د پوځ ستر قوماندان، دیوې ځانگړې مینې او پېرژوینې له مخې، هغه دې ته گمارلی و، چې د دغه بري زيری، د اتریش دربار ته، چې د دښمن له خوا پلازمېنې ویانا ته ورسوي (پلازمېنه د گواښ له امله اوس برن ته لېږدول شوې). سردار اندرې د جگړې په هماغې شپې، بې له هغه چې خپلې ستړیا او ستومانتیا ته وگوري، په خورا شور او شوق (سردار اندرې، د ټول ځاني وړوالي سره سره تر خورا غټو او قوي کسانو کولای شول، ستړیا او ستوماني وزغمي) کرمس ته سپور راغلی او د دختورف، پیام او سپارښتنه يې کو تو زف ته راوړې وه او په هماغه شپه کو تو زف، هغه ته سپارښتنه وکړه چې، د دغه بري زيری، برن، ته، ورسوي. برن ته د دغه استونه نه یوازې هغه ته د ځانگړي استازي دريغ بانبه بلکې، هغه ته د نښان او لوړې ترفيع نښه هم وه.

شپه تکه توره او آسمان له ستورو ډک و. پروڼ، د جگړې په ورځ

جگره او سوله

واوره ورېدلې وه او لارو د سپينو واوړو په منع کې تورې کړنې وېستې.

سردار اندرې، کله د جگرې اغېزې او يادونه رايادول، کله به يې مخکې له مخکې هغه اغېزې چې د برې د زيرې له خوښۍ نه د درباريانو په زړه کې پيدا کېدې، په خيال کې راوستې او يايې هم د پوځ له ستر قوماندان او خپلو ملگرو سره خپله خداي په امانې وريادوله. هغه په گاډۍ کې ناست او وړاندې روان و. هغه دهغه چا احساس لاره، چې تر خورا انتظاره وروسته يې دخپلې هيلې نيکمرغي ترلاسه کړې وه. هر وار به يې سترگې پټولې، په غوږو کې به يې د توپکو، توپونو او وسلو اوازونو او غږ مېهاري شروشور جوړاوه او دغه شروشور به، د گاډيو داربو له آوازونو سره د بري خوږوالي سره گډېده. کله به يې په خيال کې راتله چې روسي پوځيان تنستي او خپله وژل شوي دي، خو سمدلاسه راوېښېده او په نيکمرغي سره پوهېده چې دا هېڅ نه دي پېښ شوي او برعکس دا فرانسويان دي چې تنستېدلې. هغه بيا له سره د بري ټول خوندونه اورنگونه او په جگره کې خپله مېړانه وريادول او وروسته بيا په ارامه په کلک خوب وېدېده... تر تيارې او له ستورو ډکې شپې نه وروسته بيا روڼ او له خوښيو ډکې سپيدې ولگېدې. واوړه تر لمر لاندې ويلېده، آسونه په چټکۍ زغليدل او دلارې ښي او چپ ته گډوډ ځنگلونه، کروندې او نوي ودانېدونکي کلي تېرېدل.

دلارې په يوه تم ځای کې هغه د روسي ټپيانو يوې ډلې ته ورورسېد. هغه افسر چې د دغې ډلې مشري کوله په لومړۍ کراچۍ کې يې ډډه لگولې وه او په چغو چغو يې په خورا پوځو ښکندځلو يو سرتېری ښکانه په هره اوږده المانۍ کراچۍ کې شپږ او تر هغه زيات، ټپي، يو ډول رنگ الوتي، د چالاس، د چاپښه او د چا بل ځای تړلې او

جگړه او سوله

په خټو ککړ سرتېري پراته وو. خو تنو خبرې کولې (هغه دهغو روسي خبرې اورېدې) چا ډوډۍ خوره، او هغه چې تر ټولو سخت ټپي وو، چپ وو، هغوی په خورا ځيرتيا او د ساده ناروغو ماشومانو په څېرېې، ددوی له څنگه تېرېدونکو گاډيو ته کتل.

سردار اندرې گاډيو ان ته د درېدو وويل اوله يو سرتېري نه يې وپوښتل چې په کومه جگړه کې ټپي شوی دی؟
سرتېري، ځواب ورکړ:

-پرون نه، هغه بله ورځ د دانيوب د رود په غاړه.

سردار اندرې دخپل جيب کڅوړه راوويسته، له هغې نه د سرو زرو درې څښتې راواخيستي او سرتېري ته يې ترېښلو وروسته، دهغو هغه افسر ته چې رانږدې کېده، وويل:

-داد ټولو لپاره. او زياته يې کړه:

-خدای مور وږغ کړه وړکيو، خورا، ډېر کارونولا تر مخې دي.

افسر چې غوښتل له سردار سره د زړه خواله وکړي، له هغه نه وپوښتل:

-بناغليه يا وره! څه خبرونه دي؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-خورا ښه خبرونه او پر خپل گاډيو ان غږ وکړي:

-چو کړه.

او گاډۍ په چټکۍ و خوځېده.

سردار اندرې چې کله د برن، ښار ته ورسېد، هوا چور تياره شوې وه. هغه ځان دلور لوله رڼا نه ډکو کړې لرونکو ودانيو، د بې شمېره ځلېدونکو څراغونو د لودنکو واټونو، پر تېرو فرشو کوڅو کې د ښکليو گاډيو د آسونو د سمونو د غږ او د لويو ښارونو د خوښۍ او شروشورد

جگره او سوله

ځانگړې دنياگې په منځ کې ، چې له جگرې نه هر راستون شوي پوځي ته بې سارې ، زړه راښکونتيا لري ، راگير وليد.

سردار اندرې ، د خورا تلوار نه ډک شپني سفر او پرله پسې شوگيريو سره سره ماني ته په نږدې کېدو سره ځان تر پرون شپې تازه او تاند احساساوه . يوازې دهغه سترگې په بې سارې ، ملاله بڼه ځلېدلې او دهغه خيالونه او اندينسني په ډېرې چټکۍ او څرگنده توگه بدلېدل . د جگرې ټولې وړې او غټې پېښې ، او س نه د کوم خيال بلکې د يورون ، رښتيني واقعيت په بڼه ، له ټولو څرگندونو سره چې ټولواک ته يې ويل او سپرل غوښتل ، دهغه په ذهن کې راخوټېدل . هغه له ځان نه هغه پوښتني کولې او سمدلاسه يې ځوابونه ورته جوړول چې تصور يې کاوه ټولواک به يې له ده نه پوښتي . هغه داسې انگېرله چې ماني ته په رسېدو سره به هغه سمدلاسه ټولواک ته ورولي . خود ماني لويې زينې ته په رسېدو دهغه مخې ته يوه څارونکي راوغواستل او تر پېژندنې وروسته يې هغه د ماني د بلې دروازې له لارې دننه ماني ته بدرگه کړ .

هغه ته يې وويل:

-جلالتماب ! له بني لاسه نه مهرباني وکړئ . ځانگړی څارونکی به

تاسو د دفاع وزير ته بدرگه کړي .

هغه ياور چې د اندرې و بدرگې لپاره راغلي و ، هغه هيله وکړه ، چې يوه شېبه صبر وکړي او خپله د دفاع وزير ته ورننوت . تر پنځو دقيقو وروسته هغه راستون شو ، په خورا درناوي يې تر مخې روان او هغه يې د وزير تر کوتيې بدرگه کړ . د دغه ياور ، کړه وړه او خواخوږۍ تر هغې اندازې وو ، چې غوښتل يې له دغه روس ياور ځان په يوه واټن کې وساتي . د دفاع د وزير کوتيې ته د نږدې کېدو په لړ کې ، د سردار اندرې د خوښۍ احساس خورا کم شو . هغه داسې وانگېرله چې ده ته درناوي نه

جگړه او سوله

دی شوی او دغه دنه درناوي احساس، بې له هغه چې دده ورته پام شي د هغه په زړه کې ده ته د سپکاوي په احساس بدل شو. په ځواب پیدا کولو کې د هغه چټک توان، په یوه شپبه کې هغه ته دا انگېر نه ورکړه چې ځان ته دا حق ورکړي چې د دفاع وزیر او د هغه یاور ته، دی هم په سپکه وگوري، هغه په زړه کې ویل:

-ته دې ښاغلو ته گوره چې لاتراوسه یې نه د جگړې بد ساعت لیدلی او نه یې د باروت دود څکلی دی، تصور کوي چې د جگړې ساعت خورا آسانه چاره ده. سترگې یې هغو ته د سپکاوي نه په کتو کتو تنگې او تنگې شوي. په خورا غوره، کرارو، شمېرلو او ټینگو گامونو د زوی کوټې ته ورننوت، وزیر یې، سر بنکته دخپل میز تر شا ولید، خوشبې تېرې شوي، خوبیا هم وزیر سر راپورته نه کړ، ده ته یې ونه کتل، نو دده په زړه کې راخوټېدونکې کرکې لا قوت واخیست. د دفاع وزیر چې دوو خواته یې دوه تن شمعونه لگېدلي وو، پک سر او سپینې شقیقې یې مخ بنکته څه پانې لوستې او په پنسل یې پر هغو پانو څه لیکل. وزیر خپلې مطالعې او څېړنې ته همدا سې دوام ورکړ او آن هغه وخت چې دروازه خلاصه او د گامونو غږ واورېدل شو، بیا یې هم سر پورته نه کړ.

د دفاع وزیر، بې له هغه چې ځانگړي استازي ته وگوري، کاغذونه یې خپل یاور ته وسپارل او وې ویل:

-دا درواخلی او وې لېرې.

سردار اندرې له ځان سره وویل:

-یا دا چې په هغو ټولو خبرو کې چې د وزیر په سر کې گرځي، د کونو د پوځ عملیات تر ټولو لږ د هغه لپاره د اهمیت وړ دي او یا دا چې دغه پانې روسي استازي ته وسپارل شي، خو زما لپاره هم اوس بې تفاوته ده. د دفاع وزیر له میزه ټولې پانې راټولې، د سره سمولو او

جگړه او سوله

برابرو لولپاره پرميز يې وټكولې او سريې راپورته كړې. په بشره كې يې
خبرتيا او هوښيارتيا څرگند وو، خو همدا چې سترگې يې اندرې ته
وروړولې، دهغه له بشري ډاټول كډه شول او دځيركتيا ځاى يوې
لاسي، ساده او احمقي موسكا ونيو، داسې چې گواكې له دغه ژرېدلون
سره دى رږدى او په هرڅه خبر دى، نوځكه يې دهغه دپټولو لپاره كومه
هڅه هم نه كوله. دده داموسكا دهغه چا موسكا ته ورته و، چې د دود او
كار له مخې هره ورځ يې شمېره كسان مني، ناڅاپه يې غږ وكړ:

-تاسو فلېدمارشال كوتوزوف نه راغلي ياست؟ هيله لرم چې زيرى
به موراته راوړى وي! مورتیه سره لاس او گريوان شوى؟ له هغه نه مو
وگتله؟ هو كې! نور يې نو وخت هم رارسېدلى و!

هغه ده ته رالېږل شوي پيام واخيست او په لوستلو يې پيل وكړ.

ناڅاپه يې په الماني ژبې وويل:

-واى! لويه خدايه! لويه خدايه! شميت! دا څه بدمرغي ده! دا څه
لويه بدمرغي ده!

دپيام تر لوستلو وروسته يې، هغه پرميز كېښود، سردار اندرې ته
يې وكتل، داسې برېښېده چې خيال يې، په خيالونو بوخت دى.
-څه لويه بدمرغي! وايي چې ماته هرومرو وه، خو مورتیه، مواسير
نه كړ!

تر لږ ځنډ نه وروسته يې وويل:

-كه څه هم دغه برى په خورا لويه بېه، يعنې د شميت په وژلو لاس ته
راغلى، خو ستاسو له خوښۍ بېښونكي زيرى نه مننه تصور كوم چې
ټولواك به ددې هيله ولري چې تاسو وگوري، خو نه نن، له تاسو نه مننه
كوم نن استراحت وكړي، سباته به په سلامۍ كې ترگډون او دقطعي
تركتنې وروسته سره وگورو، خو سره له هغه هم، زه به بيا خپله خبر

جگره او سوله

درکړم

د خبرو په وخت کې د دفاع د وزیر پر شونډو ساده ورکه موسکا بیا راخوره شوه او په خورا درناوي يې بيا وويل:
- ستاسو د ليدو په هيله، بيا هم له تاسو نه مننه، تصور کوم چې ستر ټولواک به تاسو هرو مرو وگوري.

په هغه شېبه کې چې سرداران درې له ماني نه وت، داسې يې وانگېرله چې د بري له خوږو او ترخو نه دده په زړه کې څه پاتې نه دي. ده تصور وکړ چې دغه احساسات يې د وزير بې غمه زړه او دهغه خورا با ادبه يا ورته سپارلي دي. دهغه په اند بېنسو کې يو ژور بدلون او توفان راغی او جگره هغه ته په يوې تتې، لري او ورکې خاطرې بدله شوه.

۱۰

سردار اندرې، د برن په ښار کې، د بېلېن، نومي روسی ديپلومات
په کور کې مېشت شو.

بېلېن، دهغه هرکلي ته بهر را ووت او وې ويل:
-آه! گرانه سرداره! ستاسو د مېلمستيا تر هيلې نه بل غوره څه نه
شته.

هغه، خپل هغه چوپړ ته چې بالکونسکې ته يې هرکلی ويلي
و، وويل:

-فرانتس د سردار کالي زما د خوب په کوټې کې ځای پر ځای کړي،
بيا يې مخ سردار ته ورواړ او هغه ته يې وويل:
-ښه! تاسو د بری غوره او وياړمنه ريبار ياست! او زه لکه چې
گورئ په پرستن کې ناروغ پروت يم.

سردار اندرې، تر ځان مينځلو او دکاليو بدلولو نه وروسته، د
ديپلومات يوې غوره او پرتمينې کوټې ته چې د غرمې ميز په کې ورته
جوړ شوی و، راووت. بېلېن، په خورا آرامۍ بخاری ته نېردي ډډه
لگولې وه.

سردار اندرې، نه يوازې ددې سفر په اوږدو کې بلکې د جگړې په
ټوله موده کې د ژوند د لومړيو خوږو اړتياوو نه بې برخې و، نو ځکه
اوس چې د پرتمين ژوند ښه اړخونه او شرايط چې له ماشومتوبه ورسره
رېدی و، بيا ورته برابرېدل، د آرامۍ او کرايۍ خوږ احساس ورته پيدا

جگړه او سوله

کېده. دهغه اوس دا هم خوښېده چې (نه په روسي ژبه، ځکه دوی په فرانسوي غږېدل) لږ تر لږه د وطن له مینې نه په ډکه ژبه وغږېږي او له اتریشیانو نه د روسانو د کرکې (چې تر هر وخته زیاته شوې وه) په خرگندونه کې ځان شریک وگڼي.

بېلیین، پنځه دیرش کلن، یووزري سړی و، چې د ټولنیز دریغ له مخې له سردار اندرې سره سیال او هم کچه و. هغوی لا په پترزبورگ سره پېژانده، خو سردار ویانا ته د کونوټوف، د سفر په لړ کې هغه سره انډیوالي پیل کړې وه.

هغه شان چې ځوان سردار اندرې ته په پوځي چارو کې ښه راتلونکې په لاره وه، دغه شان بېلیین، ته د بهرنیو چارو په وزارت او دیپلوماتۍ کې تر هغه نه ښه ویاړونه په مخ کې پراته و. بېلیین، که څه هم لا ځوان، مگر په چارو کې خورا با تجربه او ځیرک ځکه گڼل کېده چې له شپاړس کلنۍ نه یې دیپلوماتي کار پیل کړی و. هغه په پاریس او کونپهاگن کې دندې ترسره کړې وې او اوس یې دادي په ویانا کې خورا گرانه او مهمه دنده په غاړه وه. د اتریش لومړی وزیر او هلته زمور لوی سفیر هغه پېژانده او درناوي یې ورته کاوه. هغه دهغو پېشمېره دیپلوماتانو له ډلې نه، نه وو، چې یوازې د ځینو ناوړو دودونو، له ځینو چارو نه په ډډه کولو او د فرانسوي ژبې په ویلو ښه دیپلمات و اوسې، بلکې دهغو گوته په شمار دیپلوماتانو له ډلې نه و چې د ښو کارونو د سرته رسولو د توان په درلودلو او له هغو سره د بې پایې مینې له لارې پېژندل کېږي او نوم گټي. که څه هم له ځایه تنبل و، خو کله کله به تر سپیدو پورې د کار د میز تر شا پاتې کېده.

کارونه به چې هرڅومره او هر رنگ و، دهغه د کار خورا ښه کیفیت به نه بدلیده. هغه د کار ښې ته اصلا پام نه کاوه، بلکې تل یې پاملرنه

جگړه او سوله

د کار کیفیت ته و... په لیکنه او د گزارشونو په جوړولو کې یې لوی استاد و، دغه راز په لویو غونډه کې به یې خپلو ویناوو، ټوکو او غږېدا ته خورا پاملرنه ساتله او په هغو کې یې ښه مهارت لاره... دده د خبر ځانګړتیا دومره نومولې شوې وه، چې په وینا کې دهغې لنډې او بې سارې خبرې په ډېرو ځایو کې دمتلونو او غوره ویناوو په بڼه کارېدې. دهغه ډنګره، ژېړه او ضعیفه څېره، ژورو ګونځو پوښلې وه... ددغو ګونځو خوځېدا دده په څېره کې دهر بدلون نښې ټاکلې. کله به یې پر تندي سورورې ګونځې خورې شوې او وروځې به یې پورته لاړې او کله به یې وروځې رابښکته شوې او په غومبورو کې به یې لویې لویې ګونځې پیدا شوې، خو دهغه شنې، رڼې وړې سترګې به تل مخامخ او خوشاله غږېدلې.

هغه وویل:

-ښه نو! اوس دې نو د مېراني او زپورتیا کیسې کوه. بالکونسکي، په خورا کمډاني او پرته له هغه چې په پوځي عملیاتو کې دخپلې ونډې او اغېز په اړه یادونه وکړې د جگړې د اخ وډب دبهېر او له ده نه ددفاع دوزیر دهرکلي کیسې وکړې او خپلې خبرې یې په دې ټکو پای ته ورسولې:

-لنډه به یې درته وایم چې دوی له ما او د بري له هغه زیري نه چې ما راوړی و، داسې هرکلی وکړ لکه دکاروان دسپي او یو نابللي مېلمه په شان.

بېلبین، وموسېد او په دې موسکایې د بشري ګونځې سره آوارې کړې. هغه لاسونه سره لرې ونيول، دتندي ګونځې یې پر چپې سترګې راتولې، خپلو نوکونو ته ځیر شو او وې ویل:

-ګرانه سرداره! له هغه درناوي سره سره چې موږ یې ((د روس

جگړه او سوله

گټندوی او ارتدکس)) پوخ ته لرو ، ستاسو بری هومره ځلېدونکی نه و.

هغه همداسې په فرانسوي ژبه خپلو خبرو ته دوام ورکړ او یوازې هغه ټکی یې په روسي ویلي چې چاته به یې سپکاوې په کې کاوه. هغه زیاته کړه:

- تاسو پوښتنه کوئ، ولې؟ تاسو په خپل ټول پوخ، پر هغه بدمرغه مورتیه، چې یوازې یوه فرقه یې لرله، وروډانگل، خو هغه بیا هم ستاسو له منگلو وټنښتېداو ځان یې وژغوره، دا نوڅه بری شو؟ دلته څه دویار وړدی؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

- که لږ په زغرده او ځانستایني نه پرته وغږېږو، مورې کولای شو ووايو چې، دغه بری د ټول تر ماتې وروسته لږښه و.

- نو چې داسې ده، تاسې لږ تر لږه یو فرانسوي مارشال هم اسیر نه شو کړای؟

- دا خو ځکه چې دنیایي چارې لکه د پریټ په شان چې انسان یې اټکل کوي، نه ترسره کېږي. لکه هغه شان چې ما درته ویلي و، مورې اټکل کړی وو، چې د دښمن د پوخ شاته دسهار په اووبجو ورسېږو، حال دا چې مورې هلته دمانام په پنځو بجو ورسېدو.

بېلیین و موسېد او وې ویل:

- نو ولې دسهار په اووبجو ورو نه رسېدئ؟ که دسهار اووبجو ته د رسېدو اټکل شوی و، باید چې په اووبجو ورسېدلای وای.

سردار په هماغه بڼه ځواب ورکړ:

- چې داسې ده، نو تاسو ولې د دیپلوماسۍ له لارې بناپارت سره جوړه نه کړه چې دژیو، ښار پرېږدئ؟...

جگړه او سوله

بېلېبين، د خبرو منځ ته وړودانگل او وې ويل:

-پوهېږم! غواړئ ووايي چې دبخاری تر څنگه پر پسته څوکی ناست دمارشال اسیرول، خورا آسانه کار دی. تاسو رښتیا وایئ، خو په هر حال بیا هم غواړم راته ووايي، چې ولې مو کوم یو مارشال اسیر نه کړ؟ تاسو له دې ته مه حیرانېږئ، چې نه یوازې ددفاع وزیر، بلکې ستر ټولواک واعدحضرت، فرانتس، به له دې بری نه خوشاله او نه نیکمرغه شي. هوکې که خبره په ما کې وي، آن زه دروسیې دسفارت یو خوار او بدمرغه سکرترهم دکومې خوښۍ احساس نه کوم.

مخامخ یې دسردار اندرې سترگو ته وکتل او په یوې ناڅاپه خوځېدا یې دخپل تندي گونځې اوارې کړې.
بالکونسکي وویل:

-اوس زما وار دی چې تاسو وپوښتم، ((ولې)) زما گرانه زه به تا وپوښتم. غواړم دزړه له کومې ووايم، ښايي دا له هغو نازکو ديپلوماتي کړو نه یو کړه وي، چې زما سر نه پرې خلاصېږي او زه نه پرې پوهېږم. گوره! ماک، یوبشپړپوځ ورک کړ، دايرڅگيرڅوگ فيردیناند اود ايرڅگيرڅوگ کارل، خو هېڅ پته نه شته چې هغه مړه دي که ژوندي دي، چېرې او څه کوي؟ یو په بل پسې نه ښونکې تېروتنې کوي او په پای کې کوتوزوف پاتې کېږي او ټوله جگړه. یوازې کوتوزوف دی چې رښتیني بری ترلاسه کوي اودفرانسویانو دنه ماتې کوډې ماتوي او ددفاع وزیر خو آن نه غواړي چې ددغې جگړې په اړه کومه پوښتنه هم وکړي.

- هوکې زما گرانه! په رښتیا له همدې امله! هورا! د پادشاه په ویاړ، دروس په ویاړ او دایمان په ویاړ. داټول سپېڅلي دي. داټول خورا سترارمانونه دي، خودامور(اتريش) پورې څه اړه لري؟ ستاسو بری

جگړه او سوله

اتريش لپاره څه معني لري؟ ښه به دا وي چې دلته د ايرڅگير څوگ فيرديناند اود ايرڅگير څوگ کارل، د بري خبرونه راوړي. هغه متل دی چې وايي ستاسو بری موږ د رخې په اور کې سوځي، پر بناپارت. لږ تر لږه دهغه پريوې ډلې د بري خبر راپی، دغه شان خبر به بل خوند ولري. دغه خبر به د دوی لپاره د ښې خوښۍ او نيکمرغۍ زيږی وي او دوی به دهغه په وياړ د توپونو ډزې وکړي، خو داسې بريښي چې ستاسو دغه بری او وياړ زموږ د لاسي زورونې لپاره دی. د ايرڅگير څوگ کارل، له لاسه هېڅ نه کېږي او د ايرڅگير څوگ فيرديناند هر کړه رسوايي ته رسي. تاسو په کراری، دويانا له شاره، شاته ځي، هغه د ښمن ته پرېږدئ. له هغه سره مخه ښه کوي او نارې وهی چې تاسو پوه شي پلازمېنه مو او وايي چې خدای له موږ سره دی، زموږ يو جنرال و چې ټولو ته گران دی، جنرال شميت، هغه د توپ د گوليو تر باران لاندې يوازې پرېږدئ او اوس راغلي ياست موږ ته دخپل بري مبارکي وايئ. وښئ! نو داراسره ومنئ چې ستاسو دغه راوړی خبر، تر بل هر څه نه زورونکی او شرموونکی دی. داسې انگېرل کېږي چې دا يو لاسي کار وي. د دې نه برسیره که تصور وکړو چې رښتيا بری تر لاسه شوی، تصور وکړئ چې ايرڅگير څوگ کارل بری گتلی، خو ايا دې خبر به د جگړې په ټوليز بهېر کې کوم دپام وړ بدلون راوستی وای؟ پوهېږئ، فرانسويانو ويانا لاندې کړې او نور کارونه خو هسې خورا کړکيچن شوي دي.

- څنگه يې لاندې کړې؟ ويانا يې لاندې کړې؟

- نه يوازې دا چې ويانا يې لاندې کړې، بلکې بناپارت د شون برن، په ماني کې ځای پر ځای شوی دی او زموږ گران گراف (وربنا) يې د سپارښتنو داخيستو لپاره حضور ته وراون دی.

جگړه او سوله

بالکونسکي دلارې ترستوماننیا، د دفاع د وزیر ترساره هرکلي او د غرمې ترخوړلو وروسته، داسې انگېرله، چې دهغو خبرو په معني نه پوهېږي چې اوس یې اوري.

بېلېبین، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- نن سهار گراف لیشتن فلس، دلته و او هغه ته یې هغه لیک وروښود چې په ویانا کې د فرانسوي پوځونو د پریت خورا ښه او هر اړخیزه ښودنه کوله د شهزاده مورا او دنورو او نور... تاسو گورئ! چې ستاسو بری دلته هومره دچا د خوښۍ وړ نه ده او نه شي کولای چې تاسو ته د یوه ژغورنکي سردار په توگه هرکلي ووايي.

سردار اندرې، دا په زړه کې ومنله چې په رښتیا هم دده له خوا نه د کرس د جگړې خبر، د اتریش د پلازمېنې دلاندې کولو د خبر په پرتله د ویاړ وړ نه دی، نو وې ویل:

- که رښتیا درته ووايم، ماته دساره هرکلي خبره هومره دپام وړ نه ده، رښتیا یې اهمیتته ده. په دې باید پوه شو چې د کرمس په څنډو کې د بري زیری، د اتریش د پلازمېنې دلاندې کولو د خبر په کچه رښتیا هم خورا وړه خبره ده. ویانا څنگه لاندې شوې؟ نو هغه دپله عملیات؟ دپله پر سر ښکته پورته کولو څه گټه لرله؟ نو هغه شهزاده آورسپرگ څه کول؟ مورې تصور کاوه چې شهزاده آورسپرگ به له ویانا نه په کلکه دفاع کوي.

بېلېبین، وویل:

- سردار آورسپرگ، په دې خوا کې ولاړ دی، یعنی زموږ خواته او له موږه دفاع کوي او تصور کوم چې خورا بده، خو په هر حال دفاع کوي. او ویانا آپلوه پرته ده. پل لافرانسویان نه ده نیولی او هیله لرم چې وي نه نیسي، ځکه په پله کې خو ماینونه خښ شوي دي او ټاکل شوې وه چې

جگره او سوله

هغه والوزول شي. که داسې نه وای، مور به اوس دلته نه وای، اوس به د (بوگیمسکي) دغرونو په شیلو کې پت وای، تاسو او ستاسو پوخ به دتوپونو د دوه اړخیز اور تر گوزارونو لاندې تر لس پنځلسو دقیقو نه زیات دوام نه وای کړی.

سردار اندري وویل:

-خوپه هر حال دا ددې معني نه لري چې، جگره چا گتلي يا بایللي

وي.

-برعکس زه داسې فکر کوم چې جگره پای ته رسېدلې ده او یو زیات شمېر پوچ مغزي هم دلته داسې فکر کوي، خودا زړه نه کوي اوله ډاره خوله خلاصولی نه شي. آخر به هغه خبره رښتیا شي چې ما لا د جگرې په لمړي سر کې درته یاده کړې وه بېلین خپلې سترگې برنډې، د تندي گونځې یې بیا پاکې کړې او خپله یوه غوره خبره یې سردار ته تکراره کړه:

-ماتاته ویلي و، چې دا په دورنشتاین کې، گړز او گروز او په ټولي توگه په ټوله جگره کې دا دباروتو بوی نه دی، چې د جگرې تگلوری ټاکي، بلکې د جگرې تگلوری هغه څوک ټاکي چې باروت یې جوړ کړي دي. تر لږ ځنډه وروسته یې، خبرو ته دوام ورکړ:

-ټوله خبره په دې کې ده، چې ټولواک الکساندر او دپروس پاچا د برلین په خبرو کې څه پرېکړې کوي. که پروس یووالي ومني او دټلوالی غړی شي، اتریش به هرومرو دې ته اړوزي چې هغه ومني او له جگرې پرته بله لاره نه شته، کنه له دې نه پرته... یواز داني لاره بیا هم دجرگو مرکو لاره ده...

سردار اندري، پرتندي او ټیټر صلیب وویست، اوناڅاپه یې خپل نازک لاس غوټه کړ او په چغو چغو یې مېز پرسوک وواهه او وې ویل:

جگړه او سوله

-خه بې ساري نبوغ! دا سپری خومره بختور دی!
د بېلېبين په تندي بيا گونځې راخوړې شوې او په پوښتنيز ژبه يې
وويل:

-بوټو ناپارت يادوی؟

هغه چې د((ټو)) په ټکي ښه زور اچاوه بيا وويل:

-بوټو ناپارت؟

زه داسې فکر کوم: اوس چې هغه، نور نو په شون بړن کې ناست دی
او اتریش لپاره قانون جوړوي، بيا د احترام له مخې د (ټو) له ټکي تېر
شو. ما خپله خو پر بکره کړې چې همداسې وکړم او په ساده توگه هغه
د بڼا پارت، په نامه ياد کړم.
سردار اندرې، وويل:

-نه! نه! راځئ له ټوکو تېر شو، دا راته ووايئ چې جگړه په رښتيا

پای ته رسېدلې ده؟

-زه داسې تصور کوم چې اتریش بې واکه پاتې دی او دا هغه څه دي
چې دغه خلک تر اوسه ورسره رېږدي نه وو. دهغو دغه د بې واکي
احساس له هغه ځايه سرچېنه اخلي چې لومړی خو يې ټول ولايت وران
او ويجاړ شوي، پوځ يې ماته خوړلې، پلازمېنه يې د ښمن لاندې کړې
او داسې ويل کېږي چې ارتدکسان سخت چور او تالان کوي، دا ټول
او ټول د اعلیٰ حضرت ټولواک ساردينی، د ښکلو سترگو په وياړ هوکې
له همدې امله هوکې خو خبره دې زموږ ترمنځه وي، زما تصور دادي
چې هغوی تکل لري موږ وغولوی، ما داسې اورېدلي چې له فرانسې
سره دروغې خبرې پيل شوي او په پټه د روغې کوم تړون لاسليک
شوي دي.

سردار اندرې وويل:

جگړه او سوله

- دا خبره هېڅ شونې نه ده، د دغه راز يوې چارې سرته رسول خورا لوی حماقت غواړي.

بېلېبين، وويل:

- که ژوند و، وبه گورو! بيا يې د تندي گونځي راټولې کړې او دې کار د دې معنی لرله چې خبرې نورې نو پای ته رسېدلې دي.

کله چې اندرې، هغې کوټې ته چې دده د ویدو کېدو لپاره جوړه شوې وه، لاړ، د خوب پاک او ښکلې جامې يې واغوستې، له ښکونه په جوړ شوې توشکې او سرو بردي يې ډډه او سرولگول، داسې يې وانگېرله چې له هغې جگړې نه چې ده يې د بري خبر راوړي و، خورا لرې شوی دی. د پروس تلواله، د اتریش خیانت، د بېناپارت نوي بری، د هغه پرمین پریت او د ټولو اک فرانتس حضورته، دده د سبا ورځې ورتگ، ټول هغه څه و چې خیالونو يې دی په ځان کې ډوب کړي و.

سترگې يې سره و تړلې خو په یوه شېبه کې د توپونو غږ مېهاري، د توپکو ډزو او د گاډیو د تگ راتگ شور ماشورا او انگازو د هغه غوږونه کانه کړل. بيا يې په تصور کې لیدل چې څنگه سرتېري، د پري په څېر، په یو ستوي لیک له غره نه را کوزېږي او فرانسویان پر هغو ډزې کوي. هغه داسې انگېرله چې زړه يې له گڼې رېږدي، له شمیت سره گډ وړاندې درومي او په شا او خوا کې يې د توپونو او توپکو ډزو باران ورېږي. دې سره سره هغه د ماشومتوب دمستی او شورشور هغه لیونی احساس چې کلونه کلونه پخوا ترینه کله شوی و، بيا احساس کړ او په زړه کې يې د هغه مینه راغورېده.

یو وار له خیالو راووت، د ماشومانو په څېر ځان ته و موسېد او وې ويل:

- هوکې دا ټولې پېښې همدا سې، پېښې شوي دي او په خواږه خوب

وبده شو.

۱۱

بله ورځ هغه ناوخته له خوبه را پاڅېد. له تېرو يادونو نه تر هرڅه لومړي هغه ته دا ورياد شول، چې بايد د ټولو اک فرانتس حضور ته ورشي، بيا هغه ته د دفاع وزير او دهغه له اندازې نه زيات با ادب اتريشي يا ور وړپه ياد شول. بېلېين او دهغه د تېرې شپې خبرې يې پر زړه ورو او بښتې. او دربار ته، ورتگ ته يې ځان چمتو او خپلې ځانگړې جامې يې واغوستې. ډېره موده كېده چې پوره، ښكلې، پاكي جامې يې نه وې واغوستې او ټټري يې په نښانونو او مدالونو نه و گانلې. خوښ، خوشاله، زړه را ښكونكي، صليب په غاړه د بېلېين د كار كوتې ته ورننوت. د سفارت څلور تنه نور غړي هم دهغه په كوتې كې را دېره وو. بالكونسكي، له سردار ايووليت كوراگين، سره چې اوس د سفارت منشي و له پخوا پېژندگلوي درلوده. بېلېين، هغه نورو ته ور وپېژاند.

د بېلېين، مېلمانه، دا عيانو زامن او بډاي ځوانان وو، چې په ويانا او آن په دې وړو كې ښار كې يې ځانته، جلا جرگې مركې او بڼدارونه لرل. بېلېين، چې پخوا په خپله د دغې ډلې مشر پاتې شوی و، هغوی د (خپل) په نامه يادوه. د دغې ډلې غړي چې څه كم ټول ديپلوماتان وو، په خپلو خيالونو او دنيا كې ډوب وو، هغه خيالونه او دنيا چې جگړې او سياست پورې يې هېڅ اړه نه لرله. دهغوی ټوله مينه او

جگړه او سوله

لېوالتيا پرتمين بډاى ژوند، له ځينو ښځو سره د پټې مينې او اړيکو ساتل او يا د سفارت ورځداني چارې وې.

دغو ښاغلو، په خورا مينې او خواخوږي، سرداراندرې هم دخپلې ډلې يو تن وگانه (دغه وياړ ډېرو لږو کسانو ته ور په برخه کېدای شو). دوى د نزاکت اوله سرداراندرې سره دخبرې د پيل په توگه له هغه نه، د جگړې او د روس د پوځ د بري په اړه څه پوښتنې وکړي، بيا خبرې ټوکو او کرار کرار د يو بل غيبت ته ور واوښتې او بس. د ديپلوماتانو له ډلې نه يوه تن، چې دخپل يوه ملگري د ناکاميو په اړه غږېده وويل:

- د اداري دفتر هغه ته ويلي چې د لندن په سفارت کې دده ټاکنه، دده د لور تيا معني لري او دى بايد دغه ټکي په پام کې وساتي. يارانو! نه پوهېږم تاسو ددې خبرې دا ورېدو په وخت کې دهغه دخبرې تصور کولای شي او کنه؟

- خوزه به يې لاله دې نه بدتره درته ووايم، دا بدمرغه کوراگين، درته يادوم، چې دغه دښځو لېوال، له همدې بدمرغۍ نه لا ډېرې گټې اخلي.

سردار ايپوليت، چې پر يوې لاستي لرونکې څوکۍ ډډه لگولې او پښې يې ښکته ځړولې وې، په کرس کرس خندا وويل:

- ښه! ښه داسې ده، نو وايه!

يو بل غږ واورېدل شو:

- دا دښځو لېوال لکه مار. ښځو پسې تاوېږي.

بېلبين، مخ سردار اندرې ته ورواړاوه او وې ويل:

- ښاغلي به بالکونسکې! ته نه پوهېږئ چې دښځو په منځ کې ددغه

ښاغلی بری، په بې رحميو او نادودو کې د فرانسويانو د پوځ (نېرډې و چې ووايم دروسي پوځ) د بري په کچه څو برابر دي.

جگړه او سوله

سردار ایپولیت وویل:

-نڅه دنارینوو، ملگری ده. او دخپلو عینکوله شانه یې خپلو لوروشویو پښو ته وکتل.

بېلیبین، د ایپولیت، ترڅنگ کېناست، پرتندی یې گونځې راخوړې کړې او خبرې یې بیاسیاست ته ورواړولې، سردار اندرې او نور ټول دهغه شاوخوا ته ورتول شول.

ایپولیت، ځان خپل ځای کې ځای پر ځای کړ، ټولو ته یې په څیر څیر وکتل او وې ویل:

-د برلین حکومت نه شي کولای داوسنی ټلوالی په اړه خپل نظر څرگند کړي، ځکه بیا به... لکه هغه شان چې یې په خپل وروستی یادښت کې... تاسو پوهېږئ... هوکې تاسو پوهېږئ... تر هغه چې اعلحضرت ټولواک خپله په دغې ټلوالې کې بدلون را نه وړي... هغه د سردار اندرې لاس را ونيو او وې ویل:

- صبر وکړئ، زما خبرې لاپای ته نه دي رسېدلې. زما په اند چې تر نه مداخلې به مداخله غوره او اغېزمنه وي...

لږ څنډنی غوندې شو او وروسته یې وویل:

- هغوی نه شي کولای د نوامبر د اته ویشتمې په یادښت سترگې پټې کړي او هر څه ختم وگڼي...

دلته وچې د سردار اندرې لاس یې پرېښود او په دې توگه یې څرگنده کړه چې خبرې یې نور نو پای ته رسېدلې دي.

بېلیبین، چې له خورا خوند او خیال نه یې څښې، لکه خولی پر سر وڅنډلې، وویل:

- په رښتیا چې زموږ د زمانې دیموسفون یې، هغه جوهر چې تا په خپله ژبه کې نغښتي دي.

جگره او سوله

ټولو له خدا نه بدوډي نيولي وو، خو ايپولت، بيا داسې خندل چې نېرېدې وو نفس يې وخېرې. هغه چې له خدا وړان وړان کېده، خو بيا يې هم نه شو کولای دخپلې هغې خدا مخه ونيسي. داسې خدا چې دهغه د يوډوله گونځې مخ، گونځې يې پاكي کړې وې.

بېليين، وويل:

- گورئ ښاغلو! بالکونسکې په دې کور او په ټولي توگه په برن کې زما مېلمه دی او زه هيله لرم چې دټول توان او امکان په اندازه دلته، هغه ته دژوند خوندونه او لذتونه وروڅکم. که په ويانا کې وای دا کار به خورا آسانه وای، خو دلته په دې خوارۍ موراوا، کې به دا لږه گرانه وي. تاسو دتيا ترغم وخورئ، زه به دا عيانو او بديانو بندارانو جوړ کړم او تاسو ايپولتته، د ښځو چارې راسمې کړئ، يوه تن وويل:

- هغه بايد له آملې سره اشنا شي، ښکلا ده، ښکلا، هغه چې دا ويل، دگوتو څوکې يې له خونده مچو کړې.

بېليين، وويل:

- دې وينزېښوونکي سپاهي ته بايد دانساني لارو چارو لارښوونه وشي.

بالکونسکې، خپل ساعت ته وکتل او وې ويل:

- درنو ښاغلو، خدای پوهېږي چې زه وکولای شم، ستاسو له دې مېلمه پالنې نه خوند واخلم، زه بايد نور، نولار شم.

- چېرته؟

- دټولو اک کتنې ته.

- آها! هو.

اوله شا وخوا نه، څو نور غږونه واورېدل شول:

- ښه نو بالکونسکې، تربيا ليدو پورې، تربيا ليدو پورې، سرداره!

جگره او سوله

د غرمې ډوډۍ ته ځان راوړسوي، ستاسو هرکلی به په لیمو وکړو.
بېلیبین، د سردار اندرې، د بدرگې په لړ کې وویل:
- له ټولواک سره د خبرو په لړ کې هڅه وکړئ، په لاره کې پرتو
کورونو ته د خوړو او کالو درسېدو په نظم، ترتیب او ستاینې خبرې
وشي.
بالکونسکې په موسېدو موسېدو کې ځواب ورکړ:
- زړه مې غوښتل چې وې وایم، خو څومره او څنگه چې زه په دې اړه
پوهېرم، دا کار نه شم کولای.
- بڼه ده! بڼه ده! چې داسې ده نوهڅه کوه چې زیاتې خبرې
وکړئ، که څه هم هغه ددغه راز لیدو کتنو خورا لېواله دی، خو خپله نه
د غرېدو مینه وال دی او نه غرېدای شیو خپله یې وگورئ.

۱۲

ټولواک فرانتس، د هرکلي په ترڅ کې سردار اندرې ته چې داتريشي افسرانو په منځ کې ولاړ و، ځير او يوازې يې خپل اوږد سر هغه ته د درناوي په نښه وښور او ه، خو تر مراسمو وروسته هماغه پرونی يا ورپه خورا ورين تندي، دټولواک له خوا دده دمنلو هيله اندرې ته څرگنده کړه.

ټولواک، د اندرې دمنلو په وخت کې د کوټې په منځ کې ولاړ و. مخکې له هغه چې ټولواک خبرې پيل کړي، سردار اندرې، دې خبرې ډېر حيران کړ، چې ټولواک خورا نا ارامه او داسې يو حالت لري چې گواکې نه پوهېږي چې څه ووايي، څه وکړي او رنگ يې هم سور شوی و. ټولواک، ناڅاپه وپوښتل:

-غواړم وپوښتم، جگړه څه وخت پيل کېږي؟

سردار اندرې ځواب ورکړ او بيا دلومړي ځل لپاره نورې هماغه شان ساده ساده پوښتنې:

-دکوتوزوف روغتيا څنگه ده؟...

-څه موده کېږي چې له کرمس نه راخوځېدلي ياست؟ او همدې ته ورته نورې پوښتنې. د ټولواک له ژبې داسې څرگندېده چې غواړي يوازې او يوازې خپلو يو څو پوښتنو ته ځواب پيدا کړي. او دا له ورايه څرگنده وه، چې هغه ددې پوښتنو د ځوابونو اوږدو ته هم هومره

جگړه او سوله

لېواله نه دی.

-جگړه به کوم ساعت پیل کېږي؟

بالکونسکې، ځواب ورکړ:

-ستر ټولواک! نه شم کولای په پوره توګه ووايم چې، څه وخت او په

کوم ساعت به جگړه پیل شي، خو دا کولای شم ووايم چې دورنشتاين کې چې، زه خپله هلته وم، له شپږو بجو وروسته جگړه پیل شوه.

بالکونسکې، د ځوابونو په ورکولو کې ځکه خورا لېواله برېښېده چې تصور يې کاوه ددې وخت يې پيدا کړي، چې د جگړې رښتيني انځور هغه شان چې دی غواړي او په خپل خيال کې يې ګرځي، اعلحضرت ټولواک ته وړاندې کړي.

خو ټولواک و موسېد، دهغه خبرې يې پرېکړې او وې ويل:

- خو ميله؟

- د اعلحضرت هدف، واټن دی؟ له کوم ځايه تر کوم ځايه؟

- له دورنشتاينه تر کرمسه پورې!

- درې نيم ميله، اعلحضرتا!

- فرانسويانو د سيند کينه غاړه پرېښوده؟

- د استخبارتي خبرونو له مخې دهغوی وروستي پوځيان پروڼ

شپه، په جالو کې له سيند نه اوبنتي دي.

- په کرمس کې واټنه په پوره اندازه پيدا کېږي؟

- هو کې اعلحضرتا! د اړتيا په اندازه.

- خو ټولواک دهغه خبرې بيا پرې کړې:

-جنرال شميت په څو بجو ووژل شو؟

- تصور کوم په اوو بجو.

- په اوو بجو و افسوس، افسوس.

جگړه او سوله

- ټولو اک د مننې په نښه سر تیت کړ او سردار اندرې، نور نو، ترې را ووت. د راوتلو سره سم ټول درباریان ترې نه چار چاپیر او له هرې خوانه پر هغه دمهربانو سترگو او خوږو ویناوو باران جوړ شو. پرونی یا ور په دې گیله منده و، چې ولې پرون په دربار کې پاتې نه شو او نن یې په خپل کور کې د پاتې کېدو سلا ورته کړې ده. د دفاع وزیر هغه ته وروړاندې شو او د ټولو اک له خوا یې هغه ته دماری تېرې، په نامه د درېیمې درجې نښان د ویاړلو له امله مبارکي وویل او د (ټولو اکې) ملکې خانگړې یا ور، هغه ته د ملکې حضور ته د ورتگ بلنه ورکړه. آرڅگړی خوگ، هم هیله لرله چې له هغه سره کتنه ولري. سردار اندرې نه پوهېده چې لومړی چاته، ځواب ووايي. خو شپه یې ځنډ وکړ، چې خپل خیال سره راټول او خبرې راسمې کړي. د روسیې سفیر دهغه له غاړې نه لاس تاو کړل، د کرکې خواته یې بوت او خبرې یې ورسره پیل کړې.

د بېلیین د خبرې برخلاف، دهغه له خوا د راوړل شوي خبرې زیري، په خورا ښه توگه هرکلي و شو. په کلیسا کې له هغه نه د مننې او درناوي غونډه جوړه شوه. کو توف، ته، په لوی صلیب گانل شوی دماری تریزه، نښان د الی او د پوځ نورو افسرانو ته هم مدالونه او نښانونه ورو بښل شول. له هر پلوه بالکونسکې ته بلنې ورکول کېدې او ټوله ورځ یې د اتریش دلویانو او مخورو په لیدنې او کتنې تېره کړه. وروسته له هغه یې چې د مازدیگر په پنځو بجو ټولې لیدنې کتنې پای ته ورسېدې، په خپل ذهن کې یې هغه لیک جوړ او ه چې غوښتل یې د جگړې او د سفر د بهر په اړه خپل پلار ته ولیکي. هغه د بېلیین خواته ورستون شو. د هغه کور دروازي ته نږدې چې بېلیین، په کې مېشت و، له کالواو وسایلو نه یوه نیمایي کراچسې ولاړه وه. د

جگړه او سوله

بېلېبين، چوپړ، فرانتس په خورا سختۍ يو بکس را کشکود، هغه دده له رارسېدو سره سم له وره راووت، بالکونسکې له هغه نه وپوښتل: فرانتس، څه خبره ده؟

په داسې حال کې چې په سختۍ يې په کراچۍ کې کالي بارول، ځواب ورکړ:

-جلالتمابه! بيا و خوځېدو، بايد لري لاړ شو، دا خبيث همداسې لکه سيوری راپسې دی نه مو پرېږدي.

سردار اندرې، وپوښتل:

-څنگه؟ څه دې وويل؟

بېلېبين، د سردار اندرې هرکلي ته له کوره راووت. دهغه په تل تر تله ارامه څېره کې د نا آرامۍ او گېڼۍ نښې څرگندې وې.

هغه وويل:

-نه! نه! دا بايد ومنئ، چې دا ډېره په زړه پورې ده، فرانسوي پوځ بې له هر ډول خنډ نه په خورا آسانۍ له د تاپور (د دانيوب پر سيند يو پل) له پله نه را پورې وتل.

د سردار اندرې سر په دې خبرو هېڅ نه خلاصېده.

-تاسو څه بلا وهلي ياست، له هغو خبرو نه چې ټول خلک د ښار په

هره کوڅه کې خبر دي، خو تاسو بې خبر ياست.

-زه له ارڅگير څوگين سره وم، هلته خو ما هېڅ وانه وړېدل.

سردار اندرې په تلوار وويل:

-او دا دې هم ونه ليدل چې ټول د بارونو په تړلو لگيا وو.

-نه، ومې نه ليدل، خبره څه ده؟

-خبره څه ده؟ خبره داده چې فرانسويان له هغه پله نه چې

آورسپرگ، دهغه ساتنه کوله، تېر شوي، دا بل پل هم الوزول شوی نه

جگړه او سوله

دی، مورا، اوس د برون خواته روان دی او نن وسبا به دلته وي.
- څنگه به دلته وي؟ څنگه کېدای شي، هغه پل وانه الوزل شي، چې
مايينونه په کې څښ شوي دي.
- دا پوښتنه چې زه يې کوم، دا هغه څه دي چې هېڅوک آن بناپارت
هم نه پرې پوهېږي.

بالکونسکې اوږې پورته واچولې او وې ويل:
- که فرانسويان له پله نه راتېر شوي يې، دا معني لري چې پوځيان هم
وژل شوي او له نورو سره يې اړيکې هم شلیدلي.
بېلبين، ځواب ورکړ:

- خبره هم په همدې کې ده، اوس نو غورې شه، هغه شان چې مې
وويل، فرانسويان ويانا ته رسېدلي، په دې کې هېڅ خبره نشته تر هغه
يوه ورځ وروسته، يعنی پرون، بساغلي مارشالان، هريو مورا، لان او
بليار سواره دپله لورته خوځېدلي. (درې واړه دگاسکويني
اوسېدونکي دي)
- يوتن وويل:

- بساغلو تاسو پوهېږئ چې د تابور پله ته ماينونه اېښودل شوي دي
او په زرگونو نيرنگونو ساتل کېږي. دهغه پله پای کې يوه له گوانبه ډکه
تللې لاره او پنځلس زره مېشتو سرتېرو ته سپارښتنه شوي چې پل
والوزوی او پرېنږدي چې موږ له هغه نه، واورو، خو که موږ وکولای شو
دغه پل ولکه کړو، جلالتماپ ناپليون به خوشاله شي. درځئ چې درې
واړه لاړ شو او پل لاندې کړو، هغه دوه نور جنرالان هم دغه وړاندېز
خوښوي او وايي چې درځئ. هغوی خوځېږي، پل لاندې کوي او له هغه
نه اوږي. اوس له خپلو ټولو پوځونو سره د دانيوب دې خواته
رارسېدلي او زموږ پلوته په څک کې دي. هوکې زموږ او ستاسو په

جگړه او سوله

مخابراتي اړیکو.

سردار اندرې په خورا غمجنې او خواشینې ژبې وویل:
- دا د ټوکو وخت نه دی.

دغه خبر د سردار اندرې لپاره هم دخوښۍ او هم دخواستداني وړ وه. همدا چې پوه شو، دروس پوخ په داسې یوه گواښمن حالت کې دی چې د ژغورنې هیله یې نه شته، په خیال کې ورتاو شوه چې قسمت دی چې دې ته گمارلی دی، چې دی به دروس پوخ له دغه بدمرغې کندی نه راژغوري، دده په زړه کې تېره شوه چې دا حالت دده لپاره د، دوه ټولن (ټولن دفرانسي په سهیل کې یو پوځي بندردی چې په ۱۷۹۳ کال کې هغه انگریزانو لاندې کړ او بیا هغوی دناپلیون په مشرۍ چې هغه وخت یو نوم ورکې سپاهي وه، له هغه ښاره وشرل شول) ښه لري، چې دی به له یو نوم ورکې سپاهي نه راباسي او د ویاړ لوري او لارې به ورته پرانیزی. دبلیبین، دخبرو داوردو په لړ کې یې تصور وکړ چې څنگه به سترې قوماندانۍ ته درسېدو سره سم د جگړې په شورا کې داسې وینا کوي، چې کولای شي په یوازې ځان پوخ وژغوري او ددغه چارې سپارښتنه او دهغه د سرته رسولو واک یې خپل کړی دی.

بلیبین، وویل:

- ټوکې نه کوم، دارښتیا او خورا دخواستداني وړ خبره ده. هغه ښاغلي، یوازې او بې ملگرو دپله سرته راځي، سپینې جنډې پورته کوي، له پله نه زموږ پلو ته رانېرېدې کېږي او دا ورکوي چې د روغې او اوربند تکل لري. دا خبره دامعني لري چې دغه فرانسوي مارشالان له شهزاده آورسپرگ سره د مرکې لپاره راغلي دي. دپل افسر پیره دار، هغه ته دپله په سر هرکلي وایي، مارشالان په خپلو گاسکونځي (دځای نوم دي) ټوکو او ببولو هغه تېرباسي، ورته وایي چې جگړه

جگړه او سوله

پای ته رسېدلې او ټولواک له آورسپرگ سره د کتنې هیله لري، داسې نورې خبرې او کیسې، او په دې پلمه هغوی پیره دار افسر اورسپرگ ته وراستوي.

بناغلي مارشالان، له اتریشي افسرانو نه غېږې تاووي، هغوی نازوي، له هغوی سره ټوکې ټکالي کوي او آن د توپونو په سرور سره کیني. په دې وخت کې یو فرانسوي افسر یې له هغه چې د چا ورته پام شي، کرار کرار، د پله خواته ورځي او د ماینونو خریطه اوبو ته ارتېږي او پله ته ورنیږدي کېږي. په پای کې، زموږ، گران په خپله قوماندان تورنجنرال شهزاده آورسپرگ فن ماوترن، راځي: مهربان د بنمن! د اتریش د پوځ تر ټولو ستر سردار! او د ترکیې د جگړې اتل! جگړه پای ته رسېدلې ده. د بنمني ختمه ده او موږ کولای شو دیوبل لاس کېښکارو. ټولواک ناپلیون د شهزاده آورسپرگ، دلیدو دمینې په اور کې سوځي، که په لنډه ووايم، دغه بناغلي، په چل او دوکه کې رښتیني گاسو کوڅیان دي، هغه ته ډېرې ستاینې او چوغولي کوي، په غوږمالۍ او ټیټوالي تېرباسي، په ښکلې خواخوږۍ د ځان لېواله کوي... فرانسوي ډگرو ل پر پله یرغل کوي، د توپونو نښه له منځه وړي او فرانسوي پوځیان پر پله ولکه ټینگوي.

بېلیین، چې د پېښې د ستاینو انځور لږ آرامه کړی و، زیاته یې کړه: -خو له ټولونو نه د پام وړ خبره خو لا داده چې دهغه توپ ساتونکي چې د توپ ډزې یې د پله د الوزلو لپاره په نښه شوې وې، کله چې ویني فرانسوي سرتېري په چټکۍ د پله پر سر وړاندې درومي، غواړي پر هغو ډزې وکړي، خودغه مارشالان دهغه لاس نیسي او دې کار ته یې نه پرېږدي، ساتونکي چې له ورايه تر آورسپرگ نه ځیرک ښکارېده، آورسپرگ ته وویل:

جگړه او سوله

-دوکه کړي يې ياستی، وگورئ، فرانسويانو ته وگورئ، چې وړاندې روان دي.

مورا، ويني چې که ساتونکي خبرو ته پرېږدي، هلې ځلې يې ټولې هدر ځي... مخ اورسترگ، ته وراړوي، او وايي:

-نو هغه اتریشي انضابط چې آوازي يې په ټوله دنيا کې خپرېږي، هغه چېرته دي؟

تاسو څنگه اجازه ورکوئ چې يولاس لاندې څوک، له خپل مشر سره په دې ژبه وغږېږي؟ اوړئ! په رښتيا چې د حيرت وړ خبره ده. دا خبره په اورسپرگ، خورا بده لگي او سپارښتنه کوي چې ساتونکي ونيسي...

سرداراندرې، چې د ټيپي پوځيانو خيرن ککړ کالي، باروت او دهغه لوگي، د توپونو غږ مبهاري او د ځان راتلونکې وياړونو دسترگو په وړاندې انځورول، وويل:

-کېدای شي دوکه او خيانت وي.

بېلبين، خپلو خبرو ته دوام ورکړ: خيانت نه دی! دا پېښه دربار لاپسې خواره وي. دا نه خيانت دی، نه بې غيرتي ده او نه حماقت! دا کټ مټ د ټولم د پېښې تکرار دی... داسې په چرت کې لاړ چې گواکې يوه په زړه پورې ټکي پسې گرځي، تر يوه لنډ ځنډ نه وروسته يې وويل:

-مورته هم د ماک پېښه راپېښه شوې ده.

او ددې خبرې سره سم يې دا احساس کړه چې گواکې ټوکه يې ويلې ده، داسې د خوند اورنگ ټوکه چې د ټولو بناړونو خوند به وي. هغه گونځې چې تر هغه وخته يې په تندي خورې وې، په چټکۍ ټولې شوې او دا دده د ډاډ نښه وه. په داسې حال کې چې پر شونډو يې موسکا ورکېده، په خپلو نوکونو يې سترگې لاپسې خښې کړې.

جگړه او سوله

ناخاپه يې اندرې ته چې پاڅېدلی و او غوښتل يې خپلې کوتې ته
لاړ شي، مخ ورواړاوه او وې ويل: چېرته ځئ؟
- نور نو ځم.

- چېرې؟

- سترې قوماندانۍ ته.

- تاسو خو غوښتل چې يوه دوه ورځې نور هم پاتې شئ؟

- نه! اوس چې څومره ژر لاړ شم، هومره به ښه وي.

وروسته له هغه يې چې د تگ لپاره دارتيا وړ څيزونو د راټولو

سپارښتنه وکړه، خپلې کوتې ته لاړ.

بېلېبين، هغې پسې کوتې ته ورننوت او وې ويل:

- پوهېږې گرانه! زه د تا په خيال کې يم، تاسو ولې ځئ؟

بيا يې دخپلې زړورتيا لپاره دخپلې بشرې ټولې گونځې پاکې کړې.

سردار اندرې، په پوښتنيز توگه خپل پوښتونکي ته وکتل، خو هېڅ

يې ونه ويل.

- نو تاسو ولې ځئ؟ زه پوهېږم چې اوس پوځ ته سخت گواښ ورپېښ

دی او په تلوار ځان مرستې ته وررسوئ، زه ستاسو ددې احساس

د رناوي کوم، گرانه سرداره! دا په رښتيا ديو اتل ځانگړتيا ده.

سردار اندرې، ځواب ورکړ:

- نه! هېڅکله داسې نه ده.

- مگر تاسو چې دومره فيلسوف ډوله ياستئ، ولې نه غواړئ چې

پوره يو فيلسوف شئ؟ که له بلې خوا تاسو دې خبرې ته ځير شي، ته به

وگورې چې هرڅه بل ډول دي، ستاسو دنده داده چې د جگړې خبرې

نورو ته پرېږدئ، هغو ته چې د بل هېڅ کار نه دي... تاسو ته نه چا د

ستنېدو سپارښتنه کړې او نه دلته چا تاسو ته وييلي دي چې لاړ شئ، نو

جگړه او سوله

له دې کبله تاسو کولای شئ دلته پاتې شئ او بیا وروسته چې خپل بدمرغه تقدیر هرچېرې بوتلی، تاسو به هم راسره مل یاستئ. داسې سره وایي، چې اولموتز، ته روان یو. له ښه بخته اولموتز، خورا ښکلی ښار دی. دواړه به په گډه، زما په گاډۍ کې یوځای، په ارامۍ او اسودگۍ، هلته لاړ شو.

بالکونسکي، وویل:

-بېلییننه! ټوکې پرېږده!

-زه دزړه له کومې او په رښتیا له تاسره غږېږم، تاسو کولای شئ، له ماسره پاتې شئ، چېرې ځی؟ له دې تگ نه ستاسو موخه څه ده؟ دوی خبرې دي (دخپلې چېرې شقیقي گونځې یې راټولې کړې) یا به لاسترې قوماندانۍ ته نه یورسېدلي چې د روغې تړون به لاسلیک شي او یا به دکوتوزف، دپوځ د ماتې او د ماتې درسوایۍ ډنډورې رارسېږي.

-بېلیین، داسې واننگېرله چې خبرې یې خورا قناعت ښوونکې او غوڅې دي او بیایې دخپلې خبرې گونځې پاکې کړې.

سردار اندرې په کراره او سره ژبه ځواب ورکړ:

-زه نه شم کولای دغه راز قضاوت وکړم. او په زړه کې یې وویل:

-ځم چې پوځ وژغورم.

بېلیین، وویل:

-گرانه سرداره! تاسو په رښتیا اتل یاستئ

۱۳

سردار اندرې، په هماغه شپه د دفاع له وزيره سره تر کتنې او خداى پامانى نه وروسته، بې له هغه چې چېرې او څنگه به وي، د روس له پوځ سره د يوځاى کېدو په تکل و خوځېد. هغه له دې نه و پره لرله چې د کرمس، په لارې د فرانسويانو لاس ته ورنه شي.

په برن کې، دربار پورې ټول اړوند د بارونو، گيډيو او کاروان په تړلو لگيا وو. هر څه د الموتز، د بنسار تگ ته چمتو و. د اتلسس دورف، بنسارگوټي ته نېرېدې، سردار اندرې هغه واټ ته ورسېد، چې روسي پوځ هلته په خورا تلوار او ډېرې بې نظمۍ گډ وډ روان و. گډاى او کراچى داسې درنې بار او داسې بې نظمه روانې وې، چې هېڅچا خپله لاره اېستلاى نه شوه. سردار اندرې، د يوه قزاق قوماندان نه يو آس او يو ياور واخيستل، هماغه شان سترې او وړې د پوځ په دغه گډوډ کاروان کې له خپلې گډاى سره چې دده درانه بارونه پرې بار و، د روس د پوځ دستر قوماندان د لټونې لپاره ځان مخکښو کرښو ته ورورساوه. په لاره کې بې د پوځ په هکله خورا زورونکې او غمړلې، آوازې اورېدې او د پوځ گډوډۍ او له هغه نه د تېنټېدونکو پوځيانو منډو او گڼې دده په زړه کې داراتازه کوله چې گواکې ددوى د پوځ په اړه ټولې بدې آوازې رښتيا وي.

جگړه او سوله

سردار اندرې ته د ناپليون د هغه فرمان ټکې ورياد شول چې د جگړې د پيل نه مخکې يې، د فرانسوي پوځ په نامه لېرلی و:

- "پروسي پوځ به چې دانگلستان په زرو، زمور په وړاندې درېدلی، هم هغه څه راولو چې د اتریش پر پوځ (د ټولم ماته) مور او ستي و"

دغو خبرو که په هغه کې له يو پلو د دغه ستر پوځي سردار د نبوغ په اړه حيرت راپار او، نو له بله پلوه يې په هغه کې هم د سپکاوي او هم د وياړ او هيلې روح او احساس را لاساوه. هغه په زړه کې تېروله:

- څه فکر کوئ چې له مرگه پرته، بل څه پاتې نه دي؟ نو څه؟ که دې ته اړتيا وي، نو دا هغه چاره ده، چې تر نورو نه يې زه هم په نښه توگه سرته رسولای شم.

سردار اندرې، د سرتېرو او دهغو د گاميو دغه سره شليدلي، پر زېږدلي، تالان والان کاروان ته، لېږدېدونکو کراچيو، هغو آسونو او قاطرو ته چې توپونه پسې تړلي وو، بيا هم گاميو او گاميو ته چې يو په بل پسې په تلوار او بې نظمه په منډو کې وې، او کله به بيا درې درې يا څلور څلورو کتار جوړ او له خټو او چپکرو نه په ډکولارو کې به يې يوله بله دمخته کېدو هڅې کولې، په خورا کرکې کتل له هرې خوا، له شا، له مخې، تر هغه ځايه چې انساني غوږو يې دا ورېدو توان لاره، د گاميو دارابو، دهغو د خرخونو، د توپونو غرمبهارې، د آسونو د سمونو تر کهارې، د سورو دمترکو شرفهاري او آسونو او قاطرو ته دهغو خاوندانو د ښکندلو شور ماشور، د پوځيانو تر منځ يو بل ته د ښکندلو غږونو انگازې اچولې وې. د واټونو څنگ ته لوبدلي او پښو نه پاتې آسونه، ماتې، خرابې گاميو او کراچي چې هېڅ ښکاره نه و، چې په کومه او د چا په هيله به يونيم سرتېری يا افسر دهغو څنگ ته

جگره او سوله

لاس ترزني ناست و، ليدل کېدل. کله به يو ډله سرتېرو چې خپل ټولې يا کنډک نه به ورک شوي وو، په ډله ايزه توگه کوم کلي يا کورونو ته مخه کړه او له هغې خوانه به يې کوم چرگ، پسه يا هيلی سره را، روان وو. بله ډله به بيا ترڅنگنو پورې په خټو کې نښتې وه. او دمتپه زور به يې له خټو نه توپونو راويستل او د وړاندې تگ هڅه به يې کوله. پراسونو دلگېدونکو متروکو غره زړونه رپول، سمونه به رپرېدل او په گوگلونو کې به زړونو توپونه وهل. هغو افسرانو چې دنظم او څارنې دنده يې لرله، ددغه بې پايه کاروان په دغه اله گوله کې به پر خپلو آسونو سواره، بنسکته پورته، ځغېدل او دهغو چغې او نارې به له خورا لرو لرو ځايونه په سختۍ او رېدل کېدې. دهغو له خبرو نه داله ورايه بنسکارېده چې نور نو هغوی هم ددغې اله گولې او شورماشور له آرامه کېدو او په هغه کې دنظم له راوستو نه ناهيلي او ستومانه شوي دي.

بالکونسکې ته د بېليبين، هغه خبره ورياده شوه چې ويل يې:

- دا دې هغه د ارتدکس مېرني پوځ.

هغه چې دستر قوماندان د پيدا کولو هڅه کوله، نو هر چېرې به کاروان ته ورنېرېدې او له هر چا نه به يې د هغه دځای پوښتنه کوله. دده مخې ته يوه عجيبه يو آسيزه گاډی، چې سرتېرو ته يې څه په لاس ورغلي و او پر هغې يې کې بار کړي و، روانه وه. هغه د کراچۍ او گاډی ترمنځ يو شي وه. ددغې کراچۍ پر لومړ چرمي څوکۍ کې يوه بسڅه چې ځان يې په شال او يو ټکري کې مروړلی و، ناسته وه. سردار اندرې چې غوښتل يې له يوه سرتېري نه خپله پوښتنه وکړي، خو ددغې بسڅې ناهيلو زاريو يې پام وروړاوه. څارونکي افسر، ددغې کراچې يا گاډی، چلوونکې په دې پلمه چې گواکې له نورو نه دمخته کېدو هڅه کوي، آس کلک کلک واهه. دڅارونکي دمتروکې دگزارونو غبرله

جگړه او سوله

ورايه اور بدل كېده. بنځې په ډډ آواز زارې، كولې. همدا چې سترگې يې په سردار اندرې ولگېدې، سر يې له پردې نه دباندې كړ، خپل ډنگر لاس يې وښوراوه او په زاريو زاريو يې وويل:

- ښاغلي ياوره! ښاغلي ياوره! دخداى لپاره مرسته راسره وكړه... زه د اووم ښكاري كندك د داکتر مېرمن يم! ما نه پرېږدې چې لاړه شم، مور له كندك پاتې شو او ورك مو كړ. خاړونكي افسر چې له قهره تك شين شوى و، چيغه كړل او سرتېري ته يې وويل:

- گرځه! بېرته گرځه كنه او سه به مې داسې څه درښودلي وي، چې نوم به دې هم څوك پيدا نه كړي، ځه! بېرته گرځه، له دې خپلې كاسې سره، بېرته درځه!

د داکتر بنځې چغې وهلې:

- ښاغلي ياوره! دخداى لپاره په مور ورحمېږه! داڅه حال دى؟

سردار اندرې افسر ته ورنېږدې شو او وې ويل:

- هيله ده چې اجازه وركړئ چې لاړه شي. تاسو په كراچي كې ناستې بنځې ته پام نه دى.

افسر هغه ته وكتل او بې له هغه چې ځواب وركړي، بيا يې په چلوونكي سرتېري غږ وكړ:

- اوس به له نورو نه مخې ته كېدل در وښيم، ژر، ژر بېرته ستنېږه.

سردار اندرې له قهره شونډې په غاښ كړې او وې ويل:

- تاسو ته وايم، پرېږده چې لاړه شي!

افسر، اندرې ته مخ ورواړاوه او ناڅاپه يې دنشئانو په څېر چيغه كړې:

- ته لاپسې څوك يې؟ ته! ((هغه په ځانگړي توگه د (ته) پرتوري

جگړه او سوله

زور و اچاوه)) ته دلته مشري يې که زه؟ دلته زه مشر يم ، نه ته تا ته وایم
بیرته شاته گرځه.

داسې برېښېده چې دبیرته شاته گرځه خبره د دې افسر ډېره
خوښېږي...

د سردار اندرې دې ته پام شو چې څارونکی افسر داسې نشه دی چې
په خپلو ویلو هم نه پوهېږي. هغه پوه شو چې د ډاکټر د ښځې پر ساتنه
دده ټینګار داسې یو حالت ته رسېدلی چې دده درسوایې او پرده
دملنه و ښه یې غوره کړې ده. خو دهغه احساس او غریزې بل څه
ویل. افسر خپلې خبرې لا خلاصه کړې نه وې، چې سردار اندرې، اور
واخیست ، خپله متروکه یې تاو کړه او پر هغه یې ورو دانگل:
تاته وایم... پرېږده چې لاړه شي...

افسر د درناوي په نښه لاس وښور او، لږ له هغه لرې شه او وې ویل:
- ټوله دغه مرداری د دې قوماندانۍ د مشرانو له لاسه دي... ښه ده!
ښه ده! مهرباني وکړئ هرڅنګه چې ستاسو خوښه وي، هماغسې یې
کړئ.

سردار اندرې، بې له هغه چې سر پورته کړي، د ډاکټر له ښځې نه چې
دی یې خپل ژغورونکې ګاڼه لرې شو او په داسې حال کې چې د دغې
پېښې ټولې شېبې یې یو په بل پسې په خیال کې تېرولې، دهغه کلي په
لور و خوځېد چې ده فکر کاوه ستر قوماندان هلته استوګن دی.

کلي ته چې ورسېد، له آسه کوز شو، لومړني مخې ته ورغلي کورته
ورغی او غوښتل یې که یوه شېبه هم کېږي استراحت وکړي، یو مړی
ډوډی و خوري او هغه ګډوډ خیالونه له سره وباسي چې دی زوروي په
زړه کې یې ویل:

- دا خو هېڅ پوځیانو ته ورته نه دي، هسې ډاډه ماران او تالانګر دي.

جگړه او سوله

هغه هغې وړې کړکۍ ته ورنږدې شو چې چا له هغې نه، په نامه درته راغږ کړل.

کله چې يې مخ ورواړاوه، د نيسفيشکي، بنايستگي، خپره يې وليده چې له وړې کړکۍ نه راگوري. نيسفيشکي چې کوم اوبلن شی ژول او خوله يې له اوبو ډکه ډکه کېده، دلاس په بنورولو يې هغه ته د ورتگ بلنه ورکړه.

هغه چغې وهلې:

-بالکونسکي! او بالکونسکي! کون شوی يې که څنگه؟ دې خواته راشه!

سردار اندرې، چې کوتې ته ورننوت، نيسفيشکي او يوبل ياوري يې وليدل چې لگيا دي څه شی خوري. هغو دواړو تر هرڅه نه دمخه له مېلمه نه وپوښتل:

-کوم نوی خبر لري؟

سردار اندرې، دهغو په خورا آشنا خپرو کې د نا ارامۍ او گېڼۍ نښې وليدې. دغه نښې د نيسفيشکي په تل خندنۍ خپره کې لا څرگندې برېښېدې.

بالکونسکي وپوښتل:

-ستر قوماندان چېرې دی؟

ياورځواب ورکړ:

-همدلته دی، په هغې بلې کوتې کې.

نيسفيشکي وپوښتل:

-دا راته ووايه داربنتيا دي، چې روغه شوې او تسليم شوي دي؟

-دا هغه څه دي چې ما غوښتل له تاسو نه دهغو پوښتنه وکړم، زه په

هېڅ خبر نه يم، زما ټوله هڅه دا وه چې تر تاسو پورې ځان

جگړه او سوله

راور سوم، د اهم څه آسانه کار نه و.

نیسفیڅکي وویل:

- گرانه وروره! دلته هم لویه بدمرغي ده. ملگریه! دا منئ کنه چې موږ پر ماک خندل او اوس تر هغه نه بد حال پر موږ راغلی دی، بنه ورکه وه یې، راځه کبڼه او یو څه وخوره.

هغه بل یاوړ وویل:

- سردار! سمدلاسه نه گاډۍ پیدا کولای شي او نه بل څه! ستاسو

یاوړ، پیتربه هم اوس خدای پوهېږي چېرې وي.

- ستره قوماندانۍ چېرې ده؟

- شپه به په ځینایوم، کې تېروو.

نیسفیڅکي وویل:

- مامې خپل ټول شيان ورکړل، چې بیا یې وتړي، هرڅه مې چې په کار دي، په دوو آسونو مې بار کړل. خورا ټینگ بارونه مې تړلي دي، داسې ټینگ، که اړتیا وي، آن د بوگیمسکي له غرونو نه هم په کراره اوښتي شو، هوکې وروره! حالات خورا کرکېچن دي. خو پام یې شو چې د اندرې حال داسې خرابه دی چې تا به ویل دلید بطری (هغه بطری ده چې دهغه په خلاصولو لاسونه رېږدي) پرې لگېدلې وي، نو وې ویل:

- داڅه درباندي شوي؟ ولې رېږدي؟ ناروغه خو به نه وي؟

سردار اندرې ځواب ورکړ:

- نه! نه! بنه یم.

هغه ته له څارونکي افسر او داکتر له ښځې سره کرکېچ وریاد شو.

هغه وپوښتل:

- ستر قوماندان دلته څه کوي؟

جگړه او سوله

نیسفیڅکي وویل:

-خداى خپله بڼه پوهېږي.

سردار اندرې، وویل:

-خوزه په یو شي پوهېږم، هغه دادى چې زموږ ټول کړه، دکرکې وړ دي، دکرکې، هوکې دکرکې وړ. دایې وویل او دهغې کوتې خواته و خوځېد چې ستر قوماندان هلته خپله قوماندانى جوړه کړې وه.

د کوتوزوف له گاډۍ، دهغه دسورو ملگرو له سترو، ستومانه آسونو او قزاقی سرتېرو نه چې په خورا لوړ آواز یې خبرې کولې تېر او دکور دهلیز ته ورننوت. کوتوزوف، لکه هغه شان چې لادمخه ده ته ویل شوي و، د شهزاده باگراتیون او وای روتر، سره په کورکې وو. وای روتر، هغه اتریشي جنرال و چې دشمیت پر ځای ټاکل شوی و. ټیټ ونى کزلوفسکې، په دهلیز کې یو منشي ته مخامخ پلتری وهلې وې. منشي له یوه واړه کوتي نه میز جوړ کړی و او ژرژریې څه شي لیکل. دکزلوفسکې په څېره کې داسې ستوماني او بې خوبی څرگنده وه چې گواکې پرون شپه یې تر سهاره پورې شوگیره کړې وې. هغه سردار اندرې ته وکتل، خو آن سړیې هم ورته ونه بنوراوه.

هغه چې منشي ته دلیکلو لپاره څه لوستل وویل:

-دویمه کړبڼه... وډې لیکل؟ دکیف گرینادار سکي او دپادولسکې کنډ کونو ته...

منشي په ترڅه ژبه اوله خوابدی سره کزلوفسکې ته وکتل او وې ویل:

-جلالتماب! لږ کرار کرار لیکلی یې نه شم.

په دې شېبه کې له دروازې د کوتوزوف، له شوره ډک ځیز او ناراضه غږ چې کوم نا آشنا غږ ورسره گډ و، واورېدل شو. دننه په کوتې کې

جگړه او سوله

ناراضي غږونه، هغه ته د کزلزفسکي بې پروا کتل، د منشي ترخه او بې ادبه ژبه، دستر قوماندان په کوټې کې، قوماندان ته نېرېدې پر ډاگ د کزلو فسکې او دهغې د منشي داسې ناسته او د کوټې مخې ته، د قوماندانۍ تر کر کېو لاندې د قزاقې ساتونکو داسې بې پروا ناسته، په زوره خند بدل او په لوړو خبرې کول، د سردار اندرې په خيال کې هغه دلایل را ژوندي کول چې کوم مهم او له بدمرغۍ نه ډک څه پېښ شوي دي. هماغه و چې له کزلو فسکې نه يې پوښتنې گروزي يې پيل کړې.

کزلو فسکې وويل:

- همدا اوس... دا د باگراتيون د عملياتو کر نلاره ده.

- د تسليمۍ خبره بيا څنگه ده؟

- د تسليمۍ خبره نه شته، د عملياتو د پيل کېدو فرمان ورکړ شوی

دی.

سردار اندرې دهغې دروازې خواته مخ ورواړ او په چې غږ ترې راوته خو په هماغه شېبې کې چې غوښتل يې دروازه خلاصه کړي، په کوټې کې ارامي شوه او دروازه خپله را خلاصه او په خپله کوتوزف، له خپلې گربت ډوله پزې او پرسېدلي مخ سره پر تادری را بنسکاره شو. سردار اندرې مخامخ کوتوزف ته ولاړ و، خود دستر قوماندان يو سترگېزه (کوتوزف په يوه سترگه روند و) حالت نه داسې څرگندېده چې هغه د داسې کر کېچونو او ستونزو په اند يښنو کې ډوب دی چې په سترگه يې پرده راخوره شوې ده. هغه مخامخ خپل ياور ته وکتل، خو هغه يې ونه پېژاند.

کوتوزف پر کزلزفسکې غږ وکړ او وې ويل:

- څنگه خلاص دي کر، کنه؟

جگړه او سوله

-يو ازې يوه شېبه جلالتمابه!

باگراتيون چې د ټپټې ، ډنگري ونې او د ختيز ډوله خېرې خاوند و ، ترستر قوماندان نه وروسته دهغه له کوټې نه راووت. هغه که څه هم پوخ عمري و ، خو لا زور نه برېښېده .

سردار اندرې هغه ته پاکت ورکړ او په پوره لور او ازې وويل:

- وياړمن يم چې تاسو ته خپل گزارش وړاندې کوم .

- ښه ! ښه ! له ويانا نه راغلی يې ؟ ښه ده ! بيا به وروسته سره وگورو .

کوټوزف له باگراتيون سره و خوځېد او وې ويل:

-ښه سردار د خدای په امان ، مسيح دې مل شه او له خدايه تاته

د وياړمنو بریاوو هيله کوم .

د کوټوزف خېره ناخپه نرمه او په سترگو کې يې اوښکې را پيدا

شوې . په چپ لاس يې باگراتيون ، د ځان خواته را کېښکود او په ښي

لاس يې چې په ښکلې گوتې گانېل شوی و ، د خپل عادت له مخې ، ټولو

ته په آشنا خوځېدا ، دهغه پر ټټر صليب و کېښ او خپل غوښن ،

پر سپدلي غومبوري يې هغه ته ورواړندې کړ . خو باگراتيون د غومبوري

پر ځای دهغه غاړه مچو کړه . کوټوزف ، بيا وويل:

- مسيح دې مل شه !

هغه دخپلې گاډۍ خواته لاړ او بالکونسکي ته يې وويل:

-راشه ، په څنگ کې مې کېنه .

-جلالتمابه ! غواړم دلته گټور واوسم ، اجازه را کړئ چې دشهزاده

باگراتيون له پوخ سره پاتې شم .

کوټوزف ځواب ورکړ:

-کېنه !

او پام يې شو چې بالکونسکي ، ځندنی ، ځندنی کېږي ، نوزياته يې کړه :

جگړه او سوله

- زه خپله هم ښو افسرانو ته اړتيا لرم، ډېره اړتيا، خورا ډېره.
دواړه په گاډۍ کې کښاستل او څو دقيقې بې له هغه چې سره
وغږېږي، همداسې وړاندې روان وو.
کوتوزوف په داسې يوې ژبې چې له هغه نه د ځيرکتيا او پام نښې
څرگندې او ددې ښودنه يې کوله چې گواکې په ټول هغه څه چې د
بالکونسکې په روح او زړه کې تېرېږي، پوهېږي، وويل:
- په راتلونکې کې خورا نه بيانېدونکې پېښې تر مخې دي، خورا
ډېرې پېښې، ته به وايې چې له ځان سره غږېږي، زياته يې کړه:
- که سبا ته دهغه د پوځ لسمه برخه هم بېرته راستنه شي، زه به
د خداي شکر وباسم.
سردار اندرې، کوتوزوف ته وکتل، له ډېر نېرېدې نه يې، دهغه په
څېره کې د ازما عيل په جگړه کې له گولۍ نه د پاتې شوي پرهاړنښې،
پاتې شوي گونځې او دړندې سترگې کاسه وليدل او په زړه کې وويل:
- هوکې! هغه حق لري، داسې په اسانۍ د خپلو سرتېرو د مرگ
ژوبلې په هکله وغږېږي او بيا يې هغه ته مخ ورواړواوه او وې ويل:
- له همدې کبله له تاسو نه هيله کوم چې ما دهغه پوځ ته ورولېږئ.
کوتوزوف يې ځواب ورنه کړ. داسې تصور کېده چې ده هغه څه هېر
کړي چې څو شېبې مخکې يې ويلي او په چرتونو کې ډوب و. تر پنځو
دقيقو وروسته يې چې د گاډۍ په نرمه څوکۍ، ته به وايي چې
د نرمو څپو په سر څو څېرې، مخ سردار اندرې ته ورواړواوه. په څېره کې
يې د گېڼۍ او تلوار کومه نښه نه ښکارېده. په داسې يوې ژبې چې
د ملنډو مالگه يې لرله، له ټولواک سره دهغه د کتنې، په دربار کې
د کرمس د جگړې په اړه د خبرونو او اوازو او د ځينو هغو ښځو په هکله
چې دواړو په گډه پېژندې پوښتنې پيل کړې.

۱۴

کو تو زوف، دنوامبر په لومړې نېټې دخپل یو اسخباراتي استازي نه خبر ترلاسه کړ چې دهغه تر قوماندې لاندې پوځ په یو ه شیله کې داسې اسیر شوی، چې دو تلو او ژغورنې هېڅ لاره ورته پاتې نه ده. دغه اسخباراتي استازي خبر ورکړی و، چې فرانسویان له بې شمېره پوځیانو سره دویانا له پله اوبنتي او دهغې لارې خواته خوځېدلي چې له روسیې نه کو توف ته رارسېدونکي تازه قوتونه پرې تېرېږي. که کو توف، په کرمس کې دپاتې کېدو تکل کړی وای، دناپلیون یو سلو پنځوس زریزه پوځ به پر هغه ټولې لارې تړلې وای، دهغه څلویښت زریزه نیم ژوانده پوځ به یې له هرې خوا نه محاصره کړی او دی خپله به، په ټولم کې دماک ورته حالت کې راجا پیر شوی وای. که هغه دا پرېکړه کړې وای چې له روسیې نه د رارسېدونکو قواو لاره پرېږدي، دی به دې ته اړ شوی وای چې بیا، بوگیمسکی، له نا آشنا غرنیو لارو نه واوړي او ددېښمن په وړاندې له ځانه دفاع وکړي. او بوگیمکسي ته درسېدو له هر ډول هیلې نه لاس واخلي...

د استخباراتي اطلاعاتو له مخې، فرانسوي پوځونه دویانا له پله نه تر تېرېدو وروسته، د ځنايم خواته ورو دانگل. دغه ښار د کو توف، د شاته تگ دخوا دسل ورست(د اندازې یو مقیاس)، په واټن کې ددوی دتگ په لاره پروت و. که کو توف، له فرانسویانو نه مخکې د ځنايم ښار ته رسېدلی وای، کولای شو چې دخپل پوځ دژغورنې هیله ولري او که پرېښې وای چې تر دوی نه مخکې هلته فرانسویان

جگړه او سوله

ورسي، خپل پوځ به يې له هغې شان يوې تورې او رسوا بدمرغۍ او بدنامۍ سره مخامخ کړی وای، چې د ټولم په ښار کې پېښه شوې وه. خو له ټول غوره پوځ سره هم له فرانسويانو نه مخ ته کېدل کېدونکې نه و. له ويانا نه د ځنايم تر ښار پورې د فرانسويانو تلونکې لار، دروسانو پر پرتله چې له کرمس نه پيل کېده، هم لنډه او هم آواره وه. کورتوزوف، په هماغه شپه چې د دغه خبر تر لاسه کېدو نه وروسته، د شهزاده اگراتيون په مشرۍ، خپل څلور زره کسيزه مخ کښ پوځ، له ښۍ غرنۍ خوا نه، د کرمس پر واک ځنايم ته، د ويانا د واک په لور ولېږه. باگراتيون بايد دغه لاره په يو وار او بې له ځنډه ووهي او د ويانا پر لور، د ځنايم شاته مورچل ونيسي. که په دې بريالی شوای وای چې تر فرانسويانو نه مخکې رسېدلای وای، له هغو سره يې جگړه پيل او تر هغه يې چې کولای شول، دهغو دوړاندې تگ ځنډ شوي وای. کورتوزوف هم له پاتې پوځ سره چې د درنو بارونو له کبله يې چټک تگ نه شو کولای، د ځنايم د ښار خواته و خوځېد.

باگراتيون، خپل وړې او برېښ پوځ د غرونو او کمرونو په بې لارو کې و لارو او سختو توفانو کې تر پڼځه څلويښت ورسته پورې وړاندې ورساوه او وروسته له هغه يې چې د خپل پوځ درېيمه برخه له لاسه ورکړه، له فرانسويانو نه، څو ساعته مخکې، چې له ويانا نه راتله، د ويانا پر واک د ځنايم په ښار کې لاهو برون ته ورسېد.

کورتوزوف هم دې ته اړ شو، چې له خپل په درنو بارونو بار پوځ سره گرده شپه او ورځ پر له پسې لار ووهي چې ځنايم ته ورسېږي. باگراتيون، هم دې ته اړ و، چې يوه شپه او ورځ، له خپل وړې او برېښ څلور زره پوځ سره چې په لاهو برون کې له دښمن سره مخامخ شوی و، دهغه د وړاندې تگ مخه بنده کړي او دا په رښتيا سره د نه منلو

جگړه او سوله

وړ خبره وه. خو عجيبه تقدير، دغه ناشوني کار شوني کړ. هغې دوکې چې دويانا پل بې له اخ او ډبه فرانسويانو ته تسليم کړی و، مورا دې ته هڅولی و، چې بيا په هماغه شان کو تو زوف هم تېر باسي. مورا چې د ځنايم پر واک د باگراتيون له پوځ سره مخامخ شوی و، داسې انگېرله وه چې د کو تو زوف ټول پوځ همدا دی. په دې هيله چې دغه پوځ په ډاډ سره تالا والا کړي، دا يې نښه وگڼله چې په ويانا کې د پاتې شوني پوځ رارسېدو ته سترگه په لارې شي، نو له دې کبله هغه د درې ورځني اوربند وړاندېز وکړ. د دغه اوربند له مخې دواړو خواوو بايد په دغو درې ورځو کې خپل ځايونه بدل کړي نه وای. مورا ډاډ ورکاوه چې د روغې خبرې روانې دي او له دې وړاندېز نه دده موخه داده چې دزياتو، بې ځايه وينو د توبدو مخه ونیول شي. گراف نوستيس، اتریشي جنرال، چې د باگراتيون د پوځ دمخکښو قواوو قوماندان و، د مورا د استازې خبرې ومنلې، شاته وخوځېد او باگراتيون يې يوازې او بې دفاع پرېښود. د مورا، بل استازی، دروسي پوځ بلې لومړې کرښې ته ورغی چې هغو ته هم د درې ورځني اوربند خبر ورکړي. باگراتيون هغه ته ځواب ورکړ چې دا اوربند د منلو او نه منلو واک نه لري او خپل يو ياور يې د اوربند له هغه وړاندېز سره چې ده ته شوی او يوه بل گذارش سره مل ستر قوماندان ته واستاوه.

د کو تو زوف لپاره د اوربند دغه وړاندېز، داسې يو گټور وخت و، چې د هغه په موده کې به د باگراتيون سترې ستومانه پوځ لږ تر لږه څه استراحت وکړي او د توپونو او درنو وسلو کتار (چې خوځېدایي له فرانسويانو پټه ساتل شوې وه) که څه لږ وي ځنايم ته نېرېدې شي. دا اوربند دغه وړاندېز، د پوځ د ژغورنې داسې يو يوازيني امکان و چې هېڅچا يې د پېښېدو هيله نه لرله. د روغې د وړاندېز ترلاسه کولو

جگړه او سوله

نه سمدلاسه وروسته کوټوزف، په سترې قوماندانۍ کې خپل مشاور
ياور، جنرال فينڅينگېرود، د بنمن ته ورواستاوه. جنرال
فينڅينگېرود، ته سپارښتنه شوې وه، چې نه يوازې دروغې وړاندېز
ومني بلکې د تسليمۍ د شرايطو وړاندېز هم وکړي، خو کوټوزف، له دې
سره هممهاله، خپل ځينې هغه، ياوران او مشاورين هغه پسې جوخت
ولېږل چې، د دوی له خوا لېږل شوي توپچي او درنې وسلې چې لا په
لارو کې وو، د کرمس په واټ کې تسنائيم ته ورودانگي.

د باگراتيون، وږي او بربنډ پوځ دا دنده لرله چې نه يوازې د ټول پوځ
د خوځېدا امنيت او ساتنه تامين کړي، بلکې له ځانه د اته برابره زيات
او قوي سيال پوځ په وړاندې په مېړانه ودرېږي.

د کوټوزف، ټول اټکلونه رښتيا شول. هم دهغه د تسليمۍ وړاندېز
چې هغه ته يې د درناوي دنده نه لرله، ده ته دا وخت ورکړ چې خپل پوځ
او دهغه درنې وسلې لا وړاندې ورسوي او هم ډېر ژر د مورا تېروتنه
راڅرگنده شوه، ځکه ناپليون اوس د لاهو برون په پنځه ويشت ورست
کې، د شون برون په ښارگوټي کې استوگن شوی و. ناپليون چې د
اوربند او روغې په اړه دمورا گذارش ترلاسه کړ، سمدلاسه د هغه په
تېروتنه پوه او لاندنی ليک يې هغه ته واستاوه:

شهزاده موراته!

د شون برون ښار

د ۱۸۰۵ کال د برومرد مياشتې ۲۵ نېټه

د سهار اته بجې

زما خواشيني هومره زياته ده چې دهغې دانځورولو لپاره يې ماته
د تورو پيدا کول هم خورا گرانه ده. تاسو يوازې او يوازې زما دمخکښ
پوځ قوماندان ياست او زما له سپارښتنې پرته د روغې ومنلو او اوربند

جگړه او سوله

واک نه لري. تاسو په خپلې دې پرېکړې سره زما د جگړې ټول شمربايلو د سمدلاسه دروغې تړون مات او پردنمن يرغل وکړي. اعلان وکړئ چې دروغې د تړون لاسليکونکي جنرال د دغه راز يوه تړون دلاسلېک واک نه لاره او دروسېې له ټولو واک نه پرته بل هېڅوک د دې واک نه لري.

خو که دروسېې ټولو واک د تسليمۍ شرايط ومني، زه هم چمتو يم هغه ومنم. خو داهسې د ځيرکتيا يوه خبره ده. تاسو مخ وړاندي درومئ او روسيې پوځ تالا والا کړئ... تاسو په داسې يو حالت کې ياستئ چې دهغو ټولې درنې وسلې او توپچې لاندې او خپلې کولای شي. دروسيې د ټولو واک مشاور جنرالان دوکه مار دی... هر هغه افسر چې واک او صلاحيت ونه ولري، هغه له هېڅ سره برابر دی. روسي جنرال په رښتيا دغه شان واک نه لري. اتريشان دويانا په پله کې تېروتل او تاسو خو دروس د ټولو واک يو يا ور تېرويستلي ياست.

ناپليون

د ناپليون يا ور، څومره چې دهغه د آس توان و، په تندي ځغستل او دغه گواننمن ليک يې مورا ته ورساوه. خپله بناپارت هم په خپلو جنرالانو باور نه لاره نوځکه يې له خپل ټول پوځ سره د جگړې ډگرته ورو دانگل. هغه له دې وېرې بېرته چې ستربري له لاسه ورنه کړي په دې وخت کې دباگراتيون څلورزر ريزه وړي او بربنډ پوځ، نغرو ته نه يوازې ددې لپاره اور ورته کړي و، چې ځانونه تاوده او لمدې جامې وچې کړي، بلکه يې ددرې ورځنۍ لورې له زغم نه وروسته يې څه شوله او ورغستلي بار کړي و او هېڅوک له هغه څه چې پردوی راتلونکي و، نه خبر و او نه يې چا ټکل کولای شو.

۱۵

دمازديگر له درې بجو او بنسټې وې چې سردار اندرې لا په خپلې غوښتنې ټينگار کاوه، چې کونوزف دده هيله ومني. دده داهيله ومنل شوه او ډېر ژر هغه دگرونت په سېمه کې د باگراتيون حضور ته ورسېد. د بناپارت يا وراو استازي لاد مورا قطعې ته رسېدلې نه و او جگړه لا پيل شوې نه وه. د باگراتيون په پوځ کې لاد جگړې له ټوليزو حالتو هېڅوک خبر نه و. ټولې خبرې په روغې راچورلېدې، خو هېڅچا دا ډاډ نه لاره چې سوله دې راشي. د جگړې په اړه غږېدل، خو دهغې په نېرېدې والي چا ډاډ نه درلود.

باگراتيون په دې پوهېده چې بالکونسکي د کونوزف د ډاډ وړ او د خونې يا وړدې، نوځکه يې په خورا مينې دهغه هرکلی وکړ او دا يې ورته په ډاگه او څرگنده کړه چې، نن دی که سبا د جگړې اور بيا بلېږي. هغه هرڅه د بالکونسکي خونې ته پرېښودل چې زړه يې د جگړې په وخت کې څه کوي، دلته، له ده سره پاتې کېږي، يا د پوځ شا ډلو ته (چې هغه هم خورا زيات اهميت لري) ورځي او له هغه ځايه د نظم څارنه کوي او په پای کې يې سردار اندرې د خيال د ساتنې لپاره وويل:

- کېدای شي نن او سبا هېڅ څه پېښ نه شي.

د باگراتيون په زړه کې تېره شو:

- که دا دسترې قوماندانې کوم نازولی وي، همالته د جبهې په شا کې هم مډال يا نښان گټلی شي او که غواړي له ماسره پاتې

جگړه او سوله

شي، پاتې دې شي... که زړور افسروي، يوځای نه يوځای به په کار شي. سردار اندرې بې له هغه چې څه ووایي، اجازه و غوښته چې يو وار پر آس سپور د قطعې ليدو ته ورشي او دهغې د حالت کتنه وکړي. د ورسپارل شوي دندې جاج واخلې چې حال څه دی او څه کولای شي. د کشف افسر چې ښکلي ځواني، نوې جامې لرلې او د خاتم الماسي گوته يې په شهادت گوته ځلېدله، او سره له هغه چې په فرانسوي ښه نه پوهېده، خو ډېر لېواله و چې په هغه وغږېږي، هيله څرگنده کړه چې سردار اندرې بدرگه کړي.

هر خوا يې په لمدو جامو کې خواشيني افسران ليدل چې کوم شي پسې گرځېدل او هغه سرتېري چې له کليونه يې ونې، لرگي او نور شيان رابار کړي وو.

د قوماندانۍ افسر دې سرتېرو ته په اشارې سره وويل:

- هوکې سرداره! د دې خلکو د بې ځايه کړو له لاسه هېڅ خلاصی نه لرو. دهغو قوماندانانو، هغوی خدای ته سپارلي دي. هغه د خوړو د خرڅلون يوې کېږدی. ته اشاره وکړه او وې ويل:

- د غلته سره راټولېږي او کرار ناست وي. همدا نن سهار مې له دې ځايه وشړل او اوس ورته گوره چې بيا يې څه گڼه گڼه جوړه کړې ده. بايد ورشم، هوکې سرداره! بايد ورشم لږ يې سره وډار کړم. يوه دقيقه.

سردار اندرې چې لاتر اوسه د ډوډۍ خوړلو وخت نه و پيدا کړ، وويل:

- راځئ زه هم غواړم د خوړو د خرڅلون دغې کېږدی. ته ورشم، لږ پښير او پتېری اخلم.

- تاسو ولې ونه ويل چې ډوډۍ مونه ده خوړلې سرداره؟ مابه خپله ډوډۍ او مالگه درنه څار کړي وای.

جگړه او سوله

هغوی له آسه راپر بوتل او د خوړو خرڅولو کېږدی. ته ورننوتل. هلته دمیزو شاته څو تنه خواشیني او رنگ بایللي افسران ناست وو. هغوی په خوړو څکو لگیاوو.

د قوماندانی افسر د ملامتی په داسې ژبه چې گواکې یوه خبره یې په وار وار چاته ویلي وي، وویل:

- پوه نه شوم بڼا غلو! څنگه ځانته ددې حق ورکوئ چې دومره ډېر ځنډ خپلې دندې پرېږدي. سردار سپار بنسټنه کړې ده چې هېڅوک دلته ونه لیدل شي. هغه د توپچې یو افسر ته چې لنډه ونه، ډنگر، ټول په خټو ککړې او پښېلې او یوازې په جورابو کې (هغه خپل بوت یې دوکاندار ته ورکړي وو، چې وچ یې کړي) او لاسي موسکا پر شونډو خوره او هماغه شپبه د نوو رارسېدونکو کسانو په وړاندې پاڅېدلی وو، وویل:

- هو! تاسو ته وایم! د قوماندانی بڼا غلیه تورنه!

د قوماندانی افسر خبرو ته دوام ورکړ:

- څنگه نه شرمېږئ، تورن توشینه! تاسو د توپچي د افسر په څېر باید د نورو لپاره د بڼه والي نښه واوسئ، خو تاسو خپله پښېلې ولاړ یاستی. که اوس د گواښ زنگ وو هل شي، سخت خوند به وکړي. (د توپچې تورن په خدا شو). د قوماندانی افسر په امرانه ژبه زیاته کړه:

- مهرباني وکړئ خپلو ځایو ته لاړ شی، بڼا غلو! ټولو ته وایم، ټولو

ته.

سردار اندرې بې له ارادې و موسېد او توپچي افسر، توشین ته یې وکتل. بې له هغه چې څه ووایي، همداسې موسېده. د توپچي افسر، توشین چې لوڅې پښې یې یو په بلې اړوله را اړوله، په پوښتنیز، برنډ، څیرک او مهربان غلچک کله سردار او کله

جگړه او سوله

د قوماندانۍ افسر ته کتل. خو تر لږ ځنډه وروسته يې، چې هماغه موسکا پر شونډو وه، وويل:

- پوځيان وايي چې پښېلې سړی، تر نورو چټک خوځي.

په دې توگه توپچي افسر غوښتل خبره ټوکې ته واړوي او ځان له هغه بد حالت نه وژغوري چې په کې راگير دی، خو خپله دا خبره يې پای ته نه وه رسولې چې احساس يې کړه، ټوکه يې بې ځايه کړې ده. هغه له شرمه لاپسې سور شو.

د قوماندانۍ افسر چې هڅه يې کوله ځان لا جدي او غوره کې وساتي، وويل:

- مهرباني وکړئ او خپلو ځايو ته لاړ شئ.

سردار اندرې، يو ځل بيا د توپچي افسر ته وکتل. په هغه کې يې يوه ځانگړتيا، داسې د يوه ټوکمار ځانگړتيا، خورا په زړه پورې او د پام وړ هغه، چې په هېڅ ډول د پوځي ځانگړتيا ته ورته نه وه، وليده.

سردار اندرې او د قوماندانۍ افسر بېرته په خپلو آسونو کېناستل او وړاندې يې چو کړل.

کله چې له کلي نه وتل، په لاره کې يې ډلې ډلې افسران او سرتېري ليدل، هغوی هسې پلي روان وو. چې خواته يې هغه مورچلونه او سنگرونه ليدل چې سرتېرو شکول او جوړول. له دغو ځايو نه نوې راويستل شوې خاوره تکه سره ځلېدلې هېډ سړې هوا سره سره، د سرتېرو څو ټولي، په يوه کميس کې لکه د سپينو مېرتنو په شان چې په سره خاوره بهېږي، له هرې خوانه په خوځېدا وو. له ژورو کڼدو نه ناليدونکو سرتېرو په پرله پسې تازه خاوره په يوو دباندي را ارتپېله. له دغو دوو سپرو نه يوه تن مورچل ته ورنېږدې شو، دهغه پوښتنه گرو بڼه يې وکړه او همداسې وړاندې لاړل. له سنگره تر تېرېدو وروسته، له لسگونو

جگړه او سوله

سرتېرو سره مخامخ شول چې په خورا تلوار له غونډۍ نه راشپوه وو او له دې ځوانه دهغو د ځايو د کولو لپاره نور وروان وو...

هغوی په مخامخ غونډۍ وروختل. له دغو غونډۍ نه نور نو فرانسويان ليدل کيدل. سردار اندرې ودرېد او شا وخوايي په ځير وڅارل.

د قوماندانۍ افسر تر ټولو نه لوړې څوکې او پوستې ته اشاره وکړه او وې ويل:

- زموږ د توپچي يوه پوسته هلته پرته ده. هماغه کېږدۍ، چې تر هغې لاندې هغه د توپچي افسر پېنښېلي ليدلې، له هغه ځايه هره خوا ليدل کېږي. سردار! درځه چې ورشو.

سردار چې غوښتل نور ځان د قوماندانۍ له منگولو وژغوري، وويل:

- له تاسو نه ډېره مننه! نور غواړم يوازې وگرځم، تاسو بهي غمه اوسئ، مهرباني وکړئ.

د قوماندانۍ افسر پاتې شو او سردار وړاندې لاړ.

څومره چې هغه وړاندې ته او د بنمن کړنو ته نېږدې کېده، په هماغه اندازه په سرتېرو کې د خوښۍ، نظم او لېوالتيا حالت زياتېده، خو تر ټولو نه زياته بهي نظمي او ژوره خواشيني يې د ځنايم سيمي ته نېږدې، په هغې ډله کې وليده، چې لس ورسته يې له فرانسويانو نه واټن درلود. د گرونت په سيمه کې هم له نامعلوم گواښ نه گېښۍ او ويیره احساسېده، خو هر څومره چې سردار د فرانسويانو کړنو ته نېږدې کېده، زموږ د سرتېرو په منځ کې په ځان ډاډ او د زړورتيا روحيه زياتېده. هلته يوه ډله سرتېري تيارسي شوي وو او دهغو افسر د قوماندان سره په گډه هغه شمېرل. هغوی چې هر کله

جگره او سوله

وروستي سرتېري ته رسېدل، دهغه پر ټټر به يې گوته کېښوده او ورته ويل به يې چې لاس پورته کړي. هغه سرتېري چې لا کتار سوي نه وو، چا خس راټولول، څوک د بټو او اغزو په راټولو لگيا وواو چا هم د ټوکو او خنداوو بندارونه جوړ کړي وو، خندا يې او پريو بل يې ټوکې کولې. دنغري شاو خواته ناست څوک برېښه، چا جامې اغوستې، چا د اور پر لمبو د وچېدو لپاره خپلې لمدي جامې نيولې وې، چا شليدلې جامې گندلې او څوک پر خپلو اشپزانو ورتول شوي وو. په يوه ټولي کې ډوډۍ تياره وه او سرتېرو چې لوږه او انتظار يې له بشرو نه وربدل په خورالېوالتيا اېشېدونکو ديگونو ته کتل. يوه اشپز د پخو شويو خوړو نه يوڅه په لرگينه کاچوغه کې هغه افسر ته چې نغري ته نېرېدې ناست و، ورکړه، چې مالگه يې وگوري.

هغه بل ټولې چې د شرابو په ويشلو، ترنورو نه بختور، گنبل کېده، ځکه په هر ټولي کې شرابو نه پيدا کېده، له يوه دلگي مشر نه، سرتېري ددې لپاره راتاو شوي وو، چې له هغه سره د شرابو ډک منگۍ و پوځيانو خپل پټکونه سره خلاصول او دهغو له سرونو نه يې، د پيالو کار اخيسته، هغه يې په وار سره تر منگي لاندې نيول او شراب يې په کې ويشل. سرتېرو به دغه جامونه په خورا لېوالتا، داسې چې بشرو يې روحاني بڼه پيدا کوله، تر شونډو رسول او د سړو او اورمېر په يوې چټکې خوځېدا به يې هغه په خوله کې تويې کړل، شراب به يې څو واړه له ژبې او غاښونو نه تاراتاو او وروسته به يې ترستوني تېر کړل، بيا به يې شونډې دکوټ په لستونو پاکې کړې او په خورا خوښۍ به له ساقې دلگي مشر نه لرې کېدل. خپرې يې داسې آرامه او له خياله زنگېدلې چې گواکې دا نه ددښمن په وړاندې د جگرې په حالت کې، چې کېدای شي ددغو وگړو تر نيمايي به په هغه کې وژل کېږي، بلکې ټول بوبل

جگړه او سوله

چېرته په خپله پلارني ارامه کلي وکور کې، چې هرڅه ارامه تېرېږي، مېشت دي. سردار اندرې د ښکاري غونډ له څنگه تېر شو او دگرناديه کيفي، پوځونو په منځ کې، چې سرتېري يې بې باکه او ددښمن درانېږدې کېدو نه بې خياله او ټول په هماغه غير پوځي چارو لگيا وو، د غونډ د قوماندان کېږدې ته ور ورسېد، هغې کېږدې ته چې له نورو هغو نه لږ لورې او په همدې نښه يې تر نورو توپير درلود او دې توپير له نورو نه، دهغ پېژندل آسانه کول. هلته يې دگرناديه دپوځ يوه ډله وليدله چې تر مخې يې پر خاورو بربنډ سرتېري پروت و. دوو سرتېرو هغه نيولی او دوو نورو هغه په نړيو لښتو پر ملا واهه. وهل خوړونکي سرتېري سختې چغې وهلې. څو رب جگړن، چې د سرتېرو په وړاندې ښکته پورته گرځېده، بې له هغه چې دغو چغو ته پام وکړي، همداسې پرله پسې غږېده او ويل يې:

-د سرتېري لپاره غلا بې تنگي ده. سرتېري بايد سپېڅلی و اوسي، هغه بايد زړور او مېړنی اوسي، که سرتېري دخپل ورور مال پټوي، هغه شرف نه لري، دا سپک وهی، ښه يې وډبه وي.
دلمدو نړيو لښتو گوزارونه او د سرتېري له زاريو، ستړيا نه دډکو، ناهيلو چغور مبارو همداسې دوام درلود.

جگړن امر کاوه:

-نور، نور...

ځوان افسر چې پرمخ يې د نه پوهېدنې او زورېدو نښې راخوړې وې، هلته رسېدونکي ياورته په پوښتنيز ډول وکتل او له هغه ځايه لرې شو.

سردار اندرې چې د جبهې لومړې کرښې ته رسېدلی و، په جبهه کې خپل تگ ته دوام ورکړ. که څه هم زموږ د جنگيالو د کرښې او ددښمن د

جگړه او سوله

پوځونه ترمنځ په ښې او کښې خوا کې واټن خورا لرې و، خو ترمنځ يې، هلته چې د جرگمارو ترمنځ پرون سهار د روغې خبرې روانې وې، دومره سره نږدې وو، چې وگړو کولای شول يو د بل څپرې وويني او سره وغږېږي دهغو سرتېرو ترڅنگ چې دلته په خپلو مورچلونو کې پراته وو، له دواړو خواو نه خورا ډېر سيلا تيان او هسې نندار چيان لومړې کړښې ته راغلي وو او په خدا خدا يې د دښمن سرتېرو ته چې پردي پردي ورته برېښېدل، کتل.

که څه هم لا سهار دوخته د جبهې لومړې کړښې ته، پر تگ راتگ بنديز لگېدلی و، خو قوماندانان نه شو کولای د دغو نندار چيانو مخه ونيسي... سردار اندرې، د فرا نسويانو په ننداره بوخت و...

يو روس سرتېری، چې له خپل افسر سره، د جگړې لومړې کړښې ته نږدې شوی و، په خورا مينې او تلوسې خپل يو ملگری، چې گرناديه سره په فرانسوي غږېده، ورنښوده او ويل يې:

- گوره! د بلبل په شان غږېږي، داسې چې تر هغه بهرني نه لاسه غږېږي. او هو دا ته يې سيد وروغه! آه هه، نو وايه!

سېد وروف چې پر فرانسوي ژبې د لاسبرۍ او ښې غږېد ادعواله، وويل:

- په رښتيا هم ښه غږېږي.

هغه، سرتېری چې ټول نور په خدا او ملنډو يو بل ته ښوده، هماغه دولو خوف و. سردار اندرې، هغه پېژانده، نو ځکه يې خبرو ته غوږ شو. دولو خوف له خپل ټوليمشر سره، له کينې خوانه چې ددوی د پوځيانو د درېدو ځای و، لومړې کړښې ته راغلی و.

ټوليمشر چې سرواندي راخم کړی و، هڅه يې کوله ده ته له دغو نا آشنا خبرو او کلمو نه، که په يوه کلمه هم کېږي پوه شي، هغه دولو خوف

جگړه او سوله

لمساوه:

نو! څه وايي؟ مهرباني وکړه، څه؟ هغه څه وايي؟
خو دولو خوف، ټوليمشرته ځواب نه ورکاوه. هغه له فرانسوي جنرال سره په خورا تودو خبرو کې ډوب شوی و. دهغو ټولې خبرې اترې د جگړې په اړه وې. فرانسوي افسر چې دروسانو او اتریشيانو ترمنځ توپير نه شو کولای، هڅه کوله دا په ډاگه کړي چې روسان لا په ټولم کې دي، نه تسليم او نه تبنتېدلي دي. دولو خوف، هڅه کوله خپل سيال ته ثابتته کړي چې روسان نه يوازې هېڅکله نه تسلېمېږي، بلکې فرانسويانو ته يې ماته هم ورکړې ده.
دولو خوف ويل:

-دلته موربه ته ويل شوي، چې تاسو تالا والا کړو او دا کار به کوو.
فرانسوي جنرال يې په ځواب کې ويل:
-بسه به دا وي چې هڅه وکړئ چې تاسو، سره له ټولو قزاقانو سره زموږ له لاسه تالا والا نه شئ.
فرانسوي نندارچيانو او اورېدونکو ددې خبرې په اورېدو د زړه له کومې وخنډل.
دولو خوف ويل:

-هماغه شان مو چې د سووروف (د روس يو ستر قوماندان و) په وخت کې ونڅولې. دا وار به مو بيا گډ کړو. تاسو به دې ته اړ کړل شئ چې ونڅېږئ.
يو فرانسوي وويل:

-دا څه سندرې وايي؟

يوبل فرانسوي بې له هغه چې پوه وي، د تصور له مخې يې اټکل وکړ چې خبرې يې د پخوانيو جگړو په اړه دي، وويل:

جگړه او سوله

- د اټولې پخوانۍ سندرې دې، ټولواک (بناپارت) به لکه دنورو په شان ستاسو دغو سوورتو هم وښيي چې څوک څنگه دي.
دولو خوف شونډې بېرته کړې:
- بناپارت...

خو یو فرانسوي سرتېري په خواشاني چغې کړې:
- بناپارت څه شی وي؟ ټولواک وایه، بلا دې ووهه.
- بلا دې، ستا د ټولواک پسې وي.

دولو خوف، په روسي ژبه فرانسوي ښه وښکته، داسې ښکته
چې پوځیان یې په خپل منځ کې کوي، خپل توپک یې اوږې ته کړي،
او خوځېد او خپل ټولیمشرته یې وویل:
- ایوان لوکوېچه! درځه چې څو!

دلومړې کرښې سرتېرو، په خپل منځ کې سره وویل:
- وډې لیدل چې په فرانسوي غږېدل یعنی څنگه؟ ښه
سېدوروفه! اوس ته څه په کې وایي.

سېدوروف سترگه کېښکوده او فرانسویانو ته یې هسې په بې
معني او بېوللو ویلو پیل وکړ:
- کاري، ماله، تافه، ساغي، موتر، کېسکا...

- څه، څه، څه، څه، هو، هو، هو، د سرتېرو په منځ کې د خندا او
خوښۍ داسې یوه څپه خوره شوه چې آن د فرانسویانو کرښو ته ور
واوښته او تا به ویل چې ټول به اوس خپل توپک خالي، خپلې وسلې به
ماتې او ژر تر ژره به خپلو ورځني ژوند ته مخه کړي.

که څه هم پوځیان کورونو ته لاړل، مگر وسلې هماغسې ډکې، یو بل
ته په ښه شوې وې. توپونو نه گولی لرې شوې وې، خو مورچلونه
هماغه شان ټینګ او بې بدلونه وو.

۱۶

سردار اندرې چې د جبهې ټولې کرښې له ښې نه چپ ته وکتلې، په هغه مورچل کې له آسه کوز شو چې د ستر قوماندان په وينا، د جگړې ټوله سيمه له هغه ځايه تر څارنې لاندې راتله. هغه د څلورم توپ له څنگه چې له توپ وړونکي نه جلا ولاړ و، ودرېد. يو توپ چې سرتېری د توپونو مخې ته د څارنې لپاره گرځېده راگرځېده. دغه چوپړ چې سردار وليد، غوښتل ودرېږي، خود هغه په اشارې يې خپل منظم، غمړلې او له خواشداني نه ډکې گرځېدو ته دوام ورکړ. توپ وړونکې کراچۍ د توپونو تر شا ولاړې وې او دهغو شاته آسونه تړل شوي وو. د توپچيانو اورونه بل وو. د وروستي توپ کينې خواته د افسرانو دخورا تندو او تودو خبرو آوازونه اورېدل کېدل.

په رښتيا هم ددې مورچل نه، د روسيې د پوځ ټول او ددښمن د پوځ د يوې برخې د ځای پر ځای شوي دريځ ننداره له ورايه ښکارېده. د همدې، مورچل په وړاندې، د مخامخ شنې غونډۍ پر څوکې د شونگراين کلۍ له لرې ليدل کېده. ښۍ او چپې خواته په درې برخو کې، د لږگو په منځ کې دفرانسوي پوځيانو راتولېدل د ليدلو وړ وو، خو داسې برېښېده چې دهغو زياتره برخه په خپله کلي او دغره شاته لمنو کې ځای پر ځای شوي دي، د کلي چپې خواته مورچل ته ورته

جگړه او سوله

يوڅه، دلوگو په منځ کې ليدل کېدل، خوله لرلید (دوربين) نه پرته، دهغه پېژندل گران و. بڼې، خواته زموږ پوځونه، پر شپوه شوي غونډې داسې ځای پر ځای شوي وو، چې فرانسوي مورچلونو يې، په آسانۍ ترڅارنې لاندې راتلل. زموږ ځمکنی پوځونه هم په همدې غونډۍ کې پراته وو. دهغو څنگ ته ((دراگن)) نومي پوځ ليدل کېده. په منځنۍ برخه کې، د توشين په مورچل کې، يعنې له هماغه ځايه چې سردار اندرې له هغه ځايه ننداره کوله، يوه داسې غونډۍ وه، چې زموږ او شون گرابن د کلي ترمنځ د بهېدونکي رود پلو خواته په آواری، ورشپوه شوي وه او د رود آپلو، د کلي خواته ورپورته کېده. چې خواته زموږ پوځيان له ځنگل سره گاونډي و، پليو سرتېرو له همدې ځنگله نه لرگي وهل، اوروڼه يې بلول او د نغريو لويي يې کنډک کنډک له ورايه بنکارېدل.

د فرانسويانو لومړۍ کړنښه زموږ د لومړنيو کړنښو نه پراخې او څرگندې وې او له ورايه تصور کېدای شو چې په آسانۍ کولای شي، موږ له دواړو خواو نه محاصره کړي.

زموږ د پوځونو شاته د بنسټه کېدو او پورته کېدو يوه ژوره تنده شيله پرته وه، چې د توپخانې او شا پلو ته يې د سپرو و تلو ته ستونزې پيدا کولې. سردار اندرې، پرتوپ ځنگل کېښوده، خپله کڅوړه يې راوويسته او دخپلو پوځونو د ځای پر ځای کېدو ټول ځايونه يې انځور او دهغه په دوو ځايو يې د دې لپاره په پنسل څه شي وليکل، چې پر هغه به له شهزاده باگراتيون سره خبرې وکړي. هغه له ځان سره وانگېرله چې دی به سبا ته سپارښتنه کوي، چې لومړی به د دوی توپچي منځنۍ برخې کې ځای پر ځای کېږي او بيا به سواره پوځونه، آپلو ته ولېږدول شي. سردار اندرې چې تل د ستر قوماندان سره مل و، نو تل يې د

جگره او سوله

پوځونو خوځېدا او دهغه په اړه فرمانونه څارل هغه چې د ډېرو جگړو تاريخ لوستی و، د دې جگړې په اړه يې هم يوازې په بنسټيزې کړنلارې فکر کاوه او په دې اړه يې دهغو پېښو اټکلونه کول چې ذهن ته ورتلل، له ځان سره به ويل:

- که د بنمن له بڼې خوا يرغل وکړي، د کيفي گړناده او د پادولسکي ښکاري قوتونه بايد ترهغه دفاع وکړي او خپل مورچلونه وساتي، چې نوي قوتونه دهغو مرستې ته راوړسېږي.

په دې حالت کې بيا د دراگن قوتونه کولای شي له څنگه، پر د بنمن يرغل وکړي او ويې څپي. که زموږ د پوځ پر منځنۍ يا پر زړه يرغل وشي، نو هغه به بيا توپونه پردغې غونډۍ ځای پر ځای کوي او دهغه ترچترلاندي به د چپې خواته خپل پراته پوځونه د د بنمن له اوره ساتو او په کرار کرار به شا خواته درومو او ځان به باسو.

په هغه موده کې چې سردار اندرې په دغه مورچل کې ولاړ و، داسې د جگړې په خيالونو کې ډوب و، چې د افسرانو د بندار د شراو شور غږ يې لکه، کله کله چې پېښېږي پرله پسې اورېده، خو هڅه يې کوله چې ورته غوږ نه شي، نو له دې کبله هر هغه څه يې چې اورېده، پر هغه نه پوهېده، مگر ناڅاپه د دغه شراو شور تودوالی ورته په زړه پورې شو او بې له ارادې يې ورته غوږ ونيو.

يو خوږ او لږ آشنا غږ يې ترغوږه شو:

- نه! نه! د زړه سره! زه وایم که انسان په دې پوهېداى چې له مرگه وروسته په ده څه راځي، نو هېڅکله به له مرگه نه ډارېداى، هوکې يارانو، زما دا خبره و منئ، هو! د زړه سره!

د خبرو په منع کې يو ځوان غږ ورو لوبېد او وې ويل:

- ښه، گورئ! و ډاره شئ، که ونه ډار شئ، باک يې نشته، چې وخت

جگړه او سوله

بې راشي، له مرگه تېښته نه شته.

- يو بل غږ چې تر نورو پوخ او دروند و، را اوچت شو:

- مگر ډار په خپل ځای پاتېږي، خو که له دې خبرو نه تېر شو، بايد ووايو تاسو ټول هوښيار خلک ياستئ، پوهېږئ تاسو توپچيان ولې دومره ځيرک او دقدر وړ خلک يي؟ او ولې مو داسې لوی خيالونه په ذهن کې گرځي؟ دا ځکه چې تاسو تل دهرڅه دسرتو رسولو او له ځان سره يې د وړلو حق لري، هم ودکا او دودکا څکلو اړوند ټول خواږه او مزناکې څکې له ځان سره اخیستې شي.

يوبل ډډ غږي آواز چې ښکارېده د پلي پوخ افسروي او وغږېد او ويې خندل.

هغه لومړنی غږ چې د سردار غوږ ته آشنا و، دوام ورکړ:

- هوکې! ډار پر خپل ځای پاتېږي، انسان له کوم نا آشنا څه نه ډارېږي. پوهېږئ، له کوم نا آشنا څه نه هرڅومره چې ووايي روح مرگ نه وروسته آسمانو ته الوزي، وایي دي، ځکه موږ خو پوهېږو چې آسمان نشته، دا ټوله هوا ده، يوازې هوا.

هغه ډډ غږي آواز بيا د توپچي خبرې پرې کړې:

- گوره توشينه! نه شي کولای موږ خپل هغه خواږه جام ته مېلمان نه

کړي؟

سردار اندرې تر لږ فکر وروسته په خوښۍ هغه خوږ فلسفي آواز وپېژاند او له ځان سره وېگنېد:

- دا خو هماغه تورن دی، چې لوڅې پښې د خوږو په هغې کېږدی کې

ولاړو.

توشين وويل:

- جام خو کېږي، خو دا څرک کيسه هم...

جگړه او سوله

هغه ددې بې وخت پيدا نه کړ چې خپله خبره پای ته ورسوي. دده له خبرو سره هممهاله په هوا کې دداسې غرمبهارې غږو او رېدل شو، چې په خورا چټکۍ ددوی خواته رانږدې او قوي کېده. دا دتوپ گولۍ وه، چې گواکې له ډېره تلواریې وخت ورته کړ، نا وپیل شوې خبرې پای ته ورسوي گولۍ. په داسې وېرونکي زور او دوزخي قوت دهماغه خوړو د کېږدۍ سره په ځمکه ولږېده، لویه کنده، دخاورو او تېرو لویه دلی. بې جوړه او دځمکه له زړه نه بې سخت زگېږوی پورته کړ.

په همدې شېبه کې تر ټولو نه مخکې کمکۍ ځانه توشین له جونگره نه راودانگل، هغه چې پيپ بې په شونډه و کې کېښکود، رنگ بې څه الوتې غونډې و. تر هغه نه وروسته، هماغه دپلي پوځ او دځير، مېرني آواز خاوند راووت او دخپلو تنیو دتړلو په ترڅ کې، په منډه منډه دخپل ټولې خواته لاړ.

۱۷

سردار اندرې، چې پر خپل آس سپور و، د توپونو په مورچل کې ولاړ و، دهغه توپ لوگي ته يې کتل چې ډز ترې شوی و. دهغه سترگې پر ټول هغه منظر خورې شوې چې تر مخې يې پروت و.

هغه وليدل چې د فرانسويانو پر ځای ولاړ پوځونه، په خوځېدو شول او هغه څه چې لا تراوسه سم نه بنسټکارېدل، هغه يو توپ و، چې له هغه نه له شوي ډزه، په پيدا شوي لوگي کې پټ و. دوه تنه فرانسويان چې اټکل کېده، ياوران به وي، د غونډۍ پر لمنه يې منډې وهلې. تر هغو نه لږ کوز، د دېنمن يو کوچنی ټولې چې له ورايه څرگنده وه، د لومړي کرنيې د پياوړتيا تکل يې لاره، د غونډۍ د لمنې خواته روان و. د لومړي ډز لوگي لا سم خپاره شوي نه و، چې بل لوگي پورته شو، د ډز غږ يې هم واورېدل شو. جگړه پيل شوې وه. سردار اندرې د خپل آس مخه راواړوله او د شهزاده باگراتيون د ليدو په هيله يې د گرونت پلوت ته چو کړل. تر خپلې شا يې د توپونو د ډزو پرله پسې او کرار کرار په جگېدو غږونه واورېدل. داسې برېښېده چې زموږ توپونو هم دېنمن ته، د ډزو په وړلېرلو دهغو ځواب وايي. تر دې نه لږ کوز همالته چې سهار مرکچيانو پر اوږ بند خبرې کولې، د ټوپکو د ډزو غږ واورېدل شو.

لوماروا، د ناپليون ريبار چې له سختې غندنې او گواښ نه ډک

جگره او سوله

ليک يې راوړی و، مويورات ته ورسېدلی و. مويورات چې د خپلو کړو له شرمه لاره ورکه کړې وه، هڅه يې کوله خپله تېروتنه ژر تر ژره سمه کړي، نو سمدلاسه يې خپلې قواوې د روس د پوځ د زړه او دواړو خواوو بڼې او کينې خواته دمحاصرې لپاره، په دې هيله وروخوځولې چې تر لمر لوېد او د ټولو اک ناپليون د رارسېدو نه مخکې، ددوی مخې ته د دښمن کمشمبره پراته قوتونه تالا والا کړي.

سردار اندرې په زړه کې ويل:

- پيل شوه، هغه ده جگره پيل شوه.

هغه احساسوله چې زړه ته يې د وينو ورتگ له پخوانه لاپسې

چټک شوی دی، له ځان سره يې ويل:

- چېرې دی؟ چېرې دی؟ زما بخت چېرې دی؟؟ هغه به څنگه را پيدا

شي؟ (بخته تاله کومه لوري را حضور کړم- خوشال بابا)

هغه، دهغو ټوليو د سرتېرو په منځ کې چې لاس پښځلس دقيقې مخکې يې شوله خوړه او ودکا يې څکله، روان و او ليدل يې چې سرتېري په خورا چټکۍ ځان مورچلونو ته رسوي، وسلې چمتو کوي او د ټولو په بشرو کې هغه احساس او لېوالتيا ويني چې په خپل زړه کې يې اېشپدله، د هرافسر او هر سرتېري په څېره کې دا ټکې له ورايه څرگند او لوستل کېده چې، هغه ده پيل شوه! جگره پيل شوه! تالانگره وحشتناکه او له خوبنيو ډکه جگره!

لا د سنگرونو د جوړولو او په هغو کې د استحکاماتو برابرولو ځای ته نه ورسېدلی، چې د مني د موسم، دهغه مابښماني غمجن مابښام په غم لړلو شېبو کې يې يوه ډله سواره وليدل چې ددوی خواته را روان وو. سپرو پوځونو، د دغې ډلې په مخکې د راروان، سپاره پوځي، د پوست خولۍ په سر او په سپين آس سپور و. دا سپور شهزاده باگراتيون

جگړه او سوله

و. (باگراتيون په خټه گرجی و. مگر جيان په دوديز ډول د پوست خوله او پوستين اغوندي). سردار اندرې دهغه درار سپدو په تمه پښه ونيوه. شهزاده باگراتيون همدا چې اندرې وپېژاند، خپل آس يې ودراره، هغه ته يې سروبنوراوه. په داسې حال کې چې شهزاده باگراتيون هماغه شان مخې ته کتل، سردار اندرې، هغه ته خپل دسترگو ليدلی حال ووايه. دغه احساس چې، پيل شوه، هغه ده جگړه پيل شوه. آن دباگراتيون، په نه خوځېدونکې تورې څېرې او دهغه په نيمه تړلو، ملالو خوبولو سترگو کې چې گواکې سختې د خوب لپواله وې هم له ورايه لوستل کېده. سردار اندرې دغه نه خوځېدونکې څېرې او سترگو ته په خورا ناآرامې ځيرتيا ځير شو، هغه غوښتل پوه شى، چې ايا ددغې څېرې او دهغه دځاوند په گوگل کې اوس څه خيالونه تېرېږي او څه فکرونه کوي؟ هغه ته په کتو کتو کې يې دا په زړه کې ويل:

- ايا ددغې نه خوځېدونکې څېرې تر شا به اصلا کوم خيال وي؟
شهزاده باگراتيون د سردار اندرې د خبرو تر اورېدونه وروسته
دمنې او منلو سروبنوراوه او وې ويل:
- ډېر بښه!

او ژبه يې داسې وه، چې گواکې وايي، ټولې هغه پېښې چې تېرېږي او يا دا خبرې چې ورته ويل کېږي، هماغسې دي چې دی له مخې پرې پوهېده او اټکل يې کړی و. سردار اندرې دچټکۍ سوارۍ دسترپاله امله ژر ژر غرېده، خو شهزاده باگراتيون دخپل ختيځ دود له مخې داسې په پام او کرار کرار خبرې کولې چې گواکې غواړي ووايي، دا ټول تلوار دڅه لپاره؟ هغه خپل آس وڅواوه او دتوشين دسنگر پلو ته ورنېږدې شو. سردار اندرې، دهغه له مل ملگرو سره يوځای هغه پسې

جگړه او سوله

ور و خو خپد. دهغه ملگري دا کسان وو: د ټولواک له خوا، رالېږل شوی افسر چې دده د قوماندانۍ ځانگړی استازی گڼل کېده، دهغه خپل یاور، ژیرکوف، د اړیکو د ساتنې افسر، د قوماندانۍ د امنیت افسر چې په بنکلي سپین انگریزي آس سپور و او یوتن ملکي دولتي مامور چې په خپل نوبت یې د څارونکي په نامه د جگړې په لومړۍ کړنښه کې د گډون غوښتنه کړې وه. دغه څوږب او غټ خپلواک څارونکی چې په موسکا او سادگی سره یې شاوخوا کتل، یو د خدا وړ داسې کوټ چې د سرتېرو له خوا پراسونو پراته ځل ته ورته و، اغوستي و، داسې پر آس بنورېده چې د افسرانو، قزاقانو او یاورانو په منځ کې د خدا نښه ترې جوړه شوې وه.

ژیرکوف، داسې بالکونسکې ته ور وښود او وې ویل:

- دې ته گوره! راغلی چې د جگړې ننداره وکړي، خولا تر اوسه د

جگړې آوازې خپرې شوې نه دي، او دی بیا گڼی. اخیستی دی.

د دغه غیر پوځي څارونکي پر شونډو داسې یوه موسکا چې د دوکې نښې په کې څرگندې وې خوره وه. هغه داسې موسبده چې گواکې د ژیرکوف ملنډې یې ستاینې گڼلې او داسې برېښېده چې هڅه کوي ځان تر هغه نه چې دی، لاپسې ساده وښيي، هغه وویل:

- ډېره ښه ده، نور، نو څه؟

خو د قوماندانۍ څارونکي ورته وویل:

- څه ښه ده؟ هېڅ ښه نه ده، ډېره د خدا وړ ده....

لا د توشین مورچل ته نېږدې شوي نه وو، چې د توپ یوه گولۍ دوی ته نېږدې ولگېده. هغه ساده ملکي څارونکي بیا ساده موسکا پر شونډو وپوښتل:

- دا څه شی و چې دلته ولگېده؟

جگره او سوله

ژیرکوف وویل:

-فرانسویان پر مور پتیرې وروي.

سادگی بیا وپوښتل:

-ښه! هغوی په همدې ډول ډزې کوي؟ دا نوبل ډول کیسې دي.

هغه چې له خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېده، خپلې خبرې لا پای ته نه وې رسولې چې یو اریبا، خو له پخوانه په زوره ډزو غرمبار ترغور او تاوې چې په کوم اوبلن څه کې، ډوب شوی وي، ناڅاپه ورک شو. هغه قزاق چې ددغه ساده سړي ښۍ خواته روان و، له خپل آس سره یوځای ولوېد. ژیرکوف او دقوماندانۍ نوکریوال افسر سرورنه په زینونو تیت او دآسونو مخونه یې بلې خواته واړول. ساده ملکی سړی د لوېدیځي قزاق ترڅنګ ودرېد او په خورا پام او ځیر دهغه نندارې ته ودرېد. قزاق وژل شوی و، خو دهغه آس لا ژوندی او خوځېده.

شهزاده باګراتیون سترګې برنډې، دلوېدیځي قزاق خواته ورغی، خو همدا چې په خبره پوه شو، په خورا بې پروایۍ یې، داسې مخ ترې واړاوه چې ته به وایي:

-دا یوه داسې ورځنۍ پېښه ده، چې هغې ته زیات پام هسې حماقت دی. خپل آس یې دیوه غوره سپاره په شان په خورا نرمۍ ودراره، لږ خم شو او خپله توره یې چې د پوستین په لمنه کې نښتې وه، راخلاصه کړه. دهغه توره، لرغونې، داسې لرغونې توره وه، چې اوسنیو تورو ته یې هېڅ ورته والی نه درلود.

سردار اندرې ته په دې شېبه کې هغه کیسه وریاده شوه چې څنګه دایتالیا په جگره کې جنرال سوورف، باګراتیون ته خپله توره بښلې وه. ده داسې انګېرله چې په دغې شېبه کې دغه یادونه څومره دده په زړه ښه لګېده. هغوی هماغه مورچل ته ورغلل چې څو شېبې مخکې

جگړه او سوله

بالکونسکې هلته ولاړ او د جگړې د ډگر ننداره يې کوله
باگراتيون له هغه بربدگي نه چې د مهماتو د صندوق ترڅنگ ولاړ
و پوښتل:

- دا د چا ټولې دي؟

که څه هم هغه و پوښتل: دا د چا ټولې دي؟ خو اصلا يې غوښتل په
دې پلمه له بربدگي سره خبرې پيل او له هغه نه و پوښتي، دلته لا ډار
شوي نه ياستئ؟ بربدگي له ورايه په خبره پوه شو، خپلې خرمايي څنې
يې چې پرمخ راخوړې وې وځنډلې او په خورا خوښۍ يې وويل:

- جلالتماب! د تورن توشين ټولې دي.

باگراتيون چې په خيالو کې ډوب و، وويل:

- ښه ده! ښه ده!

هغه له هغو کراچيو نه چې توپونه په کې کښول کېږي تېر شو او تر
ټولونه د وروستي ولاړ توپ ترڅنگه ودرېد.

هغه توپ ته لا پوره نېردي شوی نه و، چې د توپ د گولۍ غوږ
زورونکی غرمبهاری يې تر غوږو شو. توپونه د لوگي په منځ کې ورک
او ليدل يې چې توپچيان خپل توپونه بېرته، په خپلو پخوانيو ځايونو
کې ځای پر ځای کوي. يو ستر، څو رب او ډپلنو اوږو خاوند سرتېري چې
پر تير يې لومړۍ شمېره ليکل شوې وه، د توپ دمیل د پاکولو وسپنه را
اخيستي، پښې يې سره خلاصې او په يو گام سره يې ځان لرې او دويم
شمېره سرتېري په ريرد بدونکو لاسونو په توپ کې بله گولۍ
کېښوده. بل وړوکی، په ملا کړو پ افسر چې هماغه توشين نومی افسر
و، مخې ته داسې رامنډې کړې، چې گواکې پښه يې د توپ په قنډاق کې
بنده وي، پرته له هغه يې چې د جنرال شته والي ته يې پام شي، دواړه
لاسونه يې لکه سايوان سترگو ته ونيول، په ځير ځير يې وکتل او په نري

جگړه او سوله

او ازیې چې غوښتل یې هغه ته د زړورتیا هغه رنگ ورکړي چې دده بڼه یې سره یې رنگ نه لگاوه، وویل:

-دوه درجې یې زیاته کړه، سمېږي. او بیا یې چيغه کړه:

-مېدو بدوفه خوځېږه! دویم ډزوله!

باگراتیون هغه ته ورغږ کړ، خو توشین په کمډاني او کرار یې خوځېدا چې، نه د پوځیانو، بلکې ترزیاتې کچې دمبارکۍ ویلو په وخت کې دکلیسا دکشیشانو خوځېدا ته پاتې کېده، خپلې درې گوتې دخپلې خولې ترخندې ورسولې او په چټکۍ یې دجنرال پلوور وځغاستل. که څه هم د توشین، توپچیان د شیلې ویشتلو ته گمارل شوي وو، خو هغه دشون گرابن، پرهغه کلي چې دده مخې ته پروت و او په هغه کې یو زیات شمېر فرانسوي سرتېري راکوټه شوي وو، گذارونه کول.

هېڅچا توشین ته دا سپارښتنه نه کوله چې په کوم ډول گوليو کومه نښه وولي. دلته ده خپله، له خپل قوماندان زخارچنکه سره ترمشورې نه وروسته، چې ده یې خورا درناوي کاوه، پرېکړه کړې وه، ښه به دا وي چې کلی به تر اورلاندې نیسي. باگراتیون، د توشین د گذارش نه وروسته وویل:

-ډېره ښه! او دده په وړاندې یې دجگړې دپراخ ډگر په نندارې پیل وکړ، داسې تصور کېده چې په خیالو کې ډوب دی. فرانسویان له بلې هرې ځوانه، ښۍ ځوانه ډېر رانېږدې شوي وو. له هغې غونډۍ نه چې دکیف غونډ پرې ډېره شوی و، لږ ښکته، په پرته دره کې چې یو سین په کې بهېده، دتوپکو ډزو، تندرته ورته، داسې آوازونه اورېدل کېده چې زړونه یې په گوگل کې رېږدول. له جنرال سره یوه مل افسرد ((درگونو)) د پوځیانو نه هلته لږ ښۍ ځواته هغه فرانسوي

جگړه او سوله

سرتېري، شهزاده ته وروښودل چې زموږ د سرتېرو خواته د يرغل او دهغو دمحاصرې په تکل کې وو. موږ ته، نږدې ځنگل، چې خواته د ليدو لړليد بند کړی و. شهزاده باگراتيون سپارښتنه وکړه چې له منځنيو کنډکونو نه دي، دوه هغه دښي. خواد قوتو مرستې ته ورو دانگي. يوه افسر زړه وکړ او شهزاده باگراتيون ته يې ورياده کړه چې ددغو کنډکونو په تگ سره به توپونه بې دفاع پاتې شي. شهزاده باگراتيون مخ افسر ته ورواړاوه او په پټه خوله يې هغه ته ځير ځير وکتل، خو څه يې ونه ويل. سردار اندرې داسې وانگېرله چې دافسر يادونه خورا پر ځای، سمه او ځواب ويل يې گران دي، خو په همدې شېبه کې دهغه غوندې له قوماندان نه چې په دره کې پروت و، يوه استازي په منډه يو خبر راوړ چې بې شمېره فرانسوي پوځيانو، د درې له لمنې نه پردوی برېد کړی، غونډ تالاولا شوی او د کيف دگرناديا دپوځ پلې ډلې د شا خواته را روانې دي. شهزاده باگراتيون، سر وښوراوه، په کراره ښي پلولاړ او ددراگون دپوځونو خواته يې يوياور واستاوه او سپارښتنه يې وکړه چې په فرانسويانو يرغل پيل شي، خو دغه ياور ترنېمې گړی وروسته راستون شو او خبر يې راوړ چې، همد اوس ددراگن دغونډ قوماندان د درې اه پلوشا ته تللی دی. قوماندان دا دليل وايه چې دوی د دښمن ترسختو گذارونو لاندې راتله او د بې ځايه او زياتې مرگ ژوبلې دمخنيو لپاره يې خپل سرتېري په ځنگله کې پناه او گمارلي دي.

باگراتيون وويل:

- ډېر ښه شوي دي.

کله چې شهزاده باگراتيون له توپخاني نه لرې کېده، دچېې خواله ځنگل نه د ډزو غبر اور بدل کېده، خودا چې دی دجبهې له چېې خوانه

جگړه او سوله

خورا لرې پروت و او نه يې شو کولای په خپل وخت هلته ورسې، نو هلته يې ژيرکوف ددې لپاره واستاوه، چې جنرال ته، هغه جنرال ته چې په براوناو کې يې کوتوزف ته قطع وړاندې کړې وه، ووايي چې خومره ژر کېږي، بايد په چټکې ددرې هاخوا ته، په شالار شي، ځکه په قوي اټکل سره به ددوی بڼي قوتونه ونه شي کولای ډېر ځنډ ددښمنانو د پرمختگ مخه ونيسي. په دې اله گوله کې تورن توشين او هغه ټولي چې بايد دتوپخاني دفاع وکړي، دټولوله ياده ووتل. سردار اندرې، دشهزاده باگراتيون خبرو او دهغه هغو سپارښتنو ته چې قوماندانانو ته يې ورکولې په خورا ځير غوږنيولی او دې ته يې پام شو چې سپارښتنې مارښتنې نه شته او شهزاده باگراتيون يوازې او يوازې هڅه کوي دا ونښي چې هر څه چې شوي ياکېږي، دامهمه نه ده چې داړتيا له مخې دي که په خپل سر، يا دقوماندانانو د اټکل له مخې شوي که دده دسپارښتنې، هرڅه چې دي، دده دغوښتنو سره برابر دي. سردار اندرې په دې پوهېده چې، که څه هم داټول کړه، په خپل سر او دقوماندان له ونډې پرته ترسره کېدل، خو په خپله د باگراتيون شتوالی دلته خورا اغېز او ونډه لرله. هرشمېر قوماندان به چې په خومره ناآرامۍ او گڼۍ ده ته رارسېدل، کرار بدل به، افسرانو او سرتېرو به هغه ته په خوښۍ او ورين تندي هرکلي وايه، دهغه په ليدو به تازه او خوښېدل او هڅه به يې کوله دځانښودنې لپاره لاسي او بې ځايه زړورتيا ونښي.

۱۸

شهزاده باگراتيون، لومړی، زموږ د کړنښې د نښې اړخ تر ټولې لورې
 څوکې ته وخت او بيا بنکته د شيلې منځ ته، چېرې چې د تندرېزو ډزو
 غږ مېهاري اورېدل کېده او د بارو تو د لوگو له لاسه هېڅ شي نه ليدل
 کېدل، وړاندې لاړ او ورنښکته شو. هر څومره چې به په شيله کې بنکته
 او دننه ننوتل، په هماغه کچه به تتوالی زياتېده او د جگړې ډگر
 نېرېدېوالی رانږدې کېده. هغوی ته يونيم ټپي سرتېري په مخه
 ورتلل. دوو سرتېرو د يو بل ټپي سرتېري چې سريې په وينو ککړو او
 خوله يې لوېدلې وه، تر ترڅنگ لاندې نيولی و او له ځان سره يې
 کشاوه. ټپي سرتېري زگيروي کاوه او له خولې نه يې وينې
 بهېدې. داسې برېښېده چې گولی يې يا په ارمېزه او يا په خوله کې
 لگېدلې ده. بل ټپي يې وليد، چې يوازې، بې ټوپکه په زړورتيا روان
 و، هغه په لوړه لوړه زگيروي کاوه، خپل لاس يې چې تازه ټپي شوی
 و، د ويالې په شان وينې ترې بهېدې او دده پر کوټ ورڅښېدې،
 همداسې بنوراوه. د هغه په څېره کې له درده زيات، ډېار نښې څرگندې
 وې. يوه دقيقه مخکې لگېدلې و. له واته و او بنستل، ناڅاپه پر يوه کنډې
 ورشپوه شول او هلته يې وليدل چې څو تنه پر ډاگ پراته دي. د سرتېرو
 يوې ډلې سره چې روغ رمټ کسان هم په کې وو، مخامخ شول. سرتېرو
 چې سخته ستمېدل هڅه کوله پر غونډۍ وروڅيرې، هغوی، سره له
 هغه چې جنرال وليد خو همداسې يې په لور او از خپلې غږېدا او لاس

جگړه او سوله

ښورولو او اچولو ته دوام ورکړ. دهغو افسرد باگراتيون په ليدو چيغه کړه او هغو سرتېرو پسې يې چې گله وډ روان وو، منډه او له هغو نه يې هيله وکړه چې راستانه شي. باگراتيون، د سرتېرو هغو کتارو ته نږدې شو چې ډز يې کولې، خو ددغو ډزو د شور ماشور غږ نه اورېدل کېده. د باروتو لوگي پر ټولو او ټوله سيمه خپور و. د سرتېرو خپرې دباروتو له لاسه تکیې تورې او گڼې اخيستې وې. يوې ډلې په توپکو کې ميلې وهلې، بلې هغې په لولو کې باروت تويول، چاله صندوقونه دتوپونو گولۍ راويستې او بلې ډلې بيا ډزې کولې، خو دباروتو لوگي چې دباد دنشتوالي له امله سخت دروند او ټينگ و، ځای پرځای ولاړ او دا هم څرگنده نه وه چې د ډزو نښه څوک او کوم ځای دی. کله ناکله به يوزره رابنکوونکي آواز هم واورېدل شو. سرداراندرې چې دغو ډلو ته نږدې کېده، له ځان سره وويل:

-دانو څه دي؟ دا خودجبهې کرښه نه ده، ځکه چې گڼه گونډه ده، يرغل نه دی، ځکه ټول په خوځېدا دي....

ډنگر خوار بودا چې دغونډ قوماندان و، اوږدو لوبدلو ښو يې دهغه نيمايي عمر وهلې سترگې ځان کې مروړلې او دهغې خپرې ته يې، خواخوږي بڼله. شهزاده باگراتيون ته ورغی او په خوږه موسکای يې له هغه نه دگران مېلمه په خپر هرکلی وکړ. هغه گزارش ورکړ چې فرانسويانو يې پر غونډه برېد کړی دی. که څه هم دوی دفرانسويانو دیرغل مخه نيولې خو په دغه مخنوي کې دده دغونډ تر نيمايي زياتو سرتېرو ژوند بايللی دی. دغونډ قوماندان ويل چې ددښمن برېد يې شاته تمبولی، خوده دتمبولو خبره يې په احتياط ادا کوله، ځکه دی په رښتيا نه پوهېده چې پر غونډ څه راغلي او په دې وروستي نيم ساعت کې پر هغو سرتېرو څه بلا راغلي چې ده يې قومانده کوله او په

جگړه او سوله

دې هم نه پوهېده چې ایا په رښتیا برید تمبول شوی او یا یې دهغوی غوندې تالا والا او له منځه وړی دی، خو په یوه خبره یې سر خلاص و، چې لومړي پرغونډد گوليو او لاسي بمونو باران پیل او دهغه له لاسه دده زیات شمېر وگړي ووژل شول. دده داهم په یاد و چې چاچینغه کړې وه:

-ای سپرو!

او تردې نه وروسته ډزې پیل شوې وې، خو نور نو دهغو نښه سواره نه وو، ځکه سواره نه لیدل کېدل، بلکې دفرانسوي پوځیانو پلې ډلې وې چې تنگې درې ته راننوتلې او پردوی یې ډزې کولې. شهزاده باگراتیون سرښور او ده دې سرښورولو دامعنی لرله چې داټول هغه څه دي، چې ده غوښتل او اټکل یې کاوه. هغه خپل یاوړ ته مخ ورواړ او ده سپارښتنه یې وکړه چې دشپږم ښکاري غونډ نه، چې څو شپبه مخکې دهغه له مخې تېر شوي و، دوه کنډکه راوبولي. د سرداراندرې، پام هغه بدلون ته ورواوبست چې همدا شپبه دشهزاده باگراتیون په څېره کې راڅرگند شو. دهغه په څېره کې دهغه چا په شان دلېوالتیا او خوښۍ ښې راڅرگندې وې چې داوړي په یوه توده ورځ کې، په ټول توان او غوره تکل، ځان اوبوته ورغوځار کړي. نور نو دهغه دخوبولو سترگو، پخوانۍ چوپتیا او په خیال کې ډوبې څېرې حالت له منځه تللی و. دهغه گردې، بازته ورته تیزې، ځلانده، خولې له ملنډو ډکې سترگې، همداسې وړاندې گنډل شوې وې. سره له هغه چې دهغه په خوځېدا کې هماغه پخوانی سستوالی او څیرکتیا پاتې وو، خوداسې برښېده چې هېڅ چېرې او په هېڅ ځای یې سترگې نه درېږي.

دغونډ قوماندان، شهزاده باگراتیون ته مخ ورواړ او له هغه نه یې هیله وکړه چې له دې ځایه ځکه لرې شی، چې هغه خور له گواښه ډک دی، هغه وویل:

جگړه او سوله

- له بناغلي جلالتمابه! هيله كوم، ستاسو دې په خداى قسم وي چې مهرباني وكړئ... وگورئ... هغه همداسې په هيله هيله، له شهزاده سره مل افسرته كتل، خو هغه افسر له هغه نه مخ واړاوه. دغونډ قوماندان غوښتل د هغو گوليو غرمبهار او لگېدو ته ددوى پام ورواړوي چې د دوى له څنگه تېرېږي... د قوماندانې افسر دغونډ د قوماندان خبرې ټولې منلې، خو شهزاده باگراتيون هغو ته اصلا غورځم نه ونيولى او يوازې يې امر كاوه چې ډزې بندې او سرتېرې داسې ځاى پر ځاى كړي، چې لاره هغو دوو كندو كونو ته پرانستل شي، چې دوي يې راتلو ته سترگې په لاره وو. كله چې يې خبرې كولې رالوتونكي بادگواكې ديوه نامعلومه لاس په څېر، دلوكيو هغه پرده چې دره يې ددوى له سترگو پټوله، له بنسۍ ځوانه كينې خواته كښ كړه او ده مخامخ آپلو هغه غونډۍ وليدله چې فرانسوي سرتېرو پرې گڼه گڼه جوړه كړې وه. ټولې سترگې بې واكه دهغه فرانسوي پوځ خواته ورو اوښتې. چې ددوى خواته راروان و، فرانسوي پوځ، دوى ته دومره رانېږدې شوى و، چې دسرتېرو دخوليو نښې ليدل كېدې، نورنو كېداى شو چې دسرتېري او افسر توپير وشي او نور نو دهغو دجنډې رپول او مارش وهل له ورايه ښكارېدل.

يوچوپې باگراتيون ته وويل:

- څه وياړمن گامونه اخلي.

دپوځ قراول يامخكنۍ برخه دره ته رسېدلې وه، نو ځكه نښته زمور خواته دغونډې په لمنه كې پيل كېدونكې ښكارېده.

دهغه غونډپاتې شونكو چې هغو سره په نښته كې لاس وگريوان شوي وو، په چټكۍ يې بېرته ځان راجوراوه او بنسې خواته خوځېدلي وو. دهغو پسې دښكاري غونډ ددوه كندو كونو، پاتې شوونكې تېرېدل

جگړه او سوله

او په خورا ښکلي نظم وړاندې راتلل. که څه هم له باگراتيون لارې و، خو دهغو د ټولو سرتېرو د درنو گامونو غږ چې په مخ وړاندې راتگ کې په منظمه توگه پر ځمکه لږېدل، ښه اورېدل کېده. د پوځ کينې خواته، له ټولو نه باگراتيون ته نېرېدې د ټولي قوماندان روان و. دا گردبشري، ښکلی د پلو قواوو افسر چې ساده خو بختوره ښه يې لرله، هماغه څوک و چې له ښار په راوتلی و او او س هم داسې برېښېده چې له دې نه پرته بل تکل نه لري چې د ځانښودنې لپاره د قوماندان له مخې تېر شي...

شهزاده باگراتيون چې پوځ خپل مخکې وليد، چيغه کړه:

-سترې مه شی! ځوانانو!

-ژوند! ژوند! ژوند!

باگراتيون زياته کړه:

-آفرين شازلميانو! ډېر ښه ياستی.

يو غمجن او خواشینی سرتېری چې کينې خواته روان و، د دغې سترې مه شی، په ترڅ کې سترگې باگراتيون ته ورواړولې او وې ويل:

-خپله پوهېږو چې ښه يو.

يو بل سرتېری چې ډار بده د ټولي نظم خرابه نه کړي، بې له هغه چې مخ و اړاوی خپله خبره يې وکړه او په مخه لاړ.

د درېدو قوماندو ورکړه شوه او غوښتنه وشوه چې کڅوړی کېښودل شي.

باگراتيون پر آس سپور د سرتېرو له کتارونه چې دده له مخې تېر شوي وو، راتاو او له آس نه کوز شو. د خپل آس جلو يې قزاق ته ورکړ او خپل پوستني کوټ يې له اوږو پورته او بل قزاق ته ورکړ، څو واري يې پښې پر ځمکه وډبولې، پښې يې سمې او خولۍ يې په سر جوړه کړه. په

جگړه او سوله

دې وخت کې دفرانسوي پوځ مخکښه ډله او تر ټولو نه دمخه دهغو افسران د غونډې په لمنه کې رابښکاره شول.
باگراتيون، په پاخه او اورېدونکي آواز وويل:
-دخدای په امان.

يوشبېه يې د سرتېرو لومړنۍ کړنې ته مخ ورواړاوه او وروسته يې همدا سې چې لاسونه په کرار کراره د مخکښ غونډ خواته ښورول، لکه په سورلۍ رېډې پوځي په خېر، په گډو وډو گامو، تېبه وايې په نا اواره مخکې روان دی و اړندې لار سردار اندرې احساس کړه چې يوه نه ايليدونکې قوت هغه مخ تگ ته هڅوي او دغه احساس په هغه کې دنيکمرغۍ انگېرني راويښولې.

نورنو فرانسويان دوی ته رانېرېدې شوي وو. سردار اندرې چې د باگراتيون ترڅنگ روان و، دفرانسويان دتورو سرې غاړکۍ او آن مخونه له ورايه ليدل.

هغه په ښه توگه يو زوړ فرانسوي ليدنه چې پوځي بوت يې په پښو، واز واز داسې روان و، چې په هرگام کې به يې بوټو ته لاس اچاوه او په خورا سختۍ پر غره ورخوت. شهزاده باگراتيون، نورنوي سپارښتني نه ورکولې او همدا سې چوپه خوله دخپلو پوځونو تر مخې روان و. ناخپه دفرانسويانو له منځه ديو ډز غږ واورېدل شو، بيا دويم او درېيم... او دباروتو لوگي او ډډزو شراو شور ددښمن په گډو وډ او له نظمه وتلي پوځ، لمن خوره کړه. زمور د ډلې نه څوتنه او دهغو په منځ کې هماغه مست او گردمخې افسر چې دپريته په وخت کې له ټولو نه مخکې شوی و، بښکاره شول، خو باگراتيون چې دلومړي ډزې غږ تر غوره شو، مخ يې وړاوه او چيغه يې کړه:

-مخ وړاندې! مخ.. هورا!

جگره او سوله

د مخ وړاندې او هورا چغو زموږ پر لیکو خپه خوره او سرتېري په نه
ایلېدونکي تلوار او گبنی له باگراتیون او یوبله نه مخ ته کېدل او په
گډوډو او بې نظمو فرانسویانو یې لکه تالاکوونکی سیلاب یرغل
وړوړ.

۱۹

د بنسکاري غونډه د دوو کنډو کونو بربد د بنسې اړخ لپاره شاتگ ته لاره آواره کړه. په منځنۍ برخه کې د توشين له ياده وتلو توپونو، د شون گرابن کلي ته د اور په اچولو سره د د بنسمن د پرمختگ مخه نيولې وه. د اور په وژلو د فرانسويانو بوختيا، چې باد لا دهغه لمنه خوروله زمور پوځونو ته د دې لاره آواره کړې وه، چې په کراره شاته لاړ شي. د منځنې برخې د پوځونو دغه شاتگ که څه هم په تلو او و، خو خپلې قوماندې يې غلطې کړې نه وې، دا په داسې حال کې د چې خپلې خوا قواوې، چې د آزوفسکي او د پادولسکي له پليو غونډونو او د پاولگراد بنسکاري غونډه نه جوړې وې، مخامخ او د څنگ له خوا د مارشال لان په مشرۍ د بنسمن د پوځونو د يرغل له لاسه کلاند شوې وې. باگراتيون ژيرکوف ته د شاتگ د فرمان سره مل، هغه په چټکۍ د چې خپلې خوا قوماندان ته ورولبړه.

ژيرکوف، چې د درناوي په نامه خولۍ ته رسېدلای لاس لاتيټې کړې نه و، په چټکۍ سره لري شو. خولا لري شوې نه و، چې د مينې او لېوالتيا په ځای يې گبنۍ او وحشت په زړه راخوره شول او دا زړورتيا يې پيدا نه شوه کړای چې ترټاکل شوي ځايه پورې چې گوا بنسمن ځای و، ځان ورسوي.

هغه چې کله د جبهې کين اړخ ته ورسېد، نه د جبهې لومړيو ليکو ته چې ډزې په کې روانې وې، بلکې په هغو ځايو کې د جنرال او نورو

جگړه او سوله

مشرانو لټول پیل کړل چې هلته دهغو تگ راتگ هېڅ نه وو، نو ځکه یې ونه شو کولای هغو ته د باگراتیون فرمان ورسوي.

د چېبې کرښې مشر دهماغه غونډ قوماندان و چې په براناو کې یې کونوزف ته قطع وړاندې کړې وه او خلع رتبه شوی و. دولو خوف هم همدلته خدمت کاوه. او د خورالري چېبې خوا مشري بیا د پاولگراد د غونډ قوماندان ته چې رستوف ورسره خدمت کاوه سپارل شوې وه. د مشرتوب دغه شان ویش بیا هم د قوماندانانو په منځ کې څه خوابدي او شک پیدا کړی و. دغو دواړو قوماندانانو په خپل منځ کې سخته سیالي درلودې، دوی لا آن هغه وخت چې د دزو شروشور گډ او فرانسویانو یرغل پیل کړی و، په خپلمنځي ناندريو، په خپلو درنو او د بل په سپکه لگیاوو. د دغو دوو غونډونو د پليو او سوړو قواوو، یوه قوماندان هم، هغې جگړې ته چې ورروان و، چمتوالی نه لاره. پوځیانو له جنرال نیولې بیا تر سرتېري پورې، په خپلو ورځنیو چارو، د آسونو په پالنه، د خسو او لرگیو په راټولو او خبرو اترو لگیاوو.

د غونډ الماني ډگروال، دیوه سواره غونډ قوماندان، هغه یاوړ ته چې ده ته نېرېدې کېده، په خورا ماته او نیمگړې روسی ژبه وویل:

-رښتیا هم دهغه رتبه تر ما لوړه ده! پرېرېده هرڅه چې کوي، کوي دي، خوزه خپل سواره له هغه نه څارولی نه شم. ده غېروکې:

-ترومچي! دشاتگ نغاره وغېروه!

مگر حالات خورا کرکېچن، گواښمن او په رښتیا دتلوارو وړو. له ښی او منځنی خوانه دتوپونود دزو دغرمبهارو دتوپکو ددزو گډوډ شراو شور پورته او دفرانسوي پوځ د لان دجنگیالیو دتوپکو دزې هم د ژرندې د ورځ خواکې دکرښې داپلو نېرېدې اور بدل کېدې. پلي ډگروال چې کور وروان و، په رېرېدېدا، رېرېدېدا د خپل آس څنگ ته راغی، پر

جگره او سوله

هغه سپور شو، ځان يې داسې سم کړ چې بنه لوړ و برينبي او دپاولگراد دغونډ د قوماندان په لټه پسې وخوځېد. د دوو غونډونو قوماندانانو سره پيدا کړل، سره له هغه چې په خورا درناوي يې روغبړ وکړ، خو دکرکې لمبې په گوگلونو کې بليدلې.

جنرال وويل:

-غواړم يوځل بيا تينگار وکړم، نه شم کولای خپل نيمايي وگړي، په ځنگله کې پرېږدم، له تاسو نه هيله کوم، هيله کوم، بنه به دا وي چې مورچلونو تينگ او برېد ته چمتو شئ.

احساساتي ډگروال ځواب ورکړ:

-زه هم له تاسو نه هيله کوم، هغه کار چې تاسو پورې اړه نه لري، په هغه کې مه غږېږئ. چې نه کار هلته څه کار. که تاسو سواره ياستئ...

-زه دسواره پوځ افسر نه يم. زه د روسي پوځ جنرال يم، که په دې نه پوهېدې، اوس خوپوه...

ډگروال چې له قهره تک شين شوی و، خپل آس يې پورې واوه او

چيغه يې کړه:

-ولې نه جلالتمابه! ډېر بنه پوهېدم... چې داسې ده مهرباني وکړئ او لومړې کرښې ته لاړ شئ، وگورئ چې حال څنگه دی، زه نه غواړم، خپل غونډ ستاسو تر دې هوسه څار کړم.

-ډگرواله، تاسو څه وايئ؟ تاسو غلط فکر کوئ، دلته د هوس خبرې نه شته او چاته ددغو ډول خبرو دکولو اجازه هم نه ورکوم.

جنرال لومړې کرښې ته د مېراني دازمايلو لپاره دخپل سيال بلنه ومنله، تتر يې وويست، سترگې يې برنډې او له هغه سره يوځای دلومړې کرښې خواته وخوځېد. داسې برېښېده چې د دوی ټولې تربگنۍ همالته دگوليو تر باران لاندې آوارې شې. دجبهې لومړې کرښې

جگړه او سوله

ته چې ورسېدل، خو گوليويې په غرمب او غرمب له سره تېرې شوې، دواړه چپ شول او ودرېدل. دوی هلته هېڅ څه ونه ليدل، ځکه هلته په ډاگه داڅرگنده وه چې د نو، نيا لگو او نريو ويالو په منځ کې سواره پوځونه هېڅ نه شي کولي او فرانسويان هم له کينې خوا نه په برېد لگيا و، چې هغه محاصره کړي. جنرال او ډگروال دواړه لکه دوه چرگان، يو بل ته برگ وو، يو بل يې په کلکه څارل او دې ته سترگه په لاره و چې څه وخت او څنگه د سيال په بشره کې د ويرې او ډار نښې راڅرگندېږي. دواړو په دې ازمائينې کې ټينگار کاوه او هېڅ يې نه ويل. هغو يو بل ته د ويلو لپاره هېڅ نه لرل او يوه هم نه غوښتل چې له سيال نه مخکې لومړی کرښه پرېږدي او ځان د ملنډو منگولو ته وسپاري. که کومه پېښه نه وای پېښه شوې، دغه دوه تنه به تر ډېرې مودې همدا سې چپه خوله ولاړ وای. مگر په دې وخت کې ددوی شاته، په ځنگله کې د ډزو غبر او وروسته هسې نه پوهېدونکي شرو شور واورېدل شو. فرانسويانو ناڅاپه پر هغو روسي سرتېرو چې په ځنگله کې د بوټو په راټولو لگياوو، ډزې پيل کړې، نورو سورو هم ځکه نه شو کولای له دې خوا نه شاته لاړ شي چې د فرانسويانو ډزو د کينې خوا نه هم شاته دهغو د تگ لاره بنده کړې وه. اوس نو دوی دې ته اړ وو، چې په دې نا آواره سېمه کې د دې لپاره برېد پيل کړي، چې ځانته لاره پرانيزي.

د سورو بلې ډلې چې رستوف هلته خدمت کاوه، همدا چې پښې يې رکاب ته ورسولې، سمدلاسه يې د بنمن مخې ته پيدا او دهغو د پرمختگ لاره يې بنده کړه. دلته هم لکه د انس د پله په شان، د سورو پوځونو او د بنمن د پوځيانو ترمنځ د خنډ هېڅوک نه و. يوازې هماغه نامعلوم ډار او بې برخليکۍ او هماغه د مرگ او ژوند ترمنځ ناپېژندلې کرښه ټولو دغه کرښه احساسوله او د دې پوښتې نه

جگړه او سوله

چې دوی به له دې کرښې تېرېږي، که به نه تېرېږي؟ او که تېرېږي څنگه به تېرېږي، زورول او پرېشان کړي یې وو.

ډگروال د جبهې لومړې کرښې ته راغی. په خورا خواشاني یې د افسرانو پوښتنې ځواب کړې، خو دا چې دی یو سرزوری سپری و او په ناهیلۍ یې په خپله خبره ټینګار کاوه، هسې یې څو قوماندې ورکړې. هېڅچا کومه ځانګړې څه ونه ویل، مګر د سورو منځ کې د برید آوازه خوره شوه. د قوماندې د تیارسی انګازې خورې او د تورو د رایستلو شرنګ او شور جګ شو. د دې ټولو خبرو سره سره بیا هم لاشوک نه خوځېدل. د کینې خوا پوځیانو، له پلینو نه تر سورو پورې، ټولو داسې انګېرله چې د دوی مشري هم په خپله په دې نه پوهېږي چې څه وکړي او د مشرۍ دغه ناڅرګند دریځ سرتېرو ته هم څرګند شوی و.

رستوف په زړه کې همدا ویله، چې:

- ژر کوی، ژر کوی! هغه داسې انګېرله چې ګواکې په پای کې هغه وخت رارسېدلې دی، چې د برید هغه خوند وڅکي چې ده، له خپلو سورو پوځي انډیوالانو نه دهغه په اړه زیاتې کیسې او نکلونه اورېدلي وو.

په دې وخت کې د ډولو خوف، غږ پورته شو چې ویل یې:

- خدای مو مل شه زلمیانو، مخ وړاندې، مخ وړ...

د لومړۍ کرښې آسونه وښورېدل، و خوځېدل او خپله یالونه یې وڅنډل او روان شول.

رستوف خپل ښي لاس ته خپل سواره ولیدل او له هغو نه لرې یې یو خوځنده توره کرښه چې پېژندل یې ورته ګران و، ترسترګو شوه. که هم څه ډډزو غږ اورېدل کېده، خو خورا لرې و.

د قوماندې چیغه پورته شوه:

جگره او سوله

-اوربل اوربل! مخ وړاندې.

اورستوف احساس کړه چې گراچيک يې وشنېد او په منډه شو. هغه لا پخوا دخپل آس د منډو او په گڼا خوځېدا اټکل کړی و او له دې اټکل نه يې ښه خوند اخيست. دهغه يوې، يوه زړې (يوازې) ونې ته پام شو. دا ونه لومړي ترده نه وړاندې، هلته دمرگ او ژوند ترمنځ پر کرښې، پرهغې ناپېژندلې کرښې چې ټولو ته وپربدونکې او وحشتناکه بريښېده، ولاړه وه. ده ليدل چې دوی له دې کرښې واوښتل، نه يوازې څه وحشتناکه څه پېښ نه شول، بلکې له دې پولې نه په تېرېدو، ددوی خونبۍ او زړورتيا لا څو چنده شوه. هغه چې دتورې لاستی په منگوله کې کېښکوده، په زړه کې يې ويل:

-اخ! اخ! څنگه به يې ټوټې ټوټې کړم، څنگه؟ په دې وخت کې د پوخ نه يو گڼ او از پورته شو:

-هورا! هورا!

رستوف په خېټه او څنگ کې خپل آس په وهلو وهلو لا چټکې خوځېدا ته هڅاوه، له نورو نه يې ځان مخکې کاوه او په زړه کې يې ويل:

-که اوس کوم يو په لاس راشي، زه به ورسره گورم.

هغه نور نوله ورايه دښمن لیده. خو ناڅاپه يې يوې اوږدې متروکې ته ورته شى، په سپورو راغبرگ شو. رستوف، ځلېدونکې توره وچورلوله او ځان يې وژلو ته چمتو کړ، خو په دې وخت کې د (نيکيتنکه) سواره سرتېرى، چې ترده نه مخکې روان و، له ده نه ځان لرې کړ. رستوف داسې وانگېرله چې گواکې خوب ويني، ځکه هغه سره له هغه چې لکه دباد څپه په بې سارې چټکۍ راروان و، خو بيا هم له خپل ځايه نه ښورېده. د بندرچوک، په نامه آشنا سپاره، چې په چټکۍ له

جگړه او سوله

شانه راروان و، ده ته په رارسېدو سره يې ځان گوښي کړ، په خواشداني يې ورته وکتل او له څنگه يې تېر شو.

په يوه شېبه کې يې په خيال کې دا پوښتنې راتاو شوې:

-نه پوهېږم، داڅه پېښه ده؟ دا کومه لومه يا وژل شوی يم؟ ولې وړاندې نه شم تلای؟ هغه نورنو، په لوی ډگر کې يوازې پاتې و. هغه د چټکو زغلبېدونکو آسونو او له هڅو ډکو سورو پرځای، له ځانه شا وخواوچ، آرام، نه خوځېدونکی ډاگ او له رييل شويو غنمو نه د پاتې وچو سوارو گېډي وليدل. پر ځان يې دوينو د بهېدو کړنې وليدې، نه، نه تپسي شوی يم او آس مې وژل شوی دی. گراچيک؟ گراچيک، هڅه کوله په مخکنيو پښو پاڅي، مگر ولويد. څښتن يې پښه تر گېډې لاندې کړه. د آسه سرې وينې څڅېدې لاس او پښې يې ارتېرېل، خو پاڅېدای نه شو. کڅوړه يې په زين کې بنده پاتې وه. خپل پوځيان چېرې او فرانسوي هغه لاجېرې دي؟ په دې يې سر نه خلاصېده، هېڅوک يې تر شا وخوا نه ليدل کېدل.

خپله پښه يې راخوښې او پاڅېد. چېرې ده هغه کړنې چې اوس يې هغه دوه پلوه سره بېلول؟ زه دهغې کړنې په کومه خوا کې يم؟ هغه دا پوښتنې تکرارولې، خو ځواب يې ورته پيدا کولای نه شو. په زړه کې يې دا تېرېده چې: کومه بده بلا پرده نه وي راغلې! ما هېڅ تصور هم نه شو کولای چې داسې دې وشي، اوس چې شوي، نو چاره نه شته، مگر څه وکړم؟ پاڅېد، ويې ليدل چې له بې حس شوي کين لاس نه يې څه شی څوړند دی. داسې يې وانگېرله چې له څنگلې نه وروسته، لاس دده نه وي. پردي اډو کې وي. هغه يې ښه وکوت، غوښتل يې وينه پيدا کړي، خو څه يې ونه ليدل. هلته لرې يې يو څو تنه د ځان خواته په منډه وليدل، په زړه کې يې گورې ماتې کړې چې اوس به دده مرستې ته

جگړه او سوله

وردانگي. په هغو کې تر ټولو نه دمخه یوتن، چې عجیبه خولۍ یې پر سر، شین کوټ یې په ځان، باز ډوله پزه، او لمر وهلې څېره یې لرله، منډې راوهلې. تر هغه وروسته دوو تنو نورو او تر هغو نه وروسته، نورو ډېرو دده خواته منډې راوهلې. ټول هماغه لومړني ته ورته او دهغه په شان خولۍ یې پر سر وې. له هغو نه یو هغه یې په کومه بله غیر روسي ژبه عجیبه څه وویل. شاته ددغو خلکو په منځ کې چې دده خواته راروان وو او عجیبه خولۍ یې پر سر وې، ده دروسي پوځ یو افسر هم ولید. هغه یې له مړوندو سره ټینګ کړی و او دهغه شاته یو بل تن دهغه آس نیولی و.

رستوف، لا هماغه شان په نه مننونکي ډول تصور کاوه:

-دا زمور ډیو ځایانو نه یو تن دی چې اسیر شوی دی... هو کې! اوس راغلي، ما هم نیسي که څنگه؟ دا خلک څوک دي؟ دهغه هېڅ باور نه راته، دا په رښتیا فرانسویان دي، که څنگه؟ هغه چې، ده ته نېرډې کېدونکو فرانسویانو ته کتل، لایوه شېبه دمخه یې آس ځغاستل او دی په دې خیال کې و، چې فرانسویان به تالا والا کړي، خو اوس یې دسترگو په وړاندې هغه څه تېرېدل چې تصور یې هم نه شو کولای. دا څوک دي؟ ولې هغوی منډې وهي. ایا رښتیا هم دده خواته ورځی؟ ولې دده خواته؟ غواړي ما ووژنی؟ زه خو ټولو ته گران یم کنه؟ هغه ته، له ده سره دمور، کورنۍ او ملگرو مینه او خواخوږي وریاد شول او ددښمن دا تکل چې دی دې ووژني ده ته ناشونی وېرېښېد او یا کېدای شي و مې وژني. هغه دلسو ثانیو په شاخوا کې ځای پر ځای او بې خوځېدا پاتې او په خپل دریځ او ده ته ورپېښ گواښ هېڅ نه پوهېده. تر ټولو نه مخنی فرانسوي چې باز ډوله پزه یې لرله، دومره ده ته نېرډې شوی و، چې دهغه دڅېرې ټولې کرښې له ورايه لیدل کېدې. ددغه پردی، توپک په لاس

جگړه او سوله

سرې قهرجنه خبرې، چې سایې په گوگل کې بنده وه او په چټکۍ یې دده خواته ځغاستل، دی ورخطا کړ. ده خپله توما نچه راو اخیسته، ددې پرځای چې پر هغه ډزې وکړي، هغه یې فرانسوي ته وروا تېرله او خپله یې په ټول قوت سره د بوټو خواته ورمنډه کړه، خو نه د شک او مېړانې له هغه احساس او لېوالتیا سره چې د انس پر پله له ده سره مل وو. بلکې دهغه (سوی-خرگوش) احساس سره په تېښته و، چې سپي پسې اخیستی وي. نور نو دهغه پرځوانۍ د وحشت او وېرې احساس لمنه غوړولې وه. هغه په هماغې چټکۍ چې د ماشتاب په لوبو کې به یې منډې وهلې، داسې د پټیو او ویالو په منځ کې په چټکۍ ځغستل، چې تا به ویل الوزي. کله ناکله به یې خپله ځوانه، رنگ تېښتېدلې او مینه ناکه بشره شاته واړوله او بیا به د وېرې سوړ او ډارونکي احساس پسې واخیست، نو ځکه به یې په زړه کې وویل:

-نه، ښه به دا وي چې شاته ونه گورم، خو کله چې د بوټو او نیالگيو منځ ته ورورسېد، بیا یې وکتل. فرانسویان شاته پاتې و، آن هغه شېبه چې ده شاته وکتل، ویې لیدل چې ترټولو مخکې فرانسوي هم سست شوی، مخ یې اړولی او په چغو چغو خپل شاته پاتې ملگري ته څه وایي. رستوف ودرېد او په زړه کې یې وویل:

-خبره داسې نه ده، د اهبخ شونې نه ده، چې ما ووژني؟ په دې وخت کې یې کین لاس داسې دروندوالی کاوه چې ته به وایي څو مننه باریې پرې څړولی دی. نور نو له منډو پاتې و. فرانسوي هم ودرېد او دی یې په نښه کړ. رستوف سترگې پټې او ځان یې کوډ کړ. یوه، دوه او مرمۍ په شر و شور دده له څنگه نېرېدې والوتلې. هغه خپل وروستي قوت راټول، په ښي لاس یې کین هغه راو نیو او د بوټو منځ ته یې ځان ور ورساوه. د بوټو او نیالگو په منځ کې روسي پوځیانو مورچل نیولی و.

۲۰

په ځنگلو کې پناه شوي له هر څه بې خبر، پلي غونډونه، په تلو او له ځنگله نه تېستېدل، کنډ کونو کې داسې اله گوله او بې نظمي وه چې يو له بله سره گډېدل او په بې نظمه ډلو کې يې تېنې ته مخه کړې وه. يو سرتېری چې خورا ډار پسې اخیستی و، بې معني خبرې او په جگړه کې وېرونکي څه ويل:

-پرې يې کړل!

دهغه، دغه خبره له ډاره سره مل د ټولو پوځيانو په منځ کې لکه هوا داسې خوره او دهغو ډار يې څو چنده کړی و. ډار اخیستو تېنېدونکو چغې وهلې: -ايسار شوي يو، اړيکي مو پرې شوي، تالا والا شو.

دغونډ قوماندان، دډزو دغېر او دخپلو سرتېرو دچغو په اورېدو، پوه شو چې پر غونډ يې کومه بده بلا راغلې ده. هغه له دې خياله ډار يده چې کلونه کلونه يې په خورا ښه نامه په پوځ کې تېر کړي، هېڅ کله يې کومه دپام وړ تېروتنه نه ده کړې او اوس په کومه نه ځرکتيا تورن نه شي، له همدې المله ډېر پرېشانه برېښېده. هغه په همدې خيالونو کې د ډگروالۍ دريغ، د ښه سواره نوم او آن دځان او خپل ژوند دساتنې خيالونه هم هېر کړل، دآس جلو يې راوښو، پر هغه کېناست، آس ته يې

جگړه او سوله

متروکه ورکړه او د مرميو تر باران لاندې چې له نيکمرغه ، ټول له ده نه په څنگ تېرېده ، دخپل غونډ خواته چو کرل هغه يوازې يوڅه غوښتل او هغه دا وه چې پوه شي ، په غونډ کې څه پېښه شوې ، دی څنگه کولی شي ، تر سره شوې تېروتنه ، که دده له خوا وي ، بېرته سمه او هر څنگه چې کېږي ، ځان سپين کړي او خپل دوو يشت کلن خدمت ، پوځي دريغ او رتبه وژغوري .

هغه دفرانسويانو له گڼې گونې نه په ځير تېر شو ، د ځنگله شاته ډاگ ته چې دهغې له لارې نه زمونږ سرتېري پوځيان ، چې نور يې دخپلو قوماندانانو ، قوماندو نه اورېده ، په تېښته ، تېښتېدل او دغونډې لمنو ته ورشپوه وو ، لاړ . اوس هغه رواني شېبې رارسېدلې وې چې د جگړې تگ لورې ټاکي . ايا دسرتېرو دې گډو وډو ډلو دخپل قوماندان ، قوماندې ته غوږ نيو او يا يې هسې ورته کتل او بې له هر ډول پام نه خدای پوهېږي کوم لور ته خوږېدل ؟ دغونډ دقوماندان دټولو چغو سره سره چې پخوا به يې آواز په هر سرتېري گڼې . راوسته ، دهغه دقهر کتو ، بړندو سترگو ، په هوا کې دلغړلې تورې دنورېدو سره سره دهغه سرتېري هماغه شان په تېښته ، بې له هغه چې قوماندې ته غوږ شي ، په زوره ، زوره يوله بل سره په خپل منځ کې غږېدل او هوايي ډزې يې کولې . داسې برېښېده چې درواني پر بکړې په دې شېبه کې چې دجگړې لورې ټاکل کېږي دوېرې او ډار تله درنه شوې وه .

قوماندان له ډېرو چغو او د باروتو له ډېرو لوگونو نه په شنه ټوخي وټو خېد او په خورا ناهيلۍ کرار ځای پر ځای ودرېد . هرڅه ددې څرگندونه کوله چې دجگړې پای څرگند او په دې جگړه کې ماته ، هرو مرو ده ، خو په دې وخت کې ناڅاپه تالانگرو او يرغلگرو فرانسويانو شاته مخه او دغونډې په لمنه کې پناه شول او له ځنگله نه روسي وسله

جگړه او سوله

وال پوځيان راووتل. دا د تيموخين ټولې و، چې په ځنگله کې پناه و، خپل نظم يې ساتلی، هلته يې په يوه کنده کې مورچل جوړ او دا دي اوس يې يو ناخپه پر فرانسويان برېد کاوه. تيموخين په ليونيو او مستو چغو پر فرانسويانو هسې وردانگل او غوڅ گوزارونه يې کول چې، هغوی يې له هغه چې په خبره پوه شي، وسلې ارتبرلې او بېرته په تېبسته وو. دولو خوف چې د تيموخين تر ځنگه منډې وهلې، په يو گوزار يې يو تسليم شوی فرانسوي پوځي راغوځار، له گريوانه کلک او وسله يې ترې خپله کړه. تېبستېدلي روسان بېرته راستانه، کوټه او سره منظم شول. فرانسويان چې نېرېدې وو، زموږ کينه کرښه ماته کړي، دسترگو په رپ کې په شاکرل شول، پټ شويو پوځيانو وخت پيدا کړ چې سره خبر او يوځای شي او تېبستېدونکو هغو پښه ونيوه. دغونډ قوماندان او جگړن ايکونوف چې دپله پر سر ولاړ وو او شاته تلونکی ټولي يې له ځنگه تېرېدل، يو سرتېري ورنېرېدې شو، دهغه دآس جلو يې داسې راوښو چې گواکې پرآس وځرېد. دغه سرتېري چې دمالوچو شينېنځن کوټ اغوستی و، نه يې کڅوړه په شا وه او نه يې خولی. په سر وه. سر يې په دستمال تړلی و، بنايسته فرانسوي بکسگوتی يې په اوږه کې اچولی و او دافسرانو توره يې لاس کې وه. څېره يې سپوږمۍ ته ورته وه، شوخو شنو سترگو يې په سپين سترگې دډگروال قوماندان سترگو ته کتل او پر شونډو يې موسکا خوره وه. دغونډ قوماندان که څه هم جگړن ايکونوف ته په سپارښتنو او خبرو لگيا و، خو ويې نه شو کړای هغه ته يې پام نه شي.

دولو خوف يوه توره او يوه وړه فرانسوي کڅوړه جنرال ته وښوده او

وي ويل:

-جلالمتابه! دا دوه د جگړې غنيمت دي يو فرانسوي سرتېري مې په

جگړه او سوله

خپله اسیر کړې، دازه وم چې کنډک مې تم کړ، هغه مې نظم ته وهڅاوه او له تننډېدو مې راوگرځاوه.

دولو خوف چې له ډېرې ستړیا نه ستمېده او خبرې یې پرې پرې کېدې، وویل:

- ټول کنډک مې ددې خبرې شاهد دی. له جلالتماب نه مې هیله داده چې دایې په یاد واوسي.

ډگروال قوماندان چې له جگړن ایکونوف سره لگیا و، وویل:

- ښه ده! ښه ده! او مخ یې جگړن ایکونوف ته ورواړه.

خو دولو خوف، کله لاس اخیسته له سر نه یې د تړل شوی دستمال، غوټه خلاصه او په یو گوزار یې هغه له ککړې را واخیست او په وینستو کې یې وچې وینې، هغه ته وروښودې او وې ویل:

- دا ددښمن د سرنیزې گوزار دی، ددې گوزار سره سره مې د جبهې

لومړې کرښه پرېښوده، هیله ده چې جلالتماب یې هېر نه کړي.

د توشین توپخانه خو چور هېره شوې وه، یوازې د جگړې په پای کې و، چې باگراتیون د ډزو له غږه پوه شو چې د جبهې د منځنۍ برخې توپخانه پر دښمن خپلو گزارونو ته دوام ورکړی دی، نوځکه یې هلته لومړی دکشف یو افسر او وروسته سردار اندرې ورواستوه او سپارښتنه یې وکړه چې خومره ژر کېږي باید شاته لاړ شي. هغې ډلې چې ددغې توپخانې د ساتنې دنده لرله، څرگنده نه وه چې د جگړې په سخت اخ او ډب کې دچا په سپارښتنه خپله دنده او ځای پرېښی و. دغه توپخانه یوازې له دې امله اسیره شوې نه وه، چې دښمن دا تصور هم نه شو کولای چې څلور توپونه، بې له ساتونکو، خپلو ډزو ته دوام ورکړي وي، برعکس ددغې توپخانې ډزې داسې بې شمېره او پرله پسې وي، چې دښمن گمان کړی و چې د روس دپوخ زیاتره برخه همدلته

جگړه او سوله

د جبهې په منځنۍ برخه کې ځای پر ځای شوي ده، نو ځکه يې هڅه کړې وه، چې دوه ځله په دوی برید وکړي او دواړه واره د همدې غونډۍ په شاو خوا کې د همدې څلورو ولاړو توپونو د پرله پسې او بې شمېره ډزو له برکته په شاتمبول شوي وو.

د شهزاده باگراتيون تر تگه لږ وخت وروسته، توشين په دې بريالی شوی و، چې شيگرايين ته اور ورته کړي. د توپخانۍ چلوونکو په خوښۍ او شروشور چغې وهلې:

-اور بې اخیستی! لوگي گورئ! واه واه لمبو ته يې گورئ.

توپونو بې له هغه چې څوک سپارښتنه ورته وکړي، همدا د اور اخیستو ځای خپلو ډزو ته په نښه کړی و او دهغو چلوونکو گواکې د توپچيانو د لالمسونې لپاره د هرې ډزې سره چغې نارې گډولې:

-واه واه! دغسې، څه خوند کوي! ولې يئ!

د باد خپو اور، لا پسې قوي کاوه او په چټکۍ هرې خواته خورېده. فرانسوي سرتېري چې ډله ډله له کلي راوتلي وو، بېرته وروستانه شول، خو داسې برېښېده چې د خپلې دغې ماتې دغچ اخیستو لپاره يې خپل لس توپونه د کلي په بڼۍ خوا کې ځای پر ځای کړل او د توشين توپونه يې تر ډزو لاندې راوستل.

له دغه اوره پيدا شوي خوښي او پر فرانسويانو بري راوړونکې ډزې ددې سبب شوې چې زموږ توپچيان يوازې هغه وخت له دغو ډزو خبر شي چې لومړی دوه او وروسته بيا د توپونو څلور گولۍ ددوی د توپونو د مورچلونو په منځ کې راو لوېږي. له دغو ډزو نه يوې، دوه آسونه راغوځار او بله يې ديوه کراچۍ د خاوند يوه پښه والوزوله، خو هغه شور، مستي او خوښي چې راپارېدلې وه، دغو ډزو کمه نه کړه، مگر د سرتېرو طبيعت لږ بدل غوندې شو. د وژل شويو آسونو پر

جگړه او سوله

ځای له ساتل شویو آسونو نه نور راوستل شول، ټپیان یې سره پورته کړل او... توپونه بیا ډزو ته چمتو کړل شول. د توشین انډیوال افسر ووژل شو، که څه هم دیوه ساعت پرله پسې ډزو په اوږدو کې د خلو بڼنتو توپچي چوپړانونه، ولس هغه ولو بدل، خو توپچیانو د بري په هماغې لپوالتیا خپلو هڅو ته دوام ورکړ. دهغوی دوځله دې ته پام شو چې، تردوی نه لږ ښکته بیا فرانسویان رابنکاره شول، نوځکه یې پر هغو ډزو باران ووروو...

توشین چې د پرله پسې ډزو له غم مبهاري نه یې غوږونه کاڼه او هر ډز سره یې ټکان خوړ، بې له هغه چې په شونډو کې ساتل شوی پیپ پر برېږدي، دلگو او ډزو د لمبو په منځ کې له یوه توپ نه بل او له بل نه بل ته په منډو، و. یو چاته یې د ډزو درجه او کچه برابروله، نښه یې جوړوله او بل ته یې د لو بدلوتیې شویو آسونو د پورته کولو یا لرې کولو او دهغو پر ځای دنورو نویو آسونو دراوستو او ځای پر ځای کېدو سپارښتنه کوله. هغه په نري، کرار، رېږدېدونکي او نه غوڅ آواز چغې وهلې. دهغه خبره دم په دم لا تازه کېده، خو یوازې هغه وخت به یې تندي تریو او سترگې برنډې کړې چې کوم سرتېری به ټپي او یا ووژل شو. هغه به پر هغه سرتېرو چې د تل په شان دمرو او ټپيو په پورته کولو او وړلو کې سستي کوله چغې وهلې. سرتېري چې زیاتره هغه یې لوړ، ځوان، ښایسته او دنگ، دنگ وو، (د توپچي په قوتونو کې به داسې چوپړان او سرتېري نیول کېدل چې آن له خپلو افسرانو به په اندام او ونه کې غټ او لوړ وو.) لکه ماشومان د ستونزو په وخت کې، همداسې دوی هم خپلو قوماندانانو ته په داسې بڼه کتل چې په خبرو کې یې دهغو د خبرو نښې څرگندېدې.

دغو د پام وړ وحشتناکو، ډارزېږونکو ډزو، دهغو شورو شوراو

جگره او سوله

غرمبهار نه يوازې د توشين په زړه کې يوه شېبه هم، کومه ويره او بد احساس نه توخاوه او نه د وژل کېدو او سخت ټپي کېدو خيال، خيال ته ورته بلکې لېوالتيا يې شېبه په شېبه زياتېده. هغه داسې انگېرله، هغه شېبه چې د بنمن يې ليدلې او پر هغه يې لومړنۍ ډزې کړي، پرون نه بلکې خورا پخوا وه. هغه دا هم انگېرله چې هغه ته د جگرې د ډاگ هغه ټوټه چې دى پرې ولاړ دى خورا آشنا او له پخوا نه خپله ده. که څه هم هغه په خپلو ټولو کړو پوهېده، هغه يې احساسول، هرڅه يې داسې ترسره کول چې يو بنه افسر يې په دغه شان وخت کې ترسره کوي، ولې بيا هم هغه يوتې و هلي، ناروغ، اپلټ و يونکي او يا نشه ته ورته و.

د خپلو وسلو په تېر بيا د توپو د ډزو غرمبھاري چې له هرې خوانه يې چاپير کړى و، د د بنمن د توپونو د گوليو شورشور، دخولو نه لمدو، چټکو او د بېباکه خوځېدا توپچيانو نندارې، د سرتېرو او آسونو له ټپونو نه بهېدو نکو وينو او په وړاندې غونډۍ کې د د بنمن د توپونو نه د کنډک کنډک لوگيو پورته کېدو (او تر هغه شېبې نه وروسته کومه گولۍ په ليو نى غږ، په خورا چټکۍ د دوى خواته راتله، يا خاورې، يا دکوم سرتېري، يا دکوم آس او ياهم دکوم توپ په څنگ يا اړخ کې لگېدله) دهغه په خيال کې داسې يوه رنگينه دنياگۍ جوړه کړې وه، چې يوازې او يوازې دده وه او هماغه شېبه دده د زړه تسلي پرې کېده. هغه د د بنمن توپونو ته نه د توپ، بلکې دهغو د پتاقيو په سترگو کتل چې کله ناکله يې څوک د خوښۍ او لوگو پورته کولو لپاره کاره وي.

همدا چې لوگو به د غونډۍ پر لمنه کرښه جوړه او باد به هغه چې خواته لاسې او رده کړه، توشين به له ځان سره و بنگېد:

- بيا يې پف کړه؟ او س يې ډز هم رارسېږي، بايد بېرته يې ورو لېږو.

جگړه او سوله

يو وار چې يو توپچي توشين ته نېرېدې ولاړ و او له ځان سره يې دهغه غړېدا اورېده، وويل:

-تاسو څه وويل، صاحبه!
هغه ځواب ورکړ:

-هېڅ، د توپ گولۍ يادوم.
هغه له ځان سره وويل:

-نو، گرانې ماتيو فني! (ماتيو فني، دوی هغه لوی او زاړه توپ ته ويل چې د مورچل په وروستې برخه کې ولاړ و). هغه ته دخپلو توپونو په شاوخوا کې مېشت فرانسويان لکه مېرثانه داسې برينسېدل. بسکلی، دنگ او تل مست لومړی شمېره توپچي، دويم شمېره توپ، له ځان سره په زړه کې د ماما په نامه ياد او ه ترټولو نه زيات يې هغه ته کتل او دهغه له خوځېدا نه يې خوند اخيست. دغونډۍ په لمن کې د توپک ډزې اورېدل کېدې، هغه به کله لورې او کله به ټپتې شوې، ده داټول لکه سا داسې انگېرلې او ده به ددغه غږ ټپتېدو او پورته کېدو ته غوږ اېښود.

هغه به له ځان سره وويل:

-گوره سا يې وويسته!

بيا يې په سا ويستو پيل وکړ، خپل ځان يې هم داسې خورا قوي او غټ سړی گانه چې دوی ته نېرېدې ويشتل شوې گولۍ، په منگولو کې را اخلي او بېرته يې دفرانسويانو پلو وروشرې.

په هغه شپبه کې چې له خپل توپه لرې کېده، وې ويل:

--نو، گرانې ماتيو فني! ټپنگه شه گرانې ادکې!

ده لا دا خبره پای ته نه وه رسولې چې ده ته يونا آشنا، پردی غږ واورېدل شو:

-تورن توشينه! تورن توشينه!

جگړه او سوله

توشين، په وېرې دغږ پلو مخ واړاوه. دا هماغه د قوماندانۍ افسر و، چې هغه يې په گرونت کې دخوړو له دكانه ويستلی و او اوس يې په سوې سا هغه ته چغې وهلې:

- داڅه کوئ، لېونی شوی يې؟ دوه ځله تاته دشاتگ سپارښتنه شوې ده او ته لا... توشين چې په ډار خپل مشرته کتل، له ځان سره وويل:

- نو ولې مو دوی په کراره نه پرېږدي؟ او... دوه گوتې يې خپلې خولې ته ورپورته کړې او وې ويل:

-زه... هېڅ... زه...

خو ډگروال، ټول هغه څه چې غوښتل، ونه شو ويل. هغه گولۍ چې دده له څنگه تېرېده، دي دې ته اړ کړ چې سر تیت کړي او پر آس خم شي. چې شو او همدا چې غوښتل يې بيا څه ووايي، بلې گولې هغه له خوځېدا راتم کړ. خپل آس يې راوگرځاوه او په چټکۍ له هغه ځايه لرې او له هماغه واټن يې امر ورکړ:

- شاته شئ، شاگرز!

سرتېري له خندا شنه شول، خو له يوې دقيقې وروسته يو ياور، له هماغه آمر سره راوړسېد.

دا ياور سردار اندرې و. د توشين مورچل ته په رسېدو، لومړی څه چې هغه وليده، هغه، هغه، هغه آس و چې پښې يې ماتې شوې وې، له توپ وړونکې کراچۍ نه را خلاص شوی و او دکراچۍ پورې تړلو آسونو ترڅنگ شپېده. له تپې پښې نه يې لکه له چپنې داسې وينې بهېدې، دکراچيو ترمنځ څو مړي پراته وو. د دښمن دگوليو پرله پسې باران روان وو. هغه يوې زورونکې وېرې پسې واخيست، په ځان يې وېره او رېږدېدا وځغېده، خو دغه خيال چې دده دغه رېږدېدا له ډاره وې دی لا پسې راو پاراوه او له ځان سره يې وويل:

جگړه او سوله

-نه ډار پرېم زه حق نه لرم چې وډار شم.
هغه د توپونو ترمنځ په کراره له آسه کوز شو. د شاگرز سپارښتنه او
امر يې توشين ته و سپار هو خو بېرته ستون نه شو. پرېکړه يې وکړه، چې
هلته پاتې شي، له مورچلونه د توپونو دراويستلو او دهغو د خوځېدا
څارنه وکړي. دفرانسويانو د ډزو تر باران لاندې له توشين سره يوځای د
وژل شويو مړو په منځ کې گرځېده او د توپونو د پرزو او ددغو پرزوپه،
ځای پر ځای کولو لگيا شو.

د توپچې يو چوپړ سردار اندرې ته وويل:
-همدا اوس د قوماندانۍ يو افسر راغلی و، هغه تاسو غوندې نه و،
خو را ژر بېرته ستون شو.

سردار اندرې له توشين سره ونه غږېد. دواړه داسې بوخت وو، چې
ته به وايي يوبل نه وينې. کله چې يې له څلورو توپونو نه، دوه پاتې شوي
جوړ توپونه، له وړونکو کراچيو سره وتړل... او دغونډۍ آپلو
واوښتل، سردار اندرې توشين ته ورنږدې شو، هغه ته يې لاس ور
وړاندې کړ او وې ويل:

-ښه! دليدو په تمه!

توشين هم دهغه لاس کېښکود او په لمدو سترگو يې چې ناڅاپه له
اوبنکو راډکې شوې وې، وويل:

-په مخه ښه دزړه سره! د خدای په امان ماته گرانه! خدای دې مل

شه!

۲۱

باد وېده شو، تورې وريځې د جگړې پر ډگر لمن خوره کړه او دافق لمنې د بارو توپه لوگيو لږ شوې وې. د ماښام قضا په تياره کې، ليدونکې رڼا د دوو بل شويو اورو رڼا لږ زياتوله. د توپونو د گوليو باران لږ شو، خوشاته له نښې. خاوه د توپکو ډزو غږ دم په دم زياتېده او رانېرېدې کېده. همدا چې توشين له خپلو توپو سره دمړونه تاوراتا و شو، د دې لپاره چې د دښمن ډزو ترگوزار لاندې رانه شي، دې ته اړوت چې دمړو پر سر راتېر او د غونډۍ په لمنو کې ځان خوندي ورسوي. هلته په رسېدو، د سترې قوماندانۍ ځينې لور پولې افسران او ياوران او له هغې ډلې نه پيام راوړنکې افسر چې دوه ځله يې ده ته رالېږي، و، خويو وار هم د توشين تر توپه پورې نه ورسېدلی او ژيرکوف، ترې تاوراتا و شول. ټولو په هغه نيوکې کولې، هغه ته يې سپارښتنې، لارښوونې او حکمونه کول چې څنگه او کوم پلور لار شي، خو توشين نور نو سپارښتنې نه کولې او چوپه خوله، له دې ډارېده او نه پوهېده، که خوله پرانيزي خدای خبر چې څه به ووايي، سترگې يې له اوبسکو ډکې دخپلو توپونو دمورچل پلوروان شو. که څه هم سپارښتنه شوې وه چې تيمان دي په خپل ځای پرېښودل شي، خو دهغو ځينو يا خپله د رغېدو يادتگ هڅه کوله او يا يې له نورو نه په عذراو زاريو پر توپونو دهغو دوړلو دمستې هيله کرله. هغه پلي بې باکه افسر چې د توشين له مورچل نه يې تېښته کړې وه، په گېډه کې لگېدلی، پر

جگړه او سوله

هغې کراچۍ چې ماتيو فني نومي توپ يې کشاوه، پروت و. د غونډې په لمن کې د حربي پوهنتون يو محصل چې يو لاس يې په بل اېنسي و، له توشين نه وغوښتل چې له ځان سره يې په آس سپور کړي، هغه چې خورا شرمېده، وويل:

- بيا غلبه تورنه! ستاسو دې په خداى قسم وي، له ماسره مرسته وکړي، لاس مې شنه شوى دى، په خداى قسم دى چې تلای نه شم، د خداى په خاطر رحم وکړئ.

دهغه له مات غږ او ناهيلۍ نه داسې څرگندېده چې دا لومړى وار نه دى چې د مرستې غوښتنه کوي، خو يو وار يې هم چا غوښتنه نه ده منلې، نو ځکه يې اوس بيا له ټولو زاريو سره سره د مرستې هيله نه لرله. - هيله کوم، ما په کوم آس سپور کړئ، د خداى په خاطر...

توشين وويل:

- سپور يې کړئ... سپور کړئ! هغه خپل گران سرباز ته مخ ورواړاوه او وويل:

- گوره ماما جانه! خپل کوټ ترې لاندې واچوه، ټپي دى، ټپي افسر چېرې دى؟

چاځواب ورکړ:

- هغې يې سره پرېښود، ځان يې جانا ن ته سپارلى و.

- کپينوئ! سپور يې کړئ، کپنه گرانه! انتونه، کوټ دې ترې لاندې آوار کړه.

دغه ټپي رستوف و. هغه يولاس په بل هغه کلک نيولى، رنگ يې الوتى اولاندنى ژامه يې د تبې له زوره رېږدېده. هغه يې پرهماغه ماتيو فني نومي توپ، پرهماغه توپ چې دهغه بل افسر مړى پرې پروت و، کېناوه. ترهغه لاندې آوار شوى کوټ داسې په وينولې شوى

جگړه او سوله

و، چې مه کوه پوښتنه او درستوف له لاسونو او پطلونه خو بلکل وینې
خشېدې.

توشین هغه توپ ته چې رستوف یې پرې اچولی و، نېرېدې شو او وې
ویل:

-خه شوي دي گرانه! ټپي شوی یې؟

-لاس مې مات شوی دی.

توشین ویوښتل:

-او پر توپ دا وینې د خه شي دي؟

هغه سرتېري په خپل لستونې، وینې داسې پاکولې چې گواکې پر
وینو د توپ دلرېدو نه، بښنه غواړي او وې ویل:

-دا وینې د افسر له مړي نه بهېرې، بناغلیه تورنه!

د پلو سرتېرو په مرسته یې تانکونه، د غونډۍ سرته وخیژول، کله
چې د گوتتر سدروف، کلي ته ورسېدل، ودرېدل. هوا دومره تیاره شوې
وه، چې په لسو مترو کې هم د سرتېرو د جامو توپیر نه شو کېدای. که خه
هم ډزې کرار کرار آمېدې، خو ناڅاپه بښی. خواته خه لرې اله گوله
جوړه ا د پرله پسې ډزو غږ واورېدل شو. په تیاره کې د مرمیو او گولیو
اورونه له ورايه ځلېدل. دا د فرانسویانو وروستی یرغل و، خو د کلي په
کورونو کې مورچل نیولو پلویو سرتېرو هغه ته ځواب وایه. ټول بیا له
کلي راووتل، خو توپونه له ځایه خوځېدای نه شول. توپچیانو، توشین
او پرتوپ، هغه پروت ټپي یوبل ته سره کتل او دې ته سترگې په لاره
وو، چې خه به کېرې. خو په پای کې ډزې او داور بدلون کرار شو او یوه
ډله سرتېرو چې په خپل شراو شور یې دغه کراري ماتوله، د څنگ له
کوڅې راووتل.

یوه ویوښتل:

جگړه او سوله

پتروفه! جوړ پاتې يې؟

-بښه گړز مو ترې جگ کړ، خو اوس خوب نه راځي.

- دا څنگه تپه تياره ده، هېڅ شي نه ليدل کېږي. و دې ليدل ظالمانو په خپلو ډزې وکړې، وروڼو تورتم دی، څه نه ليدل کېږي، رښتيا گوره د ځکلو څه شی نه پيدا کېږي چې غاړې تازه کړو؟

دفرانسويانو وروستی يرغل په شاتمبول شوی و او دتوشين توپونه، چې پلي سرتېري ترې چاپير شوي وو، په تکه توره تياره کې کرار کرار و خوځېدل.

په دې تورتم کې يو بې پايه ستر کاروان، يو پلوته دناليدونکي بهېدونکي رود په څېر، دشراو شور، د بنگهاري، دکراچيو دخوځېدا، دهغو دارابو داوازونو، دتپيانو دزگيرويو او دآسونو په ځغاستا کې دهغو دسمونو چرچههار کې روان و. د شپې په تورتم کې، په دغه گڼه گڼه او شراو شور کې ترټولو نه زيات دتپيانو دزگيرويو آوازونه ډېر تېره او غوڅ وو. داسې چې گواکې دهغوی غږونه پر پوځ دغه ټوله توره غوړېدلې برستن ډکوي. تابه ويل، دهغو زگېروي او ددغې شپې دا تورتم دواړه يو شی دی. له څه مودې نه وروسته په دغې خوځېدونکې ډله کې څه ويره پيدا شوه. پر سپين آس يو سپور او دهغه ملگري دهغو ترڅنگه تېر او دتېرېدو په وخت کې يې څه وويل:

ټولو په خورا لېوالتيا يوله بله پوښتنې کولې:

-څه يې وويل؟ اوس چېرې څو؟ دلته پاتېږو که وړاندې درومو؟ څنگه؟ له مورې يې کومه مننه وکړه، کنه؟ او ټولې خوځېدونکې ډلې يوله بل سره پورې وهل او پريو بل سره لوبدل (داسې برېښېده چې مخکنې کسان تم شوي وو) گونگوسی و چې د درېدو امر شوی دی. ټول همالته دچېکړو او ختوپه منځ کې ودرېدل.

جگړه او سوله

نغري او اورونه بل، شرو شورپيل او غرونه لا څرگند شول. توشين، خپل نغري كې اور لرونى وواهه او سپارښتنه يې وكړه چې كوم سرتېرى د تپى محصل لپاره دا كتر پسې لاړ شي، خپله د نورو سرتېرو ترڅنگ هغه نغري ته نېرېدې كېناست چې دلارې په منځ كې يې لگولى و، رستوف هم په څښېدو څښېدو ځان نغري ته ورساوه. د درد، لوږې او تېبې له زوره يې ټول ځان رېرېدېده. كه څه هم يوه ليووني خوب ليونى كړى و او د هغه له زوره په وينسه زنگېده، خو د لاس خوږو يې دومره څېړيكې وهلې چې هغه ته يې د غځېدو او آرامېدو وخت نه وركاوه. كله به يې دا ورمبوته چې ترسترگو سرې سرې ورتلې ځير شو او كله به يې د توشين توربخنې ستومانې څېرې ته چې دده ترڅنگه يې پلترى وهلې وې، كتل. د توشين مهربانې او ځير كې سترگې په خورا خواخوږۍ او ځير پر هغه څښې وې. هغه په دې پوهېده چې توشين د زړه له كومې غواړې له ده سره مرسته وكړي، خو هېڅ څه يې له لاسه نه كېرې. له هرې خوانه د پليو او سوړو سرتېرو د تگ راتگ او گامونو او غږېدا آوازونه اورېدل كېدل. د غږېدا، په خټو او چېكړو كې د آسونو د سومونو، گامونو او دلرگو د ماتلو د چرچ وچرچو آوازونه له لرې او نېرېدې سره گډ بدل او دگڼه گونې په څېر به يې كله غږپورته او كله ښكته كېده.

اوس نو د تيارې په خوږېدو سره سرتېري د سيند په شان لكه نرى كړښه نه بهېدل بلكې په راغونډېدو سره، تر توفانه وروسته سمندرگي په څېر ارامېدل. رستوف بې هدفه هغه څه ته چې د دوى ترمخې او شاوخوا تېرېدل كتل او غوږ يې ورته نيولى و. يوه پلى سرتېرى دهغو نغري ته ورنېرېدې شو، په دوو پښو كېناست، لاسونه يې اورته ونيول، مخ يې واړاوه، په پوښتنيز بڼه يې توشين ته وكتل او له هغه نه

جگره او سوله

بي وپوښتل:

-جلالتمابه! خپل ټولې مې ورک کړې دي، دې بدمرغۍ ته گوره خپله نه پوهېږم چېرې يم!

ددې سرتېري سره جوخت، يو افسر چې ژامه يې په دستمال تړلې وه، نغري ته نېږدې شو، توشين ته يې مخ ورواړ او اوله هغه نه يې وغوښتل، چې دا توپونه لېسره خای پر خای کړي چې ددوی کراچۍ تېره شي. تردغه افسره وروسته، دوه سرتېري دنغری خواته په منډه راغلل. دواړو سخت سره ښکندل او کومه موزه يې له يو بل نه کښکودله.

دهغو يو تن په خورا درانه غږچغې وهلې:

-تا څنگه زړه وکړ، چې دا موزه پورته کړې؟

ترهغه وروسته يو خوار رنگ الوتي سرتېري چې په وينو لړلي يوه دستمال يې غاړه تړلی وه، نغري ته نېږدې شو او په داسې يو غږ چې دقهر نښې ترې ورېدې له توپچيانو نه اوبه وغوښتې او وې ويل:

-لکه سپي له لورې مرو خو هېڅوک مو پوښتنه نه کوي.

توشين سپارښتنه وکړه چې هغه ته اوبه ورکړي. بيا يو مست او خوښ سرتېري دې خواته رامنډې او خپلو پلو سرتېرو ته يې داور غوښتنه وکړه.

-يوه دوه سکروټي، يخ وژونکی او غم ويلې کوونکی اورراته راکړئ، او مورپلو سرتېرو ته يو لاس پورته کړئ. له تاسو مننه کوو، نيکمرغي مو غواړو او له خيره سره له گټې سره به مو اور بېرته درته راوړو. هغه داور سکروټي چې په تپه تياره کې له ورايه ځلېدې کومې خواته يوړې.

ترهغه وروسته څلورتنه نور سرتېري چې کوم درانه څه يې په کوټ

جگړه او سوله

کې مروړلي و او کومې خواته يې وړل د نغري له خوا تېر شول. دهغو له ډلې نه دکوم يوه پښه په څه کې ونښته ، له ځان سره وپنځېده او وې ويل:
- بلا دې دوی سره ووهي ، په لاره کې خپل لرگي سره ارتېري.

له هغو نه يوه تن وويل:

- ځان يې جانان ته سپارلی ، چېرې يې کشکارو؟

- ښه ده ورکه وه يې ، اوس ناندری پرېږدئ.

او له خپل پېټي سره په تياره کې پناه شول.

توشين له رستوفه وپوښتل:

- لاس دې څنگه دی؟ لاتراو سه هم خوږېږي؟

- هوکې ، خورا ډېر.

يو تن توپچي ، توشين ته ورنېږدې شو او وې ويل:

- ښاغليه افسره ! جنرال تاسو غواړي ، هغه دلته ولاړ دی.

- سمدلاسه درځم.

توشين پاڅېد ، دخپل کوټ تنی يې غوټه کړې ، په ځان يې لاس تېر

کړ ، خپل کالي يې جوړ او له نغري نه لرې شو.

شهزاده باگراتيون دتوپچيانونغري ته نېږدې او په هغې کوټه کې

چې دده لپاره برابره شوې وه ، ماښامنی ته کېناست او له يوشمېر هغو

قوماندا نو سره يې خبرې او مرکې کولې چې پرې ورتول شوي وو. له

هغه سره په ناستو کسانو کې يو پټ سترگی او غوره اشتها لرونکی

بوډا چې يو اووکى يې چېچه ، بل يو ځوان ، دنگ ، ښې جامې په ځان

جنرال چې دډوډۍ ترخوړلو او ديو گيلاس ودکا تر څکلو نه يې وروسته

بشره تکه سره شوې وه او د قوماندانی افسر چې ښکلې گوته يې په

گوته وه ، ليدل کېدل ډير کوف ، هم هلته و. دهغه نا آرامه غلچک ټول

تر څارلاندي ساتل. سردار اندرې چې رنگ يې الوتي ، جامې يې گونځې

جگړه او سوله

گونځې او سترگې يې له تبې سترې او مړ اوې برينبېدې هم همالته و...
فرانسوي ډگروال چې دروسي سوړو له خوا اسير شوی و، په
گاونډې کوټه کې و او زموږ افسران دهغه دکتو لپاره پرې ورتول شوي
وو. شهزاده باگراتيون له قوماندانانو نه دمنډې په لړ کې له ټولو نه د
جگړې دبهېر جاج اخیست. دهغه غوندې قوماندان چې د براناو په ښار
کې کوټوزوف له هغه سره ليدلي و... وويل:

-دوی په نيزو پر فرانسويان يرغل وکړ او تالان والان يې
کړل... دخبرو په لړ کې و چې دکوټوزوف او دولو خوف خبرې او د
دولو خوف خلع رتبه کېدل ورياد شول او وې ويل:

-جلالمتابه! پاتې دې نه وي چې سرتېري دولو خوف، هماغه خلع
رتبه شوی افسر دی، چې اوس سرتېری دی، هغه زما تر مخې يو
فرانسوي افسر اسير کړ. سخته مېړانه او زړه وړتيا يې وښوده.

ژيرکوف، چې په هغه ورځ اصلا کوم سپور پوځي نه و ليدلی او
يوازې يې له پليو نه دهغود زړورتيا ستاينې اورېدلې وې، په خورا
خواشداڼي داخوا هغه خواکتل، راوړاندې شه او وې ويل:

-جلالمتاب! زه خپله د پاولولگراد د سپورو شاهد وم، هغوی د
دښمن دوي ډلې تالا والا کړې...

شهزاده باگراتيون زاړه ډگروال ته وويل:

-ښاغلو! له تاسو ټولو نه مننه ټول په خپل وار په مېړانې
وجنگېدل، پلي، سواره او توپچي، هغه چې شاخوایې شه لټول
و پوښتل:

-شه پېښه وشوه، چې په منځ کې هغه دوه توپونه هماغه شان ځای پر
ځای پاتې شول؟ هو کې هېچا ونه پوښتل؟ ځکه ټول پوهېدل چې په
هغې ځواکې د برېد له پيله دا توپونه هسې پرېښودل شوي وو، هغه

جگړه او سوله

د قوماندانۍ افسر ته وويل:

- فکر کوم تاسو ته مې په دې اړه د خپرنې وييلې و.

افسر ځواب ورکړ:

- يو توپ خوله کاره لوبدلې و، دهغه بل په اړه څه نه شم وييلای... خو په خورا کمډاني يې زياته کړه:

- خو دادې پاتې نه وي چې دښمن په دې ځای سخت اورونه اورول.

يو چا غږ وکړ:

- تورن توشين کلي ته نېردي تم شوی، هغه پسې مو سپري لېرلي اوس به راشي.

شهزاده باگراتيون، سردار بالکونسکي ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

- ښه! تاسو هم همالته ويئ.

د قوماندانۍ افسر په خوښۍ بالکونسکي ته و موسپد او وې ويل:

- هوکې، مور لږه موده په گډه همالته وو.

سردار اندرې په سره او لږه ترخه ژبه وويل:

- ما ستاسو د ليدو وياړ نه لاره.

هېچا هېڅ ونه ويل.

توشين په وره کې راڅرگند شو. زړه نازړه يې هڅه وکړه د مشرانو له شاخوانه تېر شي. کوټه تنگه وه او د تل په څېر د مشرانو تر مخې گېڼۍ اخیستې و. دزياتې تيارې له امله هغه د بېرک لکړه ونه لیده او پښه يې په کې ونښته. د څو تنو د خندا کړې سهارې واورېدل شو.

باگراتيون سترگې برندي کړې او وې وپوښتل:

- څنگه و شوه چې توپونه هلته پاتې شول؟ (دهغه دسترگو برنېدل له توشين سره هېڅ اړه نه لرله، بلکې دده داکار د افسرانو خنډ و پورې چې تر ټولو نه په کې د ژيرکوف آواز خورا د پام وړ و، اړه لرله).

جگړه او سوله

توشين، د قوماندان د گواښمنو کتنو نه اوس دخپلې گناه او دهغې رسوايي په اندازه پوه شو، چې دى ژوندى پاتې دى، خودده دوه تويونه له منځه تللي دي. هغه دومره گڼې اخيستي و، چې تراوسه پورې يې په دې اړه هېڅ فکر نه و کړى. د پوځيانو خندا هغه لاسې پرېشانه او ورخطا کړې. هغه د باگراتيون ترمخې ولاړ او ولاندې ژامه يې رپرېدېده. هغه چې مټې مټې غرېدې، وويل:

-نه پوهېږمه جلالتمابه! سرتېري کم و جلالتمابه!

-تاسو کولای شول د توپچي د ساتونکو له ډلې نه مرسته وغواړئ... اوږده چوپتيا خوره شوه. باگراتيون چې نه غوښتل ډېر ټينگار وکړي نه پوهېده څه وکړي او نورو خوزره نه شو کولای خبرو ته ورگډېشي.

سردار اندرې چې ترسترگو لاندې توشين ته کتل، گوتې يې له خورا قهره رپرېدې، په درانده او غوڅ غرېبې چوپتيا ماته او وې ويل:

-جلالتماب! تاسو ماته اجازه راکړه چې د توشين مورچل ته ورشم، زه ستاسو ددغې سپارښتنې له مخې هلته لاړم. ددوى د مورچل دريمه برخه مهمات مات، آسونه يې وژل شوي، تويونه يې له کاره لوبدلې او ساتونکي يې تري تم وو.

شهزاده باگراتيون او توشين دواړو په ځير گڼې اخيستي بالکونسکي ته چې خبرې يې کولې، کتل.

سردار اندرې دوام ورکړ:

-که جلالتماب دخبرو اجازه راکړي، غواړم ووايم، چې زموږ نښې برى تر هرڅه زيات ددغه مورچل دمېراني او په خپله دتورن توشين او دهغه دملگرو د زړورتيا له برکته دى.

سردار يې له هغه چې ځواب ته سترگه په لاره شي، پاڅېد او لېرې

جگړه او سوله

شو.

شهزاده باگراتيون همداسې توشين ته كتل. داسې ښكارېده چې د بالكونسكي په خبرو شك نه لري، خو دا يې هم احساسوله چې نه شي كولاى هغه ټولې ومني. سربې وښوراوه او توشين ته يې وويل:

-تاسو كولاى شئ لاړ شئ.

سردار اندرې هم هغه پسې ووت.

توشين سردار اندرې ته وويل:

-اخ! قربان دې شم. له تانه مننه ژوند دې راته وژغوره.

سردار اندرې توشين ته وكتل او بې له هغه چې څه ووايي له هغه نه لري شو. د سردار اندرې پر زړه، د غم دروند پيټې پروت او خورا ناآرامه و. دا ټول ډېر عجيب او غريب او هغه څه ته هېڅ ورته نه و، چې ده يې تصور كاوه.

هلته رستوف دلاس له خوږو په لمبو كې سوځېده. هغه چې دده مخې ته، په خوځېدونكي سيوري كې ډوب شوى و، په زړه كې ويل:

-دا څوك دي؟ دڅه لپاره دي؟ څه غواړي؟ او څه وخت به دا ټول پاى ته رسېږي؟ هغه چې دلاس خوږو زوراوه د خوب له لاسه نور نوليونى او د سترگو په وړاندې يې سرې سرې كړې، خوځېدې. ددغو غږونواو څېرو بې خونده اغېز دهغه ديو ازېتوب او دلاس درد سره يوځاى دده درد خو برابره زياتووه...

يوه شېبه يې سترگې سره ورغلې او بېسده شو او د خوب په همدې لنډه موده كې يې بې شمېره كسان او تصويرونه په خوب كې وليدل. هغه خپله مور، دهغې سپين لاسونه، سونيا او دهغې نړۍ اورې، ناتاشا، دهغې ځلېدونكې سترگې او له خندا نه ډكه خوله، د نيسوف او دهغه تور بريت ليدل، د نيسوف غږ يې هم

جگره او سوله

اوربده. هغه تلياتين وليد او له هغه سره يې خپلې ټولې پېښې او دباگدانېچ يادونه او کړه ورياد بدل. هغه له هغه سرتېري سره چې بد غړيې لاره خپل کړه ورپه زړه کړل او دا ټول يادونه سره گډ بدل. هغې پېښې او دې سرتېري دهغه لاس په بې رحمۍ کېښکوده، يوې خواته يې کشاوه، ده هڅه کوله ځان له هغو وژغوري، که دده لاس يې نه کېښکودلای، هغه به نه خوړېده، مگر له هغو نه يې ځان نه شو ژغورلی.

سترگې يې وغورولې او پورته يې وکتل. د شپې توره لمن دا ورپر لمبولې له پاسه راخوره وه. دلېمبو په رڼا کې د اوږې ورېدونکې دانې ښکته را روانې وې. نه توشين راستنېده او نه دا کتر راته هغه يوازې او يوازې و. خو هلته د اور آه پلو يو برنډ سرتېري اور ته ناست و او ډنگر، ژير ځان يې تاوداوه.

رستوف له ځان سره ويل:

-د هېخچا په کار نه يم، نه له چا سره مرسته کولای شم، نه د چاغم خوړلې شم، خوار او زار او بېکسه يم، خوزه هم يو وخت په خپل کور کې وم پياوړی، خوشاله او يو چاته گران وم. سوړ اسويلی يې وويست او له هغه سره هممهاله يې له گوگله تر لاسو ځوونکي اسويلی راوت.

هغه خوار سرتېري چې خپل کميس يې پراورد دې لپاره ښوراوه چې

وچ شي، وپوښتل:

-اخ، ډېر خوږېږي؟ اخ! او بې له هغه چې ځواب واورې، غاړې يې

خلاصې کړې او وې ويل:

-خومره د خداي مخلوق يې په دې يوه ورځ وزاواوه او تې يې

کړ، خداي دې رحم وکړي.

رستوف سرتېري ته غوږ نه و. هغه دواورو هغو دانو ته چې پراور

رالوېدې کتل او خپل تود، روښانه او له خوښۍ ډک کور، تود

جگړه او سوله

پوستين، له خوبښۍ، رښتيا، روغتيا نه نيکمرغه ځان او کورنۍ يې
وريادول او له ځان سره يې ويل:

-ولې؟ او دڅه لپاره زه دلته راغلم؟

فرانسويانو بله ورځ هم يرغل پيل نه کړ او دباگراتيون له پوځه پاتې
قوتونه، دکوتوزف له پوځ سره يو ځای شول.

د دويمې برخې پای

لومړی کتاب

درېیمه برخه

۱

سردار واسيلي دخپلو کړو وړو په اړه کوم فکر نه کاوه او تر هغه نه هم کم يې خانتنه دگتې رسولو په خاطر په دې اړه فکر کاوه چې چاته تاوان رسېږي اړکنه؟ هغه دوگړو په منځ کې مخور او دخپل اغېز خاوند و. هغه په خلکو کې خپل دې اغېز او دهغه بريو سره ږږدی و.

هغه بېلابېلو شرايطو ته په پام او له هر ډول خلکو سره دمخامخ کېدو په وخت کې، په ذهن او تصور کې رنگارنگ خيالونه کرل او رېبل، که څه هم دهغه به دغو خيالو ته نه پام کېده، خو سره له هغه هم دغې چارې دهغه دژوند ټول خوندونه جوړول. ددغه راز خيالونو نه يو، نه دوه، بلکې کله په لسگونو او کله ترهغه نه لا ډېر دده په خيالو کې گرځېدل راگرځېدل. دهغو ځينې به کله رښتيا ته نېږدې شول، ځينې به يې لږ وروسته او نور به يې هسې له ياده وتل. دساري په توگه هغه ځان ته نه ويل:

- گوره دا سپړنې نن واک لري، زه بايد دهغه ډاډ او ملگرتيا خپل اوځان ته په کې گتې، مزې جوړې او له دغې لارې دولتي مرستې ترلاسه کړم، يا هغه نه ويل چې:

هغه دی، پيږدستري شتمنی خاوند دی، هغه بايد دوکه شي چې زمالور وکړي او بيا له هغه نه دخپلې اړتيا وړ څلويښت زره روبله واخلم. خو همدا چې کوم مخور يا شتمن سپړي به له هغه سره مخامخ شو، دمخامخ کېدو سره سم به يې هغه ته خپلې غريزې وويلې چې دا

جگړه او سوله

سړی کېدای شي تاته خورا په گټه وي، سردار واسيلي، به ځان هغه ته نېرېدې کړ، دهماغې غريزې په مرسته به يې، بې له کومې پخوانۍ پېژندنې، په لومړني امکان کې، په ټيټ او پاس کېدو او غوړه مالۍ له هغه سره خواخوږي او ملگرتيا پيدا کړه او هغه څه به يې چې غوښتل ورته وويل.

پېير، په مسکو کې دهغه تر واک او اغېز لاندې و. سردار واسيلي هغه ته په دربار کې دياوړۍ دنده چې په هغه وخت کې د دولت د فرهنگي مشاور کچه وه، پيدا او په دې يې ټينگار کاوه چې هغه، له ده سره سن پترزبورگ ته لاړ شي او دده په کور کې مېشت شي. گواکې د سردار واسيلي کړه، بې تکل او هسې بې پروا، خو خورا په ډاډه يې ټول داسې کول چې وکولای شي خپله لور پېير ته واده کړي. که هغه، له خلکو سره خپل ټول کړه په سنجش او له مخکې نه په تکل کړي وای، بيا به داسې ساده او طبيعي نه برېښېدای... بډايان او واکمن تل دهغه لپاره په زړه پورې او زړه راښکونکي وو. هغه ځان ته دلويانو او بډايانو په پام را اړولو کې، په اړونده شېبه کې دهغوی په خپلولو او له هغونه دگټې په اخیستنې کې د خورا لوی هنر خاوند و.

پېير، چې ناڅاپه د بې پايه شتمنۍ او دگراف بېز او خوف، د نامه خاوند شوی و، له هغه يو ازېتوب او بې اوزگاری نه چې دی پخوا ورسره رېډی و، څه پاتې نه و، اوس يې ځان داسې له هرې خوا چاپېر او بوخت لیده چې يوازې د خوب په کټ کې يې کولای شو، آرام او په کراره و اوسي. هغه بايد ډېر لیکونه لاسليک کړي وای، له هغو ادارو سره يې هم بايد اړيکې ساتلي وای چې ده نه پېژندلې، د بېلابېلو خبرو او پېښو په اړه يې له خپلو مشرو لارښوونکو سره خبرې او مشورې کړې وای، د مسکو څنډو ته، د خپلو شتمنيو د څارنې لپاره تللای وای او ډېر

جگړه او سوله

هغه کسان چې تر پرون یې نه غوښتل دده نوم واورې، اوس دده له خوا د نه منلو له کبله به خورا خپه شوي وای، دا باید هر څوک وگوري او ومنې. دغه رنگا رنگ خلک: له سوداگرو نیولي، تر خپلو خپلوانو، آشنایانو او تر نورو نورو پورې، ټول په یو ډول نه یو ډول ددې ځوان میراث تر لاسه کوونکي، په وړاندې ښه، مهربانه او خواخوږي وو او ټولو بېشکه د پېر پر پوهې، ښه خلق او فضل ډاډمن وو. پرله پسې یې دا خبرې اورېدې:

- ستا د بې ساري مهربانۍ له برکته... ستا د مهربانه زړه په مرسته... تاسو داسې سپېڅلي یاستی گرانه سرداره...! که هغه داسې څیرک وای لکه تاسې... او نورې نورې دې ته ورته ویناوې. داسې چې هغه، په رښتیا په دې باور پیدا کاوه چې دی په رښتیا مهربانه او د بې ساري پوهې خاوند دی. له ټوله لا غوره دا وه چې ده د زړه له کومې دامنه چې دی خورا خواخوږی، مهربانه او هونښیار دی. آن هغو کسانو چې پخوا به یې له ده سره د ښمښي او تربرگلوی کوله هم اوس دده په وړاندې خواخوږي او مهربانه وو...

سردار واسيلي، له هرڅه دمخه د پېر، پر ټولو چارو، واک ټینګ او هغه یې تر خپل اغېز لاندې راوست. د گراف بېزاو خوف، د مرګ راهسې یې یوه شېبه هم یوازې نه پرېښود او هغه یې له ځان سره لاس نیولی گرځاوه. سردار واسيلي هغه گڼې اخیستي، ستومانه او ناچاره، چاته پاتې کېده چې نه یې شي کولای، دغه بې تجربې، تر دروند پېټي لاندې ځوان، د بې ساري شتمنۍ خاوند او له ټولو لا غوره دا چې دده دخدای بښلي دوست زوی، بې له مرستې د تقدیر او ددو کو منگولو ته وسپاري. دهغو څو ورځو په اوږدو کې چې سردار بېزاو خوف تر مرګه وروسته په مسکو کې پاتې شو، یایې پېر ځانته راغوښت او یا خپله

جگړه او سوله

دهغه کوټې ته ورته او لارښوونې يې ورته کولې چې څه بايد څنگه کړي. دهغه له آوازه داسې ستوماني او هممهاله ډاډ اورېدل کېده چې تا به وييل په هرڅه کې دى پرحق او غوښتنې يې رښتینې دي:

ته پوهېږئ د کارو له لاسه لېونى يم، خو ستا په يوازې پرېښودلو به مې هم خداى ونه بښي، هوکې ته پوهېږئ؟ هغه وړاندې چې زه يې تاته کوم دا هغه يوازې لاره اوڅه دي چې ته يې بايد وکړې. او په پای کې يې يوه ورځ ورته وويل:

-سباته خوځېږو.

له دې خبرې سره يې خپلې سترگې وتړلې، دهغه څنگل يې په خپلو منگولو کې کېښکوده او له هغه سره په داسې خوږه ژبه غږېده چې گواکې دوى ددغې چارې پرېکړه خورا پخوا سره کړې او پرته له دې بل څه شونې نه دي.

هغه خبرو ته دوام ورکړ:

-سباته خوځېږو، تا به په خپله گاډۍ کې بوزم، زه خورا خوشاله يم. دلته ته مو څه چې چارې وې، هغه مو پای ته ورسولې. زه بايد لاپخوا تللى واى، خو... وگوره دا ليکونه د لومړي وزير له دفتره راته راغلي. ما دتا په اړه له هغه نه يوه غوښتنه کړې وه. ته اوس په ديپلماتيکو چارو کې منل شوى يې، تا ته اوس ديپلماتيکو چارو د ځانگړي سلاکار نوم درکړ شوى دى. نور نو د ديپلماتيک کار لاره درته پراستل شوه.

پيپر، سره له هغه چې له پخوا نه دخپلې راتلونکې دندې په خيال کې و، د سردار واسيلي دخوږې، اغېزمنې، خو سترې ژبې او وينا سره سره يې غوښتل له هغه نه، ددغه کار له امله مننه وکړي، خو هغه په خپل درانه غږ چې له گوگل نه يې راوت (ده داغږ هغه وخت لور او ه چې تکل يې کاوه بې له هرڅه خپله خبره په نورو ومني. هغه د پيپر خبره

جگړه او سوله

داسې پرېکړه چې هغه ته له منلو پرته د بل هر ډول غبرگون لاره پاتې نه وه (هغه وويل:

- گرانه دا کار ما د ځان لپاره کړی دی، دخپل وجدان د آرامۍ لپاره، نوله دې کبله، مننې ته هېڅ اړتیا نه لیدله کېږي... هغه زیاته کړه: هوکې گرانه... آخ نېږدې وه چې هېره یې کړم، ما دې له خدای بښلي پلار سره ډېر حسابونه لرل، دریزان دښار ټوله گټه به ما راټولوله هوکې دا حساب به په هماغه ډول وي، ته هم هغه ته اړتیا نه لری. بیا به وروسته حساب سره کوو.

هغه څه چې سردار واسیلي دریزان گټې ونومولې، هغه، هغه جايدادونه وو چې هر کال کې به یې خوزره روبله حاصل کاوه او هغه ټول ده ځانته ساتلي وو.

په سن پترزبورگ کې دمسکو په څېر همداسې مینه والو، لېوالو او غوره مالانود پېیر نه کړی، تاو کړې وه. هغه نه شو کولای هغه دنده چې سردار واسیلي ورته خوښه کړې وه، ونه مني... مېلمستیاوې، پېژندگلوی او بندارونه، چې د بېلابېلو کورنیو ځانگړتیاوې وې، دومره زیات شوي وو چې هغه په مسکو کې تر اوسېدو نه اوس زیات د سرسامۍ او تلوار احساس کاوه او داسې یې انگېرله چې نن دی که سبا، ده ته به بې ساري بریاوې رارسېږي، خو هغه هېڅکله نه رارسېدلې.

د پېیر، دیواز ټوب د وختونو، دعیاشۍ د انډیوالونوله ډلې نه زیاتره یاران اوس له پترزبورگ تللي وو. دگارد پوځ جبهې ته لېږل شوی و، دولو خوف خلع رتبه، اناتولي له پلازمېنې نه لرې کوم ولایتي پوځ ته استول شوی و، سردار اندرې بهرته تللي و، نوله دې کبله هغه نه شو کولای دخوږو یارانو سره دنیمو شپو او ترسهاره دناستې بندارونه جوړ

جگړه او سوله

کړي... هغه خپله زیاتره موده، په ماښامنیو مېلمستیاوو، نڅاوو او هغه هم ډېر وخت د سردار واسیلي په کور کې له خوربې، زړې گرافینې، د هغه له ښځې او ښکلې ایلین سره تېروله.

انا پاولوفنا شرر، هم دنورو په خپر داسې ښودله چې د پېیر په وړاندې یې کړه وړه بدل بدل او خورا د درناوي دي.

پخوا به تل پېیر، د انا پاولوفنا په حضور کې داسې انگېرله، هر هغه چې دی وایي اپلتي، بې معني او دو یلو نه دی. پخوا به هغه داسې احساسوله چې دده خبرې دهغه په ذهن او په ناو یله بڼه خورا ښې، بامعني او په زړه پورې خو همدا چې دی یې دو یلو تکل کوي، له هغو نه سادگي او حماقت ورېږي... خو اوس برعکس ده به چې هرڅه ویل خورا ښایسته او په زړه پورې به گڼل کېدل... ان انا پاولوفنا به که کومه ستاینه په زړه کې لرله او هغه به یې نه څرگندوله، خو بیا هم څرگنده وه چې هغه څه یادول غواړي، خو یوازې ده ته د درناوي له امله نه غواړي هغه ووايي.

پېیر، د ۱۸۰۶ کال د ژمی په پیل کې، له انا پاولوفنې نه یو ساده، گلابي رنگه بلنلیک ترلاسه کړ. په دې بلنلیک کې دا هم لیکل شوي و: زما په مېلمستیا کې به دي، له ښکلې ایلین سره چې په کتو یې سترگې نه مېرېږي، هم دیدن وشي.

پېیر چې دا کرښې ولوستلې، دلومړي ځل لپاره یې دا په زړه کې تېره شوه چې دده او ایلین ترمنځ داسې کوم اړیکي تینګ شوي چې نور خلک ترې خبر شوي دي. دغې خبرې دی له یوې خوا ځکه خورا ډار کړی و چې تصور یې کاوه دده پراوړو کوم داسې بیټي وراچول شوي چې په ده درندوالي کوي او له بلې خوا هغه ته دې لیک دیوې خورې بلنې بڼه لرله.

جگړه او سوله

د انا پالوفنا دې مېلمستيا تر لومړې هغې نه څه توپير نه درلود، خو يوازاني نوې څېره چې کوربني دهغې هرکلي کاوه، نه مورته مار، بلکې له برلين نه راغلی ديپلومات و چې په پوستد ام کې د ټولواک الکساندر د پاتې کېدو ځينې ناخپاره شوي خبرونه يې راوړي او ويل يې چې څنگه يې په برلين کې يو وار بيا دوو دوستانو د بشر د دښمن په وړاندې د درېدو لپاره ديووالي او ملگر توب پر حق ټينگار وکړ. انا پالوفني، دهغه وروستی ماتم له کبله چې پر دغه ځوان د پلار يعني دگراف بېز او خوف، دمړينې له کبله راغلی و، پېير، ته په ویرمنه او خواشاني بڼه هرکلي ووايه، ټولو دا خپله دنده گڼله، په پيبردا ومني چې د پلار مرگ، دهغه پلار مرگ چې ده هېڅ نه پېژانده، دی خورا ډېر خواشینی کړی دی او دغه وير چې دانا پالوفني پر څېرې لمن غوړولې ده، هغې سترې خواشاني ته ورته دی چې د ملکې ماريافيودروفنا دنوم په اخیستو سره به دهغې پر بشري راخور بده. پېير، پر دغو ټولو کړو وياړ بده. انا پالوفنا په مېلمه پالنه کې دخپل ځانگړی هنر له مخې مېلمان په خوډلو وويشل. نوي راغلي ديپلماتان يې د مشرانو هغې ډلې ته چې سردار واسيلي او جنرال په کې ناست و، بدرگه کړل او بله ډله دهغه ميز په شاوخوا کې سره کېناستل چې چای څکل کېده. پېير غوښتل چې له لمړې ډلې سره کيني، خو انا پالوفنا چې د جگړې د ډگر د جنرال په څېر خورا گڼې اخیستې وه او په زرگونه نوي خيالونه يې په خيال کې لامل، همد ا چې د پېير لېوالتيا يې دلويانو د ډلې خواته وليده، په کرار يې په لستوني کېنکود او ورته وې ويل:

- لږ تم شه، نن مې تاسو لپاره بل خيال په سر کې دی.
بيا يې ايلين ته غلچک و رولېږه، وموسېده او وې ويل:

جگړه او سوله

مهربانې ایلین! تاسو باید زما پر خوارې ترور چې خورا ورته گرانه یې، مهربانه و اوسئ او یو لس دقیقې یې ترڅنگه کېنئ، دادی داهم دغه ځوان گراف چې تاسو به بدرگه کړي او خپتیا ته به مو پرېنږدي. دبنکلو نه بنکلي ایلین د ترور پلو و خوځېده، خو انا پالوفنا پېیر راتم او داسې یې ورته وښوده چې گواکې ده ته یې لا وروستی سپارښتنې کړې نه ده. هغې ښایسته بنکلا ته چې دښاپېری په شان یې خوځېده، اشاره وکړه او وې ویل:

په رښتیا چې خورا بنکلي او زړه راښکونکې ده. څه خوځېدا لري؟ په رښتیا چې بې سارې ده. داسې چټ پېغلته، دا بنکلي کره وړه، دا په خبرو کې نه انځورېږي، دا ځیرکتا، دا ټول دزړه له کومې باید احساس شي، سخ دهغه ځوان چې داسې ناوې یې په برخه شي، له هغې سره به آن هغه ځوان چې هېڅوک او په ټولنه کې کوم دريځ نه لري، لوړ او درناوي وږدريځ ترلاسه کړي، همداسې نه ده؟ ما یوازې غوښتل چې ستا خوبه څرگنده کړم.

تردې خبرو نه وروسته انا پالوفني هغه پرېښود.

پېیر د ایلین په هکله د انا پالوفني ټولو ستاینو ته د مننې سر وښور او او که کله په رښتیا هغه د ایلین په هکله کوم فکر کړی وای، دهغې له بنکلا، ښایسته تگ او له حیرانوونکې چوپتیا نه پرته به یې دبل څه په اړه فکر نه وای کړی.

ترور دخپل یوازې ټوب په گوبڼه کې دغه پېغله او ځوان ومنل، خو داسې برېښېده چې غواړي د ایلین د بنکلا نه خپله حیراني پټه او دهغې پر ځای له انا پالوفني نه خپله کرکه څرگنده کړي. هغې خپلې خوځې (انا پالوفنا) ته داسې کتل چې گواکې له هغې نه پوښتنې چې په دې مېلمنو دا څه وکړي. خو انا پالوفنا چې غوښتل له هغو نه لرې

جگړه او سوله

شي، يو وار بيا د پيبر، لوستونو کښنکو د او ايلين ته يې په اشارې سره وويل:

-هيله لرم نور ونه وايي چې نارينه زما په کور کې خپه کېږي.

ايلين و موسېده او موسکا يې داسې وه چې گواکې وايي:

-څنگه کېږي، چې به څوک ما وويني او له ښکلا نه به مې په حيرت کې نه شي؟ ترور، په يو ټوخي سره غاړې خلاصې او لاړې له ستونو تېرې کړې او په فرانسوي ژبه يې و ويل:

-د ايلين له ليدو نه خورا خوشاله شوی دی. بيا يې پيبر ته مخ ورواړاوه او په همدې ادا، ډول او خبرو يې د پيبر، هرکلي وکړ. ايلين د دې ستومانوونکې او خواشينې مرکې په لږ کې پيبر ته سترگې وروغړولې او هغه ته و موسېده. هماغه برينده او ښکلې موسکا چې هغې ټولو ته وربښله. پيبر، له دغې لاسي موسکا سره داسې رږدی شوی و چې دهغه لپاره يې هېڅ معني نه لرله. ترور په دې لږ کې د پيبر د پلار، خدای بښلي بېزاو خوف د تنباکمرورې (هغه وره کڅورې چې روسانو به د تازه ساتلو لپاره تنباکو په کې ساتل) په هکله غږېدله او خپله هغه يې هم هغو ته وروښوده. شهزادگي ايلين له ترور نه غوښتنه وکړه اجازه ورکړي، پر تنباکرومړې، د ترور دمېرې دانځور شوی تصوير ننداره وکړي.

پيبر په داسې حال کې چې غوږ يې د گاونډميز خبرو ته څک و، پرميز ورځم شو چې تنباکمرورې او اخلي او وي ويل:

-دا انځور به د وينس له انځورونو نه وي (وينس دهغه وخت له خورا ښو انځورگرو نه و). هغه هڅه وکړه له ميزه راتاو شي، خو ترور تنباکمرې، د ايلين له شا نه هغه ته ورکړه. ايلين سر تپت کړ چې ترور ته خنډ پېښ نه کړي، د پيبر خواته يې مخ ورواړاوه او و موسېده. هغې د تل

جگړه او سوله

په شان ما بنامنی داسې کمیښ چې دهغې زمانې له دود سره یې گریوان او ملا خورا پیرانستی وو، اغوستی و. دهغې ټټر چې تل هغه ته مرمین برېښېده، دومره هغه ته نږدې شوی و چې دهغه نږدې لیدو سترگو یې له ارادې، دهغې ټټر او غاړې د ښکلاوو او زړه راښکونکو خوځېد او توپیر کولای شو. دهغې شونډې دومره دهغې اوږو ته ورنلډې شوې وې، که لږ خوځېدلې وای، پر هغو به ورنښتې وای. پېیر دهغې د بدن تودوالی او خوځېدونکي عطر له ورايه احساسول او دهغې پر ټټر یې دهغې د صلیب د خوځېد اغېز اوږېده. هغه دهغې مرمینه ښکلا چې له جامو سره په نغښتېدو کې یوځای شوي وو، نه لیده بلکې په دې جامو کې له سترگو د پټېدو لپاره د مروړل شوي بدن ښکلا وې یې احساسولې او دهغو له نازه د خوځېد اغېز یې اوږېده. دا چې هغه یې ولیده، نور یې نه شو کولای په بل ډول اټکل وکړي، لکه هغه شان چې مور نه شو کولای زموږ له خوا د منل شوې دوکې د منلو سپر نه وکړو. ایلین، هغه ته کتل، مخامخ یې هغه ته کتل، په تورو ځلېدونکو سترگو یې هغه ته کتل او وموسېده، د ایلین دې موسکا، گواکې هغه ته ویل:

- تاسو لا تر اوسه لیدلې نه و چې زه څنگه ښکلې یم؟ تاسو نه پوهېدې چې زه ښځه یم؟ هوکې زه یوه ښکلې ښځه یم چې د هر چا او له هغه ډلې نه دا ښځه کېدای شم.

په همدې شېبه کې پېیر داسې وانگېرله چې ایلین نه یوازې کولای شي بلکې باید دهغه ښځه شي او پرته له دې بل ډول ناشونې ده. په هغه شېبه کې هغه ته هرڅه، ده ته داسې ډاډمن ښکارېدل چې ته به وایي دی د ایلین ترڅنگ په کلیسا کې ولاړ دي (روسان د کوژدې او واده په وخت کې کلیسا ته ځي). خو په دې نه پوهېده چې دا به څنگه او څه وخت

جگړه او سوله

ترسره شي؟ او آن په دې هم نه پوهېده چې دا ښه کار دی که بد؟ (که څه هم په زړه کې يې تېرېده چې دغه واده به په کوم نامعلوم دليل ښه پای ونه لري). خو په دې ډاډه و چې هغه کېدونکی دی.

پېپر، سترگې ټېټې او بېرته يې پورته کړې، غوښتل يې بيا ايلين ته د يوې داسې ښکلې ښاپېرۍ په شان وگوري، لکه هره ورځ يې چې کتل، خو نور يې نو نه شو کولای، هغې ته د يوې ښاپېرۍ په توگه وگوري. دا هغه څه ته ورته و، چې کله دلرو له شانۀ کوم لوړ شنېلي ته گورو او تصور کوو چې ونه ده، خو کله چې بيا نېرېدې ورشو، بيا هغه درته هسې ښکلې ونه برينې. ده هم نه نور نه شو کولای هغې ته د پردۍ په سترگه وگوري. هغه ده ته خورا نېرېدې شوې وه. هغه پر هغه واکمنه شوې وه. د پېپر له پرېکړې او ارادې پرته اوس د دوی ترمنځ بل هېڅ خنډ پاتې نه و.

په دې وخت کې دانا پا لوفنا غرانگازې وکړې:

- ډېره ښه ده! ښه به دا وي چې تاسې دخپل زړه خوالې ته پرېردم، راته برينې چې وخت مو خورا ښه تېرېږي.

پېپر له ډار سره مل ځان سره وويل چې د غندنې کوم وړ څه يې نه وي کړي، تک سور شو، شا او خواته يې وکتل. هغه داسې وانگېرله چې ټول لکه دده په شان پر هغه څه پوهېږي چې ده ته ور پېښ شول.

تر لږ څنډه نه وروسته چې هغه بلې لويې ډلې ته ورغی، آنا پا لوفني هغه ته وويل:

- وای چې د سن پترزبورگ کور دې جوړ وای (دا رښتيا يوه مهندس ويلي و چې دا کور هغه ته په کار دی، خو خپله په دې نه پوهېده چې ولې يې په سن پترزبورگ کې خپل دا ستر کور جوړاوه.)
هغې په موسکا موسکا، سردار واسيلي ته په کتو کې، خپلو

جگړه او سوله

خبرو ته دوام ورکړې:

- ډېرېښه کوي، خو گوره چې د سردار واسيلي له کوره به بلې خواته ته نه خوځېږي. دلته موځای خورا ښه دی، د دغه شان دوست لرل د خدای خورا لويه پيرزوينه ده. زه خو په دې اړه په يونيم څه پوهېږم، همداسې نه ده؟ تاسو ځينو مشورو ته اړتيا لرئ. تاسو له مانه مه خپه کېږي چې زه ديوي بودی، په شان غږېږم. هغه لږه چوپه شوه... بيا يې وويل:

- خو که د واده هيله لرئ، دانو بيا بله خبره ده او دواړه يې دسترگوپه کتو کې مخامخ کړل. پېير او ايلين يو اوبل ته نه کتل، خوايلين، هغه ته په خورابې ساري ډول نېرېدې وه. پېير هغې ته په بنگهاري څه وويل او تک سور شو.

کله چې هغه کورته راستون شو، تر ډېره وخته پورې يې نه شو کولای وپدې شي، هغه په دې اړه فکر کاوه چې په ده څه شوي دي؟ هوکې په ده څه پېښه شوې ده؟ هېڅ! يوازې او يوازې په دې پوه شوی و، هغه ايلين چې له وروکتوبه نه پېژني او خلکو به وويل چې خورا ښکلې ده، ده به هسې ويل: هوکې ښکلې ده! او کېدای شي اوس دغه ښځه دده شي.

له ځان سره به يې ويل:

- هغه ساده ده، ماخپله وويل چې هغه ساده ده. دا خومينه نه ده. برعکس هغه څه چې دې زما په زړه کې راتخنولي دي، په هغه کې کوم ناسپېڅلي څه، نغښتي دي. کوم ناسپېڅلي ناراو څه ويل کېږي چې دهغې د تره زوی آنا تول په دې او دا په هغه مين وو، له همدې کبله يې آنا تول له هغه لرې کړې. آه ورورته يې ايپوليت... ته گورئ، پلاريې سردار واسيلي... نه! نه! دا يو هم دکار نه دي. په هماغه شېبه کې يې چې داخيالونه په ذهن کې گرځېدل، راگرځېدل او هغه ځان موسکاته جوړاوه چې يوکنډک نورخيالونو چې، له پخوانو هغونه راخوتېدل، پر

جگړه او سوله

ده يې وزرونه راخوره کړل. هغه په داسې حال کې چې ددغو خيالونو د ناسپڅلتيا او سپکاوي په اړه فکر کاوه، دا هيله او خيال يې هم لاره چې، که هغه دده بنځه شي. دی به ورته گران وي، څنگه به هغه بلکل بله او بڼه بنځه وي، نه هغه شان بده چې ده دهغې په هکله اورېدلي و. او هغه بيا هغه نجلې لیده چې نه د سردار واسيلي لور بلکې هغه نازولۍ او مسته بنځه چې نړيو فولادي جامو کې يې نازک ځان مروړلې و. او بيا به يې له ځان سره ويل:

- دا د منلو وړ نه ده چې په دې نکاح کې دې کوم ناولي او د سپکاوي وړ څه نغښتي وي، ولې! ولې مې دغه خيالونه تردې نه مخکې په خيال کې نه راتله. هغه د ايلين او نورو هغو کسانو خبرې او غلچکونه چې دوی يې يو ځای ليدلي وو او د انا پالوفنا خبرې او اشارې يې چې د کور په اړه په خبرو کې کړې وې ورياد کړل. دغه راز ده په زړه کې، د سردار واسيلي او نورو اشارې او زرگونې کنايې وريادې شوې او له دې ټولو نه يې ډار په زړه ورننوت. ايا هغه مخکې له مخې ځان په کومه ولکه کې چې بايد ونه نښلوی، نښلوی نه و؟ خو له دې ټولو سره سره په هماغه شېبه کې چې ده په زړه کې ددغه خيالونو د پاييلې پرېکړه کوله، د ايلين بنکلې بشره له خپلې ټولې بنکلا سره دده د زړه په هينداره کې راڅرگندېده.

۲

د ۱۸۰۵ کال د نوامبر (مئي) په مياشت کې بايد سردار واسيلي د خلور ولايتو د څارنې لپاره لار شي. هغه دا تکل د دې لپاره کړی و چې دخپلې بې پایو شتمنيو د څارنې ترڅنگ، په يوه بنار کې له مېشت غونډ نه خپل زوی انا تولي هم له ځان سره مل او په گډه دمشر سردار نیکولای اندر بوويچ بالکونسکي ديدن ته په دې هيله ورولي چې ددغه بوډا بډای لور خپل زوی ته کوژده کړي، خوددې سفر او خيريه چارې نه مخکې، بايد د پيپر کارونه چې په دې وروستيو وختونو کې به کړی ورځ ددوی کره و، سره جوړ کړي. هوکې د سردار واسيلي کره چې تل به دايلين په وړاندې گڼی اخیستی او تک سور کېده (هماغه شان چې مين دمينې په وړاندې وي) خو پيپر دريباری تکل نه لاره.

سردار واسيلي يو سهار په دې چرتونو کې ډوب و، چې دا پيپر څومره دده په وړاندې پورولې دی (خو پروا نه لري، خدای دې دهغه مل شي) دلته يې دده په وړاندې کره وره هومره ښه نه دي، سوړ اسويلی يې وويست او وې ويل:

- هره چاره يو پای لري. هغه په وياړ او کبر سره وويل: ځواني ده... بې عقلي ده... خو هرڅه چې دي، بايد نور نو پای ته ورسېږي، بس ده، خدای دې دهغه مل شي. بل سبا دايلين جانې دنامه د جشن ورځ ده، غواړم ځينې کسان رامېلمانم کړم، هيله لرم هغه بايد پوه شي او خپل پور پرې کړي او که داسې يې ونه کړه، زه خو پلار يم، زه بايد دا خبره غوټه

جگړه او سوله

کړم، دا نورزما کار دی.

دانا پاولوفنا له مېلمستیا او له هغې شپې نه چې د پېیر له سترگو خوب تېنډېدلی و او پرېکړه یې کړې وه چې له ایلین سره واده بدمرغي ده او باید ځان ترې وژغوري، یوه نیمه میاشت تېره شوې وه، خودی لاهمالته پاتې و. هغه په خورا نارامۍ سره دا احساسوله چې دلته دده پاتې کېدل دخلکو لپاره ورځ تر ورځې د دوی دنېرېدې والي معني لري (مینه دې پټه پاتې مه شه- رب دې رسوا کړي چې تاوان درباندي شمه) هغه داسې انگېرله چې دی ددې اړیکو د شلولو توان نه لري، ځکه دغه کار به دده لپاره دلویې رسوایۍ سبب شي. که څه هم هغه کولای شو، دا اړیکي کرار کرار ساړه کړي، خو داسې ورځ نه وه، چې د سردار واسیلی کره مېلمستیا (که څه هم هغه په مېلمستیا و کې تکره نه و) او بندار نه وي، دی اړ و، چې په دې ټولو مېلمستیاوو کې گډون ولري... سردار واسیلی به چې کومه شېبه په دغو بندارنو کې گډون کاوه، همدا چې د پېیر خواته به نېرېدې شو، دهغه لاس به یې نښکته کښکود او خپل گونځې او ښه رخیلي غومبوري به یې هغه ته د نښکولو لپاره ورو راندي کړه او ورته ویل به یې:

- تر سبا پورې! او یا هم:

- ترمانښامنی. پورې! کنه ستا لیدل خو هسې هم گران دی! او یا

دا چې:

- یوازې ستا لپاره پاتې کېږم! خو له هغه سره نور هېڅ نه غږېده. پېیر نه شو کولای دهغه خیالات و غولوی. هغه به هره ورځ ځان ته دا یوه خبره کوله:

- بالاخره باید دا په ډاگه کړم، هغه باید وپېژنم، هغه څوک ده؟ پخوا تېروتلې وم او که اوس تېروتلې يم؟ نه نه! هغه ساده او بې عقله نه

جگړه او سوله

ده، نه، نه، هغه خورا ښه نجلۍ ده. کله به يې بيا په زړه کې راوگرځېده:

- هغه هېڅکله خواشيني او تلوار نه کاوه او اوس يې هم نه کوي، په دې معني چې هغه بې عقله نه ده، هغه لږ او پرځای غږېږي. کله ناکله به يې له هغې سره خبرې پيل او ده به په لوړ آواز هغې ته خپل خيالات څرگندول، دا آواز په اړه به ورته غږېده، خو هر وار به ايلين يا په خورا لنډه او يا به يې دنيو کو په ژبه چې دا دې ته په زړه پورې نه ده او يا به يې هم له موسکا او غلچک سره مل په پټه خوله پيبرته د درناوي په نښه دا کار ترسره کاوه....

له هغه سره د خبرو په وخت کې، د ايلين پر شونډو له خوښۍ ډکه موسکا (چې يوازې يې پيبر پورې اړه لرله) او پر هغه د دې ډډاچ نښه وه، خو رېدلنه په هغې موسکا کې دهغې له ورځنۍ او د ښکلا لپاره موسکا نه، ژور څه پراته و. پيبر په دې پوهېده چې ټول دې ته سترگې په لاره دي چې دی خوله پرانيزي او له دغه بربد نه واورې او په دې هم پوهېده چې مخکې يا وروسته دی بايد دغه کار ترسره کړي، خو کوم ناڅرگنده او زورونکی احساس دهغه پر زړه لمنه خوره کړې وه. په دې يوه، يوه نيمه مياشت کې، هغه دا احساسوله چې هغه ورځ ترورځ په دې زورونکي ورځ کې لا ډوبېږي، نو ځکه به يې کله له ځان سره وويل:

-ښه ښه! دا نوڅه دي؟ غوڅه خبره په کار ده. ايا زه د دغه شان يوه غوڅ گام اخيستو توان نه لرم؟

هغه غوښتل دغه زغرد گام واخلي، مگر هغه په ويريې دا احساسوله، هغه توان چې ده په ځان کې ليدلی و اوس يې په رښتيا په ځان کې نه ويني. پيبر دهغو وگړو په ډله کې راته چې يوازې هغه وخت يې د پياوړتيا او قوت احساس کاوه چې ځان به يې چور له گناه نه پاک

جگړه او سوله

او سپېڅلی گناه، خو له هغې ورځې وروسته چې هغه د اناپالوفنا په کور کې پر تنبکمرورې (د تنباکو کڅوړه) د خمېدو له شپې نه دمینی د اور په سین کې لاهو شوی و، په نا آگاهانه توگه یې ځان گنهگار گناه او همدې احساس له ده نه د تکل او پرېکړې احساس هم اخیستی و.

د ایلین دنوم د جشن په ورځ سردار واسیلی په کور کې، دهغو یو لږ شمېر خورا نېرېدې کسان د شهزادگۍ په وینا خپل خپلوان، د ما بنامنی لپاره راټول شوي وو. دغو ټولو خپلو خپلوانو ته په یو ډول نه یو ډول ورپوهول شوي و، چې په دې مېلمستیا کې به د جشن د ځوانو د ایلین برخیلک او بخت څرگند شي. ټول مېلمانان د مېلمستیا دمیز پر شا او خوا ناست وو. شهزادگۍ کور اگینا، چې پخوا یې د بنکلا خبرې لور په لور خورې وې، اوس خورا څوږبه و، دمیز سرته د کوربنۍ پر ځای ناسته وه. دمیز دواړو وواته ویاړمن، درانه مېلمانان، زور جنرال، دهغه مېرمن او اناپالوفنا شر ناست وو. دمیز بل سر ته ځوانو او لانه پېژندل شوي مېلمنو ځای نیولی وو او همالته د کوربنو په توگه ایلین او پېیر څنگ پر څنگ کېناستل. سردار واسیلی ډوډۍ نه خوړله. هغه دمیز تر شا او خوا تاوېده. ده به کله یوه او کله بل ته ست کاوه، کله به دیوه خوا او کله به د بل څنگ ته کېناست او د ایلین او پېیر نه پرته به یې په خورا خوبۍ او د زړه له کومې ټولو ته د بڼې اشتها غوښتنه کوله. هغه داسې انگېرله چې اصلا دغه دوه تنه نه ویني او یا دلته نه شته... پر میز د خوبۍ او مستۍ لمن خوره وه، له ایلین او پېیره پرته ټول د خوبۍ په سین کې لاهو وو، ټولو خندل. پېیر او ایلین یوازیني کسان وو چې چوپه خوله ناست وو. کله کله به دهغو پر شونډو یو نالیدونکې موسکا... خوره شوه... سردار واسیلی هم په کړس کړس خندل... د خدا په منع کې به یې کله ناکله خپلې لور ته هم ور وکتل. کله یې چې خندل، بشره یې

جگړه او سوله

داسې برېښېده چې ته به وايي، دا په زړه کې وايي:
-ښه ده! ښه ده! هرڅه جوړ دي، همدا نن شپه بايد هرڅه خلاص شي. آنا پالوفنا هغه ته د گوانس په ښه گوته وښوروله، خو سردار واسيلي دهغې په کتو کې چې په دې وخت کې يوه شېبه پر پېرتم شو، دخپل راتلونکي زوم او دلور د نيکمرغۍ مبارکي ولوستله مشرې شهزادگۍ له ساړه اسويلي سره جوخت په داسې حال کې چې خپل څنگ ته ناستو مېلمنو ته يې د شرابو دخکلو ست کاوه په غمجن، خواشيني او مړاوي غلچک لور ته وکتل او گواکې دهغې دې غلچک غوښتل دا ووايي، چې:

-هو گرانو! نور نو موږ ته پرته له دې چې کېنو او خپل خواره شراب وڅکو بل څه نه دي پاتې، له دې وروسته ددې ځوانانو وار رارسېدلي چې په نيکمرغۍ کې ژوند وکړي....

پېر داسې انگېرله چې ددې بنديار ټولې خبرې او خوښۍ په ده راچورلي او له دې کبله خورا او بې پايه خوشاله و، خو له بله پلوه به يې کله ناکله د شرم احساس کاوه. هغه ځان دهغه چا په شان انگېره چې په کومه چاره کې خورا ډوب شوی دی. داسې چې پرته له دې نه بل هېڅ څه نه ويني، هېڅوک نه اوري او په هېڅ شي نه پوهېږي، خو کله کله به يې په ډېره تنه ښه درښتياوو کومې لري او دهغې اغېز په چټکي پر ذهن منگولي راخوري کړي. هغه له ځان سره ويل:

-او داده هرڅه پای ته رسېدلي! خو داڅنگه داسې وشول؟ داسې ژر او ناخبره! اوس په دې پوهېږم چې دا کار نه ايلين لپاره، نه يوازې زما لپاره بلکې دټولو لپاره بايد ترسره شي. دوی ټول په داسې بې صبرۍ، ډاډ او هيلې دې ته سترگه په لاره دي چې دا کوژده وشي، زه په هېڅ ډول نه شم کولای دوی ناهيله کړم، خودا به څنگه وشي؟ نه

جگړه او سوله

پوهېږم! خو دا کار کېدونکی او هرمر و کېدونکی دی. پېیر دده څنگ ته ناستو برېنډو بڼکلو اوږوته چې مخامخ دده تر سترگو لاندې وې، کتل.

ناڅاپه یې د شرم احساس وکړ. دا شرم له دې کبله و چې ده د ټولو پام ځانته را اړولې و، دا له دې کبله و چې ټولو ده ته د بختور په سترګه کتل، دا شرم له دې کبله و چې د پاريس (پاریس په لرغوني یونان کې د پرېام په نامه د پاچا نښکلی زوی و چې د میلانس نه یې دهغه ایلین نومې ښځه یې لارې کړې وه) په څېرې سره له ټول نښکلتوبه ایلین خپله کړې وه، خو ده په دې ځان ډاډه کاوه چې دا ټول کارونه باید همدا ډول او همدا سې وي. ما هېڅ نه دې کړي او په دې کې هېڅ ملامت نه يم او اصلا نه پوهېږم چې دا څنگه او چېرته راپیل شوي دي؟ کله چې له مسکوه له سردار و اسیلي سره دې خواته راخوځېدو، هغه وخت خو هېڅ خبره نه وه. بیا هم هېڅ څه ددې څنډه نه و چې دهغه بلنه ونه منم او دلته دده په کور کې مېشت نه شم. وروسته مې له ایلین سره پانې کړي او یو وار مې دهغې کڅوړه له ځمکې راپورته او دې ته مې ورکړې ده، یو وار هم په گاډۍ کې له هغې سره د چکر لپاره لارم. دا ټولې پېښې څنگه پیل او په کوم ډول دلته راوړسېدې؟

او اوس د کوژدنې په توګه د ناوې څنگ ته ناست و. دی هغه اوري، دهغې د سا ویستل احساسوي. دهغې بڼکلی خوځېدا او بڼکلا ویني او د زړه تر تله پرې پوهېږي. کله به یې ناڅاپه تصور وکړ چې دا ایلین نه بلکې په خپله دی، دی چې داسې په بې ساري ډول بڼکلی دی چې د ټولو سترګې ده ته را اوري، نو له همدې کبله به ډډ کېناست، تېر به یې وویست، غاړه به یې دنګه کړه او له خپلې نیکمرغۍ نه به دخوښیو په سیند کې لاهو شو. ناڅاپه یې یو آشنا، آشنا غږ تر غوږه شو چې له ده

جگړه او سوله

نه يې دڅه شي پوښتنه کوله او بيا يې پوښتنه کوله، خو پيپر دومره بوخت و چې نه پوهېده، هغه غږ ته څه وايي. دا سردار واسيلي و چې درېيم واريې وپوښتل:

- له تا پوښتنه کوم، تاله بالکونسکي نه وروستی ليک څه وخت ترلاسه کړی و؟ نن داسې له ځانه هم ورک غوندې يې، گرانه!
سردار واسيلي خندل او پيپر ليدل چې ټول او ټول ده او ايلين ته موسپري. اوله ځان سره يې وويل:

- ښه نو! څه وکړو، ته په ټولو پوهېږئ، نو څه وکړو؟ دا ټول رښتيا هم همدا سې دي. او خپله هم موسپده، هماغه کمکي او ماشومه وزمه موسکا او ايلين هم موسپده.

سردار واسيلي په داسې يوه ژبه چې گواکې پر دې بلې پوښتنې سر خلاصونه، د خبرو د پای ته رسولو لپاره هر ورو دي، وويل:

- ښه ودي نه ويل، چې رارسېدلې ليک د الموتس و؟

پيپر په چرت کې لاړ او له ځان سره يې وويل:

څنگه کېدای شي ددغه شان اپلتو په هکله فکر او خبرې

وشي؟ سور اسويلی يې وويست او وې ويل:

- هوکې د الموتس و.

تر دې وروسته پيپر خپله نجلۍ، نورو مېلمنو پسې لوی سالون ته بدرگه کړه. مېلمانه کرار کرار وتل. ځينې له ايلين سره له خداي پاماني پرته ځکه وتل چې نه يې غوښتل له پيپر سره دهغې دنوې بوختيا خنډ شي او ځينې به بيا کومه شېبه ورنږدې شول او دسترگو په رپ کې به يې مخه ښه وکړه، و به خو ځېدل او نه يې پرېښودل چې ايلين او پيپر هغوي بدرگه کړي. ديپلومات چې د هرکليو له تالاره وت، خواشینی او چپ و. هغه ته دخپلې ديپلوماتي دريځ، د پيپر ددغې

جگړه او سوله

نيکمرغی په کچه، هسې يوه کوچنۍ لوبه برېښېده. زاړه جنرال دخپلې
بڼخې ددې پوښتنې په ځواب کې چې دپښې خوږ دې څنگه دي، په
خورا قهر او غرمېدو وويل:

- دا زما بڼخه گوره! دا احمقه بودی، ده، هوکې دا ايلين که پنځوس
کلنه هم شي، همداسې ښکلې به وي.

آنا پالوفنا په داسې حال کې چې دمشري شهزادگۍ لاس يې
ښکلول، هغې ته په غوږ کې وويل:

- داسې راته برېښې چې کولای شو تاسو ته مبارکي ووايو، که سر
مې نه خوږېدای، هر ورو به پاتې شوې وای.

مشري شهزادگۍ هېڅ ځواب ورنه کړ، دهغې په زړه کې دلور له
نيکمرغۍ سره رخه راپه لمسېدو وه.

په دغه وخت کې چې مېلمانې بدرگه کېدل، پېير، په واړه تالار کې له
ايلين سره يوازې او څنگ پر څنگ ناست پاتې شول.

په تېره يوه، يوه نيمه مياشت کې پېير په وار وار له ايلين سره داسې
يوازې پاتې شوی نه و او هېڅکله يې له هغې سره د مينتوب او زړه
بايلودو خبرې نه وې کړې، خو نن شپه يې داسې انگېرله چې دی دې ته
اړ دی چې په دې هکله کوم څه ووايي. ددې ټولو خبرو سره سره هغه نه
شو کولای دغه وروستی گام پورته کړي، هغه ډېر شرمېده، هغه داسې
انگېرله چې دايلين ترڅنگه يې دبل کوم بل چا ځای ولکه کړي
دی. دهغه په زړه کې يو آواز دپورته کېدو تکل کاوه چې ويل يې:

- دا نيکمرغی او خوښي دهغو لپاره دي، هغه څه چې ته يې
لري، هغوی يې نه لري. خودی اړ و چې يوڅه ووايي، نوله همدې کېله په
غږېدا شو او له ايلين نه يې وپوښتل چې ايا پرونی مېلمستيا يې
خوښه شوه او کنه؟ ايلين، دتل په شان په ډاگه خو ساده چې ددې دخبرو

جگړه او سوله

ځانگړتيا وه، ځواب ورکړ چې د دې د نامه سرېنى جشن په ټول ژوند کې د دې لپاره ترټولو ښه جشن و. د دوى له خپلوانو نه ځينې، ځينې لاهم پاتې او په لوى سالون کې ناست و. سردار واسيلي چې په کرار کرار گامونه څښول پيپر ته ورنږدې شو. پيپر پاڅېد او وې ويل چې ناوخته شوې ده، ښه به دا وي چې لاړ شو. سردار واسيلي په پوښتيز او برنډ غلچک هغه ته داسې په حيرت وکتل، تا به ويل چې گواکې امکان لري تېر وتلى دى، خو بيا يې خپل کتل لږ نرم کړل، دهغه لاس يې راوښو، هغه يې بېرته کېناوه او په مهرباني هغه ته ورسېد. بيا يې سمدلاسه خپلې لور ته مخ ورواړاوه او په خورا نرمه او مينه ناکه ژبه چې دهغو ميندو او پلرونو په شان چې خپل ماشومان له کوچنيوالي په ناز لويه وي، خو ده نه په دې ډول بلکې د تقليد په بڼه وويل:

-ښه نازولې څنگه يې؟ او تردې وروسته يې په داسې حال کې چې دخپل واسکت تڼۍ پرانستلې، مخ پيپر ته ورواړاوه او وې ويل:

-سرگي کوزميچ... له هره پلوه...

سردار واسيلي، همداسې له هره پلوه غږېده او څرگنده نه وه چې څه وايي... پيپر په دې پوه شو چې سردار واسيلي گڼۍ اخیستې او نه پوهېږي چې څه وايي، دى ناڅاپه پاڅېد او په داسې حال کې چې شونډو لاندې يې څه ويل، له تالاره ووت. دمخورو په دغه شان يوه مېلمستياکې، د سردار واسيلي په څېر د يوه پېژندل شوي، دغه حالت پيپر خورا خوابدې کړ او ايلين ته يې وکتل. ايلين هم خوابدې بربښېده، کتو يې ويل:

-نو څه ووايو، تاسو خپله ملامته ياستئ.

پيپر له ځان سره ويل:

-بايد دا گام هرو مرو پورته کړم، خو زه يې نه شم کولای. هغه بيا

جگره او سوله

نورې، بیا د سرگي کوز میچ او نورې خبرې پیل کړې...
کله چې سردار واسیلي لوی تالار ته راننوت، دهغه مېرمنه، په کراره
له یوې بوډۍ سره د پېر په اړه غږېده:

- البته چې خورا ښه زوم دی، خو زما دگرانې نیکمرغي...
بوډۍ په ځواب کې وویل:

- د ودونو، قسمتونه په آسمانو کې جوړېږي.

سردار واسیلي د دې لپاره چې هغوی ته وښيي چې دی یې خبرې نه
اوري، نولاړ، لري د کوتي په یوه کنج کې پر ولاړه څوکی.
کېناست سترگې یې داسې وتړلې چې گواکې سرسام شوی دی او سر
یې لوېږي، هغه ناڅاپه سترگې وغړولې او خپلې ښځې ته یې وویل:
- ته لاړه شه وگوره، هغوی څه کوي.

مشره شهزادگی پاڅېده، د وره خواته لاړه، دوره له څنگه تېره شوه
او په خورا بې پروایۍ د واړه سالون منع ته ور وکتل پېر او ایلین
هماغه شان څنگ تر څنگ ناست وو او په کراره یې مرکه کوله. مشره
شهزادگی راستنه شوه او خپل مېرمن ته یې وویل:
- هماغسې د پخوا په شان.

سردار واسیلي سترگې برنډې کړې، خوله یې یوې خواته کړه او
غومبوري یې دده د قهر او خوابدي د ځانگړتیا له مخې په رپیدو
شول. ځان یې وڅنډاوه او پاڅېد. په لوړ، خولرېشان ته ځوړند سر، په
ټینگو گامونو، د ښځو له څنگه تېر او واړه تالار ته ورغی. په وروڅو
تونډو او له خوښیو ډکو گامونو، پېر ته ورنږدې شو. دهغه څېره
داسې څېرې او پرېشانه و چې پېر یې په لیدو له ډاره پاڅېد.
سردار واسیلي وویل:

- شکر د خدای دی، مېرمنې مې هرڅه راته وویل.

جگړه او سوله

هغه په يوه لاس له پييره غېر راتا و کړه، په بله خوا کې يې خپله لور پر تتر کېښکودله او په داسې حال کې چې او ازي يې رپرېدېده، وويل:

- گرانې لورې! د زړه سره، ډېر، ډېر خوشاله يم. او بيا يې پييره ته مخ ورواړاوه او وويل:

- ستا پلار هم خورا راته گران و. ايلين به هم ستا لپاره ښه مېرمن وي... خدای دې مبارکه کړي... مبارکه دې وي.

له خپلې لورنه يې غېر چاپېره کړه او بيا يې پييره په غېر کې کېښکود او په خپله گونځنۍ خوله يې پييره ښکل کړه. په دې وخت کې په رښتيا دهغه په اننگو کې اوښکې راراوڼې وې، هغه چيغه کړل:

- شهزادگۍ دې خواته راشه!

مشره شهزادگۍ دې خواته راغله. دهغې په سترگو کې هم اوښکې راشبوه شوې وې او هغې بلې بوډۍ هم په دستمال خپل مخ وچاوه. د پييره مخ يې سره ښکل کړ او هغه هم خو واره د زړه راښکونکې ايلين لاسونه مچو کړل. له خو شېبونه وروسته يې هغه دواړه بېرته يوازې پرېښودل.

پييره له ځان سره ويل:

- دا ټول بايد همدا سې شوي وای، په بل ډول يې امکان نه لاره، نوله دې کبله په دې اړه ددې پوښتنو اجازه نه شته چې ښه شوي او که بد. البته زه وایم، ښه شوي، دا ځکه چې هر څه په ډاگه او روښانه شول او هغه بې پايه زورېدنې پای ته ورسېدې.

په چوپه خوله يې دخپلې کوژدنې لاس راوښو او دهغې په ښکلي تتر يې چې ښکته پورته کېده، سترگې ورڅښې کړې.

په لور او ازي يې غږ وکړ: - ايلين... او چوپ پاتې شو.

او په زړه کې يې تېره شوه:

جگړه او سوله

- په داسې حالاتو کې یو ډول ځانگړې خبرې سره وایي.
خو په هېڅ ډول یې نه شو کولای ورپه زړه کړي چې دغه ځانگړې
خبرې څه دي. پېیر د هغې بشرې ته وکتل. ایلین لاپسې ده ته ورنږدې
شوه. اننگي یې لکه گلاب داسې غوږ بدلې وو. ایلین د پېیر عینکو ته
اشاره وکړه او وې ویل:

- آخ! دلرې کړه، د لاپسې...

پېیر، عینکې لرې کړې. د عینکو دلرې کولو په وخت کې، د هغه په
سترگو کې د عینکې سترگو له ځانگړتیاوو پرته، یو ډول گېڼۍ او
پوښتنیز حالات هم څرگند و. غوښتل یې چې د هغې په لاسونو ورتپت او
هغه ښکل کړي، خو ایلین د سرپه یوې چټکې او زورورې خوځېدا
خپلې شونډې، د هغه پر شونډو وړخښې کړې. پېیر د هغې پر څېرې د
پرېشانی راخوږېدو او د هغې د تندي تریوېدو، سخت حیران کړی و.

پېیر، په زړه کې وویل:

- اوس نو اوبه له ورځه واوښتې، هرڅه پای ته ورسېدل، هوکې هغه
راته گرانه ده.

هغه څه چې په دغه شان حالاتو کې باید ویل شوي وای، ورپه یاد
شول، هغه وویل:

- تاسو راته گرانه یاست.

خو دې خبرې دده په ژبه داسې یوه ناوړه انگازه وکړه چې دی یې هم
په ویلو تک سور شو.

یوه نیمه میاشت وروسته یې واده وکړ او لکه چې خلکو ویل
یې، د ښکلې ښځې او میلیونو شتمنیو نیکمرغه خاوند، په پتربورگ
کې د گراف بېزاو خوف دکورنۍ په نوي بیا جوړ شوي جلا لوی کور کې
استوگن شو.

۳

مشر بالکونسکي، سردار نیکولای اندرېوویچ، د ۱۸۰۵ کال د دسامبر په میاشت کې د سردار واسیلی یولیک ترلاسه کړ چې په هغه کې، خپل زوی سرگې ددوی کره د راتگ نېټه لیکلې وه. هغه لیکلې و: «بناغلیه جلالتمابه! په یوه خپرنيز سفر تلونکی یم. په خورا مینې غواړم خپله لار سل ورسته لري او ستا بختور دیدن خپل کړم. زما زوی انا تولي چې پوخ ته روان دی، په دې سفر کې ملگرتیا راسره کوي، هیله لرم هغه ته دا جازې په ورکولو دا ویاړ وروبنسئ، هغه پلارنی درناوي چې د زړه په تل کې تاسو ته لري، په خپله ستاسو حضور ته وړاندې کړي».

کمکی شهزادگی چې دا خبره واورېده، بې له ځنډه او بې له احتیاط بې وویل:

-دغه ده! مېلمستاوو ته د ماریا د وړلو اړتیا نه شته، زومان خپله موږ ته راروان دي.

سردار نیکولای اندرېوویچ، تندې تریو کړ، خو هېڅ بې ونه ویل. ددغه لیکه، دوي اونۍ وروسته یومان بنام سردار واسیلی چوپران چې ترهغه نه مخکې روان وو، راوړسېدل او بله ورځ زوی او پلار هم دلته وو.

مشر بالکونسکي هېڅکله د سردار واسیلی شخصیت غوره نه

جگړه او سوله

گاهه، په تېره بيا چې هغه دنويو پاچاهانو د پاول او بيا د الكساندر دواکمنيو په وخت کې د واک او وياړونو لوړو پوړيو ته رسېدلی و. اوس د ليک له ځينو ټکو او کمکي شهزادگي له کنايو نه په دې پوه شو چې خبره چېرته او د واسيلي د شخصيت غوره نه گڼل د نیکولای اندرېوويچ په زړه کې د سپکاوی په يو احساس بدل شو. کله به چې دهغه خبره ياده شوه، دی به همدا سې پرله پسې بنگېده. د سردار واسيلي د راتگ په ورځ د نیکولای اندرېوويچ طبيعت په ځانگړي ډول خورا بد او خلق يې ډېر په تنگ و. دا څرگنده نه وه چې دهغه خلق تنگي د سردار واسيلي له راتگه وه او يا دده خلق ځکه تنگ و چې لا دمخه دهغه خلق تنگ و، خو دهغه خلق تنگ و، او رښتيا خبره دا وه چې لا سهار يې خپل چوپړ تېخون ته سپارښتنه کړې وه چې معمار دې نن د گزارش لپاره ده ته نه ورځي.

تېخون د معمار پام د سردار د گامونو غږ ته ورواړاوه او وې ويل:
- اورئ! څنگه خو څېرې او پوندې پر ځمکه وهي. مور د دهغه له دې تگ سره آشنا يو...

خو د تل په شان سردار په نهو بچو چې خپل سمور غاړی بخمل رنگی کوټ په غاړه او له هماغه پوسته خولۍ يې په سر وه، د چکر لپاره د باندې ووت. که څه هم تېره شپه واوره وړېدلې وه، خو په باغچې کې هغه لاره چې سردار نیکولای اندرېوويچ به په کې گرځېده، له واورو پاکه شوې وه. د واورو د پاکولو نښې دلارې دوو غاړو ته په کوټه شويو واورو کې ليدلې کېدې. د واورو په دغو کوټو کې يو دوه ځايه پاروگان خښ شوي وو. سردار په چوپتيا په تريو تندي، له باغچې اوله هغو کوټو نه چې چوپړانو به په کې او سپدل تېر شو او نوې جوړېدونکې ودانۍ يې وکتلې. د چوپړانو له هغه ساده مشره چې بشره او کره يې خاوند ته

جگره او سوله

ورته وواو هغه يې تر کوره بدرگه کړې و، وپوښتل:

- څنگه گادۍ تلای شي او کنه!

- بناغلی سرداره! ډېره درنه واوره ده، ورته ويلي مې دي چې لويه

لاره پاکه کړي.

سردار سر ښکته واچوه او دکور دمخې د دروازي زينوته

ورسېد. د چوپړانو مشر په زړه کې وويل:

- دخداي شکر دی چې دا درنه وريخ په خیر تېره شوه او بيا يې زياته

يې کړه:

- په داسې درنې واوره کې د گاديو خوځېدل خورا گران

وي، اور بدلي مې و چې بناغلی وزير د جالتماب سردار حضور ته

راتلونکی دی.

سردار د چوپړانو مشر ته مخ ورواړاوه، خپلې ځيرمنې سترگې يې پر

هغه ور خښې او په تېره ساړه درانه غړيې وويل:

- څه دي وويل؟ بناغلی وزير؟ کوم وزير؟ د چا په سپارښتنه؟ زما

شهزادگی. لور ته لارې نه پاکوي او دوزير لپاره... زه وزيرانو نه پېژنم.

- جالتماب سرداره ما تصور کاوه چې...

د سردار آواز چې دم په دم لا جگېده، په خورا خواشواني او ژوليو

ژوليو او پرې خبرو يې چيغه کړل:

- ته تصور کوي، کوم تصور، زه به اوس تصور در وښيم خپله لکره

يې پورته او پر هغه يې ورواره کړه، که چوپړ سر نه وای تپت کړای، لکره

به يط پر ککړۍ لگېدلې وای...

هغه په داسې حال کې چې هماغه شان غړمېده، ويل يې:

- ژر واورې بېرته په لارو راخوړې کړئ. په همدې ښکاري، په

چټکۍ خپلې کوټې ته ننوت.

جگړه او سوله

لا تر غرمې نه مخکې سردار د بد طبیعت خبر شهزادګې ماریا او پېغلې بوري ین، ته رسېدلې او هغوی دواړه ورته سترګې په لاره وې. د پېغلې بوري ین، بشرې خونبې او خوشالي څرګندوله او داسې یې ښودله چې «له هېڅ څه نه خبره نه یم او داسې یم لکه د تل په شان» خو د شهزادګې ماریا، رنگ الوتې و، ویرجنه برېښېده او سترګې یې ښکته اچولې وې.

د شهزادګې ماریا لپاره تر ټولو ګرانه دا وه چې دا پوهېده، په دغه شان حالاتو کې باید د پېغلې بوري ین په شان واوسي، خو نه یې شو کولای. دې انګېرله که داسې وښيي چې څه ته یې پام نه دی، بیا به پلار هغه بې عاطفې او دهغه په وړاندې بې پروا وګڼي او که داسې وښيي چې بې حوصلې او خلق تنګه ده، بیا به یې پلار وایي:

- بیا ولې پروسه یې (لکه ډېر وار نور یې چې ویلي و).

سردار دلور ویرجنې څېرې ته وکتل او په ملنډو یې وویل:

- څه احمقه نجلی ده!

په دې وخت کې هغه ته کمکی شهزادګې، د زوی ناوې چې په خوړنتون کې نه وه، وریاده شوه او له ځان سره یې وویل:

- هغه یې هم زما له خرابه طبیعت څخه خبره کړې ده.

هغه وپوښتل:

- شهزادګې چېرته ده؟ ځان پټوي؟

پېغلې بوري ین، په ورین تندي او خونبې وویل:

- لږ ستومانه غونډې ده. استراحت کوي، دهغې دامېدواری حالت

ته په پام سره دا کومه د پام وړ خبره نه ده.

سردار څو واړه وټوځېد، غاړې یې خلاصې کړې او وې ویل:

- هوکې! هوکې! او دمیز تر شا کېناست. قاب یې تر پامه ککړ

جگړه او سوله

وېرېښېد، داغ يې وروښود او هغه يې وارتېږه. تېخون هغه راوښو او هغه يې چوپړ ته وسپاره.

کمکي شهزادگي ناروغه نه وه، هغه داسې له مشر سرداره ویرېدله، چې دهغه دبد طبعیت يې واورېدل، دا يې ښه وگڼله چې له خپلې کوتي نه راو نه وزي.

هغې پېغلي بوري يې ته ويلي و:

- په ماشوم مې ډارېرم، خدای پوهېږي که واډاره شم په هغه به څه

راشي.

کمکي شهزادگي، دمېره په کورکې چې (دليسه گوري په سېمه کې پروت و) له خسره داسې ویرېدله چې سا يې له دې ډاره نه شوه اېستله. هغه که څه هم له خسره کرکه لرله، خو خپله ځکه په دې نه پوهېده چې ویرې او ډار دا کرکه ترې هېره کړي وه. خسر هم له هغې نه کرکه لرله، خو دهغه کرکه دهغه په پرله پسې سپکاوي کې ورکېدله. کمکي شهزادگي په لیسې گوري کې دمېشتو کېدو راهیسې له پېغلي بوري يې سره مينه پيدا شوه او ورځې ورځې به يې له هغې سره تېرولې او کله ناکله به يې له هغې نه هيله کوله چې ددې په کوتي کې وېده شي. دا به زياتره وخت له هغې سره دخپل خسر د کړو وړو او هم کله دخپل مېره په اړه غږېدله.

پېغلي بوري يې، چې پخپلو گلاليو لاسونو يې دمیزسپين دستمالونه غوړول، په پوښتنيز توگه وويل:

-والاحضرت سردار! مېلمانې را روان دي؟ اورېدلي مې دي چې

سردار کوراگين او دهغه زوی دلته راتلونکی دی.

سردار په خواشاني او ملنډه وويل:

-دا جلالتماب سردار يو خوار زلمی و... ما په دولتي چارو، کې

جگړه او سوله

يوځای ورته پیدا کړ. اوس نه پوهېږم، زوی يې بيا دلته څه کوي؟
کېدای شي شهزادگی اليزا وټه کراوونا (کمکی-شهزادگی) او ياهم
شهزادگی ماریا به پوهېږي، خو زه نه پوهېږم زوی ولې دلته
راولي، دهغه زوی زما په کار نه دی او خپلې لورته يې چې تکه سره
شوي وه، وکتل او وې ويل:

-څه در شوي؟ ناروغه يې؟ يا دهغه لعنتي آلپاتيچ په وينا له دې

"وزيره" ډارېږي.

نه! باباجانه!

که څه هم پېغلې بوري يې، دخبرو اترو په ټاکنه کې پاملرنه نه وه
کړې، خو بيا هم چوپه پاتې نه شوه، له هر څه يې ويل، دباغچې په اړه
وغرېده، دنوې غورېدلې غوتې ستاينه يې وکړه، تر هغه چې تر غرمې
نه وروسته د سردار طبيعت لږ بڼه شو.

تر غرمې وروسته دخپلې ناوې ديدن ته ورغی. هغه ديوه واړه ميز
تر شا ناسته وه او له خپلې ماشا نومې مينځې سره غرېده. دخسر په
ليدو هکه پکه او رنگ يې والوت.

کمکی-شهزادگی خورا بدله شوې وه. دهغې پخوانۍ بڼکلا اوس
ځان بدرنگی ته سپارلی و. غومبوري يې لوبدلې، شونډې يې وتلې او
سترگې يې پرسېدلې وې.

دخسر ددې پوښتنې په ځواب کې چې روغتيا يې څنگه ده، وويل:

-سرمې دروند غوندي دی.

-کوم شي خو به دې په کار نه وي؟

نه! مننه، پلارجان!

-ډېره بڼه! ډېره بڼه!

هغه له کوتې نه ووت او هغې بلې کوتې ته چې چوپړان به هلته کارته

جگړه او سوله

لاس په نامه ولاړ وو، ورننوت. الپاتيچ، د چوپړان هغه مشر، چې مېلمه يې وزير بللی و، سرنسکته همالته ولاړ و.

- او وره موبېرته په لاره کې واچوله.

- هوکې، و اموچوله. جلالتماب! له تاسو نه هيله کوم چې

ما وېښئ، ماهسې له ناپوهې نه هغه خبره کړې وه.

سردار د هغه خبره پرې او و موسېد، هماغه، د هغه لاسي موسکا چې

دده خپله ځانگړې موسکا وه او وې ويل:

- نوبنه ده، ډېره بڼه ده.

خپل ښی لاس يې وراوږد کړ او الپاتيچ، هغه ښکل کړ او دخپل کار

دفتر لاړ.

ماښام و چې سردار واسيلي لیسې گورې ته راوړسېد. گاديو انان او

چوپړان چې لويه لاره يې (په کليواله ژبه پر شپکت بلله) د هغه هرکلي ته

ورغلی و، هغه يې په شرو شور په گاديو کې چې په لوی لاس په لارو کې

په اچولو شويو واوړو کې په سختۍ خوځېدې، د مانۍ خواته بدرگه

کړ.

سردار واسيلي او اناتولي ته جلا جلا کوټې، جلا شوې وې.

اناتول، خپل پوځي واسکت وويست او لاس تر ملا دمیز تر شا

ناست، په برنډو ښکلو سترگو يې نامعلوم ځای ته کتل او داسې

برېښېدل چې دخيال مرغه يې خدای خبر چېرې بل ځای الوزي. هغه ته

خپل ټول ژوند د يوې خيالي خو پرله پسې لوبې په څېر چې خدای خبر

چا او ولې ورته جوړه کړې وه، برېښېده. دغه راز دغه ظالم بوډا او دهغې

بدرنگې ميراث وړونکې ته يې، خپل اوسني راتگ هم ددغې لوبې يوه

برخه گڼله او تصويريې کاوه چې دغه هرڅه به دده په خیر او خوښۍ پای

ته ورسېږي، هغه په زړه کې وويل:

جگړه او سوله

-هغه چې داسې بډايه ده، ولې واده ورسره ونه کړم؟ هېڅ تاوان نه لري.

په ځانجوړونې او سودا سره چې دده ځانگړتيا وه، زېږه وخريله، عطريې ووهل، په خورا ورين تندي او دننگه غاړه او بنسکلو جوړوشويو څڼو، دپلار کوتيې ته راغی. دوه چوپړانو چې په ځانگړي توگه سردار واسيلي ته لاس په نامه ولاړ وو، هغه ته جامې وراغوستې او هغه په ځيرمن او مينه ناک غلچک شاوخوا کتل. همدا چې زوی يې رانوت په خورا ورين تندي او موسکايي هغه ته داسې سر وښوراوه چې ته به وايي، په زړه کې وايي:

-آفرين! ته مې همدا سې په کار يې.

اناتول، په فرانسوي ژبه، په داسې يوې ادآ چې گواکې ددې سفر په اوږدو کې به نور هم څو واړه ويل شوي وي، وپوښتل:

-پلارجان! بې له ټوکو، دانجلۍ په رښتيا زېږه بدرنگه ده؟

دا پوره چټيات دي، اپلتي مې وايه. اصله خبره داده چې ددې مشر سردار په وړاندې ديوه مهربانه او عاقل ځوان په توگه واوسي.

-که هغه تېرېل او بنسکځل پيل کړي، زه ځم او وځم، هوکې پلاره همدا اوس درته وایم، زه ددې بوډا دلیدو حوصله نه لرم.

-خو دا په یاد ولره چې راتلونکې دې همدا بوډا پورې تړلې ده.

په دې وخت کې دچوپړانو په کوتي کې نه يوازې د وزير(د چوپړ په وينا هماغه سردار واسيلي) او دهغه د زوی د راتگ خبرخپور و، بلکه د دواړو نجونو دتصويرونو انځورونه هم انځور شوي وو. شهزادگۍ مارييا په خپله کوټه کې يوازې ناسته او هسې يې هڅه کوله چې په خپل زړه کې دبل شوي اور شغلې آرامې کړي. هغې په هينداره کې کتل او له ځانسره يې ويل:

جگړه او سوله

دوی ولې لیک لیکلی و، چې راځي، ولې لیزا ددوی په اړه غږېده؟ ایا دغه شان یو کار شونی دی؟ زه به څنگه مېلمستون کې د هغو هرکلي ته ورشم؟ که مې هغه خوښ شي، څنگه به وکولای شم چې ځان به طبیعي توگه وساتم؟ د هغه د پلار یو غلچک ددې لپاره بس و، چې له ډاره شنېده شي.

کمکی شهزادگی او پېغلي بوري یې، د هغو په اړه ټول معلومات د ماشا نومې ځانگړې مینځې نه ترلاسه کړي و. هغوی په دې پوهېدل چې دغه ځوان وزیرزی، په زړه پورې زلمی دی، تانده بشره، تورې سترگې او گڼې وروځې لري. که ښاغلی پلار یې په خواره خواری د زینو د ختلو په وخت گامونه کښول، ده لکه ځوان باز په چټکۍ درې درې زینې هغه پسې گامونه اچول. کمکی شهزادگی او پېغلي بوري یې، د دغو خبرونو تر اورېدو وروسته په خورامستی چې غږ یې په دهلیزونو کې انگازې کولې، په غږېدا، غږېدا د شهزادگی ماریا کوټې ته ورننوتې.

کمکی شهزادگی له خپلې وتلې خټې او درنو گامونو سره وړاندې لاره، ځان یې په کټ کې واچاوه او وې ویل:

- ماریا! پوهېږئ! هغوی راغلل، پوهېږئ؟

کمکی شهزاده نورو هغه لویې جامې چې د امېدواری له امله یې هر سهار اغوست، نه بلکې خپل یو خورا ښکلی کمیس یې اغوستی و. څنې یې ښې په څیر سره جوړې کړې وې. په بشرې کې یې د خوښۍ او مستۍ نښې څرگندې او مړاویتوب او خپتیا ترې کوچن شوي وو، خو په ځان جوړونې او په دې جامو کې چې د پترزبورگ بندارونوته ځانگړې شوې وې، د هغې د ښکلا او مستۍ رنګېدل لا برالا کېدل. پېغلي بوري یې، که څه هم په خپلو هومره نه ځلېدونکې جامو کې

جگړه او سوله

راپيدا شوه ولې بيا يې هم دهغې بنكلې خپرې ته تاندتوب او بنكلا وربنبله هغې وويل:

-گرانې شهزادگۍ! تا خو لا هېڅ په ځان لاس نه دی وهلی؟ اوس به راشي او وبه وايي چې هغوی مېلمستون ته راننوتل، بيا بايد تاسې وربنکته شئ، بڼه به دا وای چې لږې جامې مو بدلې کړې وای. کمکۍ شهزادگۍ له څوکۍ پاڅېده، زنگ يې وواهه چې مينځه راشي او په خورا تلوار يې تکل وکړ چې دشهزادگۍ ماريادجامو او جوړلو غم و خوري.

...ځان يې د پېغلې بوري ین او ليزا منگولو ته وسپاره. دغو دوو مېرمنو د زړه له کومې غوښتل هغه بنكلې او بنايسته و برينبي هغه، تر دې کچې بدرنگه وه چې دهغوی (ليزا او بوري ین) د يوې په خيال کې هم له هغې سره د سيالی خيال نه تېرېده، نوله دې کبله يې په خورا لېوالتيا او دښخو د ذهن په دې ساده تصور چې په بنكلو جامو او سينگار کولای شي، بدرنگه بشره بنايسته کړي، هغې ته د جامو په اغوستو او سينگار کولو کې هڅه کوله.

ليزا، د څنگ له خوا شهزادگۍ ته په کتو کتو کې وويل:

-نه! رښتيا وایم، زما گرانې! دا کميس رښتيا هم بنايسته نه دی. ته يو گلابي کميس لري، ووايه چې هغه راوړي. کېدای شي نن دې د بخت ورځ وي، ستا د قسمت ورځ نه، نه، دا ډېر روښانه ده، دا خو چور بڼه نه دی.

خو هغه څه چې بنايسته نه و، هغه کميس نه و، هغه دشهزادگۍ خپره او ټول ځان و، مگر پېغلې بوري ین او کمکۍ شهزادگۍ، يوه هم په دې نه پوهېدل او تصور يې کاوه چې، که په وينتو يې شنه پتاره راخوره کړئ، اوربل يې پورته ووهئ، او د غاړې شينبخون د ستمال، په قهوي

جگړه او سوله

کمیس را پرېږدئ او نور نور هرڅه به ښه او ښایسته شي. هغوی دواړو داهېره کړې وه، چې د ډار شوې څېرې حالت او د اندام نابنګلاوالی هغه څه نه دي چې ښکلي کړل شي. که هرڅومره د قاب اډانه او شاخوا ښکلي شي، بیا یې هم منځپانګه هماغه وي چې وي. له دوو درې واړو سینګار بدلولو نه وروسته چې هغې په خوښه غاړه ورته کېښوده، کله چې یې کوڅی په ککړې ورتولې کړې (دوینستودغه ډول سینګار دهغه څېره چور بدلله او دهغې سادوالی او خواخوږي یې له منځه یووړه) شینبخن شال په قهوي کمیس راوغوړېد، کمکی شهزادګی په خپل واړه او ښایسته لاس دې خوا د کمیس کومه ګونځه او آخوادشال څنډه لږ ښکته کړه، دوه درې واړه، له هغې نه تاوراتا وشوه، خپل سړيې دا خوا، اخوا، کور وړ او هغه یې په ځیر سره وڅارله، په پای کې یې دواړه لاسونه په ناهیلۍ سره پورته واچول او په زغرده یې وویل:

-نه ماري، داسینګار، چورتاته جوړ نه دی، زما، ته، په هماغه ورځني ایره رنگه ځلېدونکي کمیس کې ترهرڅه زیاته خوښېږې. هیله کوم، هیله کوم داکار زما په خاطر وکړه. مخ یې کاتیا نومې مینځې ته ورواړاوه او وې ویل:

-کاتیا! دشهزادګی هغه ایره رنگه کمیس ورته راوړه. پېغلې بوري ین، اوس نو ګوره چې زه یې څنګه کار جوړوم. دهغې له موسکا داسې برېښېده، چې هغه له خپل نوي کېدونکي، شهکار نه مخکې له مخکې خوشاله ده.

خو کله چې کاتیا غوښتل شوی کمیس راوړ، شهزادګی ماریا هماغه شان بې خوځېدا او چوپه دهیندارې مخې ته ناسته وه، خپلې څېرې ته یې په ځیر کتل او لیدل یې چې اوښکې یې په سترګو کې ډنډ، شونډې په رېږد یو او ساندو ته یې ځان جوړاوه.

جگړه او سوله

پېغلې بوري يې، وويل:

- گراني شهزادگۍ څه درباندي شوي دي، لږ و خوځېږه.

كمكۍ شهزادگۍ، د مينځې له لاسه كميس واخيست، د شهزادگۍ

ماریا خواته ورغله او وې ويل:

- اوس به وگورې چې ټول کارونه په څومره آسانۍ جوړوو...

شهزادگۍ وويل:

- نه! پرې مې ردئ! يوازې مې پرېږدئ...

كمكۍ شهزادگۍ وويل:

- لږ تر لږه دا دخپلو ويښتو سينگار بدل كړه.

هغې پېغلې بوري يې، ته په يو ډول ملامتۍ وكتل او بيا يې وويل:

- ما تاته وويل چې د ماریا بشره، له هغو بشره نه ده، چې له دغه راز

سينگارونو سره جوړه نه ده، اصلاً نه جوړېږي، هيله لرم چې بدل يې

كړئ.

شهزادگۍ چې په خورا خوارۍ يې دخپلو اوښكو مخه نيوله، ځواب

ورکړ:

- يوازې مې پرېږدئ! دغه شيان ماته هېڅ اهميت نه لري.

دهغې غږ داسې دردمنه او زغرده انگازه لرله چې د الوتونكوله

خوښيو ډك او اzone يې آرام كړل. هغوی دهغې بادامي، ښكلو سترگوته

چې له اوښكو او انديښنونو نه كې او په زاريو دوی ته ځير وې، وكتل، په

دې پوه شول چې ټينگار بې گټې او آن د بې رحمۍ نښه ده.

كمكۍ شهزادگۍ وويل:

- كه نور څه نه كوی، دا دوښتو سينگار دې بدل كړه.

شهزادگۍ ژبه لا پسته او خوږه كړه، مخ يې پېغلې بوري يې، ته

ورواړاوه او وې ويل:

جگړه او سوله

— ما تاسو ته وويل چې د مارييا بشره، له هغو بشرو نه ده، چې له دغه راز سينگارونو سره جوړه نه ده، اصلا نه جوړېږي، هيله لرم چې بدل يې كړئ.

ماریيا چې نه یې شو کولای دخپلو او بنکو مخه ونیسي ځواب ورکړ:
— یوازې مې پرېږدئ! دغه شیان ماته هېڅ اهمیت نه لري.
پېغلې بورې یې او کمکۍ شهزادګۍ پرته له دې چې دا ومني چې شهزادګۍ خورا بدرنگه ده بله چاره نه لرله...

شهزادګۍ ماریا، یوازې پاتې شوه... هغې نه یوازې خپل وینسته جوړ نه کړل، آن په هیندارې کې یې هم خپلې څپرې ته له کتو نه ډډه وکړه. هغې سترګې او لاسونه ټکته واچول او همداسې چوپه په خیالونو کې ډوبه شوه. هغې خپل مېړه دیوه تکړه او له رازونو نه ډک پیاوړي ځوان په توګه تصور کړ چې هغه ناڅاپه له ځان سره خپلې له بنادیو نه ډکې غیر معمولي دنیا ته چې ددې له دنیا نه یې خورا توپیر لري، بیایي، خپل ماشوم دخپلې مینځې دهغه ماشوم په بڼه چې پروڼ یې لیدلی و، تصوروي، پر تېرې کېنکارې او خپل مېړه ترخپل څنګه داسې ولاړ انگېرې چې نه شي کولای له هغه او خپل ماشوم نه خپل خوږ غلچک یوه شېبه هم وشلوي، هغې له ځان سره ویل:

— اما نه، داسې یو څه هېڅ شوني نه دي، زه خورا ساده او نابنکلي يم.

په دې وخت کې د دروازې له شان نه دیوې مینځې غږ شو چې ویل یې:

— مهرباني وکړئ، چای ته راشئ، اوس سردار له خپلې کوټې نه راوړي.

شهزادګۍ ماریا خپلو خیالو او تصورتو په پام سره په وحشت کې

جگره او سوله

شوه. پاخېده او مخکې له هغه چې بښکته لاره شي، دلمانځنې ځای ته ورننوته. د حضرت مسیح لوی څر شمایل ته چې د ورې شمعې رڼا پرې ځلېدلې، ځیر شوه. لاسونه یې د دعا په نښه یو پر بل کېښودل او څو دقیقې دهغه په وړاندې ودرېدل. د شهزادګۍ ماریا په گوگل کې د شک او تردید یو زور و توفان را الوتی و. ایا هغه دمینې له لذت نه، له ځمکنۍ او دنارینه له مینې نه خوند اخیستی شي؟ کله به یې چې د واده په اړه فکر کاوه، هغه به د کورنۍ او ماشونو په نیکمرغه خيالونو کې ډوبه شوه، خو دهغې لپاره تر ټولو نه ستره، له رازونو نه ډکه او زړه سوځونکې هیله ددې دنیا مینه وه. هغې به چې څومره له نورو او آن له ځان نه ددغه راز د ټولو هڅه کوله، په هماغه اندازه به، هغه په دې کې لا پسې پیاوړې کېده. له ځان سره به یې ویل:

- اې لویه خدایه، څنگه کولای شم په ځان کې دغه شیطاني احساس وځپم؟ څنگه به وکولای شم، د تل لپاره دغو لعنتي خيالو ته شا کړم چې په آرام زړه ستا بې پایه لمانځنه او ارادې ته غاړه کېږم؟ دې لا دا پوښتنې پای ته نه وې رسولې چې پاک (ج) دهغو ځوابونه ددې په خپل زړه کې وروغښتل:

- هېڅ څه ځانته مه غواړه، مه یې لټوه، له گڼۍ او رخې ځان ساته، خپل او دنورو راتلونکی برخلیک باید تاته ناڅرگنده وي، خو داسې ژوند کوه چې دهرې پېښې زغم ته چمتو او وسی، که د خدای اراده دا وي چې تا د واده په مسوولیت و آزمایي، چمتو او سه او دهغه ارادې ته غاړه کېږده.

شهزادګۍ ماریا ددغو آرام بښوونکو خيالو سره مل (په زړه کې ددې دنیا د منع شویو هیلو د غورېدو په هیله) یو سوړ اسویلو وکړ، پر ټټر یې د صلیب د نښې په ایستلو ځان مبارک کړ. د جامو او وینستو له

جگره او سوله

سینگارہ پرتہ، بی له هغه چي دا فکر وکړي چي اوس له مېلمنو سره
مخامخ کېږي، په دې هیله چي دخدای له ارادې پرته یو وییسته هم
دانسان په سر کې نه بی ځایه کېږي، نښکته شوه او هغو ته ورغله.

۴

کله چې شهزادګۍ ماریا کوټې ته راننوته، سردار واسیلی او دهغه زوی له پېغلي بوري ین او کمکۍ شهزادګۍ سره په سختو خبرو اترو او مرکو لګیا وو. هغه چې په پوندو خوځېده او درانه ګامونه یې اخیستل، کوټې ته راننوته، نارینه او پېغلي بوري ین پاڅېدل او کمکۍ شهزادګۍ هغه مېلمنو ته ور وپېژندله او وې ویل:

-دا هم ماریا!

شهزادګۍ ماریا ټولو ته وکتل، ښه په ځیر او ژور کتل. هغې د سردار واسیلی بشره ولیدله چې ددې په لیدو دیوې شپې لپاره وچه او بې خوځېدا شوه، خو ډېر ژر یې د خوښۍ څپه پرمخ راخوړه شوه. کمکۍ شهزادګۍ ته یې وکتل چې دهغه اغېز په لوستلو لګیا وه چې د ماریا له لیدلونه د مېلمنو پر څېرو راڅرګند شوی و. هغې، پېغلي بوري ین، چې له خپلو ښکلو او مینه ناک لټونکي غلچک سره لکه د ګونګرۍ په څېر شرنګېدله او اناټول ته یې کتل هم هېره کړې نه وه.

هغې ټول لیدل، خو هغه یې نه لیده، هغه یوازې دیوې ښکلې څېرې، شدلې ځوانۍ او کوټې ته ددې دراننوتو په وخت کې ددې خواته په کراره د راپاڅېدونکې یوې دنګې ونې په توګه ددې سترګو ته تاوېده. تر هرچالومرې، سردار واسیلی، هغې ته وروړاندې شو او هغې یې تک شین سر چې ددې په وړاندې ورخم شوي و، ښکل کړ. هغه یې لاس ښکل کړ او دهغې دسترې مشې ځواب یې ورکړ. هغې یې څېره یاد

جگړه او سوله

ته و سپارله بيا انا تول وروړاندې شو، خو شهزادگۍ ماريلا هغه ته په خيرونه وکتلي، يوازې يې دا احساس کړه چې يوه پاسته لاس يې له نرمۍ پرته، په کلکه لاس کېښکود او په خورا نرمۍ يې له خپل سپين تندي سره چې ژير، ښکلي، غوړ شوي او زړه وړونکي وينسته پرې راخوره شوي و، آشنا کړي. کله چې ماريلا هغې ته وکتل، دهغه ښکلا دا حيرانه کړه. انا تول، د ښي لاس يوه گوته دخپل لنډ کوټ په تړلې تنۍ کې اچولې وه، ټټر يې ايستلی، او زې يې وتلې، خپله يوه پښه يې چې تړلې لږ وروسته و، ښوروله، سري يې په نرمۍ خوځاوه، په چوپه خوله، خو خوبۍ يې په خورا خيرونه داسې شهزادگۍ ته کتل، چې گواکې اصلا دهغې په اړه هېڅ فکر نه کوي. انا تول، حاضر خوا به، ټوکي او خوږ ژبي و، خو هغه په بندارونو کې ديو بل درانه نعمت څښتن هم و او هغه آرامي او په ځان ډاډ و... دلته هم هغه چوپه خوله و. خپله پښه يې ښوروله او په خورا خوبۍ يې د شهزادگۍ څڼو ته کتل. داسې برېښېده چې هغه تر ډېرې کولای شي همداسې چوپه خوله پاتې شي او په زړه کې و، وايي:

- که دغه چوپتيا په چا گرانه تمامېږي، زه يې پروا نه لرم، ښه به دا وي چې خپله وغږېږي.

هغه، له ښځو سره په خبرو او کړو وړو کې داسې و، چې په هغو کې يې دپلټنې، ډار او آن دمينې احساس راپاراوه... هغه په خپلو کړو، گواکې هغو ته وايي:

تاسو پېژنم، پېژنم، ولې ځان ته زحمت ورکړم، تاسو پرته له دې بل څه هيله نه لرئ.

خو کېدای شي د انا تول په خيال کې به دغه شان خيالونه نه و (او کېدای شي په رښتيا به نه و، ځکه هغه هېڅ کله خپل ذهن چور په څه نه مشغول وو) خو دهغه حالت او کړو وړو ددې ښودنه کوله. ماريلا هم

جگړه او سوله

دهغه دا حالت احساس کړ، نو له دې کبله ددې لپاره چې هغه ته دا وښيي چې دا هم دهغې د مینې په خیال کې نه ده، نو له پلار سره یې خبرې پیل کړې. که څه هم خبرې هسې دهرڅه او هرچا په اړه وې، خود کمکې شهزادګۍ د خواره غړاو دهغې له سپینو غاښو نونه د پستې نرې وینستو لرونکې شونډې پاس خوا، ته تګ له برکته، ډېرې تودې وې...

کمکې شهزادګۍ په فرانسوي ژبې، سردار واسیلی ته وویل:
- ښه دادې گرانه شهزاده! دادې اوس مور ستاسو له مرکو نه پوره خوند اخلو، حال دا چې د آنت په بندارونو کې له دغه خوند نه، بې برخې وو، ځکه تاسو هغو بندارونو ته نه راتلئ، هغه آنت یادوم، هغه مو یادېږي؟

- هو کې! خود مې یادېږي! خو پام مو اوسه چې ما د آنت په څېر نه شي کولای د سیاست ناندريو ته ورگډ کړئ.

- او هغه زموږ، د چای میز؟
- هو کې! هو کې!

کمکې شهزادګۍ مخ اناتول ته ورواړاوه او له هغه نه یې وپوښتل:
- نو تاسو ولې هېڅکله د آنت کره نه راتلئ؟ او خپله یې سترګه کېښکودله او زیاته یې کړه:

- هو کې پوهېږم! ستاسو ورور، ایپولیت، ستاسو د نه هېرېدونکو چاره راته ویلي دي. هو کې هو کې! خپله گوت ته یې هغه ته وڅڼله او زیاته یې کړه:

- آن په پاریس کې ستا له شیطانو نه ښه خبره یمه.
سردار واسیلی شهزادګۍ داسې له مړونده راوښوله، چې گواکې په زور دهغې د تښتېدو مخه نیسي او خپل زوی ته یې وویل:
- ایپولیت لا تاته نه دي ویلي؟ دا یې نه دي درته ویلي چې هغه څنگه

جگره او سوله

په شهزادګۍ مین و، داسې لکه لېونی؟ خو شهزادګۍ هغه له کوره ایستلی و. او په دې وخت کې یې مخ شهزادګۍ ماریا ته وروړاوه او وې ویل:

-شهزادګۍ د ټولو بنځو په مینځ کې لکه سره زرداسې ده.

اودا چې د پاریس نوم یاد شوی و، پېغلې بوري یې هم وخت هسې له لاسه نه و ورکړی او هڅه یې وکړه چې دنورو مرکې ته ورګډه شي، نوځکه یې ځان ته اجازه ورکړه له اناتولي نه وپوښتي:

-ایا دېر وخت کې چې له پاریس نه راغلی یاست؟ ایا هغه ښار مو خوښ شوی و؟

آناټول په خورا لېوالتیا د فرانسوي نجلی ځواب ووايه، په موسکايې هغې ته وکتل او دهغې دمینې په اړه یې، له هغې سره خبرې وکړې. اناتول د ښکلې پېغلې بوري یې، په لیدو، په زړه کې ویلي و، چې ان دلته به له داسې ښکلې سره په لیسسه ګور کې هم ژوند په زړه پورې وي، عجیب شی دی. حتی خورا بده نه ده، هیله مند یم که له ماریا سره واده هم وکړم، هغه خپله دامینځه له ځان سره راوړي. عجب ښکلې نجلی.

۵۵

مشر سردار، چې په تلوار په خپله کوټه کې جامې بدلولې، فکریې واهه او په دې چرت کې و چې څه وکړي. ددغو مېلمنو راتګ دهغه طبیعت خټه کړی و. هغه له ځان سره بنگېده او ویل یې:

-سردار واسیلي او زوی یې دماڅه کېرې؟ هغوی له مانه څه غواړي؟ سردار واسیلي خویو لاپو او تش سپری دی، نو زوی به یې څه سوغات وي؟ هغه دې خبرې خوابدی کړی و چې ددغو مېلمنو راتګ، دهغه په زړه کې یوه جرړه او تل زورونکې پوښتنه راسپړلې وه. دا هغه پوښتنه وه چې، ده تل په هغې ځان غولاه. پوښتنه دا وه چې

جگړه او سوله

ايا دى به كله دې ته چمتو او راضي شي چې له خپلې لور شهزادگۍ ماريانې نه جلا او هغه مېړه ته ورکړي او کنه؟ هغه هېڅکله دې ته نه چمتو کېده چې ددې پوښتنې په اړه سپين وغږېږي او هغې ته په ډاگه او زغرده ځواب ووايي، ځکه هغه مخکې له مخکې پوهېده چې دى به، په دې پرېکړه کې له حقه کار اخلي او په دې برخه کې له حقه کار اخيستنه، نه يوازې دده دزړه له غوښتنې بلکې دده دژوند له دريځ سره اړخ نه لگاوه. نيکولای اندروېچ که څه هم په ورځني ژوند کې له خپلې لور سره لږه خواخوږي بنودله، خو له شهزادگۍ ماريانې پرته يې دخپل ژوند تصور هم کولای نه شو. هغه به له ځان سره ويل:

-ولې مېړه وکړي؟ ددې لپاره چې بدمرغه شي؟ لکه داليزا چې داندرې ښځه شوې (دښه مېړه پيدا کول اوس گرانه خبره ده) ايا ليزا دخپل قسمت نه خوشاله ده؟ څوک به په هغې مين شي؟ حماقت دى، هوکې کېدای شي کوم څوک هغه، دهغې دکورنۍ دنامه او ياهم ددستمې په خاطر وکړي او ايا ځينې پېغلې ټول ژوند بې مېړه نه پاتېږي؟ دغه بې مېړو پاتې پېغلې، تر مېړو ښو هغو نيکمرغې هم دي. دجامواغوستو په لړ کې يې دا خبره هم خيال ته راغله چې دغه ځنډول شوی کار، چټک ځواب ويلو ته اړتيا پيدا کوي. دابنکاره خبره وه، چې سردار واسيلي خپل زوی ددې لپاره له ځان سره راوستی و، چې دهغه لور ورته وغواړي او نن او سبا دمخامخ سپين ځواب غوښتونکي وو. هغه له ځان سره ويل:

-زوم دکورنۍ، نوم او دټولنيز دريځ خاوند دى، په دې اړه څه نه وایم، خوايا هغه زما دلور وړتيا لري؟ ښه دا به وگورو.

وروسته يې په لوړ آواز تکرار کړه:

-ښه دا به وگورو، ښه دا به وگورو.

جگړه او سوله

او د تل په شان په چټکو گامونو مېلمستون ته راننوت او ډېر ژر يې په ټولو غلچک وزغلاوه. هم يې دکمکۍ شهزادگۍ د جامو بدلون ته پام شو، هم يې دبوري بن، دڅوونښکلې پتپاره وليدله، هم دماریا دوینستونانښکلې جوړونې ته ځیر شو، دبوري بن او اناتول ترمنځ بدلیدونکې موسکاوې هم ترې پاتې نه شوې، خودټولو ترمنځ په خبرو اترو کې دخپلې شهزادگۍ یوازې پاتې کېدل يې هم ترسترگو شول. په خورا قهر يې خپلې لورته وکتل او په زړه کې يې وویل:

- احمقې ته گوره له ځانه يې څه جوړ کړي دي؟ شرم او حیا نه شته! او هغه اصلا ورته گوري نه!

د سردار واسيلي خواته ورغی او وې ویل:

- سلام، ستړی مه شی، له لیدو نه دې خوشاله شوم.

سردار واسيلي چې دعادت له مخې تل ژر ژر، ډاډمن او بې له تکلفه غږېده، وویل:

- دا دی زما دویم زوی، هیله لرم چې په غلامې يې ومنئ او تاسو ته گران واوسي.

سردار نیکولای اندربویچ، اناتول ته وکتل او وې ویل:

- آفرین! آفرین! راشه چې ښکل دي کړم او خپل غومبوری يې وروړاندې کړي.

اناتول دېوډامچ کړ او په خورا لېوالتیا، ځیر او آرامۍ يې هغه ته کتل او دې ته سترگه په لارې و، له هغه نه هغه عجب څه وگوري چې پلاريې ده ته دهغه یادونه کړې وه.

سردار نیکولای اندربویچ پر خپل همیشیني ځای، د اورډې څوکۍ په کنج کې کېناست، لاستي لرونکې څوکۍ ته په اشارې سره يې له سردار واسيلي نه پرهغې دناستې هیله وکړه او له هغه يې دهبواد

جگړه او سوله

د سياسي نويو حالاتو په اړه پوښتنې پيل كړې. كه څه هم هغه داسې
نبودله چې گو اكي د سردار واسيلي ټولې خبرې په پام سره اوري، خو
كله ناكه به يې شهزادگۍ مارياته هم وركتل. د سردار واسيلي دخبرو
وروستۍ جمله يې تكرر كړه چې، له پوتسدام نه داسې ليكي چې، او
ناخپه پاڅيد، دخپلې لور خواته ورغی او هغې ته يې وويل:

- تا مېلمنو ته ځان داسې جوړ كړی دی! آه؟ تا ددې مېلمنو لپاره
خپلې څنې داسې بدلې كړي، ډېرېښه، تاته وايم ډېرېښه! خودهدمې
مېلمنو مخكې درته وايم چې نور نوزما له خوښې او مشورې پرته نه
شي كولاى جامې او ويښته بدل كړې كمكۍ شهزادگۍ چې تكه سره
اوبښې وه، دهغې مرستې ته ورو دانگل او وې ويل:

- باباجانه! دا زما گناه ده، دا ما هغه سينگار كړې ده.

سردار نيكولاى اندر بويچ، په خورا درناوي خپلې ناوې ته وكتل
او په داسې حال كې چې پښه يې ډوله هغې ته وويل:

- ستاسو خوښه چې هرڅه كوي، وې كړئ، خو له هغې نه داسې
احمقه شيشكه مه جوړوي.

هغه لاړ او بې له هغه چې نوردلور له اوبنكو ډكو سترگو ته
وگوري، په خپل ځاى كېناست.

سردار واسيلي وويل:

- تصور كوم چې داسينگار د شهزادگۍ سره سخت لگۍ.

سردار نيكولاى اندر بويچ مخ اناتول ته ورواړاوه او وې ويل:

- ښه پلار كه! ځوانه شهزادگيه! نوم دې څه دی؟ دلته راشه چې لږ
دزړه خواله وكړو چې سره آشنا شو.

اناتول په زړه كې وويل:

- همدلته ده چې لوبې پيل كېږي. پاڅيد او په خندا خندا دمشر

جگره او سوله

سردار تر څنگه کېناست.

مشر سردار چې له نېرېدې نه په ځير ځير اناتول ته کتل، له هغه نه وپوښتل:

- هوکې ماته گرانه! اورېدلي مې دي، چې بهرکې دې زده کړې کړي دي، نه لکه مورې زړو غوندي، ځان او پلار دې يادوم، چې د زده کړو لپاره به کليساته ورتلو، ښه اوس راته ووايه گرانه! تاسو په سواره پوځ کې افسر ياست؟

اناتول چې په سختۍ يې دخپلې خندا مخه نيوله، ځواب ورکړ:

- نه، اوس مې عمومي پوځ ته ځان بدل کړی دی.

- ښه! پر ښه! يعني تاسو غواړئ، د زړه له کومې او په رښتيا څار(شاه) او وطن ته خدمت وکړئ! ښه ده! اوس جگره روانه ده! آفرين! نور نور زور ځوانان دا ښه گڼي چې د زړه له کومې خدمت وکړي! څنگه جبهې ته ځئ؟

- نه ښاغلي سرداره! جبهې ته نه ځم، که څه هم زمونږ غونډ تيارسي شوی، خو زه هغه ته... بدل شوی يم... په خندا يې پلار ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

- پلار جانه چېرته بدل شوی يم؟

سردار نیکولای اندرېوويچ، وځنډل او وې ويل:

- آفرين! ښه خدمت! پلار جانه چېرته بدل شوی يم؟ هه، هه...

اناتول لاپه لور او ازيه کړس کړس وځنډل، خود سردار نیکولای اندرېوويچ تندي ناخاپه تريو او بشره يې بدله شوه او اناتول ته يې وويل:

- کولای شي لار شي.

اناتول په خندا خندا بېرته ښځو ته ورستون شو.

جگړه او سوله

مشر سردار، سردار واسيلي ته وويل:
بنه! تاسو هغه په بهر کې روزلي دي، آ! ډېر بنه!
- زما چې څه له لاسه کېدل، هغوی ته مې، هغه مې وکړل، خو غواړم
ووايم چې ډېر روزنه، زموږ تر هغې خورا بنه ده.
- هو کې! په اوسني زمانه کې هر څه بل ډول دي، ټول په نوې
بنه. هو کې بنه ځوان دي. راځه چې زما کوټې ته لاړ شو. هغه سردار
واسيلي له څنگلې ونيو او خپلې کوټې ته يې راوست.
سردار واسيلي چې له مشر سردار سره يوازې پاتې شو، سمدلاسه
يې خپله غوښتنه ورسره گډه کړه.

مشر سردار په خورا خواشواني وويل:
- ته څه فکر کوي، چې ما دهغې مخه نيولې؟ ما هغه ځانته ساتلې؟ له
هغې نه زړه جلا شو کولای نه شم؟ هغه په خوابدې دوام ورکړ:
- خپله يې تصور وکړه، که زما په زړه وای هم دا سبابه مې چاته
ورکړې وای، خواته په ډاگه وایم، زه غواړم خپل زوم بنه وپېژنم، ته خو
زما په هیلو پوهېږي، هر څه په ډاگه وایم، سبابه به ستا تر مخې دهغې نه
وپوښتم، چې ماریا خپله څه وایي، که يې خوښه وه، زوی به دې همدلته
پاتې شي، چې دواړه بنه سره آشنا شي، هو کې هغه باید یوڅه موده پاتې
شي. پرېږده چې پاتې شي، بیا به گورو. هغه دپوزخند په توگه فو کړل او
په هماغه درانه آوازي چې له خپل زوی سره د خدای په امانۍ په وخت
کې چيغه کړي و، په چيغه وويل:

- پرېږده چې واده شي، زه يې هېڅ پروانه لرم. زما يې څه؟
سردار واسيلي، دچلاکه سړي په چم، چې خپلې غورمالۍ د خپل
مرکچي په وړاندې يې اغېزه ويني، وويل:
- دا په ډاگه وایم چې تاسو د خپلې پوهې له برکته دهرچا له زړه او

جگړه او سوله

روانه خبریاست ، غواړم ووايم چې آناټول نابغه نه دی ، هغه یو پاک زړی ، مهربانه او ښه زوی او خپل دی .

-ښه ده ، وبه گورو !

لکه هغه شان چې تل یووزرې ښځې ، د ډېر وخت لپاره دنارینو نه لرې پاتې وي ، د سردار نیکولای اندرېوویچ په کور کې مېشتو درې وارو ښځو هم د اناټول په پیدا کېدو سره دا احساس کړه چې دهغه تر پیدا کېدو پورې ددوی ژوند ، ژوند ته ورته نه و . دهغو د تفکر ، احساس او څارنې توان په یوه شېبه کې ناڅاپه لس برابره شوی و . دهغو ژوند چې گواکې ترهغه وخته په تورتم کې ډوب و ، ناڅاپه درنا په څپو کې ولمبېد . شهزادگۍ نور نو چور د خپلې بشرې او دوینستو د سینگار په اړه فکر نه کاوه . دهغې ټول پام دهغه نارینه ښکلې او زړه رانېکونکې څپرې ځانته وراړولی و چې کېدای شو ، ددې مېړه شي . آناټول هغې ته دیوپاک نیته ، زړور او ډاډمن ځوان په توگه برېښېده . هغې په دې خبره ښه ډاډ درلود ....

له ځان سره به یې ویل :

-ایا زه دهغه په وړاندې خورا بې پروا او سپر نه يم ؟ زه غواړم چې ډېره حیاناکه و اوسم ، ځکه نور نو د زړه له تل نه ځان هغه ته خورا نېرېدې گڼم ، خو هغه له هغه څه نه ناخبره دی ، چې زما د زړه په تل کې تېرېږي او کېدای شي داسې تصور وکړي چې هغه مې نه خوښېږي . ماریا ، هڅه کوله نوې مېلمه ته مهربانه او خواخوږی و اوسي ، خو کولای یې نه شو .

آناټول هغې ته کتل او په زړه کې یې ویل :

-خواره ! چې څومره بدرنگه ده .

خو د پېغلې بورې ین ، اندیښنو چې هغه هم د آناټول په راتگ خورا لېواله شوې وه ، بل کیفیت لاره . دا څرگنده وه چې دغې نجلۍ چې

جگره او سوله

دمخورو او لویانو په ټولنه کې یې کوم دريځ نه لاره، نه کوم خپل خپلوان، نه ملگري او نه کور کورنۍ لرله، داتکل نه لاره چې ټول ژوند نیکولای اندرېوویچ او هغه ته په کتاب لوستلو تېر کړي او یا هم دشهزادګۍ ماریا مینځه و اوسي. هغه له مودو مودو دیوه روس شهزاده راتګ ته سترګه په لاره ناسته وه... چې هغه راشي، دا زړه پرې بایلي اوله ځان سره یې بوزي او دادې اوس دغه شان یو شهزاده راغلی و.

دپېغلې بوري ین، یوه کیسه زده وه چې له خپلې ترور نه یې اورېدلې وه او هغې دغه کیسه په خپلو خیالو کې انځوروله. کیسه خوداسې وه چې دیوې خواړې مور لور، له واده پرته، یوه پردې سړی سره تللې وه او هغې خپله لور له دې کبله سخته رټله. پېغلې بوري ین زیاتره وخت په خیال کې تصور کاوه چې دغه کیسه خپل خیالي دوکه مارت ته وایي او دهغې له اغېز نه یې اوبسکې په سترګو کې ډنډېږي او اوس خونه خیالي بلکې یو رنښتینی روس شهزاده راپیدا شوی دی. دغه شهزاده هغه تښتوي، بیا خواره مور راپیدا کېږي او شهزاده له خپلې دوکه شوې تښتول شوې سره واده کوي. کله چې پېغله بوري ین له اناټول سره دپاریس په اړه خبرې کولې، خپله راتلونکې یې کټ مټ همداسې تصوروله، خو هغې دا کار دکوم ځانګړي تکل له مخې نه کاوه او آن یوه شېبه یې هم ددې په اړه فکر نه کاوه، بلکې دغه خیالونه مخکې له مخکې دهغه په خیالونو کې ځای پر ځای او چمتو شوي وو او هغې ټول ددې لپاره کارول چې ددغه اناټول هغه خوښه شي.

کمکۍ شهزادګۍ لکه جگره څپلي او زاړه آس په څېر چې د اوربل غږیې اورېدلی وي، بې له خیاله خپل حال هېر کړی و او ځان یې د ناز، ښکلا او زړه وړو ډګرته داسې چمتو کړی و چې دهېڅ کوم سیال سره یې دسیالۍ او ناندریو، پټ تکل په زړه کې نه لاره او یوازې په

جگړه او سوله

خورا سادگۍ د خوند اخیستو په خیال کې وه.

که څه هم اناتول د بنځو په منځ کې ځان داسې انگېره چې گواکې دی د بنځوله خورا پام نه ستړی شوی دی، خو کله یې چې پر دې درې بنځو خپل اغېز لیده، له هغه نه یې بې سارې خوند اخیست او ډېر پرې ویاړېده. له هغه نه برسیره د بنکلي او زړه وړنکې بوري یې په لیدو یې کرار کرار داسې احساسوله چې په گوگل کې یې دیوې اورنۍ غریزې اور په چټکۍ لمبې باسي او هغه کوم ډېر بې باکو، زړورو ازناوړه کړو ته لمسوي.

د چای تر څکلو وروسته ټول لوی تالار ته لاړل او له شهزادگۍ نه یې هیله وکړه چې پیاوړو غبروي. اناتول د پېغلې بوري یې تر څنگ د شهزادگۍ مخامخ پر پیاوړو څنگل ووهله او په ځماری سترگو یې شهزادگۍ ماریا ته ځیر او په کتو شو. شهزادگۍ ماریا دهغه له زورونکي خوهمهاله لذت بېنونک غلچک نه خوند اخیست. شهزادگۍ د خپلې خوښې نغمې غږولې، هغه یې د شعراو شوق بې پایه نړۍ ته بووله او دهغه شهوتناک غلچک دهغه خیالونه لاسپې رنگینول. که څه هم اناتول پر هغې سترگې خښې کړې وې، خو خیال یې له هغې سره هېڅ کار نه لاره. دهغه ټول پام د پېغلې بوري یې بنکلو پښو ته چې تر پیاوړو لاندې یې ورسره جنگولې، او بنسټی و. د پېغلې بوري یې سترگې چې ماریا ته یې کتل هم له لذت او خوند نه ډکې وې. دهغې د بنکلا او له هیلونه ډکې سترگې د ماریا لپاره د ډارونکې خوښۍ او نیکمرغۍ سبب وې.

شهزادگۍ ماریا په زړه کې ویل:

-دې نجلۍ ته څومره گرانه یم، زه اوس څومره نیکمرغه یم. له دغه راز خور لندې او له دغه شان مېړه سره به څومره نیکمرغه واوسم، خو

جگره او سوله

په رښتيا به هغه زما مېړه شي؟ هغې نه شو کولای مخامخ اناتول ته وگوري، ځکه هغې داسې انگېرله چې هغه دې ته گوري.

له ما بنامنی نه وروسته چې کله سره جلا شول، اناتول دشهزادگۍ لاس بنکل کړ او شهزادگۍ خو هېڅ پوه نه شوه چې څنگه يې زړه وکړ، مخامخ دهغه بنکلې بشرې ته چې دهغې نېرېدې ليدونکو بنکلو سترگو ته خورا نېرېدې شوې وې، وگوري. تر ماريا وروسته اناتول د پېغلې بوري يڼ لاس راوښو او خپلو شونډو ته يې نېرېدې کړې (که څه هم دا ښه کار نه و، خو اناتول هر کار په خورا سادگي او آرامۍ تر سره کاوه) پېغله بوري يڼ له شرمه تکه سره او په ډار يې شهزادگۍ ته وکتل.

د شهزادگۍ ماريا په زړه کې تېره شوه:

-خومره څيرکه نجلۍ ده. ايا په رښتيا هغه تصور کوي چې زه کېدای شي له هغې سره رخه وکړم او د ځان په وړاندې دهغې په سپېڅلې مهربانۍ او وفادارۍ شک ولرم. پېغلې بوري يڼ ته ورنېرېدې شوه او هغه يې په خورا لېوالتيا کلکه کلکه مچ کړه. اناتول تر هغه وروسته د وړې شهزادگۍ لاس ته نېرېدې شو، خو کمکۍ شهزاده وويل:

-نه، نه! کله چې دې پلار راته وليکي چې تاسو ښه سړی ياست، نو بيا به اجازه ولرئ چې زما لاس بنکل کړئ، تر هغه پورې اجازه نه شته.

هغې، هغه ته خپلې گوتې وښورولې او له کوتې نه ووت.

۵

ټول سره جلا شول. له انا ټوله پرته چې کټ ته په رسېدو سره، سمدلاسه وېده شو، نور ټول هغه شپه ترډېره وخته پورې وینس پاتې شول.

شهزادګۍ ماریا دې خیال زنگوله:

-ایا کېدای شي دغه زما مېړه شي؟ هوکې دغه پردی، بڼکلی او مهربانه؟ تر ټولو غوره دغه مهربان! پر هغې، هغه ویره چې هېڅکله یې نه وه احساس کړې لاس برې شوه. هغې له وېرې غاړه نه شوه غړولی او شاو خوا یې کتلی نه شو. هغې داسې انګېرله چې د پردې شاته، د هغې تیارې کوټې په کونج کې څوک ولاړ پټ دی او دا، هغه دی، شیطان او هغه هغه سپین تندي، تور وروځی او سور شونډی ځوان.

هغې زنگ کېښکود، خپله مینځه یې راوغوښته او له هغې یې هیله وکړه چې له دې سره په کوټه کې پرېوزي.

پېغلې پورې یې هغه شپه ترډېرې پورې په باغچه کې هسې چاته سترګې په لاره پاتې شوه او دکوم ناپېژندلي شهزاده دراتلو لارې یې وڅارلې، هغه ته وموسېده او یو وخت یې د ځواری، مور غږ وریاد کړ چې دا ددې د بې لاریو له امله رتې.

کمکۍ شهزادګۍ خپلې مینځې ته له دې امله غورېده چې کټ یې

جگړه او سوله

سم نه دی آوار کړی. هغه نه پر څنگ او نه پر ټټر، په یوه خوا هم څملاستی نه شي او هرڅه خورا کاره واړه او سخت دي. خپټې یې تر هرڅه زیات هغه زور ول. هغې تر هر بل وخت زیات پر هغې درنښت کاوه، ځکه نن شپه اناتول په خپلو کړو هغې ته، هغه زمانې وریادې کړې وې، چې ددې گېډه آواره او ښکلې وه او هرڅه ددې لپاره اسانه او لمسونکي وو. هغې چې لمن او غسټې وه، خولۍ پر سر پر څوکی ناسته وه. څنې یې جرې او دشوگيرو له زوره لېونۍ وه. کاتیا چې تر شونډو ولاندې بنگېده ددرېم ځل لپاره یې دهغې پرستن او گډه وډه توشکه آوار او سم کړل.

کمکۍ شهزادگی ټینگار کاوه:

-تاته وایم! اورې! دا کټ او پرستن نن شپه داسې لږی لږی دي، هرڅومره چې دو بد بدو هڅه کوم، خوب نه راځي، زه خپله غواړم چې وېده شم، خو نه کېږي، په دې کې زما گناه څه ده؟
دهغې غږ داسې رېږدېده لکه ماشوم چې غواړي وژاري.

له زاړه سرداره هم خوب کډه کړې وه. د زاړه سردار چوپړتې خون د خوب او وینتیا په منځ کې اورېدل چې بادار په قهر قدم وهي او د پزې سغھاری باسي. بوډا، داسې انگرېله چې لورته یې په سپکاوې سره، ده ته هم سپکاوې شوی دی او دغه سپکاوې دهغه له لپاره د زغم وړ نه و. دغه سپکاوې په ده ځکه گران تمامېده چې هغه نه ده ته، نه بل چاته، دهغه لورته، هغې لورته چې ده ته ترڅانه هم گرانه ده، شوی دی. هغه له ځان سره ژبه کړې وه، چې دا پېښه به په هر اړخیزه توگه خپرې او یوې رښتداني یریکرې ته به رسېږي، خو دې هلوځلو دآرامۍ پر ځای هغه لاپسې ناآرامه و.

له ځان سره به یې ویل:

جگړه او سوله

-د دغه شان يوه باخاري په خاطرهم پلار هېروي او هم نورخه، خپل وینسته جوړوي، سینگار کوي او ددې زلمي لپاره څنگ په څنگ اوړي. خوشاله ده چې پلار یوازې پرېږدي او ایله اوس یې پام شوی، چې زما به دې خبرو ته پام شي، (د پزې سغهاری کوي) خودا څه فکر کوي؟ زه پوند یم او نه وینم چې دا احمق زلمی په څه شرم د پېغلي بوري ین پسې ځان لېونی کړی دی؟ څومره بې شرمي او بې همتي. هېڅ ډول غرور نه لري... او زما لور هم په خپل قدر نه پوهېږي...

کله چې تیخون، وچ او له سپینو وینستنو ډک ټټر سردار ته د خوب کمیس وراغوست، بوډا په زړه کې ویل:

-دا خلک خو ما دلته نه دي رابللي، دا دلته شیطان راوستي دي، دوی راغلي چې زما ژوند گدوډ کړي، زما هغه ژوند چې یوڅو ورځې پاتې دی.

سربې له گریوانه لا راوتلی نه وه، چې وې ویل:
-بلا پسې، بلا!

تیخون د سردار له دې عادت سره خورا ښه بلد و چې کله ناکله به یې خپل خیالونه په لور آواز او چغو څرگندول، نو ځکه کله چې دهغه له پوښتنو او قهر نه ډکې سترگې راوتلې ولیدې، حیرت یې ونه کړ. سردار وپوښتل:

-وږده دي؟

تیخون د ټولو وفادارو او دنده پېژندونکو چوپړانو په څېر چې په سترگو کې دخپل خاوند په طبیعت پوهېږي، په دې هم پوه شو چې موخه یې سردار و اسیلي او دهغه زوی دي.

-هو کې جلالتمابه! وږده شول او څراغونه یې مړه کړل.
-هېڅ لازمه نه وه، هېڅ!... او خپل کت ته لاړ...

جگړه او سوله

که څه هم اناتول او پېغله بوري يې يوله بل سره څه ځانگړې خبرې نه وې کړې او د مينه ناکې پېښې او د خواري مورې ترپيدا کېدو پورې يې په دې اړه څه مخالفت هم نه لاره، ولې په دې پوهېدل چې په دې اړه دې خبرې شته چې دوی بايد په پټه دزړه خواله پرې وکړي، نو له دې کبله له سهار راهيسې په دې تکل کې و چې يوازې سره وگوري نو کله چې شهزادگي مارييا په ټاکلي وخت دپلار دفتر ته لاره، اناتول او پېغله بوري يې وخت پيدا کړ چې په باغچه کې سره يوځای شي.

شهزادگي مارييا، هغه ورځ سهار په وېرې او رېږدېدا دپلار دفتر ته نږدې شوه.

هغې ته داسې برېښېده، چې نه يوازې ټول په دې پوهېږي چې نن دهغې بخت څرگند بږي بلکې ټول په دې هم پوهېدل چې هغه خپله په دې باب څه فکر کوي او دغه حالت يې دتيخون او سردار واسيلي دهغه چوپړ په څېره کې چې تودې او به يې خپل خاوند ته وړې او په دهليز کې ددې په ليدود درناوی لپاره ترملاخ شوی و، وليد.

مشرسردار تر بل هر وخته، هغه سهار پر خپلې لور مهربان او خواخوږی و. شهزادگي مارييا دخپل پلار په دغه حالت ښه پوهېده. دا هماغه حالت و، چې کله به مارييا نه شو کولای د رياضي پوښتنې حل کړي، دپلار په بشري کې به يې راڅرگندېده او بيا به له قهره پاڅېد او په کلکو متو به له هغې لرې او په کرار آواز به يې يوڅېره خو واري تکراروله.

مشرسردار بې له ځنډه اصلي خبرې ته راغی او په داسې حال کې چې لورته يې تاسو ويل، په خبرو پيل وکړ او وې ويل:
- هغوی ستا ريارۍ ته راغلي او پروڼ يې ماته وړاندېز وکړ. او تر لږ ځنډ نه وروسته يې وويل:

جگړه او سوله

- کېدای شي دومره پوه شوي يې چې هغه خپل روزل شوي (دانه وه څرگنده چې ولې سردار نیکولای اندروویچ، انا تول دپلاردلاس روزونکی باله) زما دبنکلو سترگو دیدن ته نه دی راوستی. تاته مې وویل چې پرون يې له ماسره خپل زوی ته ستا دکړو په اړه ویلي دي، هماغه شان چې زما په کار پوهېږي پرېکړه مې تاته پرېښوده. د شهزادګۍ څېره تکه سره او سپینه شوه او په گڼۍ يې وویل:

- پلاره زه دې په خبرو پوه نه شوم؟

- پلار په خورا خواشندانې چيغه کړه او وې ویل:

- په خبرو پوه نه شوم، يعني څه؟ سردار واسيلي خپل زوی ته خوبښه کړې يې، چې ناوې يې شي، هغوی ريباری ته راغلي، اوس زما په خبره پوه شوئ. زما خبره زغرده او په ډاگه ده! اوس زه له تانه پوښتم چې ته څه په کې وايي؟

شهزادګۍ په ورو، ترشوندو لاندې وویل:

- پلاره جانه! زه نه پوهېږم هر رنگه چې ستاسو...

- زما خوبښه؟ زه دلته څوک يم؟ زما خوبښې ته به نه گوري، زه خو مېړه نه کوم، ته بايد په خپله ووايي.

شهزاده گۍ احساسوله چې دپلاريې دې کار ته خوبښه نه ده، خو په هماغه شېبه يې په زړه کې وگرځېده چې دگرد ژوند برخليک يې اوس ټاکل کېږي، همدا اوس او کنه هېڅ وخت! سترگې يې ښکته و اچولې چې دخپل پلار سترگې ونه ويني، ځکه دې داسې انگېرله چې دهغو تر اغېز لاندې سم فکر او پرېکړه نه شي کولای او دتل په شان به پرته له مننې او اطاعت نه بله لاره ونه لري، هغې وویل:

- زه خو ستا له خوبښۍ پرته بله خوبښه نه لرم، خو که اجازه وي، خپل

نظر به هم څرگند کړم...

جگړه او سوله

هغې لا خبرې پای ته نه وې رسولې چې مشر سردار يې خبرې پرېکړې او په لوړ آوازي يې وويل:

- ډېره دې مبارکه وي، هغه به تا وکړي، ستا شتمني او مهربه خپل او پېغله بوري يې به ولکه او بښځه به يې کړي او ته به...

مشر سردار په دې اړه خبرو ته ځکه دوام ورنه کړ چې پام يې شو، دغې خبرې دهغې پر لور څه ناوړه اغېزه کړې وه. شهزادگۍ سربښکته واچاوه او نېرېدې و، چې له سترگو يې او بښکې راروانې شي. مشر سردار زياته کړه:

- نه! نه! ټوکې کوم. خو يوازې يوه خبره په ياد لره چې زما په اند دا دهرې پېغلې خپل حق دی چې ځان ته دخوښې مېړه خوښ کړي. ته هم په دې کار کې آزاده يې، خودا په ياد لره چې ستا ټول ژوند ستا نننۍ پرېکړې پورې تړلی دی. زما از زما د خيالو په اړه هېڅ فکر مه کوه.

- سمه ده پلار جانه! خو زه هېڅ نه پوهېږم.

- بله خبره درته وکړم چې هغه هلک هم خپل واک نه لري، هغه ته چې هرڅه ووايي، هماغه کوي. هغه نه يوازې تا بلکې بله هره هغه نجلی چې ورته ووايي، هغه کوي. خو ته او س پوره واک او دټاکنې حق لري. لاره شه خپلې کوټې ته، خپل چرت ووايه، يو ساعت نور وخت لري، بيا راشه او دټولو مخکې خپله خوښه ووايه: يا هو او يا نه! زه پوهېږم او س ځي، هلته کېنې او دعاگانې کوي. ښه! دادې خپله خوښه، هرڅه چې کوي کوه يې، دعا کوي او که بښيرا، ښه به دا وي چې فکر وکړئ او خبرې خلاصه کړئ.

تر هغه چې شهزادگۍ په تنو خيالونو کې ډوبه د مشر سردار له کوټې وتله او آن دهغې تر وتلو وروسته، هغه په لوړ آواز همداسې تکراروله:

جگړه او سوله

- يا هو او يا نه، يا هو او يا نه...

دماريا برخيلک څرگند و، هغه نيکمرغه برېښېده، خو هغه څه چې دهغې پلار د بوري يڼ په اړه ويلې و، هغه خورا وحشتناکه وه. هغې نه شي کولای دهغې په اړه فکر ونه کړي. هغه د پلار له دفتره تر وتلو وروسته، په همدې خيالو کې ډوبه، د باغچې له لارې دخپلې کوټې خواته روانه وه چې ناڅاپه د پېغلې بوري يڼ آشنا بنگهاري او موسکا، هغه له خيالو رو او ويسته. هغې چې سترگې راپورته کړې، وې ليدل چې څوگامه آخوا اناتول، له فرانسوي نجلۍ (پېغله بوري يڼ) نه غيږ تاو کړې او په کرار کرار يې په غوږو کې څه وايي. اناتول د سر په راپورته کېدو شهزادگۍ مارييا وليده اوله ډاره ورپرېدېد او د بوري يڼ ملا چې شهزادگۍ يې نه ليدله پرېښوده.

د اناتول حالت داسې برېښېده چې گواکې وايي:

- ودرېږئ! دالا څوک دي او څه غواړي؟

شهزادگۍ مارييا په چوپه خوله هغو ته کتل، خو په دې يې هېڅ سر نه خلاصېده چې څه ويښي. مگر په پای کې پېغلې بوري يڼ چيغه کړه او په تېښتو يې تېښته وکړه.

اناتول په يوې خوږې موسکا د شهزادگۍ مارييا داسې درناوي وکړ چې گواکې له هغې هيله لري، ښه به دا وي، په داسې يو له ملنډو نه ډک کار وځاندي. بيا يې اوږې پورته واچولې او له هغه وړه نه چې دده دکوټې خواته وتلې وه، ووت.

يو ساعت وروسته تيخون شهزادگۍ پسې ورغی او هغې ته يې بلنه ورکړه چې پلاريې غواړي او دا يې هم ورته وويل، چې سردار واسيلي سرگيوويچ هم دهغې له پلاره سره دی. کله چې تيخون د شهزادگۍ مارييا کوټې ته راغی، هغه پر څو کې ناسته او له پېغلې بوري يڼ، نه يې

جگره او سوله

چې له ژړا شنه وه، غېږتاو کړې وه او دهغې څنې يې نازولې. دهغې
بنکلو سترگو چې هماغه پخوانۍ ارامې او ځلايې بياموندلې وو، په
خورا مينې او خواخوږۍ بوري يې ته گنډل شوې وې.

پېغلې بوري يې، وويل:

-نه! نه! زه پوهېږم نور، نو مادژوند ترپايه ستا ډاډ له لاسه ورکړ، خو
شهزادگۍ ماري او ويل:

-دا څه وايي؟ داسې نه ده! ته له پخوانه لارته گرانه يې، زه به هڅه
وکړم چې هرڅه مې له لاسه کېږي، ستا دنیکمرغۍ په لاره کې يې ونه
سپموم.

-خو تاسو ما ته نور نو په سپکه گورۍ، تاسو سپېڅلي ياست چې
ما بايد هم سپک وگنئ، ځکه په دغو پاکو احساساتو چې تاسې يې
لرئ، هېڅکله نه شي کولای زما دغه هوسناک کره درک کړئ، اې زما
خوارې ادي...

شهزادگۍ ماري په خواشداني خو موسکا د شونډو پر سرځواب
ورکړ:

-آرامه شی، زما گراني خورلنډې! زه لارم، بايد پلارته مې ورشم.

دا يې وويل او ووت.

سردار واسيلي تبکروم په لاس، پنبه يې په پنبې اړولې وه، په
گبنۍ او تلو سوکې داسې ډوب و، چې خپله يې پر خپلې خواخوږۍ او
مهربانۍ غوښتل وځاندي، د شهزادگۍ درانتو ته په شپه کې يې خورا
مينه ناکه، موسکا پر شونډو خوره وه او په دوو گوتويې په چټکۍ لږ
مېده تنباکو پزې ته کړل. له هغه سره سم پاڅېد، د شهزادگۍ ماري
دواړه لاسونه يې ونيول او وې ويل:

-اې زما نازولې مهربانې!

جگړه او سوله

له يوه ساړه اسويلي نه وروسته يې زياته كړه:

-زما د زوی برخليک ستاسو په منگلو کې دی، ستاسو خوښه، زما مهربانې، ماته گرانې، زمانا زولې ماریا! تاسو تل دخپلې لور په خپر راته گرانه وئ، ترهغه وروسته له هغې نه لرې شو او په رښتیا يې په سترگو کې اوښکې تاو راتاو شوي.

سردار نیکولای اندرېوويچ خو ځله پزه وسغوله او وې ويل:

-سردار دخپل روزل شوي، دخپل زوی له لوري تاته د واده وړاندېز کوي، اوس ته غواړي چې د سردار اناتول کور اگین مېرمن شي او کنه؟ هغه په لور او از زياته كړه:

يوازې ووايه، هو او كه نه! او ترهغه وروسته به بيا زه، په دې اړه خپله خوښه او ناخوښه تاسو ته ووايم. او بيا يې سردار واسيلي ته چې بشري يې دنوا تو حالت درلود، وويل:

-هو کې خپله خوښه! يوازې خوښه او ناخوښه؟

شهزادگۍ ماریا په خپلو ښکلو سترگو سردار واسيلي او پلار ته وکتل او په زغرده او ډاډمنه توگه يې وويل:

-گرانه پلاره! زما خوښه خو داده چې تل له تاسو سره پاتې شم او هېڅکله خپل ژوند ستاسو له ژونده جلا نه کړم، زه نه غواړم مېړه وکړم. سردار نیکولای اندرېوويچ تندي تريو کړ او چيغه يې كړه:

-اپلتي مه غږوه، داڅه حماقت دی، اپلتي، اپلتي، اپلتي! داڅه اپلتي غږوئ! لوري يې له لاسه راوښوله، بې له هغه چې هغه ښکل کړي، دهغې سړيې ځان خواته راخم کړ، خپل تندي يې دهغې پرتندي ورکېښود. او دهغې لاس يې داسې کېښکود چې نجلۍ تندي تريو او يوه نړۍ چيغه يې كړه.

سردار واسيلي له ځايه پاڅېد او وې ويل:

جگړه او سوله

-زما مهربانې! غواړم ووايم چې دغه شېبه به په ژوند کې هېڅکله هېره نه کړم، تر ټولو زمانا زولې! مور ته متې دو مړه هيله راکړه چې کوم وخت وکولای شو ستا مهربان او خواخوږي زړه ته لاره اوځای پيدا کړو. ووايئ! ووايئ، راتلونکې روښانه او له هيلو ډکه ده، ووايئ! کېدای شي...

- سرداره! ما دخپل زړه خبره تاسو ته وکړه! له هغه وياړ چې ماته مو راوبانښه مننه! خو غواړم ووايم چې هېڅکله به ستاسو د زوی ښځه نه شم.

مشر سردار وويل:

- هرڅه څرگند او پای ته ورسېدل، هغه زياته کړه:

-گرانه! ستاسو له ليدو خوشاله شوم، خورا خوشاله! ماريان ته درځه خپلې کوتې ته، درځه!

په داسې کې حال چې له سردار واسيلي نه يې غېږ تاووله، وويل:

-ستاسو له ليدو نه خورا خوشاله يم.

شهزادگۍ ماريان په زړه کې ويل:

-زه نورې هيلې لرم. زما قسمت دادي چې دنورو په نيکمرغۍ کې نيکمرغه و او سم. زه غواړم خپله مينه نورو ته په ځان ښندنه او مينې کې پيدا کړم. هرڅنگه چې کېږي زه بايد هسې څه وکړم چې پېغله بوري يې نيکمرغه شي. هغې، اناتول سره لېونۍ. مينه پيدا کړې ده او په هماغه لېونټوب په هغې پېښمانه ده. زما چې څه له لاسه کېږي ترسره به يې کړم چې ددې بدمرغې نجلۍ. ارمان ترسره او له هغه سره واده وکړي. که دغه ځوان پيسې نه لري، زه به پېغلې ته هغه ورکړم، زه به مې له پلاره او له ورور اندرې نه هيله وکړم چې مرسته ورسره وکړي. که دا نجلۍ د اناتول ښځه شي زه به ځان ترټولو نه نيکمرغه وگڼم. هغه څومره بدمرغه

جگړه او سوله

ده، دلته پردی، پردی، یوازې او خواره ده. اې پاکه خدایه! په څه
لپونتوب داله هغه سره مینه کوي، داسې هغه ورته گران دی چې هغې
خپل ځان هم هېر کړی دی، که زه هم دهغې پرځای وای، ما به هم
همداسې کړي وای.

۶

درستوف کورنۍ له ډېرې مودې راهيسې له خپل زوی نیکولای جانه هېڅ خبر نه لاره. د ژمي نیمایي وه چې گراف یو لیک ترلاسه کړ او د لیک د شاه کرښو نه یې دخپل زوی دلاسلېک نښه وپېژانده. د لیک د ترلاسه کولو سره سم، په چټکۍ او وېرې، د پښو په څو کو کرار کرار له دې ډاره چې د چا ورته پام نه شي، خپل دفتر ته لاړ، ځان پسې یې ور پورې کړ او د لیک په لوستو شو. انا میخایلو فنا چې له لیکه خبره شوه (ځکه په کور کې دهغې له خبرتیا نه پرته، دهېڅ پېښې کېدنه شونې نه وه) په کرار کرار د گراف کوټې ته ورننوته او وېې لیدل چې هغه لیک په لاس، سترگې له اوبنکو ډکې، خو په خندا هغه لولي.

انا میخایلو فنا سره له هغه چې اوس یې ژوند ښه شوی و، خولا هم درستوف له کورنۍ سره اوسېدله.

په ویرجن او پوښتنیز غږ او په هر غم او خوښۍ کې له خپلو کورښو سره د گډون د چمتوالي په احساس یې، وویل:
- گرانه دوسته!

گراف دهغې په لیدو لاپسې په سلگو شو او وې ویل:
- نیکولای جان!... لیک... ټپي... ټپي شوی... زما د زړه سره، گرافینې نازینې! هغه افسر شوی، د خدای شکر، زه اوس خپلې گرانې گرافینې ته څنگه ووايم.

جگړه او سوله

آناميخايلوفنا دهغه ترڅنگ كېناسته په دستمال يې دهغې له سترگو، پرليك تويې شوې او بڼكې او خپلې سترگې وچې كړې، ليك يې خپله ولو ست او گراف ته يې ډاډ وركړ چې تر غرمڼې مخكې او كېدای شي، د چای تر څكلو مخكې گرافينه دخداي په مرسته ددې خبرو اورېدو ته چمتو كړي.

د چای په وخت كې يې د جگړې د اوازو او نيكولای جان په اړه خبرې وكړې او بيا يې پوښتنه وكړه چې وروستی واريې له هغه نه څه وخت ليك ترلاسه كړی دی... هر وار به چې گرافينې غوښتل تردغو كڼايو وروسته پرېشانه شي، كله به يې گراف او كله به يې آناميخايلوفنا ته كتل. آناميخايلوفنا، په خورا ځيركتيا او كرار دخبرو لږې بدله كړه او له څه بې اهميته خبرو نه به يې خبرې پيل كړې. ناتاشا چې د كورنۍ دنورو غړو په منځ كې په ځيركتيا مشهوره وه او دخبرو له منځه دهغو په راز پوهېده او دنورو په څېرو كې هرڅه لوستل، د سهارنۍ له پيله دې ته پام كړی و، چې ددې دپلار او مېلمنو ترمنځ كوم رازشته او داراز ددې ورور نيكولای پورې اړه لري... تر ډوډۍ وروسته يې ځان آناميخايلوفنا ته ورساوه، په واړه مېلمستون كې ورتراغړې شوه او وې ويل:

-گرانۍ ترورې! گرانې ترورې! راته ووايه څه خبره ده؟

-نه، كومه خبره گرانې؟

-نه گرانې ترورې، ماته خوږې او دزړه سرې! كله دې پرېږدم، پوهېږم

چې كومه پېښه شوې ده.

آناميخايلوفنا سر وښوړاوه او وې ويل:

-عجيبه ځيركه او هوښياره نجلۍ يې، گرانې!

ناتاشا دهغې له بشري تصور و كړ چې، تصور يې رښتيا ده، چيغه

يې كړه او وې ويل:

جگره او سوله

-دنيكولای ليك رارسېدلی دی؟ هر و مروه مدها خبره ده؟
-خو دخدای لپاره احتیاط کوه. ته پوهېږې چې دا خبر به دې مور ته
څنگه ټکان ورکړي

-کوم بې، مور ته مې کوم ! خو که راته ونه وایي چې څه يې
ليکلي، نه و راته وایي؟ همدا اوس ځم او ورته وایم.

آنا ميخاييلوفنا دې ته اړوته چې په لنډه توگه دليک خبرې هغې ته
و وایي، خو له هغې بې هيله وکړه چې په دې اړه هېڅ چاته، څه ونه وایي.
ناتاشا پر ټټير او تندي صليب وکېښ او وې ويل:

-قسم خورم، قسم، چې هېڅ چاته ونه وایم او په چټکۍ دسونيا
خواته ورغله او په وياړمن او ډاډمن آواز يې وويل:
-نيکولای جان... ټپي... ليک...

دسونيا بشره سمدلاسه تکه سپينه شوه او يوازي يوه خبره يې له
شونډو راوته:
-نيکولا!

ناتاشا چې دوور دټپي کېدو د خبر په اورېدو دسونيا د بشري
بدليدل وليدل، ددې خبر غم لږلي اغېز ته يې پام شو. ځان يې دسونيا
غېږ يې ته وروارتېږه، د هغې پر ټټير يې سر کېښکوده، په ژړايې پيل
او وې ويل:

-ټپ يې هومره ژور نه دی، حال يې ښه دی او بله دا چې اوس يې
د افسري رتبه هم ترلاسه کړې ده. ليک يې هم خپله ليکلی دی.

پيتا چې په درنو او غوڅو گامو په کوټو کې گرځېده، وويل:
-ويني! څرگنده ده چې تاسو ټولې ښځې پرته له ژړانه په بل څه نه
پوهېږئ. زه په دې ډېره خوشاله يم چې... رښتيا وایم، ډېره خوشاله يم چې
ورور مې دنورو په منځ کې دغه شان مېرانه کړې ده. ستاسو له ساندو او

جگړه او سوله

بنگهاري نه پرته بل څه زده نه دي. ناتاشا په ژړا کې، و مو سپده.

سونيا وپوښتل:

- تالیک خپله ولوست؟

- ما لوستی نه دی، خو هغې وویل چې هرڅه په خیر تېر شوي او هغه

اوس د افسری رتبه گټلې ده.

سونيا پر تېتر او تندي صلیب وکېښ او وې ویل:

- دخدای شکر دی، خو که هغه ته تېرویسټلې یې، بیا به څنگه

وشي؟ درځې چې مور ته ورشو.

پتیا چوپ او او همداسې په کوټې کې گرد گرځېد، هغه وویل:

- که زه د نیکولای پر ځای وای، ما به تر ټولونه زیات فرانسویان

وژلي وای، هغه ډېر سپک خلک دي. پتیا خپلې خبرې اوږدې کړې:

- ما به دومره ډېر هغه وژلي وای، چې لوی انبار به مې ترې جوړ کړای

وای.

- پتیا چوپ شه! ته خو خورا ساده یې.

- زه ساده نه یم، ساده هغه څوک دي چې په هرڅه پسې هسې ژاړي.

ناتاشا تریوې شپې چوپتیا نه وروسته وویل:

- هغه ستا ښه یاد پري؟

سونيا و مو سپده او وې پوښتل:

- ته له مانه پوښتي چې نیکولای مې یاد پري او کنه؟

ناتاشا چې غوښتل یې خپلو خبرو ته زغرده ښه ورکړي، وویل:

- نه، سونیا! زما موخه دا وه چې هغه دې هسې یاد پري چې پوره دې

یاد شي؟ د سارې په توگه زه چې نیکولای یادوم، دهغه ټول کره وړه

رایاد پري، خو باریس مې سم نه یاد پري، اصلا مې نه یاد پري.

سونيا په حیرت وپوښتل:

جگړه او سوله

-څنگه دې باریس نه یاد پرې؟

-داسې نه چې نه مې یاد پرې، بشره مې یې یاد پرې، خو هسې چې مې نیکولای یاد پرې هغه مې نه یاد پرې. نیکولای، همدا چې سترگې و ترم، وینم چې هغه مې ترمخې ولاړ وي، خو باریس داسې نه دی. خپلې سترگې یې وتړلې او وې ویل:
-وینئ، هېڅ نه وینم، هېڅ...
سونیا وویل:

ناتاشا! له هغه شېبې نه چې ستا په ورور مینه شوې يم، هرڅه چې له هغه، ماته پېښ شي، پروایې نه لرم او زړه به ترې بېل نه کړم.
ناتاشا په حیرت سونیا ته ځیر او همدا سې چوپه خوله وه. داسې یې انگېرله، هغه څه چې سونیا وایي، رښتیا دي او هغه مینه چې هغه انځوروي، رښتیا کېدونکې ده، خو دې لا دغه حال په خپل ژوند کې نه ولیدلی، که څه هم هغې دا منله چې دغه راز مینه وي، خو هغه یې درک کولای نه شوه. هغې وپوښتل:

-ته هغه ته لیک لیکې؟...

سونیا تکه سره شوه او وې ویل:

-نه پوهېږم که هغه یې ولیکي، زه به یې هم ولیکم.

-ته هغه ته د لیک له لیکلو نه، نه شرمېږم.

سونیا و موسېده او وې ویل:

-نه!

-خو زه په دې شرمېږم باریس ته لیک ولیکم.

-په څه شرمېږئ؟

-همدا سې، نه پوهېږم، نه پوهېږم، هسې شرمېږم.

پتیا چې دناتاشا له مخکنۍ خبرو نه خوابدی شوی و، سونیا ته

جگړه او سوله

وويل:

-زه پوهېږم، ولې شرمېږئ؟ له دې نه شرمېږئ چې لومړي خو هغه په دغه غټ خپټي عينکي (پتيا، خپل همنامي پيږ، چې نوی گراف بېزاو خوف شوی و، په دې نامه نوموه) مينه شوې او اوس په دې سندرغاړي مينه شوې (دلته يې موخه دناتاشا د آواز ايتالوی بنوونکی و) هغه له همدې نه شرمېږي.

ناتاشي وويل:

-پتيا ته احمق يې.

پتيا، چې لاس کاله يې پوره شوي نه و، ديوه بوډا په خبر وويل:

-احمق خو يم، خو تر تانه احمق نه يم ادکې.

گرافينه چې لا دسهارنۍ په وخت کې دانامیخایلو فنا له خبرو نه خپه شوې و، همدا چې خپلې کوټې ته ورسېده، پر څوکی کېناسته، سترگې يې چې اوبنکې په کې راډنډ شوې وې، دخپل زوی له واړه اوبنکلي میناتور شوي انځور نه، نه شلولې. آنا میخایلو فنا چې لیک يې په لاس کې و، دپنسو پرسر، کرار کرار دگرافینې کوټې ته ورنېږدې شوه، دهغې ددروازې ترشا ودرېده او بوډا گراف ته يې چې دې پسې جوخت راروان و، وويل:

صبر وکړئ، لږ تم شی. او ورېې ځان پسې وروتاړه.

گراف سرد دروازي دکلي په سوري ورکېښود او غوږيې ونيو.

په پیل کې، دورځنیو خبرو اترو غبراته، وروسته یوازې د انامیخایلو فنا مینه ناک غږ چې په هر اړخیزه توگه يې خبرې کولې اورېدل کېدې، بیا دهغې یوه چیغه واورېدل شوه او تر هغه وروسته یوه چوپتیا خوره او سمدلاسه دواړه غږونه په خونښۍ سره گډ شول، دانامیخایلو فنا دپنسو غږ تر غوږه شو او دروازه يې را خلاصه

جگړه او سوله

کړه دهغې په خېره کې، دهغه جراح ډاکټر غرور او وياړ ليدل کېده چې گواکې يو خورا دروند او سخت عمليات يې په بري پای ته رسولي وي او غواړي نندارچيان دخپل هنر دندارې ستاينې ته ور ووبولي. د بري له خونده ډکه، په يوه وياړمنه خوځېدا يې وويل:

-مهرباني وکړئ، کار پای ته ورسېد.

گرافيني، په يوه لاس کې د زوی، نیکولای په تصوير انځور شوي تنباکرومړه او په بل لاس کې يې ليک نیولی و، خپلې شونډې يې کله يوه او کله هم بل ته کېښکودې. د گراف په ليدو يې، لاسونه هغه ته وروغځول، دهغه بې وېستو سر يې په غېږ کې ونيو او د سر له پاسه يې ليک او په تنباکرومړې کې د زوی انځور ته کتل. دهغه تک شين سر يې له ځانه په خورا کراري ددې لپاره پورې واهه چې ښکل يې کړي. ويره، ناتاشا، سونيا او پيتيا کوټې ته رانوتل او د ليک لوستل پيل شول. نیکولای په ليک کې د جگړې او هغو دوو نښتو د حالت په اړه په لنډه توگه ليکلي و، چې ده په کې گډون درلود، بيا يې دافسري داخيستو او بيا يې ويلي و چې د مورجانې او پلارجان لاسونه ښکلوي او له هغو نه هيله کوي چې ده ته دعا وکړي او يادونه يې کړې وه چې ويره، ناتاشا او پيتيا ته سلامونه لېږي او هغوی ښکلوي. ددې ترڅنگ هغه ښاغلي شلینګ، مېرمن شوس او خپلې مينځې ته هم سلامونه لېږلي وو. هغه بيا هيله کړې وه چې گرانه سونيا دپخوا په شان ورته گرانه ده، هغه يې ډېره يادېږي او بايد دده له خوا ښکل شي. سونيا، ددې خبرې په اورېده تکه سره او په سترگو کې يې اوښکې رانېکاره شوې. هغې چې، دې ته د وراوښتل شويو غلچکونو زغم نه درلود، په تېښته لوی تالار ته وتښتېده، داخوا، آخويې منډه کړه، وچورليده، لمنه يې چې له منډو نه پيدا شوې وړمۍ وو هله، لکه سايوان داسې يې

جگړه او سوله

وغورپوله او په خورا خوبښۍ او مستۍ په غورپدلي لمن پرځمکه
کېناسته.

گرافینې ژړل.

وېرې وپوښتل:

-مورې ولې ژاړې؟ له هغو خبرنه چې هغه لیکلي، مور باید خوشاله
شو، نه دا چې اوښکې تویې کړو. دا په رښتیا چې یوه د حق خبره
وه، خوگراف، گرافینې او ناتاشا، ټولو هغې ته د ملامتۍ په سترگه
کتل.

گرافینې خو په زړه کې ویل:

-د انجلۍ چاته پاتېږي؟

د نیکولای لیک په سلگونو واړې ولوستل شو او هر هغه چا چې
دهغه دا ورېدو ویاړ غوښته، باید گرافینې ته چې یوه شېبه یې هم لیک
له منگولو، نه لرې کاوه، ورنېرېدې شوي وای، ښوونکې، مینځې او
آشنایان به ټول راتلل او گرافینې به بیا بیا لیک لوسته او د هر وار
لوستلو نه به یې له خوند اخیستو سره په هغه کې د نیکولای دنویو
ویارونو رازونه موندل...

د لیک یوه برخه یې چې لوسته، بیا به یې وویل:

-څه ښکلي لیکنه؟ څنگه هرڅه ښکلي انځوروي او څه لوی
روح! د ځان په اړه هېڅ نه لیکي، خو د دې دینسوف چې نه پوهېږم څوک
دی، څومره ستاینې کوي. حال دا چې دی په خپله به تر ټولو په مېړانه
جنگېدلی و. د خپلو زورېدونو په اړه یې هېڅ نه دي لیکلي، رښتیا چې
خورا مېړنی... او دنورو زلمیانو لپاره دویار او سربښدنې ښه دی....

د ټولې کورنۍ په گډو هڅو، تریوې اونۍ وروسته د نیکولای
د لیک ځواب ولیکل شو. هغه لومړی گډوډ او بیا سیخ او ښکلی لیک

جگړه او سوله

ولیکه دگراف په زیار او دگرافینې ترخارنې لاندې، هرڅه، دورځني ژوند دارتیا وړ واړه توکې، پیسې، جامې، پوځی نښې او کالي نوي افسر شوي ځوان ته چمتو او برابر شول.

انامیخیلوفنا چې په منډو تررو او دآشنایانو او اړیکو په پیدا کولو کې یې ځانگړی مهارت درلود، په دې بریالی شوې وه چې په پوځ کې هم ځان او خپل زوی ته ملاتړ او غمخوران پیدا کړي، آن دالاره یې هم موندلې وه چې لیک دگار دستر قوماندان شهزاده کانستانتین پاولوویچ په نامه ولیکي... هغه په دې ډاډمنه وه، که دغه لیک دغه قوماندان ته ورسېږي... قوماندان به هغه باریس او باریس به هغه نیکولای ته ورسوي...

۷

د نوامبر په دولسمه د کوزوف جنگيالی پوځ په الميوخ نومي ځای کې قرارگاه نيولې وه او دې ته يې ځان چمتو کاوه چې يوه ورځ وروسته د روسيې او اتريش د ټولو اکانو په وړاندې پرېت سرته ورسوي.

يوه قطعه چې تازه له روسيې نه رارسېدلې وه، هغه شپه يې د اولميوخ په پنځلس ورسټ واټن کې تېروله، هغې قطعي غوښتل چې سبا ته د سهار په لسو بجو مخامخ له هماغه ځايه د پرېت ډگر ته لاړه شي.

په همدې ورځ نیکولای رستوف د باریس له خوا داسې یولیکل شوی یادښت ترلاسه کړ، چې د ازما عیل کنډک تېره شپه د الميوخ پنځلس ورسټ واټن ته نه دی رسېدلی، خو باریس دې ته سترگې په لاره دی چې ده ته رالېږل شوې پیسې او جامې ترلاسه کړي. له جبهې نه تر راگرځېدو وروسته ددوی پوځ، الميوخ ته نېردي د ځای پر ځای کېدلو له امله هغه خورا زیاتو پیسو ته ځکه اړتیا لرله، چې هلته اتريشي او يهودي سوداگر د پرزيات وو او په زړه پورې شيان يې خرڅول. د پاولگراد په غونډ کې دنویو ترفيعو، مډالونو او نښانونو داخيستو له امله هره ورځ بندارونه وو، مېلمستياوې وې، جامونو او شرابونه وو، اولميوخ ته دمجاري کارولین د لیدو په تمه تگ

جگړه او سوله

راتگ، چې هلته نوی رارسېدلی و او له نازولو بڼکلو ساقیانو سره یې میخانه جوړه کړې وه. رستوف چې تازه یې دویم برید گیتوب ته خپله ترفیع لمانځلې وه، د دنیسوف بدوین نومې آس یې اخیستی و، د دوکاندرانو او میخانوپوروري و، همدا چې د باریس یادښت یې ولوست، له خپل یوه انډیوال سره اولیموخ ته لاړ، ښه ډوډۍ یې وخوړه او یو بوتل شراب یې وڅکل او ترهغه وروسته په گارډ کې دخپل ماشمتوب د وختونو انډیوال ته یوازې ورغی... کله چې رستوف هلته ورورسېد، هلته ډېر خلک او له هغه ډلې نه باریس دمیز شا او خوا ته ناست وو او د شطرنج لوبه یې کوله... باریس له بیرگ سره لوبه کوله. توده لوبه روانه وه. باریس وویل:

- اوس به وگورم چې دې ځای نه څنگه ځان ژغوري!
بیرگ ځواب ورکړ. هڅه به کوو. خپلې گوتې یې پیاده ته ورنېږدې کړې، خو پېښمانه شو او لاس یې بېرته کړ.

په دې وخت کې دروازه خلاصه او رستوف چیغه کړه:

- بالاخره مې پیدا کړ، واه واه، بیرگ هم دلته دی. درځی بچیانو، نور نو ویده شی. دا د نیکولای د ماشمتوب د مینځې خبرې وې، چې نیکولای او باریس دهغو په اورېدو په کرس کرس خندل او نن یې دهغه په لیدو بیا د خندا لپاره تکرار کړې... باریس د رستوف هرکلي ته پاڅېد، خو د پاڅېدو په وخت کې یې دې ته پام شو چې د شطرنج په ډره ولگېد، هغه پاڅېده، خو ده یې مخه ونيوله او پر ځای یې کېښوده. دوی د دود له مخې چې سره مچول یې، دوی سره مچ هم نه کړل او نیکولای ځان شاته کړ... نیکولای غوښتل چې دخپل ملگري د پیدا کېدو په وخت کې داسې یو څه وکړي، چې یوازې دده کړه وي. د ساري په توگه هغه غوښتل چې هغه و سکونډي یا یې پورې وهي او آن هغه یې مچ هم نه

جگړه او سوله

کې باریس برعکس خورا کرار او په مینه له هغه غېږ چاپېره او درې واړه یې رستوف مچ کې هغوی لږترلږه نیم کال سره نه ولیدلي او دواړه په هغه منگ وو چې زلمیان په هغه کې دژوند لومړني گامونه پورته کوي، دواړو په یوبل کې خورا زیات بدلونونه چې دهغوی دکار او زیار دچاپیریال اغېزو، ولیدل هغه ټول دوی ته تازه وو. هغوی دواړه تر وروستي دیدنه وروسته ډېر بدل شوي وو او تلوار یې سره درلود، چې دغه بدلونونه یوبل ته ونښي.

رستوف په خټو خپل ککړ پطلون هغه ته وربښود، په ډډ او زغرد پوځي آوازي چې دباریس لپاره چورنوی و، وویل:

-وگورئ! دا څنگه ښکلی، سپېڅلی او پاک دی، ته به وایي چې چکرته وتلی، گرځي راگرځي، تاسو چېرې او مور دجبهې خوار سرتېري چېرې؟ دکور اتریشي کورنې درستوف دلور غږ په اورېدو، له دروازي نه سر راوویست.

رستوف سترگه کېښکوده او وې ویل:

-واه واه، ښه خوندونه مو کړي دي، ښه شی ده.

باریس وویل:

-داڅه خبره ده چې داسې چغې وهې! په دې شروشور خلک ډاروې.

اوبیا یې زیاته کړه:

-نن مې دې انتظارنه لاره، همدا پرون وچې دکوتوزف یو یاور بالکونسکي، یو یادښت راو لېږه، خو هېڅ تصور مې نه کاوه چې داسې ژر به هغه تاته ورسوي... ښه اوس راته ووايه چې، څنگه یې؟ څنگه؟ کله تر ډزو لاندې راغلي یې؟

رستوف بې له هغه چې، ځواب ورکړي، دگيورگي صلیب ته چې دپوځي دریشی پر ټټريې ځوړند و، په سرتېره مېرانه ټکان ورکړ او

جگړه او سوله

غاړې ته پروت تړلي لاس ته اشاره او بېرگ ته وکتل او وي ويل:
-داده گوره نو!

باريس په موسکا وويل:

-هوکې هوکې! آفرين ډېرښه! مور هم ښه وياړمنه مېرانه وکړه. هر ورو به خبر شوی يې چې، وليعهد تل زموږ له کنډک سره روان و، نو له دې کبله ټولو خوندونو او آسانتيا نه برخمن وو. په پولند که خو به چې هر چېرې رسېدو، هرکلي وو او مېلمستيا وې، ماښامنی او نڅاوې او بندارونه! څه درته ووايم، وليعهد هم له ټولو افسرانو سره ښه خواخوږي کوله.

دواړو انديو الونو، هريو دخپل ژوند کيسې او غوړې کولې: يوه دخپلو سربندونو، نشو او مستيو، چې د سورو افسرانو د ورځني ژوند ځانگړتياوې دي غوړې کولې او بل د سترو شخصيتونو ترلاس او څارنې لاندې د خدمت دښو ځانگړتياوو، د خوندونو کيسې کولې.
رستوف وويل:

-هوکې په گارد کې خو خدمت بل خوند لري، رښتيا ولې شرابو پسي څوک نه لېږي؟

باريس لږتندی تريو کړ او وي ويل:

-هرمرو نور، شراب غواړي؟

دخپل کټ خواته ورنېږدې شو، دخپل پاک سرو بږدي لاندې نه يې دپيسو وره کڅوړه راوويسته او سپارښتنه يې وکړه چې شراب راوړي هغه زياته کړه:

-هوکې! تاته بايد ليک او پيسي هم درکړم.

رستوف، ليک واخيست او پيسي يې پر اوږدې څوکی ور وارتېږلې، څنگلې يې پر ميز کېښودې او دليک په لوستلو بوخت

جگره او سوله

شو. دلیک خو کرنې یې چې ولوستې، په خورا قهر یې بېرگ ته وکتل او همد چې دهغه غبرگ کتل یې ځان ته ولیدل، مخ یې دلیک تر شاپت کړ.

بېرگ پر خوکی له پیسو ډکې پرتې کخوړې ته وکتل او وې ویل:
- ښې پرېمانه پیسې یې درته رالېږلې دي، خو موږ خوران باید د عسکرې په معاش ژوند وکړو، مگر زه باید د ځان په اړه ووايم چې...
رستوف په ترخه ژبه او لوړ آواز وویل:

- گرانه بېرگه! خوږه ملگریه! پوهېږې که تاسو له کوم ځایه او له کوم چانه کوم لیک ترلاسه کړې وای او تاسو دخپل ملگری دیدن ته ورغلي وای او غوښتل مو چې له هغه سره د زړه خواله او غورې وکړئ، نو که زه هلته وای سمدلاسه به مې یوازې پرېښي وای او تللی به وای، چې ستاسو دخبرو خنډ شوی نه وای. نو اوس غوږ شه! مهربانی وکړئ او کومې خواته لاړشئ، هرې خواته چې ځئ، یو چپرته لاړشئ او خپله نشه وکړئ، بلادرېسې، ووزئ.

دا خبره یې چې وکړه، سمدلاسه یې لاس پر اوږې ورکېښود او په خورا مینه یې هغه ته وکتل، هغه غوښتل په دې توگه دخپلو خبرو توندوالی لږ نرم کړي، نو زیاته یې کړه:

- پوهېږئ! چې خپه نه شئ، ته خو زموږ پخوانی یار یې، ځکه داسې ډانگ پېلې او سپینې خبرې در سره کوم.

بېرگ پاڅېد، په ډک ستوني او مات آوازي وویل:

- پوهېږم، سرداره! داڅه خبره ده، هېڅ پروانه لري، ښه پوهېږم.
باریس وویل:

- دکور څښتنانو ته ورشه! هغوبللی وې.

بېرگ، خپل پاک، بې لکو او بې دوږو خر نري کوټ

جگړه او سوله

واغوست، دهینداری په وړاندې یې خپلې جرړې خنې د ټولواک الکساندر پالوویچ په شان پورته خواته رمخ کړې او همدا چې پوه شو چې جامې یې درستوف خوښې شوي دي، په خوښۍ او موسکاله کوټې نه ووت.

رستوف د لیک د لوستلو په لړ کې وویل:

- یو خو سکی رانه جوړ دی.

- ولې څه خبره ده؟

- هسې یو خنخیر رانه جوړ دی، هغو ته مې یو لیک هم نه دی

ورلېرلی، ډېر پرېښانه شوي دي.

تک سور شواو بیا یې تکرار کړه:

- په رښتیا چې مردار خنخیر رانه جوړ دی، ښه ورکه وه یې، گوره څه

ته گورئ! دا گوریل شرابو پسې واستوه چې لږ شونډې لمدې کړو.

د کورنۍ له لیک سره یو سپارښتیز یادښت هم مل و. دغه یادښت

زړې گرافینې د انامیخایلو فنا له لارې دهغې د دوستانو له خوا

درستوف د قوماندان باگراتیون په نامه لیکل شوی و...

رستوف چې دغه یادښت ولوست، هغه یې میز لاندې وارتپړه او وې

ویل:

- دالا څه حماقت دی؟ زه داسې لیکونو او واسطو ته اړتیا نه لرم.

باریس وویل:

- ولې دې لیک وارتپړه؟

- هسې ددې واسطو، ماسطو لپاره یو یادښت و، زه هغه څه کوم، بلا

ورپسې.

باریس یادښت راپورته کړ، هغه یې ولوست او وې ویل:

- څنگه بلا ورپسې؟ دا یادښت تاته خورا گټه لري؟

جگړه او سوله

-زه هېڅ څه ته اړتيا نه لرم او نه دچا يا وري غواړم.

باريس وپوښتل:

-نولي؟

-يا وري يعنې مزدوري.

باريس سر وښوراوه او وې ويل:

-زه تصور كوم، ته لاتراوسه هم په خيالونو كې ډوب يې.

رستوف ځواب ورکړ:

-او ته لاهماغه شان ديپلومات چې وې يې! راځه ورکه وه يې، ته څه

هيله لرئ؟

-څه وو ايم! دادي وينئ، تراوسه پورې هرڅه ښه دي، خو غواړم

اعتراف وکړم چې هيله مې لرله، چېرې يا ورشم، يا ور، نور نه غواړم

جبهه کې پاتې شم.

-ولي؟

-گوره يو وار چې پوځ ته لاړې، بيا نو بايد هڅه وکړې چې کرار

کرار لوی منصب ترلاسه کړې.

رستوف چې برېښېده، دخيال مرغه يې بل چېرې الوزي، وويل:

-ښه! نو داسې آ!

په ځير ځير يې دخپل دوست سترگو ته سترگې گڼدلې وې او داسې

برېښېده چې هسې دهغه په سترگو کې دکومې پوښتنې ځواب لټوي.

په دې وخت کې و، چې زاړه گاورييل، شراب راوړسول.

باريس وويل:

-زه خو شراب نه شم خکلی، نو اوس الفونس کارليچ پسې يو څوک

ولېږه چې هغه يې درسره وڅکې.

رستوف له سپکاوې نه په ډکه موسکا وويل:

جگړه او سوله

-ولېرېه! ولېرېه! نو دا وړسترگې جرمن سره به... څنگه؟
باريس وويل:

-هغه خورابنه، صادق او دنبه طبيعت خاوند دی.

رستوف يو ځل بيا په ډېر ځيرد بارييس سترگو ته ځير شو او يو سوړ اسويلی يې وويست. بېرگ هم بېرته راستون شو، د بوتل سريې مات او دغه درې کسيزه مرکه توده او توده شوه. د گارد دوو افسرانو، رستوف ته دخپلې سفر بری او داچې څنگه په روسيه کې، په پولند کې اوله هغه نه بهر په نورو ټولو ځايو کې خلکو هغوی ته تود هرکلی وایه. هغوی د ټوکو تر څنگ، دخپلو قوماندانانو د کړو وړو، دمشر سردار او دهغه د سپېڅلوالی او ځيرکتيا نکلونه کول...

بېرگ، خپل پيپ ولگاوه، په داسې حال کې چې دهغه لوگی يې کړی، کړی، مخ پورته لېرېه، وويل:

رستوف، دخپلو نکلونو په منځ کې دلته رسېدلی و چې:

-ته يې تصور هم نه شې کولې چې ديرغل په وخت کې انسان څه يو عجيب او ليونی احساس لري- اندرې بالکونسکي چې بارييس ورته سترگه په لارې و، راننوت. د سردار اندرې داخو بېدل چې د ځوانانو ملاتړ وي او په دې وياړېده چې کولای شي له هغو سره مرسته وکړي. هغه بارييس ته هم چې لنډه موده مخکې يې خوښ شوی و، بڼه نظر لاره او تکل يې لره له هغه سره هم مرسته وکړي.

کو توزوف، اندرې ته سپارښتنه کړې وه، چې ځينې اسناد وليعهد ته ورسوي او په لاره کې يې په دې تمه چې بارييس به يوازې وگوري، دهغه کوټې ته ورننوت. خو کله چې کوټې ته ننوت د سوړو پوځونو... دا کبرجن افسريې چې په ځانستايينو او خپلو پوځي بریو لگيا و، وليد.

جگړه او سوله

اندرې ترستري مشي نه وروسته باریس ته و مو سپد ، خو رستف ته په کتو سره یې تندى تریو شو ، سړیې و بنوراوه او په خواره ستومانۍ پراوړدې شوکۍ کپناست. هغه په دې خواشینى و ، چې دغسې کسانو لکه رستوف سره مخامخ شوى دى. رستوف چې په دې خبره پوه شو ، خوايې بده شوه ، مگر اندرې یو پردى سړى و ، نو ځکه یې ددې خبرې هېڅ پروا ونه ساتله. خوددې ټولو خبرو سره سره و شرمېد ، تک سوراو چوپ شو. باریس د سردار اندرې نه ، په سترې قوماندانۍ کې دنویواو تازو خبرونو پوښتنه وکړه او وې ویل کې امکان لري او له رازه وتلې خبره نه وي ، دوى ته دې ووايي.

بالکونسکې داسې ښودله چې گواکې دهرچا ترمخې غږېدای نه شي ، وویل:

- کېدای شي د پرمختگ امر وشي.

بېرگ له وخته په گټه اخیستو سره په خورا درناوي وپوښتل چې ایا دټولپو قوماندانانو ته دهغودمعاش ددوه برابره کېدو ، آوازه رښتیا ده او کنه؟

سردار اندرې په خندا ځواب ورکړ چې دى هومره لوى منصب نه لري چې په دغو له رازونو نه ډکو پرېکړو خبر وي. بېرگ کړس کړس وخنډل.

سردار اندرې ، باریس ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

- ستاسو په اړه به لږ وروسته وغږېږو. بیایې رستوف ته وکتل او زیاته یې کړه:

- سباته به تر پریټه وروسته ماته راشئ ، هرڅه مې چې له لاسه وشي ، وبه یې کړم.

تر هغه وروسته یې شاوخوا ته ځیر شو ، پرته له هغه چې درستوف

جگړه او سوله

ماشوم وزمه بې پروايۍ ته چې په قهر بدله شوې وه پام وساتي، وويل:
- فکر کوم تاسو دشونگرايينسکې د جگړو په اړه غږېدئ، تاسو هم
په هغو جگړو کې گډون کړي و، که څنگه؟
رستوف له ملنډو نه په ډکه ژبه چې گواکې هڅه يې کوله اندرې خپه
کړي، وويل:

- خود مې گډون درلود.

بالکونسکي د سواره پوځي له قهره ډک حالت ته پام شو، ډېر خندي
تر نظره ورغی او له سپکاوي نه په ډکه موسکايې وويل:

- ددې جگړو په اړه خورا ډېرې کيسې کېږي رستوف چې له غضب
نه ډکې سترگې يې باريس او بالکونسکي ته وراړولې وې، په ډېر لور
او قهر جن آوازي يې وويل:

- هوکې کيسې! کيسې خورا ډېرې دي. خو زموږ کيسې دهغه چاله
خولې دي چې د دښمن تر اورلاندې پاتې شوي دي، رښتياني دي، نه
دهغو نازولو له خولې نه چې د جبهو نه لرې په قوماندانيو کې ناست
دي، رتبې، نښانونه او مډالونه اخلي.

سردار اندرې په ډېره خوښۍ او موسکا وويل:

- البته ماهم دهغو په ډله کې شمېرې.

هغه کرکه او خوابدي چې درستوف په زړه کې د دغه افسر په
وړاندې اېشده، اوس د هغه د آرامۍ تر ليدلو وروسته له درناوي سره
گډېدله، هغه وويل:

- زه ستاسو په اړه نه غږېږم، تاسو نه پېژنم او د زړه له کومې وایم چې
ستاسو د پېژندگلوۍ لپوال هم نه يم. زه په ټوليز ډول د قومانداني
د افسرانو په اړه غږېږم.

سردار اندرې چې د آرامۍ د واک شرننگهاري يې په آواز کې

جگړه او سوله

اور بدل کېده، دهغه خبرې پرېکړې او وې ويل:

- اوس نو غور شه تاسو غواړئ ماته سپکاوي وکړئ، غواړم ووايم که تاسو ځان ته درناوي ونه کړئ، داهومره گرانه خبره نه ده. خو زه دا وایم چې تاسو ددې لپاره نه بنه ځای او نه بنه وخت ټاکلی دی. په راتلونکو څو ورځو کې باید ما او تاسو تر دې نه په یو بل لوی او خورا زغردوئل کې گډون وکړو او ددې ترڅنګ دروېتڅکوي چې ځان ستاسو پخواني اشنا بولي په دې کې ملامت نه دی چې زما څېره مو تر سترگو بنه نه برېښي او زه یې درېژندلی نه يم.

او بیا یې زیاته کړه:

- خورا به شو دې ته چې، نه مې ستا کړه ځانته سپکاوی گڼلی دی او نه ماخپله تاسو ته کوم سپکاوی کړی دی، خو دیو چا په توگه چې څو کاله تر تاسو نه مشریم، غواړم تاسو ته ووايم چې په دې خبرو پسې مه گرځئ، هغه هېره کړئ او بیا یې باریس ته مخ وروړ او په او وې ويل:

- بنه! دروېتڅو کیه! نو د جمعې په ورځ، تر پرېته وروسته درته سترگه په لاره يم بیا یې دواړو ته درناوي وکړ او له کوتې نه ووت.

رستوف ته هغه ځواب چې هغه ته یې ویلای وای، یوازې هغه وخت وریاد شو چې، سردار اندرې وتلی و او له همدې خبرې نه چې دغه ځواب یې هغه ته ویلی نه و، لاپسې تک شین شو. سمدلاسه یې سپارښتنه وکړه چې آس یې راوستل شي او له باریس سره تریوې وچې خدای په امانی نه وروسته خپل کورته لاړ. په ټوله لاره کې دغه خیال ډېره زوراه چې ایا:

- سبا ستري قوماندانی ته لاړ شي او دغه پر ځان مین یاوړ ته د

دوئل بلنه ورکړي او یا په رښتیا دغه پېښه هېره کړي؟

کله به یې له ډېرې کرکې، دهغه ډار له لذت نه خوند اخیست چې دده

جگره او سوله

د تو ما نچې دو پرې نه دغه کمکی، خوار خو کبرجن انسان رپرېدي. کله به يې بيا په ډېرې حيرانتيا دا احساسوله چې د هغه په ټولو آشنايانو کې داسې څوک نه شته چې د دغه نا آشنا يا ور په شان، دده زړه د هغه د ملگرتيا او دوستۍ غوښتونکی دی.

۸

د باریس او رستوف ترکتنې یوه ورځ وروسته، له روسیې نه دنویو رارسېدلو او هغوقواو په گډون چې له کوتوزوف سره له جگړې نه راستانه شوي وې، دروسیې او اتریش دپوځونو گډپرېت جوړ شو. دروسیې ټولو اک له خپل ولیعهد خاروویچ او اتریش ټولو اک د ارڅگیرڅوگ په ملگرتیا یوځای دخپل گډ اتیا زیریزه پوځ دپرېت ننداره کوله.

سرتېري، په خورا پاکۍ او پاکو جاموله سپیدو نه خوځېدلي او د مشق په ډگر کې، دپرېت دبرندې په وړاندې، هرې ډلې خپل ټاکل شوي ځایونه نیول. دزرگونو سرتېرو گامونو او زرگونو جنده لرونکو نیزو او ازونه په خورا هماهنگۍ په هوا کې انگازې کولې. دافسر په یوه غږ به دریش او یا کوم خواته تاو شول او په ځانگړو واټنونو کې به سره ودرېدل او بله خوا به نور پلي، په نورو خولابنکلو شونو او سرو جامو کې، او یا سواره، په برگو، تورو یا ژيرو آسووسپاره چې موزیک یې دتگ ملگرتیا کوله خوځېدل. داسونو دسمونو هماهنگوالي او دتورو شرنگهاري اورېدل کېده. بلې خواته دځلېدونکو توپونو کتارونه، چې دباروت بوي ترې راته اورېدل کېده، پرخپلو درنو ازابو بارو، له خوځېدا نه یې ټکانونه خوړل او کړپهاري یې اورېدل کېده. دا توپونه دپلو او سورو ترمنځ، تر تېرېدو وروسته هغه ځایونو ته چې ددرېدو لپاره ټاکل شوي وو، درېدل. نه یوازې څو رب او ډنگر جنرالان، له رسمي جامو سره چې ملاوي یې په ملاو سستو کې تړلې وې... نښانونه او

جگړه او سوله

مدالونه پر ټټر، بلکې غوړخني، بسکلي جامې په غاړه افسران، چې زېږې يې پاکې وهلې وې، سپېڅلې وسلې، چمتو شوي آسونه چې له لري نه ځلېدل... په لنډه توگه ټولو داسې انگېرله چې کومه ستره، پرتمينه پېښه تر مخې ده او ټول له سرداره تر سرتېره پورې ځان د دې پرتم يوه برخه بلله...

له هڅو ډکې منډې چې له سهاره پيل شوې وې، تر لسو بجو پورې هرڅه سم شوي او بېلابېلې ډلې د پرېټ په ډگر کې کتار شوې وې. ټول پوځ په درې کتارونو کې درېدلې وو. تر هرڅه دمخه سواره ولاړ وو، بيا توپچې او ترهغه وروسته پلي پوځونه کتار شوي وو....

د راغلل، راغلل! شرو شور په خورا تلوسې او گېڼۍ لکه باد په گڼو ځنگلونو کې په ټول پوځ کې انگازې جوړې کړې....

د الموتس له پلوه، يوه ډله سواره چې مخکې راروان وو، رابنکاره شول. که څه هم په دې شېبه کې باد نه چلېده، خو يوه نرمه وړمه پر پوځ تېره او پر نيزو غوټه شوې جنډې او لوړ شوي علمونه يې ورپول. تصور کېده چې دا دهغه سرتېرو د خوښۍ او خوشالۍ خپې دي چې ښار ته رانېږدې کېدونکې دي. د يوه قوماندان غږ انگازه جوړه کړه:

- تيار سۍ! او بيا دغه غږ لکه په چرگ بانگ کې د چرگ آذان لري لري د پرېټ په ډگر کې پورته شو، خو ترهغه وروسته يوه چوپه چوپيا خوره شوه.

په دغه مرگنۍ چوپتيا کې د آسونو د سمونو غږ اورېدل کېده. ټولو اکان د تيار شوي پوځ يوه اړخ ته رارسېدلې وو او د سواره پوځ د لومړي کنډک د موزيک سنډريز او از چې عمومي مارش يې غږاوه، په هوا کې انگازه جوړه کړه. داسې برېښېده چې دا غږ د موزيک غږ نه بلکې د ټول پوځ غږ و چې، د ټولو اکانو له رانېږدې کېدو نه مست

جگره او سوله

شوی او په طبیعي ډول سندریز شوی و. د مارش د سندریز غږ په منع کې د ځوان ټولو اک آواز چې له ورايه پېژندل کېده، پوځ ته هرکلی و وایه او د ژوند، ژوند غږیې وکړ. لومړي کنډک په یو آواز غږ وکړ:

-هورا!

او د هورا غږ داسې کښوونکی، پرله پسې او سندریز او له خوښۍ نه ډک و، چې خپله پوځیان د هغه له گڼوالي او پرتم نه په وحشت کې شول. رستوف چې د کوزوف د پوځ په لومړنیو کرښو کې، چې ټولو اک هم تر هرڅه دمخه هلته ورغلی و، ولاړ و. د هغه په زړه کې هم هماغه احساس تلوسه کوله چې د دې پوځ د هر غږي زړه یې توخاوه. دا احساس د ځان هېرول، دویارونو پارېدل او له هغه چاسره بې پایه مینه وه، چې دغه ستر او له خونده ډک احساس یې په دوی کې راپارولی و.

هغه داسې انگېرله چې د دغه سړي یوه خبره د دې لپاره بس ده چې دوگړو دغه بې پایه سمندر او له هغې ډلې نه دی چې په دغه سمندر کې یو شاخکی دی، ځان اور او اوبه ته واچوي، ویني تویې کړي، ځان د مرگ منگولو او یا دمېراني او اتلولۍ غږ ته وسپاري. نو له همدې کبله، ده نه شو کولای، د دغه رارسېدونکې کلمې تلوسه کې نه شي او د هغه په مینه ناک اور کې لمبه لمبه نه شي.

له هرې خوانه دخوښۍ انگازې پورته وې:

-هورا! هورا! هورا!

کنډکونو په خپل مارش سره یو په بل پسې د ټولو اکانو د رارسېدو هرکلی کاوه او بیا د هورا د شرو شور، د مارش او بیا هورا، هورا انگازې، چې پرله پسې یې قوت اخیسته، په یو کښوونکي اواز بدیلدل.

هر کنډک د ټولو اک ترورسېدو پورې، یوې خاموشې دښتې ته ورته

جگړه او سوله

و، خو همدا چې ټولواک به ورسېد، ناخاپه ژوندي کېده او له شور
و مستی نه لکه د سیلاب څپې په خوځېدا راته...

ځوان بنکلی ټولواک، الکساندر، د سواره پوځ په بنکلو جامو
کې، درې کونجه خولې په سر، په ورین تندي، په زغرد، خونه لوړ
غږ، د ټولو پام ځان ته وراړولی و.

رستوف، د موزیک ډلې ته نږدې ولاړ او په خپل تند غلچک یې
ټولواک له لرې وپېژاند، دهغه حضور پلوت ته وروړاندې شو او په پرله
پسې یې ورته کتل کله چې رستوف د شلو گامو په واټن ټولواک ته
نږدې شو، هغه په بنه توگه دهغه ځوانه او بنکلي څېره، دهغې له
ټولونښو سره ولیده. په زړه کې یې د مینې اولپوالتیا داورداسې شغلو
شغلي ووهلې چې ترهغه وخته پورې یې هېڅکله احساس کړې نه
وې. د ټولواک هرڅه، دهغه د څېرې ترټولو کمکې نښې او غږې او هره
خوځېدا، ټولو د بنکلا او پرتم څرگندونه کوله.

ټولواک د پاولگراد د غونډ په وړاندې ودرېد او په فرانسوي ژبه یې
د اتریش ټولواک ته څه وویل او وموسېد.

رستوف د ټولواک د دې موسکا په لیدو، بې واکه وغوړېده او له
ټولواک سره یې د مینې لمبې په زړه لا راخوړې شوې هیله یې لرله چې
هرڅنگه کېږي، باید خپله دا مینه هغه ته څرگنده کړي، خو په دې
پوهېده چې دا یوه ناشونې خبره ده، نو له دې کبله یې غوښتل چې له
غمه وژاړي. ټولواک د غونډ قوماندان ورو غوښت او یو څو خبرې یې
ورسره وکړې.

رستوف په زړه کې ویل:

-اې زما ربه! که هغه له ماسره غږ بدلای وای، له خوښۍ نه به مې سا
وتلې وای.

جگړه او سوله

ټولواک افسرانوته وويل:

-ټولو بڼا غلو! (رستوف ته دهغه هره خبره لکه آسماني غږ داسې برېښېده) له تاسونه دزړه له کومې مننه کوم.

رستوف که کولای شوای، دا به ورته دویار خبره وای چې ځان یې له خپل څارنه څار کړای وای.

ټولواک زیاته کړه:

-تاسو پخوا د گيورگيوفسکې د علمونو د گټلو ویاړ گټلی دی او اوس هم د همداسې یوې ویاړنې، ویاړېدو ته چمتو یاست.

رستوف تصور کاوه:

-ځان به ورنه څار کړم، ځان به ترې قربان کړم.

ټولواک بیا څه وويل چې رستوف پرې پوه نه شو، خو سرتېرو داسې هورا وويسته چې تا به ويل اوس به یې ستونی خبرې شي.

ټولواک څو شېبې د سورو په وړاندې په شک او تردېد کې پاتې شو.

رستوف په زړه کې وويل:

-دا څنگه کېدای شي شک ولري، خو وروسته یې همدا شک دهغه

دنورو چارو په شان، تر نظر پرتمین او غوره و برېښېد.

دټولواک د شک شېبې زیاتې اوږدې نه شوې. دهغه وخت له دود سره، په ښکلو چرمي ساقدارو، اوږدو ټونگه لرونکو بوتو کې یې خپلې

پټې پښې، دژړپخنی آسپې له خپټې سره چې دی پرې سپور و، وسولولې او په سپینو دستکشو کې مروړلي لاسونو یې، دآس

پرېښول شوی جلو ځان خواته راټول کړ او و خوځېد. دهغه دیاورانو بې نظمه سیلاو هم هغه پسې روان شو. ټولواک او له هغه سره مل هملاري

کرار کرار لرې کېدل، دنورو غونډونو مخې ته درېدل او په پای کې

جگره او سوله

دومره لرې شول چې دهغه دخولۍ د سپينې لورې نښې نه پرته چې دهغه دگڼو ياورانو او داتريش دټولوک دسرونو دپاسه چې دی يې بدرگه کاوه، بل څه نه ليدل کېدل.

دټولوک دياورانو په ډله کې، رستوف ته بالكونسکي هم ورياد شو، چې خورا تنبل او شوار پراس ناست دی. هغه ته ددوی پرونی ناندري وريادې شوې او دا فکريې وکړ چې هغه سيالی ته راوبولي که څنگه؟ او س يې په زړه کې ويل:

-دا ښه کار نه دي. هغه له ځانه دا پوښتنې کولې:

-ايا دا ښه کار دی چې په دې وخت کې دی ددې په اړه فکر وکړي؟ او يا په دې اړه وغږېږي؟

په دغه وخت کې چې دغه شان پاک احساسات، مينه او سرښندنه دټولو په زړونو کې راتوخېدلې دي، دا وړې او بې ځايه خبرې او يوله بل نه خپتيان هېڅ معني نه لري، په دې شېبه کې ټول راته گران او زه ټول ښښمه.

کله چې ټولوک ټول غونډونه وليدل، پرېټ پيل شو او رستوف په خپل عربي آس چې نوی يې له دنيسوف نه اخیستی و، په بې شان يکه تازی نورو سورو پسې روان و، هغه دټولوک ترسترگو ځانگړې ننداره درلوده.

رستوف چې يو بې ساري آس ځغلونکی و، مخکې له هغه چې دپرېټ په ځانگړي ځای کې دخپل درېدو ځای ته ورسېږي، دوه واريې خپل آس، په خپلو ځانگړو ټونگه لرونکو بوټوپه خېټه وواهه، هغه يې چټکې او نڅا ډوله ځغاستې ته ولمساوه. آس چې شنيډه، له خولې نه يې ځگونه باد بدل، غاړه يې هسکه غړوله، اوربوزيې شاه ته کشاوه، پښې يې يو په بل پسې په داسې ښکلا او نازکۍ هسکولې چې

جگړه او سوله

گواکې په ځمکه نه لگېږي او آس په آواره په هوا الوزي. داسې برېښېده چې دې څاروي هم د ټولو اک تند غلچک احساس کړي او په نڅا دهغه له مخې تېرېده.

خپله رستوف هم ورنونه شاته خم کړي او خپته يې دننه ويستلې وه، داسې چې تصور کېده له آس سره يو شوی دی، په تريو تندي، لېونۍ وزمه څېرې او خورا بد مستۍ او د نيسوف په وينا د جوړ شيطان په شان د ټولو اک له مخې تېر شو.

ټولو اک غږ وکړ:

-افرين دې وي، د پاولو گراد غونډ!

رستوف، په زړه کې ويل:

-لويه خدايه! څه به شوي وای چې داسې راته ويل شوي وای چې

ځان اورته واچوه.

همدا چې پرېت پای ته ورسېد، له روسيې نه تازه رارسېدل افسران او دکوتوزف پوځ ډله ډله ټوليدل او دهغو جرگې مرکې ټولې د فوق العاده ترفيعاتو، نښانونو او مډالونو په اړه وې...

خوله هرڅه زياتې خبرې د ټولو اک الکساندر په اړه وې، ټولو دهغه کړه وړه او يا خبرې اترې تکرارولې او هغه يې د زړه له کومې ستايلې.

ټولو يوه هيله لرله او هغه دا چې د ټولو اک تر لارښوونې لاندې ژر تر ژره دوی ته پر دښمن د يرغل او اوربل امر ورکړل شي. تر پرېته وروسته، رستوف او نورو زياتو افسرانو داسې انگېرله، که ټولو اک قومانده واخلې، دښمن چې هرڅوک وي دوی به هغه ماتوي.

تر دې پرېته وروسته ټول په بري ډاډمن وو او په دې يې باور درلود چې دوه گټونکې جگړې يې تر مخې دي.

۹

تر پريته يوه ورځ وروسته، باریس خپلې تر ټولو ښکلې جامې واغوستې او په داسې حال کې چې دهغه ملگری بېرگ هغه ته د زړه له کومې د بري هيله کوله، هغه يې د المتوس په لور په دې هيله بدرگه کړ چې له بالکونسکي سره وگوري، دهغه له خوا خوږې گټه واخلي، ځانته کوم منصب، په تېره بيا ياوري، چې دده لپاره په پوځ کې تر ټولو نه خورا ښه او دروند کار برېښېده، پيدا کړي.

هغه په زړه کې ويل:

-دا به درستوف لپاره چې پلاريې هر وار لس گوننه زره روبله ورته رالېږي، خورا آسانه وي چې ووايي، هېچاته غاړه نه ږدي، د هېڅ چامزدوري نه کوي او همداسې کبرجن وگرځي. زه چې يو خوار او پرته له خپلې ککړي بل څه او څوک نه لرم، بايد د سبا او بل سبا فکر هم وکړم، خپله راتلونکې جوړه کړم او له هرې شېبې او بخت نه گټه واخلم.

هغه ونه شو کولای په هغه ورځ په الموتس کې سردار اندرې پيدا کړي، خو د ښار په ليدو، چې لويه قومانداني هلته استوگنه شوې وه، ټول سياسي استازي او دوه ټولواکان، سره له خپلو ملگرو درباريانو، خپلوانو او بدرگه کوونکو نه هلته مېشت شوي وو، په دې کې دا تلوسه لاپسې لمسوله چې دغې ډله ته نېردي شي.

هغه هېڅ څوک نه پېژندل، که څه هم د گارد ښکلې او ښايسته دريشي يې په ځان وه، خو دغو لوړپوړو درباري پوځيانو، چې ځلېدونکي نښانونه او مېالونه يې پر ټيرونو او جگې خولۍ يې پر سر

جگړه او سوله

وې، په خورا پرتمينو گاډيو کې د ښار په واټونو کې ښکته پورته کېدل، ده ته چې دگاړو يو خوار افسر و او هغو ته يې هېڅ څه ورته نه و، چور پام نه کاوه او يا يې نه غوښتل پام وکړي. د کوتوزف په قوماندانۍ کې چې ده د بالکونسکي لټونه کوله، ټولو ياورانو او چوپرانو په داسې يوه سترگه ده کتل چې گواکې غوښتل ده ته ووايي چې ده په شان افسران دلته خورا بې شمېره ښکته پورته سرگردانه گرځي او دوی يې له ليدو نه ستړي شوې دي. ددې ټولو خبرو سره سره، بله ورځ چې دمياشتې پنځلسمه وه، تر غرمې وروسته، بيا دالموتس خواته ورغی او هغې ودانۍ ته چې کوتوزف په کې مېشت و، ورننوت او د بالکونسکي پوښتنه يې وکړه. سردار اندرې په کور کې و. باريس يوه لوی تالار ته بدرگه شو. شايد پخوا په سوله ايز وخت کې به دغه دنخا تالار و، خو اوس په کې پنځه کتونه، خوځوکی او ميزونه او يوه پيانو اېښي وو.

يو ياور چې پارسي اوږد کميس يې په غاړه، دروازي ته نېرېدې يو ميز ته ناست او په ليکلو لگيا و.

بل تن، يو سور رنگه خورب افسر چې هماغه نيوفيشکي و، لاسونه يې تر سر لاندې و، پر کټ غځېدلی او څنگ ته ناست افسر ته يې څه ويل او خندل يې.

درېيم د پيانو شاته ناست و او ويانا نومې نغمه يې غږوله، څلورم پر پيانو ورپروت و او کومه سندري يې تر شونډو لاندې ويلي.

بالکونسکي، په کوټه کې نه و، په کوټه کې له ناستو او ولاړونه هېڅچا د باريس په ليدو، هغه ته پام ونه کړ. هغه چې په ليکنه لگيا و، باريس له هغه نه د بالکونسکي پوښتنه وکړه، خو هغه په تريو تندي ورته وکتل او وې ويل:

جگړه او سوله

-بالکونسکې دکشف افسردی، که څوک غواړي هغه وويني، له کينې خوانه دې، د هر کليو تالار ته لاړ شي.

باريس له هغه نه مننه وکړه او دهر کلو تالار ته ورغی. په تالار کې لس تنه افسران او جنرالان سترگه په لاره وو.

کله چې باريس تالار ته ورننوت... سردار اندرې هغه ته ورنږدې شو، هغه يې له مړوند نه ونيو او وې ويل:

-ډېر خوابدی يم چې پرون موونه شو کولای ما پيدا کړی. پرون مې ټوله ورځ له هغو جرمنيانو سره ورکه شوه. وایروتيرم، ته تللي وو، مورچلونه مو کتل. د جرمنيانو ځيرتيا او دقت خو پای نه لري...

سردار اندرې وموسېد... او وې ويل:

-بڼه گرانه! تر اوسه هم لا غواړئ چې ياورشئ؟ هوکې ما په دې اړه پوره فکر کړی دی.

باريس بې له هغه چې په دې پوه شي، ولې سور شوی دی، وويل:

-هوکې! غوښتل مې له ستر قوماندان نه هيله وکړم... تا به وويل چې ننواټې کوي:

-تاسو پوهېږئ چې دشهزاده کوراگين له خوا زما په اړه يو سپارښت لیک ورته لېږل شوی دی او زما دغوښتنې دليل هم دادی چې ډارېرم زموږ گارد به جگړې ته لاړ نه شي.

سردار اندرې وويل:

-ډېر بڼه! ډېر بڼه! بيا به په دې هکله وغږېږو، يوازې اجازه راکړئ چې ددغه بناغلي په هکله ستر قوماندان ته خبر ورکړم، بيا به ما او تا سره گورو.

په هغه شېبه کې چې سردار اندرې، ددغه سورمخي جنرال په اړه ستر قوماندان ته ورننوت... داسې بدېد يې باريس ته چې له اندرې سره

جگړه او سوله

دده دخبرو خنډ شوی و، کتل، چې هغه وېرې پسې واخیست او له جنرال نه یې مخ واړاوه او تلوسه یې لرله چې اندرې دستر قوماندان له دفتر نه راستون شي.

کله چې هغه له سردار اندرې سره هغه ستر تالار ته چې پيانو په کې اېښي وه، ورستانه شول، سردار وويل:

-گوره گرانه! ما ستا په اړه ډېر فکر وکړ، هېڅ په کار نه ده چې ته ستر قوماندان وگورې. هغه به تاته کوټه خوږې خبرې وکړي، غرمۍ ته به دې وروبولي (باريس په زړه کې وويل... چې داخو والله که بده خبره وي) خو دا ټول به هغه څه ته چې ته یې غواړي هېڅ گټه ونه کړي ډېر ژر به دا ياوران او دا د امر ظابطان دومره ډېر شي، چې له هغونو به يو جلا کنډک جوړ شي. ما او تا به يو بل کار وکړو:

-زه يو ډېر ښه ملگری لرم، هغه جنرال او د ټولو اک ياور دی. هغه خورا ښه سړي او هغه شهزاده دولگه روکوف، نومېږي. ته به خبر نه وي، خو خبره داده چې اوس کوټوزوف، دهغه قوماندانۍ او مورډيو هم کوم اغېز او واک نه لرو، اوس ټول کار د ټولو اک ترخارنې لاندې ترسره کېږي، نو له دې کبله زه اوس دولگه روکوف ته ورځم، ما ستا په اړه له هغه سره خبرې کړې وې. وبه گورم چې هغه کولای شي تال له ځان سره وگوماري او کنه؟ او يا هم په پاسنيو پوږو کې تاته کوم ښه ځای پيدا کړي...

هغه په خورا ورين تندي د باريس هيله ومنله او دواړه په گډه د شهزاده دولگه روکوف ليدو ته ورغلل.

ماخوستن وچې دواړه د اولمتوس مانۍ ته چې هلته دواړه ټولو اکان او له هغه سره مل ملگری استوگن وو، ورورسېدل. داهماغه ورځ وه چې د اتریش د جگړې جرگې د دواړو ټولو اکانو تر

جگړه او سوله

مخې دخپلو ټولو غړو په گډون غونډه کړې وه. په دې جرگې کې ددوو زرو سردارانو کورتوزوف او شهزاده شفارڅینبیرگ، دخوښې برخلاف پرېکړه شوې وه چې دمگړۍ یرغل پیل او دبنایارت پرپوځونه برید وشي.

دجگړې جرگه متې پای ته رسېدلې وه چې سردار اندرې اوباریس د دولگه رږکږف لیدو ته مانۍ ته راوړسېدل. دعمومي قوماندانۍ ټول غړي ددغې جرگې دځوانې ډلې، دهغې ورځې له بري نه په مستۍ کې ډوب وو... پیاوړي او دناپليون له پوځونو نه غوره پوځونه ټول په یوځای کې راکوټه شوي وو، سرتېري ددوو ټولواکانو دحضور له امله خورا زړور او له ولولو ډک وو او دیرغل هیله یې لرله. اتریشي جنرال، وای روتر، چې دجگړې قومانداني یې ترلاسه کړې وه، د عملیاتو له ستراتیژیکو شرایطو او آن تر خورا وړو وځانگړتیاو سره آشنا شوي وو... داسې برېښېده چې ناپليون دخپلې کمزورۍ او ستومانۍ له امله دهېڅ ډول کړو تکل نه لاره.

دولگاروکوف، چې دسلاسي یرغل له خورا سختو پلویانو نه و، همدا شپبه له جرگې نه راستون شوی و، هغه ستړی، ستومانه خو دبري په میو او غرور مست و. سردار اندرې خپل ځوان ملگری هغه ته وروپېژاند، دولگاروکوف هم دهغه لاس په مینه بڼه کلک کېښکود، خو هېڅ یې ونه ویل. داسې برېښېده، هغه نه شي کولای له هغو اندینونو نه ځان وژغوري چې ددغې جرگې نه وروسته دی ورسره لاس وگریوان و، هغه په فرانسوي ژبه سردار اندرې ته وویل:

- پوهېږئ گرانه! څومره گرانه جگړه وه، یواز داني هیله مې داده چې ددې جگړې له پرېکړې نه مخکې راتلونکې جگړه هم داسې وگټو لکه دغه جگړه.

جگړه او سوله

تر هغه وروسته يې، په توده او پرې پرې ژبه وويل:

- غواړم ووايم گرانه! زه بايد د اتریشيانو په تېره بيا د وای روتر، په وړاندې خپله گناه و منم. پوهېږئ هغوی په څه ځيرتيا، په څه هر اړخيزه توگه، د سيمې او سارا په پېژندنه کې دهغو پوهه، د ټولو امکاناتو، د ټولو شرايطو په پوهېدنه او وړو وړو جزئياتو ته په پام ساتنه او شننه کې څومره لوی لاس لري. هوکې گرانه! ټول او سني شرايط زموږ په گټه دي. دهېڅ شي په وړاندې بايد مخالفت ونه شي. پوهېږئ اتریشي ځيرکتيا او روسي مېړانه سره يوځای شوي دي، نور نوڅه غواړئ؟

بالکونسکي وويل:

- ښه نو د يرغل لپاره وروستی پرېکړه شوې ده؟

دولگه روکوف وويل:

پوهېږئ، گرانه! زه داسې تصور کوم چې بناپارت چور واک له لاسه ورکړی دی. هغه و موسېد او زياته يې کړه:

- تاسو پوهېږئ گرانه! چې ټولو واک ته دهغه له خوا نه يوليک

رار سېدلی دی؟

بالوکونسکي وويل:

- عجب ده، ښه نو وايي، هغه څه ليکلي دي؟

- څه کولای شي وليکي، اپلتي! هسې غواړي موږ بې ځايه بوخت

کړي او وخت وگټي، تاسو ته غواړم ووايم، هغه اوس زموږ په ولکه کې دي، په دې پوهېږي، رښتيا وایم.

له دې خبرې سره سم يې په بې پروايۍ وخنډل او وې ويل:

- خود خندا وړ خولا داده چې هېڅچا نه شو کولای هغه ته په يوه

نامه هم ځواب وليکي، ټولو واک خولا څه کوي، چې اوس څوک نه

جگړه او سوله

غواړي هغه آن د قونسل په نامه هم ونوموي. زه تصور کوم چې هغه ته باید د جنرال بنا پارت په نامه لیک و لیکل شي.

بالکونسکي وویل:

- خو هغه د ټولواک په نامه نه منل او بیا هغه د جنرال په نامه یادول دا چور جلا جلا خبرې دي.

دولگه روکوف و خندل او تر یوې موسکا نه وروسته یې په چټکۍ

وویل:

- ټوله خبره په همدې کې ده، بېلیین خو پېژني، خورا ځیرک او هونبیار سړی دی، هغه وړاندېز کړی دی چې، هغه ته باید د فرانسې د تاج او تخت د تالانگر او دبشر د دښمن په نامه لیک و لیکل شي.

دولگه روکوف، دا وویل او په کرس کرس یې و خندل.

بالکونسکي وویل:

- او همدا؟

- که له ټوکو تېر شو، بېلیین د لیک لپاره خورا ښه سرلیک پیدا کړی دی، هغه نه یوازې ټوکمار بلکې خورا ځیرک هم دی.

- څه سرلیک؟

شهزاده دولگه روکوف په زغرده خو په ډاډ سره ځواب ورکړ:

- هېڅ، د فرانسې د حکومت مشر، د آواری خورا ښه لاره ده، څنگه

همدا سې نه ده؟

بالکونسکي وویل:

- ډېر ښه دی، خود بنا پارت به هغه خوښ نه شي.

- نه، هېڅکله نه! زما ورور هغه ښه پېژني. هغه په وار وار سره

د فرانسې له اوسني ټولواک سره په پاریس کې ډوډۍ خوړلې ده. هغه ماته ویل چې تر اوسه پورې یې تر هغه نه ځیرک او دوکه مار د پیلومات

جگړه او سوله

نه دی لیدلی پوهېږئ، هغه فرانسوي ځیرکتیا او ایټالوی هنرمندی
دواړه لري...

بالکونسکي وویل:

- ښه شهزاده زه د دغه ځوان دکار لپاره تاسو ته راغلی يم.

خو سردار اندرې لاخلپله خبره پای ته نه وه رسولې چې، یو یاوړ
کوټې ته رانتوت او شهزاده دولگه روکوف یې دټولواک حضور ته
وباله.

دولگه روکوف، په تلوار پاڅید، د سردار اندرې او باریس لاسونه
یې کېښکودل او وې ویل:

- آه! څه بد کار وشو. پوهېږئ، هر هغه څه مې چې له لاسه وشي، په
خورا خوبنۍ به یې ستا او ددې ښکلي ځوان لپاره ترسره کړم او یو ځل
بیا یې په خورا خواخوږۍ او لېوالتیا د باریس لاس کېښکود او زیاته
یې کړه:

- خو گورئ؟ که... تر بیا لیدو

باریس په هغه شېبه کې د واک له لوړپوړ چارواکو سره د دومره
نېږدې والي نه سختې گڼې اخیستی و. هغه دلته ځان له هغه
خوځوونکي قوت سره یوځای لیده چې د پیرگنو ددې سترو څپو چې دي
یې په خپل غونډ کې دهغو یو وړوکی څاڅکی، دنه پام وړ او ایل شوې
برخه ده، لارښوونه کوي. هغوی دولگه روکوف، پسې و خوځېدل او یو
ټیټ ونی سړی یې ولید (چې دټولواک له هماغې کوټې نه چې دولگه
روکوف، ورننوتلی و، راووت). دهغه ولسي جامې په ځان وې، له څېرې
یې هونبیاړي برېښېده، لاندنۍ ژامه یې داسې تونده وړاندې راوتلې
وه، خوبې له هغه چې څېره یې بدرنگه کړې، هغه ته یې ځیرکتیا
ښنله. دغه ټیټ ویني سړي دولگه روکوف ته داسې سر وښور او چې

جگړه او سوله

گواکې نېرېدې انډيوال يې دى، وروسته يې په ساړه غلچک سردار اندرې ته وکتل، مخامخ وړاندې ورغى، داسې برېښېده چې هغه دې ته سترگه په لاره و، چې سردار اندرې هغه ته درناوى وکړي او ورته سر ښکته کړي. سردار اندرې، نه دا وکړه او نه هغه، نو دهغه ولسي سړي پرڅېرې يې ساري خوابدى او قهر راخواره شول، له سردار نه يې مخ واړاوه، ځان يې کور کړ او دهغه له څنگه تېر شو.

باريس وپوښتل:

- دا څوک و؟

- دا دهېواد يو لوړ پوړى؟ پېژندل شوى چارواکى دى، چې زه سخته کرکه ترې لرم، دا د بهرنيو چارو وزير دى، شهزاده آدم چارټوريټيسکي، دى.

کله چې هغوى له ماني نه وتل، بالکونسکي هغه اسويلي چې گوگل کې نه شو، پتولى، له گوگل راوويستل او وې ويل:

- دا هغه کسان دي چې... د ولس برخليک ټاکي.

بله ورځ د روس-اتريش گډ پوځ يرغل پيل کړ او باريس د استرليخ، تر جگړې پورې ونه شو کولای، نه بالکونسکي ته ورشي، نه دولگه روکوف وويني او لا دڅه نورې مودې لپاره د ايزماعيل په غونډه کې پاتې شو.

۱۰

د میاشتی د سپار لسمې په سپېدو کې، د دنیسوف سواره چې نیکولای رستوف هم په هغو کې خدمت کاوه او د شهزاده باگراتیون په غونډه پورې یې اړه لرله، د دې لپاره له خپل ځایه و خوځېدل چې جگرې ته ورگډ شي، خو د یو ورسټ لارې له وهلو وروسته، تر هغو نه شا قوتونو ته سپار بښتنه راوړسېده چې د لویې لارې په خوا کې تم شي. رستوف، د سورو قزاقانو لومړي او دویمې ډلې، بیا یې پلي کړه، نو چې، تر هغو نه وروسته د باگراتیون جنرالان او جنرال دولگه روکوف او دهغه مل یاوران ولیدل چې د دوی ترڅنګه تېر شول. ټوله هغه ویره چې لومړي او د جگرې نه مخکې د نیکولای پر زړه خوره وه، دهغه د زړه گرد سره هڅې چې پر دغې وېرې د لاسبرېدو لپاره راخوټېدلې او د زړورتیا ټول هغه خیالونه چې د یوه زړور سواره په توګه ده باید په جگره کې بښولې وای، هسې په هوا لاپړل. دهغه ټول سواره د جبهې شاته د زیرمیزو قوتونو په توګه پاتې شوي وو او نیکولای رستوف هغه ورځ په غمونو کې ډوبه تېره کړه. لانه بچي نه وې، چې د جبهې له لومړیو کرښو نه د ډزو او ((هورا)) د چغو او سورو د شورشور غږ واورېدل شو. ده ولیدل چې ټیپیان ګاډیو ته پورته کول کېدل (دهغو شمېر خورا لږ وو) خو په پای کې بښکارېدل چې د فرانسویانو یوه ستر ډله د سلګونو قزاقو په منځ کې ورگډه پرې. داسې برېښېده چې جگره پای ته رسېدلې، هغه هومره اوږده او درنه نه وه، خو راستنو شویو سرتېرو د بې ساري بری، د ویشار پربنارد ولکې او دیوه بشپړ فرانسوي ټولې د لاسبرېدو خبرې کولې. هغه ورځ آسمان تک شین

جگړه او سوله

و، د پروني شپې ترمرگنيو سرونه وروسته، لمر خلبده او دمني ديوي لمريزه ورځې خونبني له بري سره غاړه غړي شوي وو. دا خبر نه يوازې د جگړې دگډونکو ونکو له خبرو اترو بلکې د سرتېر، افسرانو، جنرالانو او دهغو دياورانو دڅېرو نه چې د رستوف له څنگه د ډگر خواته روان، يا راستنېدل له ورايه څرگند وو....

د نيسوف، چې هلته دلارې په پای کې د خپلو شرابو د څکلو لپاره، له خپلو خوړلو سره ناست و، چيغه کړه:

- رستوفه، رايه چې د غم خونه په شرابو پڼگه کړو.

افسران د نيسوف د دسترخوان په شاوخوا ناست وو. خوړل وو، څکل وو او جرگې مرکې.

يو فرانسوي د سورو پوځونو يو اسير شوی سرتېری چې دوو قزاقانو پلي روان کړی و، يوه افسر نوروته ورنښود او وې ويل:

- هغه دی، يوبل يې راوست.

يوبل قزاق د يوه قوي او لوړ فرانسوي آس جلو چې له همدې اسير نه اخیستل شوی و، نيولی و.

د نيسوف پر هغه سرتېري چې دغه آس يې نيولی و، غږ وکړ:

- دا آس پر ما خرڅ کړه.

- هرڅه چې تاسو ښاغلی وو اياست.

سرتېري پاڅېدل او له دوو قزاقو او فرانسوي اسير نه تاو راتاو شول. دغه ځوان، مهربان فرانسوي اسير د الزاخ د سېمې او سپدونکي و او فرانسوي يې په الماني لهجه ويله. له ډېرې وېرې او گېښې نه يې سا بنده بنده او بشره يې تکه سره شوې وه. همدا چې فرانسوي غږېدایې واورېده، ژر ژر يې په خبرو پيل وکړ او هره شېبه يې يو اوبل ته کتل. هغه ويل:

جگړه او سوله

-ده هېڅکله دا تصور هم نه کاوه چې اسير شي، زه په دې کې هېڅ ملامت نه يم چې اسير شوی يم، ملامت ددوی دلگيمشردی چې دی يې ولېږه چې له آس نه ځل لري کړي.
هغه زياته کړه:

هغه ماته ويلي و چې روسان رارسېدلي دي. هغه له خپلې هرې خبرې نه وروسته ويل چې:

-دازما نازولی آس به نه زوروی.

تر دې خبرې وروسته به يې خپل آس ونازاوه.

داسې برېښېده چې هغه لا په دې نه و، پوه شوی چې چېرته او دچا په منگلو کې دی. کله به يې له دې کبله ننوتې کولې چې اسير شوی او کله به يې تصور کاوه چې دخپل قوماندان او مشرانو تر مخې ولاړ دی او هڅه کوي چې خپله مېړانه او دسرتېری زپورتيا ثابته کړي. هغه له ځان سره زموږ د جبهې شاته، دفرانسوي پوځ هغه نوی روح او روان راوړی و، چې مورته سخت پردی و.

قزاقانو آس د سرو زرو په دووسکو خرڅ کړ. رستوف چې تازه له کوره پيسې ترلاسه کړې وې، هغه يې واخيست.
کله چې يې آس رستوف ته ورکاوه، هغه الزاسي ځوان په مهرباني، وويل:

--دازما نازولی آس به نه زوروی.

رستوف وخنډل، هغه يې آرامه کړ او سواره ته يې پيسې ورکړې.

قزاق دپېښو په توگه پر اسير غږ وکړ:

-اليو، اليو. او ورته وويل، درځه، درومه.

په دې وخت کې ناڅاپه دسورو په منځ کې شروشور او نارې شوي:

-ټولو اک! ټولو اک!

جگړه او سوله

ټولو منډې کړې، په تلوار او لېوالتياسره و خوځېدل، رستوف شاته وکتل او په وات کې يې خوتنه سواره وليدل، چې سپينې بنکې يې پر خوليو کې ټومبلې وې او ددوی خواته راروان دي، شپبه لاتېره نه وه چې تيارسې او سترگه په لاره وو.

درستوف هېڅ په ياد نه و، چې څنگه خپل ځای خواته په تلوار تللی او پر زین کېناستلی و. د زياتو آشنایانو په منځ کې يې، له بشري نه په جگړه کې د نه گډون له کبله پيدا شوې پېښماني لرې او دځان په اړه يې ټول خيالونه دسترگو په رپ کې تري تم شول. هغه ټول دټولواک د رانېرېدې کېدو په لذتونو کې ډوب و. هغه داسې انگېرله چې دغه نېرېدې والی، هغه ډالی ده چې دده دنننۍ ورځې د بد مرغۍ بدل ادا کوي. هغه، هغه مين ته ورته و، چې دخپلې مينې د راتگ شپې شماری. هغه دازره نه شوکولای چې غاړه وغړوي، دې خواته هغې خواته يې واړوي او رانېرېدې کېدونکو کسانو ته وگوري، خوبيا يې هم دټولواک دشاهانه ذات راتگ احساساوه. دهغه دا احساس، نه دآسونو دسمونو له غږه چې رانېرېدې کېدل، بلکې له دې کبله و چې دټولواک د رانېرېدې کېدو په اندازه ځلا، پرتم، خونې او جشن په هرڅه او دهغه په شاوخوا کې زياتېدل. دا درستوف لپاره هغه لمړته ورته و، چې پرله پسې وړاندې راروان دی او خپلې شاوخوا ته دشاهۍ مينه، پرتم اورنېا خوروي. اوس ده ځان په دې ځلاوو کې ډوب انگېره، هغه، دهغه غږ، دا خوږ، آرام، پرتمين، ساده او ژوند بښوونکی غږ او رېده. هماغه شان چې رستوف احساسوله، مرگنۍ چوپتيا هرې خواته لمن وغوروله او په دې چوپتيا کې دټولواک دآواز انگازې خپرې شوې.

ټولواک په پوښتنيز بڼه غږ کړ:

-دپاولگراد سورو؟

جگړه او سوله

تر هغه وروسته چې د پاولگراد سورو غږ کړی و، یو بل غږ دهغه په ځواب کې وویل:

-زېرمه ستاسو په حضور کې ده!

ټولواک چې رستوف ته نږدې شو، ودرېد. د الکساندر بشره له درې ورځې نه مخکې چې پرېستې یې کول، لښایسه شوې وه، مستې، د ځوانۍ لېوالتیا او تاند توب او سادګي داسې دهغې په بشره کې ځلېدل چې دیوه څورلس کلن زلمي نارامي یې بنودله، خوبیا هم د ټولواک څېره پرتمینه وه. د ټولواک غلچک چې په کراره پرسور و بنوئېده، درستوف سترګو ته په رسېدو سره، ودرېد، دهغه سترګو سره و جنګېد او یوه دوې دقیقې همالته پاتې شو. ایا په دې پوهېده چې درستوف په روح کې څه توفان راالوتی دی؟ (رستوف تصور کاوه چې ټولواک په ټولو خبرو پوه شوی دی) هرڅه چې و، و، دهغه شنې سترګې چې له خواخوږۍ نه ډکې وې، هغه ته کتل، خو ناڅاپه یې وروځې برنډې کړې، په چپه پښه یې اُس په څنګ وواهه او وړاندې لاړ.

ځوان ټولواک نه شو کولای د جګړې د لومړې کرښې د لیدو لپاره دخپلې هیلې مخه ونیسي... لا نورو سورو ته نه ورسېدلی چې څو یاورانو پر هغه د جګړیزو عملیاتو د بریالي پای ته رسېدو زېږی وکړ.

دغه جگړه، چې دهغې په لړ کې یوازې یو تن فرانسوي اسیر شوی و، پر فرانسوي پوځ دیوه پرتمین بري په څېر وګڼل شوه، ټولواک او ټول پوځ، په تېره بیا تر هغه وخته چې د بارو تو لوګی کنډک کنډک د جګړې پر ډګر لمن غځولې وه. دوی د امنلې وه چې فرانسوي پوځ ماتې خوړلې ده، پوځیان تېښتې ته اړ شوي او شاته تللي دي. د ټولواک د تېرېدو نه څو دقیقې وروسته، هغه پوځ چې د پاولگراد سواره هم دهغه یوه برخه

جگره او سوله

جوړوله، دجهې لومړې ليكې ته و غوښتل شو. رستوف په وړوكي وپاښار نومې الماني بناړ كې يو ځل بيا ټولواك وليد. دټولواك د رارسېدو دمخه، ددغه بناړ په ډگر كې څه سختې ډزې شوې وې، يو څومرگ ژوبلې شوې وې، چې دهغو دپورته كولو لپاره لا وخت پيدا شوى نه و. ټولواك چې پوځي او غير پوځي ياورانويې، تر شاوخوا گڼه گڼه جوړه كړې وه، پر يوې سرې برخې اسپې سپور و، نه پر هغه آس چې دپرېته په ورځ سپور و. هغه يوې خواته لږ كوڼ، خپلې زرينلاستي عينكې يې په يوې ښكلې خوځېدا سترگو ته جوړې او دهغې له شانې يې هغه سرتېري ته چې خولې يې لوېدلې، له سره يې وينې بهېدلې او پرمخ پرځمكه پروت و، كتل ټپي سرتېري، دومره ككړ، وپرجن او جامه يې جنډى وې، چې ټولواك ته يې نېرېدې كېدل، په رستوف خورا گرانه تمامه او هغه يې سپكاوي وگانه هغه وليدل چې دټولواك اوږې ته به وايي چې دسړو كومه سخته خپه پرې تېره شوې وي، رېرېدې چې پښه يې وخوځېده او آس يې پر ډډه وواهه... يو ياوړ له آس راکوز شو، ټپي سرتېري يې ترترڅنگ لاندې ونيو او هغه يې له ځانسره په راوړې روغتيايي كراچۍ كې ځملاوه. دسرتېري زگيروي واورېدل شو.

ټولواك چې تر مرگه په حال كې سرتېري نه، لادردمن او غمجن و، وويل:

- كراړ، لږ په كراړ! لږ په كراړه يې څملولئ نه شئ؟
دا يې وويل، او له هغه ځايه ولاړ.

رستوف د ټولواك له اوبښكو نه ډكې سترگې وليدې او وايې وړېدل چې دلرې كېدو په حال كې يې په فرانسوي ژبه چارټوريژسكي ته وويل:

جگړه او سوله

-دا جگړه څه بده بلا ده، ډېره بده بلا!

...مخکښو پوځونو ته، د ټولو اک مننه او هغو ته د سوغاتونو و عدې، اعلان او سرتېرو ته په هغه ورځ دوه برابره ودکا و ویشل شوه. په نغريو کې د وچو خسو او ډکو ترقهاری تر پروني شپې لا سندرېزه شوی و او د سرتېرو د سندرو غږ په بې ساري خوبې تر آسمانو پورې انگازې کولې. د نيسوف، په هغه شپه، جگړنۍ ته د خپلې رتبې لمانځنه کوله او رستوف چې تر بدمستی پورې مست شوی و، د لمانځنۍ په پای کې وړاندېز وکړ چې جامونه د ټولو اک دروغتيا په هيله پورته شي، هغه زياته کړه:

-نه هغه شان چې د دود له مخې هره ماښامنۍ کې په رسمي توگه وايو، د ټولو اک دروغتيا په هيله، نه داسې نه! راځئ، ددغه سپېڅلي، مهربانه او ستر انسان دروغتيا او پر فرانسويانو دهغه د هر مرو بري په هيله دا جامونه پورته کړو.
بيا يې زياته کړه:

-ترننه پورې چې يوازې وو، په مېرانه جنگېدو، لکه هغه شان چې مويه شون گراين، کې د فرانسويانو مخه ونيوله، خو اوس مو چې هغه مخکښ دی، څه به پېښ شي؟ وا، ددښمن په حال! مور به خپل ځان او ژوند ترې څار کړو، دهغه په لاره کې به خپله خوبښه، خپله وينه تويې کړو. همدا سې نه ده، ښاغلیو؟ کېدای شي چې زيات مې ځکلي وي او هغه شان چې ښايي غږېدای نه شم، خو داسې انگېرم، چې تاسې يې هم داسې انگېرئ، د لومړي الکساندر دروغتيا په هيله! هورا! هورا!

د افسرانو له ولولې نه ډکو غرونو انگازه جوړه کړه:

-هورا! هورا!

زاړه تورن کېرستن، چې سره له ټول زوروالي يې د غږ ښايوالي او

جگره او سوله

سندريز توب، تر شلن کلن رستوف نه لږ نه و، هم هورا هورا ويل.
... شپه بڼه پخه شوې وه چې افسران کرار کرار خواره شول، د نيسوف
په خپلو نازکو منگلو رستوف چې بڼه انډيوال يې و، پر اوږه وواهه او
وې ويل:

- بڼه! بڼه! دا آشنا، په جگره کې بل څوک پيدا کولای نه شئ او دې
ته اړوزي چې په ټولواک مين شي.
رستوف چيغه کرل او وې ويل:

- گوره د نيسوفه! په دې اړه به ټوکې نه کوې، زما دا احساس داسې
سپېڅلی او له برم نه ډک دی... دومره له...
- منم يې! خبرې دې منم، گرانه زما هم تاته ورته احساس دی، تا منم.
- نه! ته نه پوهېږي.

رستوف، پاڅېد او د سرتېرو د نغريو په منځ کې وڅوڅېد، په
خيالونو کې ډوب او په زړه کې يې وويل:

- دا به څومره لويه نيکمرغي وای چې، نه د ټولواک د ژغورنې
لپاره (ده نه شو کولای داسې تصور وکړي) بلکې دهغه دسترگو په
وړاندې ځان قربان کړم. هغه په رښتيا په ټولواک زړه بايللی و، دروسيې
دويار نومين او دهغې دراتلونکې بري نه پرته يې بله هېڅ هيله نه لرله.
دا يوازې دی نه و، چې په هغونه هېرېدونکو ورځو کې، د استرليخ
تر جگرې دمخه، دغه احساس لاره، بلکې دروسي پوځ په سلو کې
نوي، که څه هم نه دهغه دلېوالتيا په کچه، خو بيا هم د زړه له کومې په
ټولواک او دروس د پوځ په وياړ مين وو.

۱۱

بله ورځ ټولواک د ویشاو په ښار کې پاتې شو. دهغه ځانگړی ډاکټر خو ځله هغه وکوت. په ستره قوماندانۍ او نورو پوځي ډلو کې دهغه دناروغتیا د خبر انگازې خپرې شوې. لکه هغه شان چې هغه ته نېرېدې کسانو ویل، هغه ډوډۍ نه خوړله او پرون شپه یې خوب هم نه و کړی. دهغه دناروغتیا او خراب طبیعت لامل هغه ژوره خوابدي وه چې دمرگ ژوبلې په لیدو یې، دده په نازک خیال اوزړه اغېزه کړې و.

دنوامیر د وولسمې په سهار، یو فرانسوي افسر له سپینې جنډې سره دمرکې په تکل دې خواته راغلی و او وړاندېز لاره چې روسي ټولواک سره وگوري... دا افسرهماغه ساواري و. ټولواک همدا شپه سترگې پټې کړې وې، نو ځکه ساواري باید انتظار پاتې شوی و. ماسپښین و، چې ټولواک هغه ومانه او یو ساعت وروسته هغه له شهزاده دولگه روک سره یوځای دفرانسوي پوځونو لومړیو کرنو ته لاړل.

هغه شان چې آوازو ویل، ساواري دلومړي الکساندر او ناپلیون دکتني وړاندېز اوړی و. دغه وړاندېز ټولواک نه و، منلی او ټول پوځ په خورا خوشالی. ددغې نه مننې هرکلی کړی و. دټولواک پرځای د ویشاو، دښار فاتح، شهزاده دولگه روکوف، له ساواري سره دناپلیون دمرکې لپاره ولېږل شو او ورته ویل شوي و. که دغه مرکه او خبرې په

جگړه او سوله

رښتيا د سولې د ټينګښت لپاره وي، له ناپليون سره دې وغږېږي.
ماننام وچې دولگه روکوف، له راستنېدو سره سم، د ټولو اک ديدن
ته ورغی او ترډېره وخته له هغه سره يوازې پاتې شو.

د نوامبر په اتلسمه او نولسمه روسي پوځونه، يو دوه کړنې نور هم
وړاندې لاړل او فرانسوي هغه، تر لنډاڅ وډب او ډزونه وروسته شاته
لاړل. د نوامبر د نولسمې تر غرمې نه وروسته وچې د پوځ د لوړپوړو
چارواکو په منځ کې يو شور، ځوږ او بنه لېوالتيا پيدا شوه، چې د بلې
ورځې تر سهاره يې دوام درلود، د نوامبر تر شلمې پورې، تر هغه وخته
چې د اوسترليخ، نه هېرېدونکې جگړه ونښته،... د نوامبر د شلمې شپه
وه چې د روس اتريش گډ اتيازریزه سترپوځ د يوې بې پایې کړنې په
بڼه و خوځېد...

جگړيز عمليات هم د ساعت د منځني جوړښت د خوځېدا په بڼه
دي. جگړيز عمليات هم لکه د ساعت په شان، همدا چې لومړی خوځېدا
پيل شوه، له هر دليله پرته، تر وروستۍ پایلې دوام پيدا کوي هلته هم
لکه په ساعت کې، څو دهرې پرزې وار نه وي رارسېدلی، کرار ولاړ او
له نورو پرزو سره کار نه لري. څرخونه دخپل محور شاوخوا
راچورلي، شرو شور کوي، څرخونه يو پر بل لگېږي، عقربې له يوبل سره
غاړه غړي کېږي، آواز کوي، خودهغو کوم گاونډي څرخ هماغه شان بې
خوځېدا په خپل ځای ولاړ وي، داسې آرام چې ته به وايي سل کاله
نور به هم خپلې دې چوپتيا ته دوام ورکوي، خو همدا چې ټاکلی وخت
يې رارسېږي، کوم ستر اړم په کوم اغزي کې بندېږي، هغه ستر څرخ هم
دارتيا له امله، کومې خوځېدا ته اړيږي او په يوه وچ غږ په خوځېدا
راځي او هغه چارې ته چې په گټې او حاصل يې نه پوهېږي، ورگډېږي.
هماغه شان چې د ساعت په جوړښت کې، د بېلابېلو

جگړه او سوله

خرخونو، عقربو او کړيو پيچېدلي خوځېدا او غږونه، دهغو کراره او موزونه خوځېدا د وخت له بنودني پرته بل څه نه دي، همداسې ددغه یوسلو شل زریزه روسي-فرانسوي پوځ د پېچلو او بېلابېلو کړو، حاصل هم، دا وسترو لیخ، په بایلیلي جگړه کې چې د درې جگړو مارو د جگړې په نامه یادېږي، ددغو خلکو د کبر، بې ځایه ویاړونو نتیجه او دهغو د پیدا شویو سوادوو، هیلو، پېښمانیو، زورېدنو او خواریو، له حاصله پرته بل څه نه و. دا جگړه دانسان د تاریخ د ساعت پرمخ، دنړۍ د تاریخ د عقربو ځای پر ځای کېدل دي.

سرداراندرې په هغه ورځ په ستره قوماندانۍ کې نوکریوال اوله ستر قوماندانه، نه بېلیده. د ماښام شپږ بجو ته نېرېدې وخت و چې کوتوزف د ټولو اکانو ستر قوماندانۍ ته راغی او له ټولو اک سره تر لنډې کتنې وروسته، د دربار د تشریفاتو رئیس گراف تولستوي ته ورغی.

بالکونسکي، له دې وخته په گټه اخیستو سره، دولگه روکوف ته ورننوت او له هغه نه یې دهغه د سفر او چارو په اړه پوښتنې وکړې. سردار اندرې په دې پوهېده چې د کوتوزف طبیعت خټه، له کوم څه نه ناراضه، په ستره قوماندانۍ کې هغه سره سم کړه وړه نه کېږي او دسترې قوماندانۍ زیاتره غږي، له هغه سره داسې غږېږي چې گواکې دی له کوم راز نه چې نور پرې خبر نه دي، خبروي. سردار اندرې، غوښتل چې په دې اړه هم له شهزاده دولگه روکوف سره وغږېږي.

دولگه روکوف چې له بېلېن سره چای ته ناست وو، د سردار اندرې په لیدو یې وویل:

-سلام ښاغلیه! مهرباني! دا څه خبره ده، سباته جشن دی او ستاسو

جگره او سوله

د بودا طبيعت خټه بريښي؟

-نه، تصور نه کوم چې طبيعت يې خټه وي، هغه غوښتل چې سترې قوماندانۍ کې يې غږ واورېدل شي.

-د جگرې جرگه گۍ د هغه خبرو ته ښه غورځولې دي او که د اصلي خبرو په اړه وغږېږي، بيا به يې هم خبرو ته غورځوي، خو اوس چې بناپارت له هرڅه زيات له لويې او هراړخيزې جگرې نه په ويره کې دي، خبرو ته اړتيا نه شته، ځنډول او چاته تمه کول ښه نه بريښي..

سردار اندرې، وويل:

-رښتيا تاسو خو هغه ليدلي، د ابناپارت څنگه و؟ تاسو د هغه په اړه څه فکر کوئ؟

دولگه روکوف له ناپيلون سره دخپلې کتنې د پايلو لېوالتيا ته په

پام وويل:

-هو کې ومې ليد، هغه له هرڅه زيات له يوې لويې او هراړخيزې جگرې نه په ويره کې دی، که هغه له موږ سره له مخامخ کېدو نه ويره نه لرلای، ولې يې له ټولو اک سره د کتنې هيله کوله؟ ولې يې دخبرو وړاندېز کاوه؟ او تر ټولو د پام وړ دا چې ولې يې د شاتگ پرېکړه کوله؟ حال دا چې د هغه په جگرېز دود کې شاتگ خورا ناروا کار گڼل کېږي. زما خبره ومنه، هغه ډارېږي، له يوې لويې او هراړخيزې جگرې نه په ويره کې دی، د هغه ډارېزېدو شېبې رارسېدلې دي. دا په ډاگه درته وایم او ته يې ومنه.

سردار اندرې بيا وپوښتل:

-نوراته ووايه، څنگه او څه ډول؟ دولگه روکوف، بېلېښ ته يې مخ

وروړاوه، و موسېد او ځواب يې ورکړ:

- هو ومې ليد، د هغه خاورين لنډ کونکې په غاړه و او خورا لېواله

جگړه او سوله

و چې زه هغه د ((اعلحضرتا)) په نامه ونوموم، خو له دې وياړه ځکه يې برخې شو، چې زما له خوا يې هېڅ وياړمنه ستاينز نوم وانه ووريد او بيا يې زياته کړه:

-دغه زاړه او بوډا کوټوزف ته زما د بې پايه او ځانگړي درناوي سره سره، که دهغه د سپارښتنې له مخې کومې، نه پوهېږم کومې معجزه بڼې پېښې ته سترگې په لارې وای او دښمن ته مو د تينستنې يا دوکې وخت ورکړای وای، اوس به مورډرسوايي او ماتې په منگولو کې راگير وای، حال دا چې هغه اوس زموږ په منگولو کې راايسار دی. نه! نه! بايد سوورف او دهغه جگړيزدود هېر نه کړو: "ځان هېڅکله هغه حالت ته مه راولئ چې په تاسو يرغل وشي، تاسو بايد يرغل وکړئ" دا ومنه چې په جگړه کې د ځوانانو لېوالتيا او مېړانه د زړو تر تجربو نه زياته لارښوونکې ده.

اندرې وويل:

-ښه اوس له کوم دريځه پر هغه يرغل کوو؟ مانن د جگړې لومړې کرښې وکتلې، د هېڅ نه څرگند بڼې، چې دهغه قوتونه چېرته ټول او کوټه دي.

داندرې زړه داغوښته، هغه د جگړې هغه تگلاره دولگه روکوف ته وسپړي، چې ده خپله اپستلې وه، خو دولگه روکوف، خپله پاڅېد او پر ميز يې يوه نقشه وغورځوله او په خورا چټکۍ يې په خبرو پيل وکړ:

-د انوڅه خبره ده، چې قوتونه يې چېرې کوټه شوي دي؟ هېڅ پروانه لري، چې چېرې، ټول اړخونه بايد په پام کې وساتل شي، کېدای شي هغه په برن کې وي...

شهزاده دولگه روکوف، په چټکۍ او يو گنگ حالت د وای روتر، د نقشې په سپړنه پيل وکړ.

جگړه او سوله

او همدا چې سردار اندرې، دهغه دنقشي د نیمگړتیا او د خپلې تگلارې، چې د وایرو تر، تر هر هغه بده نه وه او یواز داني نیمگړتیا یې دا وه چې منل شوې نه وه، د بنیگنوپه سپړه پیل وکړ، نور نو دولگه روکوف هغه ته غوړ و نه نیو او دنقشي پر خای یې په شک، تردید او نه پام، اندرې ته وکتل.

دولگه روکوف وویل:

-رښتیا، کورتوزف نن جگړیزه غونډه لري، تاسو کولای شئ، خپلې دا خبرې همالته وکړئ.

سردار اندرې چې له نقشي نه لرې کېده وویل:

-همدا سې به وکړم.

بېلین، چې ترهغې شپې په خوښۍ او موسکا، دهغو خبرو اترو ته غوړ و، ددوی د خبرو په یوې برخه کې یې په ټوکه وویل:

-بناغلیو! تاسو دڅه په اړه فکر کوئ؟ سبا ته که جگړه وگټو او که یې بایلو، دروسیې ویاړ، تضمین دی له دې کورتوزفه پرته، بل کوم روسی نوم تاسو، د پوځ د مشرانو په منځ کې وینئ؟ بناغلی جنرال ویمفن، گراف لانتورن، سردار لیختین شتاین، شهزاده گوگینلیو، او نور پرش، پرش، پولندي نومونه.

دولگاروکوف وویل:

-بڼه به وي. چې دا خپله زهرلرلې ژبه بنده کړئ. دا خبرې چې ته یې کوې، یوه هم رښتیا نه ده. دامیخائیل میلاردوویچ دوختورف، هغه دریم، گراف آرکچایيوف، که څه هم اعصاب یې لږ ضعیفه غوندې دي، دانو څوک دي؟ قوماندانان نه دي؟

سردار اندرې وویل:

-گمان کوم چې، میخائیل میلاردوویچ، به د ټولو اک له حضوره

جگړه او سوله

رخصت شوي وي.

هغه تر لنډ ځنده وروسته زياته كړه:

-بناغليو ستاسو دنیکمرغی او بري هيله كوم.

د دولگارو كوف او بېلېين لاسونه يې كېښكودل او لاړ.

كله چې خپل كورته راستون شو، نه يې شو كولاى له كوتوزفه، چې

چوپه خوله يې ترڅنگه ناست و، د سباد ورځې د جگړې په اړه پوښتي ون

كړي.

كوتوزف، برنډ، برنډ خپل ياوړ ته وكتل او تر لږ ځنده وروسته يې

وويل:

-داسې تصور كوم چې مور به په دې جگړه كې ماته وخورو. ما په دې

اړه گراف تولستوي ته وويل او له هغه نه مې غوښتنه وكړه چې زما

دانظر ټولواك ته هم ورسوي. فكر كوي، ماته يې ځواب كې څه وويل:

-گړانه جنرال! زه د وريځو او غوښې په غم كې يم، د جگړې

د ستونزو غم خپله وخورئ، اوس دې واورېدل چې هغه څه ځواب راكړ.

۱۲

د ماخوستن نېردي لس بجې وې، چې وايروتر له خپلو نقشو سره د کونوزف قوماندانۍ ته، چې جگړيزه شورا هلته دېره شوې وه، لاړ. د پوځ ټول قوماندانان هم دستر قوماندان، قوماندانۍ ته ور بلل شوي وو، له شهزاده باگراتيونه پرته چې له دغې غوښتنې نه يې سر غړولی و، نور ټول قوماندانان په ټاکلي وخت راغلي وو.

وايروتر، چې دکېدونکې جگړې مشر طراح و، د کونوزف، برخلاف چې ناخوښ او خوبولی برېښېده، په خورا شورا او لېوالتيا دغوندې مشري او لارښوونه کوله. داسې برېښېده چې وايروتر ځان دهغه خوځون لارښود باله چې نور نور راگرځېدونکې نه و. هغه، هغه آس ته ورته وه، چې په گاډۍ پورې تړل شوی او مخ بڼکته پرځوړ خوشي کړل شوی وي. هغه نه پوهېده چې دی گاډۍ کشکاري او يا گاډۍ دی پورې وهي يوازې په دې پوهېده چې بڼکته ځغلي. ددې وخت يې نه لاره، چې ددغه بهر د پای اټکل وکړي په هغې شپې دوه ځله د جبهې لومړيو کړنو ته تللی و، چې په خپله ددښمن مواضع وگوري. دوه درې واړه هم دروسېې او اتریش ټولو اکانو حضور ته ددې لپاره ورغلی و، چې په دې اړه هغوی ته سپړني وکړي. هغه خپل دفتر ته هم تللی، راغلی و، چې خپل منشي ته په الماني ژبه د جگړې پلان ولولي او اوس چې بڼه سترې او ستومانه و، کونوزف ته راغلی و.

جگړه او سوله

هغه گواکې داسې بوخت و، چې دستر قوماندان په وړاندې يې هم درناوی هېر کړی و. هغه دستر قوماندان خبرې پرېکولې او بې له هغه چې دخپل مرکچي سترگو او مخ ته وگوري، هغو پوښتنو ته چې ترې کېدې، چر او بې مفهومه ځوابونه ويل. جامې يې ککړې وې. څېره يې الوتې، دزړه خوږې وړ او کره وړه يې گڼې. اخیستي ته ورته و، خو کبرکجن او ډاډمن برېښېده. کوتوزف، او سترليخ ته نېردي په يوې وړې خو په پوره اندازه پرميني ماني. کې استوگن شوی و. هغوی ټول، د وایروتر په گډون د جگړې دشورا له ټولو غړو سره يوځای ددغې ماني دهرکلیو په تالار کې چې دستر قوماندان دکار دفتر و، راټول شوي وو. چای يې څکه او يوازې دې ته سترگه په لار و، چې شهزاده باگراتيون راشي او دجگړې شورا په کار پيل وکړي. دشيپې اته بجې کېدونکې وې، چې د شهزاده باگراتيون يوياور راغی او خبر يې راوړ، چې هغه نه شي کولای په غونډه کې گډون وکړي. سردار اندرې، تالار ته راننوت او دغه خبر يې دستر قوماندان ورساوه. هغه له هغې اجازې نه په گټې سره چې مخکې يې له کوتوزف نه اخیستي و، همالته پاتې شو.

وايروتر، په خورا تلوار له ځايه پاڅېد او هغه ميز ته چې دبرن يوه لويه نقشه پرې غوړېدلې وه، ورنېردي شو او وې ويل:

-بنکاره ده، چې باگراتيون به رانه شي، نوښه به وې چې کار پيل کړو.

کوتوزف دخپلې پوځي دريشۍ تنۍ پرانستې وې او تابه ويل چې دهغه دزني لاندې غوښينې برخې له هغه نه ځان آزاد کړي وي، پريوې لاستنۍ لوړې څوکۍ ناست و، څورب او زاړه لاسونه يې دخوکۍ پر دواړو لاستيو اېښي وو او نېردي ويده برېښېده. د وایروتر دغږ په

جگړه او سوله

اورېدو يې خپله يوازې داني سترگه په خورا وغورلې، سړي يې وښور او وه او وي ويل:

- هوکې! هوکې! هيله کوم، کنه بيا به ناوخته شي. تردې خبرې نه وروسته يې بيا سر وښور او وه، بانه يې ولوېدل او سترگې يې پټې کړې. د جگړيزې شورا غړو په پيل کې فکر کاوه چې کوموزف، هسې دخوب پېښې کوي، دگزارش دلو ستلوپه وخت کې دهغه د پزې خرهاري، دا ښودله چې په دې شېبه کې دستر قوماندان ستونزه د جگړې د عملياتو او نورو موضوعاتو تر سپکاوې نه غوره او دپام وړ ده، هغه ستونزه چې دی ورسره لاس گريوان و ديوي بلې نه ايلېدونکې انساني اړتيا، يعنې دخوب پوره کول و. هغه رښتيا ویده شوی و. وايروتر، دهغه کسانو په څېر چې په خپلو کړو کې ډوب وي، بې له هغه چې آن خپله يوه شېبه وخت ضايع کړي، کوموزف ته وروکتل او همدا چې دهغه په ویدو کېدو ډاډه شو، خپلې پانې يې راواخيستې او په لوړ او يوډول آوازيې د راتلونکې جگړې د عملياتو د کړنلارې لوستل پيل کړل او آن دخپلې ليکنې سرليک يې هم ونه لوست:

- دهغه برید کړنلاره چې د ۱۸۰۵ کال دنوامبر په شلمه، د کوبلينيخي او سکولنيخي، په سيمو کې، د دښمن پرمواضعو کېدونکي دي. د برید د کړنلارې سپرنه چې په الماني ژبه ليکل شوې وه، خورا جړه، پېچلې او پرهغې سرخلاصېدنه خورا گرانه وه، هغه داسې وه: له دې کبله چې د دښمن د پوځونو کينې خوا، شاپلو ته گڼ ځنگله پورې نښتې ده او نښې خوا يې د ډنډونو ايلو د کوبلينيخي او سکولنيخي پورې پرته ده او د بلې کداني خوانه يې زمور پوځونه د دښمن د پوځونو نښې خواته ولاړ او تر هغو نه قوي دي، نو دا زمور په گټه ده چې د دښمن له دې اړخ نه برید وکړو...

جگړه او سوله

وايروتر، خپلې لوستنې ته دوام ورکړ او دا څرگنده وه چې جنرالانو په خورا سختۍ او نه لېوالتيا د دغې ناسپړې او ناڅرگندې تگ لارې بيان ته غوږ نيولی و. لور وني جنرال بوکسگيفدن، چې ملايې ديواله ته لگولې وه، لگېدلې شمعې ته ځير پاتې و، داسې برېښېده چې وينا نه اوري او آن دا هيله يې هم نه لرله چې ددې ښودنه وکړي چې گواکې وينا ته غوږ دی. وايروتر ته مخامخ ولاړ سور مخي جنرال ميلوراډوويچ، په خورا غچ اخیستونکې بڼه، لاسونه په ځنگنو اېښي، په ځنگلو مخ وړاندې خم، په تاو شويو بریتونو، لوړو اوږو، غټو ځلېدونکو سترگو، خپل غلچک پر هغه څښ کړی و... په دې شېبه کې ميلوراډوويچ، يوه معني دار غلچک پر نورو جنرالانو وځغلاوه، خو دده له دغه معني نه ډک غلچ نه دا نه څرگند بدل چې دی د يرغل ددغې تگلارې ملاتړ دی او کڼه، راضي دی او کڼه تر ټولو نه نېردي رايروتر ته گراف لانتورن، چې ښکلې موسکايې دفرانسي سهيلي خلکو ته ورته څېره ورځلوله، ناست و. د تگلارې دلو ستلو په ټوله موده کې دغه موسکا دهغه له شونډو کډه ونه کړه. هغه په دې ټوله موده کې خپلوزيو گوتو ته چې خپله زرينه، هينداره لرونکې تنباکرومې يې په کې په چټکۍ چورلوله، کتل... د وينا د يوه خورا اوږد متن په منځ کې يې د تنباکرومې چورلول ودرول، سربې پورته کړ، موسکايې دنړيو شونډو په کونجو کې دملنډو بڼه پيدا، دوايروتر خبرې پرې او وې غوښتل چې څه ووايي، خواتريشي جنرال خپلې خبرې ونه درولې، په قهر سره يې څېره برنده اوڅنگلې يې وځنډلې، ده ته يې دخبرو وخت ورنه کړ او داسې يې وښوده چې وروسته، وروسته به ماته خپلې خبرې ووايي، اوس مهرباني وکړئ خبرو ته غوږ او نقشې ته وگورئ. لانتزيون د تعجب په نښه خپلې سترگې پورته کړې او ميلوراډوويچ ته يې چې

جگړه او سوله

گواکې پوښتنه لري وکتل، خو همدا چې، ظاهراً معني لرونکي خو تش غلچک سره مخامخ شو، په خورا خواشاني يې سترگې بېرته ښکته واچولې، بيا يې دخپلې تنباکرومړۍ چورلول پيل کړل او ترشونډو لاندې، خو پوره په لوړ آواز چې ټولو واورېده، وويل:

-ښاغلیه! دجغرافيايې درس راکوي!

پرژبېشفسکې، په ډېر درناوي او نزاکت لاس په خپل هغه غوړچې دو ايروتر، خواته ونيولی او دهغه چا حالت درلود چې گواکې د ويناوال خبرې سخت خوند ورکوي، ټول غوړ، غوړو.

لنډ ونی دوختورف، چې مخامخ، وایروتر ته ناست و، په خورا پام او درناوي پر نقشې ورخم او دزړه له کومې يې د قوتونو دځای پرځای کېدو او دسیمې دپېژندنې، چې ټول ورته نا آشنا و، څېړنه کوله. څو ځله يې له وایروتره هيله وکړه، هغه کلمات او نومونه چې ده نه دي اورېدلي او يا ورته گران دي، بيا ووايي، وایروتر دهغه ددې هيلې په منلو سره هغه تکرارول او ده هغه ليکل.

تريو ساعت وروسته چې دتگلارې لوستل پای ته ورسېدل، لائيزيون بيا دخپلې تنباکرومړۍ چورلول ودرول او بې له هغه نه چې وایروتر ته يا په ځانگړي توگه بل چاته وگوري، په غرېدا شو او وې ويل:

-ددغه راز يوه تگلارې سرته رسول به خورا گرانه وي، ځکه ددښمن ټول ځايونه په نښه شوي، ټاکل شوي، خو په حقيقت کې دغه ځايونه ځکه مورې ته څرگند نه دي چې دښمن په خوځېداکې دی. دو ايروتر، په يرغليزې لاره دلانژورون نيوکې، بې بنسټه نه وې، خو دا څرگنده وه چې دنيوکې موخه دا وه چې وایروتر ته دا څرگنده کړي چې دی په داسې ډاډ او ځانغوښتنه خپله تگلاره لولي، بايد په دې پوه شي چې

جگړه او سوله

دنبوونځي ماشومان او يا كوم ناخبره كسان يې مخې ته ناست نه دي، بلکې دهغه اورېدونکي داسې كسان دي چې کولای شي ده ته د جگړې دمهارتونو زده کړې ورکړي. کله چې د وایروټر یوډوله آواز کرار شو، کونوزف، لکه ژرندگړی چې دژرندې دپلونو په درېدو راوینسیري، راوینس شو، سترگې یې وغړولي، دلانژورن غږېداته غوږ شو، خو ژرې سترگې بېرته وتړلې او سړې پښکنه ولوېد، گواکې غوښتل ووايي:

-اې بابا، تاسو لاتراوسه په دې اپلتو لگيا ياستئ.

لانژورون، چې هڅه کوله د وایروټر، پرپوځي ځانستاینې، چې ځان یې دپوځي تگلارې نوبتگر باله، ملنډې ووهي او داسې لاسوند یې وړاندې کاوه چې بناپارت به هېڅکله زموږ دیرغل په تمه سترگه په لار نه شي بلکې په خپله به برید وکړي او زموږ داتوله تگلاره به هسې خړې اوبه یوسي. وایروټر، ټولو هغو نیوکو ته چې دده پرپوځي تگلارې کېدې، له سپکاوې نه په یوې داسې ډکې موسکا ځواب وایه چې گواکې ده مخکې له مخکې دغو نیوکو ته چې پر ځای نیوکې وې او یا بېځایه ځان چمتو کړی و. هغه وویل:

-که هغه پر موږ برېد کولای شوی، همدانن به یې کړای و.

لاژورون وویل:

-نو تاسو داسې انگېرئ چې هغه ضعیفه دی؟

وایروټر، دهغه داکتر په څېر چې گواکې، واټرنر، غواړي هغه ته د

طبابت لارې وروښيي، و موسېد او وې ویل:

-ډېر، فکر نه کوم چې تر څلوېښتو زرونه یې پوځ زیات وي...

وایروټر وویل:

هرڅه چې وي، زموږ په تگلاره کې کوچنی بدلون هم نه راځي.

جگړه او سوله

سردار اندرې چې له ډېرې مودې دې ته سترگه په لارې و، چې خپل خبره وکړي، وويل:

-څنگه بدلون نه راځي؟

په دې وخت کې کوتوزف راويښ شو. ژور، ژور و توحېد، جنرالانو ته يې وکتل او وې ويل:

-بناغلو! بريد سبا ته دی، ښه به دا وي چې ووايو، نن دی، ځکه شپه له نيمايي نه اوبنتې، هسې هم اوس څه شی دبدليدو نه دي. تاسو ټوله کړنلاره واورېده او مور ټول به خپلې دندې ترسره کړو، خود جگړې تر پيله مخکې، تر يوه درانده خوب نه پرته، بل هېڅ ښه څه نه شته. داسې يې وښوده چې غواړي، پاڅي. جنرالانو درناوی وکړ او د خوځېدا په تکل شول. سردار اندرې هم له مانۍ نه ووت.

سردار اندرې، په جگړيزه جرگه کې دخپلو خبرو لپاره، هغه شان چې ده هيله لرله، وخت نه و پيدا کړي، نو ځکه دغه کار پر هغه خورا بډاو ناڅرگند اغېز پرېښی و. هغه په دې نه پوهېده چې څوک برحقه دی؟ وایر و تر او دولگه روکوف، یا کوتوزف، لائوژورون او که نور جنرالان چې د جگړې له تگلارې سره مخالفه وو؟ هېڅ نه پوهېده، له ځان سره به يې ويل:

-ايا دا شونې نه وه او کوتوزف نه شو کولای چې مخامخ او په ډاگه خپل نظر ټولواک ته ووايي؟ ايا په رښتيا دا کار بل ډول کېدونکی نه و؟ ايا دا روا وه چې ځينو ټکواو خيالاتو ته په پاملرنې سره دلسگونو زرو وگړو او له هغه ډلې نه دما ژوند دمرگ له گواښ سره مخامخېږي؟

جگړه او سوله

هو کي کېدای شي، سباته ووژل شم. همدا چې خپل مرگ يې ترسترگو شو، ناخاپه يې په خيالونو کې خورا لرې، خو په ځان کې يې نغښتي يادونه رات او ژوندي شول. له خپلو خپلوانو او ښځې سره يې خپله وروستی. مخه ښه ورياده شوه، له هغې سره يې دخپلې مينې لومړې ورځې وريادې شوې، هغه، دهغې امېدواري ورياده کړه، پر هغې او ځان يې سخت زړه خوړ شو، په خورا خواخوږۍ، زړه خوړې. خو عصبانيت او گڼۍ له هغه دالان چې د نيوفېڅکې سره گډ او هلته استوگن و، د باندې ووت او دکور مخې ته په گرځېدو شو.

که څه هم د شپې هوا لږۍ وه، خو د سپوږمۍ پلوشو خپلې لارې ايستلې. هغه په خيالونو کې زنگېده: هوکې سبا، سباته! خداي خبر کېدای شي سباته ماته هرڅه پای ته ورسېږي، دا ټول يادونه به نور نه وي او دا ټول يادونه به زما لپاره نور هېڅ معني ونه لري. کېدای شي همدا سباته، زړه مې راته وايي، چې همدا سبا کېدای شي ددې وخت پيدا کړم هغه ټول څه چې کولای شم، هغه وښم.

د جگړې سخت ساعت او انځور يې ترسترگو شو، د روس د پوځ ماته او په يوځای کې دهغو کوټه کېدل او دهغو د قوماندانانو خواړه خواري، تريو تندي، ټول، ټول يې ترسترگو شول... دادې هغه نيکمرغه شېبه او پيرزوينه چې دی ټول ژوند هغه ته سترگه په لاره و، رارسېدلې وه. هغه خپل تکل مخامخ او په سپينه، کوتوزف، وایروتر او ټولواک ته ويل شي. ټول دهغه ټينگار او داندېښنو رښتياوالي ته حيران پاتېږي، خو هېڅوک دا زړه نه کوي چې دهغه سرته رسولو مشري وکړي، نو هغه وخت دی، دکوم غونډيا پوځ مشري ته په دې شرط ملاتړي چې څوک يې په چارو، کړو وړو او سپارښتنو کې لاسوهنه ونه کړي، هغه به له خپل پوځ سره مخامخ ددښمن د پوځ پر زړه برېد کوي او

جگړه او سوله

بې له ځنډه يې بری په برخه کېږي. خو يوبل غږ يې په غوږو کې انگازې کوي او وايي:

-تاد جگړې دکړ او او مرگ ژوبلې په اړه هم فکر کړی دی؟ خو سرداراندرې دغه غږ ته هېڅ پام نه کوي او په خپلو بريو کې ډوبېږي. د بلې جگړې تگلاره خپله يوازې جوړوي. هغه چې دکو توزف په پوځ کې دسترې قوماندانی، نوکريوال دی، هرڅه يوازې ترسره کوي. بله جگړه يوازې دده د هلو ځلو له برکته بري ته رسېږي. کو توزوف، د پوځ مشري نه لاس په سر او ټولې چارې ده ته سپاري. هغه بل غږ بيا دده په غوږ کې انگازې کوي:

-ښه! نو بيا څه؟ دا به و منو چې تردې مخکې به ته ترلس واره زيات ټپي، يا وژل شوی او يا يې تېروستل شوی نه يې، نو بيا به څه کېږي؟ سرداراندرې خپل ځانته، خپله ځواب وايي: نه پوهېږم وروسته به څه وشي؟ نه غواړم او نه کولای شم، پرې پوه شم، خودا غواړم، زه دوياړونو لپواله او لېونی يم او دا مې خوښېږي چې ټول خلک مې وپېژني، ورته گران و اوسم، داخو زما گناه نه ده، چې زه دا غواړم، يوازې او يوازې همدا، زه دهمدې لپاره ژوندی يم، هوکې يوازې دهمدې لپاره! زه به هېڅکله دا چاته ونه وایم، نو اې لويه خدايه! زه څه وکړم، چې له ويارونو او له ماسره دخلکو له مينې پرته، له بل څه سره مينه او لېوالتيانه لرم. له مرگ، ټپي کېدو، دکورنۍ تري تم کېدل، له هېڅ څه نه، نه وېرېږم. ماته له هرچانه دزړه له کومې گران خلک، پلار، خور او ښځه، زما روح پورې تړلې وگړي، ماته تړولو گران، که څه هم دا خبره به د طبيعت او انساني خټې برخلاف و برېښي، خپل تړولو نه گران وگړي، بې له ځنډه ديوي شېبې وياړ، پرخلکو دبري او هغو ته دځان دگرانښت دترلاسه کولو لپاره څاروم. دا ټول ددې

جگره او سوله

لپاره خاروم چې خلکو ته گران و او سم، هغه خلک چې نه یې زه پېژنم او نه به هغوی ما وپېژني. هغه، غږ ته غوږ شو چې دکوتوزوف، له مانی نه واورېدل شو او بیا یې دوام ورکړ:

- هوکې دهمدې خلکو دمینې لپاره...

دکوتوزف دچوپړانو غږ راته چې پېټي تړي. یو غږ چې کېدای شو د کوتوزف دگادایون به و، دکوتوزوف پرآشپزیې دچټک کار غږ کاوه. داد تیت په نامه، یو بوډا اشپز و چې سردار اندرې هم پېژانده.

او اندرې له ځان سره لگیا و:

- په هر حال ماته پردوی واک او ددغه واک نه پیدا شوی ویاړ خورا گران دی، پردغه واک چې په دې لړوکې پرما خور دی او دهغه په راز من واک او ویاړ، ویاړم.

۱۳

رستوف په هغه شپه، له خپلې ډلې سره د جبهې د څارنې لپاره د باگراتيون د پوځ په لومړۍ کورنۍ کې گمارل شوی و. دهغه سواره هم جوړه جوړه د جبهې په اوږدو کې گمارل شوي وو او خپله هم سپور ددغو کورنيو په اوږدو کې خوځېده او له خپل نه ايليدونکي سيال، خپل خوب سره چې دده د پرزولو تکل يې کړی و، لاس او گريوان و. دهغه شاته، بې پايه فضا زموږ د سرتېرو په نغريو کې د بل شويو اورونوله شغلو نه ريارنا وه، خو مخه يې په تپه تيارو کې ډوبه ډوبه وه. څومره به چې رستوف دغو تپو تيارو ته ځير بده او ځير بده، هېڅ به يې نه ليدل. کله به يې کومه خره، کله به يې کومه تياره او کله به يې هلته چې بايد د بنمن وي، سپخنکو ته ورته کومه ريناگۍ وليده چې ځلېږي او له ځان سره به يې وويل چې، داددې خيال ته ورځي، چې دسترگو مخې ته يې څه ځلېږي. بانه به يې وغږېدل او د خيالونو په بې پايه نړۍ کې به يې، کله اعلحضرت ټولواک او کله هم د نيسوف ليدل، کله به يې بيا دمسکو تېر خيالونه لکه کوډگروزورونکي ترسترگو را پيدا شول، هغه به په چټکۍ خپلې سترگې وغږولې او دهغه آس سر او غوږونه، چې دی پرې سپور دی، ځانته خورا نېږدې وليدل... او له ځان سره به يې وويل:

-ولې نه! کېدای اعلحضرت ما هم د بل هر افسر په څېر وگڼي او

جگړه او سوله

کومه دنده راته وسپاري او راته ووايي:

- "څه لارښه! هلته وگوره، چې څه خبره ده؟"

... څه کېدل چې زه يې خپل چوپړی، ته گمارلی وای، مابه هغه ته څنگه دزړه له کومې چوپړ کړای وای، سربنډنه به مې کړای وای، مابه دهغه ساتنه کولای، هغه ته به مې رښتیا ويلای او هغه به مې له دوکه مارو نه ژغوره "رستوف، ددې لپاره چې دټولو اک په وړاندې دخپلې سربنډنې بنه او ژوندی انځور وباسي، کوم الماني يا دښمن يې تصور اوه چې هغه يې نه يوازې په لېوالتيا وازه، بلکې دټولو اک په وړاندې يې په غومبرو په سختو څپېرو واهه ناڅاپه يو لړي لري غږ هغه راويښ کړ، ټکان يې وخوړ او سترگې يې پرانستې، په زړه کې يې وويل:

-زه چېرې يم؟ هوکې! دجبهې په لومړې کرښه کې، دشپې نوم:

... مالبن، اولميوخ، افسوس چې سباته زمور سواره په قطعې کې دي... هغه دخوب او وينستيا په حالت کې ويل:

-ناتاشا، گرانې خورې! زما تورسترگې خورجانې!... کله چې هغې ته

ووايم چې ټولو اک مې له نېردي نه وليد، له حيرته به لېونۍ شي...

په هغې شېبه کې چې رستوف سترگې وغړولې، هغه له هغې خوانه چې کېدای شو هلته به دښمن دېره وه، په زرگونه نارامه غږونه او شروشور واورېد. دهغه آس او دهغه مل سواره آسونه، چې دده ترڅنگ ولاړو، ددغه غږونو په اورېدو غږونه، لاتېره کړه. په هماغه سېمه کې چې چېغې پورته وې، اور و لگېد او بېرته مړ شو. بيا د فرانسوي پوځونو دجبهې په ټوله کرښه کې، هلته دغږونو په څوکې، د اورونو لگېدل او چېغې سوري دم په دم زياتېدې او لوړېدې رستوف په دې چېغو کې فرانسوي، خبرې اورېدې، ځو نه يې شو کولای په هغو پوه شي. غږونه

جگړه او سوله

تر اندازې زياته خپل شر و شور کې ورک وو. اوس، نو دپه، په، په او
آ.آ.آ، غږونه اورېدل کېدل.

رستوف، هغه سواره ته چې ترڅنگه يې ولاړ و، مخ ورواړاوه او وې
پوښتل:

- دا د دښمن غږونه دي؟ ته څه فکر کوي؟

سواره ځواب ورنه کړ.

رستوف چې تر دې پورې، ځواب ته په تمه و، بيا وپوښتل:

- څنگه ته يې نه اورئ؟

سواره په خوابدي آواز ځواب ورکړ:

- جلالتمابه نه پوهېږم، څه ووايم؟

رستوف بيا ځواب ورکړ:

- هغه د دښمن لومړۍ کرښې دي، نور نو دا بايد د دښمن غږ وي.

سواره وويل:

- کېدای شي د دښمن وي، کېدای شي نه وي، کېدای شي بل څه

وي. شپه ده، شپه خو خپل رازونه لري.

بيا يې پر خپل آس چې ترده لاندې يې نا ارامه کوله، چيغه کړل:

- نو! تاته وایم! آرام شه!

درستوف آس هم د غږونو او شرو شور په اورېدو او دا ورونو په ليدو

نا ارامه شوی و. هغه پرکنگل وهلې ځمکې سمونه وهل چېغې او

شرو شور لوړېدل او لوړېدل او ديو سترنا پوهېدونکي بنگهاري داسې

بڼه يې پيدا کوله چې يوازې ديو څو سوه زريزه پوځ له خوځېدا نه

کېدای شي پيدا شي. د اورونو لمن دهغې کرښې په اوږدو کې چې په

اغلب گمان د فرانسوي پوځونو لومړۍ کرښه وه، غوړېده او

غوړېده. خوبونو، نور نو درستوف له سترگو کله کړې وه. د دښمن د پوځ

جگړه او سوله

د خوبسۍ اود بری چپغو، په هغه کې د هوبښیاری او ځیرتیا ښکالو راتخنوله. رستوف نور نو به ډاگ او زغرده غږونه اورېدل:

-ژوندی دې وی ټولو اک! ژوندی وی ټولو اک!

خپل څنگ ته ولاړ سواره ته یې وویل:

-هومره لرې نه دي، باید د سیند د غاړې آه پلو وي.

سواره سوړ اسویلی وویست، هېڅ یې ونه ویل او په خواشداني وټو خېد.

پر هغې کرنې چې سپور روان و، دیوآس د سمونو غږ چې په چټکۍ را روان و، واورېدل شو او ناڅاپه د شپې له تپې تیارې نه، یو ستر پیل ته ورته یو سیوری راووت. هغه د سوړو د ډلې یو افسرو. افسر رستوف ته ورنږې شو او وې ویل:

-جلالتمابه! جنرالان دي.

رستوف چې پر له پسې د اورونو او چپغو پلو ته کتل، له افسر سره مل یې دهغو څو لوړپوړو افسرانو هرکلي ته مخه کړه چې ددوی د کرنې پلو را روان وو. د هغو یو تن پر سپین آس سپور و. شهزاده باگراتیون او شهزاده دولگه روکوف له خپلو یاورانو سره ددې لپارغ راغلي وو، دا پته ولگوي چې ددښمن په پوځ کې دا عجیبه اورونه او دا چپغې څه شي دي. رستوف، باگراتیون ته ورنږدې شو، هغه ته یې راپور ورکړ او دنورو یاورانو په شان یې غوږ کېښود، چې جنرال څه وایي. شهزاده دولگاروکوف، باگراتیون ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-دا ددښمن له دوکو پرته بل هېڅ نه دي، هغوی شاتگ کړی دی او خپلو پاتې شوونکو ته یې سپارښتنه کړې ده، چې ددوی تر تگه وروسته اور ولگوي، شرو شور او چپغې یې گډې کړې، چې موږ دوکه کړي.

جگړه او سوله

باگراتيون وويل:

- دا ناشونې خبره ده، پروڼ ما هغه دهغې غونډې په سر ليدل. که هغوی شاتگ کړي وای، هغه ځای به يې هم پرېښی وای. بيا يې مخ رستوف ته ورواړاوه او وې ويل:

- بناغلیه افسره! ددښمن پيرې لا هملته ولاړې دي؟

رستوف وويل:

- پروڼ شپه خولا هملته وې، خو اوس څه نه شم وويلای، امر وکړئ، له څو تنو سورو سره به دپلټنې لپاره ورشم.

باگراتيون، ودرېد او بې له هغه چې څه ووايي، هڅه يې کوله دلرو په تنه کې درستوف سترگو ته وگوري، شېبه ځنډ نه يې وروسته وويل:

- ښه خبره ده، لاړشئ او وې گورئ.

- اطاعت کېږي.

رستوف، خپل آس په گېډه وواهه، برېدگي فد چنکو او دوو نورو سورو ته يې ورغږ او سپارښتنه يې وکړه چې له ده سره لاړ شي. په چټکۍ له لورې نه دهغو چغو سورو په لور ورشېوه شول، چې لاتراوسه يې دوام درلود. رستوف ته خورا هيبتناکه او هم دځوښۍ وړه چې تر ټولو دمخه له درې تنو نورو سورو سره، دهغو رازونو نه ډکې تنې تيارې غېږې ته دمخه وردرومي، چې تردوی دمخه هلته څوک نه و، ورغلي. باگراتيون دغونډې دپاسه ورغږ کړل چې، له سينده لرې لاړ نه شي. خو رستوف داسې وښودله چې، گواکې دهغه غږ يې نه دی اورېدلی، همداسې لرې، لرې مخ ته روان و. هغه ته هرڅه بل ډول برېښېدل او پرې غولیده. دلارې دڅنگ نيا لگي ترخياله ونې او پر گندو يې دسړو گمان راته، خو بيا به په خپلې تېروتنې پوه شو. دغونډې لمنې ته چې ورسېد، نور نو، نه ددوی اورونه وواو نه ددښمن، خو

جگړه او سوله

د فرانسويانو غږونه او خبرې يې په ډاگه اورېدې. دې شيلې په پای کې يې، سيند ته ورته يوه کرښه وليدله، خو چې ورو رسېد، هغه سيند نه، لاره وه. لارې ته ورو رسېد، پرې ودرېد او خپل آس يې هم ودراره. حيران ولاړ و، نه پوهېده څه وکړي، په لاره مخامخ لاړ شي، له هغه بل پلو واوري او که د تورې دښتې په تيارو کې د غونډۍ پلو و خوځېږي. لاره لږ ورته رڼا او بې گواښه و برېښېده، ځکه له غونډۍ نه خلک ورته ښه معلومېدل. هغه غږ وکړ:

- ماسپې راځئ. له لارې نه واوښت او په خورا چټکۍ يې هغه پلو ته چو کړل، چې پرون ماښام هلته يو فرانسوی ولاړ و.
يوه سواره له شان غږ وکړ:

- جالتمابه! هغوی دي، وينئ!

رستوف ددې وخت پيدا نه کړ چې دا خوا وگوري چې په پروني تتي سېمې کې ناڅاپه گېرز شو، غږپورته شو او په لږې واټن کې يوه مرمۍ لکه مرمۍ داسې په انگازو شوه او همداسې يې په هوا کې غږ ورک شو. د توپک بل ډز پورته شو او د توپک له تيره لمبې ووتې. رستوف د آس مخ راواړاوه او په ځغاسته بېرته راستون شو. څلورو ډزو په ټاکلي ځنډ شرو شور گډ کړ او وبنگېدې. رستوف خپل آس چې دده په شان له ډزو نه ناآرامه شوی و، آرام کړ او په کرار کرار مخ وړاندې لاړ. يوه ناڅرگنده خوښي يې پر زړه خوره شوه او له ځان سره يې وويل:

- دا ولې مو ډزې بس کړي؟ خو نورې ډزې ونه شوې.

پرته له هغه چې، آس ته متروکه ورکړي، د باگراتيون پلوته ورغی. هغه ته چې ورو رسېد، لاس يې د درناوی په نښه دخولۍ پیک ته وورس او هغه ته وروړاندې شو.

جگره او سوله

دلگا روکوف، لاهڅه کوله باگراتيون دده دا خبره چې د بنمن
تنبتېدلی دی ومني او پرهنې يې ټينگار هم کاوه، ځکه هغه دليل راوړ
چې د بنمن دا اورونه يوازې ددوی د دوکې لپاره بل کړي دي...

باگراتيون وويل:

- بنکاره ده چې لانه دي تللي، سبا به هرڅه څرگند شي...

رستوف وويل:

- دد بنمن پيري لاهمالته دي، جالتمابه!

- نوم دي، څه دی؟

- گراف رستوف.

- د پرنښه! له ماسره پاتې شه او د اړيکو افسر اوسه.

دلگا روکوف وپوښتل:

- تاسو دا بيليا آند روويچ زوی ياست؟

خو رستوف ځواب ورنه کړ...

دد بنمن په پوځونو کې چغې او دا ورونو بلول ددې لپاره وو، چې کله
به د بناپارت فرمان لوستل کېده، ټولواک به خپله د سرتېرو په منځ کې
سپور گرځېده. سرتېرو به د ټولواک په ليد، د وښو گېډيو ته اور ورته
کاوه او نارې به يې وهلې:

- تل دي وي ټولواک! هغه پسې به يې منډې وهلې. دناپيلون

فرمان داسې و:

"سرتېرو!

د روسيې پوځ زموږ په وړاندې راپاڅېدلی چې په ټولم کې داتريش
دپوځ دماتې غچ رانه واخلي. دا هماغه ټولي دي چې تاسو په گولان
برون کې مات او تراوسه پورې مو پرله پسې تردې ځايه پسې اخیستي
دي. هغه ځايونه چې مورلاندې کړي، خورا لاسبري او ټينگ دي. که

جگړه او سوله

د بنمن د دې تکل وکړي چې زما پر پوځ له بڼې خوارا تاو شي، هغه به
زموږ تر برید لاندې راشي.

سرتېرو!

په دې حال کې به ستاسو قومانداني خپله واخلم. که تاسو په خپلې
ابدي مېړانې د بنمن کړنې ماتې او تالا کړئ، زه به ځان له اوره لرې
وساتم، خو که ستاسو په بري کې آن یوه شېبه هم شک پیدا شو، خپل
ټولو اک به وویښئ چې تر ټولو مخکې به د بنمن د لومړیو گذارونو
لاندې ولاړ وي، ځکه بري او ویاړ ته درسېدو په لاره کې د شک او گمان
اجازه نه شته، په تېره بیا هغه ورځ چې په هغې کې د فرانسې د پلویو
پوځونو، چې د فرانسې د ملت د شرافت شمله جوړوي، د شرف او
ویار خبره یادېږي.

د تپيو د لرې کولو په پلمه خپلې کړنې مه پرېږدئ. تاسو هر یو باید
په خپلو خیالو کې دا ونغاړي چې د انگریزانو پردغه هر یو لاسپوڅی
، چې زموږ د ملت پر وړاندې له کرکې نه ژوندي دي، لاسبري شی. دغه
بري او لاسبري به دې جگړې ته د پای ټکی کېږدي او موږ به بېرته خپلو
ژمنیو مینو ته ورستانه شو، هغو ځایو ته به ورستانه شو، چې هلته اوس
نوي فرانسوي قوتونه جوړ، راټول او له موږ سره به یوځای شي، نو هغه
وخت به، هغه سوله چې زه یې ټینګه او غواړمه یې، زما د ملت، ستاسو
او زما د ویاړ وروړي.

ناپلیون"

۱۴

د سهار پنځه بجې لاتپه تياره وه. منځني، زېرمه، د بنسې اړخ او باگراتيون پوځونولا په تپه ولاړ وو. خو په کين اړخ کې، پلي، سواره او توپچې قوتونه په خوځېدو شوي وو. تر هرڅه دمخه، هغوی بايد له لوړو سيمې، د دې لپاره چې له بنسې اړخ نه يې پر فرانسويانو يرغل کړای بنسکته راشي وه شوي وای، او د پوځي اټکل له مخې، هغوی يې د بوگيمسکي تر غرونو پر شاتمبولي وای، هغوی پاڅېدل، بارونه او پندونه يې تړل، اورو نه بلېدل، هر هغه څه چې پيدا کېدل دي نغريو ته ورا تېرېدل کېدل، دې لوگيو سترگې رندولې. هو اسره او تياره لا ولاړه وه. افسرانو په خورا گڼۍ او تلوار چايونه څکل، سهارنۍ يې خوړله، سرتېرو خپله وچه مړۍ ژوله اوله ډېرې يخنۍ نه يې پښې په دې هيله پر ځمکه ډبولې که لږې تودې شي. هغوی له نغريو نه راتاو، وو. هر هغه څه: ميز، څوکی، کراچۍ، درانه بارونه، لرگي او نور هغه څه چې دوی يانې شول او يا يې نه وړل، دې نغريو ته ورا تېرېدل. اتريشي لارښوونکو، دروسي پوځيانو په منځ کې د دې لپاره بنسکته پورته گرځېدل چې هغو ته دخوځېدو د وخت او دلوري دښودنې په اړه خبر ورکړي. کله چې به يو اتريشي افسر دکوم غونډ د قوماندانۍ په شاخو کې وليدل شو، په ټول غونډ کې به له ورايه يو خوځون احساس شو:

جگړه او سوله

- سرتېري به په منډه او تلوار دنغرو له شا وخوا نه به پاڅېدل، بوټونه او گیتس به يې وتړل، کڅوړه به يې جوړې، ټوپک به يې شاته او په منډه به کړنو ته شول. افسرانو به خپلې تڼۍ وتړلې، کڅوړې به يې شاته کړې، تورې به يې ملاته اچولې او ځانونه به يې ليکو ته ورسول او په چغو چغو به يې سپارښتنې اورولې... ټول پوځ به ټولې ټولې وڅوځېد، خو پوځيان به په دې نه پوهېدل چې چېرې روان دي. ددوی له گڼې گونې او ددوی دا ورونو له خورا زياتو لوگيو نه هغه کلي چې دوی ترې څوځېدلي او نه هغه لارې چې دوی پرې روان او دوی ته يې دهرکلي تمه لرله، يو هم دليدو نه و.

سرتېري په څوځېدا کې هماغه شان دخپل پوځ اسيردي، لکه ماڼو چې په بېلۍ کې وي. څومره چې منزلونه اوږده وي، څومره چې بريدونه نا آشنا وي، لارې ټولې پردۍ پردۍ او عجيبې گواښمنې مينې، دی اړ دی چې همالته وي، هر وخت او هر چېرې د سرتېري په شا وخوا کې چې څه تېرېږي، بيا هم لکه ماڼو په بېلۍ کې، هماغه پري، تنابونه، هره وخت او هر چېرې هماغه ملگري، هماغه د درېدو کړنې، هماغه جگتورن ديمتريو ويچ، هماغه ژوچکانومی سپي او هماغه قوماندان، ټول ټول په خپلې شا وخوا کې وينې. سرتېري، خورا لږ، خو بيا هم هيله لري دهغې لارې، هغه اندازې ته چې دده بېلۍ يې لاندې کوي، وپېژني، خو کله چې د جگړې شېبه رارسېږي، خداى پوهېږي له کومې او څنگه، دپوځ په روان کې يو، خو د ټولو لپاره داسې روحاني، پرېکونکي غږانگازې کوي، چې دکوم پرتمين زيري نښې له ځانسره لري. دغه غږ پوځيان پلټنې او لټونې ته هڅوي. پوځيان د جگړې په ورځ، په لمسوونکي ډول دخپل غونډ له گټو او پرېکړو نه اوږوي او دا پلټنې او پوښتنې هم کوي چې په شا وخوا کې يې څه

جگړه او سوله

تېرېږي.

لرلې داسې راخوږې وې، چې دلمر دراختو سره سره بيا هم لس گامه وړاندې څه نه ليدل کېدل. د ونو څانگې تر ونو سترې او اوږې ځمکې لوړې، څوړې برېښېدې. دا کېدای شو چې هر چېرې او له هرې خوا په لسو گامونو کې د دښمن سره لاس وگرايوان شي، خو په همدې لړو کې ډلې ډلې پوځيانو خورا اوږده لار ووهله، کله لوړه، کله ژوره، کله به لوړ او کله به څوړ، کله ډاگ او کله غرونه، خو په دې حال کې هېچرې له دښمن سره مخامخ نه شول. برعکس، مخې، شاته او نورو خواوونه هر پلو به دې چې کتل، روسي پوځونه وو، چې روان وو. هر سرتېری په زړه کې په دې خوشالېده، چې پوهېده، هغه پلو ته چې دی ځي، يعنې ناڅرگنده پلو ته، نور ډېر ډېر د مورسري هم هغه لورته روان وو.

يوځای به واورېدل شو:

-واه گوره! کورسيان (کورسکاييا دروسيې يوه سيمه ده) راغلل. بل

ځای به دې بيا اورېدل:

-بيا پرودگار! گوره څومره راټول شوي دي، ماښام چې کله اورونه

بل شول، چا تصور هم نه کاوه چې خلک به دومره ډېر وې، داسې ډېر

چې پای يې نه ليدل کېږي، لنډه درته وايم، ټول مسکو دلته راغلی.

که څه قوماندانانو له ډلې نه يو تن هم، نه، د سرتېرو روانو ډلو ته نه

نېرېدې کېده او نه يې خبرې ورسره کولې (لکه هغه شان چې مو په پوځي

جرگې کې وليدل، پر هغو پرېکړو خوابدي وو، چې د جگړې په اړه شوې

وې، نو له دې کبله هغوی يوازې دمشری او امر پر ځای کول او د دې

پروا يې نه لرله چې سرتېري خوشاله وساتي) خوددې ټولو خبرو سره

سره، بيا هم سرتېري د تل په شان يو وار جگړې ته د تگ په وخت، په تېره

بيا چې کله به خبره د بريو وه، خورا خوشاله وو، خو د څه کم يو ساعت

جگړه او سوله

تگ نه وروسته، د سختو لږو له کبله، د پوځ زیاتره برخه دې ته اړوته چې ودرېږي. پرتول پوځ د بې نظمۍ د غم او خوابدۍ یوه نا اشنا لږه راخوره شوه. د دغه غم لږې احساس پر زړو پوهېدل خورا گران کار و، خو هغه په ډېرې بې سارې چټکۍ او ځیرتیا سره، چې د ډول ټاکنه یې گرانه وه خوږېده. هغه احساس، نامحسوسه او په شیله کې د شپوه کېدونکو او بو په څېر نه راگرځېدونکې او نه مهار کېدونکې و. که روسي پوځونو د تلو الې ملگري نه لرلای، کېدای شو د دغې غم لږې احساس او الې گولې د خوږېدو لپاره به زیات وخت ته اړتیا وه، خو اوس یې د دې الې گولې او پرېشانۍ د خوږېدو لویه پړه په خورا لېوالتیا په دې کالباسه (وچه غوښه) خوړو المانیانو وراچوله.

-ولې ودرېدل؟ لارې وتړل شوې؟ او یا له فرانسویانو سره مخامخ شو؟

-نه! نه! هېڅ خبره نه شته، که د بنمن وای بې ډزو نه کېده.

-تراوسه یې تلوار و، چې و خوځېږي، و خوځېدو، اوس مو د دې ډاگ په منځ کې ساتي. ټول د دې لعنت شویو المانیانو له لاسه، په هېڅ څه یې سر نه خلاصېږي.

-که زه زما واک وای، ما به دوی مخې ته لېږلې وای، خو اوس گوره! دوی تر شا کوټه شوي. اوس نو تشه کېده دلته ودرېږه او ورته ټینګ شه.

یو تن افسر وویل:

-نو دا څه وشول؟ پته نه شته چې څه وخت به خوځېږي؟ سره وایي چې سوړو لاره بنده کړې ده.

یو بل تن بیا وویل:

-لعنت دې وې، په دې المانیانو، خپل وطن هم نه پېژني او نابلده

جگړه او سوله

د ي.

يو سواره يا ورچې رانېرېدې كېده غږ وكړ:

- تاسو د كوم پوځ ياستئ؟

- د اتلسم.

نو دلته څه كوي؟ تاسو بايد لا دوخته وړاندې تللي وای، نو اوس تر ما بنامه هم واره در رسېږي. دا حماقت دی، دا نه سپارښتنه ده او نه لارښوونه، خپله هم په خپلو كړو نه پوهېږي چې څه كوي. افسر يا وردا وويل او لاړ.

تر هغه وروسته يو جنرال راغی او په خورا خواشاني يې په غير روسي ژبه څه چغې وهلې...

له بلې خوا يو ډډ غږ راغی چې ويل يې:

- سپارښتنه وه چې د سهار په نهو بجو كړښو ته ورسېږو، موږ لا نيمايي لاره نه ده وهلې، دې ته سپارښتنه او لارښوونه وايي. كه زه وای ټول به مې ويشتلي وای.

د لېوالتيا او سرښندنې هغه احساس چې د خوځېدا په پيل كې پوځ ته قوت بڼه، كرار كرار خپل ځای د ناسمو فرمانونو په وړاندې قهر او د المانيانو په وړاندې كركې ته پرېښود.

ددغې اله گولې علت دا و چې دا ترېشي سوړو په پوځ كې چې په كين اړخ كې روان و، ستره قومانداني په دې مټې پوه شوې وه، چې د قوماندې مركز له ښې اړخ نه خورا لرې دی، نو له دې كبله يې ټول سواره پوځ ته امر كړی و، چې ښې اړخ ته ورو اوږي، نو هماغه و، چې څو زره تنه سواره دې ته اړ و چې، له پليو نه مخكې شي او پلي بايد دهغو د تېرېدو او ځای پر ځای كېدو پورې صبر وكړي...

هرڅه چې و، تر يوه ساعت ځنډ نه وروسته، پلي بيا و خوځېدل او د

جگړه او سوله

غونډۍ لمنوته ښکته ورشپوه شول. لږې چې تازه د غرونوله څوکو لمنه ټوله کړې وه، هماغلته د غونډۍ لمنو ته چې پوځونه رسېدلې وو، ور خوره شوه. د همدې لږو په منځ کې وړاندې يو ډز او بيا بل او وروسته پرله پسې نور ډزونه واورېدل شول. لومړۍ ډزې هسې خورې وړې او گډې وډې وې: ډز، ډوز، تات، ترات... خو کرار کرار منظمې او چټکې کېدې. اخ و ډب د گلدباخ د واړه نري سيند پې غاړو پيل شوی و.

روسي پوځونو دا انتظار نه لاره چې د غونډۍ په لمنو کې د سيند پر غاړه له دښمن سره مخامخ شي. هغوی که له يوې خوا په سختو لږو کې راايسار شوي وو، نو له بلې خوا يې دخپلو مشرانو او قوماندانانو نه هم کومه دخوښۍ او هڅې او هاند غوره خبره نه اورېده. د هغو په منځ کې دبېرته پاتې کېدو او ازې خورې شوې وې او له ټولو نه لويه بدمرغي خوالا دا وه چې په دې لږو کې ايسارېدو د هغو سترگې ورپنډې کړې وې او وړاندې او شاوخوا يې له خپلو نه پرته بل څه نه ليدل. روسانو په ډېرې تنبلی او کراره پر دښمن ډزې کولې، وړاندې تلل او بيا درېدل. هغوی په خپل وخت له خپلو قوماندانانو نه چې په لږو او نا آشنا سيمو کې راگير وو، ځکه قوماندانه شوه ترلاسه کولای چې کله ناکله به يې آن خپل ټولی يا ملگري هم نه شو پيدا کولای. د لومړې، دويمې او درېيمې ډلې لپاره چې ښکته شيلې ته ورشپوه شوې وې، جگړه په دې توگه پيل شوې وه. څلورمه ډله چې له کوتوزف ورسره وه، هلته د پر انځينسکې د غونډيو د پاسه پاتې شوې وه او نه راخوځېدله.

که څه هم د هغو غونډيو په لمنو کې چې اخ و ډب پيل شوی و، لاسختې لږې خورې وې، خو د هغو د پاسه رڼا شوې وه. مگر د همدې لږو له امله دهغه څه نه چې مخکې تېرېدل، هېڅ نه ليدل کېدل. دنهوبجو پورې هېڅوک په دې نه پوهېدل چې په رښتيا لکه هغه شان چې ستره

جگړه او سوله

قوماندانۍ تصور کوي، د بنمن لس ورستې (ورست د اندازه کولو معيار) ته رارسېدلې دي که څنگه؟

د سهار نهه بجې وې. کنډک کنډک لږو د غونډۍ په لمنو کېږدی. درولې وې، خود غونډۍ پر سر د شلپانڅه، په کلی کې چې، ناپليون دخپلو مارشالانو په منځ کې ولاړ و، رڼا، رڼا وه. دهغوی پر سر تک شين آسمان او د لمر تېۍ لکه ستر گردی توپ دلږو په شودو رنگه څپو کې لامبو وهله.

نه يوازې د فرانسې ټول پوځ، بلکې ناپليون له خپلې ټولې قوماندانۍ سره نه درود پر هغې غاړه چې د سکولنيڅ او شلپانڅه غونډۍ او کلي پراته وو او مور غونډل هلته موضع ونيسو، برېد وکړو بلکې هغې غاړې ته چې زموږ پوځونو و، دومره نېرې وې، چې ناپليون په خپلو سترگو کولای شول زموږ په پوځ کې سواره او پلي سره جلا جلا وويني او توپيريې کړي. ناپليون پر يوه برگ عربي چټ آس، تر خپلو مارشالانو نه مخکې ولاړ و او هماغه شين بخون کوټ يې اغوستی و، چې دايتاليا جگړه يې په کې گټلې وه. هغه چوپه خوله هغو غونډيو ته چې گواکې دلږوله سمندرگي نه يې سرويستلی و او پر روسي پوځونو لري لري خوځېدې، کتل. هغه، په خوراځير، هغو ډزو ته غوږ اېښی و چې دننه له شيلې نه راتلې. تر هغه وخته پورې لادهغه پر ډنگرې بشرې، دهېڅ ډول خوځون او حس نېسې نه ښکارېدې. دغه ځلېد وکې سترگې پر يوځای خښې وې. دهغه ټول اټکلونه، رښتيا شوي وو. دروسي پوځونو څه شمېر، د شيلې دننه، د چينو او ډنډونو خواته ورشپوه او څه شمېر هم د پراځينسکې لور ته چې خورا نېسې حساسې وې او ده تکل لاره برېد پرې وکړې، پرېښودې. هغه ددوو غرونو په منځ کې د سختو لږو سره سره، د پراځ دکلي پلو ته په شيله

جگړه او سوله

کې، د تلونکو ډلو ډلوروسي پوځونو د تگ او از اوربده او آن دهغو د سرنيزو ځلايي ليدله، هغه ليدل چې دغه ډلې يو په بل پسې ډلو په سمندرگي کې ډوبېدې. هغه اطلاعات چې ده پرون شپه ترلاسه کړي وو... دروس هغه پوځونه چې پراخ ته نېردي روان وو، دروسي پوځونو مرکز او زړه جوړاوه او دی پوهېده چې دا زړه لا دوخته داسې کمزوری شوی و، چې پر هغه بريد، هرو مرو بری درلود، خو هغه په پرله پسې بريد ځنډاوه.

هغه ورځ، دده د خول (تاج) اېښودلو کاليزه او دخورا نیکمرغۍ ورځ وه. تر نيمې شپې وروسته، سپيدو ته نېردي يې څو ساعته سترگې پټې او ويده شوی و. ناپليون په ښه طبيعت، روغ، خوشاله، تاند او په داسې يو نیکمرغه روحي حالت کې و، چې په هغه کې دهر کار ترسره رسول، کېدونکی ښکاري. هغه په همداسې يوه حالت پر آس کېناست او دکېدونکې جگړې ډگر خواته لاړ. ځای پر ځای ولاړ و، هغو لوړو ته يې چې له لرو نه راوتلې وې کتل او دهغه په نه خوځېدونکې سرې بشري، پر ځان ډاډ چې د بري نښه وه، څرگند و. هغه دغه بری چې دميني نه د نيکمرغو زلميانو پر څېرې څرگند وي، د ځان وړ گانه مارشالان دهغه تر شا ولاړ وو او زړه يې نه شو کولای دهغه پام واړوي. هغه به کله پراخنسکې غونډيو ته او کله به يې د لمر تې ته چې له لرو نه راووتله کتل.

کله چې لمر په بشپړه توگه له لرو نه راووت او په سترگېر ښېدونکې ځلا سره پر ډاگ او ډلو پرسيند، وځلېده، هغه، تابه ويل چې گواکې دا اور بل، د غږ لپاره همدې شېبې ته سترگه په لاره و، له خپلو سپينو، ښکلولو لاسونو نه، لاسوندي (د ستکش) وويستل، مارشالانو ته يې دا اشارې په نښه وښورول او دا اور بل غږ يې

جگړه او سوله

وګړي. مارشالان له خپلو ياورانو سره مل بېلابېلو خواو ته په منډه او دڅو دقيقو نه وروسته، دفرانسې دپوخ غورو ډلو، په ډبرې چټکۍ د پراخنسکې، غونډې خواته، چې کرار کرار روسي پوځونو پرېښودلې او درې ته دننه چې خواته تلل، ورو خوځېدې.

۱۵

کو توزف، دسهار په اتو بجو د ميلارادو ويچ دڅلورمې ډلې تر مخې
پر آس سپور، روان و. داهماغه ډله وه چې بايد د پرژيشفسکې او
لانثورن ډلو ځای يې چې شيلې ته شپوه شوې وې، لاندې کړې
وای. کو توزف له مخکني غونډ سره تر سترې مه شئ، نه وروسته
د خوځېدو سپارښتنه وکړه او هغوی ته يې په دې توگه څرگنده کړه چې
تکل لري ددې ډلې مشري به خپله کوي. دپرانخ کلي ته چې
ورسېد، همالته ودرېد. سرداراندرې، چې دستر قوماندان، ددې پرو نورو
غوره ملگرو له ډلې نه و، دهغه تر شا ولاړ و. هغه له گڼيټوب
او عصبيت سره سره، لکه هغه شان چې انسان خپل ارمان ته درسېدو په
شېبه کې وي، ځان آرام او ډاډمن بنوده. هغه په پوره توگه په دې ډاډمن
و چې نن دده د بخت او پرده د پېرزوينې ورځ ده، خو په دې نه
پوهېده، چې دغه بخت څنگه تر لاسه کړي. مگر سره له هغه هم پوره
ډاډمن و، چې همداسې به کېږي. زمونږ د پوځونو ځای، دهغو موضع او
خريطې له بل هر چانه ده ته څرگندې وې. د جگړې په اړه خپله هغه
تگلاره چې اوس يې نو دهغه د عملي کېدو غوښتنه بابېزه خبره وه، ده
هېره کړې او ځان يې د ايروتر د تگلارې منلو ته جوړ کړي و. هغه د بلې
هرې نا بېرې پېښې د کېدو اټکل کاوه، دهغه دمخنيوي يا پېښېدو
لپاره يې د چټکو، غوره او غوڅولارو چارو تصور کاوه.

جگړه او سوله

د کوزې خوا او کین پلو ته د ناپېژندلو قوتونو ترمنځ یوه نیمه ډزه اور بدل کېده. ده داسې انگېرله چې د جگړې زړه به هماغه ځای او زموږ قوتونه به هماغه له دېنمن سره مخامخ شي. په زړه کې یې تېرېده:

- ما به د کومې ډلې یا فرقې په مشرۍ هماغلته استوی، زه به جنډه په لاس تر ټولو نه مخکې درومم او هر هغه خنډ چې په مخه راځي، هغه به نابودوم.

سردار اندرې نه شو کولای دهغو کنډکونو جنډو ته چې دده تر مخې تېرېدل، په بې پروايۍ وگوري، هغه به دهغو په لیدو په زړه کې ویل:

- کېدای شي، داهماغه، هماغه جنډه وي، چې زه به یې اخلم اوله هغې سره به تر ټولونه وړاندې درومم. د شپې او خورو شویو لږو او تیارو، په لورو، ژورو کې له کنگله پرته، چې سهار ته ویلې کېدل، بل څه، پرېښي نه و، خو همدې لږو په شیلو کې بیا د سپینو شورو دویالو په خپرلمني غوړولې وې.

د کینې خوا په شیلو کې چې زموږ قوتونه ورشپوه شوي او ډډز او ډوز غږ ترې راته، هېڅ څه نه لیدل کېدل. د لږو په سر تک شین آسمان او ښۍ خواته دلمر ستره تښتۍ ښکارېدل. وړاندې، لږې لږې، د سیند د غاړې آپلو په گڼو ځنگلونو پټو غونډیو، د سپینو لږو له خادره سره هسک کړې و او داسې تصور کېده چې دېنمن هم هلته د پره شوی وي...

کوتوزف، سواره جنرال ته چې ده ته نېرېدې کېده په زغرده وویل:

- څه ته گورئ، ورته ووايي چې کنډکونه سره منظم او له کلي نه راتاوشي. زه په دې نه پوهېږم، ښاغلیه! جلالتمابه! تاسو ولې پام نه کوئ، کېدای شي دمگړۍ له دېنمن سره مخامخ شو، دا شونې نه ده چې دلته پوځ یوستی شي او ددې کلي له دې نړۍ کوڅې نه تېر شي.

جنرال ځواب ورکړ:

جگړه او سوله

- غواړم تاسو جلالتماب ته ووايم، ماغو بنstel چې لومړي له كلي تېر شو او بيا د جگړې قوماندده وركړو.

كو توزوف له زهرو ډكه خدا وكړه او وې ويل:

- ډېر بنسه! ډېر بنسه! تاسو غواړئ چې خپل قوتونه يو يو او په يووستي بڼه ددښمن تر ډزو لاندې راولئ.

- جلالتماب! تردښمنه پورې لا خورا ډېره لاره پاتې ده، دنقشې له مخې...

كو توزوف، په خورا قهر چيغه كړل:

- كومه نقشه؟ تاسو ته چا ويلي دي؟... هيله كوم هغه فرمان چې قوماندان يې درته وايي، پرځاى كړئ.

- اطاعت كوم، صاحبه!

نيو فيلڅكې په پټه پټه د سردار اندرې په غونډ كې وويل:

- گرانه! نن دبوډا طبيعت خورا وړان دى.

يو اتريشي افسر چې سپينه دريشي يې په ځان او شنه بڼكه يې په خولۍ كې وهلې وه، په منډه كو توزوف ته ورنېرېدې شو او دټولواك له نامه نه يې ترې وپوښتل:

- ايا څلورمې ډلې عمليات پيل كړې دي او كنه؟

كو توزوف، بې له هغه چې دهغه ځواب ووايي، مخ يې واراوه او ناڅاپه يې پرسردار اندرې چې هغه ته نېرېدې ولاړ و، سترگې ولگېدې. دهغه په ليدو يې توند كتل او سوځونكى غلچك نرم شو. گواكې په دې پوه شو چې، په هغه څه كې چې اوس پېښ شوي، دده يا ورهېڅ ملامت نه دى بې له هغه چې داتريشي افسرد ځواب په خيال كې وي، بالكونسكې ته يې مخ ورواراوه او وې ويل:

- گرانه لار شه او وگوره چې درېيم پوځ له كلي تېر شوى او كنه؟ هغه

جگړه او سوله

د ریش کړه او قوماندان ته یې ووايه چې زما امر ته سترگه په لاره شي.
خو همدا چې سرداراندرې د منډې تکل وکړ، هغه یې ودراره او
زیاته یې کړه:

- له هغه نه وپوښته چې مخکښ څارونکي یې ټاکلي او کنه؟
همدا سې یې له هغه چې اتریشي افسر ته پاملرنه وکړي، له ځان سره
یې وویل:
- داڅه کوئ؟ څه کوئ؟

سرداراندرې په ځغاسته، ځغاسته لار چې خپله دنده ترسره
کړي. هغه تر، ټولو تلونکو کونډو مخکې شو او درېیمه فرقه یې
ودروله او پوره ډاډه شوه چې په رښتیا هم د پوځ مخې ته مخکښ
څارونکي گمارل شوي نه دي.

دغونډه قوماندان، یو ډگروال و چې دلښکر تر مخې روان
و، دستر قوماندان له خوا دمخکښو څارونکو په اړه دخبر په اورېدو سره
هک حیران شو، ځکه هغه په دې ډاډمن و چې تردوی نه مخکې هم
ددوی پوځیان روان دي او دښمن له لسو ورستو نه زیات تردوی نه
لري، دي.

خو په اصل کې، دهغو مخې ته په رښتیا هم پرته له تشو ځورونو نه چې
سختولونو نه ډکې او له سترگو یې پناه کړې وې، بل څه نه لیدل
کېدل. سرداراندرې د ستر قوماندان د فرمان درسولونه وروسته په
منډه بېرته راستون شو. کونوزوف، لاپه هماغه ځای ولاړ و... او پوځ هم
له خوځېدا پاتې و....

هغه سرداراندرې ته مخ وراوړ او وویل:

- ډېرښه! ډېرښه! او هغه جنرال ته چې ساعت یې په لاس و او هره
شبهه یې ټینگار کاوه چې و خوځېږو، ځکه دکینې خوا ټول قوتونه

جگړه او سوله

شيلې ته شپوه شوي وو، وويل:

- جلالتماب! لا تراوسه وخت دی، کولای شو. او بيا يې د دويم ځل

لپاره وويل:

- لا تراوسه وخت دی.

په همدې وخت کې، دکوتوزوف شاته لرې، دکند کونو دهوراوو غريو او چيغې پورته شوې. دغه نارې او چيغې دروسي پوځ په کتارونو کې په چټکۍ رانږدې کېدې. داسې برېښېده، دهغه چا لپاره ستړي مشر او هورا ويل کېږي، چې په خورا چټکۍ روان دي. کله چې چيغې وهونکي سرتېري دهغه غونډمخې ته چې کوتوزوف يې مشري کوله ورسېده، هغه لږ څنگ ته شواو په تريو تندي يې وروکتل. له پراخ نه په راتلونکې لار، دسورو يوه ډله چې رنگارنگ کالايې اغوستي وو، راروان وو. د هغو دوه تنه تر ټولو دمخه څنگ پر څنگ په خورا چټکۍ روان وو. له هغونه يوه يې توره دريشي اغوستې، سپين تاج يې پر خولۍ، ټومبلی او پرانگريزي ډوله سوربخن آس سپور و او هغه بل يې سپينه دريشي اغوستې وه او پر تور آس سپور و. دا دوه ټولواکان او له هغه سره مل ملگري وو. کوتوزوف، په پوځ کې د پخوانيو جنگياليو سرتېرو بڼه غوره کړې، په شا و خوا کې يې حاضر و سرتېرو ته دخبردارۍ فرمان ورکړ او خپله يې په سلامۍ دټولواک درشل ته ور ودانگل. ناڅاپه دهغه بشره او ټول کړه وړه بدل او ديوه لاس لاندې، مطيع او واک نه لرې چا څېره يې غوره کړه. هغه په بې ساره اطاعت بنودنې چې دټولواک الکساندر، تر پامه ښه و نه برېښېد، هغه ته ورنږدې شو او سلامي يې وو هله.

تر خوابدې نه وروسته نښې، لکه په شنه آسمان کې پاتې شونې لږو، ډېر ژر دټولواک له بشري کډه بار کړه. هغه نن له ناروغۍ نه

جگړه او سوله

وروسته، تر هغه وخته چې د اولمويوڅ په دښته کې، دلومړي ځل لپاره بالکونسکي له هېواده بهر ليدلی و، لږ څه ډنگر برېښېده... هغه چې خپل آس ودر او له ستومانی نه يې يوه ژوره سا وويسته، مخ يې وړاوه او دخپلو ملگرو څېرو ته يې چې دده په شان ځوانان او تاند وو، وکتل. چارټورژيسکې، نواسيلڅوف، شهزاده والکونسکي، ستروگانوف او نور چې ټول خوشاله، خورا قيمتي جامې په غاړه، پر ښکلو پالل شويو او دزړه له کومې روزل شويو آسونو سپاره وو... د ټولو اک ترشا ولاړو او په خندا خندا يې مرکې سره کولې. ټولو اک فرانڅ، سوربخن، نری ځوان، چې پر تور ښکلي آس خورا نيغ ناست و، په گڼې او خواشيني يې شاوخوا کتل. خپل يو سپين جامې ياوريې وروغوښت او له هغه نه يې دڅه شي پوښتنه وکړه. سردار اندرې، چې خپل پخواني آشنا وليد، له هغه سره، په داسې موسکا چې لټولی يې نه شوه، خپله کتنه ورياده کړه او په زړه کې يې وويل:

- هغه له خپل ياور نه هر ورو وپوښتل چې په خو بجو خو څېدلي

يو...

ټولو اک الکساندر، اتريشي ټولو اک ته په درناوي وکتل او له

کوټوزوف نه يې وپوښتل:

- څنگه! ميخائيل ايلاريانوويچ، تاسو يې نه پيلوئ؟

کوټوزوف، د درناوي په نښه غاړه ټيټه کړه او وې ويل:

- انتظاريم، اعليحضرتا!

ټولو اک غوږ څک او تندې تريو کړ او داسې يې وښوده چې گواکې

وايې نه ورېدل

کوټوزوف تکرار کړه:

- انتظاريم، اعليحضرتا!... (د سردار اندرې دې ته پام شو، چې کله

جگړه او سوله

کوتوزوف د انتظاریم کلمه ویلې، دهغه پاسنی شونډه، په غیر طبیعي بڼه ورپرېدېده (لا تراوسه هم قطعات راټول شوي نه دي.

ټولواک پوه شو، خوداسې و برېښېده چې دغه شان ځواب یې خوښ نه شو، خپلې لږلوېدلې اوږې یې پورته واچولې او نواسیلخوف ته، چې ده نه لږآپلو ولاړو، ددې لپاره وکتل، چې گواکې له کوتوزوف نه گیله لري.

-گوره! میخائیل لاریانوویچ! مورڅو څه دخاریڅنه (دمسکو په څنډو کې دروسي امپرتوری د پرېت ډگر-ژ) په چمنونو کې نه یو چې څو ټول کنډکونه راټول نه شي، پرېت به نه کېږي. ټولواک دا وویل او بیایې اتریشي ټولواک فرانس ته وکتل، تابه ویل، غواړي هغه ته په خبرو کې دگډون بلنه ورکړي او یا که خبرې نه کوي لږترلږه ددوی خبرو ته پام وکړي. خو اتریشي ټولواک، همداسې دپخوا، هغې خواته کتل او هېڅ یې نه اورېدل.

کوتوزوف، ددې لپاره چې بیایې غږتیت پاتې نه شي، په درانده او څیرآواز وویل:

-معظم ټولواک، له همدې امله یې نه پیلوو. بیایې غومبوري ورپرېدېدل او وې ویل:

-معظم ټولواک! له همدې امله یې نه پیلوو چې مورڅو دخاریڅنه په چمنونه کې نه یو، دلته پریت نه کېږي.

دټولواک ملگرو، یوبل ته وکتل، په څېرو کې یې دملامتی او پرتیا نښې راخوړې او دهغو چوپتیا دا، ویل:

-خومره چې زور ووي، وي دي، خو په هېڅ ډول ددغه راز خبرو کولو حق نه لري.

ټولواک، پرله پسې او په خورا څیرتیا د کوتوزوف سترگو ته کتل او

جگړه او سوله

دې ته سترگه په لاره شو چې، بوډا بیا څه وایي او کنه؟ خو کورتوزوف د درناوي په نښه سر تیت کړ او داسې وېرېښېده چې دی هم ټول غوږ، غوږې دی. چوپتیا لږه اوږده شوه، خو په پای کې کورتوزوف سر راپورته کړ، غږ یې چې د ساده او له تفکر پاتې سردار، خو اطاعت منونکي جنرال غږ ته ورته شوی و، وې ویل:

- معظم اعلحضرتا! خو بیا هم که تاسو فرمان ورکوئ...

هغه آس چو کړ، دقطعي قوماندان میلارادوویچ یې وروغوښت او داوږبل غږ یې پرې وکړ.

په سر تېرو کې بیالېوالتیا او شروشور راپیدا شو. دنوواگروده، دغوږې دوه کنډ کونه او د ایشیرکون دغوږې یو کنډک و خوځېدل او دټولو اک له څنګه تېر شول.

په هماغه شېبه کې چې د ایشیرکون دغوږې کنډک دټولو اک له څنګه تېرېده، سورېخن میلارادوویچ، بې له کوټه، خو په خورا ښکلې او په نښانونو ګانېل شوې دریشی کې، چې پر خولې یې جګه ښکته تمبلې وه، په ځغاسته، ځغاسته راوړاندې شو، په زورتیا دټولو اک تر مخې ودرېد او سلامي شو.

ټولو اک ووویل:

- په خدای مو سپارم، جنرال له!

جنرال په ورین تندي، په فرانسوي ژبه ووویل:

- اعلحضرتا، معظم ټولو اک! مور به ټول هغه څه وکړو چې له لاسه

مو کېږي!

خو دهغې ګډې وډې فرانسوي ژبې، دټولو اک ساتونکي او ملګري موسېدو ته وهڅول.

میلارادوویچ، په زغرده دخپل آس مخ واړاوه او لږڅه لرې له

جگړه او سوله

ټولواکه ودرېد، چې قطعه يې تېره شي.
د اېشیرکون د قطعي سرتېري چې د ټولواک حضور، لمسولي
وو، په خورا ټينگو گامونو او ځانښودنې دهغه او دهغه دساتونکو او
ملگرو تر مخې تېرېدل.

میلارادوويچ، چې ښکاره و، د ډزو له غږه، د جگړې د پيل له زېري
او د اېشیرکون د قطعي دمېړنو له ليدو نه چې دده د سوورف، د پوځي
ليسي ملگري وو او په زړورتيا د ټولواک له مخې تېرېدل، داسې
احساساتي شوی و، چې آن د ټولواک حضور يې هېر کړی و، نو په
لور، له خوښۍ نه په ډک او ډاډمن آواز يې چيغه کړل:

-زما زلميانو! بريالي او سټ. دا لومړي مورچل نه دی، چې تاسو يې
لاندې کوئ!

-سربښندنې ته چمتو يو!....

۱۶

کوټوزف او دهغه مل یاوران دپلیو دگامونو دسندریزې انګازې، په ترنم کې خپلو توپکمارو پسې روان وو. وروسته له هغه چې دنیم (ورست) په اندازې، قطعي پسې لاپل، دلارې پرسر، په یوې ګرځني کې، له یوې کنډوالي سره، چې کېدای شي کوم وخت به هغه قهوه تون و، ودرېدل. ددغې ګرځني دواړه لارې، دغونډیو لمنو ته ورشپوه شوې وې او سرتېرې په دغو دواړو لارو تلل.

لږو کرار کرار لمنه ټولوله او له همدې ځایه، دوه ورسته لرې، دمخامخ غونډیو پرسر، دنسمن څرګند و. کینې خواته، لږ ښکته دډزو غبرونه اورېدل کېدل. کوټوزف ودرېد او له یو اتريشي جنرال سره غږېده. سرداراندرې چې لږ شاته ولاړو، دنسمن سرتېرې یې څارل، له خپل یوه یاور نه یې وغوښتل چې هغه ته دوربین ورکړي. دغه یاور چې لرې سرتېرو ته هېڅ پام نه کاوه او یوازې یې خپلې مخې ته دغونډیو لمنو ته کتل، وویل: -ګورئ! ګورئ! دا خو فرانسویان دي!

جنرالانو او یاورانو هر یو د دوربین پلو ته لاسونه ور اوږده کړل او هر یوه هڅه کوله چې هغه خپل کړي، ناڅاپه بشرې هم بدلې شوې او پر ټولو یوه ویره راخوړه شوه. هغوی چې فرانسویان له ځانه دوه (ورسته)

جگړه او سوله

لري انگېرل، دا دي ناخاپه يې ځان ته مخامخ وليدل.

له هرې خوانه هر ډول غږونه اورېدل کېدل:

-همدا د د بښمن سر تېري دي؟ نه! نه! نه! نه يې منم!...ولې

ولې، وگورئ! هوکې د بښمن! سمه ده.

سردار اندرې، له دوربينه پرته، بښې خواته، د غونډې په لمنو کې، د

کوټوزوف په پنځه سوه مترې کې، د فرانسوي پوځيانو څه گډې وډې

ډلې وليدلې، چې د ايشيرکون، د قطعي په لور پاس خواته راختلې.

سردار اندرې، له ځان سره وويل:

-هغه رښتینه شېبه چې مور يې سترگه په لاره وو، راوړسېده "داده

خبره ما پورې رارسېدلې ده "خپل آس يې چو کړ او د کوټوزوف پلو ته

ورغی او په لور او از يې چيغه کړه: -جلالتمابه! د ايشيرکون قطعي ته

بايد دريش وويل شي.

خو په همدې شېبه کې بيا هرڅه په لوگيو کې ومروړل شول، د ډزو

غږ په هوا کې انگازې گډې کړې او د سردار اندرې څنگ ته په دوو

گامونو کې يوله وېرې ډک غږ چيغه کړل:

-ورونو! ودرېرئ! هرڅه گډوډ دي. داسې وېرې بښېده چې دا

غږ، قوماند ده او ټولو تېښتې ته مخه کړه. اله گوله، شرو شور گډ شو او

په خورا گڼه گونې ټولو هغې خواته د تېښتېدو هڅه کوله چې پنځه

دقيقې دمخه، ټولو اک ته په پريته ولاړو وو، ټولو ځغاستل. په دې گڼه

گونه کې نه يوازې د دې نه مهارېدونکي لښکر مخه نيول گرانه

خبره، بلکې د اهم گرانه وه چې سړي خپله له هغو سره يوځای نه

شي. د بالکونسکي ټوله هڅه دا وه چې د کوټوزوف نه لرې پاتې نه شي

او هغه څه ته يې چې دده تر مخې تېرېدل کتل او هرڅه يې چې کول په

هغه يې سر نه خلاصېده، چې ولې داسې کېږي نيسفيڅکي په خورا

جگړه او سوله

قهر لکه د لیونیانو داسې چغې وهلې او کوتوزف ته یې ویل، که دمگړۍ له هغه ځایه لرې نه شي، هرو مرو به اسیر شي. کوتوزوف، همالته، پرهماغه ځای ولاړ و، بې له هغه چې چاته ځواب ورکړي، یو دستمال یې راوویست. له اننگو نه یې وینې خڅېدلې. سردار اندرې، ځان هغه ته ورورساوه او مټې یې کولای شو خپله برېږدوونکې لاندنۍ ژامه آرامه کړي او له هغه نه وپوښتي:

- تاسو... ټپي شوي یاست؟

کوتوزوف، چې دستمال پر خپل ټپي اننگي کېنکود، وویل:

- ټپ دلته نه دی، هغلته دی. او په داسې حال کې چې د تښتېدونکو ډلې خواته یې لاس نیولی و، چيغه یې کړل:

- تم یې کړئ، وې دروئ، دریش یې کړئ.

له دې چغې سره سم او هممهاله په دې پوهېده چې دهغو درول ناشوني دي، نو ځکه یې آس چو کړ او بنۍ خواته لاړ. خو د تښتېدونکو زورور سیند هغه خپلو بېرته څپو کې واخیست او له ځان سره یې شا خواته یووړ.

د تښتېدونکو سرتېرو اله گوله او گڼه گوڼه داسې زوره وړه او تالانگره وه، که یووړ څوک په هغه کې راگیر شوي وای، نو بیا وتل ترې

گرانه خبره وه، یوه چغې وهلې:

- خو څېره، څه؟ بند شوي؟

بل تن بیا، همالته مخ وړاوه، چغې به یې کړې او څو هوايي ډزې به یې وکړې. یوه چا هغه آس واهه چې پخپله کوتوزوف، پرې سپور و. کوتوزوف له خپلو ملگرو سره چې شمېر یې دوه برابره کم شوي و، په بې سارې قوت او توان ځان له دغې گڼه گوڼې نه راوویست او ټولو یو ځای د دغه انساني سیلاو نه بنۍ خواته، هغې خواته چې له هغې نه د

جگړه او سوله

تویونه ډزې راتلې، مخه کړه. سرداران درې چې هم ځان له دغه ډنډه راویستلی و، هڅه کوله چې د کوتوزوف نه لرې پاتې نه شي. یو روسي نښه ویشتونکی سرتېری یې ولید چې دغونډې له لوگو نه په ډکو لمنه کې ډزې کوي او فرانسویان په تلوار د هغه پلو په منډو دي. لږ څه برد روس پلې قوتونه له خوځېدا پاتې ولاړ وو. دوی نه وړاندې د هغه نښان ویشتونکی سره مرسته کولای شوه او نه شاته له تښتېدونکو سره یوځای کېدای شول. یو سپور جنرال له دغې ډلې جلا شو او کوتوزوف ته راغی. د کوتوزوف سره ملګري یوازې څلورتنه پاتې، د هغو هم رنگونه الوتې او په خورا تلوار او وېره یې، په چوپه خوله یوبل ته کتل. کوتوزوف، چې ژروه ساویستله، تښتېدونکو پر گنوته اشاره کوله، جگړه مار قوماندان ته یې وویل:

-دا سپک دریش کړه، دا بې شرمه ودریئ.

په دې شېبه گواکې ددې ښکښلو د ځواب لپاره، د مرغانو د سیل په شان د مردکو کتار، پر کوتوزوف او د هغه پر ملګرو لکه باران را وورید.

د فرانسویان توپچي یرغل کړی و او چې کوتوزوف یې ولید پر هغه یې هم ډزې وکړې. له دغو سره سم دغونډه قوماندان پښه ونيوه، خو سرتېري ولوېدل، هغه بربدګي چې جنډه نیولی و، هغه یې له لاسه ولوېده، جنډه ورپېښه، ولوېده، خو د گاونډ سرتېری په توپک کې بند شو او سرتېرو یې له هغه چې قوماندې ته سترګه په لاره شي، ډزې پیل کړې.

کوتوزوف، د زړه له تل نه اسویلی وویست، او وې ویل:

-آخ! آخ!

شاوخوا یې وکتل، تالان شوی پوځ او یرغل کوونکي دښمن ته یې

جگړه او سوله

اشاره وکړه او په درانه، لړزونکي زاړه آوازي يې وويل:

-بالکونسکي دا څه حال شو؟

خو مخکې له هغه چې دکوتوزوف دا خبره پای ته ورسېږي، سردار اندرې، چې دغم او شرم غوتې يې ستونی کېښکوده، له آسه گام کړل اود جنډې خواته يې ورمندې کړل. هغه جنډه راجگه کړه، په نري او اغېزمن ماشو ورمه آوازي يې غږ وکړ:

-زلميانو مخ وړاندي!

هغه چې جنډه راپورته کړه، دمردکو له غږه يې احساسوله چې هغو(مردکو) دده پلوته مخه کړې ده، ددغو مردکو غږ، دده په غوږو کې انگازې جوړې کړې، په هغه کې يې خوښي او سرښندنه لاسپسي ولمسوله، په زړه کې يې وويل:

-داهماغه شېبه وه چې ما يې انتظار درلود او نور خو سرتېري هم

ولگېدل.

هغه چې متې کولای شو درونه جنډه لوړه وساتي، مخکې يې مندې وهلې او پوره ډاډمن و، چې بېشکه به ده پسې ټول کنډک په مندو شي، هغه نارې وهلې:

-هورا! مخ وړاندي! اورښتيا هم هغه لا څوگامه يوازې مندې نه وې

وهلې، چې يو، بيا بل او بيا نور او نور او ټول کنډک دهورا په غږ سره ده پسې وروخوځېدل او يو شمېر خولا دده نه مخکې شول. دکنډک يوه افسر مندې کړې او داندري، له پاسته او نازک لاس نه يې دروند علم (جنډه) چې داخوا هغه خوا کړېده، واخيست، خو دمگړي ولگېدل او ولوېد. سردار اندرې بيا علم راپورته کړ، لور يې کړې... او له کنډک سره مل شو. تر مخې يې دخپلې توپخاني سرتېري ليدل چې يو شمېر جنگېدل او يو شمېر هغوی يې خپل توپونه پرېښي وو او ددوي

جگړه او سوله

خواته په تېښته وو. هغه فرانسوي سرتېري ليدل چې د توپونه آسونه رانيسي او د توپونو مخونه يې اړول. سردار اندرې له خپل کنډک سره د توپونو تر شل گامې پورې رسېدلی و. هغه خپل سريورې د گوليو د باران غبر اوړېده، خپل شاوخوا يې تپي سرتېري ليدل او دهغو زگيروي يې اورېدل، ځيني يې بښي او کيني خواته لوېدل. هغه لوېدونکو سرتېرو ته هېڅ پام نه کاوه او يوازې يې هغه څه ته چې د توپ په مخ کې تېرېدل کتل. سوررنگه توپچي يې ليده چې له کوم گذار نه يې خولې يوې خواته کره شوې ده، د توپ سنبه يې په لاس، په داسې حال کې چې هغه يې خپلې خواته کښوله، له فرانسوي سرتېري سره لاس وگريوان و. فرانسوي يې، سنبې ته لاس وراوچاوه او غوښتل يې هغه ترې خپله کړي. سردار اندرې دهغو دوو کسانو مخونه، پريشانه حالت او قهر بڼه ليده چې خپله نه پوهېدل څه کوي.

سردار اندرې، هغو ته کتل او په زړه کې يې ويل: -دا سوررنگي توپچي چې نور بې وسلې شوی، ولې نه تښتي؟ او دا فرانسوي سرتېري ولې خپله توره د هغه په تپير کې نه ورمندې؟

خو مخکې له هغه چې و تښتي، فرانسوي سرتېري ته به خپل توپک او توره ورياده شي او د هغه په گېډه کې به يې ځای پر ځای کړي.

د خداي قسمت به و، چې دويم توره په لاس فرانسوي، دلومړي هغه مرستې ته ورو نه دانگل... سردار اندرې ونه شو کولای د دغه آخ وډب پای وگوري، ځکه د هغه څنگ ته کوم يو سرتېري، هغه همدا سې تصور وکړ، په کوم پلن ډانگ ده ته په ککره گذار ورکړ. گذار ډېر خوږ نه کړ، خو ډېر ناخوښه و، ځکه هغه ونه شو کولای، هغه څه وگوري، چې دې يې ترپايه دکتو هيله لرله.

خو په زړه کې ويل: -دا څه شی دی؟ سرسام يم، لوېږم؟ ځنگلونه مې

جگړه او سوله

رېږدي او په شا ولوېد.

سترگې يې په دې هيله پرانستې چې وگوري، دهغه توپچي او فرانسوي آخ وډب څنگه پای ته رسېږي. ډېر لېواله و، په دې پوه شي، هغه سوررنگي توپچي وژل شوی که لا ژوندی دی، توپونه ژغورل شوي که دېښمن لاندې کړي، خوله آسمانه پرته يې بل هېڅ يې ونه ليدل. هغه آسمان چې خړ، وريخ او خورا لوړ و.

هغه بيا په زړه کې تېره کړه:

- څه آرامي، څه سوله او څه پرتم! دا ټول هغه څه ته ورته نه دي چې ما دمنډو او تگ په وخت کې ليدل. په هېڅ ډول زموږ هغه وخت ته ورته نه دي، چې، تلوار مو کاوه، چغې مو وهلې او په ويرجنو څېرو مويوبل کښول. د سوررنگه توپچي او فرانسوي آخ وډب ته چې دتوپ سنبه يې سره کښوله، هېڅ څه ته، هېڅ ته ورته نه دي. هوکې! په دې لوړ او شنه آسمان کې پورېځې چور بل ډول رغړي. څنگه ما تردې نه دمخه او پخوا دغه لوړ، آسمان څک آسمان ليدلی نه و؟ زه څومره نیکمرغه يم چې په پای کې مې هغه وپېژاند. هوکې! له دې بې پایه آسمانه پرته، نور هرڅه، دوکه او تش په نوم دي. پرته له هغه نور نو، بل هېڅ، څه، نه شته. دا هم نه شته، هېڅ څه نه شته. هوکې له چوپتيا او کرارۍ پرته بل هېڅ څه نه شته! او خداي شکر دی، چې نه شته

۱۷

د سهار نهه بجې وې، خو د پوځ نښې خواته، د باگراتيون په قطعه کې لا جگړه پيل شوې نه وه. باگراتيون تکل نه لاره د دولگه روکوف په ټينگار جگړه پيل کړې او په دې توگه يې غوښتل سترمسووليت له غاړې لرې کړي، نوځکه يې دولگه روکوف ته وړاندېز وکړ چې څوک، ستر قومندان ته ور واستوي او په دې اړه دهغه خوښه تر لاسه کړي. هغه په دې پوهېده چې د پوځ له يواړخ نه تر بل هغه پورې يې واټن له لس (ورست) نه زيات دی، دغه ريبار که ونه وژل شي (دې خبرې ډېر امکان لاره) که هغه ستر قومندان پيدا کړي، چې دا خورا گرانه برېښېده، هغه به ونه شو کولای تر ماښامه بېرته راستون شي.

باگراتيون مخ وړاوه، په برنډو، خوبولو سترگو يې چې دهېڅ څه، څرگند ونه يې نه کوله، خپلو ملگرو ته وکتل او تر چا نه دمخه يې، بې له هغه چې کوم پخوانی تکل يې لرلای وي، د رستوف ماشوم وزمه څېره چې له گڼې او هيلو نه وچه شوې وه، تر سترگو شوه. هغه يې دې چارې ته وگماره او ستر قومندان ته يې ور واستاوه.

رستوف د درناوي په نښه، لاس خولې. ته ورپورته کړ او وې ويل:
- جالتماب! که تر ستر قومندان نه دمخه، اعلحضرت ټولو اک

ووینم، بيا څه وکړم؟

دلگارو کوف، ځان تر باگراتيونه مخکې کړ او وې ويل:

- کولای شئ زموږ پيام ور ورسوئ.

جگړه او سوله

رستوف، ځکه تازه، خوځنده او زړه وړ برېښېده، چې سهار دوخته يې د پيرې تر پاي ته رسولو وروسته، د دې وخت موندلی و چې خوشاعته سترگې پټې او ويده شي. هغه پر ځان ډاډه، په دې باوري او هغه روحي حالت کې و چې هرڅه يې تر خياله، کېدونکي، آسانه او سرته رسېدونکي ورتلل.

دهغه ټولې هيلې نن سهار تر سره شوې وې. هغه جگړه چې ده يې هيله لرله پيل او ده په کې سربښندنه کوله. د دې ترڅنگ هغه د يوه خورا زړور جنرال يا ور شوی و او تر ټولو نه غوره دا چې کونترول او يا کېدای شي خپله ټولواک ته د پيام د رسولو دنده ورسپارل شوې وه. سپيدې رنې او تر هغه لاندې آس مهربانه او په گوگل کې يې د خوښۍ او نيکمرغۍ څپو، څپې وهلې. د فرمان د ترلاسه کولو نه وروسته، سمدلاسه، آس ته ورو د انگل، ځان لارې ته برابر او آس يې چو کې. هغه لومړی د باگراتيون د قطعي په اوږدو کې چې لا ځای پر ځای ولاړه وه او جگړه يې نه وه پيل کړې، روان و او تر هغه وروسته، هغه سېمې ته ورسېد چې د اواروف، سواره پوځ لاندې کړې وه. همدا چې د اواروف له سوړو نه و اوښت، دلويو او وړو توپونو ډېزو غږونه، يې چې دده له مخې راتلل او دم په دم زياتېدل، په زغرده اورېدل...

دغره په لمنې کې، پر گڼ لوگي د توپک گولۍ د اسې ليدل کېدې چې تابه ويل يو له بله دمخکې کېدو هڅه کوي. د توپونو له خولې نه وتلي لوگي، لومړی لکه د وريڅو په شان کنډک کنډک او بيا هر پلو خورې وړې او وروسته به بيا سره يو ځای شوې. پلي پوځونه د هغو د سرنيزو له ځلا او توپچي هغه د هغو د مهماتو له شنو صندوقونو نه له ورايه پېژندل کېدل.

رستوف، د دې لپاره خپل آس يوه شېبه پر غونډۍ ودر او، چې هغه

جگړه او سوله

څه په غوره توگه وگورې چې دده تر مخې روان دي، بڼه وگوري، خو هر څومره به چې ځير شو، نه په څه پوهېده او نه يې په څه سرخلاصېده. هغه ته برېښېدل چې د لوگو په هغو لړو کې څوک خوځېږي او دهغو تر مخې او تر شا بيا څه سر تېري روان وو، خو دا چې څوک وو؟ چېرې تلل او څه يې غوښتل؟ په دې پوهېدنه گرانه وه. د دې منظر ليدنه او د دغو غږونو اورېدنه نه يوازې په هغه کې د کوم غم او وېرې لمسونه نه کوله بلکې په هغه کې يې د قوت او لاد رېدا زړې کرل.

په زړه کې به يې، د دغو ډزو تر اورېدو وروسته، وويل:

ډزې! ډزې، ولی، بيا يې ولی.

هغه بېرته خپله لار ونيوه او آس يې چوکې او دهغو پوځونو او قطعاتو په اوږدو کې مخ وړاندې روان وو، چې جگړه يې پيل کړې وه.

هغه له ځان سره يې وويل:

- هېڅ نه پوهېږم، هلته څه خبره ده، خو هر څه چې وي، د خيبر خبره به

وي.

د څو اتريشي پوځي ډلونه تر تېرېدو وروسته، روسي پوځونو ته ورورسېد، دا هغه قطعې وه چې جگړې ته ورگډېه شوې وه.

په زړه کې يې وويل:

- خدای مې ارمان پوره کړ، اوس به جگړه په خپلو سترگو وگورم.

هغه څه کم د جگړې په لومړۍ کرښه کې روان و. يوه ډله سواره مخامخ ده ته، په ځغاسته کې وو. دا هماغه د اولان (نيزه لرونکي سواره) ډله وه، چې په خورا پرېشاني له جگړې نه راستانه کېدل. رستوف دهغو له څنگه تېرېده او تصادفاً يې دهغو يوه تن ته چې ټول په وينو ککړ و، پام ورواوبښت. خو هغه همدا سې وړاندې روان و.

هغه چې له ځان سره وښکېد، وي وويل:

جگړه او سوله

ښه به دا وي، چې خپل کار پسې لاړ شم. لاڅو سوه گامه له هغو نه لرې شوی نه و، چې دهغه له کينې خوا نه يوه دسور و ستره ډله چې سپينې ځلېدونکې دريشي يې اغوستې او په تورو آسونو سواره وو رابښکاره شول. هغوی چې ټوله لاره لاندې کړې وه، ډېر ژر دهغه لاره بندوله. رستوف خپل آس ددې لپاره چوکړ، چې په ټول قوت ددغو سورو نه مخکې له دغې لارې واوړي، خو که دغه سواره په خپل هماغه حال روان وای، دی به دهغو تر رارسېدو نه مخکې له دغې لارې اوښتی وای. مگر سورو، آسونو لا چوکړل، آن ځينې هغو خو خپل آسونه په بې سارې توگه يرغه کړل... دا ددوی سواره وو، چې دراتلونکو فرانسويانو دمخنيوي لپاره ور روان وو... هغوی لا په پوره توگه له رستوفه لرې شوي نه وو، چې دهغوی له خوا دهورا او وياړونو غبرونه پورته شول، هغه چې مخ واراوه، وې ليدل چې ددوی د ډلې لومړې کړنې له پردو سورخولو سورو نه، چې کېدای شو فرانسويان وو، لاس او گريوان شوي وو. نور يې، نور څه ځکه ونه ليدل چې ددغه لاس گريوان کېدو سره سم، ټوپونو چې ښکاره نه وه، له کوم ځايه دي، ډزې پيل او دهغو دگوليو لوكي هرڅه په خپله غېږ کې و مروړل.

په هغه شېبه کې چې سواره له ده تېر او دلوگيو په غېږ کې ايسار شول، دی هک پک شو، چې هغو پسې لاړ شي او که دخپلې دندې سرته رسولو پسې. دا د روسي سورو هغه پرتمين يرغل و، چې آن فرانسويان يې هم حيران کړي وو. رستوف تر دغه يرغله وروسته، په خورا او ویرېدونکي وحشت له دې خبر شو چې ددغو ښکلو زلميانو له سترې ډلې، له هغو زرگونو يرغه او نه ايليدونکو آسونو، ځوانو افسرانو او دحربي ښوونځي او پوهنتون له زده کوونکو او محصلانو نه چې دده له

جگره او سوله

څنگه تېر شوي وو، يوازې اتلس تنه ژوندي پاتې وو.
رستوف چې آس لا وړاندې تگ ته لمسوه، له ځان سره غږېده:
-څه به له ماسره څوک رخه کوي، لامې بخت رپېږي، ډېر ژر به
ټولواک ووينم.

همدا سې بې آس يرغه کړې.
کله چې د بيلو قطعي ته ورسېد، پام يې شو چې دهغو شاو خوا او
د سر د پاسه د ټوپونو گولۍ الوزي...
دهمدي پليو د قطعي څنگ ته د تېرېدو په وخت کې و، چې يو چا په
نامه غږ پسې وکړې:
-رستوفه!

رستوف چې سم د لاسه بارييس نه و پېژندلی، وپوښتل:
-څه شي؟...ته..

د بارييس پر شونډو خندا خوره وه، هماغه خندا چې جگرې ته
دلومړي وارد تگ په وخت کې د هر زلمي پر شونډو خورېږي، هغه
وويل:

-گوره! د جگرې په لومړې کرښه کې يم، زموږ غونډه يرغل ته تللی و.
رستوف ودرېد او وې ويل:
-ښه، وايه، کيسه کوه!

بارييس چې پرله پسې غږېده په خورا مينې بې کيسه کوله:
-پوه شوی، شا ته مو و تنمبول. تصور يې کولای شئ؟...ته چېرې
دا سې په تلوار روان يې؟

-دنده لرم چې دا علحضرت ټولواک حضور ته ورشم.
بارييس چې دهغه خبره سمه نه وه اور بدلې او تصور يې وکړ چې
رستوف د والا حضرت په لټه کې دی، وويل:

جگړه او سوله

-راځه، دا هم والا حضرت!

باريس هغه ته مشر شهزاده چې د سورو دريشي يې په ځان، خولۍ يې پر سر او دهغه په سل مترۍ کې تريو تندي ولاړ و او پر اتريشي سپين جامو، رنگ تېنستېدلو اتريشي پوځيانو يې چغې وهلې، وروښود.

رستوف وويل:

-دا خو مشر شهزاده دى، زه بايد ځان د پوځ ستر قوماندان او معظم ټولو اک ته ورسوم. دا يې وويل او غوښتل لاړ شي چې په دې وخت کې له کومې ځوانه بېرگ را پيدا او د باريس په شان يې په خورا خوبۍ او مستۍ وويل:

-وگورئ! گراف! گراف! نبي لاس مې ټپي شو (د خپل نبي لاس رغوي يې چې په وينو او دستمال کې مروړل شوى و، وروښود) خو سره له دې مې هم د جبهې لومړۍ کرښه پرېښوده. بناغليبه! گرافه! اوس نو توره په کين لاس چلوم، مور د بېرگو کورنۍ خوپه تورياليتوب کې نومور يوو.

بېرگ لاهماغسي غږېده، رستوف نور نوهغه ته پام نه کاوه او و خوځېد. له قطعاتو او وروسته له ډاگ نه واوښت، ځکه نور يې نونه غوښتل د کومې جبهې کرښو ته ورننوزي او بيا لکه د زلمو سورو افسرانو د پېښې، په پېښه کې راگير شي. هغه دا احتياطي قطعاتو په اوږدو کې روان شو او له هغو لارو نه چې د ټوپونو او توپکو ډزو د غږ مېهار او شروشور نه لرې وو، ځان لرې کړ، خوناخپه يې خپلې مخې او زموږ د پوځونو شاته، په هغه ځاى کې چې، په هېڅ ډول د دښمن د شتوالي تصور نه کېده، د ټوپکو سختې ډزې واورېدلې.

رستوف، وويل:

جگړه او سوله

- پوه نه شوم، دا څه شي دي؟ د بنمن زموږ د پوځونه منع ته لاره كړې وه؟ ناشونې ده. د ځان او د پوځ د بړ خليك له امله يې پر زړه ويره راخوړه شوه او له ځان سره يې وويل:

- هرڅه او هرڅوك چې وي، وي دي. اوس نو له دې ځايه تگ ناروا دی، زه بايد ستر قوماندان پيدا كړم، كه ماته مو خوړلې وي، زه بايد له نورو سره يوځای ووژل شم...

همدا چې له هغو روسي او اتريشي سرتېرو سره، چې په خورا گډوډۍ او اله گولي د تېنستي په حال كې و او دده لاره يې هم بندوله، مخامخ شو، وې وپوښتل:

- څه خبره ده؟ څه خبره ده؟ ډزې په چا كېږي؟ په چا ډزې كېږي؟
تېنېدو نكو سرتېرو چې دده په شان نه پوهېدل، څه خبره ده، چا په روسي، چا په الماني او چا په چكې ځوابونه ويل:
- يوازې پيريان پوهېږي، چې څه خبره ده! ټول يې غرق كړل، ټول يې تالا والا كړل.

يو تن چيغه كړل:

- وهی، دا جرمن وهی.

- بلا ورپسې، ټول ځائينان دي.

يو الماني وبنگېد:

- روسانو پسې دې بلا وي.

څو تنه ټپيان په لاره روان وو. د هغوپه سلگونو بنكنځلو، چيغواو زگېرويو، يوناپوهېدونكي بنگهار جوړ كړی وو، خو په پای كې ډزې پای ته ورسېدې او رستوف تر هغه نه وروسته په دې سرخلاص شو چې روسان او اتريشان خپل منع كې لوېدلې او يو پر بل يې ډزې كړې وې.
درستوف په زړه كې تېره شوه:

جگړه او سوله

-اې خدايه! داڅه دي؟ هره شېبه کېدای شي، اعلحضرت ټولواک
دوی وويني... داسمه نه ده، دمنلو وړنه نه ده. څومره چې ژر کېږي، له
دوی نه باید ژر تېر شم. درستوف په خیال کې د ماتې او تېښتې خیال نه
ځایېدونکی و. که څه هم درستوف، دفرانسویانو پوځونه او وسلې د
پرانځ په لورو، هماغه ځای کې چې ده باید، ستر قوماندان لټولی وای
لیدل، خوده نه شو کولای او نه یې غوښتل په دې خبره باور وکړي.

۱۸

رستوف ته سپارښتنه شوې وه چې، د پراتخ دکلي په شاو خوا کې د ټولو اک او کوتوزوف پلټنه وکړي، خو هلته نه یوازې هغوی بلکې د بل هېڅ کوم مشر او قوماندان آن نښه هم نه وه. برعکس هلته یې شمېره سره گڼې اخیستې او پرېښانه سرتېري پرېمانه وو. هغه خپل تېري او ستومانه آس ته په دې تکل متروکه ورغبرکړه چې خومره ژر کولای شي، له دې اله گولې او گڼه گونې نه ځان وباسي، خودی به چې هر خومره مخې ته روان و، دغه گڼه گونې او پرېښانې به لایاتې دي. هغه واته چې دې په کې روان و، په هغه کې له هره پلوه کراچې او هر ډول اسونه، له هرې ځوانه روسي-اتریش سرتېري، جوړ او تپي، ډلې، ډلې او خورا خواشینی تلل راتلل. دغه ټول دهغو ډزو او گولیو د غم زیرونکو ویر، تر باران لاندې خوځېدل چې دښمن د پراتخن د غونډیو له شانه دې خواته راوړولې. ددوی د زگیرو یو، نارو سورو او چغو غږونه یو نه پوهېدونکي گونگوسی جوړاوه.

رستوف، چې هرڅوک کولای شول، ودروي، درول او ترې پوښتل

یې:

- اعلحضرت ټولو اک به چېرې وي؟ کوتوزوف چېرې دی؟

خو هېڅ چا ځواب نه ورکاوه. خو په پای کې یې یو سرتېري له گریوانه راټینګ کړ او دې ته یې اړویست چې سم ځواب ورکړي. هغه سرتېري چې هېڅ څرگنده نه وه، پر څه خاندي، په دې لړ کې چې

جگره او سوله

خان يې دهغه له منگلو ژغورلی وي، خواب ورکړي:
-ای بابا! گرانه وروره! کډو سرو! هغوی لا تر ټولو نه دمخه او
پخوا تبته پدلي او خانونه يې پتو ځايونو ته رسولي دي.
رستوف دغه سرتېري، چې له خوابه يې له ورايه بنکاره و، چې له
مستې نه بې حاله دی، همداسې په خپله دنيا کې پرېښود. هغه ديوبل
سرتېري آس، چې بنکارېده د کوم مشر چوپړ دی، راوښو او له هغه نه
يې پلټنه گرويزنه پيل کړه. دغه سرتېري ورته وويل:
اعلحضرت يې يو ساعت دمخه په يوې کراچۍ کې په ډېر تلوار له
همدې ځايه يوړ، هغه ټپي شوی و.

رستوف وويل:

-دا ناشوني خبره ده، ټولو اک څنگه ټپي کېږي؟ هرو مرو به بل څوک

و.

سرتېري له ملنډو ډکه او په ډاډ خندا وکړه او وې ويل:
ما خپله وليد، ټول عمر خدمت کوم، اوس خو ټولو اک پېژنم. ما په
پترزبورگ کې مخامخ ليدلی و. په کراچۍ کې و، رنگ يې لکه د مړي
په څېر و. څلور و آسونو دهغه کراچۍ لکه باد داسې الوزوله. دبريښنا په
شان زموږ له مخې تېر شوه، تر دوامره خدمت نه وروسته خو بايد د
ټولو اک او ايليا ايوانوويچ کراچۍ وپېژنم. ايليا يوازي او يوازي
دټولو اک گادايوان دی.

رستوف، سرتېري پرېښود او غوښتل يې چې لاږ شي، خو په دې
وخت کې يو ټپي افسر چې دده له څنگه تېرېده، ده ته مخ راواړوه او وې
وپوښتل:

-تاسو چا پسې گرځئ؟ که ستر قوماندان پسې گرځئ، هغه خو
د توپ په يوې گولۍ ولگېد او ووژل شو. زموږ دغوندې په مخ کې يې

جگړه او سوله

گولۍ په ټټر ولگېده.

یو بل افسر بیا دهغه خبره بابیزه وگڼله او زیاته یې کړه:

-نه، نه ونه وژل شو. یوازې ټپي شو.

-خوک ټپي شو؟ کوتوزوف؟

-نه، کوتوزوف نه و، نه پوهېږم نوم یې څه و، ووايئ! پروانه

کوي، یوازې څو تنه ژوندي پاتې شول.

هغه د گوستي رادیک، کلي ته اشاره وکړه او زیاته یې کړه:

-مهرباني وکړئ، هلته لار شئ، ټول قوماندانان هلته، په هغه کلي

کې راټول شوي دي. افسر دا خبره وکړه او په خپله مخه لاړ.

رستوف، پر خپل آس سپور، کرار کړا وړاندې روان و، خو په دې نه

پوهېده چې چېرې او چاته ورشي. ټولواک ټپي شوی او جگړه بایلل

شوې وه. دا نو د منلو وړ خبره وه. دهغه کلي ځنډ و ته، چې ده ته یې

بنودلی و او دکلیسا برجونه یې له لري ښکارېدل، ورروان و. ولې تلوار

وکړم؟ آن که ټولواک او کوتوزوف ژوندي هم وي او ټپي شوي نه

وي، هغوی به څه ووايي؟

سرتېري چیغه کړه:

-جلالتمابه! دې خواته راشئ، له دې لارې نه لار شئ، گوره هلته

سمدلاسه وژل کېږي، وژني مو.

یو بل سرتېري غږ وکړ:

-له کومې لارې؟ داسې راشئ، نېږدې کېږي؟

رستوف له لږ فکر نه وروسته، له هماغې لارې چې ویل، وژل کېږي

لار.

په زړه کې یې ویل:

-اوس نو مرگ او ژوند څه پروا لري؟ په تېره بیا که ټولواک هم ټپي

جگړه او سوله

شوی وي، دا نو څه گټه لري چې زه دخپل ژوند د ساتنې په غم کې
واوسم.

داسې یوه ډاگ ته ورسېد، چې له پراخین نه د راتښتېدونکو
سرتېرو نه تر ټولو زیات شمېر همالته وژل شوي او خواره واره پراته
وو. فرانسویانو لا هغه ځای لاندې کړی نه و او روسي ژوندویو او ټپي
پوځیانو هغه ځای تازه پرېښی و. دا ډاگ ښې کولبه شوې ځمکې ته
ورته و، چې د غنمو دکودو پر ځای په هر پټي کې لس پنځلس مړي
پراته وو. ځینو ټپیانو خاپوړې کولې او دوو، دوو یا درې، درې څنګ
په څنګ داسې زگېروي او نارې سورې جوړې کړې وې، چې کله ناکله
به رستوف ته د پېښو په بڼه و برېښېدې. رستوف خپل اس کرار تګ ته
پرېښود چې د غم او ویر له دغې مینې نه و تښتي. دغه حال، هغه له
سرسامې او له وحشت سره لاس وگريوان کړی و، خو دهغه ویره دخپل
ژوند لپاره نه چې، ډېره اړتیا یې ورته لرله، بلکې له دې امله وه چې
د ټولو اک ویر او غم به دی ونه شي زغملی.

فرانسویانو، پردغې دښته کې چې له وژل شویو مړو نه ډکه
وه، ځکه ډزې بس کړې وې، چې نور یې هلته کوم ژوند سړی نه لیده،
خو د دغه سواره په لیدو یې سمدلاسه، هغه ته خو د توپ گولی ورو
لېږلې. د دغو وحشتزو ډزو او دده په شا وخوا کې دمړو سرساموونکي
منظر، په ده کې، په ځان د زړه سوي احساس و لمساوه. دخپلې مور
وروستی لیک وریاد شو او وې ویل:

-مور به مې څه احساس کړې وای، که زه یې اوس دلته، په دې ډاگ
کې، د دې گولو تر باران لاندې لیدلای وای؟

د گوستي رادیکې، په کلي کې له جگړې نه راستانه شوي، روسي
پوځیان سره له هغه چې پرېښانه او ستومانه برېښېدل، خو تر پخوا نه لا

جگړه او سوله

په ښه نظم روان وو. د فرانسويانو ډزې دلته نه رارسېدلې او ډډو غږونه خورا لرې لرې وو، دلته په ډاگه نه اورېدل کېدل او ويل کېدل چې جگړه بايلل شوې ده. رستوف، له هرچا پوښتنه کوله، خو هېچا د ټولواک او کوتوزوف د ځای نښه ورته ويلي نه شوه. ځينو د ټولواک، د ټيپي کېدو آوازې رښتيا او ځينو هغه نه منله... خو يو تن افسر رستوف ته وويل چې د کلي د چپي خوا د باندې پلو ته يې په لاره کې يو لوړ پوړی، قوماندان ليدلی دی. رستوف، د کوم قوماندان د پيدا کولو او دخپل وجدان د آرامۍ په هيله هغه خواته مخه کړه. درې (ورست) مزل يې چې وواهه او د وروستي روسي سرتېري نه چې تېر شو، ديو پاليز ترڅنگه په يوې کنده کې چې ځالی ترې تاو، وه، دوه ولاړ سرتېري وليدل يو سرتېری، چې سپينه خولۍ يې پر سر وه، ده آشنا ته وپېښېدل، بل سرتېری چې پر سره اصیل آس سپور و، ده و نه پېژاند. (دا آس هم رستوف ته آشنا ښکارېده) د کندې خواته ورغی، ... او په خورا درناوي يې هغه سرتېري ته چې سپينه خولۍ يې پر سر وه، څه وويل... دغه سپور سرتېري چې سر او څېره يې رستوف ته آشنا و، بې له ارادې سر او لاس د "نه" په نښه وښورول او دهمدې خوځېدا او ښورولو له نښې نه و، چې رستوف، په يوه شېبه کې خپل ټولواک، چې لمانځنه کوله او دی دهغه په وېر کې ډوب او له غمه يې لېونی و، وپېژاند.

رستوف له ځان سره وويل:

-دا ناشونې خبره ده، څنگه ټولواک په دې ډاگ کې يوازې پاتې

شي؟

او په دې شېبه کې، الکساندر درستوف خواته مخ ورواړ او هغه، د هغه شاهانه او خوږه څېره چې درستوف په ذهن کې ژوره انځور شوې وه وليدله. ټولواک ناروغ و، غومبوري يې لوبدلې او سترگې د سر په

جگړه او سوله

کاسو کې خښې شوې وې، خو دې ټولو دهغې د خپرې او طبیعت ښکلا لاپسې زیاته کړې وه. رستوف، ځان له دې کبله خورا په خوښیو کې ډوب لیده، چې د ټولو اک د ټپي کېدو خبره رښتیا نه ده. هغه نیکمرغه و چې هغه رک روغ وینی. دی په دې پوهېده، چې کولای شي او آن باید په مخامخ توګه له هغه سره وغږېږي او هغه څه ورته ووایي چې ده ته د دولګه روکوف، له خوا دهغه سپارښتنه شوې وه. هغه د تاند زړه بایللي زلمی په څېر چې له لېوالتیا نه په ډک خیال کې اوسي او د مئینې سره د لیدو د بخت د نصیب په وخت کې ټول په پرېدو او دهغه څه توان ترې ورک شي چې شپې شپې یې دهغه د ویلو تکل کړي وي له ډاره په ډک زړه هر پلو د دې لپاره ګوري چې مرسته ورسره وشي، که وکولای شي د راز سپر بل وخت ته پرېږدي او د تېښتې لاره پیدا کړي. رستوف هم چې اوس دخپلو ارمانو او هیلو دغو ټیو ګل کېدل لیدل، نه پوهېده چې څنګه ټولو اک ته نږدې شي، خو هغه په زړه کې په سلګونې پلمې پیدا کولې چې دغه کار ناوړه، بې ځایه او نابښکلی وبولي.

څنګه کېدای شي؟ دا دې ته ورته ده چې زه دهغه له ستریا، ستومانی او یوازېتوب نه ګټه واخلم. کېدای شي اوس، په دې خواشیني او ویرمن وخت کې دهغه لپاره له یوه نا آشنا سره مخامخ کېدل، خورا ګران وي. بله خبره دا چې، یوازې هماغه یوه لنډ کتنه د دې لپاره بس وه چې زما زړه ودرېږي او ژبه مې وچه شي. دهغو زرګونو ویناوو نه چې هغه اعحضرت ټولو اک سره دمخامخ کېدو لپاره یې په زړه کې کرلې ریبلي وې، یوه هم نه وریادېده. دغه خیالي ویناوې، دهغو حالاتو لپاره وې، چې له اوسني حالت نه یې ډېر توپیر درلود. هغه ویناوې چې ده په خیالونو کې کرلې ریبلي وې، ټولې پردنښمن دبري او د بري د پرتم په ویاړ جوړ شوي وو. زیاتره خو یې د دې لپاره وې، چې دی

جگره او سوله

خپله ټپي شوی، مري او ټولواک له هغه نه دهغه دمپړنيو سرښندنو په وياړ مننه کوي او دی د ژوند د وروستۍ سلگۍ په شپږو کې، هغه ټولواک ته دخپلې مينې د خرگندولو او وړاندې کولو په نامه ډالی کوي.

بله خبره دا چې او س نو دا څه معني لري چې زه له ټولواک نه دښي لاس دپوځونو په اړه پوښتنه وکړم. هغه هم په داسې وخت کې چې ورځ تللې، دمازديگر څلور بجې او جگره بايلل شوې ده. په پای کې يې له ځان سره داپرېکړه وکړه چې نه اورنېږدې کېږم به نه، دهغه خيالو ته به تاوان نه رسوم، نه، نه! به به دا وي چې زرځله ومرم، خو ځان ته، دهغه خواشيني کاته ونه وينم. په خورا خواشيني طبيعت او له هيلو نه په ډک زړه له هغه ځايه لرې شو او څومره چې لرې کېده، په هماغه اندازه يې مخ شاته اړاوه او ټولواک ته يې، چې هک حيران ولاړ و، کتل. په هماغه وخت کې چې رستوف په خواشيني او دردمند زړه له ټولواکه لرې کېده، تورن تول، ناڅاپه او تصادفاً هلته ورورسېد، ټولواک يې وليد او دهغه په چوپړ کې شو. له هغه سره يې مرسته وکړه چې هغه پلي له کندی او ويالې نه تېر شي. ټولواک چې ډېر ستومانه و، سخت استراحت ته اړتيا لرله، دمنې تروني لاندې کېناست او تول يې هم ترڅنگه کېناست. رستوف له لرې نه په خورا رځي او پېښمانۍ سره ليدل چې تول، تر ډېره وخته له هغه سره توده مرکه کوي، ټولواک ژاړي. په يوه لاس يې خپلې سترگې پټې کړې وې او په بل يې د تول، لاس کېښکود.

رستوف، تصور کاوه:

- که زه هم هغه ته وروړاندې شوی وای، زما لاس به يې هم کېښکودلای وای.

جگړه او سوله

زړه يې دومره په ټولواک سوه، چې نه يې شو کولای له سترگو نه د راڅخېدونکو او بنکو مخه ونيسي. په ناهيلی او لالهاندی کې ډوب همدا سې وړاندې لاړ او اصلاً په دې نه پوهېده چې چېرته او دڅه دپاره ځي.

دهغه ناهيلی له دې کبله هم دم په دم زیاتېده چې، هغه احسا سوله، دهغه خپله رواني کمزوري ټولواک ته دده دنه ورنېرېدې کېدو لامل و.

هغه کولای شو، نه يوازې هغه کولای شو، بلکې بايد هغه ټولواک ته وروړاندې شوی وای او دا يوازنی شېبه وه چې بايد ټولواک ته يې خپله سربښندنه څرگنده کړې وای، خو هغه ونه شو کولای له دې شېبې نه گټه واخلي، هغه په زړه کې وويل:

-بڼه! بڼه! نو دامې څه وکړل؟

هغه دآس مخ راواړه، چو يې کړل او هغې خواته وروخوځېد چې هلته يې ټولواک ليدلی و. کله چې ورورسېد وې ليدل چې دهغې کندې شاته هېڅوک هم نه و. يوازې او يوازې باروړونکې کراچۍ او آسونه هلته روان وو. د يو لوژستيکي افسر نه، رستوف دا پته ولگوله چې، دکوتوزف قومانداني، په هغه کلي کې مېشته شوې ده، چې همدا دتجهيزاتو کتارونه ورروان دي. رستوف هم همدې کتارونو پسې وخوځېد.

دکتار په سر کې دکوتوزف، خپل څاروان روان و... دهغه شاته يوه گډۍ او گډۍ پسې يو بوډاچوپر چې لنډ پوستين يې اغوستی او پيک داره خولی يې پر سر وه، پلی روان و. پښې يې کړې وې.

څاروان غږ وکړ:

-تيته! آتيته!

جگړه او سوله

بوډا چې په خپلو خیالونو کې ډوب و، ځواب ورکړ:
-څه وایئ؟...

یو څه موده همدا سې پټه خوله روان وو، خو وروسته یې بیا همدا
ټوکې سره پیل کړې.

د ما بنام تر پنځو بجو پورې په ټولو جبهاتو کې ماته خوړل شوې وه
او زموږ له سلو نه زیات توپونه د فرانسویانو لاس ته ورغلي وو.
پر ژبیشفسکې او دهغه ټولې قطعې وسلې اېښې او له جگړې نه
یې لاس اخیستی و. نورو قطعاتو چې تر نیمايي نه زیات سرتېري او
پوځیان یې له لاسه ورکړي وو، د گډو وډو ډلو په بڼه شاتگ کاوه او په
ولسي خلکو کې ورگډېدې.

د لانثرون او دختوروف، د قطعو پاتې شونې سره گډه وډې او د
اوگوسته دکلي د ساحل د بندونو او چینو په شاوخوا کې گڼه گوڼه جوړه
کړې او راکوټه شوي وو. لاوه بجې نه وې، چې دکلي د بندونو تر څنگ
د توپونو، هغه هم یوازې د فرانسوي هغو، د ډزو غرونه او رېدل
کېدل. د نېمن د پراځینسکي د غونډیو په لمنو کې خپل ډېر توپونه ځای
پر ځای کړي وو او زموږ پر هغو پوځیانو یې ډزې کولې چې ترماتې
وروسته شاته روان وو.

دختوروف او ځینو نورو قوماندانانو د شاته تلونکو پوځیانو تر
شا، خواړه شوي ټولي بېرته راټولول، په هغو کې یې د نظم راوستلو
هڅه کوله او په هغو فرانسویانو یې ډزې کولې چې زموږ تنبېدونکي
پلی پوځ یې پسې اخیستی و. هوا شېبه په شېبه تیاره کېده. د اوبو په
هغه ډنډو کې چې هلته هغه ژرندگري چې دلمخي خولی یې بر سر وه او
کلونه کلونه یې په سوله او سپېڅلتیا کې کبان نیولي وو، لمسي یې
بډو هلي لستوني، دغه سین رنگه الوتونکي کبان په جالی کې اچولي

جگړه او سوله

وو، پرهماغه بند او نهر چې کلونه کلونه، خر جامې او لوړ خولي کليوال له خپلو دوآسيزه اسونو سره په غنمو بار کراچيو کې تېرېدل او په دوړ سپين شوي سرونه او مخونه بېرته راستنېدل، داوبو په همدې نړۍ نهر کې، نن يو شمېر وگړي چې دمرگ ارواح يې په خپرو راخوړي وي، دکراچيو، توپونو، دخټو، چېکړواو دآسونو تر پېښو لاندې يې لاس وپېښې وهلې، يوبل يې پورې وهل، دمرگ په درشل کې يې دژوند په هيله، خپل مرگ په حال کې ملگري تر پېښو لاندې کول، په هغو تېرېدل او له هغو يې وروستي ساددې لپاره اخیستله چې خپله يو څوگامه نورهم ژوندي پاتې شي او بيا ددوی په شان ساورکړي.

په هره لسو ثانيو کې دتوپ يوې گولۍ د هوا تتر سوری کاوه، بنسکته راتله او ددغو پرگنو په منځ کې چاودېده، څو تنه يې وژل او دهغو په شاوخوا کسانو يې ويني ورشیندلې. دلوخوف چې اوس بيا افسر شوی و او څو تنه يې تر قوماندې لاندې و، پلۍ و او لاس يې تپي شوی و. هغه ددوی دغونډ سپور قوماندان او دده تر قوماندې لاندې دولس تنه نور، يوازيني کسان وو، چې ددوی له غونډه ژوندي پاتې وو، خود وگړو اله گولي او گډوډو ډلو او دهغو پورې وهلو دوی د ډنډ خوا او غاړې ته ورپورې وهلې وو. ددغې لارې په پيل کې، دهر اړخيز زورزياتي له امله له تگ نه پاتې شول، ودرېدل، ځکه له دوی نه څو گامه لرې، يو آس توپ لاندې شوی و او سرتېرو هڅه کوله هغه له توپ لاندې راوباسي. دهغو شاته يو څوک دتوپ په گولي لگېدلی و او بله گولي يې تر مخې ولگېده او وینه يې پر دلوخوف وروالوته ډلو له زوره او په وحشت وزمه انساني څپو سره، وړاندې زور واهه او هرڅه چې يې پرمخ ورتلل پورې وهل يې...
ددغو تېښتېدونکو هريوه په زړه کې ويل:

جگړه او سوله

- کېدای شي يوازې سل گامه نور، ژوندي پاتې شو، خو که يو دوي دقيقې نورې دلته پاتې شو، نو شايد ووژل شو.

دولو خوف، چې دگڼه گوني په منځ کې ولاړ و، دوه سرتېرې يې پورې وهل او ځان يې په زوره داوبو غاړې ته ورساوه، دکنگل هغې توتې ته يې چې په اوبو کې خپخپانده وه، ورو دانگل او يو توپچي ته يې ورغبرکړ:

-د توپ مخه دې واړوه او رابنکته شه. دې خواته، کنگل ته راودانگه.

هغه دکنگل پر هغې توتې چې ترپنسو لاندې يې، ماتېده، توپونه وهل او وې ويل:

-راځه! نه ماتېږي.

کنگل دهغه د درېدو توان لاره، خوزنگېده او کرار کرار ماتېده. خو دا بنسکاره خبره وه چې نه يې دتوپ او نه يې دنورو گڼو سرتېرو او آن چې دپرژبه يې دده د وزن زور هم نه لرلای. ټولو هغه ته کتل او داوبو خواته يې يرغل وروړ، خو دا زړه يې نه کاوه چې پر کنگل گام ورکېږدي. دغوندې قوماندان پر خپله آس سپور، په اوبو کې بند و، لاس يې لوړ او خوله يې پرانستې وه، چې دولو خوف ته څه ووايي. په دې وخت کې ناڅاپه دوی ته نېږدې دخلکو په سردتوپ يوې گولۍ داسې غرمېهار جوړ کړ، چې ټول سرتېرېدو ته اړ شول يو بل څه هم راغوځار شول، داسې شرپ يې وکړ، چې تابه ويل په کوم لامده ځای يا شي لگېدلي وي. جنرال او آس په وينو کې ولوېدل. هېڅچا ورونه کتل او نه يې څوک د راپورته کېدو په خيال کې شول.

دجنرال تر لگېدو وروسته يو شرو شور جوړ شو:

-بنکته لاړ شه! کنگل ته ورواړه! تاته وایم کنگل ته ورواړه! نه

جگره او سوله

اوري، څه وایم؟ درځه! نارې وې، چغې وې او نه پوهېدل چې څوگ څه وایي او څه غواړي.

د شاه خوانه داوبو ورځ ته رارسېدلی یو بند شوی توپ، لاره بدله کړه او پر کنگل وروخت. هغه سرتېری چې تر ټولو نه مخکې و، کنگل یې تر پښو لاندې مات او یوه پښه یې په اوبو کې ډوبه شوه. سرتېري هڅه وکړه چې پښه له اوبو راوباسي، بیا سم ودریږي، خو تر ملاپورې په اوبو کې ډوب شو. هغه سرتېري چې هغه ته نږدې وو، په شک او گمان کې شول او قدمونه یې سست کړل. هغه سرتېری چې له توپ ورونيکي آس سره مل و، ودرېد، خو دهغه له شاننه یوه چیغه واورېدل شوه:

د- درځه! وړاندې درځه ولې ودرېدئ؟

- ژرکوه، ښکته خوا ته لاړ شه د خلکو له ډلې نه، له وېرې ډکې چغې او نارې اورېدل کېدې. هغه سرتېري چې له توپ نه راتا و وو، د لاسونو په خوځولو، ټیلو ټیلو او وهلو ټکولو آسونه وړاندې تگ ته هڅول. په پای کې آسونه کنگل ته وروختل. کنگل چې لاتر اوسه د پليو د درېدو زور درلود، د آسونو پر ورختو سره مات، یوه لویه ټوټه ترې بېله او په اوبو کې ډوبه شوه. هغه دیرش څلو یښت تنه سرتېري چې پر هغه ولاړ وو، چا ځان وړاندې، چا وروسته، چایو پلو او چا بل پلو ارتېرل، ځینو خو پریو بل پورې ځانونه ځوړندول او ځان او نور یې ډوبول. د توپ گولپو په پرله پسې ډول غرمبهارې او شروشور جوړ کړی و او د کنگل پرمخ، په اوبو او په تېره بیا دهغو سرتېرو په منځ کې چې په اوبو او یا ساحل کې راگیږ شوي وو، لوېدلې.

۱۹

سردار اندرې بالکونسکي، د پراڅ پر غونډۍ، پرهماغه ځای کې چې، علم (جنډه) په لاس لوبدلې، پروت و. له تپونه يې وينې بهېدلې او خپله هم نه پوهېده چې له زړه زورونکي درد نه، د ماشومانو په څېر نری زگېروی کوي.

لمر لوبد، نېردي و، چې زگېروی يې بند شو. سردار اندرې په دې نه پوهېده چې، هغه څه موده بې سده و. ناڅاپه يې بيا د ژونديتوب احساس وکړ. له هغه درد نه چې ککره يې ورته الوزوله، سخت زورېده.

هغه لومړنی خیال يې چې پر ذهن راخوړ شو، دا و چې:

-چېرې دی هغه هسک آسمان چې لاتراوسه مانه پېژانده او نن مې وليد؟

هغه له ځان سره ويل:

-دا زورېدل هم مانه پېژندل، هوکې، ماهېڅ څه، هېڅ څه تراوسه نه

پېژندل. دا زه چېرې يم؟

غورږونه يې څک کړل او د رانېردي کېدونکو آسونو دکامونو او په فرانسوي د غرېدا غرېبې واورېد. سترگې يې پرانستې، هماغه هسک آسمان يې پر سر ولاړ و چې تر پخوانه لور کنډک کنډک وريغ يې په کراره په غېږ کې گرځېدلې. مخ يې وانه راوه، خو هغه کسان چې

جگړه او سوله

د آسونو د سمونو او ددوی دخپلې غږېدا غږ، ده ته راته، دده خواته راغلل. هغوی که څه هم دده پر سر ولاړ وو، خو ده نه لیدل.

ده ته نېرېدې شوي سپاره، ناپليون او دهغه دوه ياوران وو. بناپارت د جگړې ډگر کوت، د اوگوست پرنهر، د یرغل کونکو توپونو د پياوړتيا وروستي فرمانونه يې ورکول او د وژل شویو او په ډگر کې د پاتې شویو ټپیانو ننداره يې کوله.

یوه وژل شوي روسي سرتېري ته يې چې پر ټټر لوېدلی، بشره يې په خاورو کې خښه شوې، څټ يې تور شوی او لاس يې چې اوس نو، چور شنه شوی و، وويل:

- څه وياړمن وگړي دي!

په دې وخت کې له هغه تويچي پوځونو نه، یوسپور ياور چې د اوبو پرنهر يې ډزې کولې، راورسېد او وې ويل:

- معظم ټولواک! نور نو، د توپونو گولۍ خلاصې شوې دي.

ناپليون وويل:

- لاړ شه! او له زېرمونه گټه واخلي.

څوگامه وړاندې راغی. د سردار اندرې ته نېرېدې چې، پر شا پروت و او د پوځ جنده يې ترڅنگ پرته وه، ودرېد. خپله جنده فرانسويانو وپړې

و.

ناپليون چې بالکونسکي، ته وکتل، وې ويل:

- څه پرتمين مرگ!

سردار اندرې، پوه شو چې ناپليون دی او دده په اړه غږېږي. اورېدل يې چې ددې خبرو ويناوال ته "اعلحضرت" وايي، خو دده په غوږ کې دا وينا لکه دمچانو، بنگهاري داسې راته هغه نه يوازې دا چې د بناپارت خبرو ته پاملرنه ونه کړه، نو سمدلاسه يې هغه هېرې هم

جگره او سوله

کړې. هغه داسې انگېرله چې سړيې او راخيستی دی. هسې يې احسا سوله چې وينه يې په ځان کې وچه شوې ده او لرې لرې يې هسک هسک آسمان سرپورې لیده. هغه پوهېده چې دانا پليون و. دده دخيالونو اتل، خوپه دې شېبه کې ناپليون، دهغه څه په پرتله چې دده، دې پايه هسک آسمان او په هغه کې د زغليدونکو وريځو ترمنځ تېرېدل دده تر سترگو خورا کوچنی او بېنوا و برېښېد.

په هغه شېبه کې، دهغه لپاره دې هېڅ اهميت نه لاره چې څوک يې سرپورې ولاړ دي، دهغه په اړه څه وايي، خودی يوازې په دې خوشاله و، چې خلک ده ته نېرېدې ولاړ وو، مرسته يې ورسره کوله، دژوندې کېدو هڅه يې کوله، هغه ژوند چې اوس يې تر سترگو خورا بېکلي برېښېده. هغه اوس ژوند ته په بله سترگه کتل او له هغې نه يې بله معني اخيسته خپل ټول توان يې راټول کړ، چې و خوځېږي او ژوند ويو ته خپل غږ ورورسوي. پښه يې لږ وښوروله، د زړه له تل نه يې له درد او رنځ نه ډک زگيروي راويستل. داسې رنځور زگيروي چې خپله يې هم په ځان زړه خوږ شو.

ناپليون وويل:

- او! ژوندی دی، دا ځوان پورته کړئ او دلومړنيو مرستو مرکز ته

يې ورسوئ.

ناپليون دا وويل او دمارشال لينو، هرکلي ته چې خولۍ يې له سره پورته کړې او په موسکا موسکايې ده ته دبري مبارکي ويله او دده خواته راروان و، ورغی.

سردار اندرې، نورنو په هېڅ څه نه پوهېده، هغه يې پرکراچۍ وغځاوه، دکراچۍ ټکانونو او دهغه دپرهاو درد هغه چور بېسده کړی و. نېرېدې ماښام و، چې هغه يې روغتون ته، نورو ټپي روسي اسيرو

جگړه او سوله

افسرانوته وروست په سد شو. دلېرېدېدو په اوږدو کې و، چې په حال شو، ويې کولای شو سترگې وغړوي، سربې واراوه، شاوخوايې وکتل او آن خبرې يې پيل کړې.

هغه لومړنۍ خبرې چې سردار اندرې له بېسديانه تر راوتلو وروسته واورېدې، دلورژستیک د افسر خبرې وې، چې تند، تند غږېده او ويل يې:

- همدلته بايد ودرېږو، اعليحضرت ټولواک اوس له همدې ځايه تېرېږي او ددغو بناغلو اسيرانو له ليدو به خوند واخلي.
يو بل افسر وويل:

- نن روسي پوځي اسيران دومره ډېر دي، چې شمېر يې هم ناڅرگند دی، داسې تصور کېږي چې د روس ټول پوځ اسير شوی وي، کېدای شي ټولواک ددوی په ليدو بې حوصلې شي.

لومړی افسر، يوروسي ټپي اسيرته چې، دسورو سپينه دريشي يې اغوستې وه، اشاره وکړه او وې ويل:

- خو خلک داسې وايي چې، دغه ټولواک الکساندر د پوځ يو ستر قوماندان دی.

بالکونسکي، شهزاده رپنين وپېژاند، ده هغه، دسن پترزبورگ له وختونو نه پېژاند. دهغه ترڅنگ يو نولس کلن ځوان ولاړ و. هغه هم پوځي افسر و او ټپي شوی و.

بناپارت، يرغه راته او آسپ يې ودراره.

هغه داسيرانو په ليدو وويل:

- مشر مو څوک دی؟

ډگروال، شهزاده رپنين ته ورغږ کړ.

ناپليون وپوښتل:

جگړه او سوله

تاسو د ټولو اک الکساندر، د غونډ قوماندان یاستی؟

رینین ځواب ورکړ:

-زه د سواره پوځ قوماندان وم.

ناپلیون وویل:

- ستاسو غونډ، خپله دنده په مېراني او سرښندنې ترسره کړه.

رینین وویل:

- د یوه لوی مشر قوماندان ستاینه، دهغه د سرتېرو لپاره تر ټولو ستر

سوغات دی.

ناپلیون وپوښتل:

- خورا خوشاله یم، چې دغه سوغات تاسو ته ډالی کوم. ښه! دغه

ستاسو په څنگ کې ځوان څوک دی؟

شهزاده رینین، برېدگی سوختلن وروپېژاند.

ناپلیون، هغه ځوان ته وکتل او په خندا یې وویل:

- په دې کم عمر راغلی چې له مور سره و جنگېږي.

سوختلن په پرې پرې غږېدا وویل:

- ځواني، دمېراني مخه نه نیسي.

ناپلیون، وویل:

- خورا ښه ځواني لري، ځوانه! لویو منصبونو ته به ورسېږي.

سرداراندرې چې د اسیرانو د درناوي په نامه په لومړي کتار کې

درول شوی و، هرو مرو یې ځان ته پام وراړاوه. د اښکاره خبره وه چې د

اسیرانو په اړه ناپلیون ته په سپارل شوې پاڼه کې به د سرداراندرې په

اړه معلومات وړاندې شوي و، نو ځکه یې له هغه سره هم دمخامخ کېدو

په وخت کې د "ځوان" کلمه وکاروله او د اندرې په لیدو به فرانسوي

اعلیحضرت ته ددوی لومړنۍ کتنه هم وریاده شوې وي.

جگره او سوله

ناپليون وويل:

-بنه خوانه! تاسو څنگه ياست؟ حال مو څنگه دی بازه؟

که څه هم سردار اندرې پنځه دقيقې مخکې هم، هغو سرتېرو ته چې دی يې لېږداوه، يوڅو خبرې وکړې، اوس يې مخامخ د ناپليون سترگو ته کتل او چوپه خوله و. هغه څه چې د سردار اندرې خيال يې پسې اخیستی و، هغه خپله ناپليون و، چې د اندرې لپاره يو اتل و، دهغه وروستی برياوې، دا ټول او ټول دهغه مينه ناک، له ټولو بندونو نه خپلواک او هسک آسمان په وړاندې چې ده اوس لیده، دومره خوار، سپک او نه ځلېدونکي و برېښېدل چې وبې نه شو کولای، ځواب ورته پيدا کړي...

اندرې ته هرڅه بې معني او سپک برېښېدل. هغه د ناپليون سترگو ته کتل او د پرتم بې پرتمۍ او د ژوند سپکاوي ته چې، هېڅوک دهغه په راز نه پوهېدل او د مرگ پر بابېزوالي يې چې ژوندي له هغه ناخبره او دهغه په اړه ناپوه وو، فکر کاوه.

ټولواک، ځواب ته سترگه په لاره نه شو، مخ يې واړاوه او لرې لاړ او يو قوماندان ته يې وويل:

- ددې بناغلو څارنه او پالنه وکړئ، هغوی زما قرارگاه ته ولېږدوئ او سپارښتنه وکړئ چې زما ځانگړي ډاکټر "لاره" دهغو ټپونه وگوري. شهزاده رېنينه د ليدو په هيله!

دا يې وويل، آس يې په گېډه وواهه او په تړاټ لاړ.

دهغې پر څپرې، د بری، ځانستاینيې او غرور څپې راخوړې وې.

هغو سرتېرو چې سردار اندرې يې په کراچۍ کې لېږداوه، له هغه نه يې هغه سپېڅلی شمایل چې شهزادگۍ ماريغاړه کې وراچولی و، پټ کړی و، خو کله چې يې د ټولواک ځانگړې پاملرنه د اسيرانو په اړه

جگړه او سوله

ولیدله، هغه غینمت یې بېرته خاوند ته وروسپاره. سرداراندرې ونه لیدل چې چا او څنگه هغه سپېڅلی شمایل بېرته دده په غاړه کې ورځوړند کړی و، خو هرڅنگه چې و، هغه ناڅاپه شمایل دجامو پر سر په زرین تار کې په خپل ټټر ولید.

سرداراندرې، دغه شمایل ته چې خور یې په خورا ژور احساس او د زړه له کومې دهغه په غاړه کې وراچولې و، وکتل او ځان سره یې وویل:
- څومره به ښه وای، که ټول شیان هغه شان آسانه او ساده وي، چې شهزادگی- ماریا دهغې تصور کوي. څومره به ښه وای که انسان پوهېدای، په دې نړۍ کې دمرستې او خواخوږۍ لپاره چېرته او چاته ورو دانگي او له مرگه وروسته دخاورو په زړه کې څه ته سترگه په لاره واوسی. زه به څومره نیکمرغه او آرامه وای، که مې په دې شېبه کې ویلای شوای:

- یا پروردگاره (ج) رحم وکړه! څه لویه نیکمرغي او هوساینه! نه پوهېږم کوم دربار ته د خواری او بندگی غاړه کېږم؟ دلوی قدرت په وړاندې، په رازونو کې نغښتی او زموږ له تصور نه لرې، داسې لرې چې نه یوازې نه شم کولای هغه ته پناه وروړم، له هغه سره دزړه خواله وکړم، بلکې نه شم کولای د "ستر" او "هېڅ" په نامه وستایم، او یاد همدغه شمایل په وړاندې چې زما پر همدې ټټر ځړوند دی او شهزادگی- ماریا زما په دې غاړه کې ځوړند کړی دی؟ هېڅ څه، هېڅ څه، پرته له هغه بې معنی والي نه چې زه پرې پوهېږم، بل څه حقیقت نه لري...

کراچی- و خو څېده. دهغه هر ټکان زغم نه مننو کی درد له ځان سره لاره. تبه او اپلټي یې لازیاتې شوې. دپلار، مېرمنې، خور، دخپل راتلونکي ماشوم، د جگړې مخکې د شپې ښکلي او ښایسته خیالونه، دناپلیون

جگړه او سوله

کمکی، سپک او خوارخان او دا هسک لور آسمان دهغه دخیالاتو،
خیالونه وو.

دلیسه گوري په ځنگلونو کې یې آرامه نیکمرغه کورني ژوند وریاد
شو. د همدې نیکمرغی په خیالونو کې ډوب و چې ناڅاپه
دناپلیون، دهغه کمکی خان، دهغه تنگې څیرمنې سترگې او دنورو له
بدمرغی نه خوشاله څېره، دهغه سترگو ته ودرېده اوله هغه سره مل بیا
پر هغه د درد، عذاب او شک درنه څپه راخوره شوه. یوازې هسک
آسمان و چې د آرامی زیری یې درلود. سپیده داغ و چې دخیالونو څپې
لاهو او په یو تورتم بدلې شوې، نه یوازې تورتم، بېسدي، هېرتیا او
دناپلیون دځانگړي ډاکتر په وینا، زیاتره د مرگ نوعي وو، نه د
روغتیا زېری.

ډاکترلاره وویل:

-دا ناروغ عصبی او د صفرا ناروغي لري، هغه به ژوندی پاتې نه
شي.

سرداراندرې یې له هغو نورو ناهیلو ناروغانو سره چې دجوړېدو
تمه یې نه وه، د سیمه ییزو خلکو څارنې ته وسپارل.

د لومړي ټوک پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**